THE LIBRARY – THE UNIVERSITY OF DURHAM

גליון של שבת
מעריב
108 עמודים
יום ו׳
י״ד אדר תשל״ד
8.3.74
גליון 9020
שנה כ״ו
1.- ל״י
המייסד והעורך הראשון ד״ר ע. קרליבך ז״ל
העתון הנפוץ ביותר במדינה • MAARIV

סכנת פילוג במפד"ל – אם יימשך „מרד" הצעירים נגד הצטרפות לממשלה

בית־הדין העליון של המפלגה החליט לשמוע עוד הבוקר טענות הצדדים ✱ משברים פנימיים גם במפלגת העבודה: זעם בסניף ירושלים על אי־צירופו של ח"כ מ. ברעם לממשלה

מאת ש. שמרידה

המתח בגולן נמשך – פעילות אווירית רבה; התראת כוננות הועברה ליישובים בצפון

מקורות בביירות: שרותי ביון זרים מדווחים על הכוננות המלאה שהוכרזה בצבא הסורי

מאת יעקב ארז, סופר הצבאי של „מעריב"

התראת כוננות הועברה הבוקר לישובים שבצפון, בעקבות המתיחות הנמשכת ברמת־הגולן. לישובים נמסר, כי תיתכן הוראה שתחייב ירידה למקלטים. מאז שעות הבוקר המוקדמות מסיירים מטוסים של חיל האוויר מעל רמת־הגולן והמרחב האווירי של הגליל.

דיווחים של שרותי ביון

מאת ג׳ים הוגלנד, סופר „וושינגטון פוסט" בביירות

(סוף בעמ׳ 2, טורים 3, 4, 5)

דעה בירושלים: פעילות גרומיקו בדמשק עלולה לשבש מאמציו של ד"ר קיסינג'ר

יתכן שההודעה הסורית־סובייטית היא „מהלך טאקטי", המבטא את רצונה של בריה"מ להשתתף במשא ומתן

מאת יוסף חריף

טנק ישראלי בעמדת תצפית, בשטולם אתמול ברמת־הגולן, הנמצאת בכוננות גבוהה

אל־אהרם: ממשלה חדשה במצרים תוך 3 שבועות

מאת סופר „מעריב" לעניינים ערביים

ערפל כבד שרר הבוקר במישור החוף

נמל לוד נסגר לכמה שעות

שר־החוץ ההולנדי:

אירופה אינה צריכה לשבש מאמציו של ד"ר קיסינג'ר

ארה"ב מסרה לישראל אזהרה מפורשת על כוונתה של סוריה לחדש את האש

פרס – בראיון ל„מעריב": אותם מקורות שסיפקו לנו אינפורמציה ערב יום הכיפורים – סיפקו לנו אינפורמציה דומה ביום שלישי השבוע

אזהרה מפורשת

שר־הנפט הסעודי: יש לבטל את חרם הנפט על ארה"ב

סבור כי יוחלט על כך בכינוס בקאהיר ביום א׳

מאת דיוויד הירסט, סופר „גארדיין" בביירות

תקוע דן עם מזכ"ל או"ם על קשיי העליה מבריה"מ

מאת פרידה בק, סופר „מעריב" בארה"ב

הקפאת ההעברה של מוסדות ההסת' לירושלים תידון בעיריה

סאדאת שיגר שליח מיוחד עם שדר לאסד

מאת סופר „מעריב" לעניינים ערביים

יפאן תזמין פלשתינים לטורניר בטניס שולחן

כן יוזמנו נבחרות הווייטקונג והמחתרת הקמבודית

מאת י. פניאל, סופר „מעריב" בטוקיו

ואלדהיים: הסכם ההפרדה הושלם בשיתוף פעולה מלא

משפט 4 מחבלים ייפתח במערב ברלין ביום ב׳

לוח מס׳ 1 מעריב
לוח נוס
בעמודים: 7, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55
מודעות דרושים
בעמודים: 7, 46, 47, 48, 56, 57, 58, 59, 60
מודעות למודים
בעמודים: 40, 41, 42, 43, 44
מודעות בידור
בעמודים: 30, 31, 32, 33

הרגעים הדראמטיים
ההתרחשויות מאחורי הקלעים
אוירה אפופת מיסתורין
פגישות חשובות ודחופות
וכל מה שקרה...
לפנות בוקר
ראה עמוד 27

הבילוי הלא נורמלי
אלחוט
מחירים 12.90 ... 2.50
רחוב אבן־גבירול 21, תל־אביב

חקירות
INFOR
104

מכזا من الأصل

هكذا من الأصل

הנוקשות הסורית — בעידודה של בריה"מ; סוריה מאיימת: „סכנת התפרצות באיזור"

בניגוד להודעה „המתונה" שפורסמה בעקבות ביקור גרומיקו בקאהיר — פורסמה בתום ביקורו בדמשק הודעה המנוסחת בלשון חריפה ביותר ✶ עתון לבנוני: „הובטח למחבלים, כי שטחים פלשתינים לא יוחזרו לירדן"

מאת עודד גרנות, סופר „מעריב" לענינים ערביים

שתי הודעות שפורסמו אמש בדמשק, האחת — מטעם מפלגת הבעת' הסורית והשניה לסיכום ביקורו בסוריה של שר־החוץ הסובייטי, אנדריי גרומיקו, מעידות על התקשחות עמדתו של המשטר הסורי ביחס למהלכים לפתרון הסכסוך באיזור, בעידודה של ברית המועצות.

ההודעה המשותפת הסורית־סובייטית מדגישה, כי ברית־המועצות תומכת בזכותה החוקית והבלתי־מעורערת של סוריה להשתמש ב„כל האמצעים היעילים לשחרור האדמות הכבושות". הודעת מפלגת הבעת' הסורית מדברת על המשך המאבק עד להנחלת „תבוסה לציונות, אויבת העמים".

אולם בניגוד להודעה שפורסמה בתום ביקורו של גרומיקו בדמשק ניתן לפרש את הודעת מפלגת הבעת' הסורית, לציון מלאות 11 שנה להפיכת השלטון בסוריה, כנסיון להכין את דעת הקהל הסורית לאפשרות קיומן של „שיחות הקירבה" בין נציגים ישראלים וסוריים בוואשינגטון.

ההודעה הסובייטית־סורית שפורסמה זמן קצר לאחר שעזב גרומיקו את דמשק בדרכו בחזרה לארצו, מנוסחת בלשון חריפה ונוקשה בהרבה מן ההודעה שפורסמה בתום ביקורו של שר־החוץ הסובייטי בקאהיר וכוללת אלמנטים שלא הופיעו בהודעה המצרית־סובייטית, וממנה אפשר להסיק כי ברית־המועצות אכן מעודדת את דמשק לנקוט בעמדה נוקשה.

ההפרדה „צעד ראשון"

„הפרדת הכוחות, נאמר בהודעה המשותפת, היא רק צעד ראשון לנסיגה ישראלית כלאה מכל השטחים הערביים הכבושים בהתאם ללוח זמנים קבוע וזו צריכה להיות חלק בלתי נפרד מהסדר כולל במזרח התיכון".

ההודעה מזהירה, כי התעלמות מעקרונות בסיסיים אלה „טומנת בחובה סכנת התפוצצות חדשה העלולה להיות בעלת השלכות רציניות ולאיים על השלום והבטחון במזרח התיכון ובעולם כולו".

האלמנט של „לוח זמנים מוגדר" והאיום ב„התפרצות חדשה", אינם מופיעים בהודעה הסובייטית־מצרית שפורסמה בתום ביקורו של גרומיקו בקאהיר.

מיד לאחר האזהרה מדגישה ההודעה המשותפת את חשיבות השתתפותה של ברית המועצות בכל המאמצים להשגת שלום צודק במזרח התיכון „בכל השלבים ובכל המישורים של ההסדר". מפיסקה זו משתמעת הבהרה סובייטית תקיפה לארה"ב, כי ברית־המועצות לא תסכים להוצאתה „מתוך התמונה" במגעים להסדר באיזור.

אין רמז לז'נבה

פיסקה ברוח דומה הופיעה גם בהודעה המשותפת המצרית סובייטית. אולם בעוד שבהודעה המצרית מוזכרת ועידת ז'נבה, אין רמז לוועידה בהודעה הסובייטית־סורית.

אספקת הנשק

ההודעה הסובייטית־סורית מדגישה את התחייבותה של ברית המועצות לסייע לסוריה בחיזוק „כוחה ההגנתי". ערב צאתו לדמשק נשאל גרומיקו אם הפסיקה ברית המועצות את משלוחי הנשק לסוריה. שר־החוץ הסובייטי השיב ביובש „עבודתנו בנושא זה [illegible] במה שעשינו בשעת מלחמת אוקטובר".

בהודעה, משבחת ברית המועצות את עמידתם האיתנה של הכוחות הסוריים במלחמת אוקטובר ומעלה על נס את הסולידאריות הערבית שבאה לידי ביטוי במלחמה. כמו בהודעה המצרית נאמר בה עוד, כי לא תיתכן השכנת שלום צודק ובר־קיימא בלא נסיגה מלאה של ישראל והבטחת הזכויות הלגיטימיות של העם הפלשתיני. שתי המדינות מדגישות בהודעה המשותפת את רצונן להדק את היחסים ביניהן בכל התחומים.

ההודעה מסתיימת בהדגשת עמדתן של שתי המדינות בצורך להיאבק נגד „[illegible] האימפריאליזם והאפליה הגזעית".

פגישה נוספת עם ערפאת

ערב צאתו מדמשק נפגש גרומיקו פעם נוספת עם מנהיג „אל פתח", יאסר ערפאת, ודן אתו באפשרות השתתפותם של המחבלים בוועידת ז'נבה לקראת קבלת הכרעות בנושא זה בוועד הפועל של „הארגון לשחרור פלשתין" ובמושב „המועצה הלאומית הפלשתינית".

הודעת הבעת'

כאשר יותר פורסמה בדמשק הודעתה של מפלגת הבעת' הסורית, לציון מלאות 11 שנה לשלטונה. ההודעה פותחת בהדגשת החלטתה הנחושה של המפלגה להמשיך ולהיאבק לשחרור האדמות הכבושות והשבת הזכויות הלאומיות של העם הפלשתיני. אולם בהמשך ההודעה נאמר:

„בהתמודדנו עם האויב הציוני והכוחות התומכים בו, הגיענו לשלב חדש ולהגברת השיטה. התחייבות אומנו לנהל את המלחמה בכל האמצעים ובכל הכיוונים. אנו רואים במאבק המדיני חלק מכלים למאבק הצבאי".

פיסקה זו בהודעה [illegible]

בהמשך ההודעה של מפלגת הבעת' נאמר עוד כי „הסיכויים המדיניים של ישראל ותוכניה לא ישכנעו לעולם את הסורים לנטוש את מאבקם ולוותר על זכויותיהם להחזיר אדמותיהם הכבושות".

היום נאום אסד

היום אחר־הצהריים יעמוד אסד לשאת נאום בחגיגות לציון מלאות 11 שנה לשלטון הבעת'. מצפים כי בנאום יתייחס אסד גם לנושא הפרדת הכוחות עם ישראל. כלי התקשורת הסוריים מציגים את הנאום כחשוב ביותר, שבו ידובר על „קרבת העבר והתקוה לעתיד".

ברכה מניכסון

אתמול נתקבל בדמשק מברק ברכה מהנשיא ריצ'ארד ניכסון לנשיא אסד לרגל יום השנה למהפכה. במברק הביע הנשיא האמריקני שמחה על כך שארה"ב וסוריה צעדו בדרך של שיתוף פעולה לקראת השכנת שלום צודק ובר־קיימא באיזור.

מצרים וביירות: השטחים הפלשתיניים לא יוחזרו לירדן

במצרים ובסוריה התחייבו שהשטחים הפלשתינים לא יוחזרו לירדן — כותב היום העתון „אל מוחרר". העתון, בעל קשרים טובים עם תנועת המחבלים, כתב כי התחייבות נמסרה לאבו־ערפאת, יו"ר הארגון לשחרור פלשתינה, בעת ביקורו בקאהיר.

לדברי העתון התחייבו שתי המדינות ש„ריבונות פלשתינית על כל חלק מהגדה [illegible] לא תוחזר לשלטון ירדני ולא תהיה קשורה באיזו צורה שהיא עם המשטר הירדני".

עוד כתב העתון כי ערפאת הזהיר לפני השר הסובייטי שהארגון לשחרור פלשתין לא יסתפק [illegible] „ממשלה לאומית, דמוקרטית של אומה פלשתינית על כל חלק בו אדמה זו שישוחרר. [illegible] לאימפריאליזם, לציונות ולריאקציה, אלא כבסיס לשחרור המולדת הפלשתינית [illegible] תחת כיבוש".

לדברי העתון גילה [illegible] „הבנה מלאה" לעמדה הפלשתינית.

מרק דרק עזרא (משמאל) יו"ר מועצת הפחם הלאומית באנגליה לוח[ץ את ידו] של מר ג'ו גורמלי נשיא איגוד הכורים, אחרי שמנהיגי הכורים [המליצו] לאנשיהם לקבל את תוספת השכר שהוצעה ע"י הממשלה החדשה בל[...] הכורים יצביעו אם לאשר את ההצעה במשך סוף השבוע. (תצלום איי.פי. רדיופוטו)

קיסינג'ר: אמליץ להטיל וטו הנשיא למען רוסיה

בהצהרה בפני ועדת הכספים של הסינאט טען, כי אי־הענקת עדיפות בסחר לבריה"מ עלולה, בין היתר, לגרום „צרות" במזה"ת ולהשפיע לרעה על מצב יהודי רוסיה

מאת פילים בן, סופר „מעריב" בארה"ב

שר החוץ של ארה"ב, ד"ר הנרי קיסינג'ר, אמר כי ימליץ בפני הנשיא ניכסון על הטלת וטו נשיאותי — אם הקונגרס לא יעניק מעמד של מדינה מועדפת (במסגרת חוק הסחר) למדינות המגבילות הגירה חופשית.

קיסינג'ר דיבר בפני ועדת הכספים של הסינאט, הדנה בחוק הסחר, שעל פיו תהיה זכות לנשיא להעניק מעמד של מדינה מועדפת לברית־המועצות.

בהופעתו לפני הוועדה קרא הצהרה ובה ביקש לאפשר לנשיא להעניק עדיפות בסחר לברית־המועצות.

קיסינג'ר הבטיח כי הוא, ופקידים אחרים בממשל ניכסון, ינסו להשיג פשרה עם האישים הקושרים סחר עם הגירה. „אם הנשיא ישאל את דעתי היום, אמליץ על הטלת וטו", אמר ד"ר קיסינג'ר, בהתייחסו לגבי הצעת החוק שאושר על־ידי הקונגרס.

הסנאטור הנרי ג'קסון הציע נוסח דומה להצעת החוק שהונחה בפני הסינאט, וטוען כי 81 מתוך 100 הסנאטורים יצביעו בעד הצעתו.

ד"ר קיסינג'ר: „אינני מתנגד למטרות של אלה אשר שואפים לנצל מדיניות סחר, כדי להשפיע על התפתחותה של החברה הסובייטית. עם זאת, נראה לי, כי בחרו בדרך הבלתי־נכונה.

„איננו יכולים לקבל את העקרון, כי כל מדיניות החוץ שלנו — ואפילו מרכיב חשוב שלה כמו נורמליזציה ביחסי הסחר שלנו — תישען על שינוי במבנה הפנימי של ברית־המועצות. אני אומר זאת במעט כאב, מאחר שכהיסטוריון וכמי שמקורב בגלל מוצאו לסבלם של מיעוטים — הייתי מעדיף שנפעל בצורה אחרת".

קיסינג'ר טען עוד, כי אם לא תזכה ברית־המועצות לאותו יחס כמו כל שותף אחר ביחסי מסחר, עלולה להיות לכך השפעה משמעותית על יחסי ארה"ב—ברית־המועצות, לטרפד את ההפשרה, להגביר סיכויים ל„צרות" במזרח התיכון, להשפיע השפעה שלילית על השיחות לצמצום הנשק הגרעיני ולבסוף — להשפיע לרעה על מצבם של יהודי ברית־המועצות.

קסיוס קליי: אפרוש - כדי להנחית מכות על הציונות

מוחמד עלי, הוא קסיוס קליי, אלוף האיגרוף העולמי לשעבר במשקל כבד, הודיע, כי הוא פורש מן הזירה, כדי לעשות נפשות לאיסלאם, ולא יאבד זמן רב, כדי להנחית מכות על הציונות.

הוא אמר במסיבה שהוציאו בביירות, בתחילת סיור במזה"ת, כי „ארה"ב היא מבצר הציונות והאימפריאליזם".

סוכנות הידיעות של ארגוני המחבלים מסרה, כי בעת ביקורו במחנה פליטים בדרום לבנון, אמר מוחמד עלי: „בשמי ובשם המוסלמים באמריקה, אני מודיע על תמיכתנו במאבק הפלשתיני לשחרור מולדתו ולגרוש הכובש הציוני".

עלי אמר לעתונאים, כי לאחר פרישתו מן הזירה יקדיש חייו לאיסלאם, ויטפל בהקמת מסגד בלאס־וגאס. (עתי"מ)

רולו כותב על „ישראל לאחר רעידת האדמה"

„מתייחסים לג. מאיר בבוז ולמשה דיין כאילו היה רוצח"

מאת תמר גולן, סופרת „מעריב" בפאריס

ישראלים במספר גובר והולך הגיעו להשקפה, שהערבים מסוגלים לפעול ביעילות ולנצל את נשק הנפט שבידיהם; נוסף כי האמריקנים עלולים להיות מושפעים ממחמנות בריכוז כממשלות אחרות בעולם. הביטו כי הרוסה היה תלוי במשלוחי הנשק באמצעות מטוסי ה„גאלאקסי"; ומודעים לצורה בה הפעילו הסובייטים והאמריקנים לחץ על „לקוחותיהם" שישללו מהם נצחון מבריק יותר.

השקפות אלה ואחרות כלולות במאמר הראשון בסדרת מאמרים של אריק רולו, סופר „לה־מונד", שביקר בישראל. הסידרה, תחת הכותרת „ישראל לאחר רעידת האדמה", מופיעה בעמוד הראשון של „לה מונד". המאמר שהופיע אתמול נשא את כותרת המשנה „הבקיעים".

במאמר זה מעמיד רולו זה מול זה את הממסד הצבאי של ישראל — כגון דיין, שרון וייצמן ואחרים — ואת הדור הצעיר, המסתמל לדעתו במוטי אשכנזי וברבים אחרים, אותם הוא מזהה רק בשמותיהם הפרטיים.

רולו נפגש עם הסופר עמוס עוז, שאמר לו, כי „מלחמת יום הכיפורים הראתה את ישראל לכפי שהיא באמת: מבחינה צבאית — חזקה כצרפת, מבחינה פוליטית — חלשה כלבנון".

פרופ' ישעיהו ליבוביץ אמר לרולו כי „ברור שישראל אינה אלא מוכנת של ארה"ב במזרח התיכון. אנו „כלבי שמירה" של האמריקנים באיזור זה וקיומנו תלוי ביכולתנו למלא תפקיד זה".

אולם אריק רולו מודה, כי כל זאת, כי רוב הישראלים דוחים השקפה זו, אם כי המלחמה הביאה עידן חדש של ספקות ושל ביקורת [illegible]. „אל הגב' מאיר מתייחסים בבוז ואל דיין כאילו היה רוצח" — אומר רולו, ומוסיף כי אפילו מן הליכוד אין תומכים את [illegible] הביקורת.

דעה בירושלים: פעילות גרומיקו

(סוף מעמוד 1)

בשיחותיו של מר אבן בוואשינגטון. מיד לאחר הקמת הממשלה החדשה תקיים הממשלה דיון בהתפתחויות המדיניות במקביל לצבאיות.

מהלך טאקטי

משקיפים מדיניים בירושלים מעריכים, כי ייתכן שההודעה הסורית־רוסית היא ביטוי של דבר מהלך טאקטי שלא יהיה בו כדי למנוע את שיחות ההפרדה. לדעת אותם משקיפים יודעת גם מוסקווה, כי אם לא תחול התקדמות בשיחות ההפרדה בין ישראל לבין סוריה עלולה החזית הצפונית להתלקח ובתוצאה מכך עלולה ועידת ז'נבה להתמוטט. אך ייתכן, כי כוונת המסע של שר החוץ הסובייטי בסוריה היתה להוכיח לוואשינגטון כי אל לה לצפות להצלחות, אם בכוונתה למלא את התפקיד של ה„סרליסט" בשיחות ההפרדה עם סוריה, כחלק בוועידת ז'נבה. אין ספק, כי בידי הסובייטים אמצעים ללחוץ על סוריה להקשיח את עמדתה.

בירושלים מעריכים, כי גם [illegible] זו, שכן אם תקשיח סוריה את עמדתה עלול הדבר לפגוע גם במצרים ויש אמנם סימנים לכך שהקיצונים בבירה, בעיראק ובמדינות ערביות אחרות תוקפים את מצרים על ש„ויתרה" לישראל.

יצויין, כי בעת שנודעה לראשונה הפרדת הכוחות בדיונה בדצמבר אשתקד, עמדו הרוסים בתוקף על שיתופם בשיחות ההפרדה אך נוכח התנגדותה של ישראל [illegible] האמריקני, שישראל לא תשתתף כלל בשיחות אם הסובייטים יהיו חלק מהן — נסוגה מוסקווה מדרישתה.

גם המצרים הביעו אז את התנגדותם לשיתופם של הסובייטים לשיחות ההפרדה. יש להניח, כי גם וואשינגטון מבינה, כמו שהבינה בעבר, את [illegible] התנגדותה של ישראל לשיתופם של הסובייטים בשיחות ההפרדה.

שביתה כללית והפגנות באדיס אבבה

...ואילו הקיסר חילק כסף לעניים

שביתה כללית שיתקה אתמול את אדיס־אבבה. [illegible] בחוצות העיר ודרשו את התפטרותו של ראש הממשלה והנהגת רפורמות מקיפות.

המשטרה הדפה את הקבוצה הגדולה ביותר ליד הקפיטול שבטבורה העיר, באמצעות גז מדמיע. אלפי אנשים יצאו לרחובות, כדי להפגין את תמיכתם בפועלים השובתים.

פקיד בכיר של האיגודים המקצועיים אמר: „השביתה הוכתרה בהצלחה של 100 אחוז. אנו חזקים אפילו מן הצבא". בכך התייחס למרידה הצבאית של השבוע שעבר, שהביאה בעקבותיה העלאות גדולות מאוד במשכורות אנשי הצבא.

דובר של האיגודים אמר: „שיחות מתנהלות עתה עם הממשלה. אני מקווה, שאפשר יהיה ליישב את השביתה במהרה — אולי תוך ארבעה־חמישה ימים".

אתמול נפגש הקיסר היילה סלאסי, בן 81, [illegible] אדיס־אבבה וחילק כספים לעניים. [illegible] ומסר [illegible] כסף לקבצנים.

[illegible] מכוניתו של הקיסר [illegible] הראש של סלאסי.

משלוח מנות לילדים מאושפזים — בירושלים

לרגל חג־הפורים, יחלקו ילדי ירושלים ביום ראשון משלוח מנות לילדים המאושפזים בבתי־החולים בעיר ובמוסדות [illegible].

מחלקת התרבות של עיריית ירושלים מארגנת לכבוד חג־הפורים מסיבות פורים לקשישים ולעולים חדשים, בבתי־זקנים ובמרכזים קהילתיים. להקות־זמר וחסידות יעברו בעיר בטנדרים עם כלי־זמר, כדי להביא את שמחת החג בשכונות המרכזיות.

היום יתקיימו ברחובות הראשיים של השכונות [illegible] של „בבת העשרה", לפי המפורט הבא: 9.30: בית־הטמר — רובע יהודי. 10.30: קרן רחוב [illegible] ואגריפס. 12.00: כיכר דניה. „בבת העשרה" הוקמה בידי [illegible] קולניק ז"ל, אשר נפל במלחמת יום־הכיפורים.

נפטר ד"ר בן־יוסף ממגיני תל־חי

ד"ר אברהם בן־יוסף, מאחרוני מגיני תל־חי ב־1921, נפטר אתמול אחה"צ בבית־החולים „הלל יפה" בחדרה. המנוח חי עד 1934 בגליל, ומאותה שנה התגורר באיזור פרדס־חנה והיה רופא [illegible] בסביבה, פעל בחיים הציבוריים במושבה ומחוצה לה.

הלווייתו תצא ביום ראשון ב־9 בבוקר מפרדס חנה ותגיע לתל־חי ב־12 בצהרים. המנוח היה בן 70, הותיר בת ו־3 בנים.

כיכר דיזנגוף היה ליריד של שמחה

חגיגות פורים בחוצות תל־אביב התבטאו השנה בעיקר בהתפרעות ילדים והיכולי צעירים [illegible] שנים.

בתי הכנסת בעיר מלאו ילדים ש„השתתפו" לפנות ערב בקריאת המגילה, כדי לנצל את ההזדמנות ו„לירות" בהמן ובניו.

עם סיום קריאת המגילה יצאו משפחות רבות לשוטט ברחובות המרכזיים של העיר, ביחוד עם ילדיהם, שהיו מחופשים בתחפושות שונות ומשונות.

מרכז שמחה נוצר בכיכר דיזנגוף, שהפך לכעין יריד שמח. דוכנים של דברי מאכל ומשקה ניצבו שם מבעוד יום, ובערב היתה תנועה ערה. הערימות הגדולות של „הפטישים הפלסטיים" לא זכו למכירה רבה, בהשוואה לשנים קודמות.

מרכזי חגיגה נוספים, בעיקר של צעירים, נוצרו בחלקי עיר אחרים ובשכונות.

מועצת התלמידים המרכזית ליד בתי הספר התיכוניים, ערכה מסיבת פורים בשני בתי ספר — האחת בתיכון א' ברחוב שפרינצק, השניה — בבית הספר גרין ברחוב אדם הכהן.

בנאט"ו נלמדים ביסודיות לקחי מלחמת יום הכיפורים

מומחים ללוחמה אווירית משבחים את חיל הא[וויר] הישראלי ✶ „הצלחה מזהירה לרוסים באימון המצ[רים]"

לקחי מלחמת יום הכיפורים נלמדים ביסודיות על־ידי ראשי נאט"ו. ראשי המטה העליון של כוחות בעלות הברית — [illegible]

מומחים ללוחמה אווירית של ברית נאט"ו אומרים, כי הישראלים הצליחו למצוא דרך [illegible] ההגנה האנטי אווירית המצרית העצומה, שהיה מורכב בעיקר מ„סאם" סובייטיים.

[illegible] הישראלים כ„מעודדים מאוד", אם כי סירב לומר אם ארה"ב הצליחה למצוא תשובות אלקטרוניות מלאות על אמצעי ההגנה הערביים.

מצד שני, התרשמו המומחים של צבאות נאט"ו „מהצלחתם המזהירה" של הרוסים באימון החיילים המצריים בשיטות [illegible] לחציית מכשולי מים".

האיסטרטגים של נאט"ו לומדים ביסודיות עוד יותר גדולה את [illegible] המצרי, בעקבות ידיעות [illegible] הגבירו כוחות ברית [illegible] במזרח אירופה במידה את יכולתם לחצות נהרות ומכשולים [illegible].

כמה מומחים אמרו, [illegible] ישראלים ידעו מראש [illegible] המצרית לתקוף [illegible] פוליטית לא אפשרה לפתוח בהתקפת מנע. קביעה זו [illegible] שאלה מעניינת לנאט"ו, אם אי פעם [illegible] במצב דומה.

ארליכמן וקולסון יואשמו בפריצה למשרדי אלסב[רג]

חבר המושבעים [illegible] על הגשת כתב אישום נגד 6 אנשים, וביניהם עוזריו הבכירים של הנשיא ניכסון, ג'ון ארליכמן וצ'ארלס קולסון, בקשר עם הפריצה למשרדו של הפסיכיאטר [של] דניאל אלסברג ב־1971.

ההתפתחות זו באה 6 ימים לאחר שחבר מושבעים פדרלי אחר האשים את ארליכמן, קולסון, הלדמן, מיטשל ו־3 אחרים, שעבדו עם עוזריו של הנשיא ניכסון, בקשר עם חלקם בפרשת טשטוש החקירה [illegible] המפלגה הדמוקרטית.

חבר המושבעים האשים אתמול את ארליכמן, מי שהיה יועץ הבית הלבן לענייני פנים, ואת קולסון, בפגיעה בזכויותיו האזרחיות של ד"ר לואיס פילדינג מלוס־אנג'לס.

בכתב האישום הוזכרו גם שמותיהם של גורדון לידי, ברנארד בארקר, פליפה דה־דיאגו ואאוגניו מרטינז, [illegible] „יחידת השרברבים" של הבית הלבן.

איש הכספים [illegible] וסקו, היה מוכן [illegible] חצי מיליון דולר [illegible] לבחירתו מחדש של הנשיא ניכסון, תמורת „חסד [illegible]" נאמר בעדות שנמסרה [illegible] של ניכסון.

[illegible]

5 נפצעו בהפגנות סטודנטים בביירות

[illegible] המקורות לא אמרו אם היו נפגעים בין המפגינים. ממקורות המקורבים לסטודנטים נמסר, כי ארבעה מהם נפצעו קל.

הסטודנטים, שפוזרו על־ידי המשטרה, היו בדרכם אל הפרלמנט, כשהם מפגינים בדרישה לשיפור [illegible] הלימודים באוניברסיטה, [illegible] באוניברסיטה הממלכתית.

מצב חירום בנמל היתרו בלונדון עקב תקלה במטוס

[illegible] היה בדרכו לאיסטנבול, נחת בשלום. המטוס היה מאותו דגם כמו זה שהתרסק ביום א' ליד פאריס ובתוצאה מכך נהרגו 345 אנשים.

לאחר הנחיתה החלו צוותי קרקע לבדוק את סיבת התקלה. הקברניט פאיק אקבילוט אמר כי, לדעתו, [illegible] ותו לא.

מעריב
העורך: אריה דיסנצ'[יק]
המו"ל: הוצאת מודיעין בע"[מ]
בית דפוס „מעריב" בע"[מ]
תל־אביב: מערכת, הנהלה, מודעות, דפוס: בית „מעריב" רח' קרליבך (מיקוד 67132), ת.ד. 20010, טל. 287211. סניף ראשי לקבלת מודעות בתל־אביב: שדרות רוטשילד 53 (מיקוד 65123), טלפון 621994.
ירושלים: המערכת: רח' הלל 14 (מיקוד 94581), טל. 1151[...]; הפצה ומודעות: רח' הלל 16, טל. 231769.
חיפה: רח' הנביאים 29 (מיקוד 33104), טלפון 666468; 9020[...]; הפצה ומודעות: רח' הנביאים 32, טל. 663254; 660051.

הודעה לבעלי רכב פרטי!!!
מבצע החודש בהנחות גדולות
נשיונל אטלנטיק — יצרני ציפויי חן למושבי רכב
מודיעה בזאת על
התחלת מכירה ישירה מהיצרן לצרכן
של ציפויים למושבי רכב
מבד מגבת סטרץ'
לרגל מבצע החודש ימכרו הציפויים במחיר מוזל
✶ ציפויי חן מיפה ומהדר את מכוניתך.
✶ ציפויי חן סופג את זיעתך ומונע התחממות מכוניתך — אידיאלי לאקלים החם של הארץ.
✶ ציפויי חן נצבע בצבעים יציבים ומרהיבים
✶ ציפויי חן מלווה בתעודת אחריות
„לאיכות וחן — אין כציפויי חן"
המכירה הקמעונאית תערך במחסן המפעל
תל־אביב, נשיונל אטלנטיק,
רח' מטלון (קודם רח' מרכז מסחרי) 63,
(6 בניינים מזרחה מרח' העליה), בימים א'—ה' בין השעות 9.00—19.00 — בימי שישי לא תתקיים מכירה.

הסורים יצרו מצב חדש בלי לפתוח באש – צה"ל ערוך למנוע הפתעה

מרבית כוחות היבשה של הסורים ערוכים בגזרות שלאורך קווי החזית ובעורפם תוך אפשרות לתקוף ✶ מצב הכוננות והדריכות עלול להיות ממושך ✶ החיים ביישובי רמת־הגולן מוסיפים להתנהל כסדרם

מאת יעקב ארז

●● „די בפקודה"

לעיתים, קשה לשכנע את חיילי צה"ל השוהים בקו הקדמי וצופים אל הסורים. החיילים ביקשו אתמול ממפקדם שסייר במקום הסברים על מצב הכוננות. הסביר המפקד: „הסורים והמצרים הצליחו במיבצע ההונאה ערב מלחמת יום הכיפורים. היום, כדי שיוכלו לבצע התקפה נרחבת אין עליהם לערוך הכנות צבאיות מקיפות. די בפקודה קצרה והכוחות הסוריים נעים לעבר קווי החזית".

חיילי צה"ל בקווים הקדמיים ערוכים לקראת אפשרות כזו. חיילי צה"ל והמפקדים בחזית הצפון מודעים לאפשרות שהסורים עלולים לתקוף או ליזום התלקחות נרחבת נוסח „מלחמת ההתשה". הידיעות המודיעיניות שהגיעו, המערכים הסורים הנרחבים וסימנים שונים בשטח מעידים, כי בחזית הצפון נוצר מצב חדש, גם בלי שנפתחה אש וזאת מאחר שבכל רגע עלול הגבול להתלקח.

●● עוצבת הגבורה

אתמול בשעות הבוקר ערכו חיילים דוגים באגות מיוחדות של השריון הסורית, הערוכה בקו החזית, תפילה לשלום חיילי צה"ל. מפקדיהם לא בוקקו למאמצים, כדי לשכנע את לוחמי השריון שתפילה להדפת מיתקפה. לוחמי השריון האלה נמנים עם „עוצבת הגבורה" שקיימה קרבות בלימה והבקעה קשים עם הסורים במלחמת יום הכיפורים.

בגזרה אחרת של חזית הצפון באיזור תל פארס גברה אתמול המתיחות.

חייל באחד המוצבים של צה"ל אמר לי אתמול: „אנחנו נמצאים במצב של כוננות גבוהה, ערוכים בכוחות ניכרים, כדי למנוע כל אפשרות מן הסורים לנצל שוב את גורם ההפתעה".

למרות שהחיים בישובים האזרחיים של רמת־הגולן התנהלו גם אתמול כסדרם, אף־על־פי, שעבודות השדה נעשו גם בגזרות הסמוכות לגבול, רחוקה חזית הצפון ממצב של שאננות. נוסף להיערכויות הצבאיות של צה"ל, שנראו היטב למי שסייר בגולן, למצב הכוננות שבו נמצאו צוותי השריון וחיילי הסוללות הארטילריות ואנשי המילואים ביחידות הנ"מ, הרי גם נוכחותו של אלוף הפיקוד, האלוף מוטה גור, ששהה מרבית היום באיזור וסייר בגזרות השונות עם קצינים בכירים, היה בהם כדי להדגיש את החומרה שבה רואה הפיקוד הבכיר את המצב.

מצב הכוננות והדריכות בחזית הצפון עלול להימשך פרק זמן ממושך ולכן נעשו סידורים שהוא לא יעיק במיוחד על אנשי המילואים המשרתים באיזור.

●● משלח מנות

אתמול שוב נמנע מן המטיילים לסייר באיזור האוטובוסים של התיירים שהגיעו לגשר בנות־יעקב הוחזרו לעומת שבאו.

מאיר הראובני מוסר: אמש עם רדת החשיכה, פג במידה רבה המתח הצבאי בו היו שרויים חיילי צה"ל הערוכים לאורך כל גבולות הפסקת האש בגולן ובמובלעת. אף כי לא נחלשה הכוננות ולא נפסקה הערכות הכוחות בקווים הקודמים בעמדות מתאימות, כדי לקדם כל נסיון של התגרות או פתיחה באש מן הצד הסורי.

למרות הכוננות הגבוהה, שהגיעה לשיאה אתמול בשעות אחר הצהריים, הביא הערב, ערב חג הפורים, הרפיה במתח. העובדה שהשקט בחזית לא הופר, איפשרה לחיילים רבים לרדת מעל הטנקים, לצאת מהבונקרים ולהתרכז בקבוצות קטנות לקריאת המגילה ולהתכבד במשלוח מנות לחג.

●● „סיירת ג'רי"

אמש נלוויתי אל קבוצת אנשים מתלאים, שהגיעו עד לקווים הקדמיים ביותר במובלעת הביאו לשריונאים המוצבים שם, צמודים לטנקים שלהם, מכוניות עמוסה כל טוב, חבילות ממתקים, כובעי גרב, כפפות, סיגריות, משקאות חריפים וכן ספרי תהילים, חומש ומגילת אסתר. מי שלא ראה את המיפגש הזה בין ג'רי והחיילים לבין החיילים, לא ראה שמחת פורים אמיתית..

„סיירת ג'רי", שהגיעה ליחידת השריון הקדמית במובלעת הסורית, בשעת אחר הצהריים המאוחרות, פירקה במהירות את המטען וחילקה את „משלוח המנות" בין השריונאים, ביניהם 70 בני ישיבות המשרתים בגדוד טנקים אחד. כל חבילת־שי הכילה גם מכתב או גלויה מצוירת, ששלחו תלמידות בית הספר התיכון הדתי „חורב" בירושלים והתלמידות. כתה ד' של בית הספר ע"ש אוולינה דה רוטשילד בבירה.

לג'רי צירבין, בן ה־40, איש עסקים מירושלים, עולה חדש (ארבע וחצי שנים בארץ), זוהי הנסיעה ה־40 לרמת הגולן, מאז עלה לשם בראשונה ביום שלישי, ערב חג הסוכות, בעיצומם של קרבות מלחמת יום הכיפורים. במסעותיו אלה, כשמכונית ה„דודג'־דארט" הכחולה שלו גדושה תמיד חבילות ממתקים, מתנות וספרי קודש, פיתח קשרי ידידות עמוקה עם מפקדים וחיילים. משום כך איפשרו לו שלטונות הצבא להעלות גם אתמול לקרבת קווי הפסקת האש, שגם שי הצליה לגולן באסרה על אזרחים אחרים.

עם הטנקיסטים, המוצבים במובלעת, התפלל ג'רי וחבריו תפילת מנחה בבית־הכנסת. אחר־כך, כשכבר ירדה החשיכה, חזרו לבסיס גדול של חטיבת שריון בעומקה של הרמה ושם, בחדר האוכל הגדול, הפתיעו את החיילים בחלקם את חבילות השי והסיבם יחד עם החיילים לקריאת המגילה ולשירה בציבור משירי החג.

היוזמה זו מגילה מיוחדת במינה: מגילת אסתר כתובה על קלף, שנתקבלה אך לפני ימים אחדים בירושלים כמתנה של הרבי מלובאביץ'.

בארבעים נסיעותיו לגולן חילקו ג'רי וחבריו מאות מעילי „דובונים" לחיילים. כאלף זוגות תחתונים חמים (מתנת איש העסקים משולם ריקליס), ששה מקלטי טלוויזיה שונות לכל במוצב החרמון ובתל שמס, אלפים רבים של חבילות ממתקים, סיגריות, משקים וכן ספרי תורה לבתי כנסת של יחידות ברמה, מאות זוגות תפילין („את הזוג ה־512 קיבל מפקד הרמטכ"ל דוד אלעזר, כשנפגשתי אתו בעת ביקורו במוצב החרמון. את הזוג ה־613 נתתי לתת־אלוף משה בריל...") והשמונה דושה אחרים. בכל נסיעה באו לחיילים מתנות בערך של 2000—3000 דולר, מכספו של ג'רי ומתרומות שהוא „מארגן" אצל ידידים בעלי נכסים בארצות הברית.

ג'יקסון: על ארה"ב לדרוש פרוז התעלה

הסנטור הנרי ג'קסון דרש אתמול, כי במו"מ לכינון שלום במזה"ת, על ממשלת הנשיא ניכסון לדרוש פירוז תעלת סואץ.

בנאום בסינט הביע ג'קסון את החשש, כי פתיחת התעלה מחדש תגביר את היריבות בין ארה"ב לבריה"מ, במישור הצבאי, באוקיאנוס ההודי ובמפרץ הפרסי. הוא הצביע על העובדה, שלאחר שהתעלה תיפתח לשיט, יוכל הצי הסובייטי להשלח מהים השחור למפרץ הפרסי במהירות, העולה על המהירות שבה מסוגלת ארה"ב להפעיל את כוחותיה באיזור.

„אני סבור, כי על הממשלה לעמוד בתוקף על הדרישה שתעלת סואץ תהיה סגורה בפני אניות מלחמה של כל המעצמות הזרות, כולל אלה של ארה"ב ובריה"מ — אמר סנטור ג'קסון. (ע"צ).

צילום זה נעשה אתמול, בחניון טנקים ברמת־הגולן שם עובר על צה"ל יום שלישי רצוף של כוננות, דריכות וצפיה.

חוגי הפנטגון: יש תנועת כוחות נרחבת של הסורים ברמת הגולן

פקידי רשות אמריקניים: ייתכן שקצינים בכירים בצבא הסורי רוצים ל„צנן" נכונות אסד להסדר על־ידי „חימום" הגבול ✶ דעה בפאריס: תיתכן „פעולת יאוש" סורית

מאת פילים בן
סופר „מעריב" בארה"ב

מאז מלחמת יום הכיפורים אין איש בארה"ב מזלזל בידיעות על ריכוז כוחות ערביים — והאירועים בגבול סוריה היו אתמול במוקד תשומת הלב. סגן שר החוץ האמריקני מר ג'וזף סיסקו אמנם אמר אתמול בבוקר, בראיון טלוויזיה, כי אין בידי ממשלת ארה"ב מידע על ריכוז כוחות סוריים — אבל מתוני משרד ההגנה האמריקני מסרו כי לפי מידע שנתקבל ממקורות צבאיים אכנם היתה תנועת כוחות נרחבת של הסורים באיזור הגולן.

העניין נדון גם בפגישה ביום ד'. בערב בין שר החוץ ד"ר הנרי קיסינג'ר ובין שגריר ישראל בארה"ב מר שמחה דיניץ. השגריר מסר בפגישה את המידע, שהיה מצוי אותו רגע בידי ממשלת ישראל.

הדעה על מניעי הצעד הסורי לא היתה אחידה: היו פקידי רשות אמריקניים, שקשרו את ההתפתחויות בביקור של השר הסובייטי אנדריי גרומיקו בדמשק ובקאהיר ובמודעת הרוח של ברית המועצות נוכח עקירתה מעמדתה הבכירה הקודמת בעולם הערבי ומן העובדה, שעתה מתייחסים שם לארה"ב, כאל גורם חשוב ביותר.

פקידים אמריקניים, הנוהגים מאד מלהטיל ספק בכוונות הטובות של הסובייטים במזרח התיכון והמסירותה של מוסקווה לרעיון הפגת המתיחות בין המעצמות, אמרו שקומץ קצינים בכירים סוריים החליטו „לחמם" את הגבול הן כדי „לצנן" את התלהבותו של אסד להפרדת כוחות והן כדי להפעיל לחץ על ארה"ב, כדי שתשפיע על ישראל לעשות ויתורים.

בפגישה בין ד"ר קיסינג'ר והשגריר דיניץ, הוסכם ששיחות ההפרדה יתחילו בעוד כשבועיים אך מר דיניץ לא יכול היה להודיע לד"ר קיסינג'ר מי ישתתף במשלחת בצד הישראלי.

הוסכם רק כי שר החוץ האמריקני יקבל את פני שר החוץ מר אבא אבן, כנראה בשבוע הבא — אך יתכן כי שיחות אלה עדיין לא יהוו סימן להתחלת השיחות על הפרדת הכוחות.

בשיחה נדונו גם כמה בעיות של הסיוע הפיננסי האמריקני לישראל. אשר לא הובא בהצעת התקציב הממשלתית לשנת הכספים המתחילה ב־1 ביולי.

מתחילת שנה זו אין ישראל מקבלת עוד עודפי מזון אמריקניים באשראי וספק אם ייחתם הסכם חדש בנושא זה, שכן משרד החקלאות האמריקני טוען שאין לארה"ב עוד עודפי מזון.

סופרת „מעריב" בפאריס, תמר גולן, מטלגרפת:

בידיעות שהגיעו לפאריס מביירות ומדמשק ממקורות ערביים, שוב הכחישו אתמול את קיומה של מתיחות צבאית או מדינית רצינית בסוריה.

לדברי סופר „לה־מונד" בלבנון, הלחץ המדיני בסוריה „הוא הנחת יסוד של מומחים צבאיים". אותו סופר מוסיף, כי יוקרתו של הנשיא אסד אינה נתונה לסכנה עד כדי כך, שיאלץ לגלות נוקשות באמצעות פעולות בגולן.

ואולם ראוי לציין שכתבים צרפתיים שונים, הדוגלים במגמותיהם הפרו־ערביות מוסיפים לפרשנותם גם נימה מדאיגה.

אין מוציאים מכלל אפשרות שסוריה תפתח „בפעולת יאוש" אם יפסק החרם והנפט נגד ארה"ב „בטרם זמנו" ופירוש הדבר, שאם יפסק האמברגו לפני שישראל תפנה חלק ניכר מרמת הגולן עלול הדבר להביא להחרפה נוספת של העמדה הסורית.

המקורות הערביים שוב טוענים, כי המשבר הקשור באורח מוגזם כדי לאפשר את חזרתו של דיין לממשלה וכדי שאפשר יהיה להקים את הממשלה הישנה־חדשה בישראל.

סופרת „מעריב" בוינה, שרי רופר, מטלגרפת:

העתונות השוויצית דנה אתמול בהרחבה על המניעים ששיכנעו את שר הבטחון לחזור בו מהתפטרותו. כל העתונים הסכימו בנקודה אחת: לדעתם המצב החמור בגולן היה תירוץ בלבד.

„טריבון דה ז'נבה" כותב, כי דיין חזר לממשלה לאחר שנודע לו שרבין ירש את מקומו ואז יהיו סיכוייו לקבל בחזרה את תיק הבטחון אפסיים.

העתון „לה ז'ורנאל דה ז'נב" טוען שדיין השאיר פתוח להתפטרות נוספת אם יתגלה הצורך. „בה בשעה שגולדה מסיימת את הקאריירה הפוליטית שלה מתחיל אותה דיין ואין הוא רוצה לקפח את סיכוייו ולהיות אחראי להחלטות נסיגה משטחים בשעה שמאד לא ברור אם לאחר הנסיגה לא יחלו הערבים במלחמות נוספות.

לדברי כלל דעת הפרשנים המדיניים בשווייץ היא שנסיגה אין פירושה שלום הם מהווים את ישראל מפני התוקפנות הסורית.

הפרשן המדיני של „טריבון דה ז'נבה" כותב: „גרומיקו בא לדמשק הבירה, כי הסכם שלום חייב להתבסס על פינוי כל השטחים שכבשה ישראל, אך עוד ב־1964 כתב „פראודה", כי „כאשר משיגים לאזור מאמצים וקורבנות מרובים בטוחן, אין מסכימים לחזור לגבולות של העבר."

אחרי דיון סוער מלווה התפרצויות ותגרת־ידיים

הוועה"פ של מפד"ל החליט להצטרף לממשלה — בי"ד המפלגה מעכב

בהצבעה חשאית ברוב של 94 קולות נגד 69 ו־9 נמנעים, החליט הוועד הפועל לאשר החלטת הנהלת המפלגה להצטרף לממשלה ✶ אחרי ההצבעה הודיע נציג הצעירים: 46 אחוז הביעו דעתם נגד — לא נקבל את ההכרעה ✶ הגישו 170 חתימות בתביעה לכנס את המרכז ✶ השר ד"ר ורהפטיג הודיע, כי יסרב להשתתף בממשלה ✶ חה"כ המר ובן־מאיר הודיעו, כי אין בדעתם לתמוך בממשלה בכנסת ✶ בית הדין העליון של המפלגה הוציא צו ביניים, שאסור לבצע החלטת הועה"פ עד כינוס המרכז

השר מיכאל חזני הצביע על המצב הבטחוני החמור המחייב, לדעתו, הצטרפות לממשלה. אף הוא טען, כי המפד"ל נבכנסת להוכח בהישגים ניכרים.

■ „צמודים לכסאות"

אריה ספיר: עומדת מפלגה שהיא מעל ומעבר שיש לה בכנסת ומתחננת להיכנס לממשלה. אין זאת, אלא שמלחמת יום הכיפורים לא שינתה אצלנו דבר. לא שותפנו במטבח של גולדה ולא היינו שותפים להכרעות. וכעת היא באה למפד"ל ומציעה לנו להצטרף לממשלה באותם תדברים כאילו כלום לא קרה.

בסערות, שפרצו מדי פעם בוויכוח נשמעו קריאות: חוצפה... טיפש... בלום פיך... אידיוט... לא מתרשם כמך... אתם צמודים לכסאות יותר מאשר לעקרונות.

ח"כ ד"ר יהודה בן־מאיר: שום דבר לא השתנה בעניין „מיהו יהודי", מי שמצביע בעד הצטרפות לממשלה, מבזה את הרבנות שהחלטתה היא חד־משמעית. הרב גורן מבין בבטחון לא פחות מכישהו אחר. הרב צבי יהודה קוק ורבנים אחרים אומרים לנו: לא.

ח"כ אהרן אבו־חצירא: הצעירים קיבלו את שלושת הדגלים שהריכוז תחילה — ממשלת חירום לאומית, יהודה ושומרון ו„מיהו יהודי" וממצאו אותם להבטיח ממשלת חירום בלבד. אין אנו יכולים לקשור את עצמנו רק למלחמה על הגטו בתח הליכוד לממשלה.

כשעלה הרב חיים דרוקמן (ראש ישיבת אור־עציון) על הבמה, פרצה הסערה. „באולם זה (בית המפלגה בתל־אביב) חינכתי הרבה נוער, אך היום אני מתבייש לעמוד באולם זה" — אמר. נשמעו קריאות־זעם מכל עבר. קרא אליהו חזבית: אם אתה מתבייש, צא מכאן.

המצדדים בהצטרפות לממשלה חשו אל עבר הבמה, הצעירים המתנגדים הסתערו עליה מצד שני. פרצה מהומה. שני הצדדים הגיעו לתגרת ידיים. הרב דרוקמן צעק: בבחירות לכנסת הייתי טוב. לקחו את תמונתי לפירסום בעתונות ופירסמו את קריאתי להצביע בעד המפלגה. היום אינני רצוי. נציג הצעירים אליעזר שפר קפץ על הבמה, נטל את המיקרופון וצעק: אם הוא לא ידבר אף אחד לא ידבר. שוב פרצה תיגרת־ידים. הרב דרוקמן עזב המואה את האולם.

■ מכיר השותפים

ח"כ ד"ר יצחק רפאל עלה על הבמה. הוא ביקש מן הרב דרוקמן לחזור לאולם והתנצל על התקרית. הוא קרא את חמומי־המות לסדר והזהיר את השקט באולם. הרב דרוקמן שאל: עם מי אתם נשארים? אפילו לא עם מורנו ורבנו הרב צבי יהודה קוק. לפני הישיבה ניסיתי לזכור משהו לח"כ אבו־חצירה, והוא ענה לי: אני מצפצף עליך. אינני שואל אותך.

ח"כ ד"ר רפאל: אנחנו נכנס לממשלה בשורה של הישגים לציבור הדתי. ברגע שייעשה משהו על־ידי הממשלה בניגוד לרוח המפד"ל, נקום ונעזוב את הממשלה (הרב משה לווינגר: גם אם תיכנסו לממשלה, לא יועיל לכם. אתם תצאו מכנה). אם לא ינוסח הסעיף המדיני, כפי שאנו רוצים, לא ניכנס (קריאה: האם הוא כולל את השומרון?). הוא כולל את השומרון. (קריאה: אשרי המאמין. הרב לוינגר: אם ממשלה זו תקום, בעל הבית עליה יהיה ד"ר קיסינג'ר ומכאן התנגדותו של הרב צבי יהודה קוק). למפד"ל יש יעוד במדינה. אלמלא יעוד זה, היה מוצא את עצמו כל אחד מאתנו במפלגה אחרת. השגנו דברים גדולים. אני מפקפק, אם הכל יבוצע, כי אני מכיר היטב את השותפים שלנו, ושעמם אנו הולכים יחד כבר 40 שנה, ואינני משלה את עצמי שפתאום נעשו מלאכי־עליון.

ח"כ זבולון המר: יש קרע בינינו לבין הרבנות. הרב צבי יהודה קוק ותלמידיו לא אתנו. אני בא כעת מן הרב גורן. הרבנות רואה את עצמה כבוזה. מי שפועל לפי מצפון צריך להצביע נגד הכניסה לממשלה. אם ניכנס, יוצאו את עצמם צעירים רבים, רבנים, כתבולים, מנהלי בתי־ספר דתיים, וראשי ישיבות מהרן למפלגה.

■ שתי הצעות

להצבעה החשאית הוגשו שתי הצעות. אחת של דוד גלס שאמרה, כי הוועה"פ מאשר את החלטת ההנהלה להצטרף לממשלה ושניה של ח"כ ד"ר יהודה בן־מאיר שאמרה, כי הואיל ואין מדובר בממשלת חירום לאומית ובהחלטת ההנהלה ממרים את פי הרבנות ואין פתרון לבעית „מיהו יהודי" מחליטים שלא להצטרף לממשלה.

אחרי ההצבעה החשאית, הודיע נציג הצעירים אליעזר שפר: 46 אחוז הביעו דעתם נגד הצטרפות לממשלה. לא נקבל את ההכרעה. יש לכנס את מרכז המפלגה ולפתוח את ההנהלה מחדש.

התנהל ויכוח בשאלה, מי יבחר בשרי המפד"ל. הועלתה הצעה, כי הם ייבחרו על־ידי חברי הסיעה בכנסת. נציגי הצעירים והסיעה המרכזית של ד"ר ורהפטיג הודיעו, שהם מתנגדים לכך ולא ייתכן שבעקבות התנגדותם ואי־השתתפותם בהצבעה, יבחרו 7 חברי כנסת ב־4 שרים. הורמו הידים והוכם — ללא השתתפות הצעירים ונציגי הסיעה המרכזית בהצבעה — כי חברי הסיעה יבחרו בשרים.

השר ד"ר זרח ורהפטיג, שהוא מועבד לשר בלי תיק בממשלה החדשה, הודיע אתמול למקורביו, כי יסרב להשתתף בממשלה. גם נציג הצעירים ח"כ זבולון המר, הודיע, כי לא יצטרף לממשלה, אפילו יוצע לו הדבר.

הנהלת מרכז הצעירים תתכנס ביום ראשון, כדי לדון בהצבעה, ששני חברי הכנסת של הצעירים — זבולון המר וד"ר יהודה בן־מאיר — יצביעו בכנסת נגד הממשלה. השניים הודיעו אתמול כי אין בדעתם לתמוך בממשלה בכנסת.

■ צו ביניים

בית הדין העליון של המפד"ל הוציא אמש צו־ביניים על פי תביעת צעירי המפלגה שלפיו אסור לבצע החלטת הועה"פ עד לכינוס של מרכז המפד"ל לדיון בשאלת הצטרפות המפד"ל לממשלה. יו"ר בית הדין עו"ד נפתלי ליפשיץ הודיע, כי ישבע ביום ב' את שני הצדדים, אך אם יהיה צורך יהיה מוכן לדון בעניין עד היום.

אין עינינו להטלת קנס

שלם את חובך לעת"א־יפו
ללא 20% קנס פיגורים
עד 31 במרץ.
אל לך לחכות עד הרגע האחרון
שלם עוד היום באחד
הבנקים או בבית העיריה
(הקופות פתוחות כל יום פרט
ליום ו' עד שעה 18.00 ברציפות)

היום יותר מתמיד!

*דרושה אזרחות טובה
*איכפתיות לעניני עירך

את כספי מסיך נחזיר לך
בשרותים עירוניים משופרים

עיריית תל אביב־יפו

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

שליחי המורי[...]
ר"ג שנות מאו[...]

ח"כ שמואל תמיר: היו התראות בטחוניות חמורות יותר מאז המלחמה שלא פורסמו

בישיבת המרכז החופשי טען תמיר, שהוא חבר ועדת החוץ והבטחון כי „המערך מנצל נסיבות בטחוניות לקידום אינטרסים שלטוניים" ✶ חלף זמן מקבלת המידע ועד כינוס ישיבת הממש[לה]

יו"ר הנהלת המרכז החופשי, ח"כ שמואל תמיר, האשים אמש בישיבת הועדה המרכזית של המרכז החופשי את צמרת המערך והמפד"ל ב„ניצול נסיבות בטחוניות באופן מכוער ר- נצול כל מעצורים לקידום אינטרסים שלטוניים, כי[...] התיים והאישיים".

ח"כ תמיר, שהוא חבר ועדת החוץ והבטחון, טען, כי שקבע מבדיקת העובדות, ש- אמנם קיימת התרחשות בטחונית המחייבת ערנות מירבית וכוננות גבוהה בגזרה הסורית, אך במידה שיש, אי תוית, הצמריה במצב הבטחוני, הרי „ממשלת המחדל" היא הפחות מתאימה להיות מופקדת עתה על בטחון המדינה.

ח"כ תמיר טען, כי למרות הלקחים המרים של יום הכיפורים עבר פרק זמן ארוך מאז נודע לראש הממשלה על העובדות החדשות בנושא הבטחוני ועד לכינוס הממשלה לדיון בנושא.

מאז המלחמה היו לו התראות בטחוניות [...] יותר מהתראה זו, אך הן [...] לה הנהיל לא פורסמו ולא אישרו את פרסומן. לא היה כל חידוש ע[ל] במידע החדש לעומת [...] המצב הקודמות של הממ[שלה] מעולם לא פורסם בעבר בטחוני המעורר חרדה [...] רה בקרב הציבור בהקשר סידורים מפלגתיים ושלטוניים. התראות בדבר [...] נגות אורחיות, בבתי ה[...] למשל, ובשעתיים אחרי[...] הקבילו בתמורתן לאווי[ר] חומרה שיצרו הגורמים שוניים לשם סידור ענייני[ם] עצמיים.

מפ"ם מחרימה ישיבות סיעות המערך - בדרישה לשר שלישי

חברי מפ"ם לא ישתתפו בחודשים הקרובים בישיבות סיעת המערך בכנסת, בתמיהה על כך שלמפלגה לא ניתן שר שלישי בממשלה החדשה — מסר אתמול מאיר תלמי, המזכיר הכללי של מפ"ם, בישיבת מרכז המפלגה בתל-אביב.

מר תלמי אמר, שמפ"ם זכאית לתיק שלישי, מאחר ששני שותפיה בממשלה, הליברלים העצמאיים והמפד"ל, זכו כל אחד בתוספת עד, למרות שלא הגדילו את כוחם בכנסת.

מוסדות מפ"ם מנו לכוכיר העבודה, ח"כ אהרן ידלין, בעני זה. אם הכוונות לא יתוקן תוך חודשיים-שלושה, תשקול המפלגה הוצאת מסקנות יותר מרחיקות לכת.

בראיון בטלוויזיה אמש אמר ח"כ תלמי כי כאשר מגדילים את מספר חברי הממשלה — צריך להגדיל באופן נכון וצודק.

„בממשלה מוכרעים ענינים פוליטיים, וכאשר מקופח מקום מפ"ם בה, מקופחות בזה דעות" — אמר. „בשורה של ענינים, שהם חיוניים למפ"ם, אין היא יכולה למסור את הבגדם למישהו זולתה".

לשאלה, מנין למפ"ם שתביעתה תתמלא תוך זמן [...] שיים — אמר המזכ"ל, כי היות והוא מעריך, שגם למפלגת העבודה חשוב קיומו התקין של המערך, הוא משער שהמצוות אכן יתוקן.

ידלין: משל מועמד יחיד לכהונת מזכ"ל ההסתדרות

מאת מ. שמעוני

מזכ"ל מפלגת העבודה ח"כ אהרן ידלין הודיע אמש בישיבת לשכת מפלגת העבודה, כי ידוע לו רק על מועמד אחד לתפקיד מזכ"ל ההסתדרות — ההוא ירוחם משל.

ח"כ ידלין הגיב על ההצעה לבחור את המועמד מפלגת העבודה לתפקיד מזכ"ל ההסתדרות לאלתר, עוד לפני ועידת ההסתדרות. הוא השיב, כי על פי החוקה נבחר המועמד בידי סיעת המערך בועידה של ההסתדרות יחד עם לשכת המפלגה. [...] יתכנס רק אחרי הועידה. אי אפשר לבחור את המועמד למזכ"ל ההסתדרות לאלתר. כשהזכיר ח"כ ידלין את שמו של ירוחם משל, נשמעו קריאות כי הלשכה תרשום הודעה זו לפניה.

מזכ"ל ההסתדרות בפועל, ירוחם משל, סקר את הנושאים שיעמדו לפני ועידת ההסתדרות שתיפתח ביום שני הבא בירושלים. הוא מסר, כי לועידה יבואו יותר מ-70 אורחים מחו"ל וכי יש ענין רב בועידה בקרב איגודים מקצועיים בעולם. [...]

החוג הרעיוני בעבודה: „החזרת דיין למשרד הבטחון – מהלך ציני"

החוג הרעיוני לליבון בעיות חברה ומדינה במפלגת העבודה שלח מכתב לראש הממשלה, גולדה מאיר, בו הביע מחאה „על המפספסים המשעונים של צוות ההנהגה, שבאורח פרישה, בחזרות חרשות ונימוק בכבנת ממשלת ליכוד לאומי — ביקש לפתוח מבפרות מפלגת העבודה את ההכריה, שהולכה ונמונה בחודשים האחרונים".

„אנו טוענים — כותבים חברי החוג הרעיוני — שלא היתה כנות בהתפטרויות. מגמת המתפטרים היתה לאחוז בתפקידים לאחר הביקורת החריפה מבפנים ומבחוץ. [...] של סכנה בטחונית בגבול הסורי, דווקא [...] יבות את החלפתו של [...] ובודאי של שר הבטחון [...] אמון הצבור בו התערער.

בנסיבות אלה אי [אפשר] שלא לראות בהחזרתו של דיין למשרד הבטחון [מהלך] ציני" — קובעים חבר[י החוג].

דיין נפגש עם ר[אשי] משפחות השבויים

שר הבטחון, מר משה דיין, נפגש אתמול לשיחה בלשכתו עם ועד הורי השבויים בסוריה, ודן עמם במצבם של השבויים ובדרכים להשיג את שיפור תנאיהם בשבי — עד לשחרורם.

כן נפגש שר הבטחון לשיחה עם ועד משפחות הנעדרים בחזית המצרית, ודן עמם באפשרויות להוציא את קברי החיילים אותם החללים בחזית זו. בשתי הפגישות השתתף גם ראש אכ"א — האלוף הרצל שפיר.

ועד משפחות השבויים תובע החלפה מיידית של הנפגעים והחולים מקרב השבויים. עם קבלת „כרטיסי השבוי" דרך נציגי הצלב האדום, התברר מצב בריאותם של השבויים. הוועד טוען, כי מאחר שידוע שכמה מהם נפגעו קשה, אין ספק, שלכמה החולים המהירה יש להחזירם מיד, כי עוד שהגו סעיף מפורש באמנת ז'נבה, הקובעת את החלפתם של הנפגעים שאינם כשירים לשירות צבאי.

הוועד תובע גם את ביצוע הנהלים המקובלים ביחס לשבויים: הקמת קשר תקין של מכתבים באמצעות הצלב האדום בין השבויים ומשפחותיהם, מסירת תרופות, משקפיים ותשמישי קדושה לזקוקים; העברת חבילות בהקדם, להכבת תנאי השבי, ופגישות קבועות עם נציגי הצלב האדום, שיכללו רופאים.

מסידורים אלה, הנהוגים בישראל ביחס לשבויים בהתאם לאמנת ז'נבה, נהנים השבויים המוחזקים בישראל, ואין כל הצדקה שיימנעו מהשבויים שלנו בסוריה.

הצלב האדום נתבקש לוודא, שלרופא הישראלי, ד"ר צירלס לזאוס קבלסקי, הנמצא בשבי הסורי, תנתן האפשרות לסייע בטיפול הרפואי לשבויים

הישראליים — בהוראות ג'נבה, הנבמיהוה מיהוד לרופאים שבויי[ם] [...] ההסתדרות הרפואית [...] צערם על כך שבצוות האדום שביקר אצל [...] לראשונה, לא נכלל [...] לשם בדיקת כל הש[בויים].

דולצ'ין בירך הממשלה הח[דשה]

מר א.ל. דולצ'ין, [...] פועל של הנהלת ה[...] אמר אתמול שאף שה[...] להרכיב ממשלה ליכו[ד] [...] מי, הוא שמח שהממש[לה] [...] והוא מברך אותה ומ[...] הצלחה.

מר דולצ'ין אמר [...] רים בנמל התעופה ב[...] לפני המראתו לקב[...] יפתח את המגבית ל[...] בתשובה לשאלה [...] אין לייחס משמעות לירידה הקלה שהיתה [...] האחרון במספר הע[ולים] [ש]הגיעו מבריה"מ. „חלות לפעמים תנ[ודות] חודשיות במספרי העולים לחודש, ואין להוציא [...] מחודש אחד בלבד".

מר דולצ'ין ישוב [...] כשבועיים וחצי.

מחוזות י"ם וחיפה ב„עבודה" מקימים משקל-נגד ל„גוש"

מאת ראובן בן-צבי

„מיד לאחר ועידת ההסתדרות נקיים דיון במוסדות בין נציגי „העבודה" במחוז של ירושלים וחיפה, כדי להתאם עמדות ולהקבע פעילות משותפת. [...]

[...] בה דברים משותפים בין שני המחוזות, ואולי העיקרי שבהן — התנגדות להמשך ההשתלטות [...] כוחות ירושלים עומד להיות בקרוב רשמית [...] בראש כל עם חיפה, ערה כבר [...]

דבריו של ח"כ ברעם באו לאחר שלשכת מפלגת העבודה בבנות ירושלים קבלה בכם את העברה שדיל הי[...] לא ננבנה להפקיד כר העבודה. [...]

ראש עיריית חיפה, יוסף אלמוגי, אמר לי כי לדעתו אין בשבילים היום המחוזות הגדולים של מפלגת העבודה להביא להבראת החיונית [...]

הכנות לכנס בקרוב ועידת עולי בריה"מ

מאת אברהם תירוש

[...]

סכנת מעבר בנחל דרג'ה

החברה להגנת הטבע ובית ספר שדה עין-גדי [...] כי לאחר השטפונות בנחל דרג'ה נהרסו כל המתקנים שאיפשרו את המעבר. [...]

כעת יותר מתמיד
תוכל למצוא עניין אקטואלי
בספרו של
משה שמיר
חיי עם ישמעאל
שיצא זה עתה במהדורה חדשה.
זהו ספר מקורי ואישי על רקע היחסים
עם שכנינו הערבים — בני ישמעאל.
הוצאת ספרית-מעריב
המחיר — 10.— ל"י
להשיג בחנויות הספרים או ישירות באמצעות התלוש הרצ"ב
לכבוד ספרית-מעריב ת.ד. 20208 ת"א
א.נ.
אבקש לשלוח אלי את הספר „חיי עם ישמעאל"
מצ"ב שיק מס' ____
משוך על בנק ____
שם ____
כתובת ____
תאריך ____ חתימה ____

ב"ה
למר **שמחה אריאלי** אספן מצות יד אליהו
מתצית גופי העליון והראש היו במשך שנים רבות ללא תנועה רגילה. דכאון היה מנת חלקי ובכל גופי — כאבים חזקים. ע"י טפולך המסור, הבלתי רגיל, שחררתני מאסוני. אם בארצנו נמצא איש כמוך — תקותי נחושה, שיש עתיד להצלת אנשים. יישר כוחך!
מרים יעקובוביץ, מגירבק,
רח' ירמיהו 6, טל. 789234

חוק התכנון והבניה, תשכ"ה—1965
מרחב התכנון מקומי „טובים"
הודעה בדבר אישור שינוי תכנית מפורטת מקומית
נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה—1965, כי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז הדרום, אישרה תכנית מפורטת הנקראת „תכנית מפורטת מס. ד/202/1 — מרכז אזוה ליד כפר-אחים". שהודעה על הפקדתה, יחד עם התשריט המצורף אליה, פורסמה בילקוט הפרסומים 1875, תשל"ג 9.11.72, עמ' 469. התכנית האמורה, בצורה שבה הועדה המחוזית אישרה אותה ביחד עם התשריט המצורף אליה, הופקדה במשרדי הועדה המחוזית האמורה, וכן במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה „טובים", וכל המעונין רשאי לעיין בה ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
י. הדימנן
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה
כ' בשבט תשל"ד, 12.2.74 מחוז הדרום

מכון ויצמן למדע
הציבור מוזמן להרצאה (באנגלית) על
בעית האנרגיה
מפי פרופ' **הנס בתה**
חתן פרס נובל
ופרופ' לפיזיקה באוניברסיטת קורנל
ביום שני 11.3.74, בשעה 8.30 בערב, באולם ויקס, רחובות.
יו"ר פרופ' **י. דוסטרובסקי**
נשיא מכון ויצמן
אין כניסת רכב לשטח המכון — פרט לרכב עובדי המכון

מוסד חינוכי מקצועי
ע"ש ד"ר ב.צ. מוסינזון
מגדיאל, הוד השרון, טל: 924283
נפתחה הרשמה של בוגרי כיתות י"ב במסלול מסמ"ת ו"מסמ"ר א' לכיתה י"ג (מכנאים)
למגמות: 1. מכונאות רכב
2. אלקטרוניקה
קיימת אפשרות סידור בפנימיה במקום.
הרשמה במזכירות ביה"ס עד לתאריך 28.3.74
בשעות 8.00 — 13.00

מפות טרלין
נותרו מספר מצומצם של
מפות יבוא
במחירים זולים
*
להתקשר לדהן משעה 19.00 עד שעה 23.00 טלפון 067-37514 או לכתוב לת.ד. 71 חצור הגלילית.

מבקשים להשכיר לתקופה של שנה
מחסנים
בשטח ÷ 600—1000 מ"ר באזור ת"א והמרכז.
בהצעות רציניות בלבד (ללא תיווך) יש לפנות ישירות בכתב לת.ד. 7094 תל-אביב.

למכירה
משק חקלאי
במושב באזור נתניה
25 דונם הכוללים:
פרדס + לול גדול
ובית 3 חדרים
טל. 951121 ובאמצע
השבוע בשעות הערב

לחברה קבלנית בפתח-תקוה
דרוש
אדמת מלוי
(באזור כפר גנים)
כ-1000 קוב בערך
לפנות טלפון 919383, 906216

למכירה
משק במושב שדה-משה
בדבר פרטים לפנות 051—91816.

FIAT
סוכנות מכוניות לים התיכון בע"מ
לרגל ספירת מלאי
יהיה מחסננו
ברחוב יצחק שדה 30 ת"א
סגור
בשבוע שבין
29.3 - 24.3
ההנהלה

מרץ באילת
במלון היפה והחדיש [עם חוף צבורי]
סט. טרופז
פנסיון מלא 70.— ל"י ליום
כולל כל המיסים וכל הארוחות
* ארוחת צהרים חלבית בפוסכת ליד שפת הים.
* מיטה עבור ילד בחדר הורים חינם.
* גנון מטופל בבוקר והגנת ילדים.
הזמנות מקומות בטלפון
ת"א: 50393
אילת: 3977-6
ואצל כל סוכני הנסיעות בארץ.
נותר מספר מוגבל של מקומות לפסח

מנהל חברה, יש לך
פיגור בהנהלת חשבונות?
פנה בכתב ל:
שוורצמן — נהול וחשבונאות
רח' רוטשילד 172/2 פתח-תקוה

בהזדמנות פורד פרנוס
מודל 71 במצב מצוין, טסט לשנה
להתקשר כל יום בשעות 19.00—23.00 067-37514 לדהן או לכתוב לת.ד. 71 חצור הגלילית.

PS פ.שטרסר
שטיחים
המחירים במלאי
עדיין ללא שינוי
ריצוף פי.וי.סי.
✶
שטיחים מקיר לקיר
✶
תקרות דקורטיביות
תצוגה ומכירה:
ת"א שוקין 20, טל: 281554, 286969, 286918

[...]ני דרוזים, שליחי המודיעין [...]סורי בגולן, ל־3 שנות מאסר

משפט 10 נאשמים בהשתייכות לרשת הריגול בגולן

דרוזים מרמת הגולן, [...] אחרי מלחמת ששת הימים מסוריה לכפרי הגולן בשליחות המודיעין הצבאי הסורי והשתייכו להעליה הרשת של הריגול הדרוזית בגולן, נידונו אתמול בבית הדין הצבאי ב[...] לשלוש שנות מאסר כל אחד, מהן שנה מאסר בפועל.

[...]ם — סלמן שאער ו[...] אבו־שיבלי, פעלו בשירות המודיעין הצבאי הסורי לפני הסתננותם לגולן בשנה שבין כיבוש [...] בידי צה"ל לבין הס[...] לאיזור, חזרו לכאן [...] פעמים בחשאי כשליחי [...]עין הסורי ועמם הור[...]אות וכסף לתשלום לאנשי חוליות רשת הריגול הדרוזית בגולן. את החומר שהביאו היו להסתיר ב„מיסלשים" (מקומות מסתור מוסכמים) במערות לרגלי החרמון, או תחת גלי אבנים במטעים ובחאקורות שבאיזור.

הסגיר עצמו לשלטונות

סלמן שאער התגנב לישראל לפי הוראות המודיעין הסורי, כדי לספק ידיעות. לפי הוראות מפעיליו, הסגיר עצמו לשלטונות המימשל הישראלי, וטען שבא כדי להתאחד עם משפחתו החיה בגולן. כאן בא ארצה התחמק גם ממפעיליו ולא פעל כלל בשירותם. כשנחשפה רשת הריגול הגיעו החוקרים גם אליו. הוא נעצר לפני כארבעה חודשים.

גם הנאשם השני, סלמן אבו שיבלי, הגיע לגולן הישראלי ב־1968 לפי הנחיות המודיעין הסורי והורשה להיכנס לאיזור בעקבות הסכם איחוד משפחות שנעשה בתיווך הצלב האדום. גם הוא חדל מלפעול בשרות שולחיו מאז הגיע לישראל.

שפט בדיונם רב סרן צמי גרוב אכסלרוד. התובע היה סרן משה זהבי, פרקליט המימשל הצבאי בגולן.

משפט העשרה

באותו בית משפט במבדיל שאמם החל אתמול להישמע משפטה של אחת הקבוצות הגדולות ברשת הריגול הדרוזית בגולן. בפני בית הדין הועמדו לשפט 10 נאשמים דרוזים מכפרי הגולן, אנשי חולייתו של הנאשם העיקרי בקבוצה זו, הייל אבו־ג'בל, בן משפחת שקיב אבו־ג'בל, שנידון למאסר ממושך כראש רשת הריגול הדרוזית בגולן.

אחד הנאשמים מקבוצה זו, תאמר קאסם אל קיש, הודה בכל ההאשמות שייחסה לו התביעה, כולל איסוף ידיעות בעלות ערך צבאי והעברתן לסורים, ונידון בו במקום לשלוש שנות מאסר, מהן שנה אחת בפועל והיתר על תנאי. מאחר והוא כלוא כשנה, שוחרר בו במקום.

יתר 9 הנאשמים הודו רק בחלק מההאשמות, כולל החזקת נשק והסתננויות בין הגולן וסוריה, אך כפרו בכל סעיפי כתב האישום, שהם יוחסו לפעילותם באיסוף ידיעות צבאיות והעברתן למודיעין הסורי. המשך משפטם, לצורך שמיעת עדויות התביעה, נדחה ל־15 באפריל. בית משפט ישבו אב בית הדין רב סרן עמינדב אכסלרוד, רס"ן יוסף לימור וסרן עמוס חדד.

10 אלף גולדן שנאספו בכדי חלב - נמסרו לספיר

100 אלף גולדן, שנאספו תוך 48 שעות על ידי [...] הבל פריזלנד בהולנד במלחמת יום הכיפורים בכדי חלב, נמסרו אתמול לידי שר האוצר, פנחס ספיר, על ידי יו"ר האגודה לידידות ישראל—הולנד, [...] להודיע אורס, חבר הנהלת האגודה בעיר [...] בנמסורה.

[...]מסרו את ההמצאה לשר האוצר, בארוחת צהריים שנערכה לכבוד האורחים במלון „סמואל" בתל־אביב מטעם „היסוד", אמר הכומר ההולנדי, שסכום זה מהווה רק [...] ממה שעשה העם ההולנדי ורוצה לעשות למען ישראל. [...]ורי הכסף ישנם אלפי אנשים, ידידים נאמנים לישראל [...] ויהיה המשך הן בכסף והן בידידות", אמר.

[...]ציגי „קרן היסוד" בהולנד מסרו, שעד חודש פברואר [...] למעלה מארבעה מיליונים דולר, למען המגבית ב[...] זו.

[...]וארך מעצר 3 חשודים [...]נפגש שחבלה באוטובוס „אגד"

[...]ושה, מאיזור טול־כרם, חשודים [...]ימו תא חבלה בזמן המלחמה

מאת יוסף ולטר

[...] המשטרה הצבאי ב[...] האריך אתמול את [...] עד לתום ההליכים [...] של שלושה מ[...] איזור טול־כרם, [...] כי חיבלו באוטובוס [...] ב־5 בדצמבר אשר [...] התפוצצות זו נפגעו 15 [...] האוטובוס, והמחבל [...] את המטען נפצע [...] מות.

[...], סגן יהושע לוי, להאריך את מעצרם של [...] תושבי כפר דיר [...] על סמך כתב־אישום [...] נגדם.

[...] אמר, כי הוא הוקם [...] מלחמה על ידי הנאשם [...] בתיק זה, המוך ג'אנם, [...] הלה הנאשם לארגון [...] בחודש ספטמבר אש[...] בזמן שביקר בסוריה. [...] התאמן שם בשימוש ב[...] והכנת מטעני־חבלה, [...] מחתרתי ובצמוחה [...] לאור ולבצע פיגועים [...], בסוף ספטמבר שב [...] לצורך הכנת מטענים. [...] בנובמבר אשתקד גייס לארגון את צאמר עליין, בן 22, לימדו להרכיב מטענים חבלה ויחד עימו הכין מטען חומר־נפץ, במטרה לפוצצו בגוף מקום ציבורי בישראל. ב־5 בדצמבר לקח עליין את המטען ונסע עימו לתל־אביב, כדי לקבל משכורות ממקום עבודתו. לאחר־מכן נפגש עם שני המחבלים האחרים בתא, מוחמד ג'אנם, בן 44, ווספי ברקת, בן 31, בצומת „אליתי"־ברמודגן, ויחד עלו על אוטובוס „אגד", שנסע בקו תל־אביב—נתניה.

מספר קילומטרים לפני צומת בית־ליד החל עליין — שהחזיק בחבילה עם מטען החבלה — לכוון את שעון ההשהייה. הוא ביקש לכוון את השעון כך, שהמטען יתפוצץ בנתניה, ואילו הם יירדו בבית־ליד. אולם מזימתו נכשלה: ליד התחנה החקלאית „אילנות", כחמישה קילומטרים לפני צומת בית־ליד, התפוצץ המטען בידיו של המחבל. הוא עצמו נפצע פצעים אנושים ו־15 נוסעים אחרים באוטובוס נפצעו קל. המחבל המפצע הועבר לבית־החולים בכפר־סבא ומת כעבור 24 שעות.

חייל פולני מכוח החירום של האו"ם באיזור החיץ בין ישראל לבין מצרים בסיני, תר אחרי מוקשים. מוקש אחד שחשף סומן על ידו בדגלון (בעיגול). ברקע מוקש אחר שפוצץ ע"י אנשי האו"ם.

2 טנקים מצריים על צוותיהם נמצאים באיזור החיץ בסיני

לדברי האו"ם נמצאים בהסכמת ישראל, כדי לסייע בפינוי שדות מוקשים

* הושלמה היערכות כוחות האו"ם וסומנו כל הקווים בין הצדדים

מאת ניל קיפרי

שני טנקים מצריים על צוותיהם חונים באיזור הדרומי של איזור החיץ המוחזק בידי כוח החירום של האו"ם ומפריד בין כוחות ישראל ומצרים. שני הטנקים המצוידים בציוד לפריצת מוקשים, הוזמנו למקום בהזמנת מפקדת כוח החירום.

קצין או"ם אומר, כי הטנקים נמצאים במקום בידיעתה של ישראל ובהסכמתה. הוא מדגיש, כי הם הובאו למקום, אך ורק כדי לסייע בגילוי ובפינוי שדות המוקשים, שנשארו באיזור לאחר נסיגת צה"ל. לדברי מפקדי האו"ם במקום, לא נמסרה לידיהם מפת שדות המוקשים שהניח צה"ל.

פינוי שדות המוקשים נעשה בידי חיילי או"ם פולניים בפיקודו של ליטננט קולונל פולני, המשמש כקצין הנדסה ראשי ליד מפקדת כוח החירום בקאהיר. הוא אמר, כי אין להתייחס אליו ואל אנשיו כאל אנשי צבא פולניים — אלא כאל חיילי כוח או"ם. לדבריו מונה היחידה, הממונה על פינוי שדות המוקשים, כ־25 איש, רובם ככולם פולנים.

שני הטנקים המצריים נמצאים בגזרה המוחזקת בידי היחידה האירית של כוח החירום. קצין או"ם סירב לאמר, אם הוזמנו טנקים מצריים למטרות דומות גם בגזרות אחרות בתוך איזור החיץ.

מפקד כוח החירום, גנרל אנציו סילאסוואו, מסר אתמול, כי הושלמה היערכות כוחותיו לאורך איזור החיץ מצפון לדרום, לאורך 175 ק"מ. הוא הביע את תקוותו וביטחונו, כי ההשלמה המוצלחת וללא כל תקלה של הסכם הפרדת הכוחות בין ישראל למצרים היא בחינת ציון דרך לקראת המטרה הסופית שהכל שואפים לה, כלומר, השגת הבנה ושיתוף פעולה בין הצדדים. לדבריו מהווה הפרדת הכוחות צעד ראשון לקראת שלום סופי ובהתאם להחלטת מועצת הביטחון ובמסגרת ועידת ז'נבה.

גנרל סילאסוואו ציין, כי כוח החירום כבר נמצא במקום כמעט בשלמותו — קרוב ל־7000 איש — ונותרה רק היחידה מקניה אשר נועדה להצטרף לכוח החירום.

הגנרל חזר ואמר, כי יתכן שכוח החירום יקרא למלא תפקידים בחזית הצפון במסגרת הסכם להפרדת כוחות בין ישראל וסוריה, אולם הוא לא קיבל עדיין הנחיות בענין זה.

סופר „ידיעות אחרונות" מוסר: כוח החירום של האו"ם השלים אתמול את סימון הקווים והאזורים המפרידים בין כוחות ישראל ומצרים, בתום הפרדת הכוחות.

האיזור הנמצא מהגדה המזרחית של תעלת סואץ עד קו הקרוי „אלפא" הוא האיזור בו דולדלו המצרים. רוחבו — בין שמונה ל־16 ק"מ. האיזור בו נמצאים כוחות מדולדלים של צה"ל נמצא בין קו „בראבו", שהוא הגבול המזרחי של איזור החיץ לבין קו „צ'ארלי" הנמצא כשמונה ק"מ ממערבה למעבר המיתלה. רוחבו של איזור הדילול, הנמצא בין קווי „בראבו" ו„צ'ארלי" גם הוא בין שמונה ל־16 ק"מ.

קווי „אלפא" ו„בראבו" מסומנים בחביות שחורות ועליהן האותיות U.N. צבועות לבן, כאשר 250 מטרים מפרידים בין חבית לחבית. כן הציבו כוחות האו"ם שלטים גדולים המציינים: אין כניסה, משני צידי איזור החיץ.

ביקור עתונאים

אתמול אירגן כוח החירום ביקור עתונאים באיזור, אך אירחו תחילה עתונאים שבאו מן הצד המצרי. אחר כך עתונאים מן הצד הישראלי. על כן היה על גנראל סילאסוואו לשאת את דבריו פעמיים.

לראשונה הוצגה אתמול מפת ההפרדה הרשמית מאז נחתם הסכם על הפרדת הכוחות ב־18 בינואר. המפה מראה כי איזור החיץ מתמשך לאורך 175 ק"מ מחוף הים התיכון ועד למפרץ סואץ. הוא מסתיים כ־15 ק"מ דרומית לעיר סואץ. קו „צ'ארלי" המסמן את קצה הכוחות הישראלים נמצא כ־22 ק"מ דרומית לסואץ, על החוף המזרחי של המפרץ.

קולונל פאטריק אלן, מפקד הגדוד האירי אמר, כי תפקיד אנשיו הוא למנוע חדירה לאיזור החיץ מצד שני הצדדים. כן עליהם להשקיף ולדווח על הפרות הפסקת האש, או על שינוי במצב הכוחות באיזור.

בביקורת האחרונה שנערכה על ידי כוח החירום ביום ד' נמצא, כי שני הצדדים מילאו את הסכם ההפרדה ככתוב והגנראל סילאסוואו אמר, כי שני הצדדים הראו מידה גדולה של הבנה ושיתוף פעולה.

תנועה נוצרית מקימה מרכז שקום לפצועים

מרכז שיקום והבראה לפצועי צה"ל ממלחמת יום הכיפורים יוקם במבשרת ירושלים ע"י תנועת „בית שלום" הנוצרית, בה חברים 200 אלף ידידי ישראל בארצות אירופה, אמריקה וקנדה — מסר נשיא התנועה, מר ז'ים כאלנג, מהולנד, סגן הנשיא, ד"ר אולריך סן משווייץ, במסיבת עתונאים שנערכה אתמול בירושלים.

תנועת „בית שלום" כבר מחזיקה בית הבראה והארחה בחיפה, עבור חיילי צה"ל.

בעקבות מלחמת יום הכיפורים נחלצו חברי „בית שלום" לעזרת ישראל, ופתחו באיסוף כספים לשם „ריפוי פצעיה של ישראל". הם כבר אספו יותר משני מליון פרנקים שוויצריים (3 מליון ל"י), המוקדשים להקמת מרכז השיקום החדש במבשרת ירושלים.

ראשי התנועה מסרו, כי התרומות מוסיפות להגיע. כן העבירו לעיריית ירושלים יותר מרבע מליון לירות להקמת „בית תינוקות", יתומי מלחמת יום הכיפורים.

הדוברים אמרו, כי התנועה „בית שלום" מאחדת נוצרים למען ישראל מכל הכנסיות, המאמינים כי מדינת ישראל קיימת על פי התנ"ך, והיא תוסיף לגדול ולשגשג, משום שזה רצון האל. „לא חשוב כלל וכלל מה אומרים ד"ר ואלדהיים או קיסינג'ר — יעודה של ישראל נקבע על־ידי התנ"ך" — אמרו. משום כך „אל לה לישראל להפקיר את השטחים שהם נחלתה מן התנ"ך". (ע.)

2 פגזי־צעצוע נתגלו ברגבים ובפרדס־חנה

שני פגזי צעצוע, דוגמת הפגזים שנמצאו לפני יותר מחודש במקומות שונים בארץ — נמצאו אתמול ושלשום בפרדס־חנה ובקיבוץ רגבים.

בפרדס־חנה נמצא פגז, ליד מגבלה מקומית, על־ידי עובד נקיון. למקום הוזעק חבלן המשטרה שפירק את הפגז. בקיבוץ רגבים, נמצא על־ידי אחד מחברי המשק.

פלד: להתאים את הלימודים לילד

מערכת החינוך לא תוכל להתמודד עם בעיות המצוקה והפער, שהן מבעיות המרכזיות בחברה הישראלית, אם החברה כולה לא תתמסר דרכים לפתרונן — אמר אתמול מנכ"ל משרד החינוך והתרבות מר אלעד פלד, בהרצאה בנתניה.

מר פלד דיבר ביום עיון למנהלי מחלקות חינוך ברשויות המקומיות. לדבריו, קיבוץ הגלויות הוא שיצר את בעית הפער בין יוצאי ארצות תרבויות שונות, ונוצר פיגור לימודי של יוצאי ארצות מסויימות לעומת האחרים.

מר פלד סבור, כי אין להתאים את הילד למסגרת הלימודים אלא צריך להתאים את מסגרות הלימודים לילד. בספרי לימוד אחידים לא נגיע, לדעתו, לפתרון בעיות הפער. (ע.)

22% בממוצע לשבוע נעדרו מעבודתם בין אוקטובר ודצמבר

253 אלף נפש, שהם 22 אחוז מכוח־העבודה בארץ, נעדרו מעבודתם בממוצע לשבוע בתקופה שבין החודשים אוקטובר—דצמבר 1973. על כך מסר דובר הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

ההיעדרות ברבע שנה זה הגיעה בשנים האחרונות ל־5 אחוזים לערך. מבין הגברים נעדרו מעבודתם כ־29 אחוזים, שהם 225 אלף נפש, ומבין הנשים כ־8 אחוזים, שהן 28 אלף נפש.

אזרחות כבוד של ויניפג — לראש עיריית רחובות

אזרחות כבוד של העיר ויניפג הוענקה לראש עיריית רחובות. בטקס חגיגי שנערך במכון ויצמן ברחובות בעת ביקורם של שבעת ראשי הערים מקנדה, הגיש מר סטיבן ג'ובה, ראש עיריית ויניפג, תעודה המעניקה למר שמואל רכטמן, ראש עיריית רחובות, את אזרחות הכבוד של העיר.

בעקבות שחרורם של ברוך מזרחי ומוסא לוי

ישראל העבירה למצרים שני אסירים בטחוניים

בעקבות שחרורם של שני האזרחים הישראליים ברוך מזרחי ומוסא אודי לוי, שהיו עצורים במצרים, נמסרו לשלטונות מצרים, על פי בקשתם, שני אזרחים ישראליים מבני המיעוטים, שישבו בבתי הכלא לאחר שנידונו על עבירות ריגול למען מצרים.

שני הערבים הישראליים, שאותם ביקשה מצרים, הם תאופיק פיאד בטאח, מהכפר מוקייבלה ליד עפולה, סופר שחיבר שני ספרים והיה פקיד במכס בחיפה, ועבדול רחים קרמאן, מן המשפחות המכובדות בחיפה.

השניים נעצרו לאחר מלחמת ששת הימים, וב־1970 הועמדו לשפט על מגע עם שירות הביון המצרי. בטאח נידון ל־8 שנות מאסר וקרמאן ל־16 שנות מאסר.

אברהמוביץ: היוקר לא יפחת השנה

בשנת 1974 צפויה התייקרות שלא תהיה פחותה מזו של 1973 — אמר א. אברהמוביץ, יו"ר המחלקה לאיגוד מקצועי בהסתדרות.

ועוד אמר כי ההסתדרות מתנגדת להטיל עתה מס ערך מוסף, בתקופה זו של התייקרות מתמדת. מר א. אברהמוביץ, דיבר בישיבת מזכירות פועלי נתניה.

בתשובה על שאלות אמר מר אברהמוביץ, כי לדעתו הפיקוח על המחירים בישראל אינו מספיק. (ע)

בין יהודים לנוצרים - סדרת ספרים חדשה

חוקרים מ־2 הדתות — עורכי הספרים

„העם היהודי במאה הראשונה". זהו שמו של הראשון מ־12 כרכים שהופיע בימים אלה, בסידרה שתעסוק ביחסים בין היהדות והנצרות למן המאה הראשונה ועד ימינו.

לכל מדור בסידרה יהיו עורך יהודי ועורך נוצרי — מומחים בענין הנדון. מטרת שני הכרכים הראשונים היא להגיש תמונה מהימנה של חיי עם ישראל בשתי המאות הראשונות לספירה ושל מקורות הנצרות ולתאר את היחסים בין שתי הדתות.

החומר שיובא בסידרה לא רק ישמש חוקרים ואנשי דת נוצרים להבנת מקורות דתם, אלא יאפשר, על ידי עיון בברית החדשה, הבנת יתר של היהדות בראשית תקופת הנצרות.

העורכים הכלליים של הסידרה הם פרופ' שמואל ספראי, מהחוג להיסטוריה של עם ישראל באוניברסיטה העברית, ור"מ. דה־יונג מליידן.

שני רבי־סמלים נאשמים במעילה וגניבת רכוש צבאי

מאת אהרון פריאל

בבית הדין הצבאי של פיקוד המרכז מתברר משפטם של שני רבי־סמלים, המואשמים במעילה, בגניבת רכוש צבאי ובזיוף.

בכתב האישום נאמר, כי רס"ר יהודה בבצ'יק ורס"ר נחמיה בוס מואשמים בהוצאת רכוש מרשות הצבא. הנאשם הראשון, כך נאמר בכתב האישום, היה אחראי בחנות מכר למשרתי קבע, והנאשם השני היה קצין אפסנאות. בתקופה שבין חודש מרס 1973 ויולי 1973 הוציאו השניים מרשות הצבא רכוש צבאי וכן 12 אלף נקודות, המשמשות לרכישת ציוד אישי על ידי משרתי קבע. ערך הנקודות, צויין בכתב האישום, הוא 12 אלף לירות.

הנאשם השני, טוענת התביעה, קנה 6000 נקודות, שערך כל אחת מהן הוא לירה אחת, במחיר 3000 לירות. התביעה הצבאית מאשימה את שני רבי הסמלים „בהוצאה שלא כדין" מרשות הצבא דברי לבוש והנעלה מגוונים, וכן ציוד צבאי ומכשיר רב.

עוד נטען בכתב האישום כי הנאשם השני, נחמיה בוס, קנה במחסן המכר למשרתי קבע ציוד אישי, הסיר את התוויות „צ" מפריטים אלו ומכר את הפריטים לרוכל ערבי־אורח, שזהותו אינה ידועה. נאשם זה גם חשוד שמסר לבעל מוסך בראשון לציון, שאצלו נהג לתקן את רכבו, חפצי ביגוד והנעלה שונים, שרכש במחסן הצבאי.

התביעה הצבאית מאשימה את רס"ר יהודה בבצ'יק בקבלת ציוד אישי לחיילים בשירות קבע בשווי של 57 אלף לירות. הוא חשוד, כי את העבירות ביצע כאשר בטופסי 1003, אשר באמצעותם הזמין את הציוד האישי, רשם ערך כולל הנמוך מהסכום האמיתי של הציוד.

יהודי בלנינגרד נתבע על „חוליגניזם"

ביום ב' הבא יפתח בלנינגרד משפטו של גריגורי יפה, באשמת „חוליגניזם".

יפה ורעייתו ביקשו לעלות לישראל, אולם אם האשה מסרבת לתת הסכמתה לכך, כנדרש בבריה"מ. לדברי פעילים יהודיים בלנינגרד, ביימה האם קטטה בדירת בתה ולאחר־מכן טענה שחתנה היכה אותה. על סמך טענה זו נתבע יפה לדין.

4 נשים בקייב מבקשות לשלוח את ילדיהן לישראל לבדם, להתחנך כאן, לאחר שהשלטונות אינם מתירים למשפחותיהם לעלות לישראל.

3 רשימות מערערות על תוצאות הבחירות באום־אל־פאחם

נציגי 3 מתוך 4 רשימות מקומיות שהשתתפו בבחירות למועצה המקומית אום־אל־פאחם, ולא הצליחו להעביר מנדט למועצה — עומדים לפנות לבג"ץ בבקשה לבטל את הבחירות. הם מסתמכים על ידיעות בדבר פעולות בלתי חוקיות, שנתגלו בעת ניהול ערעור שהגישו לבית־המשפט המחוזי בחיפה.

נציגי 3 הרשימות עירערו על תוצאות הבחירות בפני שופט בית המשפט המחוזי בחיפה, ש. זמרי — שדחה את ערעורם בפסק דין ארוך ומנומק.

מוחים על הופעת שר התיירות בכנס „רוח הקודש"

400 תלמידי מדרשיית „נצח" בפרדס חנה שלחו מכתב מחאה לשר התיירות, משה קול, על הופעתו שלו ושל ראש עיריית ירושלים בקונגרס „רוח הקודש".

במכתבם נאמר: „כיהודים גאים ומאמינים, הדהמנו עמוקות מדבריך בוועידת „רוח הקודש". כשר בממשלת ישראל, המדבר בשמה ובשם אלוהיה שאנו חלק מהם, אמרת דברים המתאימים למנהיג נוצרי ולא לאדם יהודי, וכל שכן שר בממשלה [...]. באם לא תבוא ההבדלות, אנו לא נבליג".

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

ליברזון, גלפר ופרץ בראש אחר הסיבוב ה־2 בשחמט

הוותיקים, צ'רניאק ודובקין, שניצחו בפתיחה — הפסידו

מאת צבי בר־שירה

ההפתעות לא האירו אתמול פניהן לשני גיבורי הסיבוב הראשון באליפות השחמט הישראלית, ד"ר יוסף דובקין ומשה צ'רניאק — הוותיקים הצעירים שקיבלו [illegible] התבשר אבשו לא גילו ב־לפניהם שמץ של ההדר־ארץ [illegible] עיניהם [illegible] לכבוד.

אורסט, שהמשאי בלתי ידוע יחסית מחיפה, אשר סיים במקום התשיעי באליפות הנוער הישראלית, שנערכה לפני 20 שנה בניהולו של... צ'רניאק, גילה שהזמן לא עצר מלכת. אתמול הפגין החיפאי הנבון משחק נועז שהביא עמו נצחון מרנין. גם ישראל גלפר שיחק בהפגנה רבה נגד דובקין: הוא הכין הקרבה בנקודת התורפה הידועה לכל שחמטאי „ר־ד", ודובקין לא מצא מענה הראוי לשמו נגד תכנית זו ונאלץ להניח את נשקו.

[illegible]

למותר לציין שבמוקד הסיבוב עמד הקרב המסקרן בין רב־אמן ליברזון לבין פרח הכהונה הצעיר, דוד ברנשטיין. הציפיות מצד הצופים להפתעה כלשהי לא היו רחוקות מלהתגשם, כי ברנשטיין שסגר את העמדה הגיע לסיום של רצים שוני צבע, שבתנאים מסויימים יכולים להוביל לתיקו. אבל הטכניקה של הרב־אמן היתה ללא דופי: בשעה שצעדיו של ברנשטיין נקלע לעמדה „אין מוצא" לא נותר עוד דבר לעשות אלא להיכנע: ברוסיה או בעבריה — קשה היה לשבוע...

דרך אגב, ליברזון מנסה להתאקלם בארץ בדרך המהירה לשחמטאים. הוא רושם את מספרו על הטופס בעבריה, בעוד גלפר, צבר לכל דבר, מעדיף „להתבטא" בלועזית.

שתי תוצאות תיקו היו אתמול, אבל בנסיבות שונות לחלוטין: הליג צ'סקוב הציע לאבנר פרס תיקו שלא התקבל, אך במחזור הבא היה פרס המציע והפעם לא התעוררו קשיים. לעומת זאת לא היה מובן כל כך מדוע הציע פלאי לפרידמן לגמור את הקרב שלהם בשלום, כיוון ש„יוזמתיה" לפתות נהנה פלאי מיתרון. פלאי נאות להסביר: „לא הייתי מוכן להסתכן בביצוע 20 מסעים כשעוד נותרו לי 20 דקות על השעון. חוץ מזה", המסעים השחמטאי מרמת־גן, „לא שכחתי כי פרידמן הוא פרידמן".

צרת רבים

לשכנו הרמת־גני של פלאי ושותפו למקום הראשון בתחרות הצי־הגמר הרמת־גנית, דוד בן־ציון לא שיחק אתמול המזל: הוא הגיע לעמדה פוזיציונית מבטיחה נגד מלכיאל פרץ, (לפרש שלו היו ארבציות פתוחות לצומת הרץ האישי של יריבו) אבל בדוחק הזמן „נתן את הפה הלא־נכון" ומלכו של פרץ פרץ בסערה אל מחנה יריבו, כשהוא עושה כבל הפולה על רוחו.

צרת רבים חצי נחמה? לאו דווקא. גם חניכו של בן־ציון, יהודה גרינפלד הצעיר, נכבש אתמול באותו אולם („יד לבנים" בתל־אביב) לירובו עופר קוכאי, במשחק הראשון ביניהם על תואר מנצח האליפות הפתוחה לנוער. קרב זה התאפשר, כי קרב הבוגרים רדשקוביץ־קלדור נדחה עקב התחייבויות צבאיות של האחרון.

האמן הבין־לאומי שמעון כגן השיג רגלי חמשי במשחקו עם מאיר דום, כימש את יתרונו בדייקנות, תוך שהוא מצמיד את יריבו למקום האחרון בדירוג.

הדירוג: גלפר, ליברזון, פרץ — 2; אורסט — 1 (1); דובקין, צ'רניאק, ברנשטיין, פרס, כגן — 1; פלאי, בן־ציון, צ'סקוב, פרידמן — 0.5; קלדור — 0 (2); רדשקוביץ — 0 (1); דום — 0.

במוקד משחקי הסיבוב השלישי שייערך במוצ"ש: ליברזון — פרס; קלדור — גלפר; צ'סקוב — פרץ; צ'רניאק — רדשקוביץ.

בן־אהרן בוועדת החינוך:

מתן זכות לסטודנט משוחרר — רק ע"ח המדינה

בדיון בוועדת החינוך של הכנסת על הסעיפים המעדיפים חיילי מילואים בבעלי זכות קדימה לקבלה לאוניברסיטאות, אמר אתמול ח"כ יצחק בן־אהרן, כי קיימת הזדמנה הן בהצגת הבעיה והן ב„שוויץ ההקוקתי".

ח"כ בן־אהרון הציע להודה לקבל את העקרון של חוק חייל המשוחרר האמריקני, לפיו לא יקופח סטודנט בעת תקופת גיוסו. הוא הזהיר מפני הפיכת הסטודנט המשוחרר לנטיה בעיני הציבור — כאילו הוא זוכה בהטבות עקב חוק ולא בזכות עצמו.

מר בן־אהרון הזכיר, כי דבר דומה קרה לעולים החדשים, שקיבלו הטבות מעל [illegible] בעבר לכושר ההבלגה של הציבור הישראלי. אסור, לדעתו, להפלות בין סטודנט לסטודנט. ואם רצון המחוקק להעניק זכות לסטודנט משוחרר, עליו לעשות זאת על חשבון המדינה ולא על חשבון תלמידים אחרים.

אתמול קראו ב„מגילת אסתר" ליד הכותל המערבי בירושלים. (צילום: ק. וייס)

היצרנים הקנדים אי... באים ארצה להצי... הצעותיהם לתחנת־גר...

מאת: שמעון רפפורט

היצרנים הקנדים של תחנת־כוח גרעינית לא יבואו לארץ להציג את תנאיהם לפני חברת החשמל, שלא כיצרנים האמריקנים והגרמנים.

בניגוד לאמריקנים והגרמנים שהביעו נכונות לספק את הציוד לתחנת הכוח הגרעינית בארץ, שיגרו משלחות נכבדות, והציגו את תנאיהם, הסתפקו הקנדים במשלוח הזמנה לביקורה של משלחת מישראל בקנדה.

היצרנים הקנדים התנצלו כי בגלל לחץ של הזמנות אינם יכולים להתפנות ולשגר משלחת שתבוא להצגת הציוד ולמו"מ ראשוני. מנוסח ההזמנה שנשגרה גם אין ברור לחלוטין אם הקנדים יהיו מוכנים לספק את הציוד לתחנת הכוח הגרעינית המתוכננת להפעלה באתר ניצנים בשנת 1982.

הוועדה המשותפת לחברת החשמל והוועדה לאנרגיה אטומית מתכננת את השל... של בדיקותיה. בעיגה... גים לבקר. בתבוסה... בארצות שונות שיש... בהפעלת תחנות־כוח ג...

היצרנים שבציגים... בארץ מייצרים תח... בעלות כור גרעיני... קלים ואורניום מועש... נים הקנדים מיצרים... כבדים ואורניום טבעי... בקרב מהנדסי חברת... היא להעדיף את הכו... סוס כים קלים מתמח... תיהם הטכנולוגיים.

ההחלטה הסופית על ה... נת־כוח גרעינית עוד... קבלה. לאחר שיואם... הרב בעניין מחירי... הגרעיניות מהסיפוס... גים, מקורות הדלק... ונתונים טכניים ש... החומר על שולחן... זוו הצטרך להחליט... על הוצאת המכרז ו... ועל טיפוס הכור הג... עדיף לישראל.

צעירים מתמרמרים על הכפלת התשלום החודשי בדירות לזוגות צעירים

תנאי התשלום לדיור לזוגות צעירים, אשר הודשו לאחרונה לפי הוראה מפורשה של משרד השיכון, מעוררים התמרמרות בקרב הנרשמים.

הוראות משרד השיכון בקשר להלוואות הניתנות למשתכנים בתכנית „מפעל השיכון לזוגות צעירים" „הקפיצו" את לוח התשלומים החודשי ב־100 אחוזים בקירוב.

שר השיכון הפורש, זאב שרף, שיגר השבוע אגרת לבנק „טפחות", המקצה הלוואות לזכאים, ובה הוראה לפעול לפי לוח התשלומים הישן עד לסוף חודש זה. אולם זאת לגבי נרשמים בירושלים בלבד.

ערב צאתו לאה"ב אמר ראש עיריית ירושלים, טדי קולק, כי פרשת קיפוח הזוגות הצעירים תהיה הנושא הראשון שיעלה בפגישתו עם המיועד לשר השיכון, יהושע רבינוביץ'.

נלכדו 2 שפרצו לחנות

שני צעירים, שפרצו שלשום בלילה לחנות תכשיטים של י. ברוק בברכה רובע ו' באשדוד, וגנבו מהחנות תכשיטים בשווי של 8000 ל"י, נלכדו בידי סיור [illegible] במקום, על [illegible].

השניים יובאו הבוקר לפני שופט שלום, להוצאת פקודת מעצר נגדם.

למרגלות האריה השואג בתל־חי התקים מרוץ ביום השנה לתל־חי. בצילום: חלוקת פרסי ספר, שזכו במקומות הראשונים. (צילום

ערביי עכו דורשים לסבסד מחיר הפיתות גם בעירם

מאת מנחם רהב

נכבדי העדה [illegible] פני אתמול לשר המסחר והתעשיה, בבקשה להנהיג את הסובסידיות לאפיית הפיתות [illegible] באפיית פיתות [illegible] אשר להוזיל את מחירי [illegible] העיר.

הנכבדים [illegible] — בהם הקאדי [illegible], שופט שלום, עו"ד, פקיד בכיר [illegible] ואחרים — [illegible] לשר המסחר והתעשיה, בעקבות הפירסום [illegible] לפיו הגדיל בפרית את הסובסידיה לאפיית הפיתות בגוש ירושלים ובנצרת, מ־160 ל"י לטונה ל־250 ל"י. הניכוק להגדלת הסובסידיה לאפיית הפיתות בשני היישובים הערביים הגדולים במדינה היה, שבמזרח ירושלים ובנצרת אין [illegible] כלל לחם, ובמקומו הם נזקקים לפיתות.

בפנייתם לשר המסחר והתעשיה ציינו הנכבדים [illegible], כי עכו היא העיר הערבית [illegible] הגדולה במדינה — אחרי מזרח־ירושלים ונצרת. בעיר מתגוררים כ־10 אלפים תושבים ערבים, ובנוסף להם צורכים יהודים רבים [illegible] — המהווים כ־55 אחוז מהאוכלוסיה היהודית בעיר, פיתות במקום לחם. כיום, בעקבות [illegible] מחיר הקמח, [illegible] של פיתה [illegible] ל־25—30 אגורות, כך שקילוגרם פיתה עולה לצרכן 2.25 עד 2.50 ל"י — בעוד שקילו לחם עולה רק 55 אגורות לצרכן — תודות לסובסידיה הניתנת לאפיית [illegible] לחם.

הנכבדים [illegible] ציינו בשיחה עם סופר „מעריב", כי הם העלו [illegible] כבר פעמים [illegible], אך [illegible].

נאשם בנסיון לרצ... אשתו — לבדיקה נפ...

פקודת מעצר עד תום ההליכים המשפטיים הוצאה אתמול נגד שלמה מלכה, בן 66, מתל־אביב, הנאשם בנסיון לרצוח את אשתו.

התובעת, עו"ד רבקה שפייער מפרקליטות מחוז תל־אביב טוענת בכתב האישום, כי ב־22 בפברואר השנה בשעת צהריים דקר מלמד את אשתו דקירות אחדות בסכין כששניהם היו בתחנה המרכזית בתל־אביב. האשה נותחה ואושפזה בבית החולים. לדברי התובעת הרקע למעשה הוא בסיכסוכים ממושכים בין מלמד ואשתו בקשר לתשלום מזונות.

נגד הנאשם גם תלויים תיקים באשמות של איום של אשתו.

הסניגורית עו"ד כרמלה חינוך, הסכימה להארכת מעצרו של הנאשם בתנאי שישלח [illegible] לבדיקה פסיכיאטרי... בבי חנה אבנור בנ... ושלחות את הנאש...

גבר ואי... נהרגו בת...

גבר ואשה נהרג... רים נפצעו קל, ב... כים שהיתה אכש... וצות, בכביש ח... אליכין.

משאית, בנוהג... קיבוץ גבעת חייב... במנוהד, נהג בידי... אל פתח ג'אברין,... אום אל־פחם, של... לדרום. בהתנגשות... מקום נהג המנוף... איברהים יוסף... בת 37, משכם. ע... הנהג.

מאסר למפקח מס שקיבל שוחד

מאסר 8 חודשים וקנס בסך 1,500 ל"י הטיל השופט [illegible] מחוזי [illegible] בתל־אביב על מפקח מס הכנסה, שמואל ברקוביץ, [illegible], כאשר ב־1969, [illegible] בעלי [illegible] כמו כן קיבל מבעל המלון, אהרן פרומוביץ, הלוואות בסכומים של 50 ו־250 ל"י לירות ולא החזירן.

[illegible] כי היה בסך [illegible] מתן שוחד וכי מפקח המס [illegible] את תיקו של בעל המלון, כשזה הנאשם [illegible].

[illegible] לא קיבל את [illegible] כל הסכומים, כי [illegible] (ע)

הבהרה

במאמר על פרשת משפטו של ח"כ יצחק רפאל בענין [illegible] („מעריב" 3.3.74) [illegible] לא היה [illegible] שום קשר לפרשת [illegible], [illegible] לא היתה שום [illegible] יהודה [illegible] אליו אהרן [illegible] את י. רפאל [illegible].

✱ [illegible] איחוד [illegible] את [illegible], [illegible] בארצות ערב, [illegible] לאיחוד הגוה [illegible], [illegible] איחודי [illegible].

[illegible] שכחו

● [illegible] באוטובוס [illegible] התליא חייל את [illegible] של חייל אחר. נא להתקשר [illegible] טל. [illegible] או ת.ד. [illegible].

● ב־5.3 נמצא [illegible] נא לפנות [illegible] טל. 356536.

● ב־3.3 שכחה [illegible] צבאי [illegible] נא להתקשר [illegible] טל. [illegible] האמרגנים [illegible].

● ברחה הגולה ב־20.2 [illegible] טל. [illegible].

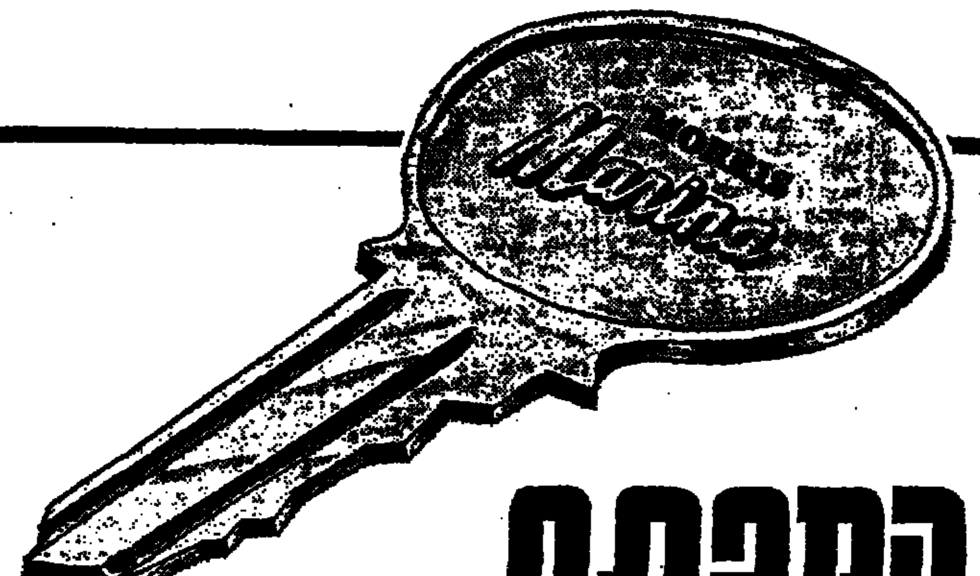

ביטאים שרטטים מהנדסים ••• דרושים ••• מנהלים פקידים לבורנטים

דרוש
שליח
עם אופניים
או קטנוע
לפנות:
„תגלוף"
להגרדיה 5 ת"א

דרושים
נהגים
לסמיטריילרים
להיגררים
באיזור תל־אביב
אפשרות של שותפות
לפנות 846923
בשעות 5—8 בערב

למשרד לתכנון
מתקני חשמל בת"א
דרושה
שרטטת
חשמל
לפנות טלפון 264397
ובערב 733775

תדמן מעולה
PATTERN MAKER
לקונפקציה נשים
בעל נסיון רב
מעוניין במקום
עבודה רציני
טלפון 851745

דרוש
חרט א"א
עצמאי
לאחים שלמי
חברה לתקון כלי
שיט בע"מ
טל. 04-667090 בערב
04-714964

מפעיל
I.B.M. / DOS
3 שנים נסיון
טל. 456068 משעה 13

דרוש/ה
תעמולן רפואי
בעל/ת רכב
לטלפן 55853
תל־אביב

מינהל הסטודנטים והתלמידים
דרושים מדריכים
למעונות סטודנטים עולים
בחיפה, באר־שבע וירושלים
תאור התפקיד:
— סיוע בארגון ובצוע של פעולות תברה ותרבות במעון.
— סיוע לסטודנטים עולים בתהליך קליטתם בארץ.
דרישות התפקיד:
— נסיון הדרכה ו/או הוראה.
— יכולת ליצור קשרים אישיים עם אנשים בעלי רקע ומנטליות שונים.
— רצויה ידיעת שפה/ות נוספת/ות (אנגלית, רוסית, צרפתית, ספרדית).
— על המועמד להיות תלמיד באחד המוסדות להשכלה גבוהה (שנה ב' לפחות).
— מגורים במקום הכרחיים לבצוע התפקיד.
על המועמדים לפנות עד ל־15.3.74 (עד בכלל) למשרדי מינהל הסטודנטים:
חיפה — שדרות הנגינים 209 (בנין צים)
באר־שבע — בית דמס, שכון ה', לרוגמה
ירושלים — רחוב הלל 6.

דרושה
מזכירה
למפעל תעשייתי בבני ברק
קורספונדנציה עברית ואנגלית
•
על המעוניינות לפנות בציון קורות חיים,
כתובת וטלפון לת.ד. 1469 תל־אביב
עבור „מזכירה"

לאולם לחתונות
דרוש/ה
טבח/ית
לפנות: 941569

דרוש/ה
פקיד/ה
לניהול המשרד
בענף הגרפיקה והדפוס
לפנות בכתב יד ולציין: נסיון קודם ר
משכורת מדרשת לת.ד. 872 תל־אביב.

דרושים
✱ נגר רהיטים
✱ מרכיבים
תנאים טובים
עודיות מובטחת
טלפון 745158

לבגדי כרמל חיפה
קונפקציה עילית
דרוש סוכן
+ נסיון + רכב
טל. 663093
בשעות העבודה

דרוש
מנהל
עבודה
דינמי, בעל יוזמה
עם כישורים טכניים
וארגוניים
למפעל תרופות
באזור ראשון לציון
נא לכתוב בציון קורות
חיים לת.ד. 33111
תל־אביב.

דרושים
חשמלאים
לעבודות בנין
ותעשיה
להתקשר לטלפון:
משעה 7 עד 16 —
37062
17.00 עד 20.00 —
415720

למשרד מהנדס בנין
דרושים:
1. מהנדס בנין
לעבודות בנין
עם נסיון
2. משרטט/ת
קונסטרוקציות
בבנין עם נסיון
לפנות טל. 221480

דרושים
שרטטים/ות
בנין
מנוסים
למשרד ריכמן שנק
בע"מ — ירושלים
טלפון 02-30133

דחוף!!
לרהיטי אדר
דרושים:
מסגרים
טלפונים: 826040,
822279 תל־אביב.

דרוש/ה
רוקח/ת
בתנאים טובים
בצפון תל־אביב
טל. 258046, בעבודה
413853, בבית.

דרושים
אדריכל
(½ משרה)
והנדסאי
אדריכלות
לטלפן בין 5—7
אחה"צ ת"א 450596

דרוש
מנהל עבודה
לחברה פרטית
בדבר פרטים נא לפנות
טל. 729257
בשעות 4—7 אחה"צ

דרוש
טכנאי
קונסטרוקציה
לחברה לתאום ופקוח
נסיון בחשוב, שרטוט
ופקוח באתר
לפנות 411977 242988

מוסד ממלכתי
מתפש משפחה או יחיד
לטיפול בילד בן 15½
•
בדבר פרטים, נא להתקשר למספר 03/251171, ולבקש את גב' מרגלית אליהו.

עדד תעשיות בימיות בע"מ
דרושים
1. סגן חשבונאי ראשי
רואה חשבון או מנהל חשבונות מדופלם עם נסיון בהנהלת חשבונות במפעל תעשייתי והנהגת צוות עובדים — ידיעת אנגלית הכרחית.
2. ראש מדור הכנת השכר
מנהל חשבונות עם נסיון רב בשטת הכנת משכורות בעזרת מחשב.
3. מנהל חשבונות
סוג ג' עם 2—3 שנות נסיון, לטפל בנושאי ספקים ר בנקים.
תנאי שכר טובים בהתאם לכישורים האישיים
תנתן עזרה לדיור בערד
● המועמדים יפנו בכתב עם פרוט קורות חיים ונסיון לפי הכתובת: ערד תעשיות כימיות בע"מ, מחלקת כח־אדם מישור רותם — ד.נ. ערבה.

המשך „דרושים" בעמודים: 46, 47, 48, 56, 57, 58, 59, 60

העובדה:
אין כפרסום ב„לוח מעריב". כל המפרסם בו נוכח בכך
הבקשה:
אנא הקדם ככל האפשר במסירת מודעתך ל„לוח מעריב" של ערב שבת בראשית השבוע ולא בסופו — למען לא תאחר את המועד.

לחברה רצינית בתל־אביב
העוסקת בהשקעה בדיור
דרוש שותף שקט
עם השקעה של כ־100,000 ל"י
בהצעות רציניות לפנות בכתב יד לת.ד. 4100 ת"א, מספר 2172.

לוח מעריב
המשרד הראשי: בית מעריב רחוב קרליבך 2 — המקבל והמנהלי לקבלת מודעות בת"א: שדרות רוטשילד 33 — מ־8 בבוקר עד 6 בערב
מחיר מלה: ביום חול — 1.25 ל"י; בערבי שבתות וחגים — 1.50 ל"י

דירות למכירה
(סוף מעמוד 50)
...ה בכרכו גבעתיים 110 מ"ר ...ר טלפון 730196.
...זון 2 מרווחים סביבה שקטה, ...ד. 16.00 מ־ 128,000.—

2 חדרים
(סוף מעמוד 50)
...חדרים גדולים ומרווחים + ...ל, ק"ק ברמת־גן. 748646.
...חדרים + הול עם חלון בכר רמת־גן. 733041.
...לפה המלך דירת 2 חדרים ...ר 90,000, לפנות 230306 6.00—8 בערב.
...מבורג 2 חדרים גדולים + ...ת אוכל, 3 מרפסות. טלפון 7914 גם בשבת.

2½ חדרים
(סוף מעמוד 50)
...ע"ש הויה הרוא"ה פונה ...ום ל"ב — 120,000. 762479.
...דירה 2½ חדרים גדולים + ...גג, ארונות, קיר, מים ... במרכז רמת־גן במקום ... 797920.
...2½ חדרים, מטבח + ... קיר במצב חדש. טלפון ...
...זון דירת 2½ חדשה 35738 ...ר מ־9.00—15.00.

3 חדרים ויותר
(סוף מעמוד 50)
...הדבנות מגמתאון 3 חדרים — אפשרות ל־5 חדרים 160, ... לא בשבת.
...ו"ש הדר 3½ חדרים, ע"ש הויה ... 165,000, 37118.
...

דירות להשכרה
(סוף מעמוד 50)
...3 חדרים בגאוה"אפקה ... 260102, 730717.

בשכר חודשי
...הרצליה דירה ריקה 4 חדרים, כלליה והסקה. 981389 ... בשבת.
...

דירות מרוהטות
(סוף מעמוד 50)
...

דרים מרוהטים
(סוף מעמוד 50)
...

ביקוש דירות
(סוף מעמוד 50)
בראשל"צ מעוניין ב־3—4 חדרים עם כעלית. 941942.
מעונינים לקנות דירת 4 חדרים חדשה או במצב חדשה בצפון, מרכז ת"א. טלפון 357520 בלי מתווכים.
מחפש לקנות דירת 2—2½ בסביבות ת"א. טלפון 702356.

הצעות עבודה
(סוף מעמוד 49)
דרושה עובדת נקיון לעבודה קלה, לפנות 267153 תל־אביב.
דרוש נהג לביה חרושת קונפקציה, ... לפנות טל. 59935.
...

פקידים
פקידה מנוסה ידיעה בהנהלת חשבונות, „הפרשלג פרלינגר" טלפון 820455, 881551.
דרושה מזכירה/פקידה למשרד ... ברמת־גן. טלפון 747274.
דרושה מזכירה/כתבנית באנגלית ... ת"א ... לת.ד. 29281 ת"א.

עוזרות ומטפלות
...

גזירה ותפירה
...

חרטים ומסגרים
דרוש חרט בעל עצמאי בת"א. ... 31547 25 אריה.

מספרות
...

יהלומים
...

זבנים
...

שליחים
דרוש נער שליח לנגרות אוברזון ... 282687.

ביקוש עבודה
(סוף מעמוד 49)
...

חיות בית
(סוף מעמוד 53)
...

השקעות
(סוף מעמוד 53)
...

רהיטים
(סוף מעמוד 53)
...

מכוניות למכירה
(סוף מעמוד 51)
...

עד 1963
...

1964—1965
...

1966—1967
...

1968—1969
...

1970—1971
...

1972—1973
...

אופנועים וקטנועים
(סוף מעמוד 51)
...

עסקים
(סוף מעמוד 52)
...

חנויות
(סוף מעמוד 52)
...

משרדים
(סוף מעמוד 51)
...

אולמות
(סוף מעמוד 52)
...

שידוכים
(סוף מעמוד 52)
בת זוג
...
בן זוג
...

חוגים
(סוף מעמוד 52)
...

מגרשים
(סוף מעמוד 49)
...

חקלאות
(סוף מעמוד 49)
...

הלוואות
(סוף מעמוד 52)
...

קניות
(סוף מעמוד 53)
...

נרשמו נישואין
(סוף מעמוד 49)
...

מכירות
(סוף מעמוד 53)
...

מקררים
(סוף מעמוד 53)
...

צילום
(סוף מעמוד 49)
...

הלבשה
(סוף מעמוד 53)
...

מכונות כביסה
(סוף מעמוד 53)
...

כלי נגינה
(סוף מעמוד 53)
...

לוח ירושלים
(סוף מעמוד 55)
מכוניות למכירה
הצעות עבודה
לוח חיפה
(סוף מעמוד 54)
דירות להשכרה
ביקוש דירות
הצעות עבודה
עסקים
מ...ניות למכירה
רהיטים
...

שאר מדורי ה„לוח" בעמודים: 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55.

هكذا من الأمل

هكذا من الأصل

בע"ה

ביום ראשון, ט"ז אדר (פורים דמוקפין), 10.3.74, בשעה 8.30 בבוקר, ייפתח בבית המשפט המחוזי בירושלים, רחוב צלאח א דין, בפני כב' השופט בזק

משפט קסטנר 1974

בו תעמיד ממשלת ישראל לדין את

הרב מאיר כהנא

על „פשעי" נסיון להציל יהודים מברית המועצות בדרכי אלימות. אולם „מעז יצא מתוק" כי במשפט זה תהיה סוף סוף הזדמנות להביא לפני הציבור היהודי בעולם כולו את העובדות המזעזעות על התנכלותה של ממשלת ישראל למאבק למען הצלתם של אחינו ואחיותינו בברית המועצות במשך כל השנים.

על ספסל הנאשמים תשב צמרת השלטון התבוסתני במדינת ישראל

הציבור היהודי חייב להופיע בבית המשפט, גם בכדי לשמוע את העובדות ולהזדהות עם המאבק.
עולים מברית המועצות היודעים עדות בנידון, מוזמנים להתקשר מיד עם עו"ד מאיר שכטר, רחוב הלל 28, ירושלים, טלפון (02)226597.

ולכל אלה שהציעו בעד המפד"ל — שוב — בתמימות אולי למדתם את הלקח! אין דרך אחרת —

רק כך!

הליגה להגנה יהודית בארץ ישראל
ת.ד. 15027, רחוב אוסישקין 31, ירושלים.

השבוע
„נער השנה 1973"
פרטים בגליון השבוע
במעריב
לנוער

אוניברסיטת בר־אילן
המזכירות האקדמית
מודיעה על

פתיחת ההרשמה של מועמדים לשנת הלימודים תשל"ה (1974-75)

לפקולטות ולבתיה"ס דלקמן:

* מדעי היהדות
* מדעי הרוח
* מדעי החברה
* משפטים
* מדעי הטבע
* בית הספר לעבודה סוציאלית
* בית הספר לחינוך
* שלוחת האוניברסיטה באשקלון
* שלוחת האוניברסיטה בעפולה
* שלוחת האוניברסיטה בצפת
* שלוחת האוניברסיטה בעמק הירדן
* קורסים אוניברסיטאיים בנתניה

טפסים ופרטי הרשמה ישלחו לכל דורש לפי פניה בכתב. נא לפנות לפי הכתובת — המשרד לקבלת תלמידים, אוניברסיטת בר אילן, רמת גן.
המתעניינים בשלוחה באשקלון, בעפולה, בצפת ובעמק הירדן, וכן בקורסים האוניברסיטאיים בנתניה, מתבקשים לפנות לפי הכתובת — משרד השלוחות, בנין המנהלה, אוניברסיטת בר אילן, ר"ג.

— בספר הקטמה מגבל —

ההרשמה נפתחה ביום שני, ט' בשבט תשל"ד, 1.2.74, ותסתיים אי"ה ביום א', ח' בניסן תשל"ד, 31.3.74.

בשכ"ח
אולם 100 מ"ר (חנות)
מתאים למסעדה
ברח' הרקון 13, רמת־גן
(מאחורי בורסת היהלומים)
פרטים: טל. 59264 תל־אביב

למכירה
מכונת הדפסה
אופסט „סולנה" (A.T.F.)
במצב טוב
(גודל 62X46 ס"מ)
תל־אביב, טלפון 36870

למכירה בולדוזר
ק"ט 46 רוטר
פרללי
במצב מצוין
טלפון 04-511079
לא בשבת

טייפ קסטות
סוללות וחשמל
+ מיקרופון
רק —.375 ל"י
אצל פוטו סטריאו פטפורט
בריהודה 8 ת"א

למכירה
טנדר שברולט
מודל 1966 E 10
מנוע מחודש מצב מצוין
טלפון 04—667090
בערב 04—714964

פרס כספי
למוצא סוסיתא
מסחרית לבנה
מס' 850—101
להתקשר לטל. 733658
או למשטרה הקרובה

כתיבה במכונה
תלמדו ב־12 שעות
בבי"ס למסחר
„רימון"
ת"א, רח' דיזנגוף 85
טלפון 281985
שיטה עיוורת
פיקוח ממשלתי

בהוצאת ניומן הופיעו

חינוך ויהדות מאת **יוסף בנטואיץ'**
„אנו מנסים לבנות בארץ אורח־חיים חדש, מצד אחד לשמור על הטוב והיפה שבמורשה ויחד עם זה לענות על דרכי־החיים גם של היחיד וגם של המדינה במאה העשרים" — מתוך ההקדמה של המחבר. בספר, מנסה המחבר להראות את משמעות היהדות בדורנו בכלל ובמדינת ישראל בפרט. הספר מיועד למורה, להורה ולכל מחנך באשר הוא, שחייב לבנות לעצמו השקפת עולם משלו, כדי לחנך לאורה את הילד — התלמיד.

מותק ושותק ועוד סיפורים
כתבה הציירה זהבה אילת
יש בסיפורים הקלים הללו טעם חינוכי וחוש הומור מתאים לגיל הרך. המחברת, ידועה לנו כאמן בעלת נשמה פיוטית.

השועל השבוי כ"ד סיפורים ומעשיות.
אספה, תירגם וערך **שלמה ניצן**.
איורים **בינה גבירץ**

סיפור הסיפורים מאת **מנוחה ראם**
„בירבתי סיבור — וילדה אילה גלגלה שמה עם האם. טולטלה במחנות הפליטים ברהבד־רוסיה. הסבי בה בסיביה, החיים במצוקה, הציפיה לשובם של אבא והדודים כדי לחזור לבית כפרם. האכזבה, „אבא אף פעם כבר לא יחזור"... החוויה בבואה באניה לחיפה, בראותה השמים הכחולים, הים, השמש. כל זה מסופר ומתואר ביד אמן ע"י המחברת וניתן לבוש עברי מתאים מיוחד ע"י המשורר משה יונגמן. ספר נפלא לילדי ישראל.

בצער רב אנו מודיעים על פטירתה של יקירתנו

ציפורה הירשפלד
לבית יעקובובסקי
מלודז' — פולין

הלוויה תתקיים היום, יום ששי, י"ד אדר תשל"ד (8.3.74) בשעה 11 לפנה"צ בבית העלמין בחולון.
נפגשים ליד השער הראשי של בית העלמין.

המתאבלים:
בעלה אברהם הירשפלד
אחותה
בנותיה, נכדיה
וכל בני המשפחה

בצער רב וביגון קודר אנו מודיעים על פטירתה של אשתי, אמנו וסבתנו היקרה ביום י"ב אדר תשל"ד (6.3.74)

פרידה יוסלביץ (גליקמן) ז"ל

יושבים שבעה בדירת בתה פסיה ליבובסקי רחוב סמילנסקי 25 פתח־תקוה.

המשפחה המתאבלת

בצער רב אנו מודיעים על פטירת ראש משפחתנו

זאב אופיר ז"ל

שנפטר באופן פתאומי ביום ב', י' אדר 4.3.1974

המשפחה המתאבלת

למשפחת מועלם

אתכם אנו באבלכם הכבד בהילקח מכם אבי המשפחה ועובדנו המסור

מר יוסף מועלם ז"ל

ההנהלה והעובדים
בנק מימון לישראל בע"מ

חוק התכנון והבניה, תשכ"ה—1965
מרחב תכנון מקומי „אופקים"
הודעה בדבר אישור שינוי תכנית מפורטת מקומית
נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה—1965 כי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז הדרום החליטה, באישור שר הפנים, לאשר שינוי תכנית מקומית הנקראת: „שינוי מס. 1 לתכנית מפורטת מקומית מס. ד/719 תיקון לתכנית מפורטת כפר־ורבורג" שהודעה על הפקדתו, ביחד עם התשריט המצורף אליו, פורסמה בילקוט הפרסומים 1875, תשל"ג 9.11.72 עמ' 468.
השינוי האמור בצורה שבה הועדה המחוזית אישרה אותו ביחד עם התשריט המצורף אליו, הופקד במשרדי הועדה המחוזית האמורה וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה „שובים", וכל המעונין רשאי לעיין בו ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
י. הדריכמן
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הדרום
כ"ח בטבת תשל"ד 22.1.74

חוק התכנון והבניה, תשכ"ה—1965
מרחב תכנון מקומי „שובים"
הודעה בדבר אישור שינוי תכנית מפורטת מקומית
נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה—1965 כי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז הדרום החליטה, באישור שר הפנים, לאשר שינוי תכנית מפורטת מקומית הנקראת: „שינוי מס. 2 לתכנית מפורטת מקומית מס. ד/374 חלוקת חלקה 49 בגוש 312 אזור תעשיה מועצה אזורית באר־טוביה", שהודעה על הפקדתו, ביחד עם התשריט המצורף אליו, פורסמה בילקוט הפרסומים 1875, תשל"ג 9.11.72, עמ' 469.
השינוי האמור בצורה שבה הועדה המחוזית אישרה אותו ביחד עם התשריט המצורף אליו, הופקד במשרדי הועדה המחוזית האמורה וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה „שובים", וכל המעונין רשאי לעיין בו ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
כ"ח בטבת תשל"ד 22.1.74
י. הדריכמן
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הדרום

למר בורנשטיין משה

אתך באבלך הכבד
בהלקח ממך ללא עת רעיתך

רחל ז"ל

רובינשטיין ובורנשטיין
קבלני בנין בע"מ חיפה
ההנהלה והעובדים

למשה, צביקה, רפי, ולאחות בפ"ח

אתכם באבלכם הכבד במות יקירתנו

רחל בורנשטיין ז"ל

סאבים — טאבנו
אברהם כיד ומשפחתו

למזכירות פועלי נמל חיפה

השתתפותנו הכנה באבלכם הכבד
במות מזכירכם וחברנו

ישראל גרבר ז"ל

ההנהלה ועובדי
קואופרטיב „עגורי"
תיקונים ושרותים
באוניות בע"מ חיפה

לבורנשטיין אלי

אתך באבלך הכבד במות

אביך ז"ל

חבריך לעבודה
אלביט מחשבים בע"מ

ליעל ואורי פבר

אנו אתכם בצערכם בנפול יקירכם

יחזקאל ז"ל

במלחמת יום הכיפורים — בסיני

כמשפחות:
רייטן,
אלמגור,
אברהם,
אבוטבול

למשפחת האס

אתכם אנו באבלכם בהלקח מכם אם המשפחה

רגינה ז"ל

דיירי הבית ברח' אורים 2, חולון

לחברנו יצחק עוזיאל

אתך אנו באבלך הכבד
במותם הטרגי של אחיך

משה ומשפחתו

חבריך לעבודה
מספנות ישראל

למר פריליך דוד

אתך באבלך הכבד במות עליך

אמך ז"ל

חבריך לעבודה (במסגריה)
בחברת החשמל

במלאת ארבע שנים לפטירתו הטראגי של בעלי ואבי

ארכיטקט מרדכי מונה ז"ל

מקרבנות הפיצוץ של מטוס „סוויסאייר"

נתייחד עם זכרו ליד קבר האחים בהר המנוחות בירושלים ביום שני י"ז באדר תשל"ד (11.3.74) בשעה 1.00 בצהרים.

אשתו, בנו והמשפחה

במלאת שלושים לפטירתו של בעלי ואבינו היקר

יואל ארנסט ז"ל

(מפיוטרקוב פולניה)

התקיים אזכרה וגילוי מצבה ביום ראשון ט"ז באדר תשל"ד (10.3.74) בבית העלמין בחולון.
אוטובוס יעמוד להסעת המלווים בשעה 3.00 אחה"צ ליד בית המנות, רח' רפידים 4 (בלוק 21) מעוז אביב

המשפחה

למשפחת קפלן

הננו אתכם בצערכם
בפטירתו של ידיד מפעלנו

מרדכי קפלן ז"ל

בבנין הארץ תנוחמו
ולא תוסיפו לדאבה עוד

המגדר — ברזלית
חוטי ברזל ורשתות בע"מ
משפחת הלוי

למיכל קפלן

השתתפותנו הכנה באבלך הכבד
במות

אביך ז"ל

הסוכנות היהודית ל:
המחלקה לעליה וקליטה

למשפחת חממה

השתתפותנו הכנה באבלכם
במות יקירכם — עובדנו המסור

יעקב חממה ז"ל

ההנהלה ועובדי רובינשטיין ושות'
חברה קבלנית בע"מ

כפר הנוער הדתי

ביום כ"ג אדר תשל"ד (17.3.74) תתקיים
אזכרה לזכרו של

ד"ר נתן הופמן ז"ל

העליה לקבר בשעה 15.30 אחה"צ.
בשעה 16.00 יתכנסו הבאים בבית הכנסת לסיום ההזכרה. יספידו הרב משה אונא, ופרופ' יהודה פליקס.
חבריו, תלמידיו ומוקיריו זכרו מוזמנים.
תחבורה בקו 72 לכפר חסידים.

למשפחת שנדור והילדים

משתתפים באבלכם במות

דוצי ז"ל

משפחות:
סנדלר משה, לור המשפחה
ברוריה כהן, בטריים בקימאן
כהן בישל ומשפחתו

פרופסור גדליה עילם ומשפחתו

השתתפותנו הכנה באבלך
במות

אמך ז"ל

הנהלת המכון
למחקר ביאולוגי
וחבר עובדיו

על מותו ללא עת של שכננו

דוד שכטר ז"ל

משתתפים בצערכם

דיירי הבית, רח' שפירה 13 חיפה

בית ביסיקלים ופוספטים

אבל על מותו ללא עת של

דוד שכטר ז"ל

ומשתתף בצער המשפחה

במלאות שנה לפטירת בעלי, אבינו היקר

מאיר ענבר ז"ל

(בן יוסף ברנשטיין ז"ל)

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו ביום רביעי י"ט באדר תשל"ד (13.3.74) בשעה 3.00 אחה"צ. בבית העלמין החדש ע"י כפר סמיר, חיפה.

המשפחה, חברים ומוקירי זכרו נפגשים ליד שער בית העלמין.

המשפחה

במלאות שנה לפטירתו של בעלי ואבינו היקר

יעקב בן מנחם וייס ז"ל

(חולון — לודז')

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו ביום ראשון ט"ז באדר תשל"ד (10.3.74) בבית העלמין בחולון בשעה 15.30.

נפגשים ע"י השער החדש.

אשתו, בנו, כלתו והמשפחה

ביום שלישי, י"ח אדר תשל"ד (12.3.74) בשעה 14.30 נתייחד עם זכרו של יקירנו

ד"ר קורנליו זכריה ז"ל

ותתקיים אזכרה וגילוי מצבה בבית העלמין כפר סמיר, חיפה.

המשפחה

ביום א', ט"ז באדר תשל"ד (10.3.74), בשעה 2.30 אחה"צ יתקיים גלוי המצבה על קברו של

אהרון לויט ז"ל

בבית העלמין בכפר סמיר נפגשים בשער בית העלמין אוטובוס יוצא מבנייני צים, רח' המגינים 207, בשעה 2.00 אחה"צ.

תודתנו נתונה לכל חברינו, ידידינו ומכרינו הרבים אשר נחמו אותנו והשתתפו באבלנו הכבד.

אשתו, אחיו
וכל משפחתו

במלאת שנה לפטירתו של יקירנו

נחום מישקין ז"ל

תערך אזכרה על קברו ביום א' ט"ז אדר תשל"ד (10.3.74), בשעה 3.00 אחה"צ בבית העלמין החדש כפר סמיר.

המשפחה

ברצוננו להודות לכל אלה שהמו אותנו באבלנו על נפילתו של

סא"ל ראובן אליעז (רובקה) ז"ל

אשתו: שרה
ילדיו: טל ועומר
הורי אשתו, אמו, אחותו ובני משפחתו

אנו פונים בזאת לכל מי שיש לו חומר בכתב, מכתבים, תמונות ומזכרות על רובקה ז"ל לחוברת על שמו להעבירו עד 28.3.74, לפי הכתובת:
סרן פיאדקוב יהושע
דואר צבאי 2522

בננו יקירנו

רב סמל יחזקאל (חזי) פכר ז"ל

אשר נפל במלחמת יום הכיפורים

יובא למנוחת עולמים בבית הקברות הצבאי בנהריה היום, יום ששי י"ד אדר תשל"ד 8.3.74 בשעה 14.00

ההלויה תצא מבית ההורים בנהריה, רח' המיסדים 11 בשעה 13.45.

אוטובוס יעמוד לרשות המתאבלים.

המשפחה המתאבלת

במלאת שנה לפטירת
אשתי ואחותי הבלתי נשכחת

רוחה באומינגר ז"ל

נעלה לקברה ונתייחד עם זכרה ביום שני י"ז אדר תשל"ד (11.3.74) בשעה 4.00 אחה"צ בבית העלמין בחולון.

נפגשים ליד השער החדש.

המשפחה

במלאת שלושים לפטירת בתנו היקרה

מיכל (מיקי) אדלסון ז"ל

נעלה לקברה ביום ראשון, ט"ז אדר תשל"ד (10.3.74) בשעה 15.30. יוצאים מבית העם במושב אורות לבית העלמין בבאר טוביה.

המשפחה

במלאות 6 שנים לפטירת אבינו ואמנו היקרים

שמואל (שמשו) שולוביץ ז"ל

יוחה (יוכבד) שולוביץ ז"ל

מאיכנוביץ — קטוביץ

תערך אזכרה ביום ראשון ט"ז אדר תשל"ד 10.3.74 בשעה 3.00 אחה"צ בבית העלמין בקרית שאול.

הסעה מיוחדת תצא מרחבת היכל התרבות — הבימה בשעה 2.30 אחה"צ בדיוק.

המשפחה

במלאות שנה לפטירת יקירנו

צבי (הנק) שפלטר ז"ל

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו ביום שני י"ז אדר תשל"ד (11.3.74) בבית העלמין בצור שלום.

אוטובוס יצא בשעה 3.30 אחה"צ מבית המנוח שד' וייצמן 20 קרית־מוצקין.

המשפחה

במלאת שנה לפטירת יקירתנו

בטי פייגנבאום (הלפרין) ז"ל

ברלין — הרצליה

תתקיים אזכרה ביום ראשון ט"ז באדר תשל"ד (10.3.74) ב־3.00 אחה"צ.

נפגשים ליד בית הכנסת הגדול בהרצליה.

שלום פייגנבאום
אבנין מריג והמשפחה
ואילנה קופרשטיין והמשפחה

במלאות שלושים לפטירת יקירנו

שמעון וייס ז"ל

(פינס — מוקשם — חולון)

תערך אזכרה וגילוי מצבה על קברו ביום ראשון ט"ז אדר תשל"ד (10.3.74) בשעה 3.30 אחה"צ בבית העלמין בחולון.

נפגשים ליד השער החדש.

המשפחה

ביום חמישי כ' באדר תשל"ד 14.3.74
בשעה 21.00
נקיים במושבנו ערב התייחדות עם זכרם של חברינו

דני ברנהיים
נדב הררי
ברוך צור

שנפלו במלחמת יום הכיפורים.

מוקירי זכרם מוזמנים.

נבקש מהמפקדים בצה"ל לשחרר את חיילינו לערב זה.

מושב חצבה

במלאת חמש שנים
לנפילת בננו ואחי היקר הבלתי נשכח

רב"ט

מאיר קופיטו ז"ל

בקרב על הסואץ

נעלה ביום ראשון ט"ז באדר 10.3.74 להתייחד עם זכרו בבית הקברות הצבאי בקרית שאול.

תחבורה תעמוד לרשות מוקירי זכרו בבית ההורים ברחוב גורדון 84, תל־אביב, בשעה 4.00 אחה"צ. נא לדייק!

לאה ויוסף קופיטו
ורדה ויהודה קאופמן
וכל המשפחה

במלאת שנתיים לנפילתו של
יקירנו ואהובנו הבלתי נשכח

אלי אביבי ז"ל

נתייחד עם זכרו ביום א', ט"ז באדר תשל"ד, 10.3.74, בשעה 3 אחה"צ בבית הקברות הצבאי בקרית שאול.

האזכרה תערך בו ביום בשעה 4 אחה"צ בביתנו, ברחוב הרצל 75, פתח תקוה.

הוריו: יוסף ושולמית אביבי
פתח־תקוה

לרחל שקד

אתך אנו באבלך בנפול בעלך

רס"ן מרין שקד הי"ד

במלחמת יום הכיפורים

קופיץ יהודה וחנה
קופיץ אפרים ומרים
קופיץ משה וחנה

אנו משתתפים בצער האב והמשפחה
על נפול בנכם וחברנו היקר

שמואל ירקוני הי"ד

במלחמת יום הכיפורים

עמכם באבלכם הכבד

החברים יאקי, יורם ונתן

לחברנו **צבי ירקוני ומשפחתו**

אתכם באבלכם הכבד בנפול בנכם היקר

סמל שמואל ירקוני

הי"ד

במלחמת יום הכפורים

האנציקלופדיה העברית ומסדה
ההנהלה והעובדים

אנו מרכינים ראשינו על קבריהם הרעננים
של בנינו־חברינו

רפאל לב
אברהם קלוג
חיים וקסר
אהרון ביאליסטוק

שלחמו ונפלו במלחמת יום הכיפורים תשל"ד

המשפחות ובית יגור

יקירנו

סמ"ר שמאי טייכר ז"ל

איננו

נפל בעת מילוי תפקידו
במלחמת יום הכיפורים
ההלויה התקיימה אתמול, י"ג באדר תשל"ד (7.3.74).

המשפחה המתאבלת

במלאת שנתיים לנפילת יקירנו

אבינועם (אבי) ברמץ ז"ל

נעלה לקברו ונתיחד עם זכרו ביום ראשון ט"ז אדר תשל"ד (10.3.74) בשעה 2 אחה"צ בבית העלמין הצבאי בקרית שאול.

אוטובוס לרשות המשתתפים יצא מבית ההורים רח' חנה סנש 14 גבעתיים בשעה 1.45 אחה"צ.

המשפחה

תודתנו נתונה לכל אשר השתתפו באבלנו הכבד
בנפול בננו יקירנו

רס"ל יעקב (ביקה) שטיינברג הי"ד

שנפל במלחמת יום הכיפורים 8.10.73

הוריו: דידה ואינש שטיינברג
אחיו: אריאל
סבתא: רינה
בני משפחת וינטראוב
בני משפחת רוזנצויג

חבריו לנשק, משפחתו ומוקיריו עולים לקברו של

סגן

מיכה־הראל פרייברג

ז"ל

ביום ב', י"ז באדר תשל"ד 11.3.74 בבית העלמין במשמר הנגב, בשעה 11.00 לפנה"צ.
אוטובוס בחיפה יוצא בשעה 6.45 בבוקר ע"י קצין העיר, חיפה.
אוטובוס בתל־אביב, יוצא בשעה 8.30 בבוקר ברח' נוה שאנן מס' 38.

המשפחה

ל־רס"ל **רוני סויט**

משתתפים בצערך במות

אביך ז"ל

מפקד היחידה ופקודיו

לחגה ואלחנן ישי

אתכם באבלכם הכבד
בנפול בנכם

דוד

במלחמת יום הכיפורים.

אגף הנוער והנח"ל — משרד הבטחון
במפקדת פיקוד הנח"ל

ותיקי קפת־עם
בערבון מוגבל
(לשעבר
...צק קופת־עם בע"מ)
המשרד הרשום:
...אביב, אחד העם 13,
ת.ד. 352, טל. 50831
רחוב אחד־העם 14,
ת.ד. 352 תל־אביב

הודעה
...בעלי המניות

...אביב, 5 במרץ 1974

...כפר הנוער ...
...ד נתן הופמ...

מכירה
מדוחס
250 ...לקמן
מודל 73
... 743765 — בערב

מעונין למכור
באשדוד
...גרש ברובע 11
פנה מיד
לתווך „אכספרס"
055-25791 055-253...

مكزا من الأمل

هكذا من الأصل

תודתנו לכל ידידינו

שהשתתפו באבלנו בנפול בננו — יקירנו

יצחק (צקי) הי"ד

בקרב הבלימה בסיני

סלה וצבי פלדמן
והמשפחה

עומר — באר־שבע

במלאת שנה לפטירת בעלי, אבי, סבנו ואחינו

ישראל פסקל ז"ל

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו בבית העלמין בפתח־תקוה
ביום ראשון, ט"ו אדר תשל"ד 10.3.74 בשעה 4 אחה"צ.

המשפחה

להברינו **דב בן דב ומשפחתו**

אתכם באבלכם הכבד בנפול

ישעיהו ז"ל

במלחמת יום הכפורים

צוות ההנהלה והעובדים
„בית־הלוחם" — אפקה

סגן
שמוחה יגאל
ז"ל

ארבע שנים לנפילתו
במלחמת ההתשה
במעוז המזח
אח למשה ז"ל

עליה לקברו בקרית שאול ביום ה', כ' באדר (14.3.74) בשעה 16.00
אזכרה תתקיים, לאחר העליה, בבית הוריו ברח' רייגס 36 ת"א.

המשפחה

במלאת שלושים לפטירת יקירנו

שוימר צבי ז"ל

מסוסנוביץ

תערך אזכרה וגילוי מצבה ביום שני, י"ז אדר תשל"ד (11.3.74) בשעה 3.00 אחה"צ בבית העלמין בחולון. אוטובוס יעמוד לרשות המלווים בשעה 2.00 אחה"צ, ברח' קריניצי 65 רמת־גן.

המשפחה

מלאו שלוש שנים לפטירת יקירנו

דוד (דודו) כהן ז"ל

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו ביום שני, י"ז באדר תשל"ד, 11.3.74 שעה 3.30 אחה"צ, בבית העלמין שבהר המנוחות.
נפגשים ליד שער הכניסה.

שושנה כהן
דורית ויורם שדמי
והמשפחה

למכירה
מחפר
3-JCB
מודל 68
טל. 743765 — בערב

במלאות שנה לפטירתה של אשתי ואמנו היקרה המסורה

אסתר מלכה קוה
ע"ה

תערך אזכרה וגילוי מצבה ביום ראשון ט"ו אדר תשל"ד (10.3.74).
נפגשים בשעה 3.00 אחה"צ בבית־העלמין בחולון ע"י השער החדש.

המשפחה

הנהג
עשה לך
מנהג —
קח עמך
חייל לדרך

במלאת שנה לפטירת יקירנו

שמואל שוטן ז"ל

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו ביום ראשון, ט"ו באדר תשל"ד (10.3.74) בשעה 2.15 אחה"צ בבית העלמין הישן בחוף הכרמל, חיפה.
נפגשים ליד השער הצפוני ע"י בית הקברות הצבאי.

המשפחה

לכל המעונינים בגיור
בית ידידי הגר בישראל תביע לגא כל השלום לכל הגרים אליה בבית והדרכה במשא ת.ד. 3333, טל. 225853, 779766; בנתניה, ת.ד. 172, טלפונים 053-24939, 053-24110; בבאר־שבע ת.ד. 2018, טל. 3787.

הננו מודיעים בצער וביגון על פטירת יקירנו

ר' אברהם צבי ברנהולץ ז"ל

הלוויה התקיימה ביום ג', י"א אדר תשל"ד (5.3.74)
הובא למנוחת עולמים בבית העלמין בקרית־שאול.

המשפחה האבלה

במלאת שלושים לפטירת יקירתנו הבלתי נשכחת

בלומה שינפלד ז"ל

תערך אזכרה וטקס גילוי מצבה ביום ב', י"ז באדר (11.3.74), בשעה 15.30 בהר המנוחות בירושלים.
נפגשים ליד השער, בשעה 15.25.
הסעה מיוחדת תצא מהבית ברחוב אבטליון 7 בשעה 15.10
תודתנו נתונה לכל אלה שהביעו את השתתפותם בצערנו, בכתב ובע"פ.

במלאות שנה לפטירתה של אשתי, אמנו וסבתנו

זהבה קירשנר
ז"ל

תתקיים אזכרה על קברה בבית העלמין בחולון ביום ראשון, ט"ו אדר תשל"ד 10.3.74 בשעה 3.30 אחר־הצהרים.

נפגשים ליד השער החדש של בית העלמין.

המשפחה

עברו שלושים מאז נקטפה מאתנו אשתי אמנו וסבתנו היקרה הבלתי־נשכחת

אסתר טרוקמן ז"ל

נתייחד עם זכרה באזכרה ביום שני י"ז באדר תשל"ד (11.3.74) בשעה 3.30 אחה"צ בהר המנוחות בגבעת־שאול.

אוטובוס מיוחד יצא מבית המנוחה רח' הלל 22 ירושלים בשעה 3.15 אחה"צ.

המשפחה

במלאת שלושים לפטירת בעלי, אבינו וסבנו היקר

יעקב בן משה מלכין ז"ל

תערך אזכרה וגילוי מצבה על קברו בבית העלמין החדש ברחובות ביום ראשון, ט"ו אדר תשל"ד (10.3.74) בשעה 3.00 אחה"צ. אוטובוס יצא מבית המנוח רח' מורדי הגיטאות 9, רחובות.
תודתנו נתונה לכל מנחמינו בכתב ובע"פ.

המשפחה

במלאת שלושים לפטירת יקירתנו

ברכה הרלינג ז"ל

מבית אבוש

תערך אזכרה וגלוי מצבה על קברה ביום ראשון, ט"ו באדר 10.3.74, בבית העלמין בחיפה ע"י כפר סמיר בשעה 3.00 אחה"צ.
אוטובוס יעמוד לרשות המלווים בשעה 2.30 אחה"צ, רח' יצחק שדה 35, חיפה.

המשפחה

במלאת שנה לפטירת יקירתנו

רגינה זבצקי ז"ל

תערך אזכרה ביום ראשון ט"ו באדר תשל"ד (10.3.74), בשעה 4 אחה"צ, בבית העלמין האזורי בחולון.
נפגשים ליד השער החדש.

המשפחה

בצער רב אנו מודיעים על פטירת יקירנו

ראובן גולדברג
ז"ל

רואה חשבון

הלוויה תצא היום, יום ו' י"ד אדר תשל"ד (8.3.74) בשעה 11.00 לפנה"צ מבית הלוויות העירוני רח' דפנה 5 ת"א, לבית העלמין בקרית שאול.

אוטובוס יעמוד לרשות המלווים

האבלים:
אשתו: שרה
בנותיו: אסתר מיטרני
וזיוה טבת
ומשפחותיהן
בניו: אורי הרפז
וזוהר גולדברג
ומשפחותיהם

בצער רב אנו מודיעים על פטירתה של אשתי, אמנו וסבתנו היקרה

סימה לייזרוביץ

בשנת ה־71 לחייה

הלויה תצא ביום ראשון, ט"ו אדר תשל"ד 10.3.74 בשעה 2.30 אחר־הצהרים מבית המנוחה, רחוב יוספטל 89 בת־ים, לבית העלמין בחולון.

אוטובוס יעמוד לרשות המלווים.

המשפחה המתאבלת
בארץ ובחו"ל

[illegible] נלקחה מאתנו
הרעיה והאם

פני בכור ז"ל

בשנת ה־60 לחייה

הלויה התקיימה אתמול, יום חמישי י"ג אדר תשל"ד (7.3.74).
יושבים שבעה בבית המנוחה, רח' קריניצי (יהלום) 4 רמת־גן.

המתאבלים:
[illegible] בכור
[illegible] בכור
אלה ואהוד בכור
[illegible] ואיתן בכור
[illegible] שמבי
אחיה, אחותה, נכדיה
וכל המשפחה

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו בטרם עת של ראש משפחתנו

לאון ארם ז"ל

הלויה תצא בשעה 11.00 לפנה"צ, מביתו [illegible], היום, יום ששי, י"ד אדר תשל"ד (8.3.74), לבית העלמין בחולון.

המשפחה

הרופאים, הפסיכולוגים,
העובדים הסוציאליים
וכל הצוות של
המרפאה לבריאות הנפש —
קופת חולים באר שבע
מתאבלים על מות [illegible] של

שלמה שכטר ז"ל

([illegible])

במלאות שנה לפטירת

רבקה זיגר ז"ל

נעלה לקברה בבית הקברות ברעננה ביום ראשון, ט"ו אדר תשל"ד (10.3.74), בשעה 4.00 אחה"צ.

המשפחה

בצער רב וביגון קודר
אנו מודיעים על פטירתה של
אמנו, אחותנו וסבתי היקרה

פנינה רפ

הלויה תצא היום, יום ששי, י"ד א[דר] תשל"ד (8.3.74), בשעה 10.00 לפנה["צ] מבית הלויות העירוני רחוב דפנה 5 [תל] אביב, לבית העלמין בחולון.

המתאבלים:
בנה: דוד, מקסימה ואבשלום
אחותה: צפורה גור וב"ב
אחותה: חוה מרכוס וב"ב
אחיה: יוסף קורנגולד וב"ב
אחיה: שמחה קורן וב"ב
ומשפחת צ'אקיר

יקירנו
עו"ד

אהרון יעקב מוי[אל]

איננו

הלויה תצא ביום א', ט"ו אדר תשל"ד (10.3.74) בשעה 10 לפנה"צ, מבית הכנסת „אהל־מועד" [תל] אביב, רח' סר"ל 5, לבית העלמין בנחלת [יצחק].

המבכים מרה:
רעיתו: רחל
בנו: שמואל ונורה מויאל ויל[דיהם]
בתו: נילי ואבי סמואל וילדי[הם]
אחיו: שאול מויאל
וכל המשפחה

מועדון רוטרי
תל־אביב—יפו (דרום)
מתאבל במות חברו הותיק

אהרון מויאל ז"ל

הנשיא וחברי המו[עדון]

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של
בעלי, אבינו וסבנו היקר

אברהם דרורי ([illegible])

הלויה תצא ביום ראשון, ט"ו אדר תשל"ד 74 בשעה 11 לפנה"צ מבית הלויות העירוני רחוב [דפנה] 5 תל־אביב לקיבוץ מרחביה.

המתאבלים:
אשתו: צפורה (פניה)
בנו: זאב
בתו: כרמלה
נכדיו
ומשפחות פרלשטיין וא[...]

אנו מודיעים בצער על פטירתה של

מרים אשת משה זדרוביץ

(לבית ורניקובסקי)
מושטל פולין

הלויה תתקיים היום, יום ששי, י"ד אדר תשל"ד 8.3.1974, בשעה 13.00, בבית־העלמין בתל־[אביב]. החבורה ממרכז מושב חרות

המשפ[חה]

במלאות שנה לפטירתו של
בעלי, אבינו וסבנו היקר

בנימין אפשטיין ז"ל

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו ביום ראשון, ט"ו [אדר] תשל"ד (10.3.74), בשעה 16.00 בבית הקברות ה[...] (בכפר סמיר) חיפה. נפגשים ליד השער.

אשתו, בתו, ח[...]
נכדיו והמשפחה

...רייסקי: שליחותנו במדינה ...בית תסתיים ברגע שנשמע: ...תנאי לשלום — השמדת ישראל'

...לחת האינטרנציונל הסוציאליסטי תגיע מחר לקאהיר

...ה מנחם ארבובאום, ...ר „מעריב" בוינה
...ראש מדינה ערבי שהתנאי לשלום בר... הוא השמדת ישראל, להגיע למסקנה שתפקיד ...ת מעין זו בל בטים ...ת שלום, הכבר תסתיים ...ה שליחותנו בארץ זו" ...ר ראש ממשלת אוס' ...ד"ר ברונו קרייסקי, השבוע הודיע ...ילי.

...ין נערך לרגל צאתו של ...ך בראש משלחת האינ' ...ונל הסוציאליסטי למז' ...תיכון.

...היג האוסטרי — שבני' ...ראיונותיו הקודמים נו' ...ושם להציג עמדה שקו' ...טען, כי רעיונותיו לא ...בחלקם כראוי, הוא מ' ...לא הוכחן לכך שעל ...ל האינטרנציונל למסות ...על ישראל, הוא רק הסתייג מהדעה המוצעת, ש' ישראל חייבת להיות המדינה הראשונה בה תבקר המשלחת.

קרייסקי ציין, כי לוועדה ה' יוצאת למזרח התיכון שלוש מטרות:

✱ בירור הסיכויים ליצי' רת שלום בר קיימא — לדעת הממשלות הערביות וישראל;

✱ נסיון לברר עם אילו מפלגות — ואם בכלל קיימות כאלה — יוכל האינטרנציונל הסוציאליסטי לקשור קשרים;

✱ באיזו מידה אפשרי שי' תוף פעולה במישור הכלכלי בין אירופה ומדינות האיזור.

לדעת הקאנצלר האוסטרי, אסור לאינטרנציונל הסוציא' ליסטי להתעלם מהעולם ה' ערבי, המונה כ־100 מיליון נפש. לכן, יקיימו נציגי ה' ארגון מגעים גם עם מנהיגים שאינם סוציאליסטיים.

בתוכניות הביקורים יש שי' נוי: ירדן הוצאה מן התוכ' נית, מאחר שהמלך חוסיין ישהה באותו זמן בארה"ב. קרייסקי ומלוויו יגיעו מחר לקאהיר, משם ייצאו לדמשק. לישראל יגיעו ב־13 במארס.

היום התקיים ישיבת העבו' דה הראשונה של המשלחת. לישיבה זו הוזמן נשיא האינ' טרנציונל, האוסטרי ד"ר ברונו פיטרמן, את נציג מפלגת ה' עבודה הישראלית, ח"כ מיכה חריש.

סיסקו: לא ביקשנו מתורכיה היתר לנחיתת מטוסי „הרכבת האווירית"

מאת ש. כהן, סופר „מעריב" באיסטנבול

סגן שר החוץ של ארה"ב, ג'וזף סיסקו, אמר, כי ממשלת ארה"ב לא ביקשה מתורכיה להתיר נחיתת מטוסי „הרכבת האווירית" בשדה התעופה „אינג'ירליק", בדרום תורכיה, מ' אחר שארה"ב הבינה בכך שמלחמת ישראל־ערב מהווה בעיה לתורכיה, המנסה לשמור על מדיניות מאוזנת.

דבריו של סיסקו מתפרסמים הבוקר בעתון „מילייט". הוא הוסיף, כי ההזרמה הבלתי־ פוסקת של נשק סובייטי ל' מזרח התיכון בעת מלחמת אוקטובר, לא הכריחה גבולות סובייטיות לשים קץ למעשי האיבה באיזור.

קדאפי מבטיח סיוע לצ'אד

שליט לוב, מועמר קדאפי, ונשיא צ'אד, נגארטה טומ' באלביי, שיבחו אתמול את האחדות הערבית־אפריקנית, שמטרתה השגת עצמאות כל' כלית והיא פועלת נגד „הציו' נות, האימפריאליזם והגזע' נות".

בהודעה משותפת, שפורסמה בצ'אד, בתום ביקורו של ק' דאפי, נאמר, כי שני ראשי המדינות מסכימים כי „האיס' לאם והערכים הרוחניים מהווים מסגרת חברתית ואנושית, שמטרתה להבטיח את הקיד' מה המוגנת, אליה שואפת האנושות".

קדאפי הבטיח, כי לוב תס' ייע לצ'אד בפעולות פיתוח. (רויטר)

ח"כ חריש ייפגש ...בוינה עם קרייסקי

...ר בביקור הסוציאליסטים בישראל

...ז משלחת הסקר של ...רנציונל הסוציאליסטי ...ת, קנצלר אוסטריה קרייסקי, יפגש היום עם ח"כ מיכה חריש, ...המחלקה לקשרי חוץ ...פלגת העבודה.

...חריש המריא אתמול ...ל ברדם לאוסטריה. ל' ...מריאו מסר, כי חברי ...ת בראשות קרייסקי, ...יגיעו לישראל ביום ה' ...הבא, יתועד כאן עם ראש הממשלה הגב' גולדה מאיר, ושרים אחרים.

ח"כ מיכה חריש, אשר ידון עם הקנצלר האוסטרי על פרטי ביקורה של משלחת הסקר ב' ישראל אמר גם, כי לפני בואה לארץ תסייר המשלחת במצרים, בסוריה ובירדן. ה' משלחת תמנה שמונה חברים ביניהם נציגים משוודיה, צר' פת, אנגליה, איטליה, גרמניה, הולנד, ואוסטריה.

אנו מודיעים בצער רב על פטירתו
של עובדנו הותיק והמסור

ארם ליאון ז"ל

ומשתתפים בצער המשפחה

אמישראגז
ההנהלה והעובדים

אנו מודיעים בצער רב על מותו של

ד"ר אברהם בן־יוסף

ממגיני תל־חי
שנפטר ביום ה' 7.3.74.

מסע ההלויה יצא מביתו בפרדס־חנה ביום א' 10.3.74
בשעה 9.00 בבוקר, ויגיע בשעה 12.00 בצהרים לגלות
המגינים בתל־חי.
התחבורה תועמד לרשות המלווים.

המשפחה המתאבלת

בצער רב וביגון קודר אנו מודיעים על פטירתה של ראש משפחתנו
אמנו, סבתנו ואחותי היקרה

רוזה־שושנה יעקבזון ז"ל

הלויה תצא ביום ראשון, י"ז אדר תשל"ד (10.3.74) מביתה בשדרות
בן־ציון 31, תל־אביב לבית העלמין הישן ברחובות.
על שעת הלויה תבוא הודעה בעתון „הארץ" ביום א'.

הלל יעקבזון ומשפחתו
עמנואל יעקבזון ומשפחתו
לאה צוקר ומשפחתה
דניאל יעקבזון
הלל לבונטין ומשפחתו
וכל משפחת יעקבזון ולבונטין

מודעות אבל גם בעמודים: 8, 9

הסנטורים דחו הצעת ניכסון להעלות שכרם

חברי הסנאט האמריקני, החוששים מפני תגובת הקהל, דחו הצעה של הנשיא ניכסון להעלות את משכורתם השנתית בעשרות אלפים דולרים.

הם הצביעו נגד ההצעה ברוב של 67 קולות נגד 26.

ההצעה היתה מגדילה את משכורותיהם השנתיות של הסנאטורים מ־42,500 דולר לשנה ל־52,000 דולר, תוך שלוש שנים.

המעלאה השנתית המתוכננת, בשיעור של 7.5 אחוזים, התייחסה גם לחברי בית הנבחרים. היא היתה נכנסת לתקפה בצורה אוטומטית, אילולא הוטל עליה וטו בסנאט.

משקיפים אמרו, כי הסנטורים הושפעו בהצבעתם מן החשש, שהעלאה כל משמעותית במשכורתם עלולה לעורר מורת רוח בקרב המצביעים בבחירות לקונגרס, העומדות להערך השנה. (ע"ר)

וילסון לא יעבור לגור בדאונינג 10

המעון הרשמי של ראשי הממשלות בבריטניה ישמש לו רק כמשרד

מאת צבי לביא, סופר „מעריב" בלונדון

ראש ממשלת בריטניה, הארולד וילסון, החליט לשבור את המסורת ולא לגור במעון הרשמי של ראשי הממשלות הבריטיים ברחוב דאונינג 10, בלונדון.

המעון ישמש לו משרד בלבד, ואילו הוא ימשיך להת' גורר בביתו הפרטי, הנמצא במרחק הליכה של 10 דקות מרחוב דאונינג. הזוג וילסון קיבל החלטה זו עוד לפני הב' חירות, למרות שבתקופת כהונתו הקודמת חש בנוח בקומה השניה של מספר 10, שהיא הדירה הפרטית.

צעדו חסר התקדים של וילסון נומק על ידו ברצון לשמור על מידה רבה ככל האפשר של פרטיות. „בגדים מעל הזגוגית" — כפי שהתבטא — יגרמו להטרדתו על ידי גורמים שונים בעניינים הסובלים דיחוי עד שעות המשרד. לבד מזאת, אם יחולק את זמנו רק בין הלישכה הפרלמנט, הוא ירגיש עצמו תלוש מחיים של לונדון, לדבריו.

החלטתו גורמת עכשיו כאבי ראש לממונים על בטחונו, שייאלצו להתקין סידורים מיוחדים בבית ובדירות הפרטי, כמו גם סידורי קשר מיוחדים. לדעת חוגים בלונדון, נובעת ההחלטה גם מן ההרגשה, שעמדו כראש ממשלה לא בטוח.

סוף־שבוע שקט בבורסה

ירידות קלות בשערי הצמודים ✱ ביקוש של 300 אלף ל"י ע"נ למניות „בל"ל" סופק בעליית שער של 6.5 נק' ✱ מחיר הנת"ד עלה ב־2 אג', ל־5.07 ל"י

אשנב לבורסה

מאת ש. אביטל

ביקוש של כ־300 אלף ל"י ע"נ למניות הממוח של בנק לאומי סופק בעליה קלה יחסית של 6.5 נק' בשני שלבי המסחר שנערך אתמול בבורסה. פרט לאירוע זה היה מהלך המסחר בשוק המניות הרגוע, ללא מגמה מיוחדת.

בשוק צמודי המדד בלטה ה' ירידה הנוספת בבחוורים. ה' שערים היו מעורבים, והסתמנו תנודות של חצאי נקודה לכאן ולכאן. בניגוד לימי מסחר קוד' מים, הסתיים אתמול המסחר באגרות החוב כשעה ורבע ל' פני סיומו הרגיל. דבר זה מל' מד על ירידה ניכרת בפעילות בשוק זה.

ביקוש של 165 אלף דולאר העלה את מחיר הנת"ד ב־2 אג', ל־5.07 ל"י. המחזור הס' תכם ב־130 אלף דולאר בקי' רוב.

פרט למניות בנק לאומי, ב' הן הסתכם המחזור הכספי ב' חצי מיליון ל"י בקירוב, הי' תה פעילות ערה יותר במניות „אי.די.בי", „בנק המזרחי" „דלק" „הכשרת הישוב" ו' „מזרחי להשקעות".

בענף שטרי ההון ואגרות החוב להמרה בלטו שטרי ההון של בל"ל. שערי השטרות ה' ישנים עלו ב־2.5 נק' (מחזור של 2,000 ל"י ע"נ בלבד). שער השטרות החדשים עלה בנקודה, תוך מחזור גדול יותר של כ־7,000 ל"י.

נפח העיסקות במניות היה 1.1 מיליון ל"י (משתנים: 501 אלף ל"י). המחזור באגרות ה' חוב הסתכם ב־8.1 מיליון ל"י.

דיווידנד של 20 אחוז ב„בדולח"

„קרן בדולח" החליטה לחלק דיווידנד סופי של 20 אחוז עבור שנת הכספים שהסתיימה ב־28.2.74. דיווידנד זה גבוה ב־10 אחוז מן הדיווידנד ש' הוכרז בתשקיף של הקרן. מקורות הדיווידנד הם — 8 אחוזים מרווחים שוטפים (חיי' בים במס מוגבל) ו־12 אחוז מרווחי הון, (פטורים ממס).

המדדים הקובעתיים
המקור: הלישכה המרכזית לסטטיסטיקה

המחיר הכללי	241.50	— 0.09
כספים וביטוח	205.24	+ 0.07
בנק מסח'	222.97	+ 0.14
ב. למשכנ'	195.96	— 0.06
מוסדות מימון	182.84	— 0.03
חברות השק'	192.85	+ 0.02
העשיה	387.20	— 0.26
מסחר ושירו'	339.90	— 0.17
מקרק' ובינוי	195.38	— 0.17
כבד פ"א לערך ההשקעה ב־28 מניות פעילות (100 = 31.12.72)	83.53	+ 0.41

אוח.ה.	225	
אי.די.בי. בכ'	195	+ 4.0
אי.די.בי	139	+ 1.5
איי בריטניה	288	
דיסקונט	445	— 5.0
המזרחי	154	+ 2.0
הפועלים	322	
בל"ל	265	+ 6.5
בל"ל 60% דיב'	262.5	+ 6.0
אמפיקאר	215.5	+ 0.5
משכנ' בבנין	216	+ 1.0
שכון בכ'	149	
שכון ב'	176	— 1.0
ספנות מב'	213	
ספנות	215	+ 3.0
שלמה	97	— 0.5
חקלאות	75.5	
פת' תעשיה מב'	71.5	+ 0.5
אריה	263	+ 3.0
הסנה	193	
סהר	256.5	
צור	172	
בית הרכב	71	+ 1.5
דלק	143	
קרור 10	170	— 2.5

חשמל	58	
ספנות	155	— 2.0
אזורים	177	
הכשר הישוב	149.5	— 0.5
נכסים	172	— 0.5
ישרס	134.5	+ 1.0
מודרין	194	+ 1.0
מטעי הדר	81.5	— 1.5
משקיעים	170	
נאות אביב	69	— 0.5
פרי אור	164	— 1.0
רסקו מב'	79.5	
רסקו	60.5	— 0.5
אליאנס	485	
אלקטרה 5	176	+ 2.5
אתא ג'	105.5	+ 1.5
דובק	350.5	— 3.5
סבע	765	—10.0
פניציה	90	
ניר חדרה	285	— 0.5
אלגר	78	
אלרן	151	— 2.0
מרכזית	192	
פז	91	— 3.0
וולפסון	89.5	+ 2.5
דיסק' השק'	108.5	— 0.5
מזרחי השק'	103.5	+ 1.0
בל"ל השק'	180	
יצוא השק'	60	
כלל השק'	179	
כלל תעשיות	170	
נפטא	86.5	
לפידות צ"ש	171	+ 1.0
מילוה פיתוח (ברירה)		
קכ"ט	256	+ 0.5
קל"ד	254	+ 0.5
ק"ט	250.5	— 0.5
קכ"ד	252.5	+ 1.0
קמ"ח	257	+ 3.5
קנ"ד	218	— 4.0
קנ"ז	207	— 1.5
קס"ז	203.5	— 0.5
קע"ט	195.5	+ 0.5
קפ"ט	187	+ 1.0
קצ"ב	182.5	+ 1.0
ר'	182	+ 0.5
ר"י	178	
רס"ז	175.5	— 0.5
רכ"ג	173.5	+ 1.0
רמ"ג	174.5	+ 0.5
רנ"א	172	+ 1.0
רנ"ה	164	+ 1.0
ר"ע	154.5	— 0.2
רע"ס	143.5	+ 0.1
רפ"ב	144.3	+ 1.8
מילוה פיתוח 6%		
ר"ד	180	— 3.0
ר"ן	179	— 1.0

רכ"ט	177	— 0.5
ר"מ	175	— 1.0
רמ"ז	173.5	— 1.5
מילוה במדד 1968		
א	151	— 0.5
ב	149	— 1.0
ג	148	+ 0.5
ד	149	— 2.0
ה	145.5	— 0.5
ו	145	+ 3.0
ז	137.2	+ 1.2
ח	133	+ 1.0
ט	270	+ 4.0
י	273	
מ"א	139.5	+ 0.1
מ"ב	139.7	— 0.6
מ"ג	131.8	+ 3.8
מ"ד	262.5	— 5.0
מילוה במדד 1969		
א	129.5	+ 2.5
ב	264	— 0.5
ג	267.5	+ 2.0
ד	225	+ 8.0
ה	263	— 3.5
ו	263.5	+ 0.5
ז	263	— 2.0
ח	266	
ט	262	— 3.0
י	260	
כ"א	259.5	
כ"ב	260	+ 1.0
כ"ג	255.5	+ 0.5
כ"א	256	— 2.0
כ"ב	256.5	— 2.0
מ"ג	254.5	— 0.5
כ"ד	254.5	+ 1.5
מ"ה	258	+ 1.0
בצמוד 1968 (בנקאי)		
י"ב	142.4	— 0.3
י"ג	136.2	+ 0.2
י"ד	127	— 1.7
בצמוד 1969 (בנקאי)		
י"א	275	+ 2.5
י"ד	262.5	+ 0.5
ט"ו	260	
ט"ז	260	+ 3.0
י"ז	260.5	+ 3.5
י"ח	255.5	+ 1.5
י"ט	257	+ 1.0

	מחיר הוצאה	מחיר פדיון
צמיד	171.64	167.44
גביש	154.07	150.28
בדולח	172.0	167.9
פיא	306.6	295.2
יגדל	307.0	295.6

המנהל:

מעריב לספורטאים

הופסקה פעילות „הבירה" ירושלים

בעקבות דו"ח שופט כדורגל

ועדת המשמעת של ההתאחדות לכדורגל החליטה אמש להעניש את קבוצת „הבירה" ירושלים מליגה ב' בהפסקת פעילות לשלושה משחקים ועל שניים משחקני הקבוצה הוטל עונש הרחקה של חודשיים.

עונשים אלה הוטלו בעקבות דו"ח מפורט של שופט ה' כדורגל מאיר ברקת, שניהל ביום שלישי האחרון את מש' חק הליגה של „הבירה" עם מכבי יבנה שנסתיים ב־2—1 ליבנה.

בדו"ח כתב השופט ברקת: „השתתפתי בשלוש מלחמות. בין היתר במלחמת ששת ה' ימים — בכיבוש ירושלים; ובמלחמת יום הכיפורים — בחציית תעלת סואץ ובקרבות נוספים שבהם אף נפצעתי. אבל את המלחמה הקשה ב' יותר והנוראית ביותר, עברתי בלי ספק השבוע, במגרש ה' כדורגל של „הבירה" ירוש' לים".

בהמשך הדו"ח כתב השופט כי הקבוצה ואוהדיה נראו לו כ„חיות" — ומה שהתרחש במגרש, נדמה לו שהיה קשה יותר מאשר לשבת תחת הפגז. הוא כותב, כי בסיום ה' משחק גידפו אותו שחקנים ואוהדים ואף התנפלו עליו ואחר כך היכוהו במקלות וב' מוטות־ברזל.

„מאמן יבנה, יעקב גולדפרב, הציל אותי ממש ממוות", כתב השופט בדו"ח ובהמשך: „הו' לצתי וגופייתי נקרעו; שעוני — נגנב מפני וכך נעלמה מעל גופי שרשרת זהב... היכו אותי בכל חלקי גופי ובבעי' טות בשאר אצל שחקני „הבירה" שסירבו להחזיר אותם... במג' רש לא נכחו סדרנים או שוט' רים".

חברי ועדת המשמעת של ההתאחדות לכדורגל שהוזעקו אמש לדו"ח, ציינו שהיה אחד המזעזעים ששמעו בשנים ה' אחרונות ומשום כך החליטו להחמיר בעונש. השחקנים ש' הורחקו הם משה גביש ו' אליהו בתן.

✱ נבחרת הנוער של ישראל בסייף תשתתף באליפות ה' עולם שתיפתח ב־12 באפריל באיסטנבול. ישראל תשגר ל' תחרויות שמונה סייפים.

זכו בהגרלת מפעל הפיס

בהגרלת מפעל הפיס מס' 10/74 שהתקיימה אתמול זכו הכרטיסים הבאים:

בסך 150,000.— ל"י זכו ה' מספרים: 303857 406471.

בסך 50,000.— ל"י זכה ה' מספר: 115661.

בסך 12,500.— ל"י זכו ה' מספרים: 372233 377129.

בסך 6,250.— ל"י זכו ה' מספרים: 015234 085604 353087 559783.

בסך 1,250.— ל"י זכו הכר' טיסים הבאים: 018982 028469 047108 051365 069428 076295 107014 155920 176962 185448 359567 466265 480574 534411 557650 601610 616476 667151 715518 727517 780650.

בסך 600.— ל"י זכו הכר' טיסים שמספריהם מסתיימים ב־: 00378 06851 22557 23152 34544 34969 35096 39844 41736 88470.

בסך 250.— ל"י זכו הכר' טיסים שמספריהם מסתיימים ב־: 01106 03150 04427 10363 10578 10579 21955 23208 32369 40051 42005 43060 48407 49303 62941 66989 70484 79001 80705 81174 86505 87367 89348 91142 92955.

בסך 100.— ל"י זכו הכר' טיסים שמספריהם מסתיימים ב־: 0902 3249 4883 5921 6718 7226 7583.

בסך 50.— ל"י זכו הכר' טיסים שמספריהם מסתיימים ב־: 0000 0078 0386 0452 0541 0768 1315 1362 1442 1648 2228 2240 2251 2620 3114 3166 3315 3420 3552 3791 4651 5044 5583 5700 6212 6557 6684 7867 7960 8073 5640 8468 8857 9046 9219 9640 9649 9759 9910.

בסך 4.— ל"י זכו כל ה' כרטיסים שמספריהם מסתיי' מים בספרה 5.

ערב לאמהות עם רופאי ילדים

ד"ר ישראל היימן, מנהל מחלקת ילדים בבית חולים „הדסה" ויועץ להתנה „לאם ולילד", וד"ר צ. שפיר, מ"מ מנהל מחלקת ילדים א' ב„הדסה", ירצו על הנושא: „האקלים כגורם משפיע על מחלות ילדים והחידושים ב' רפואה הבהתינוקות", ביום ד' (13.3.74), בשעה 8.30 בערב בבית הנוער, רח' שפרינצק 6 בת"א.

המועצה המקומית כרמיאל
מכרז פומבי 1/74
בדבר הקמת 2 כיתות גן ילדים בכרמיאל

המועצה המקומית כרמיאל מזמינה בזה הצעות קבלנים לביצוע העבודה הנ"ל.

טופסי הצעות ותיק החוזה אפשר לקבל במזכירות המחלקה הטכנית במועצה תמורת תשלום 150 לירות שלא יוחזרו. בדבר פרטים נוספים נא לפנות למחלקה הטכנית בשעות העבודה הרגילות.

המעוניינים להשתתף מתבקשים להגיש הצעות בשני עותקים על גבי הטפסים וישלחו אותם בדואר רשום, במעטפה סגורה למזכיר המועצה או ימסרו אותם לתיבת המכרזים שבמועצה לא יאוחר מתאריך 10.4.74 שעה 12.00.

להצעה יש לצרף ערבות בנקאית בשעור 10% מהיקף ההצעה או המחאה בנקאית או כל מסמך כספי אחר אשר יאושר ע"י הגזבר, לתקופה של 3 חודשים, אחרת לא תדון ועדת המכרזים בהצעתו. את הערבות יש להכניס לתוך מעטפה נפרדת שתצורף במעטפה נוספת להצעה ולציין עליה ערבות למכרז בציון מספר המכרז.

תנאי תשלום 70% במזומן מכל חשבון חלקי מאושר ע"י מהנדס המועצה. 30% בשטרות ל־12 חודשים ללא תוספת ריבית.

המועצה שומרת לעצמה הזכות למסור ביצוע העבודה כולה או בחלקה לקבלן אחד או למספר קבלנים.

אין המועצה מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או הצעה כלשהיא.

ברוך וגנר, ראש המועצה

חוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965
מרחב תכנון מקומי כפר־סבא

הודעה על הכנת תכנית מפורטת

בהתאם לסעיף 77 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה—1965, ניתנת בזה הודעה, כי הועדה המקומית לתכנון ולבניה, כפר־סבא, בישיבתה מיום ג' באדר תשל"ד (25 בפברואר 1974) להכין תכנית מפורטת מס' כס/279.

ואלה הם השטחים הנכללים בתחום התכנית המוצעת רחוב הראשונים מס' 8—12 גוש 6435 חלקות 29, 30.

זאב גלר
יושב ראש הועדה המקומית לתכנון ולבניה, כפר־סבא
י' באדר תשל"ד (4 במרץ 1974)

מועצה אזורית אשכול
מכרז מס' 9/74

1. מועצה אזורית אשכול מכריזה על מכירת רכב.
2. פורד טרנזיט 100, שנת יצור 1972.
3. את הרכב אפשר לראות ב־שרותי בת"א רח' עמינדב 17 קומה א' חדר מס' 1.
4. את ההצעות יש להגיש לא יאוחר מתאריך 15.3.74.
6. את ההצעה יש לשלוח בדואר רשום, או למסור למזכירות המועצה בשעות העבודה.
7. המועצה אינה מתחייבת לקבל ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.
5. להצעות יש לצרף שיק בנקאי ע"ס 10% מערך ההצעה.

אשר צימבליסטה, ראש המועצה

מועצה אזורית אשכול
מכרז פומבי 10/74

1. מועצה אזורית אשכול מזמינה הצעות קבלנים לביצוע פעולות הדברה של מכרסמים, זבובים ויתושים, לשנת התקציב 74/75 בישובי המועצה.
2. את ההצעות יש להגיש עד לתאריך 22.3.74.
3. אין המועצה מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

אשר צימבליסטה, ראש המועצה

מועצה אזורית אשכול
מכרז פומבי 11/74

1. המועצה האזורית אשכול מבקשת בזה הצעות קבלנים לביצוע עבודות להשלמת מקלטים.
2. טופסי הצעות אפשר לקבל במזכירות המועצה תמורת 50 ל"י שלא יוחזרו.
3. הצעות יש להגיש בשני עותקים למזכיר המועצה במעטפה סגורה עליה יצויין מספר המכרז.
4. להצעה יש לצרף ערבות בנקאית בשיעור 5% מערך ההצעה למשך 90 יום לקיום תנאי המכרז. אי צירוף כנ"ל יגרום לפסילת ההצעה.
5. הצעות ניתן להגיש עד ל־22.3.74 בשעה 12.00.
6. המועצה שומרת לעצמה את הזכות לפצל את העבודה.
7. אין המועצה מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה אחרת.

אשר צימבליסטה, ראש המועצה

משרד החינוך והתרבות
מינהל החינוך

הודעה להורים

משרד החינוך והתרבות מודיע כי

הרישום וההעברות של תלמידים למוסדות חינוך

יתקיימו במועדים הבאים: —

מוסדות חינוך יסודיים

י"א אדר תשל"ד (12 במרץ 1974) — כ"ח אדר תשל"ד (22 במרץ 1974).

חייבי רישום: —

גני ילדים — כל הילדים שנולדו בין א' טבת תשכ"ט (22.12.68) רכ"ט כסלו תש"ל (9.12.69).

בתי ספר — כל הילדים שנולדו בין א' טבת תשכ"ח (2.1.68) ר"ל כסלו תשכ"ט (21.12.68).

מוסדות חינוך על יסודיים

י' ניסן תשל"ד (29 במרץ 1974) — כ' ניסן תשל"ד (12 באפריל 1974).

חייבי רישום והעברה: —

לכיתות ט' — כל התלמידים שסיימו ח' כיתות של בית־ספר יסודי (שאינו חטיבת ביניים).

לכיתות י' — כל התלמידים בישובים בהם חל חוק לימוד חובה בכיתות י' שסיימו ט' כיתות בבית ספר שאינו צמוד לחטיבה עליונה.

הודעות מפורטות על סדרי ההרשמה יפורסמו על לוחות המודעות.

רשימת הישובים בהם יחול חוק לימוד חובה בכיתה י' יועברו אל מנהלי רשויות החינוך המקומיות, המפקחים על בתי הספר ומנהלי בתי הספר במועד מאוחר יותר.

هكذا من الأصل

מעריב

הדלקת נרות

שבת פרשת „כי תשא"

	קי"ש	מצ"ש
ירושלים	16.59	18.12
תל־אביב	17.17	18.12
חיפה	17.09	18.13
באר־שבע	17.20	18.19
אילת	17.22	18.20
הר־הרמון	17.23	18.19

תובעת 1.5 מיליון ל"י על לידת ילד מפגר

מאת שאול הון

אשה הטוענת שבגלל טיפול רפואי לקוי בעת הריונה ילדה ילד מפגר, הגישה תביעת נזיקין נגד המדינה. היא תובעת 1.5 מיליון לירות משום שהטיפול בה נעשה בבית־החולים ע"ש „שיבא" בתל־השומר.

התביעה הוגשה לבית־המשפט המחוזי בת"א על ידי האשה, באמצעות עו"ד יזין ירדן. התובעת טוענת, כי ב־1971 הרתה והיתה בטיפול רפואי בבית־החולים „שיבא" בתל־השומר. בחודש הרביעי להריונה נתגלו בה דימומים והרופא התורן, שהיה אותה שעה במחלקה הגניקולוגית, בדק אותה, אך שלח אותה חזרה לביתה. 10 ימים לאחר מכן, משגברו הדימומים, חזרה התובעת לבית־החולים ואושפזה במחלקה הגניקולוגית.

דימום חזק

ימים אחדים לאחר מכן, כשכבר אושפזה בבית־החולים, תקף את האשה דימום חזק שנמשך לילה שלם. בבוקר התעלפה. לדבריה, היה צורך לערות לה מנות דם והרופאים ציוו עליה לשכב במיטה. אולם הדימומים לא פסקו גם לאחר מכן. בתוך כך אמרו לה הרופאים, להיות נכונה לקראת ניתוח קיסרי, אולם הניתוח הזה לא בוצע. בסוף יולי 1971 קיבלה התובעת שטפי דם חזקים ואז הובהלה לחדר הלידות ובוצע הניתוח הקיסרי. הוולד לא היה בן 9 חדשים והיה צורך להכניסו לאינקובטור למשך חודש ימים.

בסופה של פרשה זו — טוענת התובעת — נתברר לה שהתינוק נפגע ברגלו והיה צורך לשים את הרגל בגבס למשך חודש ימים. התובעת טוענת, כי הבחינה שהתינוקת איננה בסדר והיא הפנתה לכך את תשומת לב הרופאים. אולם נאמר לה שאלו הם חששותיה בלבד. אבל לאחר מכן אישרו לה הרופאים שהתינוקת סובלת מפגיעה במוח.

פיגור קשה

עתה טוענת התובעת, כי הילדה אשר נולדה לה סובלת מפיגור קשה ולדבריה נגרמה סיבת הפיגור הזה ברשלנותם של הרופאים אשר טיפלו בה עצמה — ולאחר מכן גם בתינוקת. האם טוענת, כי הילדה שהיא כיום כבת 3 שנים, היא בבחינת „צמח" משום שאין לה שליטה על תנועותיה ועל תיפקוד אבריה וכי במצב זה תשאר הילדה עד יום מותה. לפיכך תובעת האם מהמדינה דמי נזיקין בשיעור 1.5 מיליון לירות, כדי שבכסף זה תוכל לגדל את ילדתה זו.

עם הגשת כתב התביעה בקשה האם פטור מתשלום אגרת המשפט בנימוק שאין בידה לשלם סכום זה. עוד לא הוגש כתב הגנה.

שודד תחנת־דלק תנוך איום ב...פטיש

צעיר רעול־פנים נטל 5000 ל"י מתחנת „סונול" ליד צומת כרכור

מאת יוסף ולטר

5000 לירות נשדדו ב־2 לפנות בוקר מתחנת הדלק „סונול", כקילומטר מערבית לצומת כרכור, בידי אלמוני רעול־פנים שאיים על עובד התחנה ב...פטיש.

העובד, עלי חוסיין מסאלחה, בן 40, מכפר קרע שבאיזור המשולש, הודיע בשעה 2.30 למשטרה כי כחצי שעה קודם לכן, בעת שישב בתוך עליית־הגג של בניין המשרדים בתחנה, שמע לפתע דפיקות חזקות על דלת־הברזל המסורגת של הכניסה. משניגש לברר את זהות האיש בכניסה, נצטווה לצאת מהחדר ולרדת למטה, אחרת ירה. הפועל נבהל מהאיום, ירד לקומה וראה צעיר, שפניו מכוסות בגרב־ניילון ובידו פטיש כבד. זה הורה לו לפתוח את הכספת ולתת לו את תוכנה.

הפועל עשה כמצוות השודד ומסר לידיו תיק, שהכיל 5000 לירות — 1500 ל"י במזומן ו־3500 בציקים ותלושי־דלק. משסיים את המעשה, הורה השודד לפועל להיכנס בחזרה לחדר, ולאחר שניתק את חוט הטלפון עלה על מכונית שחנתה בקרבת מקום והסתלק.

המשטרה מצאה, כי השודד ניסה להרחיב את הסורגים של דלת הכניסה בפטיש, אולם הפועל „הקדים" ופתח לו את

בריטניה חוזרת לשבוע עבודה של 5 ימים

ממשלת בריטניה הודיעה אתמול כי החל מהיום בחצות יונהג שוב שבוע עבודה בן חמישה ימים בבריטניה.

את ההודעה פרסם אריק וארלי, שר לענייני אנרגיה בממשלת הלייבור החדשה. השר אמר, כי השיבה לתנאי עבודה רגילים תאפשרה בעקבות יישוב הסכסוך עם כורי הפחם.

עם זאת קרא השר לתושבי בריטניה לחסוך בחשמל.

פוענח לחן אוגאריתי מלפני 3400 שנה

פיענוחו של שיר בן 3,400 שנה מאגן המזרחי של הים התיכון, הנחשב למוסיקה הכתובה העתיקה ביותר בעולם, המריץ פרופסורים באוניברסיטה של קליפורניה בברקלי לחפש אחר יצירות מוסיקליות עתיקות אחרות.

השיר, הנחשב שיר אהבה או שיר הלל לאלים, משתייך לתרבות האוגאריתית, אשר שגשגה לאורך החוף המזרחי של הים התיכון בין 2000 לפני הספירה עד 600 לפני הספירה.

השיר, שנשמע כשיר־ערש או שיר עם, הושר בברקלי לפני קהל מאזינים בליווי כלי נגינה עתיק דמוי נבל בעל 11 מיתרים, שהותקן במיוחד למטרה זו. פרופ' אן קילמר, שפיענחה את המוסיקה מלוחות חימר עתיקים, אמרה, כי „ממצאים אלה הללו מהפכה ממש בדעות על אודות ההיסטוריה של המוסיקה". (עיר)

תוקפו של שבתון הרכב - בטל מהערב

החל מהערב ב־6 בטל תוקפו של „יום שבתון הרכב", שהונהג בישראל ב־15 בדצמבר, אחר שהתברר כי איננו יעיל ואיננו תורם דבר.

ביטול יום השבתון לא נעשה בדרך של הודעה מפורשת — אלא יש בו משום „מיתת נשיקה", כיוון שהערב בטל תוקפן של התקנות לשעת חירום, ש„השבתון" מתמשך עליהן. שר התחבורה לא הצליח... בלשום להאריך את תוקפן.

ספיר מבטיח להגדיל המענק לרשויות המקומיות

שר האוצר, פנחס ספיר, הבטיח אתמול למשלחת של מרכז השלטון המקומי להגדיל את המענק הכללי ואת מענק החינוך שמעניקה הממשלה לרשויות המקומיות. בפגישה עם שר האוצר העלו ראשי השלטון המקומי את בעיית הגירעון הגדול הצפוי בתקציבים של הרשויות המקומיות. גם לאחר העלאת המיסים ברשויות המקומיות, יגיע הגירעון הכולל בתקציביהן לכ־340 מליון לירות.

נציג פנמה באו"ם מסיים ביקורו

אקילינו בויד, הנציג הקבוע של פאנאמה באומות המאוחדות מסיים הבוקר ביקור של חמישה ימים בישראל.

מר בויד ביקר אתמול אצל יחידות צבא פאנאמה המוצבות במסגרת כוח החירום של האו"ם בין צה"ל לבין הצבא המצרי, ממזרח לתעלת סואץ. במשך השבוע ביקר במקומות הקדושים בירושלים, בבית לחם, וכן נפגש עם שר החוץ, אבא אבן, עם פקידים במשרד החוץ ועם שגריר ישראל בפאנאמה מרדכי ארבל, העושה עתה חופשת מולדת בישראל.

מר בויד הביע את שביעות רצונו מן היחסים הידידותיים בין פאנאמה לישראל ואת התפעלותו מכל שראה בארץ.

חברת הספנות התורכית מחדשת ההפלגות לחיפה

חברת הספנות הממלכתית של תורכיה הודיעה אתמול באיסטנבול כי היא מחדשת את קווי הנוסעים לחיפה, אלכסנדריה וביירות, שהופסקו בתחילת מלחמת אוקטובר.

ההפלגה הראשונה מאיסטנבול לביירות ואלכסנדריה תיערך ב־28 בחודש, ולחיפה ב־1 במאי. (רויטר)

פועלי המתכת ידרשו 15% העלאה

לקראת חתימת הסכם השכר החדש (לשנה אחת בלבד) בענפי המתכת, החשמל והאלקטרוניקה, הודיעה אמש מזכירות הסתדרות פועלי הענפים הללו כי תתבע להעלות את תעריפי השכר ב־15 אחוז. ועוד תידרש העמדת היקרות תוספת הוותק ל־20 שנה.

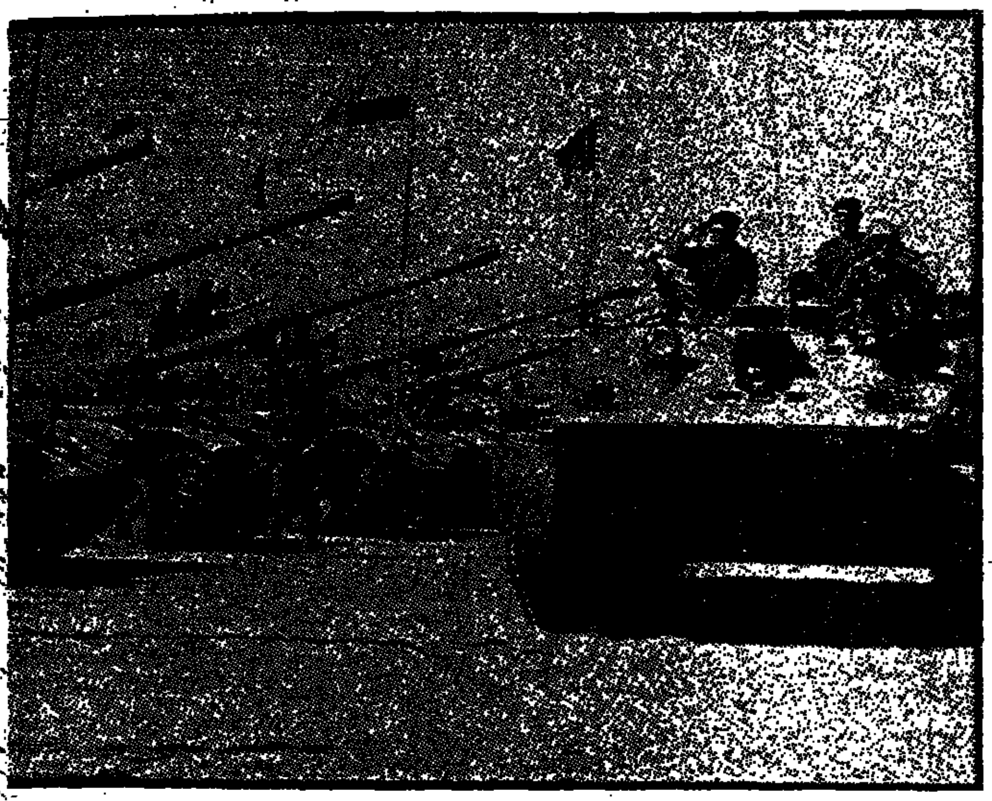

טקס סיום שירות המילואים של יחידת שריון המורכבת מטנקי שלל רוסיים התקיים אי־שם. (צילום

גיבור מלחמה - נשיא מועצת האירגונים היהודיים בצרפת

מאת תמר גולן
סופרת „מעריב" בפאריס

דאן רוזנגל, שנבחר לנשיא החדש של מועצת האירגונים היהודיים בצרפת (קרי"ף), הוא גיבור מלחמת העולם השניה, שזכה לעיטור הגבוה ביותר — „צלב השיחרור".

בימי מלחמת העולם השניה הגיע דאן רוזנגל לבריטניה, והצטרף לצרפת החופשית, שם פעל בשורות ובמחתרת הצרפתית. כמה מדינות ציינו אותו אחר־כך לשבח על שרותיו בימי המלחמה. הוא גם בעל עיטור צבאי בריטי. פרט ל„צלב השיחרור", הניתן רק למעטים בצרפת, זכה מר רוזנגל גם לעיטור הגבוה של לגיון הכבוד.

מר רוזנגל הוא אחד מנשיאי הקונפדרציה הבינלאומית של היהלומנים והיה פעיל מאד בכנסיות בתקופה שלפני מלחמת יום הכיפורים.

משלחת מארה"ב ח... לועידת ההסתדרו...

מאת פיליפ בן,
סופר „מעריב" בוואשינגטון

„הוועד למען ישראל העובדת" ישלח משלחת בת ארבעה חברים לועידה ה־12 של ההסתדרות על פי הזמנת המזכיל בפועל של ההסתדרות ירוחם משל.

ארבעת חברי המשלחת יהיו ד"ר יהודה שפירא, הרב ליאון קרוניש ממיאמי ביץ'; ברנרד ב. גייקובסון שטיין.

בקבלו את הה... ד"ר שפירא: „כא... ומטכים בתוכניות ההשכלה והסעד ... רוח כ־50 שנה. להיפגש עם איש העוסקים בתחומי... לבדוק כיצד אפשר עולה לשיפור א... בישראל, על אף... צוק המוטל על הת... המצב המדיני וה... נוסף על ביורב... איי.ג'.ל. — סי.א... רציה של האיגודים באוהיו, נתמנה לייצג את הפדרצ... ההסתדרות.

גופות 4 נשים יהודיות נמצאו בגבול סוריה-לבנון

גופותיהן של ארבע נשים יהודיות סוריות נמצאו ביום ב' ליד גבול סוריה־לבנון — נמסר אמש מביירות.

סוכנות ידיעות לבנונית מסרה, שהגופות נמצאו באיזור באיסאלון בסמוך סורי על כביש המוביל לכפר הלבנוני דיר־אל־עשאיר. הגופות נלקחו לבדיקה וכם התברר בחקירה המוקדמת, כי היו אלה ארבע נשים יהודיות מסוריה, שזהותן לא נמסרה.

נוסעים, שבאו מדמשק לביירות, מסרו גם, כי כאשר הגיעה הידיעה על מות ארבע הנשים לקהילה היהודית הקטנה בדמשק, נערכה הפגנת נשים.

משלחת של נשים ביקשה פגישה עם הנשיא האסד, אך לא הותר להן להיפגש עמו. נמסר, כי השלטונות הסוריים עורכים חקירה קפדנית במקרה. (אי.פי.)

אבן — ללונדון לבקר אמו החולה

שר החוץ, אבא אבן, המריא אתמול אחה"צ ללונדון, כדי לבקר שם את אימו החולה.

מר אבן ישהה בלונדון עד לתחילת השבוע הבא.

אזעקת ... על פצ... בבית ה...

בבית הלבן נוה... שיחה טלפונית מ... ההזהיר כי פצצה ... פוצץ באולם השמ... בית הלבן.

המשטרה החשו... פתחו מיד בחיפ... אשר היה כמעט ... אולם לא נמצא ד...

ל„ג'ינס LEE"
בוטיק הג'ינס בככר־המדינה בתל־אביב
הגיעו דגמים חדשים
המבחר הגדול ביותר של
מכנסי LEE האמיתי
כמו כן חולצות לגברים ולנשים

ארגון אמהות עובדות
תל־אביב
היום בשוק:
* מופעי־חג לילדים
* מבחר גדול של תכשיטים
* גלריה לתמונות
תל־אביב בית החייל —
10 בבוקר עד 2 אחה"צ

11 ימי טיול
פסח
ברומניה
סדר מסורתי
בהנהלת הרב רוזן
— רב ראשי לרומניה
בולכה מלאה
(כשרה לפסח)
מחיר —.1,215 ל"י +
$190
מספר המקומות מוגבל
פרטים והרשמה:
מודיה תור בע"מ
נסיעות ותיירות
פרישמן 19, תל־אביב
טלפון 245294/5

לשדגא גדוש ומשה ארוך
לרגל פתיחת הסטיקיה החדשה
„דומינו"
ברח' אבן־גבירול 3 ת"א
עלו והצליחו
מאחל שוקי מדנס
סוכנות בטוח, בן־יהודה 119 ת"א.

התאחדות
הסוחרים הכללית בישראל
מרכז המכלת
פניה דחופה לבעלי העסקים, הנוגעים מכלת
שלא לשלם תוספת דמי פקדון
על ארגזי אריזה
גם אם הדבר כרוך בהפסקת שווק המש...
בימים אלה עומד המכונה על המחירים —
מ. מנדלבום — לקיים דיון חוזר על דמי...
בעל עסק, עד לגמר הבירור ועד לקבלת ה...
מהתאחדותנו, אל תשלם תוספת על אר...
שברשותך.
אספת חרום
של בעלי חנויות המכלת תתקיים ביום ג' 74
בשעה 6.00 בערב במשרדי התאחדותנו,
רוטשילד 6 תל־אביב.
התאחדות הסוחרים הכללית ב...
משה פרלוק — מזכיר

חדרי שינה
ארונות קיר
מטבחים
רהיטי קולו
תל־אביב- החשמונאים 91
אבן גבירול 18
חיפה- הרצל 13
ירושלים - שלומציון המלכה 5
באר שבע- הרצל פינת רמבם

את
פאפא ליאון
ראית?
הצגות ה־400

DANAYA
דנאיה
אופנת עור עילית
בקרו וראו את מבחר
בגדי העור האקסק־
לוסיביים לנשים
ולגברים.
עכשיו אנו מעניקים
20% הנחה
על מחירינו הישנים
תל־אביב: רח' מנדלי 7,
טל. 234471
פתוח בין השעות
22.00 — 9.00
רח' הירקון 160
טל. 240489
ירושלים: רח' הלל 23
(בנין המגדל)
טל. 252619

RCA
[illegible]
חברת רדיו ישראלית
נחלת בנימין 18
טל. 50156 ת"א
הגיעו רמקולים

דרושות
באופן דחוף
דירות
בכל הגדלים
לין־דר

נגנבה מכונית
טריומף ירוקה
מחייל מלואים
מספר 254—036
כל המוצא יתקשר לטלפון
850528 או למשטרה
ויבוא על שכרו.

הנהג
הן שדרס לחייל
ונגע ממנו סבל מיותר

לבעלי בוטיקים
אופנת ג'יפסי סטייל
GYPSY STILE
מתכנני ומעצבי מכנסיים
אופנתיים לנשים ולגברים.
להספקת סחורה טלפון 906211, פתח־תקוה
רחוב חיים עוזר 7, פסג' רסקה.

מגרש בהזדמנות
1½ דונם ליד רחובות —.19.500 ל"י ב
אדמה פרטית — קושאן בטאבו.
„השקעות כלליות", אלנבי 55 תל־...
טל. 282656

למפעל יצרני בענף הטקסטיל
והקונפקציה
דרוש שטח של כ־250 מ"ר
למחסנים ולתעשיה קלה ברמת־גן, בני־ברק
הרצליה, רעננה, פ"ת או חולון.
בשכר דירה חודשי
הצעות נא לשלוח לת.ד. 29297 תל־אביב

מרטיבי לילה
לטובתכם פנו מיד אל:
תל־אביב ה. מומלניצקי, רחוב בר־כוכבא 67, על־יד ככר דיזנגוף, טל. 288996, מ־10—12 ומ־4.30—6.30
ירושלים: טל. 31418, 2—5 אחה"צ „נדור" ת.ד. 257
חיפה: „נדור", טלפון 242302, 5—8 בערב

בית אבות „נאות השרון"
פתחנו שלוחה חדשה
באזור הפיתוח בהרצליה
אם יש לך הורים עצמאים שאתה רוצה לשמור על בריאותם פנה ל„נאות השרון", החדרים עם שרותים צמודים.
זהו המקום האידיאלי ביותר להורים ● השגחה רפואית מעולה ● פיזיותרפיה רפואית ועיסוק ● בית יפה בסביבה שקטה ● פארק גדול צמוד למקום ● אוירה בריאה רגועה ● שרותים מעולים ● מטבח דיאטטי ● פעולות תרבותיות מגוונות.
הכתובת: רחוב הקדמה 77, הרצליה פתוח
טלפון 932227

ריהוט איטלקי
אקסקלוסיבי
מוצרי יבוא
* ברים, ויטרינות וריהוט לכניסה
* עגלות תה בדגמים בלעדיים
ארונות וריהוט לאמבטיה.
50 דגמים מרהיבים
(גם לווילות ודירות פאר)
מחלקה מיוחדת למתנות
„עדוד" יבוא בע"מ
ת"א, רח' פרץ 3 ע"י ככר המושבות
טלפון 615186

קבוץ בצפון הארץ
מחפש
מפעל תעשייתי
ל־15 - 25 איש
לפנות בכתב: „מגון שירותים"
כפר המכבייה עפולה

בנה ביתך בצפון!
צוות
אדריכלים ומהנדסים
יתכנן ויעזור לך
להקים את ביתך
בצפון!!
פנה לטל:
264992
454020

מעריב של שבת

שלום רוזנפלד • „אפלה בצהריים"

אישי:
תומים מסויימים הריני תמים. ללא

אין הדבר ניכר באורחותיו החיצוניות; ין תכונה זו תואמת את המקצוע לעצמי.
זו עובדה.

משל, מסרב אני היום להאמין שמשה מטן פרס הרמטכ"ל וראש אמ"ן וכל ראל עם גולדה מאיר בראשם יתחברו ליצור בולת־מלחמה מלאכותית, על מנת להסיר את המיכשולים מדרך של ממשלה קואליציונית במתכונת הרצויים לגבי מאיר.

אני להאמין, ש:

בה מלבם פסיפס שלום של מידע זיל אימה על העם;

שבמתכונן קבעו את העיתרי מידע זה לידיעת הממשלה, ועדת־ בטחון וראשי האופוזיציה בצורה את האינטרסים המפלגתיים (או) שלהם.

שקורת לי (ואני מבקש סליחת שלשעה קלה הריני מפסיק אותם אישי, שנגיעתו לנושא שולית למדי) ה למימסד שלנו ערב מלחמת יום , היינו, שסירב בעקשנות להאמין מסויים שעמד בסתירה מוחלטת ולדוקטרינה המדינית־בטחונית

רואה אני כיצד מדינאים מסויימים זרם הציבורי אני מעריך מאוד, וגם מסויימים שהושיהם הבלשיים מעור־ תמיד התפעלות מקצועית, מצר־ בה לנסיבה עובדה לעובדה, פרט די להסיק לפיהם שביום זה וזה זר וזו צריך היה משה דיין לדעת ; בשעה זו וזו עודין אמר כך וכך ים אלה או אלה פרס עשה כך

, תומת בצורה ובלתי־תוירה של נימוקים המוכיחים שהיה כאן ניצול ול מצב בטחוני או מידע בטחוני אישיים ומפלגתיים. אבל אני בשלי. שלי את אותו מידע עצמו, (בתוספת אחרות שבינתיים נודעו לי), אינה בשום פנים עם הערכתם של רבים שלוחו העברי שיחק ממש לידיהם בילו להעמיד את נס־פורים על מנים העליים שלו למה שהתרחש שעות האחרונות במישור המגישי הבינמפלגתי.

●

לומר, שאם סלילה יארצו פעולת־ בשעות הקרובות או בימים הקרו־ ה מסורים סלחנות (לאחר מעשה) שהיה בידי האחראים לבטחון בסוף יה מדויק, הוכרע — וכנה. אילו תהיה התפתחות הפוכה מזו שבוודאי כולנו מייחלים ומקווים מובן לא תהיה בכך חיפוכה של כלומר שהמידע לא היה מדויק — מוטעית.

לפני שנים רבות היתה לי שיחה ראל, עת עדיין שימש בתפקידו ממונה על שירותי הבטחון. השיחה הבוקצות והיעילות של הממשל נושא שבאותם הימים היה שנוי מחלוקת בציבור. אמר אז מר הראל : לעולם לא נצליח להוכיח אילו ג ע נ ו מן הציבור בתחום הבט־ ת הממשל הצבאי. לנו, העוסקים צות תוכניות־ה ב י צ ו ע הקונקרטיות השתיקה יפה להם; אבל אפילו ו יכולים לדעת את כל תוכניות ית ומזימות־התבלה שנמנעו הו־ יום הפיקוח הקפדני של הממשל. המחשבה זו אפשר לומר, כי לרוב אילו פעולות שומם האויב מעבר מנעו הודות לכוננות ולאמצעים בעוד מועד על־ידינו.

ראשי האופוזיציה, ובעיקר ה ם, יתכן שאילו נקטנו אמצעי־זהירות גלויים בימים שבין כסה לעשור, עת מלחמת יום־כיפור.

שהאחראים לבטחון כבר „ניכרי־ בות מידע מסוים ביוני אשתקד ט אמצעי־כוננות שעלו למדינה מיליוני לירות ולאחר מעשה נראה ועד מיותר, מי יודע אם בתה־ לא מילאה אפיזודה זו תפקיד מת שאנו מבנים „מחדל" יום

וזר אני ואומר: גם אם ל א יקרה ות הקרובות או בימים הקרובים, ים לא תהיה בכך הוכחה ש ל א ית לקרות, חלילה, אלמלא אמצעי־ — שבתוקף הנסיבות ניתן להם מבי רב — אשר ננקטו ביומיים

נסיבות הפוליטיות הפנים־ערביות זיות מוליכות למסקנה, שהכרח לב־ ובות מירבית במידע על אפשרות ע פעולות איבה בחזית הסורית אם לנסיונות התיווך המדיניים שנקט — הם למורת־רוחם של הסובייטים כמהלך מ ק ב י ל למאמץ המדיני, דוקטרינה הקומוניסטית הקלאסית צומת מקנה־ורובה"), שבאה לידי בולם במשא־ומתן על שביתת־נשק ובייטנאם.

●

של התחדשות פעולות־האיבה ב־ — אשר בשלב מסויים עלולה גם התערערות הפסקת־האש גם בחזית דבר שהוא אחד המטרות של גיה הסורית־הסובייטית — מפנה ור אל שתי בעיות חמורות:

— א פ ש ר ו ת של פגיעה בריכוזי אזרחיים בישובי־ספר ובמבצרי־

— י כ ו ל ת העמידה של החזית במלחמה מחודשת על כל מה שמשת־ נה: חוסן נפשי, גיוס מילואים, דית, חלוקת הנטל וכיו"ב.

בכל „הקורסים המזורזים" של תורת הצבאיות שאנו, ההדיוטות, משתלמים בהם בשנים האחרונות אצל הדגים הבכירים, המדינאים והצבאיים האחראים לבטחון, מלמ־ דים אותנו כי לעולם אין לחשוב על המלחמה הבאה במושגים של מלחמה שחלפה (למרבה הצער לא יישמו תורה אלמנטארית זו בימים הראשונים של מלחמת יום־כיפור...).

במלחמה שעברה, ולמעשה בכל ארבע המלחמות שעברו עלינו, היו הפגיעות המכור־ נות בריכוזים אזרחיים קטנות באופן יחסי ועל כל פנים הוגבלו בעיקר לכמה יישובי ספר. רק השבוע קראנו סיכומים על הנזקים שגרמו טילי „פרוג" הסוריים ליישובים הסמו־ כים, פחות או יותר, לחזית.

רחוקה ממני הכוונה להרבות בהלה ופח־ דים, אך דומני כי אך נכון להצביע על א פ ש ר ו ת שמלחמה חדשה, אם תתחדש, עלולה להיות שונה מקודמתה גם בתחום זה.

הסובייטים, שנוכחו לדעת כי חילות־האוויר הערביים נחותים מחיל האוויר הישראלי ומשום כך יכולתם להגיע אל מרכזי אוכלוסיה ישראליים מוגבלת מאוד, ציידו אותם בטילי קרקע־קרקע לטווחים שונים, מהם כאלה המסוגלים להגיע למרכזים עירוניים או למט־ רות אסטרטגיות בפנים הארץ.

אין פירושו של דבר בשום פנים ואופן, כי אמנם ישתמשו הערבים בסוג נשק זה. ככלות הכל יודעים הם, שיש גם ביכולתה של ישראל לשלם להם כגמולם בתחום זה, ואולי אף כפל־כפליים; מותר איפוא לקוות, כי עיקרון „מאזן האימה" — היפה לגבי התשובה האסטרטגית בקנה־מידה בינגושי — יפעל את פעולתו המרסנת והממתנת גם בתחום מקומי־אזורי. אבל יהיה זה חטא בל־יכופר אם נתעלם מ י כ ו ל ת ־ הפגיעה של הערבים ביישובים אזרחיים — יכולת שלא היתה להם בעבר — ואם לא נכין את עצמנו בעוד מועד ב כ ל המישורים לקראת אפשרות כזו, תוך תקווה ותפילה שהיא לא תתממש.

התחום השני שעליו הצבענו הוא החוסן הנפשי של החזית העורף (לפחות בחלקו הוא גם קשור בתחום הקודם) והנושא הכאוב של ה נ ט ל.

אין זה סוד, שבמקצועות צבאיים מסויימים אנוסים אנו להחזיק קציני־וחיילי־מילואים בכוננות גבוהה יותר מאשר במקצועות אחרים, ולפרקי־זמן ארוכים יותר. אם נאמר, שעול כבד זה יוצר משקע של מרירות ותחושת אי־שוויון בחלוקת הנטל בין הצבו־ לוסיה כולה — וההרגשה ש„בשורף" חוזר החיים למסלולם ה ר ג י ל אינה מסייעת להקל על המשקע — אם אמרנו כך נקטנו לשון־המעטה עד כדי זלזול באמת.

●

ודאי יש עוד היבטים נוספים, שבהם כרוכה הסכנה של התחדשות מעשי־ האיבה, ואם הזכרנו שני תחומים אלה בלבד עשינו כך משום ששני אלה ח י י ב י ם ב־ ימים אלה להעסיק את הציבור כ ו ל ו, ללא יוצא מהכלל, שהרי בנפשו שלו הדבר.

אך כדי שהציבור כולו יוכל לעמוד במיב־ חנים החמורים שאולי צפויים לנו בעתיד הקרוב דרושה לו לא רק מוטיבאציה שלי־ לית, שעיקרה המתומצת הוא „א י ן ב ר י־ ר ה", אלא גם מוטיבאציה חיובית:

א מ ו נ ה איתנה בהנהגתו, בכושרה וב־ יכולתה, א ח ד ו ת לאומית מירבית, הרגשת ה י ח ד, שהיא ורק היא יכולה להעניק גם את החוסן הנפשי להתייצב מול פני סכנות ולשאת בתוצאותיהן וגם את נכונות ההקרבה בכל התחומים שבהן אולי תידרש.

●

למרבה צער וכאב, המסקנה שהסיקה מפ־ לגת־השלטון העיקרית ואישיה המרכ־ זיים ממצב־החירום החריף — ש ה ם היו השבוע ראשונים לדעתו וראשונים להצביע עליו בפומבי — היתה הפוכה מזו שמותר היה לצפות מראשי־ציבור שאוזנם כרויה לרחשי־הלב של העם.

כל התימרונים הקואליציוניים המכוערים שנעשו לנגד עינינו בשבועות האחרונים, ואף בימים האחרונים ממש, רק העמיקו את פער־ האמינות בין העם לבין השלטון והסירוב העקשני של ראש הממשלה וחבריה אפילו ל נ ס ו ת להידבר עם הליכוד, ל נ ס ו ת למצוא אתו מכנה משותף כלשהו — דווקא נוכח הסכנה של התחדשות מעשי־האיבה שעליה הם מתריעים — אף הגבירה את רגשי התסכול והמרירות.

לא במקרה כתבנו והדגשנו: „ל נ ס ו ת להידבר".

כי זהו מה שמדהים, מרגיז ומיאש כל כך. זכאים גברת מאיר וראשי המערך כולו או רובו להאמין, כי אין אפשרות למצוא קוי־יסוד מוסכמים לפעולה מדינית או בטחו־ נית עם הליכוד לקראת המיבחנים הצפויים לנו. אתוודה, שאף אני איני משוכנע בעמ־ קי־לבי כי אכן ניתן להשיג זאת, ודאי לא על נקלה. אבל אין הם רשאים בשום פנים לקבל זאת כהוראה בלתי־משוערת, כל עוד לא נעשה אפילו נסיון ראשון, קל שבקלים בכיוון זה, כל עוד לא הקדישו לבירור זה חלק־המאה של הזמן והמרץ שבזבזו על הסימפוזיון האידיאולוגי בנושא „מיהו יהודי".

חלוקת מגות־המימשל, התבונה, היושר האישי הפוליטי לא נעשתה בידי הקדוש־ ברוך־הוא בצורה כזאת שכל החוכמה, יכולת־ החשיבה, הפאטריוטיזם והנכונות להיתרום למען מטרה נעלה רוכזו בחלק אחד בלבד של הציבור שלנו. היינו, במערך ובשותפיו הפוטנציאליים לקואליציה, ואילו בחלק ה־ אחר אין מכל אלה ולא כלום; ולכן רק ה„מערך" וראשיו ניחונים באותו חוש נבואי ויכולת־ניתוח פוליטית האומרים להם מ־ ר א ש שאין מקום ואין טעם ל נ ס ו ת — אפילו לא למראית־עין, אפילו לא למען הרגעת מצפונם שלהם, אפילו לא למען למלא משאלות ותפילות של מאות אלפי אזרחים וחיילים — להידבר עם ה„ליכוד".

הדעת אינה סובלת גישה עיקשת כזו. הלב אינו משלים עם תפישה כזו. ההיגיון הפוליטי מסרב לקבל אותה. ושעת־החירום, א ו ת ה ש ע ת ־ ה ח י ר ו ם שאך זה עתה הם עצמם התריעו עליה ובשמה אולי ייתבעו מ כ ו ל נ ו קרבנות כבדים —, מתקוממת נגדה.

ולו כדי להוכיח לעצמם ולעם כולו שצודקים הם ואין היום אפשרות להקים ממשלת־חירום רחבה, אפילו לא ע כ ש י ו מול פני הסכנות החדשות שנתעוררו בימים האחרונים — חייב היה להיעשות נסיון הידברות כזה.

אך זהו לא נעשה.

למה?

אולי מצויה תשובה לכך בספר קודר ומאלף כמאת ארתור קסטלר, ששמו סמלי ותואם את הימים שבהם אנו חיים — „אפלה בצהריים".

„המפלגה לעולם אינה יכולה לטעות", אומר שם באחד הפרקים, רובשוב, שליח המוסדות העליונים של המפלגה הבולשבי־ קית לאידיאליסט הצעיר והתמים ריצ'ארד, שהחל לתהות על כמה מדרכיה והנבסיה של המפלגה.

„אני ואתה יכולים לעשות טעויות, ריצ'ארד, אבל המפלגה, חבר, היא יותר ממני וממך ואלפים שכמונו...

„אתה ריצ'ארד, כתבת: 'כאשר הבית עולה באש, הכל חייבים להתגייס לכיבוי השריפה. אם נוסיף לריב על דוקטרינות נישרף כולנו לאפר'. זה לא נכון. אנחנו נלחמים נגד האש — במים. האחרים — בדלק. לכן עלינו להחליט תחילה מהי הדרך הנכונה — מים או דלק — בטרם נאחד את גוזרי־הכיבוי... דרכה של המפלגה מוג־ דרת בדייקנות, כמוה כשביל צר בינות הרים. צעד כושל אחד, ימינה או שמאלה, עלול להפילך לתהום. המדריך דליל, מי שמס־ תחרר ראשו — אבוד".

המפלגה לעולם אינה יכולה לטעות, ריצ'ארד..

כל יום פורים

משה ז"ק • שתי פנים לאיום הסורי

שאלה שהועמדה השבוע לפני ממשלת ישראל דומה עד מאד לשאלה שהועמדה לפני ממשלת ארה"ב ב־25 באוקטובר אש־ תקד.

אז החליטה ממשלת ארה"ב על מצב כונ־ נות גבוהה נוכח התכונה הסובייטית לפעולה צבאית במזרח התיכון, לאור מידע סודי שלימד כי הרוסים מתכוננים לפעולה כזו ואף העמידו שבע דיביזיות סובייטיות במצב הכן. השבוע הגיבה ממשלת ישראל בצורה דומה, כאשר קיבלה מידע על הכנה סורית לפעולה בחזית הצפון, בעידוד הסובייטים.

על מצב הכוננות שהכריזו אז האמריקנים נמתחה כעבור זמן ביקורת חמורה. היו ש־ טענו כי שר החוץ האמריקני, הנרי קיסינג'ר, חולל בהלה ללא צורך, הוליך לדראמטיזציה של הסכסוך המזרח־תיכוני עד כדי סכנת עימות גרעיני וכלא משים גרם להגברת הלחץ הסובייטי האירופי על ארה"ב ועל ישראל במטרה להסיר את המצור מעל ה־ ארמיה השלישית והעיר סואץ — שני הגור־ מים שהניעו את הסובייטים לאיום בפעולה.

מאחר שמדובר בהתמודדות „עד הסוף" קשה לקבוע בוודאות, לאחר מעשה, אם אכן נתכוננה ברית־המועצות לעימות כזה עם ארה"ב, ואף קשה להיות בטוח אם אכן היתה ארה"ב מוכנה לעימות זה באותו יום של מתח גבוה ב־25 באוקטובר. קשה לקבוע אם האיום הסובייטי נבלם על־ידי הכרזת הכו־ ננות האמריקנית, או שהכרזת הכוננות האמ־ ריקנית סייעה לסובייטים לדראמטיזציה של הסכסוך והגבירה את הלחץ לפתיחות כביש קאהיר—סואץ, שהיתה המטרה העיקרית של התכונה הצבאית הסובייטית.

אך נעלה מכל ספק, שהפירסום האמריקני על הכוננות לא סייע לישראל להעניק את הסכסוך הישראלי־ערבי האזורי לשדה־המוק־ שים של העימות הגרעיני. עמי אירופה נזעז־ עו מאפשרות כזו.

דראמטיזציה זו אף תרמה בעקיפין לכך שמדינות אירופה המערבית התנערו מן ה־ מדיניות האמריקנית במזרח התיכון, וממילא גם מן התמיכה בישראל, כתוך שחששו להס־ תבך בעימות גרעיני בין שתי מעצמות העל.

הוא הדין לגבי מצב הכוננות שנכנסנו אליו השבוע בעטיו של מידע שקיבלנו על התכונה הצבאית הסורית בעידודם של הסובייטים.

אנו נקטנו צעדים לקידום פני הרעה, אך עם זאת לא נוסתנו אם דווקא כוננות זו לא תעניק תאוצה חדשה למאמץ האמריקני במי־ שור המשא־ומתן על הפרדת הכוחות של ישראל וסוריה. לא מן הנמנע, שזו היתה למעשה מטרתה של הולילה על התכונה הסורית.

■

בעצם, שאלה זו שמבשלה ישראל הודשה־ ישנה צריכה היתה לתת עליה תשובה הרצגה לפניה גם ערב מלחמת יום הכיפורים. מה עדיף — להתחיל בהכנות, להגיב לאור המידע המצטבר על התכונה מעבר לגבול ועל־ידי כך לסייע בעקיפין לאויב בהשגת מטרתו ליצור מתיחות כדי ללחוץ באמצעותה על ישראל לעשות ויתורים, או להימנע מ־ תגובה על כוונות האויב ולהכות להתפת־ חויות?

בערב יום הכיפורים סברה הממשלה, ש־ עצם גיוסם של המילואים לשירות פעיל עלול להעלות את המתח באיזור ולהוליד על־ידי כך לחצים על ישראל — להציג בכיוון ויתורים והתערבויות זרות — ומשום כך העדיפה להכות להתפתחויות בלי לנקוט את כל האמ־ צעים הדרושים והאפשריים. על כך מואשמת היום הממשלה בקנותה — ונוטלת להגנתה כי אזעקות כאלו היו בעבר לא אחת ובמצב כזה המתר־נעץ יש גם בקו־התגובה לנקוט את שקיל חומר־הנפץ.

יתכן שאילו נקטה הממשלה בערב יום הכיפורים צעדים לעריכת גיוס גדול, היתה מואשמת בתימרון פוליטי של ערב בחירות (כשם שערב בחירות קודמות פורשו פעולות שונות של צה"ל כ„חוג בית מטעם מפלגת השלטון"), אבל בעת ובעונה אחת היה מצב הכוננות מונע או דוחה את ההתקפה של יום הכיפורים.

וכך יתכן, שאילולא נוקטה הממשלה ה־ שבוע היא היתה מואשמת במחדל חדש.

כי עניינים אלה אינם בבחינת ניסוי מדעי במעבדה, המאפשר לומר מראש מתי יעבור האויב מתמרון להתקפה ומתי רק יאיים על־ מנת להשיג הישגים מדיניים בלי להוציא את התוקפנות בן הכוח אל הפועל.

אך אם הערכה של המידע המצטבר על ההכנות המלחמתיות של הצד שכנגד אינה יכולה להיות תמיד מדויקת, תמיד יש בה אלמנט של הימור, אין הדבר כן ביחס לגורמים המניעים, הזמנים עובדות מדיניות באיזור, בכלים אחרות, התפתחויות בינלאו־ מיות שונות, לאו־דווקא במישור בינינו ובין הערבים, הן המשפיעות על סבירותה של ה־ מלחמה ועל עליית המתיחות באיזור.

■

יש מי שסבור שמלחמת יום הכיפורים או מלחמת ששת הימים היא רק תולדה של ההתמודדות בין ישראל ובין ארצות ערב, פרי לחצים פנימיים ישראליים או ערביים — ולא היא. כאן החלו שתי מע־ צמות־העל לפעול בצורה כאסיבית במזרח התיכון בעקבות התמישים, התנגשות האינ־ טרסים ביניהן היא המעודדת את המתיחות והיא שגם גורמת בעקיפין למלחמות.

באמצע שנות החמישים, כאשר שתי מע־ צמות־העל, ארצות־הברית וברית־המועצות, התחילו להתבסס במזרח התיכון הן פעלו יחדיו כדי להוציא את בריטניה וצרפת מ־ איזור תעלת סואץ, או יותר נכון, לצמצם את השפעתן במזרח התיכון. אף פעולה מ־ שותפת זו של שתיהן, בעת מערכת סואץ, לא הביאה לחלוקת אזורי־השפעה ביניהן; היא הותירה את המזרח התיכון כזירת הת־ גוששות ביניהן.

בשנת 1967, כאשר נדמה היה להם כי ארצות־הברית מתכוננת, בעזרת ישראל, להקיף את סוריה, דחפו הסובייטים את מצ־ רים לסגירת מצרי טיראן, וממילא גם הולידו את מלחמת ששת הימים. הימים היו מיד לאחר ההפיכה ביוון, ונדמה היה לבריה"מ שארה"ב מתכוננת לדחוק את רגליה מה־ מזרח התיכון.

ערב מלחמת יום הכיפורים אירע דבר דומה. בריה"מ ראתה בעין רעה את ההתקר־ בות בין סאדאת לבין פייצל, מלך סעודיה. היא חששה שפייצל עלול לחלץ את מצרים מחיבוקו של הדוב הרוסי והיתה מודאגת מ־ משלוחי הנשק האמריקני הרב לסעודיה. אולם התגובה של בריה"מ לא היתה פעולה נגד סעודיה, אלא החשת משלוחי הנשק לסוריה ולמצרים, אשר בסופו של דבר כפעולה היא שילמה בדם.

ההתחרות האמריקנית־סובייטית בעולם ה־ ערבי היא שדחפה את המצרים ואת הסורים לפעולה נגד ישראל.

יש מי שמחפש הוכחות למעורבות הסוב־ ייטית במלחמת יום הכיפורים על־ידי הצבעה על המעורבות, שאוניות טעונות ציוד סובייטי הפליגו לסוריה ולמצרים מייד בהתחלת ה־ מלחמה. למעשה, אפשר להצביע על הוכחה הרבה יותר משמעותית. הסובייטים לא הניאו את הסורים ולא את המצרים. „איגרות באשרי"; די היה שבפיק שקום למלחמת יום הכיפורים הנגל לספק למצרים ולסוריה אותו נשק התקפי אשר תחילה סירבו לספק להם.

היה משבר ביחסים בין מצרים לבין בריה"מ. משבר שעורר תהודה עצומה בפגש בירוש מומחים סובייטים ממצרים, לרבות נאום דראמטי של סאדאת. אך מה היה מקור המחלוקת? האם יספקו הסובייטים או לא יספקו את הנשק ההתקפי.

ומששסופקו טילי קרקע־קרקע סובייטיים ראשונים למצרים ולסוריה היה זה אות לשתי מדינות ערב אלו כי הגיזרה הסובייטית נפתחה. מעצמת־העל אינה צריכה להתחייב התחייבות מפורשת להיות מעורבת במל־ חמה, שהרי בכך היא עלולה להפקיע מידי עצמה את הזכות לשמור על החרק שלה עצמה. אין היא יכולה, איפוא, להתחייב להיות מעורבת במלחמה. אך מדינות קטנות יכולות להבין מתוך התנהגות של מעצמת העל לאן היא חותרת ומה הן כוונותיה.

כאשר החלו מצרים וסוריה לקבל טילי קרקע־קרקע — וערב מלחמת יום הכיפורים מדובר היה בכמויות מצומצמות בלבד — שימש הדבר להן לאות שאכן הגיזרה ה־ סובייטית נפתחה.

וגיזרה זו נפתחה לא משום שברית־המו־ עצות החליטה כי צריך לתקוף את ישראל, אלא משום שהיא החליטה להזהיר את אר־ ה"ב — מעל ראשינו — לא לדחוק את רג־ ליה מהמזרח התיכון.

יתכן שהסובייטים כלל אינם מחשבים כמה נשק מקבלת כל אחת ממדינות המזרח התי־ כון, אבל הם רואים את המזרח התיכון כשני מאגרי־נשק של מעצמות־העל: נשק סובייטי מזה, נשק אמריקני מזה. ואין זה מעלה או מוריד הרבה, לגבי מוסקווה, אם הנשק האמריקני הוא בידי ישראל, סעודית, ירדן או לבנון.

הוא הדין לגבי המהלכים המדיניים שלאחר מלחמת יום הכיפורים ולאחר טכס הפתיחה של ועידת ז'נבה.

ברית־המועצות מברכת על כל נסיגה ישר־ ראלית ולו גם בצורת הפרדת־כוחות. בוודאי ובוודאי היא נהנית מן הנסיגה הישראלית מתעלת סואץ ומן הסיכוי לפתיחת השיט בתעלה, אשר יקצר את הדרך מאודיסה ל־ מפרץ הפרסי ולאוקיינוס ההודי. אבל יש גם חשבון של יוקרה, של השפעה, והנשיקות שלחן וכה הנרי קיסינג'ר בקאהיר ודמשק אינן לרצונה של ברית־המועצות; הן מבט־ אות את המשכה של ההתמודדות בין שתי מעצמות־העל במזרח התיכון.

שתי המעצמות מתחרות ביניהן — ומגי־ שות לנו את החשבון לפרעון.

■

בוודאי, שר החוץ האמריקני מודע לקינאת הסובייטית בהתחזקות המאחז האמריקני בארצות ערב. ד"ר הנרי קיסינג'ר סבור שיש לו במה לפצות את הסובייטים: הוא ידבר אתם רכות, הוא יכריז כי הם מנהלים מדי־ ניות אחראית במזרח התיכון ועל הכל הוא יותר לביטול ההגבלות אשר הקונגרס רוצה להטיל על הסחר האמריקני־סובייטי. הוא גם מנסה לשדל בעניין זה את ידידי ישראל בקונגרס האמריקני ועל־ידי פעולה זו הוא מקווה להשכיח את הדב, הרוסי.

תחילה קיוו האמריקנים כי בעזרת הוויסה יביאו את הסובייטים לנקיטת עמדה יותר מתונה. הוויסה נמכרה ואיננה — והעמדה הסובייטית לא נתרככה.

עכשיו רוצה שר החוץ האמריקני להעניק אשראי גדול לבריה"מ, ובכך להשיג גם עמדה יותר מתונה של הסובייטים במזרח התיכון. אך לעומת האשראי שמקווים הסובייטים ל־ קבל מארה"ב קורצים להם גם הדולרים של הנפט הערבי, שאותם הם מקבלים תמורת שרב תמורת הנשק שהם מספקים — וככל שגדולה המתיחות במזרח התיכון כן גדל אף תיאבון לנשק סובייטי.

בנקודה זו האינטרסים של ברית המועצות וארצות־הברית — גם בעניין ההשפרה — רחוקים מאוד מלהיות זהים.

ומכאן אנו מגיעים לשאלה: היכן יכולה ממשלת דמשק להשיג הישגים יותר טובים במשא־ומתן על הפרדת כוחות — בשיגור שליחים לוושינגטון או באיום צבאי באזור הגבול — או בשניהם גם יחד?

הסובייטים בוודאי אינם ששים למסע בצינור סוריה לוושינגטון כדי לנהל שם את המו"מ עם ישראל על הפרדת כוחות. הם היו מעדי־ פים שמגע זה יתנהל בג'נבה, שם הם שות־ פים למנגנון התיווך אשר הוקם בהשפעת ועי־ דת ז'נבה. הם אינם חייבים לומר לסורים: „אל תסעו לוושינגטון". הם בוודאי אינם רו־ צים להסתבך באמירות כאלה, שמא יודלפו לאמריקנים, וזה לא נח בעניין ההשפרה.

אבל די שבריה"מ דואגת להקמתו של אינ־ טרבניאל גדול של חילות לעזרתה של סוריה, כדי שהסורים יבינו את הרמז. די שגם הרוסים עצמם יהיו מעורבים לא רק בייעוץ, אלא גם במעשה, כדי שהסורים ינסו ליצור מצב של איום ועימות אשר יעלה את המתח בגבול.

העלאת־מתיחות זו יכולה להביא בעקבותיה אחת משתיים:

א. כוננות נגד ישראל. על־ידי כך תוגבר הדריכות בישראל וארה"ב תזדקק לעזרת בריה"מ בדמשק כדי להפיג את המתח ולחפש יחד פתרון לבעיית הפרדת כוחות שמטרתה הינתקות ממצב המלחמה;

ב. הסורים יכנסו למצב כוננות אך ישראל — מתוך שיקולים כפי שהיו לה ערב מלחמת יום הכיפורים — לא תשיב בכוננות־נגד ואז יוכלו הסורים ביתר קלות לנסות לקבוע עוב־ דות צבאיות אשר יכתיבו תוכן על נוסחת הפרדת הכוחות בצורה הנוחה להם ולרוסים.

בשתי האפשרויות — של איום ושל תוקפ־ נות — מובטחות לרוסים דרך להתערבות, התערבות שנמנעה מהם על־ידי זימון הסורים הישראלים לוושינגטון.

■

אפשר, כמובן, להצביע על מאבקים בעולם הערבי ולהוכיח באותות ומופתים, כי הם הגורמים למתיחות שנשתררה עכשיו בחזית ה־ צפון. אך נעלה מכל ספק שמעבר לכל ההסב־ רים הפנים־ערביים עומדת ההתחרות הבין־מע־ צמתית במזרח התיכון — היא שהולידה בעבר את המלחמות והיא המולידה עכשיו את ה־ מתיחויות.

האמריקנים רוצים שנאמין להם כי כאשר הם מצליחים להגביר את המאמץ שלהם במצ־ רים או בארץ ערבית אחרת, שכן אז גדלה השפעתם המתונה באזור. לצערנו לא נוכל לעשות כן גם לאור המידע שקיבלנו השבוע מהאמריקנים. הצלחות אמריקניות בארצות ערב מעוררות את קינאת הסובייטים ומוליכות, בסופו של דבר, להקשחת העמדה הערבית, למירוץ חימוש ולהתמודדות בגבול.

משלחת מארה"ב לועידת ה...
יהודיות ...ה־לבנון
התאחדות המשוחררים הכללית — מרכז המס...
שלא לשלם תוספת על ארנו...
אספת ח...
לבעלי בוטיק... אופנת ג'יפסי GYPSY STILE
מגרש בהוד... טל. 282656
...ראש שעה של ב...

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

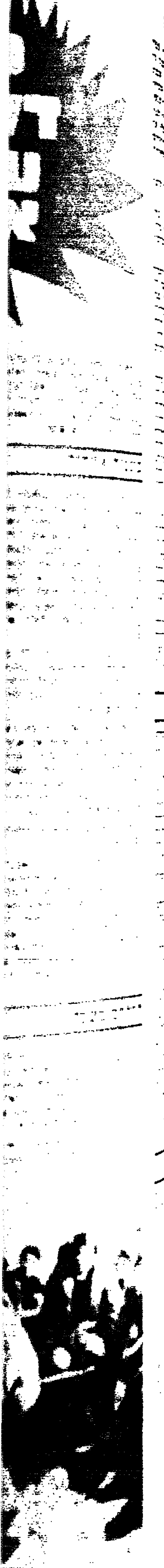

„אמא, הם צודקים!", אמרה בתה של גולדה

מאת יוסף חריף

היא היתה בביתה של ראש הממשלה כאשר שידלה אותה משלחת־הפיוס של מפלגת־העבודה לחזור בה מהתפטרותה ● היא גם שהפצירה בגולדה לפני כחצי שנה לפרוש מן הממשלה ● ידלין הופתע מתגובת גולדה, כיוון שלפני ישיבת הלשכה דן עמה באפשרות שהישיבה תהיה „דראמאטית", ולמעשה היו מתונים יותר ממה ש„הביאו בחשבון" ● במיוחד הרגיזה את גולדה הופעתו של יוסף אלמוגי, שהוא לדבריה „איש תנועה טוב והגון" ● „המחסום הפסיכולוגי" נפרץ ברגע שהסכימה לדחות לכמה שעות את הליכתה לבית הנשיא ● רבים מאלה שדיברו על לבה לחזור בה מן ההתפטרות קיוו כי תרכיב ממשלת מיעוט — בלי דיין ופרס, וכך יגיעו הדברים לקרע גלוי עם רפ"י ● שלום הבית הושג, אך כבר מבצבצים אותות המלחמה הפנימית

„אמא — אמרה בתה של ראש הממשלה — הם צודקים!..."

„הם" — קבוצת החברים ממפלגת העבודה, שבאה ביום א' השבוע לביתה של ראש הממשלה אחרי שהודיעה לתדהמת כולם כי גמור עמה להחזיר „עוד הערב" את המנדט להרכיב את הממשלה החדשה.

כאשר נכנסו חברי משלחת־הפיוס לביתה של הגב' מאיר היה זה אחרי שכבר בישרה לנשיא המדינה את הבשורה. הבת, שרה, מקיבוץ רביבים, שהיתה עם אמה אותה שעה, ישבה במחיצתה כשחברי המשלחת עמלו קשה במיטב הנימוקים האפשריים לשכנעה שתחזור בה מכוונתה. אך היא, גולדה, בשלה: לא!

ניסו לדבר על לבה ועל שכלה, כי התגובה שטועה ופרישתה עלולה רק להביא עליה התעוררות ולסלול את הדרך לעלייתם של בגין והליכוד לשלטון; שהמצב המדיני קשה והוא מחייב את עמידתה בראש; שכן מי כמוה בעל קשרים כה טובים עם קיסינג'ר וניכסון; ובכלל, מה ביסודו של דבר קרה — חברים בודדים חלקו על דעתה אבל הרוב הגדול הלא מתייצב מאחוריה, ועוד טענות ונימוקים כיוצא באלה.

עברה שעה וגולדה בשלה: לא!

אמא — הוסיפה הבת הערה — הם באמת צודקים!

היה זה מקור עידוד חשוב לחברי המשלחת, היודעים עד כמה נערצת הבת על האם ועד כמה היא מחשיבה את דעתה. מעניין הדבר, כי אך לפני כחצי שנה היתה זו הבת שיעצה לאמה ראש הממשלה לפרוש מכהונתה; משמע, שאם גם היא סוברת עתה שמהלכה המתאומי של גולדה לא היה הגיוני ומחייב המציאות — יש סיכוי, כי ראש הממשלה תתרכך ותחזור בה...

אבל, חלפה שעה מאז נכנסו „מלאכי־השלום" לבית — והיא, גולדה, עדיין בשלה: לא!

ראש הממשלה, שאת הסערה הפנימית שנתחוללה בה לשמע דברי הקיטרוג שהושמעו כלפיה בסיעת מפלגת העבודה בכנסת ולשכתה המדינית, — שבפניהן הביאה ביום א' לאישור את הרכב הממשלה החדשה — השכילה לבלום בתוכה, נראתה בביתה באותם רגעים, בינתה, רגועה ודיברה על העניינים בנימה כמעט פילוסופית.

לא היה כלל ספק כי ההודעה שהדהימה את חברי הסיעה והלשכה לא היתה בגדר „אימפרוביזציה כתוכנית". ההחלטה להסתלק מהרכבת הממשלה גולדה תוך כדי האזנה לדברים והערכה של המתרחש באולם הישיבות שבבנין הכנסת.

הסערה היתה קטנה מזו ש„הובאה בחשבון"

ואכן, יש הוכחה טובה כי היתה זו התפרצות מתוך מניעים אמוציונאליים: שעה קלה לפני לכתה אל בנין הכנסת ישבה גולדה מאיר עם מזכיר מפלגת „העבודה", אהרן ידלין, ועשתה הערכה לגבי מה שצפוי בישיבה, שאמורה היתה להיות „דרמטית". באותה שיחה אף עשו חשבון בעל מי ובאיזה עניין עלולה לבוא ההתפרצות. והנה, מה שנתחולל במציאות היה פחות ממה שהובא בחשבון!...

מכאן שלמה שקרה באותו ערב ואשר הוליד את המשבר שאיש לא ציפה לו יש רק הסבר אחד: „אמוציה".

ובעיקר הרגיז, למשמע אוזן, של ראש הממשלה היה חלק, מיכולתה של ראש הממשלה „לשתק" את התפקיד של האדם הזקס — תכונה שבה מתגאים מנהיגים בעלי שעור־קומה. זה נכון, שהיא עצמה חשה, כל המבוער, באבדן הדילה, בהתכרסמות במגיעותה המסכותית שהיתה פעם כמעט ללא ערער. העובדה שקמו מספר אישים במפלגת העבודה שדיברו על כך שעליה ללכת כמי שחלק לה באחריות למחדלי מלחמת יום־הכיפורים (ראשון להם היה יעקב שמשון שפירא) נתנה באשה דגולה זו את אותותיה. ההפגנות נגד ממשלתה של צעירים שחזרו משדות־הקרב, שלא לדבר על ההתפרצויות מכאיבות נגדה בבית־העלמין מוריכות את מנוחתה ללא הרף; הוסף לכל אלה את הכשלון בבחירות ואת ההכרה כי יש רבים הרואים בה ראש ממשלה לתקופת־מעבר בלבד — כל אלה יש בהם כדי להרוס אף את העצבים המיוחדים, שבהם מצטיינים מדינאים בני הבעלה הראשונה. מה עוד שגולדה מאיר גילתה, כמדומה, תמיד רגישות מיוחדת לביקורת כלפיה.

בעיקר הרגיזוה דברי אלמוגי

אילו אחרי דבריהם הבוטים של אברהם עופר ולובה אליאב היה קם פנחס ספיר ומבקש „להרגיעם"; אילו אחרי דבריו של יצחק בן־אהרן היה קם יגאל אלון או ישראל גלילי ואומרים משהו. אך לא — איש לא קם ואיש לא הגיב ורק היא, גולדה מאיר, צריכה היתה לקלוט את כל הרעמים הללו.

מי שהרגיז אותה במיוחד, אף יותר מבן־אהרן ולובה אליאב, שלהם כבר מסורת של ליקרוב על הממשלה ועל ההנהגה, היה יוסף אלמוגי. מפני שאלמוגי בעיניה הוא לא כמותם. אלמוגי, כך אמרה באותו ערב, לאחד מעמיתיה „הוא איש תנועה, הוא איש טוב והעיקר — הגון. וכיצד יכול היה לדבר כפי שדיבר.

יש סוברים — וכנראה שאין זה סתם „ניחוש" — שהיא ציפתה כי משה דיין ינהג כלפיה אחרת מכפי שנהג. אולי יש לראש הממשלה הרגשה, כי דיין „חייב" לה בכל זאת משהו. הן נתגשלה ביניהם איזו קירבה מיוחדת מאז מלחמת יום־הכיפורים. היא לא קיבלה את התפטרותו, שעה שהיה מי שדרש כי יתפטר על רקע מחדלי המלחמה. היא התייצבה לימינו וגוננה עליו ללא סייג. ואחרי שהוא, דיין, מהלל בשעיים — יעמיד הוא אותה בפני הברירה: ללכת בממשלת־מיעוט בלעדיו?!

אבל באותן שעות שישבו בביתה חברי משלחת־הפיוס לא חזרה להסס בכל אלה. היא הדהימה אותם ביכולתה להתעלות לראיית־עין מעל „קטנות" אלה ולדבר על כך ש... הליכתה תהיה לטובת המפלגה. ומדוע לטובה? — „מפני שתצטרכו לקחת את העניינים בידיים, להתלכד ולחפש מוצא..."

וכאשר חזרו לדבר על ליבה — אחת היתה תגובתה: בשבילי זה גמור. אין על מה לדבר!...

יהיה לא טוב, טען ידלין; יהיה טוב, הרגיעה גולדה

יהיה לא טוב! — טען ידלין בקול נואש. יהיה טוב — השיבה גולדה מאיר בטון אמהי, — תתגברו, תתגברו...

כשזה אמר, כי רק בכוחה לשמור על הליכוד במפלגה.

לפני ימים אחדים אמרה שבשנים האחרונות הוצרכה לא אחת לטייח בקיעים במפלגה. הפעם השמיעה תפיסה חדשה! אם הייתי טיח — אמרה — הן־לא תחזיקו מעמד עם טיח לאורך ימים; ואם לא הייתי רק טיח תוכל התנועה למצוא את דרכה!...

לרגעים נדמה היה כי זהו זה: פשוט אין עוד מה לעשות, איש מן הנוכחים, אף הבת, לא יכלו להזיזה ממקומה ומההחלטתה הנחרצת לפרוש.

אבל מתוך אווירת הייאוש שהשתררה בחדר בקע בכל זאת זיק של תקווה. עם בואם אל ביתה הודיעה להם ראש הממשלה, כי כבר הודיעה לנשיא המדינה, שיש בדעתה להחזיר את המנדט להרכבת הממשלה. וכי נקבעה פגישה עם הנשיא למחרת — יום ב' — בשעה 11.30 לפנה"צ. מישהו ביקש מגב' מאיר לעשות זאת, שתדחה את מועד הפגישה עם הנשיא במספר שעות.

לכך גולדה הסכימה...

דומה, כי באותו רגע נפרץ „המחסום הפסיכולוגי". עתה נפרדו ממנה חבריה בשעת לילה בהרגשה, כי יש־על־מה־לדבר.

השאלה היתה מעתה מהו הטיפול הנדרש כדי לשחרר את גולדה כליל ממצוקתה הנפשית. בעניין זה באה לעזרה חכמתו של ישראל גלילי. בעוד מסע משלחות־ההפצרה אל בית ראש הממשלה נמשך, הגה גלילי מהלך כפול: משל. 1 אל נשיא המדינה כדי שגם הוא יעודדה למצות את מהלכיה להשלמת הרכבת הממשלה וזימונו של מרכז המפלגה כדי שזה יתייצב כולו מחדש מאחורי גולדה. רוב המהלכים הללו, שבאו במקביל לשיחות הפיוסין — הפעם, למחרת היום, בדרג של שרים, לרבות פנחס ספיר שערב קודם לכן השיב „לא" להזמנתו של המזכיר הכללי לבוא אל בית ראש הממשלה „להשפיע עליה" — לא באו לראש הממשלה כהפתעה. היא היתה מודעת לכולם. שתיקתה על רקע נכונותה לדחות פעם ופעמיים את הליכתה לנשיא, נתפרשה כסימן נוסף לכך שביטול גזירתה המאיימת הוא רק שאלה של זמן.

אין זו חולשה להשלים עם דרישה הגיונית, להיפך, חולשה היא להיתפס לכעס רגשי ולדחות מפגיע כל טיעון שבהגיון. גולדה, היושבת בתוך עמה ויודעת את נפש צדיקיה, החלה, כנראה, בהירהור שני להאמין כי לתגובתה אמנם צפויה מפולת אם תסתלק בעת כזאת. היו רגעים שההפצרות שלא תלך גבלו בתחנונים. וככל שנרגעה מן הזעזוע שהיתה עדה לו ביום א', גברה אצלה ההכרה, כי האחריות המוטלת עליה כבדה מדי. קל להשיא עצה טובה לבאי ביתה המבוהלים: אל תדאגו, לא אלמן ישראל, תסתדרו ובסך הכל זה לטובה. — אבל בראותה את כל הגלריה של הדמויות הנאשות הללו שבאו אליה בזו אחר זו ושיטחו תחינתם בפניה, נמס לבה.

בן אהרון הציע ללכת לבחירות בראשות רבין

כאשר הגיע השר פנחס ספיר לבניין הכנסת בצהרי יום ב' מביקור אצל ראש הממשלה נסתמן על פניו חיוך, רפה אמנם, בפעם הראשונה מאז הטילה גולדה את פצצתה. נסיונו הרב במשברים מפלגתיים לכל גיוס לימדהו להעריך כי היא תחזור.

אבל אין זה כל מה שמשבר גולדה לימדהו. כל אותה עת שמסע השידולים היה בעיצומו היו כאלה שהתפללו שלמען השם לא תתפתה להיכנע שוב לדין התנועה. אברהם עופר אמר רק שכן הדין „לכבד את רצונה של ראש הממשלה". ויצחק בן־אהרן לא שינה כמלאכתו מדעותיו בגלל האיום של גולדה שהיא הולכת מיד אל נשיא המדינה להחזיר לו את המנדט. בן־אהרון כבש את יצרו ולא בא אל ישיבת המרכז מתוך הכרה שלולא שאם יהיה שם ודאי לא יוכל לבלום בתוכו את כל מה שיש לו לומר. ואז עוד יוכלו להאשים אותו כי הוא אשר גרם לסילוקה הגמור של גולדה. לדידו לא היה כלל צורך בכל ההפצרות והתחנונים. דבר פשוט אחד צריך היה לעשות: ללכת לבחירות חדשות, להעמיד בראש הרשימה את יצחק רבין ואז היה הליכוד נוחל מפלה — וחסל סדר בשברים ממשלתיים.

ובכלל, נתברר, כפי שנמצאנו למדים מתוך שיחות במסדרונות הכנסת, כי לא כל אלה שכה הפצירו בגולדה שתישאר עשו זאת לשם שמים. היו גם חשבונות צדדיים. יש לזכור, כי בשעה שדיברו על ליבה לשוב לכונן ממשלה חדשה הכוונה היתה לממשלת מיעוט כשדיין ופרס מחוצה לה. זה אומר, ש„אגב אורחא" יתייצב בתוך מפלגת „העבודה" מערך כוחות חדש. יצחק רבין כשר בטחון היה על פי אותם חישובים הופך לדמות מרכזית שלעומתו היו מתחרים מבני הגרי רפ"י המסורתיים. במצב זה כשרפ"י נדחקת לעמדה אופוזיציונית בתוך מפלגת „העבודה" שוב לא תוכל לזכות במעמד הבכיר שהיה לה. אם ישאל השואל ומה אם רפ"י היתה פורשת ממפלגת העבודה? — זהו בדיוק הדבר שאישים מאויימים רק ייחלו לו כתוצאה מהקמת ממשלת מיעוט בלא שדיין ופרס יהיו בתוכה. אלא לשם כך היה לדעת אלה הכרח שגולדה מאיר תהיה לפחות לזמן מה ראש ממשלה. ממשלת־מיעוט לא היתה מחזיקה מעמד אלא זמן קצר בלבד. התוצאה הבלתי נמנעת היתה בחירות חדשות. אז־אז היה נערך הקרב־האחרון עם רפ"י על רקע קרבה הרקימה המודיה לכנסת. הן במקרה של בחירות חדשות הכל הסכימו, כי גולדה שוב לא תעמוד בראש. פרישה רפ"י היתה יכולה להתקיים באחת משתי הדרכים: או שהיתה מראש הולכת עם הליכוד, או — שהיתה הולכת ברשימה עצמאית בתקווה ליהפך לגורם אשר בידו להכריע איזו ממשלה תקום אחרי הבחירות. אבל בכל אחת משתי הדרכים, ציפה כל שציפה, יגיע קיצה של רפ"י בתוך מפלגת העבודה.

אחד מ„השגרי" האיום בפרישה של גולדה מאיר נתמצה בהזדמנות המזהיה שאיפשרה להוכיח כיצד היתה יכולה מפלגת העבודה להיראות בלעדי גולדה. לא רק הגוש החל להתגושש עם עצמו ובתוכו. כל מפלגת העבודה הפכה לזירה התגוששות. דומה, כי ישיבת מרכז מפלגה העבודה השבוע המוחישה זאת בעליל.

אם נותרה בגולדה מאיר אחריות לגורל התנועה — הרי אין ספק שכך הדבר — צריכה היתה לשוב לתפקידה לא רק מפני שהמרכז הפגין מחדש את הרצון הכמעט כללי שהיא תוסיף לעמוד בראש, אלא למשמע ולמראה מידת „האחוה והרעות" שהדיון המיוחד הזה חשף אותם לעיני כל.

אני מאמין כי „המצב הבטחוני החמור" בחזית הצפון היה אמנם המניע העיקרי לכך שמשה דיין ושמעון פרס באו ביזמתם אל ראש הממשלה והודיעו שהם החליטו להצטרף לממשלתה החדשה, אפילו תהא זו ממשלת־הדקות בסמוך לחזרה של ראש הממשלה, כתום ישיבת הממשלה המיוחדת שדנה בהתמצב. אבל נדמה לי כי לא נחטא בכשרים אם נביא בחשבון שבאותה התיצבות בה עשר פתחויות בצפת, מן הסתם עברו בראשם או בלבם מחשבות חישובים כלליים. מצפון נפתחה להם הטובה...

לשר פרס יש בכל זאת „אליבי" טוב. כאשר ביקש ממנו אהרן ידלין להצטרף אליו למשלחת אל גולדה לבשר לה על החלטת המרכז, סרב פרס לעשות זאת: „אין טעם שאבוא אליה ואתחיל בכל הוויכוח מחדש..."

אבל אין באמת טעם לחטט בסוגיה זו יתר על המידה, גם אם נוצל המצב על־ידי דיין ופרס כדי לחזור בדרך אלגנטית לממשלה, שעות אחדות אחרי ש„סיכנזר" את הכל מדוע אין הם יכולים להיות בפנים. ודאי, שיש אי־אלו תמיהות. מדוע, למשל, צריך היה שר־הבטחון לחכות עד לישיבת הממשלה כדי לדעת שהמצב הוא חמור — וכתוצאה מכך להחליט שמוכרחים לשוב מיד לממשלה — כלום דיין כשר־בטחון לא ידע לפני כל יתר השרים את אשר דיווחו הרמטכ"ל וראש אמ"ן לממשלה? מדוע לפתע הודיעו בחצות הלילה של יום ג', כי נתקיימה ישיבת ממשלה במסגרת ועדת שרים לענייני בטחון כאשר בשעה דיבונה של הישיבה הזאת אמרו לשרים שהישיבה כה סודית עד כאין אפילו לגלות את עצם קיומה!...

„איזו מפלגה השאיר לנו אשכול..."

באמת אין טעם לחטט בשאלות אלה כי בסך־הכל זה ענייני לכך שדיין ופרס הוצרכו להסביר איך־שהוא את ההפניה הזהה והמפתיעה שלהם הדומה לי שכל אחד ממבקריהם היה נוהג בדיוק כמותם אילו הגיעו למקומם...

אבל גם הדיון זה היה בו כדי להעיד על האווירה הכללית השוררת כיום במפלגה העבודה. הבכיים, דיין ופרס, הוצרכו ביום ד' לתתפלל לעצירת צחוק כשניערה הלהטתם ברביבים. הבדיחות וההתקלסות בהם במסדרונות הכנסת ביום ד' הסבית כבד אנשי מפלגתם (בעיקר מסיבה מביזיכה), היתה עדיה בד־בפה ל„אהבת ישראל" שבמפלגה זו מצטיינת בה כיום.

במהלך הדיון במרכז „העבודה" קרא אחד מאנשי רפ"י: איזו ממשלה, איזו ממשלה ואיזו מפלגה השאיר לנו לוי אשכול ועם איזו מפלגה עובדים אנו כיום. אינם אוכר נדר יוראו כי דיבורים כאלה המבטאים מלפני גולדה מאיר יכבצו את שורה עיבי להסכן בקריאות קולניות והצבע. אבל השאלה, אם גם לא בהכרח במקצר „מבטר גולדה", הוסיפה והוסיף להמדר: „עם איזו מפלגה עובדים אנו כיום".

כנגד גולדה, היה בהחלטה להחזר בה מרצונה לפרוש כעין קרבן. היה בעצה לא יהיו קלים יותר מכהו עד כה. זה הוזה, ככל כניתן להיש כבר עתה, גם דיבו של דיין. לשבייום כצפים כבר בבאריב. אותות המלחמה הפנימית הללו מבצבצים ביום שבו הושג, כביכול, שלום־הבית.

מֹשה שמיר

הממשלה ניצחה - העם הפסיד

בימי ילדותנו קראו לה „המחלה האנגלית" — זו רככת־העצמות, המעוותת את גופם ואת גידולם של תינוקות חלושים: ראש גדול, צואר רפוי, גפיים עקומות. היום, כמדומה, חולה הדימוקרטיה הישראלית במחלה אנגלית — צמרת ללא ציבור הנועתי מלוכד מאחוריה. מנהיגות ללא דרך, ממשלה — ללא אמון העם.

ה„אנגליות" של מחלתנו מתבלטת עוד יותר. ובאותן גרוטסקי, לאור ההשוואה עם הבחירות האחרונות באנגליה ועם בעיות הרכבת הממשלה אצלם. הקריקטורה של רענן לוריא בשער השבועון „ניוזויק" מתארת זאת יפה: כולם ניצחו שם. אדוארד הית והשמרנים שלו — קיבלו את מספר הקולות הגדול ביותר; הרולד וילסון והלייבוריסטים שלו קיבלו את מספר הצירים הגדול ביותר; ג'רמי תורפ והליברלים שלו זכו למספר הקולות והצירים הגדול ביותר למפלגתם זה הכיפיים שנה, והם בעצם המפלגה היחידה שהתחזקה בבחירות אלו; הרשימות הלאומיות הקטנות (סקוטים, ולשים, צפון־אירים) ניצחו באיזוריהן ובידן לשמש לשון המאזניים במימשל הבריטי הבא. בעצם — ככל שהגורם המפלגתי היה קטן יותר, שולי יותר, אנטי־מימסדי יותר — הוא צלח יותר. בקיצור: כולם ניצחו, והמפסיד הגדול הוא העם הבריטי, הממלכה הבריטית. המפלגות ניצחו — העם הפסיד.

אם לא היה ברור עד עתה, כי זה הוא בדיוק המצב גם אצלנו — באה הרכבת הממשלה השבוע והוכיחה זאת בצורה חד־משמעית. גם אצלנו ניצחו כולם, בסופו של דבר: מפא"י הרכיבה שוב את הממשלה, אף־על־פי שהגיעה בכנסת זו לשפל שלא היה דוגמתו; גולדה מאיר ניצחה, אף על פי שהודחה בכשלונה; משה דיין ניצח — אף על פי — שאין מפסיד גדול ממנו בתדמה הציבורית, ולאחר שנשבע כי אינו חוזר לממשלה; ספיר ניצח — כי כולם חזרו על ארבעתם אל תחת כנפיו; אהרן ידלין ניצח — כי ניצח הטשטוש הגדול; יצחק רפאל ניצח — כי קיסינג'ר יותר חזק מספיגל; משה קול ניצח — כי הקול שלו שווה כשהוה חצי שר: כולם ניצחו — רק העם הפסיד.

ממשלה בלי עם

עד עתה היינו, זה כמה שבועות, עם בלי ממשלה. עתה אנו ממשלה בלי עם.

כזו היתה התמונה הפוליטית שלנו, לפני אותה ישיבת־ממשלה גורלית אשר בה הונח על השולחן הקלף הבטחוני וטרף את כל יתר הקלפים?

זו היתה תמונה של אי־אמון הדדי טוטאלי, אי־אמון של כולם נגד כולם.

— שר הביטחון הביע את אי־אמונו בממשלה שעמדה לקום, וסיעתו (רפ"י) הביעה את אי־אמונה במפלגתה ובמערכת.

— ראש הממשלה הביעה את אי־אמונה במפלגתה ובאנשים שעמם עמדה ללכת לשלטון.

— מפלגת „העבודה" הביעה את אי־אמונה בעצמה, במסגרת כלליה וכאוסף של מסגרות פרטיות.

— השותפים המיועדים לקואלי[ציה] את אי־אמונם בשותף המרכזי.

המפד"ל הביע אי־אמון בעצמ[ו] ל„הוראות" ול„פסקי הלכה" מ[...] פרלמנטאריים.

— דעת הקהל, ברחוב ובעת[ונות] רווחה אי־אמון בממשלה ובמפלג[ות] עד כדי להתפקע (מכאב או מצ[...]

והנה קרה נס. פתאום נזכרו [...] הבטחוני. פתאום נזכרו שהשעת [...] הירום. פתאום הגיעה ידיעה (ו[...] שאמנם הגיעה) כי לסורים יש קפה — ובבת־אחת לא נותרה ולמדינתנו אלא ישועה אחת: חמישה שרים בלי תיק, הם יושיע[ו].

ולא חשו ולא הרגישו עייפי־[...] סחוטי־העצבים ולהוטי־השלטון [...] בצורה המבישה ביותר.

בהציגם כך את הדברים הפכו [...]
— הם הביעו את אי־אמונם ב[...]
— הם הביעו את אי־אמונם ב[...]
— הם הביעו את אי־אמונם ב[...] אתנו, מגויים או לא מגויים.

— הם הביעו את אי־אמונם ב[...]

אין פירוש אחר לתרגיל הזה [...] בתפקיד מכביאש — אלא זה: [...] בצה"ל שיוכל לטפל במצב מסוכ[ן] [...] בעם שיוכל לעמוד ולהתמודד, [...] פרוץ, הכל רעוע. כאילו העם ו[...] כמנהגים על ידי אומנות־הקבע ש[...] שבתנותיהם ולא יוכלו להשיב מ[...] חס וחלילה.

הפירושים האפשריים האחרים [...] עוד יותר. האחד — שהאחרוג [...] בגבול הצפון שימשה אמתלה, [...] עין, כדי לאפשר התגערה מעב[...] נות. אפילו „על המשמר" עתון [...] זאת בבהירות: „אמנם לא לגמ[רי] אלה, שלדעתם השעה היתה ש[...] קודם. לכן, היו זקוקים לניסוי [...] להתגבר על המעצורים, העיכובי[ם] מאוחים —".

השני — שהאיחות לא בא [...] מקושינגטון. ה„בוס" האמיתי [...] התחולל עתה באיזורנו, הנ[...] חושש מפני עצירה כלשהי בת[...] כות וההתקפלות של מדינת יש[ראל] אחורה לאומית, ממשלה של [...] יהודית — היא אסון בשבילו וב[...] הקוקו להצלחה בכל מחיר. הוא [...] מצב, שבו עם עתידה הפוליט[ית] הישראלית הלוך בם, רכו אחד [...] להספיק, כדי שיחזרו לשורה [...] לצעוד לפי חלילה.

ממשלת ויתורים

אבל אינני בטוח, כי אכנם [...] שני הפירושים הללו. ולולא [...] הזאת, על מרכיבה, ברעת הק[...] זמן כה רב — עד כי דיו לה[...] צינו וכל הכסים הבכני. אין ז[ו] הראשונה שקיבלנו ממנהיגינו, [...] רונה.

הממשלה החדשה־הישנה הנ[...] סידרה של כניעות קטנות. סיבן [...] על כך שהיא עלולה לגרור אות[...] הגדולה.

מה הן הכניעות הקטנות הללו [...] על העקרון של ממשלה לאומי[ת] ויתר על צבאותו הרעיונית. ה[...] על דרישתה לממשלת הירום ל[...] את המאבק על אחד מעקרונות [...] בלי לבדוק עתה את מהותם [...] הנכורשים ואת ממשותה של מ[...] לאומית — ברור דבר אחד: [...] הקטנות הללו יש אופי אחד: [...] דות כפי ההגנה הלאומי, ב[...] היהודי הגדול — והיתחפות לכ[...] כיתתיים, הישגים אישיים, [...] חומריים וחומרניים.

הממשלה „במתכונתה הקודמ[ת]" [...] לעינינו, בכל אכזבותיה וכזבי[ה] [...] עתה ההמשך הרצוף: אי־עמיד[ה] [...] מפורשות, נטיה ללא־תמורה, [...] לגזירות מבחוץ, בליעת כל ש[...] מצד אויבינו והצגתם כבשורות [...] המשברים שקדמו להרכבת המ[משלה] אגב, לא יכלו להרכיב אותה ש[...] למדינתנו בזיונות והחלשה המו[...] זירה הבינלאומית?) — ובגלל [...] הוקפה לבסוף — והיה זו כ[...] ועלובה כלפי חוץ. כל העולם [...] לכל אויבינו, כי ממשלה זו נ[...] ובהבלים רק בשל סיבה אחת: [...] להעמיד בראש כל מטרותיה את [...] כה 242, את ביצוע הנסיגה.

זהו העיקרון היחיד והאחד [...] זהו התוכנית המדינית שלה, [...] נועדה — מטעם בקימיה מבית [...] ביניה מחוץ.

את המעשים שהיו לא נכל [...] את התוכניות נוכל אולי לכבל. [...] חיים ומות למדינת ישראל ולעם [...]

שושנת יעקב

מה צינו מגבורתנו: ראש־הממשלה כי תעשה, בפרוס הקרב־ד־סוף־הכיבריה של ליל המאפרות־הבלאות? הציץ בן־אהרון, עופר, פרס, דיין והחוזר על דברי המארשאל הצרפתי פ ו ש, ביום הקרב־על־המארנה?

„מון סאנטר סאוה, מא דרואה ראקיל..." או בלשוננו:

„בתמוטט במרכז, נסוג בימין, מצבי מצוין! פותח בהתקפה!"

ראש־הממשלה איבה חסרה אומץ־לב. אך צרפתית אין בידה. קפה הבריוה איפוא בעברית:

„מצבי מצוין! אני הולכת!"

גם מה שקרה, אחר־כך, בפעמה לא היה בלהרצפו. אם נחליף את הצרפתית הקבנה שלנו בגרמנית קטנה, הרי זה כעשה שהיה — איני זוכר עתה מפי מכל האוגוסטים, או הפרידריך־אוגוסטים, אך ודאי שבמלך מכסוניה. יום אחד עלו אליו שריו והודיעו כי מלכת־המלכה דורשת שייצא בדימוס. שכה הריפובליקה עולה בעמי גרמניה...

יש מלים שלא באה, אולי, למלך־בכוא־עבורת לאמר, אך רושמי רשומות ביטרים לנו כי התיר את רבינו — סימן למלכות.

ראש־הממשלה לא נתבקשה אמנם לצאת בדימוס. אדרבא, הפצירו בה להיישאר. אך מה שהנוגה ודאי, אותו ערב, בין סיגריה לסיגריה, יכולים דוברי־ביבריה שבבו לנחש.

האולם סוף טוב, הכל טוב! עכשיו, שראש־הממשלה חזרה לעיסוקיה השר־הבטחון לעיסוקיו, מותרים אולי גם אנו לחזור לעיסוקנו, שהוא השבת מקרא־מגילה.

כפריבי השתיקים מהורים בידינו כפבין, גווה אומר, תורה, נביאים, כתובים. כולם שורים במלה, שורים בקודש.

אלא שיש שורים יותר ויש שורים, מידת, פוחה.

התורה, שאנו מאמינים, או רוצים להאמין, כי ניתנה לנו מפי הגבורה, כקבלת עלינו במעמד־סיני, ראשונה בין שורים. ספרי הנביאים, שנכתבו בהארה עליונה, רבים בכעלה. הכתובים, שנכתבו בהשראה גבוהה, אך לא בצו נבואה, אחריהם.

בכל ספרי־הקודש שבידינו, המגילה הן המקודשות עלינו פחות. מכל המבש — אפילו שיר־השירים בוקע בפני הכבים כשיר אהבה שבין הקודש־ברוך־הוא לכנסת־ישראל — זו שקורין „אסתר" היא המגילית ביותר.

פעם לפעם מוצאים אנו בעיבצה שאין מאורעותיה קשורים בדברים שהתרחשו בארץ, בשאר מאורעות ספרי־הקודש, אלא מחוץ לגבולותיה, אין בה ארץ־ישראלי.

אחרים מוסיפים ואומרים שאין בה אפילו מבי־שמים. כה גאוה יכולים אנו לפרט התגאות ביהודיית שנתבטרה לגבי שר־כור, או בוצלה, שבאה עלינו בהבדי ההדשבשב! מאורע פוטמאדה, שבעינה את כתואל לקרוהוץ במצר־המלך, או הבכיכה את הולמר לאקרבייה. לא קדשה את שבינה משאכרי־דירבאל־וי בעדכנה רבה יותר...

מעל לכל — תליה זו בעיבבבי! אפילו גאכר על צאצאי־המן כי ראויים להענש על חטא שחטא אביהם — ל ש מ ח ה מה זו עושה? יפו־נפש, ביחוד אלה שבהיכבו, ביום לנו ודאי על כך! עכורייא על ראבייצן, בעפריים ודאי לציני את, ואני מבלאים את אוני הזקן פעם, מבכלכים ובודקים בכביב בתבי־הכרזים?

הדין ודאי עמם ואבותינו חשו בכך. לא כבדי אין יום־טוב־המכבת משופע אצלנו בעבודי־תפילה. אין אומרים בו „הלל", אין מדליקים בו נרות. מכל סדר־עבודה בבתי־כנסיה אין בידינו אלא מקרא־מגילה.

כלכתחילה לא היו חכמינו, בעלי־המוסר, שלמים עם סיפורנו. התגייס אינו רקאחרון: הוא ראייה — שם הבורא לא נזכר בו אפילו פעם אחת. יש פסוק שנתבקש בו לכאורה מאליו ולא נמצא. ניתן לאמר, במהובו, בשעה אכזבה, כבעם יאוש מהעלה בידי בשר־ודם, פונה מרדכי אל הדסה ואומר:

„אם החרש תחרישי בעת הזאת, רווח והצלה יעמוד ליהודים ממקום אחר..."

„מקום אחר" אבל, „הקודש־ברוך־הוא", או „אלהי ישראל" לא אמר. ללמדך כי אין רוח נביא־הקודש נחה בין הדברים.

ולכל איפוא נקייה־דעת לספרים שמוסרם צבוע יותר? פתם יהודי שכמה בשורים שכוח שאין צדקה עליונה. מסיבת בני ספר־עיבית, לכוהרנהו. אבינו — ולו גם אבינו בכבים — יצא כביכול לעיסוקיו והניחנו, פעם אחת, יהודה בכל ספרי־הקודש — לנפשנו. אנו מגוללים את השיטתים, ממבים את היהודים ותקליפי הבוזיגו, שלא היינו כמוהים להצמיבם, בעורים רקטים אלה, — שורפים את רגלינו. סתר־הך בלי כפרשרוגלוגיה, בלי רגשות־אשמה, בלי צדקת־צר־הפכת, בלי יפוי־נפש! האמנם — על קברם של שונאי ישראל!

לא נאה ליהודים! קפי־צו לנו!

רפ"י-הרשימה הממלכ[תית]
המרכז
רחוב בלפור 18, ת"א, טל. 622057
מודיעה על ביטול ישיבת מרכז שהי צריכה להתקיים ביום ראשון ט"ז באדר תשל"ד (10.3.74) בשעה 6.00 בערב בערב בבית סוקולוב בתל־אביב
בהשתתפות ח"כ אריק שרון אלוף (מיל.), בנושא: מדיניות החוץ והבטחון של ישראל
המזכיר

תנועת החרות
מודיעה
כי המושב השני של המועצה הארצית הי"א שהיה אמור להתקיים ביום א' ט"ז אדר תשל"ד (10.3.74)
נדחה
בגלל כינוס הכנסת
מועד חדש יפורסם

40 דקות של אש

ת יעקב ארז

בתאתת נשתררה מצי־אות חדשה במיבנה ה־טרומי המוארך שבצל תל־פארס. בתוך שבריר ניה ירדה מתיחות על אנשי לואים, אשר שעה קלה לפני ותכנסו ב„חדר האוכל" ש־תיו סדוקים וכתליו חרורים סי פגזים סוריים, לשיחה ית עם המפקד.

גוהו" קרא מישהו בעוד טלפון מתחיל מטרטר.

ופוס מחסות בבונקרים !" צעק מפקד היחידה איש קיבוץ מורע לנו אצנו במהירות אל המחסות קרקעיים.

קט הזמני ששרר ברמת־הגולן ביום שני שש דקות לפני ה־ אות בצהרים. הסורים ירו פגזי כים במטחים ופיזרו אשליות ה שהחלו רוחות בין חיילי ותושבי ישראל בעקבות ביקו־ של הנרי קיסינג'ר בירושלים ק.

ל הצהריים באותו יום שררה אחרת ברמת הגולן. אחרי ימי ערפל הפציעה השמש, וחיילות בצאתן לקטוף כלניות בשולי במסע רמת־מגשימים, ממזרח ארס, עשו חברי המושב הדתי ות חדשות של עצי תפוחים, מילואים ששבה לשרות אחרי של חודש ימים התכוננה לשי־ ס מפקדה.

קד הזהיר, כי אש עלולה להת־ ומלחמה עלולה לפרוץ ודבריו לא תאמו את אווירת השקט רדה בצפון בשלושת השבועות בים. אך דקות אחדות אחרי ב כי „אם תהיינה הפגזות ארטי־ המטרה שלכם היא לא להפגע. זר צריך לדעת לאן לרוץ. יש במהירות, לקחת את הקסדה, אפודת המגן ולהכנס בזריזות ית. המקום הזה כבר חטף הפג־ תמיד יצאנו ללא נפגעים, כי ים פעלו כמו שצריך".

ל הטרקטור

עבר זמן קצר, ובשעה שעמדנו לצומת ג'וחדר — כביש הנפט, ההפגזה הסורית.

קלה ישנו !" צעק המפקד ל־ של הבונקר המואר בנרוסר ה־ מכונה „פק־פק". „כן, אני כאן", בהצחקו אל בין אנשי היחידה רצו על מיטות השדה שהובאו , המשמש כמרפאה תת־קרק־ מעלה התפוצצו פגזי התותחים.

רע פתחו באש ?" שואל המפקד .

טרקטור העברי זה שלושה במעלה התל, ואולי היום הבחינו ורים", משיב פיני.

ספק, זו הסיבה", קובע המפקד בטלפון השדה. שוב נשמעים עמומים. „יציאות", אומר אחד ם ואז נשמעות התפוצצויות „הם מפגיזים אותנו", אומר איציק קטלן, התושב הבינבי־ ברוך משיב: „אין מה לדאוג".

נקר הזה עמיד בפני כל הפ־ קובע המפקד, ודבריו מפיגים תיחות. החיילים על גבי מיטות מתחילים לשוחח. מישהו מת־ כי לא יהיה לו במה לשוב ה־ שכן מכונית ה„פרדי" שלו, בין הבניינים הטרומיים של , לבטח תפגע.

ין בכוננות

התשובה שלום. להצעת ההפ־ ל ישראלי", אומר בני נסים מ־ התושב בבונקר מנית מיכל ל גבי התנור לשתות קפה.

ום, בעוד פיני קולט את הוד־ בטלפון הפנימי, כשהתרדת מתי־ מה קורה עם הנוטעים ?" הוא וכחנתו לאנשי רמת־מגשימים מאז שעות הבוקר בנטיעת צוחים ממזרח לתל־פארס, ב־ המסע שהוכתר במלחמה.

לאים לנוטעים" אומר פיני, וב־ הך נוטל קסדה ולובש אפודת מכונה בפי החיילים „שכפץ". אודקי דממה משתררת במקום. פגזים נשמעים באזור הקרוב. יוצא להלך את הנוטעים. בהג ש. אלי.

שלושים דקות. האש הסורית ג. פתאום מתפרץ לבונקר גבר ומה ופרוע שער. זה אורי מאיר, לי רמת־מגשימים. אחריו נכנס „אדלה", הוא יצחק גבירם, מת־מגשימים, בן עשרים ושמו־ ב לששה ילדים אשר נמנה עם קרית ארבע.

„הגזרה המזרחית שלנו היתה כרגיל בכוננות" אומר אורי מאיר ומנער עפר מלבושו. מסתבר, כי פעם שניה זה שלושה שבועות שיחק המזל ל־אורי ולאדלה. „זה לא מזל, זו האמונה ששומרת עלינו", הוא אומר.

כוננות אזורית

„לפני שלושה שבועות, בהפגזה ה־אחרונה, היינו ממש באותו מקום שבו תפסו אותנו הפגזים עכשיו. באנו לקחת קילשון לעבודה. פתאום החלה האש. היינו בקירבת הבונקר ונכנסנו פנימה. עכשיו המקרה היה דומה. הטרקטור בשטח התקלקל ובאנו לקחת כבל כדי לגרור אותו. פתאום שמענו התפוצצויות בקירבתנו. תפסנו מחסה בבונקר עד שהגיע פיני „הוליך או־תנו".

אורי מאיר מתקשר טלפונית עם רמת־מגשימים. בישוב הוכרזה כוננות. בכל האזור הדרומי של הגולן משתרר מצב של מתח. מחסומים הוצבו בדר־כים והתנועה נאסרה.

המפקד עולה לראש התל כדי לצ־פות על האזור. פיני אוסף את אנשי להחיילים ויוצא לסיור באזור. הטרק־טור הצהוב במעלה התל הפסיק לעבוד. האש הסורית חדלה מקץ 40 דקות אך מצב הכוננות נמשך והחיי־לים שלא בתפקיד נותרו בבונקר.

השיחה עם מפקד היחידה, שהחלה לפני ההפגזה, נמשכת בבונקר.

שעתיים לפני כן, ב„חדר האוכל", הסביר המפקד לחיילים את המשימות שיוטלו עליהם בתקופת השירות הנו־כחית, ציין את תאריך השיחרור ומו־עדי החופשה, פירט במה יעסקו ב־משך שירותם. ובהתייחסו למצב אמר „איש אינו יכול להתחייב מתי תפרוץ מלחמה. אם תהיה מלחמה השנה או בשנה הבאה. ולכן אנחנו צריכים לה־יות ערוכים ומוכנים".

להלחם בשכל

המפקד מדבר בקול רגוע. החיילים פונים אליו בשמו. אין אווירה של מתח בינו לבינם. הוא מסכם לפניהם לקחים מן המלחמה האחרונה, מפרט כיצד יש לנהוג בהתקפה על מוצב או על סיור ובהיפתח אש ארטילרית.

בסיימו דבריו בפרק המבצעי מפרט המפקד את תנאי השירות: „הקמנו בחטיבה צוות של תנאי שירות. ראש הצוות משפטן. בצוות יש נציג של הביטוח הלאומי, איש מס־הכנסה ו־רואה־חשבון. כשיבקרו אתכם אנשי הצוות תפרטו לפניהם את בעיותיכם כי הם יכולים לסייע לכם. כל מי שיבקש להיפגש אתי יוכל. זו זכותו". ואז עוברת זכות הדיבור לחיילים.

האנשים שואלים שאלות בעיקר ב־נושאים מבצעיים וכמעט אינם מתלו־ננים על בעיות אישיות. אחד הטיל ספק בכשרונה של הבזוקה להדוף פל־דת טנק והמפקד אמר: „פיני, אחרי־הצהריים תיקח את כל היחידה אל אחד הטנקים הסוריים הנטושים, וכל חייל שיאל יירה פגז בזוקה בטנק וכולכם תוכלו להיווכח בכושר ההדי־רה שלו.

„חיילי „גולני" דפקו טנקים סוריים רבים בשטח הפתוח וכל זאת בבזו־קות. צריך להילחם בשכל: לתפוס מחסות בשטח, לתת לטנק להתקרב, ולפגוע בו מקרוב. תצחקו כשתתוכחו לדעת כמה זה פשוט".

השאלות והתשובות נסתיימו. דקות אחדות לפני השעה אחת, אצו לבונ־קרים לתפוס מחסה בהפגזה.

לזרז או לא

כאן התחדש השיח.

„קודם דיברנו על מלחמה ופתאום באה ההפגזה. עכשיו בואו נדבר על שלום ואולי יהיה שקט", אמר הסמל אלכסנדר מבית־שערים.

אומר בני: „אני אומר, שאפשר לזרז תמורת שלום בר־קיימא ואפילו לוותר על נקודת ישוב. אבל אותי מעניין מה חושב המושבניק שיושב ברמת־הגולן".

אורי מאיר, מראשוני רמת־מגשימים עונה: „אני לא חושב שיהיה שלום בר־קיימא ולכן אסור לוותר".

„עם הערבים אף פעם לא יהיה שלום — מוסיף התושב — מחר תתן להם את כל השטחים והם יבקשו את הים. היום, בתום ביצוע הסכם ההפ־רדה, כבר הכריז גמאסי שיהיה סיבוב נוסף".

אורי מאיר: „הם רוצים את תל־אביב, את יפו ורמלה".

בני: „כבשנו את רמת־הגולן ו־הקמנו כאן 17 ישובים ועתה הם ישו־בי ספר, ושכחנו כי כבשנו את הרמה כדי להגן על עמק החולה ובקעת הכנרת".

אורי מאיר: „אילו היינו מחזיקים את הרמה רק עם הצבא לא היתה לנו זכות קיום כאן. רק בגלל הישובים יש לנו זכות קיום".

הויכוח נמשך ונמשך.

לאחר 48 שעות

ארבעים ושמונה שעות לאחר מכן שוב נשתררה מתיחות ברמת הגולן ו־לאורך הקווים המעוקלים של המוב־לעת אשר ממזרח לקו הסגול.

חיילות שוב לא יצאו ללקט כלניות ב־דרך המוליכה לבסיס, המפקדים לא הירצו בפני החיילים ב„חדרי אוכל" על אפשרויות צפויות בעתיד אלא נט־לו את המפות הטופוגרפיות ודנו עם קציניהם על האפשרויות הפתוחות של האויב במקרה ויפתח אש.

בתוך 48 שעות נשתנה כאן הכל. המתח והכוננות מקיפים את כל ה־איזורים. הידיעה כי הסורים עלולים ליזום פעילות התקפית הקפיצה בבת אחת את הכספית אשר בברומטר ה־בטחוני.

ביום רביעי אחרי הצהרים שוב חז־רתי לאזור שבו „תפסה" אותי ביום שני בצהרים ההפגזה הארטילרית של הסורים. עבודות השדה התנהלו כסדרן, אנשי רמת מגשימים, אורי מאיר ואדלה, שבו למטע התפוחים שבשולי המזרחיים של תל פארס, אבל בכביש המוליך לצומת ראפיד הילכו רק כלי רכב מעטים ואוטובוסים של תיירים נעצרו בגשרים המקשרים את הגולן ונצטוו על ידי שוטרים צבאיים לשוב לאחור.

„אני יושב במוצב קדמי ובשעות האחרונות יכולתי להבחין בהגברת ה־מתח אצל הסורים. אפשר לראות את חייליהם חבושים בקסדות ובקנה ה־טלסקופ, ניתן לצפות לעבר הטאנקים החונים במערכים מאחור ואנשי הצוות לידם. נראה כי הסורים זוממים משהו. אין לי עדויות על כך מן הנעשה ב־שטח שמולי, אבל אני מסיק את המס־קנה הזאת מאווירת המתיחות שירדה פתאום עלינו", סיפר לי חייל, איש מילואים שאספתי במכוניתי בדרך ל־רמת הגולן.

מאז מלחמת יום הכיפורים נשתררה לא אחת מתיחות גבוהה בחזית הצפון. ערב הבחירות בשלושים ואחד לדצמ־בר היתה מתיחות במובלעת ובגזרת שלאורך הקו הסגול ובמוצבי החרמון. ידיעות שונות הצביעו על כך כי ה־סורים עלולים ליזום פעילות צבאית ביום הבחירות והכוחות שבקו הוכנסו למצב של כוננות. מתח נשתרר ב־אזור גם בתקופות תקריות ההתשה ש־היו כאן לפני שבועות אחדים, אלא הפעם המתיחות גבוהה יותר וההכנות ניכרות. ייתכן, אומרים קצינים, כי המתח הוגבר וניתן לו פרסום נרחב בכלי התקשורת, משום ידיעות מודי־עיניות ובשל הערכת מצב כי הסורים יבקשו להחם את הגיזרה לקראת סי־חות ההפרדה בוושינגטון.

לא „תרגיל"

מכל מקום, מה שקורה ברמה איננו „תרגיל". רק מי שלא ביקר במקום בימים האחרונים יכול לציין שה־מתיחות באזור נופלת מזו הקיימת ב־תל אביב ובירושלים כפי שעשה אחד מעיתוני הבוקר. כאן אין תרגילים, לוקחים את הענינים ברצינות, אבל בשיחות ליליות בין חיילים ומפקדים לאחר שסיימו לערוך את ההכנות, ישנם כאלה המביעים דעתם כי ה־מתיחות הנוכחית נוצלה על ידי ראש הממשלה והשרים דיין ופרס כתרוץ לבוא לממשלה, ואילו אחרים מדגי־שים כי אין לדעת אם אכן הסורים מבקשים ליזום התלקחות מדית ל־אורך הקו או מגמתם להחזיק במתח מתמיד את כוחות צה"ל באזור.

ביום חמישי בבוקר נמשכה הרגיעה באזור. בשמים נראו מעגלים לבנים ש־הותירו אחריהם שובלי מטוסי הסילון. דקות אחדות קודם לכן ביצעו „בום על קולי" מעל עמק החולה.

ממעלה הדרך המתפתלת לתל פארס ניתן היה להשקיף על מערכי הסורים. בגיזרת סייח מסכין ונאבה. בשטח ה־סורי לא נראו תנועות יוצאות דופן של כלי רכב. אי־פה אי־שם התלתל עשן לבן ממדורה שהדליקו חיילים סוריים.

ערב פורים ברמת הגולן, ואין שום סימן לעליצות או להתפרקות במקום. במקום חגיגות בילו המפקדים את ה־לילה בדיונים והחיילים בהכנות. רק סמוך לתל גואתאדר מתנשא עדיין ג'יפ צבאי סורי מונף על עמוד חשמל. ה־ג'יפ הזה הועלה למעלה העמוד אחרי מלחמת ששת הימים ולמרות הקרבות העזים שניטשו במקום הזה במלחמה האחרונה, הוא ניצב עדיין שם ומהווה עתה איזה שהוא סימן היתולי, אולי ציון לחג שאיננו נחוג כאן.

המפקד משוחח עם חייליו ב„חדר האוכל" ליד תל־פארס

ביום של דריכות ברמת הגולן

טנקים סוריים פגועים ליד תל־ג'וחאדר, שסביבתו הופגזה ביום ב׳

מאת מנחם תלמי

מזג אויר צח ובהיר הרעיף רכותו בסוף השבוע על פני הגולן. הנוף הרגוע, עם בשורות ראשונות של אביב, הנג לו שלוה פסטורלית, ש־נגדה ניגוד גמור רמזים ודברים ש־התרחשו מעבר לגבול.

ברכת הגשם שודל זרמה בערוצים ובנחלים, צנחה במורדות הבזלת ו־נפלה אל זרועותיה הצמאות של ה־כנרת. ממרומי הגולן נראתה הימה הגדולה של ישראל כעלמה שחידשה את נעוריה. ההרים, העוטרים אותה מכל עבר, הצמיחו מעטה ירוק וזך והשלימו את חזותה הפסטורלית.

כל המראות כולם עמדו בניגוד מוזר לתחזיות הקודרות, לחששות הכמו־סים, שלא מצאו להם אחיזה ריא־לית.

רק פה ושם יכולת להאזין לרחשי כוננות, לאיוושת דריכות קפוצה יותר. במוחש כמעט, ולא ראית אותן.

*

איש לא הפריע לך לשבת במרומי ההרים, ולהשקיף בהשקט ובנחת אל ציור הכנרת, להגות מנופה המק־סים. איש לא ירה, פגזים לא נפלו. כמעט ויכולת לשכוח כי לפני כחמי־שה חודשים התחולל בסמוך אחד מ־הנוראים שבקרבות רמת־הגולן. הזמן עשה את שלו והגשמים הרבים שטפו הרבה מן הסימנים שהותיר.

„אין לך מחזה עגום ומרכך יותר מלראות את הכנרת בכמשונה — סח לנו גבר כבד ומזוקן, שחיוך נעורים מהבהב מעיניו — מי שמכיר אותה ואוהב אותה ורואה בעליבות חופיה, לבו נצבט. עכשיו זה מתחיל להשת־נות. והסימנים טובים. היא מתחילה להתמלא. קרקעית החופים שנחשפה, מתחילה להעלם אט אט. המראה הזה מכניס אביב ללבות אוהבי הכנרת".

לגבר הכבד והלירי הזה קוראים ירח. הוא חבר קיבוץ דגניה א׳. הימה הזו, סירות המפרש, החופים והמים הם ה„שגעון" שלו, האהבה שלו.

„אוהב את הכנרת", — אומר ירח ללא מבוכה — „מסתכל עליה כמו על אשה אהובה".

*

למטה רבצה ה„אשה היפה" הזו בינחות ורוגעת. למעלה, גבוה מעליה, דיבוד על הרמזים כי המלחמה עלולה לשוב ולהתלקח. לא ראו כלום, אבל טענו כי יש דברים בגו. האזינו לחדשות, ביקשו רמזים, תרו אחרי סימנים. מישהו סבר בקול רם שזה בסך הכל „תרגיל מלוכלך" של פו־ליטיקאים. אחר טען נגדו שאין ל־העלות על הדעת שהציניות תגיע לדרגה כה גבוהה.

למעלה ריחפו סימני שאלה ותהייה. למטה החלה הכנרת חוזרת אל עצמה. היא הרימה את נקודת השפל ואח־רונה לנקודת המאה־ועשר־מינוס ו־עוד אי אלו עשיריות — עובדה שהתבטאה בתוספת של עשרות מיל־יוני קוב שהוענקו לה בתנופת המיש־קעים האחרונה. מישטחי האבן והבוץ והסחפים הכעורים, שנחשפו בבצורות ובחורף דל מישקעים, החלו נעלמים. המים החדשים, הזורמים מן הגולן, מהרי הגליל ומערוץ הירדן, החלו מכסים את מערומי חופיה המצולקים.

*

למעלה היה יום שקט לחלוטין. רק האויר היה רווי שמועות. האזינו בשקיקה לטרנזיסטורים וביק־שו לרדת לחקרן של הצהרות שרים ומנהיגים מראיינים. למטה, בתוך ה־סגור של „גנ־חכות", ישבו מחוזות לשמש הטובה ומול נוף המים זו־מקים תיירים ונופשים, שיחקו קל־פים, השטו גורים לשיחוק.

למעלה צפו במשקפות על תנועי שריון של האויב ומישהו אמר: „אני אתחיל לדאוג כשהם יורידו שם את הרשתות מהכלים".

למטה, בשפך הירדן אל הכנרת, סמוך לחוף הרחצה של הדגניות, ישבו דייגים מטבריה, שלו אלפי סרדינים מתוך רשתות הניילון הירוקות שלהם.

מהאמפיתיאטרון של צמח ראית את הכנרת לכל ארכה, כשהרחק מעליה ניבט מתוך הצלליות הבדולחיות ה־חרמון, כבד, מרצין בלובנו והדור, צחור כמלמלת־תופה. וירח מדגניה א׳ אמר:

„בשכל השלג העצום הזה יתחיל להפשיר, יתעצמו הזרימות בערוצים ובנחלים. הכנרת תעלה. לשלג הזה התפללנו כשרק החל החורף. כל בוקר הייתי מביט לשם לראות האם הלבין כבר ההר. לפני שבועיים עוד הלכנו בתוך הכנרת, מדגניה להאון, מבלי להרטיב את הרגליים. השפל היה ממש מדכא. חובבי הכנרת האמיתיים לא יצאו לשוט בה. פשוט, לא יכלו לראות אותה בעליבותה. עכשיו מתחיל הכל להשתנות. פצעי החוף מתחילים ל־העלם".

*

אחר כך עלינו למעלה, אל אזור סימני השאלה, אל גזרת סימני הקריאה. הכל היה שקט, כמו לועי הגעש הכבויים.

נסענו מבסיס, המובל בשלוליות ובבוץ אל מוצב קדמי. במקום כלשהו, בו מתגבה כביש האספלט הצר, עצרנו לרגע, להסתכל בנוף המקסים הניגלה מאחור. ראינו משם פיסת כנרת. קרי־צה עגולה של תכלת. שכיית חמדה זו משתרעת, כך ידענו, על פני מאה ושבעים קילומטרים מרובעים של של־וה ונחת. וסגן אחד, עם כובע צמר אדום, בן לאחד ממשקי עמק הירדן, נתמלא ריגשה ואמר:

„המראה הזה של הכנרת הוא כמו דרישת שלום טובה וחמימה מן ה־בית"...

אחר כך עברנו גבעת בזלת, שממנה ואילך רואים בברור את גזרת האויב, את הערוץ העמוק והמשונן, התוחם פיסית בין שני הצדדים.

נכנסנו למוצב ועלינו אל מרוכת־המצפה. הסגן מעמק הירדן, עם ה־כובע האדום, שאל את זה שניצב ליד המשקפת הגדולה מה חדש. הלה משך בכתפו והפטיר:

„שום דבר מיוחד. רק שהממזרים התחילו להסתובב בשטח עם קסדות".

אחר כך הביאו קפה ומישהו, ש־שהה באותו בוקר באחד מישובי ה־רמה, בערפו של מוצב זה, סיפר ש„שם בכלל אין כוננות ולא נותנים שום פונקציה על כל השמועות. ה־חבר'ה יצאו לשטחים כמו כל יום והאוטובוס אסף בזמן את הילדים לבית הספר. שאלתי אותם אם שמעו משהו. אמרו ששמעו, אבל לא קיבלו כל הוראות מיוחדות. רק לנו דופקים כבר פעם שניה את החופשות".

*

ירקות של תחילת אביב מכסה את המישורים הגדולים. פה ושם מוריקות גם גבעות, שעוד תמול־שלשום היו חוות קשה וכהויה. ה־חרמון הצחור והרי הלבנון הבוהקים מאחוריו בלובנם המאסיבי נראים כמו גלוית־נופים שוויצרית. הרבה מים מפכים בערוצים וגולשים בקיקשוק עולץ ממורד למורד, בדרכם הארוכה אל הכנרת הצמאה.

המוצב המפותל שרוי בריגיעה מוח־לטת, בשיגרה, אבל שלא כתמול־שלשום דרוכים בו לחדשות. אולי יחכימו יותר לדעת מה קורה סביבם אצלם.

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

■ מנחם בגין

מהר ממשל בהסכמת העם

א.

ביום השישי שעבר שמעתי את מר ירמיהו טורפ, מנהיג הליברלים בבריטניה, מקונן ברדיו לונדון על תוצאות הבחירות הכלליות, המוקדמות, בארצו. בקולו של האיש ניכרה גאווה ומרירות. גאווה על שום מה? קיבלנו, אמר, שישה מיליון קולות, את המספר הגדול ביותר אשר המפלגה הליברלית השיגה בתולדותיה. והמרירות מבין? אין לנו, הסביר, אלא 14 מושבים בבית הנבחרים החדש. כל ציר ליברלי נבחר בכחצי מיליון קולות, בעוד אשר ציר סוציאליסטי או שמרני הצליח להיבחר בשלושים ושמונה אלף קולות בלבד. בדברו על העוול הבולט, נטש מר טורפ, הזוכה המסמיך, את לשון ההמעטה, אשר האגדה עדיין מייחסת אותה לאנגלי, והשתמש בביטויים חריפים ביותר, למעט ים־תיכוניים. "זוהי תוצאה של שיטת הבחירות (האיזוריות) הנהוגה בבריטניה. זוועה היא. זוהי שיטה אנטי־דימוקרטית ביותר. מיליוני אנשים רומו. נשדדו מהם ייצוגם בפרלמנט." אלה הם דבריו המשוחזרים של מר טורפ המזועזע.

מה קרה, ביום ה־28 בפברואר, בממלכה המאוחדת של אנגליה, סקוטלנד, וילס ואירלנד הצפונית? כדי להבין לא רק את זעמה של המפלגה הליברלית, המקופחת, אלא גם את הסבך המדיני, שבו נמצאת בריטניה, יש להבהיר את יחסי הכוחות בין המפלגות, באחוזים ובמספרים, בעם ובפרלמנט.

השמרנים קיבלו 38.1 אחוזים מכלל הקולות הכשירים, שהם 11,893,374 קולות; הלייבור השיג 37.3 אחוזים שהם 11,627,294 קולות; לליברלים ניתנו 19.3 אחוזים שהם 6,818,621 קולות; לתובעי האוטונומיה הלאומית בסקוטלנד ובוילס, וכן לפרוטסטנטים מאירלנד הצפונית ולמספר עצמאיים, שכונסו כולם במדור המוזר "אחרים", נמסרו 5.3 אחוזים שהם 1,643,581 קולות.

בבית הנבחרים הבריטי החדש ישנם 635 נציגים איזוריים. בחלוקה צודקת של המנדטים, בהתאם לתמיכה הציבורית שניתנה לכל אחת מן המפלגות, היו צריכים השמרנים לזכות ב־241 מהם, הלייבוריסטים ב־235, הליברלים ב־121 ו"האחרים" ב־32. לפי חישוב זה מתקבל סך הכל: 629 מנדטים. החוסר של שישה מנדטים נובע מאי־התחשבות מדוייקת בשברי האחוזים, אבל היא כמובן אינה משנה את יחסי הכוחות מעיקרם. אפשר לומר, כי, על פי מנין הקולות, רצה העם הבריטי בבית־נבחרים, שיחולק כך לשלוש המפלגות הראשיות ולשלוש מפלגות נוספות, קטנות.

אבל מהו, במציאות, הפרלמנט הבריטי היום. ללייבוריסטים 301 מושבים, לשמרנים 296, לליברלים 14, ל"אחרים" 23. נעשה עוול לשמרנים. הם היו צריכים לקבל שישה מנדטים יותר מאשר הסוציאליסטים, אבל קיבלו שישה פחות מהם. לא נעשה צדק ל"אחרים": הם איבדו 9 מושבים. אבל עיוות כשורש גורם להישגם הדמושים של הליברלים. הם קיבלו פי שלוש וחצי קולות מאשר ה"אחרים", אך יש להם 9 מנדטים פחות. הם השיגו למעלה מחמישים אחוז של הקולות שניתנו לכל אחת משתי המפלגות הגדולות, אבל בבית הנבחרים אין להם אלא כחמישה אחוז מן הייצוג שניתן לסוציאליסטים או לשמרנים. מה כי נתפלא על מר טורפ החוביב שזעק: חמס, שוד, סילוף הדימוקרטיה, ביטול רצון העם.

ב.

כיצד הביאה שיטת הבחירות האיזורית, הנהוגה בבריטניה, לעיוותים מדהימים כאלה בתוצאותיה של ההכרעה הלאומית? הקורא הדרשני, עברתי על האיזורים ועל הסיכומים ומצאתי את הסיבה, או את כמות הסיבות. רק באיזורים ספורים התחרו ביניהם שני מועמדים, אשר, לפי טבע הבחירה, אחד מהם קיבל למעלה מ־50 אחוז של הקולות. בדרך כלל, עמדו לבחירה יותר משניים, אף יותר משלושה, מועמדים. כתוצאה מכך התפצלו הקולות ונבחרו הצירים, ברוב האיזורים, על ידי המיעוט הגדול ביותר של המצביעים, ורק במיעוט האיזורים, בחר בהם הרוב, כלומר למעלה מ־50 אחוזים של מטילי הפתקים. המפלגה הליברלית הציגה יותר מ־500 מועמדים, אבל רובם יצאו במקום השני באיזורים השונים; רק ארבעה־עשר מהם זכו במקום הראשון, אם ביותר ואם בפחות מחמישים אחוז — ונבחרו. מאות המועמדים הליברלים, אשר הגיעו למקום השני או השלישי, צברו יחד מיליונים קולות, אך כולם הלכו לאיבוד, כאילו הפתקים לא הוטלו כלל לקלפיות. על פי המודד המפורט, שלפיו נבחר מועמד במפלגה השמרנית או הסוציאליסטית הספיקו כחצי מיליון קולות, כדי שייבחרו 14 הנציגים הליברלים, אשר זכו להגיע לווסטמינסטר. חמישה וחצי מיליונים קולות נוספים לא הועילו לנציגות הליברלית ולא כלום!

בלבד העיקום הזה של רצון אזרחים יש בשיטה האיזורית־רובית חסרונות נוספים, כפי שהם קיימים, מבחינות אחרות, גם בשיטה של חלוקת מנדטים יחסית. עדיין לא נמצאה שיטת בחירות מושלמת מבחינת הצדק והיעילות — הצדק בחלוקת הנציגויות והיעילות בהקמת ממשלה יציבה. בכל השיטות ישנם חסרונות ויתרונות, אם מנקודת ראות אחת או אחרת. אבל התברר מעל לכל ספק, כי הסבירות של השיטה האיזורית מותנית לחלוטין בקיומן של שתי מפלגות בלבד. אם בכל האיזורים, או ברובם המכריע, מתחרים שני מועמדים, ישנה עדיין אפשרות שמיעוט הבוחרים ייוצג על ידי רוב בבית הנבחרים, בגלל השוני במספר בעלי זכות הבחירה בין האיזורים, אך ההפרש הוא שולי, ובדרך כלל הרוב בעם משתקף על ידי רוב בפרלמנט. לעומת זאת, אם ישנן, או קמות, שלוש, או יותר מפלגות, מעקמת שיטה זו את כל המבנה הפוליטי במדינה. לדוגמא: על פי התוצאות של הבחירות האחרונות בבריטניה, היתה שיטה זו, לוא הוחלה מועתקה לישראל, מעניקה למערך, במקום 51 המנדטים שלו, בין 90—100 ולכל שאר המפלגות גם יחד לא היו נותרים אלא 20—30 מנדטים בכנסת. מאות אלפי פתקים, אף על פי שהוכנסו כדין לקלפי, היו יורדים לטמיון; בגלל ההפרשים באלכסון קרה כך בבריטניה למיליוני קולות. כי הממלכה המאוחדת אינה עוד מדינה דו־מפלגתית, כפי שהיתה במשך דורות רבים; על פי הכרעת העם יש בה שלוש מפלגות גדולות ושלוש סיעות קטנות. מסתבר, כי במשטר רב־מפלגתי, שיטת הבחירות האיזורית, המבוססת על עקרון הפלורליות, לאמור, לא ברוב מוחלט (למעלה מחמישים אחוז) נבחר הנציג אלא במספר הקולות הגדול ביותר, אפילו הוא מיעוט — שיטה זו עלולה לעוות לגמרי את רצון הציבור וגם למנוע כל יציבות מן הממשלה.

ג.

כמובן, בשל שיטת הבחירות שלה, או תוצאותיה האחרונות, לא פסקה בריטניה להיות מדינה דימוקרטית. יש בה מסורת של קיום החירויות, של עיתונות חפשית, של מעבר נאות מממשלה המנוהלת על ידי מפלגה מסויימת לממשל הקובע על ידי יריבתה. כל אלה נשמרו על ידי הפרלמנט מאז המונרכיה נאלצה להכיר בעליונותו; הם, בודאי, יקויימו גם בעתיד. אף על פי כן לא היסס ה"טיימס" הזקן לכתוב השבוע, כי את הדימוקרטיה הבריטית יש לעשות — דימוקרטית.

כוונתו היתה לכך, כי אף אחת משתי המפלגות הגדולות אינה מבטאת, בעקבות הבחירות, את רצונו של רוב העם, או אפילו של מחציתו. השמרנים קיבלו רבע מיליון קולות יותר מאשר הסוציאליסטים, אבל אלה אף אלה אינם מייצגים אלא שליש מן המצביעים בתוספת חמישה או ארבעה אחוזים. כלום שליש פתוח עם יכול לנהל את העניינים, נגד רצונם המפורש של שני שלישים? השאלה היא מציאותית. מר הית, אשר ביקש מנדט כחודש, ברור, נכשל בחישוביו, המבוססים על סקרי דעת קהל (אגב, ראש המכון לסקרים, אלה ביקש סליחה על "ההטעייה") והגיש את התפטרותו, לאחר שנסיונותיו להקים קואליציה עם הליברלים עלו בתוהו. מר וילסון, ראש האופוזיציה הקים במהרה ממשלה הנשענת על 301 תומכיו בפרלמנט, כלומר על מיעוט הצירים. חילופי השלטון היו שלווים, ואמיתיים. אבל מה בנוגע למהות השבירים? הלייבור הודיע במצע, כי ילאים, כלומר יעביר לבעלות המדינה, מפעלים רבים. נגד תכנית זו עומדים, על פי המצעים שלהם, לא רק השמרנים אלא גם הליברלים. הוא הדין ביחס לשוק האירופי המשותף. מר וילסון הבטיח לשוב ולנהל משא ומתן עם מדינות השוק, כדי לשנות את תנאי הצטרפותה של בריטניה אליו. לעומתם ניצבים השמרנים והליברלים: המצלים דביקות יתר בהשתתפותה של בריטניה במשק היבשתי המשולב. יוצא, כי בשני עניינים חשובים, יסודיים, עלולים להינקט צעדים — אם ממשלת הלייבור תרצה להגשים את תכניותיה המוצהרות — הנתמכים על ידי אחד־עשר מיליונים בוחרים הנדחים, על ידי כ־שמונה עשר מיליונים מתוכם. פרדוכס. דווקא הליברלים הנזעמים הזהירו מיד את מר וילסון והבריזו מפני נסיון להגשים תכניות סוציאליסטיות קיצוניות הנוגדות את רצונו של רוב העם הבריטי.

יש יסוד להניח, כי, כעבור זמן לא רב, ישובו אזרחי בריטניה וילכו לקלפיות, אבל איש לא ידע מראש, האם התוצאה תהיה שונה מזו שנתקבלה בסוף פברואר 1974. בגלל ריבוי הסיעות והמועמדים יהיה שוב פיצול הקולות באיזורים השונים וייתכן, כי גם בעתיד אי אפשר יהיה אלא להקים ממשלת מיעוט, שאינה מבטאה כלל את רצונם של הבוחרים.

ד.

גם על פי השיטה היחסית של חלוקת המנדטים, שהיא, על פי טבעה, צודקת יותר, ישנה בימינו אפשרות שהממשלה לא תבטא את רצונם של רוב הבוחרים. חוסר היציבות הוא מסימני התקופה בארצות רבות. ג'יימס רסטון, הפרשן המדיני המפורסם הגיע, אחר הבחירות בבריטניה, למסקנה מרה. הוא כותב: "העולם מונהג עתה על ידי ממשלות קומוניסטיות השולטות על ידי פחד וכוח ועל ידי ממשלות לא־קומוניסטיות שאינן נהנות מאמון הרוב של עמיהן". באנגלית אין קיימת המלה "להבדיל" במשמעות המקובלת במסורת של ישראל. המחבר הנכבד היה צריך להשתמש בה. חוסר היציבות הדימוקרטית עדיף על כל "יציבות" טוטליטרית. זוהי, בוודאי, גם דעתו.

מר רסטון מתאונן גם על המשבר המוסרי הפוקד את ארצות הברית, על רקע פרשת ווטרגייט, שאינה יורדת מן הפרק. אבל בעוד אמריקה מוסיפה להיות במשטר של שתי מפלגות, אין זה נכון לטעון, כי רק אחת מהן נמצאת בשלטון, ואילו השניה היא באופוזיציה בנוסח האנגלי המסורתי. האמת, הנעלמה לעתים מעין המשקיפים, כי חוקת ארצות הברית מבטיחה לשתי המפלגות חלק בניהול ענייניה של המדינה הפדרטיבית. כמובן, אין אלא נשיא אחד ומגנון, המכהן כיושב ראש הסנט. שניהם באים ממפלגה אחת. אבל למפלגה, הנמצאת באופוזיציה לנשיא, יכול להיות רוב בסנט, או בבית הנבחרים, או בשניהם, כך היא משפיעה במינויים, למעשה, על ניהול ענייני האומה. ההפרדה הזאת אינה נחשבת למכשול אלא דווקא לאיחוד, אף רצוי, בין הרשויות ובין המפלגות. הפדרציה של ארצות הברית מורכבת היום מחמישים מדינות. למושליהן סמכות מבצעית רבה. תמיד יש בתוכם נבחרים משתי המפלגות. הוא הדין ביחס לרשויות המחוקקות של המדינות, המשפיעות על חיי תושביהן במידה לא מבוטלת. לראשי הערים באמריקה ניתן לפקח על עניינים חשובים, לרבות שירותי בריאות, חינוך וסעד; הם גם חולשים על כוחות המשטרה. ושוב, תמיד יש ראשי ערים דימוקרטים ורפובליקנים. לסיכום ניתן לומר, כי באמריקה, אשר נשיאה הוא בעל סמכויות מיבצעיות נרחבות, מעולם לא היה שלטון חד־מפלגתי. שתי המפלגות מנהלות, בשטחים שונים, את ענייני האומה.

דווקא במשטר פרלמנטרי נתגבש הכלל שלפיו מפלגה אחת, המייצגת את הרוב, נמצאת בשלטון, ואילו השניה, אשר לא השיגה רוב, היא הצד שכנגד, או בלעז המקובל, האופוזיציה. מפרק לפרק הן מתחלפות, על פי הכרעת הבוחרים. זהו הדרה של הדימוקרטיה, או בעברית, של שלטון עם, הוא קם או מתחלף, לא באלימות, לא בהפיכת כידונים, אלא בפתק הבוחר. תומס ג'פרסון קרא לו שלטון בהסכמת הנשלטים. למתן הסכמה זו הולכים אזרחים בני חורין אל הקלפיות, ובוחרים את שליחיהם אשר בדרכם, או בתכניותם, הם רוצים.

אולם אם רצונו של הרוב אינו בא לכלל ביטוי בהקמת המימשל, עובר על הכלל הדימוקרטי משבר, אשר אליו כיוון ג'יימס רסטון. עובדה היא, כי בשום מדינה, בעלת פרלמנט חפשי, אין עוד משטר דו־מפלגתי, בכולם יש ריבוי סיעות. הקולות מתפצלים הן על פי השיטה האיזורית־פלורליסטית והן לפי שיטת החלוקה היחסית. אם כתוצאה מכך מנהל מיעוט את ענייני המדינה, הרי הוא שולט בלי הסכמת הנשלטים, או, למעשה, נגד רצונם. זוהי דימוקרטיה לא ביופיה אלא בחולייה.

ה.

האמנם ניתנת להיאמר, כי, בימינו, מספר אחוזים לטובה כמפלגה אחת, לעומת מפלגה עיקרית אחרת, אינו יכול עוד לבטא את הסכמת העם. השאלה אינה חשבונית, טכנית, אלא מהותית, עמוקה. בבאה ההצעה במידה קהה בה, כמו באנגליה, הסדרים של כמעט דימוקרטית, מתחלף, צפה המדינה, מפיקה, ב"צמירות לילה"; בכל ספק, לדברים דווקא, כי היא תגביל את עצמה למילוי התפקיד הזה ולא תתערב בחיי האזרחים ובתנאי קיומם. לא כן, בתקופתנו. גם לפי דעת ליברלים חייבת החברה לדאוג ליחיד, לבל יופקר למחסור שהוא צריך לו וחרפה לה. כל מדינה, בימים אלה, קובעת את תנאי קיומו, התפתחותו ועתידו של האזרח ההגון, לא רק

(הסוף בעמוד 28)

■ פרופ' שלמה אבינרי

על דימוקרטיה פנימית ומימון המפלגות

אין חולקין על כך, כי המיבנה הפוליטי של ישראל נמצא זה שנים אחדות במשבר חמור, ומלחמת יום הכיפורים רק חידדה אחדות מן הבעיות שעמדו עליהן מבקרים ממבקרים שונים זה זמן לא מועט. המערכת קפואה, דרכי קבלת החלטות משובשות, אופני הגיוס של כוח אדם צעיר ובעל כישורים לעמדות הכרעה סתומים במידה מרובה.

נהייתן של כל המפלגות אחרי אלופים־לשעבר היא עצמה עדות לסתימה זו: מה שלא העלו וגידלו המפלגות כתוך תהליכי התפתחותן הפנימיים, הן מבקשות לרכוש במכת־בזק על ידי הצנחתם של אלופים לצמרת.

ייאמר כי התופעה זו התרחשה במפלגת השלטון כמו כמו במפלגות האופוזיציה, בליכוד ממש כמו במערך. במשך קיומה של המדינה היו למפא"י ולמפלגת העבודה ארבעה ראשי ממשלה: אולם בראשה של תנועת החירות והליכוד עומד עד היום, זה 26 שנים, אותו אדם, ואפשר לכרות שניסה להשיג רוב למפלגתו זה שמונה פעמים ושמונה פעמים נכשל.

הריבת אירונית זו בכל המפלגות על מיבנן הנוכחי מביאה רבים במדינה לראות בשינוי שיטת הבחירות את תרופת־הפלא לכל חוליי המיבנה הפוליטי. אין ספק, ראוי לשקול מחדש את שיטת הבחירות הקיימת ואין היא בחזקת פרה קדושה. אולם דווקא תוצאות הבחירות האחרונות באנגליה חייבות להצביע על כך, כיצד אין בשום שיטה ערובה לשלטון יציב או לביטוי נאמן לחלוטין לקולו של הבוחר: גם גורלה של המפלגה הליברלית, שזכתה לגידול מרשים בציבור הבוחרים אך ייצוגה עתה לחלוטין בגלל השיטה האיזורית, חייב לעורר ספקות אם מאלבין הבא הוא הודה.

הבעין הוא כי אפילו אם תתקבל בארץ שיטת הבחירות האיזורית בין זה או אחר, הרי בבקיעת הכוב ביותר יהיה בישור הייצוג הפרלמנטרי שלבי לבימור המימסדי. הצעה היא להשיב כי אם עריכת הבחירות בריכה איזורית הרי כהולכה באשר לאיש המועמדים מבואה כיום של המנגנון המפלגתי ועוברת ליד "צבור הבוחרים". במקום של דבר יבריע המנגנון הבקיבי של כניך כמבה זו או אחרת כי יהיה מוצבד המפלגה באיזור, ולבטח ייתכן כי לצהיב החזיה רגיכות רבה יותר לאישיותו של המועמד, הרי דווקא הרכב המפלגה הבריטי מראה על כך כי אישיותו של המועמד, היא עד ליה להלחיץ לבני הכרעה הבוחר הרובם המכריע כל הבוחרים מצביע מתוך שיקולים כלפלגתיים והמפלגתיים כלליים: הרבה יותר חשוב איזו במפלגה אתה רוצה מאשר כי יהיה דווקא נציגך בפרלמנט. הכביר את כוחה המפלגה בארץ גם איננו בכוח כהא כבדיה את עסקני הבוחר על עסקני הבדיה, וייתכן כי אישים פרובליאטים כבן־אהרון או ליובה אליאב היו בוקקים לצאת כנוף עי היה מבנו לאבד אותם: כבבש הר' מנגנון של מפלגה העבודה, למשל, חזק יותר כאשר הוא פעל בביכור הכלבוע לאבד תאריך.

יותר על כן: אפילו בבריטניה, שבה המנגנון המפלגתי קבוצה יכה יחסית מן אצלנו, הצליחו שתי המפלגות הגדולות להבטיח למשמעת חברה בכל הנושאים כבד בה כדי ליד לבחירה הבצאבית, וכל המועמדים ה"צבאיים" של שתי המפלגות הגדולות, שהעמידו את מועמדותם לבחירות הפרלמנטריות לפי אבר שגנידו על ידי כנפי במפלגתם, הובטה הבירה ניצחת על ידי מועמדי המפלגה הרשמיים בכל הבחירות שהתקיימו לאחר 1945. לא ידי לגופי בדוגמה הבריטית: כדאי גם לדעת כיצד היא פועלת למעשה, רי חלק מוהרי השיטה בארץ הם הציים שומעים הניתלים באילן הגדול של "כך עושים זאת באנגליה" כי בלי לדעת כיצד מתנהל הדבר לאשורו.

■

כי הבעיה העיקרית בישראל הוא כיצד לבנות את השתלטות המונופוליסטית של המנגנון המפלגתי על תהליך בחירת המועמדים: ואין הוא חשוב אם בדובר במנגנון כללי ארצי או במנגנון מקומי. הדרך להשגת מטרה זו אינה בשינויה של שיטת הבחירות לכנסת, כי אם בשינוי המיבנה הפנימי של המפלגות.

שכן, בארץ קיים פער עמוק בין המהות בין המסגרת הפורמאלית של בחירות פרלמנטריות, המתנהלת לפי קריטריונים דימוקרטיים ואוניברסליסטיים, לבין המערכת הפנים־מפלגתית, שבה מתגלגלים העניינים לפי אמות־מידה פרטיקולריסטיות, קדירוניות ובהפוכה לכיוונים לפי שיקול דעתה של ההנהגה ללא דרך אפקטיבית של פיקוח וביקורת.

כלל היסוד של מיבנה מפלגתי דימוקרטי תקין הוא קיומה של ועידה נבחרת לעתים מזומנות. המציאות במבנה המפלגות בישראל שונה לחלוטין: בדרך כלל אין הוועידה מתקיימת במועדה הקבוע בחוקת המפלגה כי אם נדחית כפי רצון ההנהגה. לעתים אף מתקיימת ועידה שציריה לא נבחרו כי אם נקבעו על ידי עסקני המיבנה המוצבים לפי כל מיני "מפתחות" קבים ומשונים. מי מחברי מפלגת העבודה יודע מתי צריכה היתה להתקיים ועידת המפלגה לאחרונה — ומי יודע מתי תתקיים הוועידה הבאה?

קיומן של ועידות אינו נחשב כמושכל ראשון של חיים דימוקרטיים במפלגות הישראליות, אלא הוא נתמש כפרי של הסכמים בינמפלגתיים, נוחיות וטקטיקה של ההנהגה והמנגנון, שיקולים תכסיסיים של מעמד המפלגה בציבור וכיו"ב — וכל פעם שיש משבר במפלגה (ואין זה חשוב אם זו מפלגת העבודה או תנועת החרות) הרי המוצא הראשון הוא לדחות את הוועידה, שכן בוועידה יתחדד המשבר: הכלל הדימוקרטי מחייב כמובן את ההיפך, לקיים את הבחירות ואת הוועידה על מנת שתהליך הסלקציה הדימוקרטית יעשה את שלו.

ואף כאשר מתקיימות הבחירות לוועידה, הרי לרוב קורה שמספר ניכר של הצירים אינו נבחר כי אם מתמנה על ידי המוסדות היוצאים. בדרך זו מבטיחה ההנהגה לעצמה את המשכיותה והנצחתה, כמו גם את המשכיותו והנצחתו של המנגנון שראשיו אינם צריכים להתמודד בבחירות. כאשר מתכנסת הוועידה, הרי דרכי ניהולה מסורים כמעט באופן בלעדי לידיה של "ועדה מסדרת", המורכבת מן ההנהגה והמנגנון, ואשר כשמה כן היא: היא באמת "מסדרת" את אלה המבקשים להתגדר להנהגה, קובעת את סדר היום באופן "בטוח", ומחליטה על דרכי מינויים של המוסדות המרכזיים החייבים להיבחר בוועידה. כך, למשל, נבחרים המוסדות המרכזיים — מרכז המפלגה או הוועד המרכזי, בדרך של הצבעת "אן־בלוק", ולא בהצבעה אישית, מה שמבטיח כמובן כי הצעת ועדת המינויים (שהוצעה על ידי הוועדה המסדרת) תתקבל ללא שום אפשרות כמעט של התמודדות בין מועמדים שונים וגישות שונות. התהליך הוא סגור, אוליגרכי, נתון בידי ההנהגה והמנגנון ללא שום דרך של ביקורת ופריצה.

קיצורו של דבר: זו דרך שסוביים העליון או הוועד המרכזי של המפלגה הקומוניסטית בבריה"מ היו גאים בה. לו היה מישהו מציע כי נהלי הבחירות וההצבעה לכנסת היו מתנהלים בדרך דומה לזו הנ"ל, כך מבוגרי, מתפלצים עלינו, ובצדק, על שהוא מקפח את הדימוקרטיה הישראלית. אך מה שאינו מקובל עלינו כהליך דימוקרטי תקין בכנסת מקובל על מפלגותינו כהליך תקין, ובכלל שלא נעשה עד היום מאמץ רציני לשנות הליכים אלה הנעשו לסתימה הנוראה המאפיינת את חיינו המפלגתיים.

■

עניין כמתבר עוד יותר על ידי הקמתם של המערך והליכוד, שהם קואליציות של מפלגות. עצם תהליך ההתגבשות הליכוד הוא כמובן חיובי, אך הוא מתרחש במסגרת שאין בה בחירות: מוסדות המערך (כמו מוסדות הליכוד) מורכבים על דרך של הסכם בין המפלגות המרכיבות אותו גוף, במלים אחרות. במוסדות המרכזים של שני הגושים הפוליטיים במדינה יושבים אנשים שהמסגרות הנוכחיות מאפשרות להם לשמש בתפקידיהם מבלי צורך להתמודד אפקטיבית על כיסאם ומעמדם.

גם מי שאינו שותף לדרכה המדינית של רפ"י אינו יכול שלא להודות שחלק ניכר מדברי הביקורת הנוקבים לאחרונה מפי אנשים מהדוברים בעניין סדרי הדימוקרטיה הפנימית במפלגת העבודה הם נכונים. אם כי יש להוסיף כי סדרים לקויים ואנטי דימוקרטיים אלה לא הפריעו לאנשי רפ"י כל עוד שהמשיכה כולל הגבך — באמצעותם של אותם ההליכים לא דימוקרטיים — בהדיגיות שזהותה עם הקו הפוליטי של משה דיין. הצורה שבה הועבר כה עקרון "מיסמך גלילי" היא עצמה עדות להליכים אנטי־דימוקרטיים אלה, שאו, בשלהי דקייטא של תשל"ג, לא הפריעו לאנשי רפ"י כלל ועיקר. רק בעת שהחלו להישמע קולות ביקורת על מדיניותו של דיין התבררו לאנשי רפ"י כי התהליכים אינם דימוקרטיים. אך בניגוד למידה זו של איפה ואיפה: כה שלא היו מניעיהם של אנשי רפ"י, טענתם במקרה זה נכונה, וביקורת על עיוותיה של העלאה הבעיה או מגיעה אשר לה להתגלגל להנהגה על הדרכים הגלוחה של ותיקי מפא"י בניהולה של מפלגת העבודה.

המיבנה הפנים־מפלגתי בארץ הוא המחייב תמורה, אשר יגדל הפער בין הבעיות הממשיות הניצבות בפניו לבין חוסר היכולת של המערכת להיענות להן: בפער הולך וגדל זה מבונה סכנה למשך קיומו של המשטר הדימוקרטי הפרלמנטרי בארץ, וניצנים מדאיגים לכך החלו להראות בהופעתם של גורמי צנחנים (מיל.) בפני הכנסת ושאר הופעות שגם כי שיש לו הבנה מלאה למניעיהם ולתגובתם, הריהן חייבות להזהיר את כנתנתה. כאשר נלווים לכך הקשיים בהקמתה של ממשלה בגלל עניינים של קמצא ובר־קמצא בשעה שהכרעות גורליות עומדות על הפרק, הרי שבגלל פער האמינות בין הממשל והאוכלוסיה למבדים בר־איבים.

■

כיצד ניתן להכין מיבנה פנים־מפלגתי זה?

לדעתי יש להתמבש למטרה זו בחוק מימון המפלגות הקב מימון השוטף של המפלג צגות בכנסת מכספי הציב חוק חיובי, ויש כמותו באר זות במערב אירופה, ולו ה משהו דומה לו בארה"ב, ד ניכר מן השחיתות הקשור חסרגיים היתה נמנעת.

הצעתי פשוטה: להשתמ זה כדי להבטיח פיקוח על הדימוקרטיה של המפלגות. החוק מחייב חברת מניות שיתופית או בנק בהליכים כדי שיותר להם לפעול, אין בה מדוע לא יותנה החוק א התמיכה הציבורית במפלג אחרת במילוי אחר נורמות של חיים דימוקרטיים ובפיק פיבי על ביצוען הלכה למ מי שסבור שאל לה למדינה להתערב בעניינים הפנימיים בונים וולונטאריים, יסכים להנהח כי מרגע שארגונ נהנים מתמיכתה של הקופ רית, הרי ראשי הציבור ל גם דרייה על פעילותם הת

ייקבע לכן בחוק, כי על מפלגה כלשהי המוצגת בכנ אכן בשורה לקבל את הוא היא זכאית לה בגין כסא בכנסת, יהיה עליה לעמוד שומי תנאים — בכספר אין כוונתי כאן להיכנס גורמות שיש להטיל על כ גות, אך נראה לי כי בא ניתן להסכים על חמש תנ באות כמינימום ההכרחי:

(א) לכל מפלגה ת שבה ייקבע כי המפל ועידה נבחרת שתיכנ אחת לשלוש שנים ו פחות פעם אחת בשנה.

(ב) החוקה תקבע הבחירה לוועידה, הכש רי יהיה כי כל הצי דה יהיו נבחרים; לא רים ממונים או מוסכמ

(ג) מוסדות המפלגה ייבחרו בוועידת המפל רות חשאיות וא לא תהיינה בחירות על רשימות מוסכמות.

(ד) שום מוסד בג יוכל לצרף אליו חב אם ימסר או ימות הב סר כלשהו, ייבחר מ במושב השנתי הבא ד דה.

(ה) מבקר המדינה ראוי לבדיקת ביצוען אלה ויגיש כל שנה כל מפלגה המיוצגת בכ לגה שלא תעמוד בה שות אלה, לא תהיה קבל את הקצבתה עד קן העניין, וגם אז, ה התיקון, כך שיהיו קב בי לכל מפלגה על א של הנוהלים הדימוק חייבים בחוק.

נראה שקשה להתנגד לו סוג זה. אך הקורא הישרא דברים אלה ויסכים להם, שבשלב זה של קריאתו בכנסה מן הגייר ויבקש ל שאלה לגיטימית: מי ת כזה בכנסת? וכי המפל פעילותן אתה מבקש לבקו וכי עד כדי כך הנך נאיב

אני מקווה שאינני נאיבי, ני משלה את עצמי שמנגנ לגות ישושו לתיקון החוק

אולם אבקש להציע הצע — ומהפכנית: יתארגנו חברי כנסת מכל המ שהם צעירים יותר וערים עניין, שבשיאות אישיות ה ומביעים את שאט־נפשם כ גרביה המנגנונית, ויעש טרם נעשה בכנסת ישראל הצעת חוק מעין זו בשם כל המפלגות, ויעמידו את המפלגות ואת הנהגותיהן ב. בר הציבורי להתנגד לז זו.

מי ומי ההולכים? אני מני כגרעין אפשרי לפע כיוון זה את שלושת חבר מן הרשימה לזכויות הא מאיר פעיל מ"מוקד". במ רואה אנשים כליובה אלי שריד וביכה חריש; בליכ צעירים כאהוד אולמרט, יו זור, עקיבא נוף וכשה א חברי רפ"י־לשעבר הרדיב לגורל הדימוקרטיה המפלג רק לתדמיתו של משה דיין זכנות להוכיח זאת לציבור למהלכיהם והאחרונים במידה של סקפטיות: בייחוד נב שכתב בעבר על נושא זה, היות כאן לעזר רב. אינ מדוע המפלגה הליברלית: כולה לא תצטרף ליוזמה? אפשר לקוות כי אף במפד"ל צעירים הזורים גב לדמו הדימוקרטיים בישראל.

מאמר זה מופנה לכתוב אנשים אלה שבהם ניתן תקווה לשינוי מהותי זה בו הוצאה את כל המפלגות? כי רבים מחברי הכנסת הלי שים דרך להוכיח לעצמם — בור — כי אין הם רק מכש בצה בידי מנגנוני מפלגתם. נא זאת בפועל.

והיה אם יקרה הדבר ו חברי כנסת אלה — האחרים סיעות שונות לנסיון זה, הרי הפוליטיקה בארץ שוב לא עולם מה שהיו עד כה

ריאו בית האופנה לצעירות
רח' אלנבי 82 (פינת רמבם) ת"א
מכירת חסול מיוחדת
*4 ימים בלבד
מחירים לדוגמא
המחיר עכשיו
מעילי צמר 1450 ל"י 100 ל"י
מעילי סקאי 450 ל"י 190-280 ל"י
שמלות 196-200 ל"י 50-70 ל"י
מכנסים 90-160 ל"י 30-50 ל"י
דובונים 360 ל"י 90-150 ל"י
מעוטרי פרווה
הכמות מצומצמת.
והאיכות הידועה של ריאו
*החל מיום א' 10.3.74
ועד 14.3.74
המכירה תפסק עם גמר המלאי

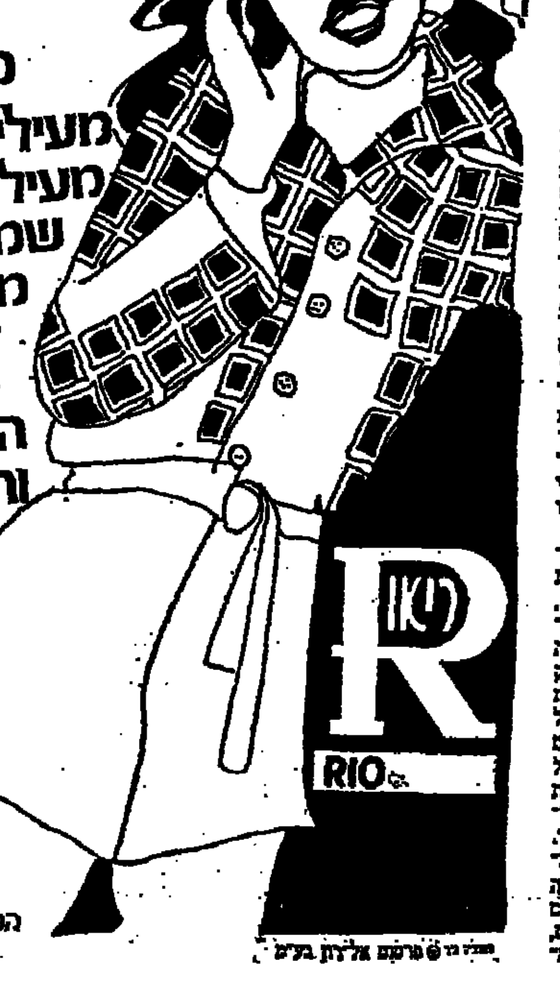

שלושה שחזרו הביתה

מאת
עפרה אליגון

„המושבניק"

את כל החופשות שלו עשה במשק. אך היה מגיע מאפריקה, אפילו היה לילה, כבר מצאת אותו בין התנורים. ה־מפקד היה עובד כמו פקוד סר למשמעת. „מה צריך לעשות?" — היה שואל את רעייתו, כאילו לא ידע בעצמו... ותיה מצחיק לראות את ה„פלאפלים" על החאקי ה־כהה, בין לבנות־הכנף.

היה אומר לרעיתו — השאירי לי־שון עוד קצת, ויוצא להליבה. היא היתה משתהה, מניחה את זרועותיה העייפות על השמיכה. קשה היה לה אפילו להחזיק את העתון ביד ולקרוא.

יום אחד צילצלתי אליה וסיפרתי לה שאני יורדת למצרים. „האם את רוצה שאמסור משהו לעמוס?" — שאלתי.

„מסרי לו — קראה בהתרגשות — אמרי לו שאני מתמוטטת. היום גייסו גם את דני. אני לא יודעת מה אעשה..."

*

ובכן, המפקד הבכיר של אחת ה־יחידות החשובות בשריון, הולך ישר מ„השדה שלאחר הקרבי" לעבודת ה־שדה במשק. מחזר המלחמה — ל־רפת, ללול, לשדה המצהיב של משקי...

בכל זאת לא היתה הליכה זו של עכשיו, לאחר שעמוס כבר את מדי הקציו, דומה לשיבות הקציו, והקצרות. בשיבה זו היה גם סוף פסוק. המה השלמה פרשת אהלי־יעקב, חברותא של גברים, מאמץ מאוחד והדיכות־של־ביחד, מגע של פלדה החלמה שריון גע ומרעיד את האדמה. וה־שעות הרכות של מנוחת הלחום...

אדם קם בבוקר וביחד עמו נעורות הגבעות. גבעות חול נהדר־הדר־משנה־צורה, בתולי עם כל זריחה, ויש נועם רב בצינה המדברית, במראה עם־ישראל כולו, ששלח המה בחורים, אחד אחד — מכל גיל, מכל עיר ועיירה וכפר.

שלא יובן שעמוס אוהב מלחמה. עובד אדמה הוא — איך יאהב מל־חמה? וכל יציאה למילואים, במשך הרבה שנים, היתה כרוכה אצלו ב־קרבנות רבים. שלא כרבים אחרים

את עצמך, ואתה צריך כל כולך. שם, במתנה שזו לך העולם...

האשה הביאה לו ארוחת צהרים לשדה, לשמח את לבו... לחסוך זמן... הביאה סל עם מטעמים תוצרת בית. פרשה מפה קטנה, בקבוקי משקה קר, שניצל הודו (היו מוכרחים לשחוט הרבה הודים, בלית ברירה; וזה מ־הקפאה העמוקה מלא הודים לפור שנה...) — ישבו ביחד ואכלו ארוחת איכרים מפרי משקם — נוסח פיקניק של ימים מהדהלים, וכטוב לבם ב־מאכל, שיסוה לפנור את „כל ה־בעיות" שהתמהירה כל עוד ישב ב־קודים.

אינה יודעת איך, אבל משהו ב־חשבונות עם הכפר המתבך ואינו כשורה: סיפקה וסיפקה ונחרה, ועדיין היא נמצאת חייבת לכפר ואינה מבי־נה כיצד...

ויש לה בעיה נוספת והיא, שעברה את המכסה שלה באספקת ביצים. יותר מאשר הקצב לה. מה יכלה לעשות. התרנגולות הטילו, יותר מן המוקצב. האם היתה צריכה לצרוק אותן? הטילו שלית קנס...

היא מצטערת, מצטערת נורא ש־חולקת הנתחים לא שלחה ישה. לא הסתדרה עם המשקייה, והקרה ששמה גם היא את שלה...

ישבו שניהם והביטו זה בזו. הוא זכר איך הביא אותה הנה, את הש־רוניות בחורת השיער, חולקת פנים, שפיה הר־שפתים ואפה סולד. לבשה מכנסיים קצרים ורגליה היו ארוכות חמשובות והדוכות כשל סוסה צעירה גזעית. אמו באה והביטה בה ובדה

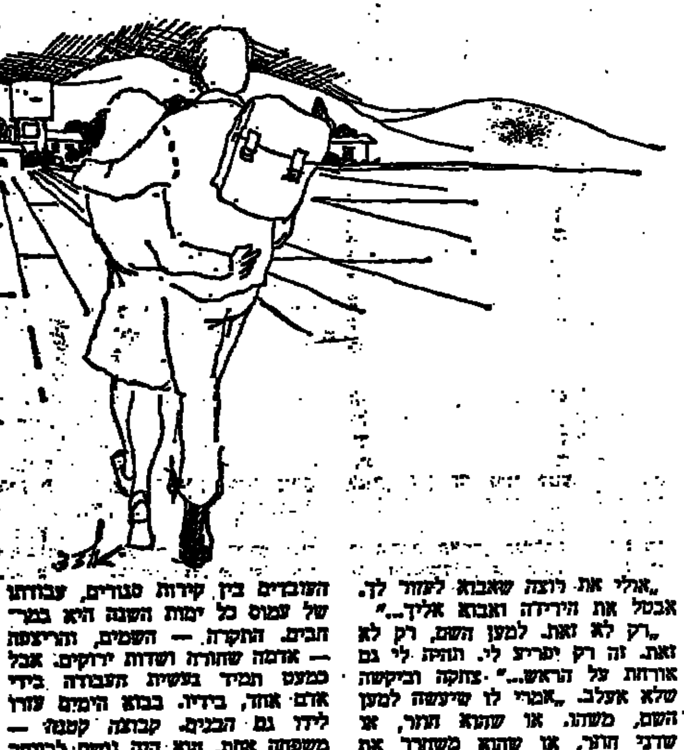

„אולי את רוצה שאבוא לעזור לך. אבטל את הירידה ואבוא אליך..."

„רק לא זאת. למען השם, רק לא זאת. זה רק יפריע לי. תהיה לי גם אורחת על הראש..." צחקה וביקשה שלא אעלב. „אמרי לו שיעשה למען השם, משהו. או שהוא יחזור, או שדני יחזור, או שהוא משחרר את עופר..."

משפחת הקלאים שהצבא הבנים, בנייסו. ואי אפשר לוותר על אחד — לא בצבא ולא במשק... משק שזקוק לכל הידיים הללו לעבודה, ושבעונה זקוק גם לידיים נוספות — ועתה עו־בדת בו רק אשה אחת קטנה...

העובדים בין קירות סגורים, עבודתו של עמוס כל ימות השנה היא במר־חבים. התקרה — השמים, והריצפה — אדמה שחורה ושדות ירוקים. אבל כמעט תמיד בעשיית העבודה בידי אדם אחר, בידיו. בבוא הימים עזרו לידו גם הבנים. קבוצה קטנה — משפחה אחת. ונמו היה נושם לרווחה בתום התפקידים מחוץ למשק. אבל היה בו, בבו הקריאה, גם פיצוי. ה־פעם — השיבה הביתה מלווה בגעגו־עים מראש, בגעגועים של לא עוד.

חסל סדר מתן הוראות. ואין קבוצת פקודות. ואין ישיבות. פה אתה ה־מפקד והפקוד. ולך ועשה משהו. אמנם

בראשה בלא אומר: „לא תמיה זאת מבונה־הרסיה זו..." — אמרו פניה הקשמים מאוד של בת העמק...

עכשיו דומה אשתו לאמו מאד. הוא חשד פרך אלה עשר לה זאת, ואולי כל השנים הללו שבעמק, אלא שבמשך כל השנים לא ישב מלת, רק הוא והיא, ולא הביט לראותה כל כולה, ולא טרח לקרוא לזוכרת לשבת אתם בצוותא...

„עמוס — אמרה לו לפתע — שמע. היו לי חיים טובים מאוד אתך..." וישבו שם בשדה עד שראו מרחוק את דני, שבא לחופשה, ואת הש־רוניות ודקה הולכת עמו...

אבוטי

בא בא הביתה... אבא בא הביתה..." הקיפו אותו ארבעת הילדים ו... וחותנת שמדברת רק ... — וריקדו סביבו.

...לצל מאשדוד ובישר שהוא ...נגמר. לא היה לה מספיק ...רת היתה אופה גם עוגה. ...בולם. השכנות הוזעקו, כל ...מה שאריות העוגה משבת. ...לחנות וקנתה אנטי־הכן ...אבל יקרים, כאילו היו צמר־... קנתה גם גרעינים, ובצט־...א הצמידה את ההסכנות ...גרעינים. לגא השקיעה את ...אלפים שלהם בגרעינים ולא ...צר־המעצר — היו היום אב־...רים.

...ק צילצל כהרגלו ושאל מה ...למן.

...לו: „הוא חזר היום. הוא ...גמרי. צלצל מאשדוד".

...גם גלובציק הופיע עם זר ...מעות בעינים. לחוג את חג ...של האיש החשוב ביותר ב־...בי דידו, האיש המופקד על ...גו, על בשר מבשרו, עצם

...ישרא גלובציק והחזיק את ...ו. זר שלא מת. עשוי פר־...בשים. לוקסוס. הבין אותו ...רעיים. כששמעה השמועה ...ים את פלוגתו של זלמן. ...תה עושה פה?" שאל זלמן. ...מד בתוך המעגל.

...ושה פה גלובציק" — כעס

...ספות. אלף פעמים ואחת ...אין לך מה לבוא הנה. אין ...לבקר אצל אשתי כשאינני ...אין לך להביא מתנות לי־...שלי. יש להם אבא, הוא חי, ...זה ואינו חושב ליפול בקרב ...הכל הוא נהג במחנה עורפי. ...עשה לי טובה ואל תבוא, ...ם על אשתי ואל תביא לה ...מן הטורטורקס ואל תתקן ...הבוים נאת ותולהגנת ש־...כבים משברים. אני אפשה ...אבוא לחופש. ואל תהפנין ...ומדברת רק לאדינו ולא מבי־... היידיש־הרוסית שלך בלאו ...הכי שומע...

...ידע לגלובציק שהרכב ה־...שלו נמצא ברשותו של זל־...השד יודע. באיזו פרוטקציה ...איפה מידע זו, ויום אחד ...הופיע הצירה הזאת בביתו, ...את כיסה.

...ולמן.

...למן.

...נוהג במכונית מסחרית

...ינה?"

נוהג במכונית מסחרית דאב־...

...המכונה הזו שלי.

...לי מאוד".

...סיגריה?

...אני לא מעשן.

...לי סיגאר...

...למן את המכבר בסיגארים. ...ושמן, לבשר אלגנטית ...משנות השלושים. ...במיוחד בשבילך את ה־

...מה. חטאתי. טוב. בעשן

אהה...

נתחייך האיש הגוץ, ועזר לזלמן לעשן בעיניו. וטעם בנחירי אפו. ב־רוסיה — אמר — היינו מגלגלים בעצמנו מתורקה. סיגר טוב. טבאק טוב, משובח. הוואנה.

הלכה האשה והביאה תה. שתו תה. אחר־כך אמר זלמן: „העיקר, מה אני יכול לעשות בשבילך?"

„סתם. באתי להכיר אותך. לראות מי ינהג במכונית שלי. טובה, מה. עשתה רק חמשה אלפים. אתה יודע לנהוג אמרו לי. אמרו לי שיש לי מזל, שאתה מכונאי, שיודע לשמור על מכונה. תשמור עליה, הא?"

„כמו על בבת עיני" — אמר זלמן פסוק שקרא באיזה מקום ישן.

„כמו, על מה?"

„כמו על העינים שלי. תישן בש־קט. אני לא אוכל מכוניות... לא אוהב."

תודה רבה, תודה רבה. נהיה לי קל על הלב".

מאותו יום התחילה „הידידות". כל פעם שזלמן קופץ הביתה בין נגלה לנגלה, או במיוחד לחופש, הוא מוצא את גאלובציק או שגאלובציק מוצא אותו. יש שגלובציק אינו מו־פיע, לעומת זאת משאיר כרטיס ביקור אוריגינאלי בתוך המכונית, על המכונית, שזה שזלמן גר בבית.

שאמר. כי אם היה דבר שנוא בעולם על זלמן זה לרחוץ מכוניות ולא עוד אלא מכונית של אדם זר.

איזה מין ספחת האיש הזה, כאילו היה היהודי בארץ ישראל שגייסו לו את המכונית. שיגיד תודה שהוא יושב בביתו ולא רובץ בגלות ה־מדבר או באיזה אלדע־דיתוס בצפון. כל אחד חייב לתת למדינה כיכולתו. שיגיד תודה.

„אני אומר תודה. ואני אפילו מת־בייש. הנה, אצל השכנים שלי נפל בן. ישמרנו האל. ואצלי — תודה לאל הבן לא נשרטה אצבע. תודה ל־אל. כפרה המכונית הזו. כפרה. אבל לא עליה אני חס. תבין אותי, זלמן. לא עליה. על הפרנסה. אתה יודע מה זה, פרנסה! קח ליהודי את הפרנסה ולקחת לו את החיים. זה הרבה יותר מכסף — פרנסה. האוטו הזה, אז ישתפשף לו צמיג. אפשר לקנות חדש. רק כסף גבוה. כפרה. אבל ה־אוטו הזה הוא הפרנסה שלי ויש לו נשמה. נשמה יש לו אתה שומע?..."

בפעם העשירית כשהופיע עם ה־דיבורים הללו — רתח בו דמו, ב־זלמן. המכונית גויסה לא בשביל שיצחצחו אותה — והיא היתה מב־ריקה במידה כזו שהוא פשוט התה־בייש להיראות אתה במחנה. מה עו־שה זלמן — היו צוחקים החברה — מצחצח מכוניות. תן ויעשה גם לך פוליש על הטאנק...

„שכך אני אחיה שלא אני מצח־צח. זה גלובציק, יכנס הרוח באבי אביו. איפה שאני מחנה את המכו־נית — הופ הוא ישנו. עם משחה וסמרטוט ובכית שמן לבריקס, ועם תגורה נוספת, עם פלאסטינות, עם נוזל נגד הקפאה. הוא משגע אותי. אני מגרש והוא חוזר. כמו איזה כלב שוטה...

זלמן הוא בחור טוב — ולפעמים אפילו התחשק לו להגיד: אתה יודע מה, גלובציק, אני בא מהחזית, ונשאר בבית יומיים. מה תגיד אם אתן לך את המכונה ותעביר לך את השמשות"...

אבל אחר כך חשב שזה אסור בתכלית האיסור. ומה אם יקראו לו לפתע. ומה אם יקרה משהו — אינו תאונה — ועוד יעמידו אותו למשפט. אמת — רחמנות על היהודי. שלא צעיר הוא. רחמנות על המכונה הזו שלו, שמאז שהיא בידי הצבא עשתה כבר עשרים וחמישה אלף ועד אשר תחזור — ארהה — עד שתחזור, יהיה לה כבר מאה, כמו שהוא יהודי. לאן לא נוסעים אתה — הא?

לו גלובציק לא היה כזה נטפל — היה עושה משהו בשבילו. באמת. אבל כך — כל מה שעשה, הוא לתת לו הוראה מפורשת, שלא יעז לבוא יותר לביתו. למען הטעם הטוב עשה כאילו הוא מקנא, יענו. וכי שיילוק הוא זלמן. וכי לא יהודי. וכי גם אותו לא סידרה המלחמה. לא הוא הגולן, זלמן, זה המצב גולן. זו ה־מלחמה מסדרת את כולם. אותו — שבמקום לשבת בגרדי שהוא עובד בו ולתקן מכונות שמביאות תועלת גם למדינה אחר הכל, לא שהורדו אותו. אפילו שיש לו אלוקים, והושיבו אותו לנהוג. לנוע על הקו מסיני ל־צפון. ומהצפון לסיני.

נוסעים. לא שואלים למה. לא שואלים עם מי ולא עם מה. שולחים — אז נוסעים ועושים קילומטרים וצריך לפרנס משפחה, אשה ושלושה ילדים קטנים והותנת שלא מבינים אותה, כי מדברת רק לאדינו. לפרנס ממשכורת שמשלם הצבא.

ובמוסך לקחו בחור אחר לעבודה. מה יכלו לעשות. אז יש לו הפסד נקי. חודש בחודש יש לו הפסד נקי של איזה אלף וחמש מאות לירות. ובזמן הזה שהוא לא היה קיקסו לו גם את ההסכנות. וכל הכסף ירד. לא קנה לפחות צמודים לאינדקס. לא קנה...

אז מה לעשות. גם מיסטר גלוב־ציק יסבול...

האשה הגישה את העוגות של ה־שכנות ואת אנטי־הכן חסרי־הטעם היקרים מפז, ואת הגרעינים וגם קצת יין, וזלמן שם עצמו לא רואה את גלובציק. האשה הביאה גם לגלו־בציק כוס תה. ומיסטר גלובציק קם ונאם נאום קצר לשובו. שיפשף ידיו, טפח על שכמו של שומר־רכושו — „נו מה, גרד להשקות קצת את המכונית".

„איזו מכונית?"

„המכונית שלנו. מה זאת אומרת: הדאבל־קבינה" — צימצם גלובציק את עיניו. הלא לא יתכן שעכשיו יעשה עצמו זלמן לא־יודע ובעל־המכונה. הלא לא רוסיה פה — נכון?

„אהה. שלנו. איזה שותף אני פה. איזה בעל־הבית. הצבא הוא בעל הבית. המכונה נשארה במחנה".

„מה?"

„במחנה. היא עוד לא שוחררה".

„ואיך אתה הגעת".

„איך? — בטרמפים. בחיי — בטרמפים — נזכר הנהג והסמיק מעלבון ובושה. הציעו לי לחזור ב־טרמפים"...

„ומי הנהג של המכונה שלי עכ־שיו"...

„מעניין לי לדעת"...

לבאסמארין גלובציק הוי נימוסין. היה בחור מבית טוב. ידע לשמור „פאסון". סיים לשתות את כוס התה. נתן את זר של פרחי האלמונות לגברת הבית, יצא את החדר ופניו אל הכסוביון ונבו אל הדלת. מבד — נפל על המפתן. קם ביקש סליחה. ובחוץ — בחוץ כנראה בכה. וגם זלמן.

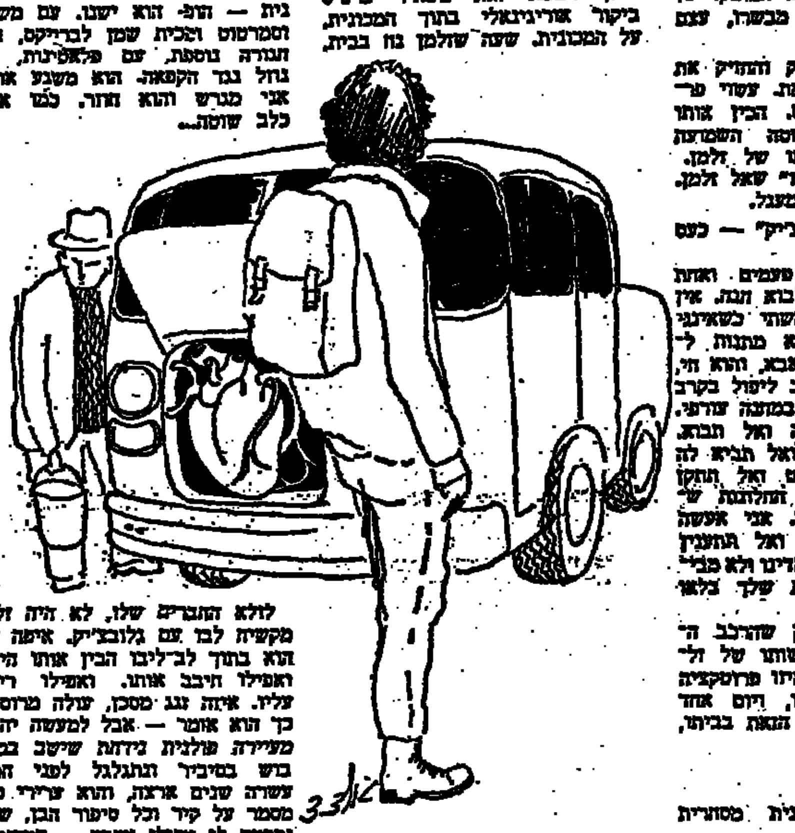

לולא התגריש שלו, לא היה זלמן מקשיה לבו עם גלובציק. איפה ש־הוא בתוך לבלבו הבין אותו היטב ואפילו חיבב אותו. ואפילו ריחם עליו. איזה נהג מסכן, עולה מרוסיה, כך הוא אומר — אבל למעשה יהודי מעיירה פולנית נידחת שישב במה־רוש בסיביר התגלגל לפני חמש עשרה שנים ארצה, והוא עיירי כמו מסמר על קיר וכל סיפור הבן, שלא נסרטה לו אפילו אצבע — דמדומים של לב עיירי. והנה אותו מסכן, נהג שהתחיל את הקריירה הישראית שלו באפנים, הגיע לתלת אפנים, אחר לתלת־אופנוע, ולפני חדשים אחדים רכש את חלום חייו, מכונית מסחרית דאבל־קבינה.

אתם מתארים לעצמכם מה התרחש בחייו של נהג קטן, אינו מהנבת בכל חייו, באספירציות שלו, בחוג המכרים, אולי אפילו חלום על זיווג...

„ואז לעצמך — לא תאמין — קבל־תי בנין שלם. בנין שלם לנהג. עכ־שיו אני לא יכול לבצע את העבודה, איך אוביל, איך אביא מבית החרו־שת, ואיך אביא לבנין. הכל נשבר.

מספיק הלה לרחוץ את המכונית, להבריק את השמשות, למלא את מיכלית המים הקטנה לרחיצת ה־שמשות: וכמה פעמים שזלמן חזר ואמר לו שלא יעשה קונצים, שאוי ואבוי לו — לא הועיל מאומה. ה־תוצאה האחת היתה שלא היה עולה אליהם לבקש דלי וסמרטוט. היה מביא עמו דלי. ויש אומרים שהביא אותו אצל אחת השכנות, דלי ומט־ליות ומשחת הבריקה.

„באמת! מה אתה חושב, שאני לא יכול לעשות את זה?..."

„מי אני שאדרוש דבר כזה" — היה אומר לו גאלובציק, ויודע מה

סטודנט

שן שלושה ימים ו־שלושה לילות. אחיו הקטן ישב ליד הדלת — מינה עצמו ש"ג ...לא חנית לאיש להכנס ...לא הועילו טענות ומע־...וא לא יילך לבית־ ...עד אשר גדי יתעורר.

...היה, ...השני העירה אותו. אמר ...משהו לאכול. משהו שגדי ...לגורל ...תגיד לו שיוריד כבר את ...רק להגביר ...— אמרה אמא לבן הזקר־...יד לאחיו. וזה הסתיר: „עזבי ...ת לא מבינה כלום". ...היה גדי צועק מתוך ה־...לא היה חוש. גם בחופשות ...שבקן הגיע הביתה, היה ...ב בלילות, והיה אש, והיו ...ים: „הנה, עוד מעט יגיע ...יאסוף אותך... עוד מעט — ...— היה גדי אומר למישהו ...מלאה, שתים היה גדי צוחק, ...ה בוכה. והאח הקטן עימו. ...ה„שיחות" האלה למד הרבה. ...ל ההתרחשויות, ממהותן. הוא ...אי פעם לקשור קשר בין ...של אחיו, לקרבות שעליהם ...מוצגים, לקרבות של אחיו לא ...ם ולא היה זמן. היו שם ...חברים. היה שם פחד, ספק, ...התיפסות ורק לעתים רחוקות ...ל גאוה ושמחת גבורה. ...הרביעי קם. ישב באמבטיה ...בת קולנוע. ישב הרבה זמן,

לרחוץ את המלחמה. אחר־כך לבש את הבגדים האזרחיים, שהיו רחבים מדי וקצרים מדי. „משום גדלת..." — קבע ואת הקטן הציע להשתתף ב־הסכנות הבר־מצווה שלו, לקניית חליפה חדשה. „כמו שעכשיו מו־דרני".

„אתה הכיבוש הכי חשוב והכי יקר שלי..." חבק גדי את אחיו, והיה לו דוק דק בעינים. הצבא הזה עשה אותו סנטימנטאלי. אסון!

„רוחמה צילצלה" — הודיעה האם.

„מתי צילצלה?"

„שלשום".

„ומה אמרת לה?"

„לא אמרה כלום. אני לקחתי את הטלפון ואמרתי לה שעוד לא ידוע מהי אותו תהיה".

„שאצלצל לה?" — שאלה האם.

„זה לא העניין שלך. תני לגדי לצלצל מתי שהוא רוצה. אדם רוצה לפעמים להיות תמשי. ישר כן ה־מפקד למפקדה..."

קיבל בוקס אוהדה מגדי וקריצת עין.

לקח עתון ליד חרק אותו. בקצה הגעל שיחק בעתון, כמו כועך אותו בלידה. לא את העתון אלא את אשר קורה.

ישבו ליד שולחן האוכל. ארוחת צהרים חגיגית לכבוד שובו של גדי, עם כל המטעמים האהובים עליו ועל המפה הלבנה הרקומה השמורה ל־אורחים. יצא בחור בן עשרים־וארבע שנראה כמו בן חמש־עשרה; שאומ־רים לו מה יאכל, ומה ילבש, ומיע־צים מה ילמד. עכשיו לא אומרים

לו מאום. מוכים שהוא יאמר. שירצה משהו. שיהיה איכפת לו.

בערב לקח את האח הקטן והלכו לבלות כמו שני גברים. רוחמה ציל־צלה והאם עמדה וגימגמה. „כשגדי רק יחזור אומר לו שצילצלה". ש־תבין מה שרוצה.

למחרת היום עלה לירושלים. כבר לא בעדיעות טרמפים. באוטובוס. תמה על המחיר ששילם. מרגיש משונה מאוד.

ובאוניברסיטה — כאילו לא היתה מלחמה. כן החומר שהבטיחו כי יש־לחו — הגיע רק המכתב מלא החיבה וההבטחות, ועוד איזו הרצאה קצרצה כנפים ולא ברורה. יש לו פיגור של חצי שנה טובה. הוא אינו מבין את החומר. ללא ספק הלכה לו שנה זו. הלכה...

יומיים בזבז בכל מיני ביורוקרטיה ורישומים. והכל נראה זר ורחוק כאילו הגיע לארץ אחרת, שלא היתה בה מלחמה.

הלך לבקש מעונות סטודנטים. משכו בכתפיים. ספק רב אם יש עוד מקום. עכשיו באים? כל כך מאוחר...

„היתה מלחמה..."

„גם לאחרים היתה. אינך בן יחיד... ועכשיו נא למלא טפסים". טפסים, טפסים, טפסים... ובטפסים הללו שאי־לות משאלות שונות ביחס לזכויות שלו להכנס למעונות וביניהם שאלה: „כמה משתכרים ההורים. ברוטו..."

„אני לא תופס את העניין הזה" — אמר לי גדי כאשר פגשתיו. „אני בן עשרים וחמש. אדם כבוגר לכל הדעות. אדם שנתנו בידיו נשק. כשר להרוג בקרב וגם ליהרג... אחד כאלה שאומרים עליו שהחזיק את המדינה בשתי ידיו... בניכרי כה ההכנסה של הורי, כבר מזמן איני כופיע, לא ל־טובה ולא לרעה. ופתאום עושים אותי בחזרה ילד נתמך, ולא חשוב כמה אני משתכר (מרגע איני מש־תכר כאובה כי עסקתי בכל מיני מלאכות ארעיות) אלא ההכנסה ברוטו של הורי...

שום דבר אינו מוציא אותו מכליו כמו אותה שאלה על ההכנסה של הוריו ב ר ו ט ו — ו„נא לצרף את תלוש המשכורת האחרונה של האב..."

„זה סקנדל נורא — החזיקה אחריו רוחמה. מצא אותה באיזה מקום, ואולי מצאה היא אותו. והיתה נבוכה ולא שאלה שאלות — ומאז הולכים השנים לכל מקום. יד ביד. היא כמו נמל — שאליו השליך החייל החוזר את עוגן שבתו ממדבר המלחמה למד־בר החיים שבעורף, בה היה צוקה לולא היתה רוחמה, הכל־יודעת, ש־אינה נלאית לעולם לחפש דירה, לחפש הרצאות אבודות, לסדר סי־דורים, — להחזיק את ידה ולהרגיש חומה הריחני, העדין.

„אנו שמחים להעניק הפרס ליצירה זו
בשנת ה־25 לשחרור אילת"
(מתוך דברי חבר השופטים)

אילת - שורשים
בחוף ים־סוף

מאת נפתלי ארבל וברוך מאירי

זכה זה עתה בפרס הספרותי של עיריית אילת
לרגל חגיגות 25 שנה לשיחרור אילת.

„הספר עשוי מתוך התייחסות אישית לאילת ואהבת המקום, ומהווה מעין שי לכל תושב העיר המוצא בספר את שאיפותיו הכמוסות באשר לעתיד המקום".

זהו ספר העשוי לזהות כל אדם — המאמין באדם.

הוצאת דפל - ספרית־מעריב
המחיר ‎30.-‎ ל"י
להשיג בחנויות הספרים
או ישירות באמצעות התלוש הרצ"ב

לכבוד
ספרית־מעריב
ת.ד. 20208 תל־אביב

א.נ.
אבקש לשלוח אלי את הספר: אילת — שורשים בחוף ים סוף,
בתמורתו מצ"ב בשיק מס׳ ______ משוך על בנק ______
שם ______ כתובת ______
התאריך ______ חתימה ______

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

סלק הסוכר מאוים על התפוז

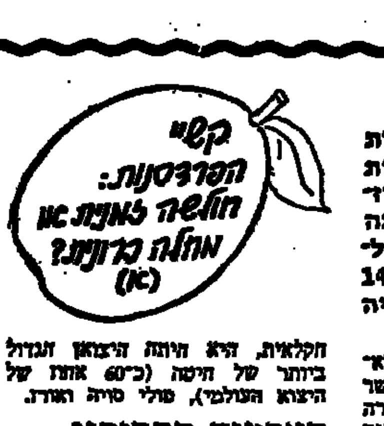

מאת יובל אליצור

השבוע נתפנתה ועדת הכלכלה של הכנסת לדון בנושא „פרוזאי" למדי: בקשתה של הפרדסנות הישראלית ל־העניק לה תמיכה בסך 140 מיליון ל"י לכיסוי הפסדיה בעונה הנוכחית.

במהלך הדיון התעוררו שתי שא־לות: האחת בדבר היקף התמיכה אשר לה זקוקה הפרדסנות, והשנית, חמורה הרבה יותר: האם ישראל אינה „מהמרת על הסוס הלא נכון" והאם לא הגיעה השעה לשקול מחדש את מקומה של הפרדסנות במשק הישר־אלי.

קשייהם של הפרדסנים נגרמו, ב־חלקם, בשל מלחמת יום הכיפורים: אבדן ימים בשבועות שבהם היה המחיר להדרים מן הגבוהים ביותר, קשיים בגיוס עובדים לקטיף, בהובלת הפרי לנמלים ובהטענתו באניות ש־עוכבו בנמל וחייבו תשלום דמי שהייה גבוהים. אך בעוד אשר קשיים אלה הם חד־פעמיים, יש סבורים כי קשיים אחרים הם בעלי אופי מתמיד יותר ומחייבים חשבון נפש מעמיק לא רק בנושא ההדרים אלא בכל מכלול הבעיות של המדיניות החק־לאית של ישראל.

בשלוש השנים האחרונות חל מיפ־נה בחקלאות העולמית. העודפים ה־עצומים שנצברו בתוצאה השנים נא־כלו והחל מורגש מחסור במוצרי מזון ראשונים כחיטה, פולי סויה, גרעיני מספוא, סוכר ושמני מאכל.

תחילה נדמה, כי היבולים הגרועים של שנת 1972, בעיקר בברית־המוע־צות, הם שהסבו את הקצרה על פיה, וכי המצב ישוב לקדמותו כשאך יב־או עלינו שנות ברכה ויוחזרו לעיבוד שטחים אשר בשנות השפל הוחלט לוותר עליהם והחקלאים אף קיבלו תשלום על שלא עיבדו.

המזון יתייקר

עד מהרה התברר, כי המשבר הוא קצר־טווח וגם אם תחול הפוגה בעליית המחירים הם ירדו מן השי־אים שאליהם טיפסו (ואכן, השבוע ירד מחיר הסוכר מן השיא העכשווי של למעלה מ־700 דולר לטונה עד למחיר „נורמלי" יותר של 550 דולר לטונה), הרי שרמת מחירי התוצרת החקלאית היסודית תהיה גם בשנים הבאות גבוהה יותר מזו שאליה הורגלנו בעבר ואף גבוהה יותר מן העליה שהיתה מתחייבת בשל האינ־פלאציה העולמית, ואף מן העליה המתחייבת מקפיצת מחירי הנפט ב־עולם.

למיפנה זה משמעות רבה לגבי המשק הישראלי, שכן ישראל נאלצת לייבא מדי שנה כמויות גדולות של מצרכי מזון יסודיים והדבר מהווה נטל כבד ביותר על מאזן התשלומים שלה. לעומת זאת, בענפי חקלאות שבהם התמחתה ישראל, ובעיקר בהד־רים, עלית המחירים מתונה יותר ולדעת כמה ממומחי ארגון המזון והחקלאות של האו"ם (דעה שיש חולקים עליה בישראל) אין לצפות גם בשנים הבאות שהביקוש יתרחב ויצדיק עליית מחירים המקבילה ל־עליית מחירי מוצרי החקלאות שיש־ראל מייבאת.

התפתחות זו מעוררת איפוא את השאלה האם אנו נוהגים בתבונה כשאנו מפנים חלק נכבד כל כך מן הקרקע החקלאית שלנו וחשוב יותר, ממקורות המים המצומצמים העומדים לרשותנו, לענף שסיכוייו אינם בר־אים וורודים כל עיקר.

במלים אחרות: כאשר ההכנסה מ־דונם סלק סוכר, או אפילו תפוחי־אדמה או כותנה עולה על ההכנסה מדונם פרדס וכאשר גם מטבע־החוץ הנוסף בעבור כל דונם של גידולי שלחין עולה על ההכנסות ממיצוא הדרים כדונם זה, צצים ספ־קות באשר לתבונה של המדיניות החקלאית שעודדה נטיעת הדרים ו־שמרה על מחירים נמוכים יחסית (ב־התחשב עם הנעשה במשק העולם) בכותנה ובענפים אחרים.

תלות בארה"ב

יועץ שר החקלאות, דן מס, חושב בימים אלה בקול רם על הבעיות הכאובות של הכנון החקלאות ואף כי הוא נזהר מלהסיק מסקנות אופ־רטיביות מרחיקות לכת, הוא מעלה שאלה נוספת, החורגת מתחום הכל־כלה, והיא הגברת התלות של ישר־אל במדינה אחת, ארצות הברית, באספקת המזון החיוני לה ביותר.

כיום נזקקת ישראל לחסדיה של אמריקה לא רק בסיוע כספי ובאספ־קת נשק מתוחכם אלא גם במשלוחי חיטה, גרעיני מספוא ופולי סויה שאין לנו כמעט אף אפשרות לרכוש אותם ממקורות אחרים.

מתוך כ־700 אלף טונה חיטה שצורכת ישראל מדי שנה היא נזקקת לייבא כ־400 אלף. כן מייבאים אנו 1.1 מיליון טונה גרעיני מספוא וכ־420 אלף טונה פולי סויה. אנו גם מייבאים את גרעיני השמן וחלק ניכר מן הבשר שאנו אוכלים.

המהפכה במחירי המזון בעולם גר־מה שכל מדינה מנסה להגביר את היצור החקלאי כדי להדביק את הביקוש הפנימי, אלא שרק מדינה אחת מסוגלת, כנראה, בטווח הקצר, להגדיל בהרבה את התפוקה שלה: ארצות־הברית!

כן הראוי לציין, כי כבר בשנים קודמות, כאשר התחבטה ארצות ה־ברית בבעיית של עודפי־ענק בתוצרת חקלאית, היא היתה היצואן הגדול ביותר של חיטה (כ־60 אחוז של היצוא העולמי), פולי סויה ואורז.

האסמים התרוקנו

אמנם, חלקה בכלל היצור העולמי היה קטן בהרבה (היא מייצרת רק כ־10 אחוזים מכלל הייצור העולמי של חיטה, למשל), אלא שמרבית ה־מדינות נזקקו לכל התפוקה שלהן ולא נותר להן גרעינים ליצוא. בש־נים האחרונות נרתמה ארצות הברית לפתרון בעיית המחסור במזון והכניסה למעגל הייצור גם שטחים שבעבר, כשהיו עודפים, הוצאו ממנו.

בשנת 1973 נוספו לשטח המעובד באמריקה כ־120 מיליון דונם ואילו השנה מצפים להרחבה נוספת של 60 מיליון דונם אשר יקרבו, לדעת ה־מומחים, את החקלאות האמריקאית אל קצה גבול יכולתה.

על אף הרחבת הייצור התרוקנו אסמי ארצות־הברית ויש חוששים שבארצות הברית עצמה יהיה מחסור בקמח לפני קציר השנה הנוכחית. ברור איפוא, כי בתנאים אלה תהיה אספקה סדירה של כמויות מזון ל־ישראל לא רק בעיה כלכלית אלא גם בעיה של יחסים פוליטיים. רק קשריה של ישראל עם הממשל ב־וושינגטון הם אשר יבטיחו לה שלא יחסר לה מזון.

דן מס מהרהר באפשרות שישראל תקטין את תלותה על־ידי הרחבת שטחי החיטה, גרעיני המספוא וה־סוכר, אפילו על חשבון גידולים אח־רים שנחשבו עד כה לענפים ה„טב־עיים" של החקלאות הישראלית.

מייד אחר הקמת המדינה, אחר ה־אפיזודה הקצרה בשנות ה„צנע" שבה הוטל על החקלאות הישראלית לספק מזון לאוכלוסיה הרעבה כמעט בכל מחיר הורחב במיוחד ייצור הירקות והפירות, והיתה המדיניות הבלתי־מעורערת של ישראל להתרכז בענ־פים החקלאים שבהם יש לנו יתרון יחסי.

ההדרים — בן חורג

לפרדסנות ניתנה אז עדיפות רא־שונה במדיניות זאת. לעומת 130 אלף דונם פרדסים בראשית שנות ה־50 הגיעו לפני כשנתיים לשטח נטוע של כ־430 אלף דונם. גם לענפים אחרים כמו כותנה וגידולי תעשיה אחרים נועדו חלקים נכבדים של שטחי השלחין וכן הורחבו שטחי ה־אבוקדו, הירקות המיועדים ליצוא והפרחים.

היצוא החקלאי שהתרחב בהתמדה כיסה כבר בשנת 1971 את כל הוצ־אותיה של ישראל ביבוא מזון ובכך הגענו ל„עצמאות כלכלית" בחקלאות. אלא שבינתיים התהפך הגלגל. עודפי החקלאות הזולים של ארצות־הברית, שמדיניותה החקלאית של ישראל התבססה עליהם, נעלמו ואילו פרי ההדר היה לבן חורג בהילולה זו של עליית מחירי התוצרת החקלאית.

באחרונה נכון כי ישראל פיגרה בהבנת התמורה שחלה בחקלאות ה־עולמית וכי הדבר מוכח במדיניות המחירים של השנים האחרונות. ה־ממשלה המשיכה בהתמדה להעניק סובסידיות גדולות והלוואות לחיטה ול־גרעיני מספוא עד שהיה צורך לצמצ־מן באורח פתאומי, דבר שגרם זעזוע חמור במשק. לעומת זאת, התעקשה הממשלה לשמור על מחיר פנימי בלתי־ריאלי לכותנה ואף אסרה יצוא כותנה.

ההגיון מחייב, שאילו הועלה מחיר הכותנה במקביל למחיר בשוק ה־עולם היו החקלאים מגדילים את שטחי גידול הכותנה, היבול היה עולה והיה בכך לשפר את מאזן התשלומים של ישראל.

מר עקיבא לנדאו, מנהל האגף ל־תכנון־כלל במרכז לתכנון ופיתוח חקלאי והתיישבותי במשרד החקל־אות, כופר בכך שהיה פיגור כזה. לדבריו מיוסד התכנון על תקופה של חמש שנים, אך הוא מתוקן מדי שנה לחמש השנים הבאות על יסוד התמו־רות בארץ ובעולם.

זהירות בפרדסנות

כדי לבחון כהלכה את הצעת דן מס להקטין את התלות ביבוא אפילו על חשבון גידולים קיימים כמו ה־הדרים, יש לבדוק שני תחומים חיוניים:

א) האומנם יתמיד המפנה שחל בשנים האחרונות בחקלאות העול־מית?

ב) אם יימשכו תנאי המסחר ש־השתנו באחרונה לרעת ענף הפרדס־נות לאורך ימים, היש סיכוי ששי־נויים פנימיים בענף יסייעו לו להתג־בר על המשבר ולהיות רווחי על אף המשבר העובר עליו כיום?

אמנם, גם בשני נושאים אלה חסרה כיום תמימות דעים בין המומ־חים, אך נראה שאפשר בכל זאת להגיע להמלצה אחידה של כל ה־מומחים: דרוש לנו כיום לא „מיפנה דרסטי" של עקירת פרדסים ושתילת סלק סוכר במקומם, אלא זהירות ב־פיתוח ענף הפרדסנות, שינויי זנים, העלאת תפוקה, עקירת פרדסים שו־ליים.

כמה זמן יימשך המיפנה שחל בשלוש השנים האחרונות בחקלאות העולמית? האם לא נחזור עוד לעו־לם לעודפים ולמחירים נמוכים יח־סית?

המחסור יוקל

דן מס פסימי. פרופסור פנחס זוס־מן, מרצה לכלכלה חקלאית בפקול־טה לחקלאות ברחובות, מאמין שגם אם לא נגיע לעודפים ולמחירים ש־היו מקובלים בשנות ה־60, יש לצ־פות להתקדמות בטכנולוגיה החקל־אית ולהחזרת עובדים ושטחי קרקע ליצור החקלאי, כך שהמחסור, אשר גם כיום אינו אלא חלקיק של אחוז מכלל הצריכה העולמית, עשוי להת־חסל ונגיע לתקופה של רגיעה ב־מחירים.

פרופסור זוסמן מזכיר, כי החשיבה החקלאית בעולם ואף בישראל היתה מבוססת עד לאחרונה על דגם שנות ה־50 וראשית שנות ה־60. בתקופה זו גדלה האוכלוסיה בקצב מהיר אך גם עלתה ההכנסה לנפש ואילו הטכ־נולוגיה החקלאית התפתחה בקצב עצום. ריבוי האוכלוסיה ועליית רמת החיים הגדילו את הביקוש למזון, אך יצור המזון גדל בקצב מהיר יותר.

המגמה היתה ירידת מספר החקל־אים (מ־10—20 אחוז מכלל האוכלו־סיה של מדינות המערב בראשית שנות ה־50 ל־5—10 אחוזים מאוכ־לוסיה זאת כיום) והתאפקות בייצור. בסוף שנות ה־60 החלה מגמה זו ל־השתנות ועד מהרה פעלה בכיוון ההפוך. פרופסור זוסמן תולה זאת ב־כמה סיבות:

● עליה גדולה בהתפתחותן של כמה מדינות, כמו יפן, שאינן מסוג־לות להעלות בהיקף ניכר את ה־יצור החקלאי שלהן בשל העדר נתו־נים טבעיים.

● קשיים של משטר ומוטיבציה המאיטים את הרחבת היצור החקלאי במזרח־אירופה.

● האטה בקצב התקדמות הטכנו־לוגיה החקלאית.

● משבר האנרגיה, הגורם בעיקר

(סוף בעמוד 26)

תחנת־כוח גרעינית כדאית ואינה מסוכנת

חוקר־הגרעין הנודע מארה"ב פרופ' האנס בטה מבטל מכל וכל את החששות, המובעים בציבור בישראל ✶ המדען — שאמו היתה יהודיה — בא לעבודות מחקר במכון וייצמן ולהרצאות באוניברסיטות ירושלים ותל־אביב ✶ השקעה בכור־כוח גרעיני: מיליארד דולר ✶ אחת מבעיות היסוד: מה יהיה הדלק — אורניום מועשר מארה"ב או אורניום טבעי

מאת אברהם פלג

האנרגיה הגרעינית הי־לכה אימים על רבים בישראל השבוע, בשל האזהרות החמורות מפני הקמת תחנת־כוח גר־עיניות, שפירסמו מומחי מל־ר"ז. מומחי מלר"ז — וכן מד־ענים אחרים בארץ — מנו שורה שלמה של סכנות, ה־נובעות מקרינה רדיואקטי־בית, וציירו תסריטים מעוררי חלחלה של אסונות גרעיניים. הכצעקתם?

הצגנו שאלה זו לאחד המדענים, שקראו דרור לאנרגיה הגרעינית, הלא הוא הפרופסור האמריקני הנס בטה, חתן פרס נובל לפיסיקה. הוא היה מ־אנשי חבורת „תוכנית־מנהטן" שפית־חה את פצצת האטום הראשונה. לאחר זמן היה אחד „המתקנים" הראשיים בדראמה שהתחוללה מסביב לייצור פצצת־המימן.

פרופ' הנס בטה שוהה בישראל ב־ימים אלה כאורח מכון וייצמן, [illegible] עמו במכון לפיסיקה גרעינית של מוסד זה. הפיסיקאי הגרעיני הנודע — גבה־קומה בעל שיער מאפיר דליל, מדבר אנגלית שיש בו יותר מכמין של מיבטא גרמני — מקבל אותנו בסבר פנים יפות בחדרו ומספר על ביקורו הנוכחי בארץ (אין זאת ה־פעם הראשונה שהוא עושה בישראל).

האלטרנאטיבה: אנרגיה גרעינית

„באתי לכאן למשך שלושה שבו־עות, כדי לעסוק במחקר, ולהרצות כמה הרצאות במכון וייצמן ובאוני־ברסיטות ירושלים ותל־אביב. נושאי הרצאתי: התנהגות החומר במצב של צפיפות גדולה, כמו שהוא קיים בכו־כבי ניאוטרונים, וכן התופעה החדשה של חלקיקים, הגוראים להתלכדות גרעין־החומר. זהו תחום שתהיה לו חשיבות בפיסיקה של העתיד".

— כיוון שהזכרת אנרגיה, פרופסור, אולי תתייחס לבעיית משבר־האנרגיה בעולם?

„ציפיתי שתשאל אותי שאלה זו — הוא מחייך — ואומר כמה מלים ב־ענין זה. משבר הספקת הנפט היה צפוי זה כמה שנים. הסיבה העיקרית היא, שרוב מפיקי הנפט — פרט ל־איראן — אינם יודעים מה לעשות ב־כסף הרב, הזורם אליהם. מנקודת־מבטם צודקים המפיקים: מוטב ל־שמור על הנכס היקר, מלהמירו בדו־לארים, שערכם פוחת והולך. הצרה היא שהחלטה כזאת פוגעת פגיעה חמורה במדינות המתועשות וגם ב־מדינות המתפתחות. אמת, משבר הס־פקת־הנפט קשור במלחמת יום־הכיפו־רים, אך הוא היה צפוי גם לפני מל־חמה זו. המלחמה רק נתנה לו כיוון אחר".

לדבריו, האלטרנטיבה העיקרית ל־נפט היא כמובן האנרגיה הגרעינית. „נכון הוא, שבסך־הכל מגיע שיעור תפוקת־החשמל באמצעות תחנות גר־עיניות בארה"ב רק לאחוז אחד מ־כלל־התפוקה — אומר פרופסור בטה — אך בעתיד ישתנה המצב ומספר תחנות־החשמל הגרעיניות, גם בארה"ב וגם [illegible], יגדל וילך. כיום זול יותר לבנות תחנה גרעינית מתח־נת־כוח קונבנציונלית, כאשר מדובר בתחנות בהספק של 1000 מגאוואט, שהוא היה ספק סטנדרטי בארה"ב. אתם, בישראל, רוצים להקים תחנת־חשמל גרעינית בהספק של 600 מגא־וואט. זו גישה נכונה. לא כדאי לכם לבנות תחנות גדולות יותר. מדוע ל־שים את כל הביצים החשמליות בסל אחד"...

אין סיכונים ברורים

— כלום אין סכנה בהפעלת תחנת־חשמל גרעינית? הנה השבוע הולקה אצלנו ויכוח בסוגיה זו, ונמצאו מדע־נים ישראלים שטענו, כי אין בנמצא תחנה גרעינית בטוחה, וקיימות סכ־נות של דליפות רדיואקטיביות.

חוקר גרעין האנס בטה

„שאלת הבטיחות, התעוררה גם ב־ארה"ב — משיב פרופ' בטה — אך אני יכול לומר לציבור הישראלי כי התחנת־חשמל גרעינית היא מיתקן בטוח והפעלתה אינה כרוכה בסיכונים. יתר על כן: אני ממליץ בהחלט, כי ישראל תקים תחנת־חשמל גרעינית, כדי ל־פתור את רוב בעיות האנרגיה שלה".

פרופ' בטה לא זו בלבד שלא נימ־נה עם אבות הכוח הגרעיני, אלא כי־עצה רבות למען פיתוח אמצעי־פיקוח ובקרה. כאשר פוצצו, הסובייטים ב־אוקטובר 1961 את פצצות־המימן ה־ענקיות שלהן, חשש הנשיא אייזנהואר מפני הנשורת הרדיואקטיבית הצפוי־ה, שעלולה היתה לעבור אחרי פיצו־צים אדירים אלה. הנשיא אייזנהואר מינה את פרופ' בטה ליושב־ראש ועדה מדעית, שהוטל עליה לבחון את סכנות הנשורת הרדיואקטיבית של הפצצות הסובייטיות. פרופ' בטה דיווח לנשיא אייזנהאואר: „הפצצות המימניות של הסובייטים [illegible] — והן גם נקיות יותר מרדיואקטיביות".

רעידות־אדמה? בישראל — חלשות

מהזדמנות, ברוב־בהירות, הוא מס־ביר: „כור גרעיני לצרכי־חשמל — ככל כור גרעיני אחר — הוא מיתקן בטוח, ו„נקי" מבחינה סביבתית נקי. הבה נבחון את הבעיות. ישנם אנשים, החוששים מפני אסונות — אבל לא היה אף אסון רציני אחד בהפעלת כורים. ישנם חוששים, שמקרה תקלה במשאבות המעבירות את המים הב־[illegible] את המיתקנים. כדי למנוע תקלה כזאת, קיימים בכל כור כלוס [illegible] ואין מתקבל על הדעת שכולן תתקלקלנה בבת אחת. ואפילו יקרה הדבר, עדיין אפשר להדום את הכור ולהפסיק את פעולתו. אמנם תיג־מם תפוקת־החשמל. אבל זה אינו ענין חמור, כי אפשר להקן את התק־לה בבהירות.

„כמה עוד פותרות הבריות? נניח שיתקלקלו משאבות־הסמן של מיתקני הפקת־החשמל. גם כאן יש אמצעים להתגבר על התקלה. מה עוד יכול לקרות בכור? סיעים שיכול ציבור להתבקע. כידוע לך, מציה צרות מיד לה בכור אטומי. [illegible] אטומית של ארה"ב שאלה אותו: מה יקרה בבקרה כזה? הסיבותו לה, ש־אלה הם צינורות־פלדה מוגנים יפה, והדבר לא יתכן. [illegible] זה האמר: ומה, אם תקרה רעידת אדמה? ובכן בדקנו אפשרות כזאת ומצאנו, שרק רעידה בעוצמה אדירה עשויה לגרום שבר בצנרת — וזה מצב בלתי מעשי, שכן רק רעידה, שהופעה בכור במישרין, עשויה לעורר בעיות.

„ואשר לישראל — לכם אין מה להיפחד מרעידות־אדמה, עוצמת הרע־ידות אצלכם קטנה כל כך, שסוף ה־חוקים בהם חלשים פי עשרה אלפים במה שנחשב מסוכן לכור.

„אינו סכנה נוצרת איפוא — כב־יך הנוגה הפ־ס־קר הגרעיני — רק סכנת חבלה. והלא אתם הישראלים ערוכים יותר בכל בדיקה אחרת ל־קראת אפשרות כזאת — הוא מחייך — ודוקא אנו, בארה"ב, צריכים ל־דאוג יותר מפני אפשרות כזאת.

קרינה — פחות מן הקיימת בתוך הגוף

„ואפילו נניח שציבור בכור התבקע — מה קורה בבקיה כזה? ליבת ה־כור נתונה בתוך [illegible], ובמקרה של תקלה הם מציפים את הליבה ב־המים [illegible] שום קרינה החוצה. אפילו [illegible] לשיכוב בכורים בארה"ב כדי קבול כאבא.אי.סי. [illegible] פתרון ל־בעיה זו. גם [illegible].

— ואף על פי כן — אנו מתעקשים — כבויים אצלנו מדענים בישראל הטוענים, שכור פולט רדיואקטיביות להרך הצבור.

הפיסיקאי לא מבטא ונגש אל ה־לוח ורושם כמה מספרים ומספרים. „הנה הכל בכל, — הוא אומר. בגוף־הוי כמוי היכול אצלכם שהוא חיוני לפעילות [illegible] של המנגנון הביו־לוגי. ליסוד זה יש איזוטופ רדיו אק־טיבי, אשלגן־40, והוא פולט קרינה רדיואקטיבית בתוך הגוף עצמו. גופי־הבריאים סופגים קרינה רדיואקטיבית גם מהקרקע, ומהקרניים הקוסמיות הבאות אלינו מן החלל. כל הקרינות הללו הוקנות פי 15 מהקרינה, היוצאת מתוך כור גרעיני. יתר על כן: במרחק 10 ק"מ מן הכור תהיה עצמת הקרינה רק אחוז אחד כמבצע זה. כלומר, האדם סבורים, אפסיים סיכוייו לספוג קרינה רדיואקטיבית מכור. להרגיע את בארה"ב ביראתם — בכור־ים להלו־כין, לדעתי — המפרסמים הזהרות, המפחידות את הבריות ללא כל ביסוס ותבדוקה".

פסולת — לגנוז בנגב

אבל בכך לא תם כיצור כמות ה־קרינה — הוא אומר. לאורך ע־הפעלה של כורים קיימת, בכל זאת, נקודת־תורפה: „היא קיימת בעיה כמחליפים את ביתה הדלק הגרעיני שבליבת־הכור. מעיה אלה יש להח־זיר לארה"ב, להם הדרש הזכות. ב־ההליך הזה קמים את האלמנט של הדלק בפים ולהתם נעלים כעס באוים רדיואקטיביים. עתה בבנים ל־עתה בארה"ב מיפני באוים בולה. אד־לם כל עוד קיימת סכנה כזאת — כוחך הבוטן — היא צריכה להאגיע אותנו, ולא אתכם".

בשלב זה אני משלים על כך־הפסא־לות שלנו את „הפצצה" רבת־השרבבה ביותר: — פלוטוניום, וזה יהיה על הפסולת הרדיואקטיבית הכבשבבה, ד שאין יודעים כיצד להיפטר ממנה? כן, פרופ' בטה ציפה לכך ואינו מהר־גש כלל כן הבעיה הזאת.

„זו הבעיה הרצינית ביותר במסכת הפעלת־הכורים, — הוא אומר ברינה רגועה, — וגם לזאת יימצא פתרון. ה־תקנות מחייבות לירכז את הפסולת ב־מיכלים במודיניים חזקים, ולגנוז אר־הם במערות או במכרות ישנים. אתם, הישראלים, יכולים לגנוז את הפסולת בנגב. במעמקים הנחתיים מאלפלסית. מקום כזה יש לגדור היטב. במרחק קילומטר מהמקום כבר אין דקפה שום סכנה. נכון שלנו, בארה"ב, היו עד כה כמה בעיות לליליים בגניזת הפסולת. זו בעיה, בעיה התובעת פתרון — אבל יש לה פתרון".

רגישות המעצמות לבעית הפלוטוניום

„לכל בעיה טכנולוגית יש — לדעתי — פתרון. אולם ישנה בעיה אחרת, שלא בקלות יימצא לה פתרון כזה שהיא בעיה צבאית ופוליטית יותר במדינה. „בפעולת־הכור נוצר, כמו־צר־לוואי, היסוד פלוטוניום — ככביד הפיסיקאי — כמובן, זה מקכבש להפ־קת פצצות גרעיניות. לפיכך, גם הפ־

(סוף בעמוד 26)

מתתיהו פלד

ה„אנליזה" לגבי הגול

אודה כי לא השתוממתי לקרוא בעתונות, למחרת הישיבה הדראמאטית של לשכת מפלגת העבודה, בראשית השבוע, כי הגב' גולדה מאיר, דחתה באותה הזדמנות את השקפתי לגבי גורלה של רמת הגולן במסגרת של הסדר עם סוריה. ידוע לי זה זמן רב כי השקפותי על טיב המדיניות שעל ישראל לנקוט ביחס לשטחים אינן מקובלות על ראש הממשלה, אך לא ידעתי כי היא נותנת דעתה גם על „האנליזה" שלי לגבי השטחים.

שלילתה את „האנליזה" שלי היה בה משום חידוש, שכן עצם מתן תשומת הלב לדרך בה מנתח בר הפלוגתא את המצב, יש בו משום [illegible] על העמדה העקרונית. אלא שברור לי כי לא היה בדבריה אלה של ראש הממשלה יותר מאשר „אופן דיבור", שבא להבליט באופן סר־קסטי את השקפתה כי מי שחולק על דעתה, בכלל לא יכולה לעמוד לו „אנליזה" כלשהי. כי היא מעולם לא ראתה צורך לעבוד על הלך מחשבתו של בר־פלוגתא, ואין השקפתי על רמת הגולן יוצאת מכלל זה. גם לא ידוע לי כי השקפתי לגבי רמת הג־ולן הוצגה בפניה במידה כלשהי של פירוט. כל מה שיכול היה להיות ידוע לה עליה, עשוי היה להתבסס על מספר משפטים מקוטעים ששודרו ב־טלוויזיה ביום ו' שעבר, ונלקחו מ־תוך ראיון שנתתי למר נחמן שי ושרובו נגנז.

אמנם אין במה ששודר כדי ל־סלף את דעתי, ואותם משפטים ש־שודרו אמנם מבטאים את תפישתי לגבי רמת הגולן בהקשר של סיכויי ההסדר בינינו לבין סוריה, אלא ש־הם מבטאים את המסקנות ולא את הנימוקים. כלומר, ה„אנליזה" לא הו־צגה בהם.

●

יתכן כי טוב יהיה לפתוח דיון זה דוקא בדבריה של ראש הממ־שלה כפי שהובאו ב„דבר" מהארבעה במארס:

„היא שללה בהחלט את מני־עותיו של ד"ר מתי פלד, הטוען בבטחון עצום כזה, לדבריה, כי הגולן לא חשוב יותר ואם נמסור אותו לידי הסורים הכל למטה, בשטח ישראל, יהיה בטוח. לא שמעתי מאיש זר כי יש כוונה כזאת לשכן שלנו במפנה, אך מ. פלד כבר יודע זאת בבטחון כ־בבטחון כזה... אך מה לעשות ש־אינני בהבנה מהאנליזה שלו, לגבי מה שצריך לעשות."

ברור מדברים אלה כי השיקול והבנת את מחשבתה של ראש הממ־שלה בשאלת רמת הגולן הוא בטחונם של הישובים „למטה, בשטח ישר־אלי. אף אני מקבל כי זה חייב להיות השיקול העיקרי, היסודי, שבו דנים בהסדר לגבי רמת הגולן. אלא שעל שיקול זה, במחשבתה של ראש הממשלה, כיצד מביב שיקול אחר, או אולי זוית אחרת, הרואה בעצם הימצאותם שלנו „למטה", מתחת ל־רמת הגולן, את המתח הבלתי־אפשרי, ובעיקר את הימצאותם של הסורים „למעלה" לדבר בלתי מתקבל על ה־דעת. אך דוקא לצורך בירור הבעיה יש להפריד בין שני היסודות הללו במחשבתנו: כי בטחונם של ישובינו „למטה" אינו נעשה מסוכן משום ש־הסורים נמצאים „למעלה". אלא מכיון שהסורים פועלים, או פעלו, נגדם ופגעו בהם בכל מקרה של חילוקי־דעות באיזור. מבחינה זו די בנסיונם של הישובים שהוקמו על רמת הגולן, „למעלה", כדי להבהיר כי לא הג־ובה בו ממוקם הישוב הוא הקובע, שהרי גורלם של ישובינו „למעלה" אינו טוב מזה של ישובינו „למטה" — שעה שהסורים מוליסים להפגיז, כתבור כי הישובים „העליונים", ממש כמו הישובים „התחתונים", נפגעים קשות בעת שהמצב יורד בהם ב־מהומות.

לעומת גורלם של ישובינו ברמת הגולן, אין ספק כי ישובינו בעמק בית־שאן, למשל, חיים עכשיו בוודאות הרבה יותר שקט ובטוח, למרות שהם נמצאים „למטה", שעה שרמת הגלעד גבוהה מעליהם. בעצם גורלם של ישובי עמק הירדן ועמק בית־שאן חייב לשמש לעצמו ראש הממשלה וכל אלה שיהא איתה בטוחים שבעצם הימצאות „למטה" יש בה סכנה כל כך גדולה. כי כידוע, בתוחם ימים שלפני מלחמת ששת הימים, כאשר ישובינו בעמק החולה ובקעת הירדן שנפגעו לכנרת נתונים להפגזות ה־סורים, היו להם ישובי העמקים ה־דרומיים יותר בטוח ובשלוה לרגלי רמת הגלעד, הרמה התאומה לרמת הגולן, שנהנה בכל התכונות הטופו־גראפיות והאסטרטגיות של אחותה הצפונית.

רק לאחר אותה מלחמה, לאחר ש־רמת הגולן היתה בידינו, החלו ישובי העמקים הדרומיים לסבול עקב הי־מצאם בקרבת רמת הגלעד. והתוצאה של היותם חיים „למטה" בצורה ב־אורה אכזרית ביותר. במשך השנים 1968—1970 נתנסו ישובי העמקים הדרומיים בנסיונות קשים שהיו בעבר מנת חלקם של ישובי העמקים הצפוניים. לאחר כעשרים שנה של חיי שקט ושלוה, כמעט ללא הפ־רעה, נוכחו הם לפתע כי גורלם יכול להיות רע ומר בדיוק כמו זה של ישובי עמק החולה. אמנם לא נשתנה כל שינוי במיקום הגיאוגר־אפי, ולא בגובה היחסי, של הישובים כלפי הרמה השכנה, אלא שרמת הג־לעד נוסדה לבסיס פעולה של [illegible]. אז באה לקיצה תקופה ארוכה של שקט, וההתגררות והסכנה המתמדת עשו את חייהם לבלתי נס־בלים.

רבים מתושבי עמק בית שאן סברו אז כי התקפות בלתי צפויה זו ב־היינה כי רמת הגלעד תיכבש על ידי צה"ל, כמו שנכבשה רמת הגולן, אלא שדעתם לא נתקבלה. השקט חזר לעמק בית־שאן לאחר ספטמבר 1970, עם חיסול פעולתם של המחבלים ב־שטחה של ירדן.

●

אפשר אולי לאמר, כי לקח זה של עמק בית־שאן מחייב כי שעה שנדון בהסדר עם ירדן, יהיה עלינו להקפיד כי חלקה המזרחי של רמת הגלעד ימסר לישראל, משום שישו־בינו „למטה", בעמקים, אינם יכולים להבטיח על כך שהדירה הזאת תהיה בידים בטוחות. כי מה יקרה אם המלך חוסיין ישל, ואת ירדן יתפוש גורם קיצוני לדעת את קרבת הישובים ויפגע בהם ללא רחם, [illegible] הסורים בעבר?

אך דומני כי איש אינו [illegible] מיד תנאי כזה לירדן, [illegible] שברור כי תנאי כזה [illegible] יכולה לבסס את בטחון [illegible] על יצירת מרחבים המפרי[illegible] לבין גבול המדינות השכ[illegible] טענה כזו שגורה בפי רב[illegible] אך האמת היא שאפילו א[illegible] כל אינם מתכוונים כי [illegible] להם, שהרי אלה הם או[illegible] המובעים כי נאכלם כל [illegible] לישראל, הגם שבאופן [illegible] ערכו כשטח המוצג בין [illegible] הגבול.

בטחונם של ישובי עמ[illegible] יובטח לא על־ידי ליבר[illegible] רמת הגלעד „למעלה", [illegible] הקמת יחסים יציבים ע[illegible] יבטיחו קיום יהודי בשלו[illegible] עמק בית שאן והן לישו[illegible] גלעד. וכלל זה יפה, ב[illegible] גם כשמדובר בבטחונם [illegible] עמק החולה. פירושו ש[illegible] כי לא השאלה מי „למעל[illegible] מטה" היא השאלה הע[illegible] האם ניתן להקים משטר [illegible] בשלום משני צידי הג[illegible] סוקרים את תולדות ישוב[illegible] שאן אנו רואים כי [illegible] שנים, רק שלוש שני[illegible] שכשטר כזה לא שרר [illegible] כהן ניתן להסיק כי לא [illegible] הם הקובעים את גורלם [illegible] אלא יחסי שכנים. לנ[illegible] נסיונם של ישובי עמק [illegible] עודד מבחינה זו, ונותן [illegible] כי הסדר של קבע של [illegible] ירדן יבטיח להם חיי ש[illegible]

שונה לחלוטין הוא [illegible] ישובי העמקים הצפוניים [illegible] הגולן. ישובים אלה סבלו [illegible] מהסורים, לא משום ש[illegible] אלא משום שיחסינו עם [illegible] מאד בלתי יציבים. [illegible] בלתי פתורות הנכירו א[illegible] הסורים בעבר. יבוש [illegible] מי הירדן, עיבוד חלקי [illegible] המפורזים ועוד, כל אל[illegible] שקט מתמיד באיזור. א[illegible] בישובים, כי כידוע, [illegible] מתחולל בקרבת ישובים [illegible] הם ניצלים מפגיעה. ב[illegible] מלחמת ששת הימים ל[illegible] בשום תושבי ערי הגל[illegible] משל, תשנים שלפני [illegible] הישובים שלרגלי רמת [illegible] נות המצב הזה. לפיכך [illegible] גדולה עכשיו היא [illegible] מצב שבו יוסיפו עם [illegible] משתוררים מאותן בעיות [illegible] את האיזור שלרגלי הר[illegible] אזור קרבות בלתי פוסק[illegible]

התשובה על שאלה זו [illegible] ללא כל יסוד יוזהה [illegible] במסלה „ידיעה" כי [illegible] שיהפש־נו לנו ולסוריה [illegible] איש ליד רעהו. אפשר [illegible] הסיכוי שאכן יוזהר כגב[illegible] הקרוב אינו רב, שכן [illegible] ימים האחרונים הולה [illegible] ההצבעה כמבהה [illegible] כלפי ישראל. עמדה זו [illegible] רבה כבכך ההסם הפ[illegible] רים בין ביחות וקבת [illegible] בתוך סוריה, ואיש מן [illegible] יכול לדעת בוודאות [illegible] הפנימיות של סוריה [illegible] לגלות יותר מתינות ביח[illegible]

בניגוד למצרים שכב[illegible] 1971 הודיעה על נכונ[illegible] שלום עם ישראל, בתנאי[illegible] שאינם שוללים את קיומה [illegible] הרי סוריה רק בעקיפין [illegible] הקרקונה של החלטה 242 [illegible] תמה ים הכיפורים, ואין [illegible] כיצד היא מפרשת אותה. [illegible] דינית על סוריה עוד ל[illegible] דרך ארוכה לפני שתוכל [illegible] אל האפשרות של הסדר [illegible] כאל אפשרות ממשית. גם [illegible] שסוריה העשה כברת ד[illegible] זמן קצר. מכאן שניתן [illegible] נגיע להסדר עם מצרים [illegible] נגיע להסדר עם סוריה. [illegible] כי ממשלת ישראל לא [illegible] מצרים להביא את יחסיה [illegible] גיבוש עוד בטרם תהיה [illegible] ניכרת ביחסינו עם סוריה[illegible]

אין להתעלם מכך כי מ[illegible] למסית עומדת ישראל [illegible] מהווה אך רבת סיכויים, [illegible] ותרת את תוצאותיה. אך [illegible] להניח לרגע כי ניתן להג[illegible] יציבים של קיום יהודי [illegible] נורמליזציה של היחסים [illegible] שכנינו, יוכח על נקלה [illegible] זה שאלת הגובה היחסי [illegible] שבקרבת רמת הגולן היא [illegible] משנית. אם יוקם הסדר [illegible] לבין סוריה ישרור השל[illegible] ואז ישובינו שבעמק יגנו[illegible] בטחון. אם לא יוקם ה[illegible] יסבלו ישובינו מאש האו[illegible] יוקמו בעמק או ברמה. [illegible] גדולה היא האם ממשלת יש[illegible] מתוך הכרה כי ניתן להק[illegible] יציבים עם שכנינו והקדי[illegible] מרצה וכוחה, או שהיא [illegible] בדוגמה כי הישיבה „למ[illegible] הבטחה לשלום. זאת השאל[illegible] להפסיק את ראש ממשלת [illegible] חדשים הקרובים, ויש לק[illegible] חדשים אלה מחשבה [illegible] סית הנוהה את הממשלה [illegible] ולא מחשבה דוגמתית כ[illegible] איפיינה את כל תקופה [illegible] גולה בזור עד כה.

פלד

לגבי

שולמית הראובן • עיונים בתרבות אחרת

יהודים

נ

אמר מייד בראשית הדברים: יהדות אמ־ריקה היא התפוצה היהודית הראשונה [ב]היסטוריה שלנו שאינה יכו[לה] להשתמש בלשון העברית כלינגואה פראנקה". מכל ...סי התרבות היהודית העב־רית היא הנכס הראשון שנע־... שם; וכל המבין ולו מעט ...מהותה של העברית יודע ...ין זו שפה בלבד אלא תר־...ת שלמה, מערכת מושגי־... שלמה, שכריתתה פירו־... המעשי כרת מעצם מהותה ... התרבות ואולי הרבה יו־... מכך.

...ימים שקדמו לראשיתה של מאה ...היה כל־עיקר חינוכו של נער ...דהו הלימוד בחדר ובישיבה ...ש המעשי היה שהנער גדל, ...גיל שמונה־עשרה יום שלם בתוך ...בית; ככל שהיתה זו, לעתים, ...ית קטועה, לשון שאינה מתו־..., אבל עברית. משבגר ויצא לע־... פרקטיקא השתמש בלשון הארץ ... או באחד משיבושיה, כגון ...ש באשכנז, או לאדינו במה ...י בשם הרחוב ספרד.

...כל — וזה אולי העיקר — בכל בכל ההיסטוריה הארוכה שלנו, ... נפגשו שני יהודים משתי גלו־... שונות, לשונם היתה עברית, ...לו עילגת; בכל עת בה כתבו ...ות ורבנים מכתבים אלה אל ... היתה הלשון עברית, ואפילו ...ה־משובשת; בכל מקום בו בי־... יהודים להזהיר אלה את אלה, ...משו בפסוק עברי; כמעט כל ...זי וחם בין אדם לחברו נעשה ...ת העברית, או לפחות בעזרת ... של מושג־ערך עברי בתוך ... לועזי, כגון „מאכן שלום־... באידיש, „סניר בושת־פנים־...ינו.

...עברית היתה התשתית, הצופן, ... האמיתי ביותר, לשון־השבט ...יהות, הגורם־מודע הקולקטיבי, ה־... שבו מהרהש עיקר המפגש בין ...שי לרעיוני, בין השותפות־לישעה ...

... אינו זוכר אותו פסוק ב„מוטל ...פייסי", שבו פונה יהודי ברחוב ... מוטל שנתפס לרשות, האומר לו ...בית: „מוטל, קח ־ידך מן היוון ... זרה" — ומוטל מבין. שומט ... הזכורת. הרי פסוק זה יכול היה ...שה באותה לשון, באותה צורה, ... יהודי בזמן, בשינוי שם. בל־... או בפורטוגל, בכל דור ודור ... אלפיים שנה, והוא היה מבין ...בדיוק כשם שהבין הנער מוטל ...ימי הזגן בכתריאלבקה.

...הות האמריקנית היא הראשונה ...ה, מכלל זה ולי, לפחות, עדיין ... להעריך את מלוא המשמעות ...שית המעשית של עובדה זו, ... ברור שהדברים חמורים.

...רץ חד־לשונית

... גרם להעלמות העברית מעיר־... האמריקנית, ומרוב הנוער בי־... וגולה?

...שע. אמריקה בכללה היא ארץ ...שונית; הורים אינם מכניסים מ־..., כלל וחינוך הגיוני עם אינו ... בעצם, שהתלמיד יודע אי־פעם ... משפה אחת, וכשם שהדבר אמור ... היהודים, כך, מסתבר, נקלט המנ־... בקרב יהודים. אמריקה היא ... גדולה וכביכול אין צורך, בכל ... לא צורך מעשי, לדעת יותר ... את לשון הארץ.

... שארצות־הברית היא לא רק ...שונית; קיים בה גם לחץ חזק, ... ודווקא מרצון אלא בשל תנאי ..., גם לחד־תרבותיות. אמנם מדי־... שם הרבה על פלורליזם רצוי, ...בדלים אתניים ברוכים ומפרים, ... ומציאות בעיר־השדה היא של ...כליות מוחלטת כמעט, של רשתות ...סעודות וקטגוריות אחידים ומאכ־... אחידים, של צריכה המונית ...תר מוצר עצמו.

...שה, גם ההבדלים האתניים ה־... שה־רשם נעשים כעין מוצר ...: קבוצה זו „צורכת", כביכול, ...בייגל־קלאס" ביום ראשון, קבר־... „צורכת" את ה„היברו סקול", ... נפגשים אחר כך בבריכת ה־... דומה הדבר, להבדיל, למשי־... בעוגות תוצרת בטי קרוקר ... ועוגות תוצרת פילסברי מכאן. ... אינו רב. ועיר־השדה פירושה, ... עיר של יותר ממליון איש.

...לה היא שאחרי שמונה ... של לימוד עברית, כביכול, ... „היברו סקול", אין הלומדים ... פגישה הכתובה מסוגלים לנסח ... בעברית העולה על שתי מילים, ...שלה לא תמיד בסוד התעבירי ... התלמידים אינם יודעים. הרבה ...מן הלומדים. סיפר לי ישראלי ... במקום על גננות, אגב בוגרות ...ת וטובות, שלימדו את הילדים ... עברי שלשונו כך:

...ם יורד לי על הראש,
... יורד לי על הפסנטף..." (במרת ... אמרקן).

... הישראל לבדו פסנטף זה, ...ת ההעקשה שזאת מלה עברית ..., מה, והעלה שהכוונה ל„פב־...

...עד־לעברית הצמוד למוסדות ... הגדול אינו פושר, ורוח ...אליבות שורה בו. עצם קישור ...ית, בלשון, לדרישות הדת המע־... שמירת שבת וכשרות, אינו ... את קיץ הלשון בקרב הנוער ...שי בהליכותיו, והעברית נעשית ... עסק זהי אחר" בעיניהם. זמרי ... במוסדות הקהילה, כיון שגם

נתמך על ידי הקציבי, המועצות המקומיות הכלליות, כמיטב הרוח ה־ליברלית והאקומנית השוררת באר־צות־הברית, משתדל מאד ש„לא להג־זים" בהבדלות.

אגב, בשל תמיכת הממשל המקומי פתוחים שערי המוסדות הקהילתיים גם ללא־יהודים הגרים בסביבה, ויכול אתה לראות בבוקר אמהות ואבות כושיים או לבנים־פרוטסטנטים מבי־אים את ילדיהם לקהילה, חבושי כיפות „ילד טוב"; הללו חוזרים אחר כך הביתה ודורשים להדליק נרות חנוכה בדיוק כשם שילד יהודי בבית־ספר מעורב דורש את עץ־הכריסטמס שלו.

התוצאה של כל אלה היא שנער יהודי בארצות־הברית, ההולך לפי דרישת הוריו ל„היברו סקול", ואפילו לומד על־פה כמה משפטים לקראת היותו בר־מצווה, איננו בשום פנים ואופן דו־תרבותי באמת; הוא נשאר חד־תרבותי, אמריקני, בתוספת כמה מנהגים מיוחדים. הלשון העברית, על כל מכלולה התרבותי, איננה מה־ווה גורם בעיצוב דמותו. ואם יאמר אדם לנער בקלמבוס, אוהיו, „דוידה, קח ידך מן היוון וברית זרה" — הוא פשוט מאד לא יבין.

אינני יודעת איך, ובאיזו מהירות ניתן לאבחן ולהעריך את המשמעות העצומה של כל הדבר הזה. אני יודעת רק שתחושתי היתה שזהו אחד העיקרים הגדולים של עצם הקיום היהודי, ואובדנו הוא ענין כבד־משקל כל כך, עד שאין אנו מעזים לדון בו כראוי. אבל ראיתי את הפרסום האחרון של ארגון „הדסה" בדבר אחוז נישואי התערובת בקרב יהדות ארצות־הברית.

ב„הדסה" מדברים על ארבעים ושמונה אחוז מכלל הנישואים. בכמה מקומות באמריקה הלאטינית הנישואים בין יהודים הם היוצא מן הכלל, ולא הכלל, שכן הכלל הוא נישואים מעורבים. יש אומרים שמס־פרי „הדסה" מופרזים, אך גם המפקפ־קים מדברים על שלושים ושבעה, שלושים ושמונה אחוז, והמקומה בקו עלייה.

צורה אחרת של אובדן אנשים ב־קהילה היהודית היא זו הנגרמת בשל ניידות. כל אמריקה היא בניידות גבוהה של אוהיים מעיר־לעיר. לאח־רונה מסתבר שלמרות הריבוי הטבעי מספר היהודים הרשומים בקהילות איננו עולה ולעתים אף יורד. מסתבר שזוג יהודי העובר מעיר־לעיר, לעתים קרובות מאד פשוט איננו נרשם ב־קהילה, איננו מתייצב ואומר: באנו, אנחנו יהודים, מעוניינים להשתתף בפעילות הקהילה.

הם נשרים במעבר.

„ישראלי הבא לשם לשנה־שתיים מתבונן בכל אלה ואומר לעצמו: נטלו מהם — או הם נטלו מעצמם — את החדר והישיבה; נטלו מהם עולי הדת, שכללו בשעתם ערכי לשון ומושגי־ערך הקשורים בלשון; לא נתנו להם בתמורה את האוצר הגדול ביותר שלנו, את העברית החילונית, ההומניסטית. הקיום היהודי בארץ נמ־שך, גם ברור שאינו דהי, ויימשך, בשל תרבות ולשון; גולת מיהדות

רשמים של סופרת בארה"ב

אמריקה את זהות, ולא נתת להם בתמורה את הלשון ואת כל התרבות הכרוכה בלשון — מה נשאר?

לעבוד קשה כדי להיות יהודי

המארחת שלי בארצות־הברית, אשה חמוד חושב, אמרה לי פעם: „כדי להיות יהודי בארצות־הברית, צריך לעבוד קשה". אמת ויציב. צריך ל־הסיע ילדים ל„היברו סקול" וממנו, צריך לעבוד כדי להכין את החגים, צריך לדחוס את יום־העבודה ביום ששי בצורה כזאת, שאבי המשפחה יגיע לקידוש, גם אם אחר כך הוא צריך לצאת לסעודת־ערב עסקית; צריך לנסוע מרחק רב לאטליז הכשר, שלא תמיד הוא פתוח בשעות הנוחות.

והפיתוי בחוץ עצום: להניח לכל זה, לנוח ביום ראשון ולא להסיע את הילדים לשיעור העברית האומלל בלאו־הכי, לקנות באטליז הסמוך שבו קונות כל השכנות, לא לחזור כך־וכך עשרות קילומטרים בליל שבת כדי לקדש. שלא לדבר על עבודה בתוך הקהילה, ועל המאמץ הכספי והנפשי העצום המושקע בסיוע לישראל.

סיפר לי רופא יהודי מדטרויט ש־הרבה מאד הקציבים ההולכים לישר־אל אינם נרשמים כלל בספרי המג־בית או בכל מקום אחר. הוא עצמו, משמשמע על פרוץ מלחמת יום הכי־פורים, טילפן ושאל מה הדבר הנחוץ ביותר לישראל כרגע. אמרו לו: מזרקים לשימוש חד־פעמי. טילפן אל כל חבריו בבית החולים ובמרפאות, ותוך שעה קלה אסף כמה אלפי מזרקים, ארז ושלח ארצה. עד היום הוא משלם עבורם, מכיסו. איש לא רשם פעולה זו, ואין הוא מנכה אותה ממס.

והאת הגישה: לעזור לישראל — זה המעשה היהודי בהא הידיעה. מי שמעוניין להתבולל, גם לא יעזור ל־ישראל. ויש רבים כאלה.

מאידך־גיסא, זמן קצר לפני בואי לקהילה במיד־ווסט, שבה התארחתי חזר לשם הביתה יהודי מקומי מפעילי המגבית, אחרי ביקור בארץ (רבותי מן ה„יו.ג'י.אי.", שמו רשום לפני ושמור לעיונכם, כעדות חיה) — כינס את הקהילה, וסיפר לא פחות ולא יותר: „ישראל היא בית־קברות". (מצוטט מילולית!). „ירושלים היא בית־עלמין, הכל סגור, הכל חשוך. לא היה לנו מה לעשות אלא לשבת שבעה עם הישראלים".

כעבור זמן קצר, סיפרה אשתו אותו סיפור עצמו בקבוצת הנשים שאליה היא משתייכת. כמעט בכל פגישה מפגישותי (והן היו שלושים ושש פגישות הרצאות בארבעה־עשר יום) — נאלצתי להזים כליל את דבריו של פעיל המגבית. אגב, אף נציג

ישראלי אינו נוהג כך, ודברי נציגינו הם דברי אמת ללא כחל ושרק. פעילי המגבית — שאגני. יש אומרים שם שקיבלו הוראות ממישהו בארץ „ליילל".

בין אם קבלו הוראות אם לאו, האמת היא שיילול זה משיג את התו־צאה ההפוכה: אנשים אומרים לעצ־מם: אם בישראל כל כך רע, סביר שלא תוכל להתקיים לאורך ימים, ואם כן, למה לי להשקיע בה? — עוד דוגמה לשקר שלא רק שאינו מוסרי, אלא גם אינו משתלם. נצי־גינו עובדים קשה כדי להזים את היילולים הללו — ולא להעליב את המגבית.

אגב, לגבי יכולת העמידה של ישראל יש מטילים כאן ספק, אולי מפתיע באוזניו של ישראלי, ספק הניזון לא־מעט מדבריו של היורד הממוצע, והישראלי־המכור הממוצע. בארוחת צהריים עם הפאקולטה ב־אוניברסיטת אוהיו־סטייט (הגדול ב־קמפוסים בארה"ב, למעלה מ־47.000 סטודנטים) נשאלתי, ובלא מעט לחץ, האם אין לצפות בקרוב להגירה של מרבית הישראלים לאמריקה, באשר מחירו של טוסטר בישראל (כך אמר השואל) הוא שבעים דולר, „וכך הרי אי אפשר לחיות".

מסתבר סיום לפני כן דיבר מישהו בתוכנית טלוויזיה על השוואת מחירים בארצות השונות, והמציא כאילו אצ־לנו עולה המצנם (הטוסטר) שבעים דולר, ולהשומע יגעם.

קשה עד מאוד בתרבות זו, שרובה ככולה חומרית ונוחה ואסתטית ונ־נוחה, להסביר שקיום ישראל אינו תלוי במחירו של טוסטר. אנשים נוהגים להקיש מבעיות עצמם. שואלי ודאי לא היה מסוגל להתקיים ברמת החיים הישראלית, ולכן הוא סבור שגם אחרים אינם יכולים.

אבל הדברים יחסיים עד מאוד. ראיתי שם משפחות שאינן מסוגלות לחשוב על קיום בלי שני מקררים ושני ארונות הקפאה לפחות. וכאשר מגיעים לעיר יורדים מן הארץ, שגם הם רוצים בשני מקררים, ומוציאים את דיבת הארץ רעה. וכאשר בא מדי פעם־בפעם גם ישראלי עלוב־נפש ה־משנודר מן הקהילה רהיטים ובגדים ותוספת משכורת לו ולמשפחתו — ר היו גם כאלה — ברור שמצפונו של יהודי היושב על סירי הבשר ואינו חושב לעלות, אינו מציק לו כלל: עובדה, הישראלים שהוא רואה גם הם כאלה.

אולי בכך עצם חשיבות ביקורו של הישראלי הנורמאלי. עם אחד משו־אלי הגעתי להסכם: אתה, אדוני ה־פרופסור, לא תשפוט את ישראל לפי כמה מן הישראלים שאתה רואה כאן, ואני לא אשפוט את אמריקה לפי כמה מן המגיעים אלינו. לחצנו יד.

תנו להם עתון

עוד מושג ישראלי על אמריקנים שמתנפץ במגע האישי: תרבות ה־סמים וכל ספיחיה. במיד־ווסט הכלו, הנורמלי, משפחה היא משפחה נור־מלית למדי, יחסי ההורים הילדים תקינים, על הסמים קוראים אבל לאו־דווקא רואים, אלא אם כן עוב־דים כעובדים סוציאליים בעיר הגדו־לה. מסתבר שהקהילה שולחת אלינו הרבה מבניה הבעייתיים, כאילו יש־ראל היא הכישוף שיתקן כל מה ש־קלקלו ההורים בחינוך.

את הנורמאלים, את הילדים ה־טובים במשפחות התמות, כמעט ש־אינך רואה בארץ, כי רובם נשארים בבית. שליח ישראלי היושב במקום יודע לספר שאחד מראשי הקהילה איים עליו ואמר: אם אתה תמשיך לפתות את הטובים שבקהילה שיעלו ארצה, אני אישית אדאג שיזרקו אותך הביתה, כי אני צריך אותם פה.

איפה הם דרושים יותר? לא לי להשיב על כך, כי לא נסעתי לא ל־מגבית ולא לעידוד עליה, ולא אל יהודים במיוחד, אלא כסופר־תושב העוסק בתרבות ובספרות, ומשיב — כאורח רגיל — גם על שאלות ב־תחומים אחרים. מפתיע לראות עד כמה הם יודעים עלינו, לנוכח ה־אדישות הכללית השוררת שם.

אני רק יודעת ש כ ו ח ו ת י נ ו ב־כל מקום בארה"ב זו הקהילה; עם כל הפתיחות הליברליות הכללית, הם המשפחה שעליה אתה סומך. כ־אשר היתה לי הופעה בת עשרים ו־חמש דקות בטלוויזיה, (ושם הס־תבר לי, דרך אגב, עד כמה לא אמינה עליהם התעמולה הערבית, ו־עד כמה אנחנו נהנים מיחס רציני ומאמת) — ובתכנית זו היה עלי להשיב על שאלות מאזינים מטל־פנות, דאגה הקהילה לטלפן ולשאול כמה מן השאלות הרלוואנטיות: שבויינו בסוריה, הנפט, קליטת יהודי בריה"מ, וכך הלאה. כאשר אתה מו־פיע בקהל מעורב, אתה חש, בצליל, בצורה פיסית ממש, את התמיכה ה־יהודים שבקהל.

עד מתי? גם זאת אינני יודעת. אי־גון כגון „נשי הדסה" אינו זקוק, אולי, לעברית כקשר תרבותי; הן מיבצעיות, והן באות אלינו כל העת. קבוצה מהן נסעה ארצה בשבעה ב־אוקטובר כדי לראות במו עיניה מה בחוץ. אבל מה על כל הקבוצות ש־אינן מיבצעיות, שאינן מגיעות אר־צה, שאינן חושבות כלל על עליה, אבל עובדות קשה בבית כדי להשאר יהודים?

ואני חוזרת לנושא הקודם ולמסקנה המתבקשת: אם לא נדאג שיידעו עברית, שיוכלו לקבל — ולקרוא — עתון וספר מן הארץ, ולעקוב אחרי כל המתרחש אצלנו, שיבינו שמדובר אצלנו בתרבות אחרת, שיוכלו להש־תמש בלשון באותה צורה לפחות ש־בה השתמשו יהודים בכל הדורות עד כה, בכל הגלויות עד כה, — יתכן שתוך זמן לא־רב לא תהיה כמעט קהילה יהודית ממשית, וזו שתהיה, תהיה מעוטת השפעה, יהדות של בינונים ולא של תרבות מובדלת.

אני חושבת שצריך לתת להם את העתון מן הארץ. שצריך להחזיר להם את העברית. ומבלי שאדם רוצה ל־השמע כמפליג, נדמה לי שזו באמת־ובתמים אזעקה.

כל יום פורים

הנה ננו להביע את השתתפו־תנו בצערם של קרייני הטלוויזיה, הדומים יותר ו־יותר לכיתת מתאבדים. כאשר הם מודיעים כי „כתבנו ביקר במקום", כבר ניכרת בקולם נימה של היסוס, שמא הקטע לא יופיע על המסך; וכאשר הקטע אינו מופיע על המסך, הם מביטים בנו בעיניים קפו־אות ובחיוך נעלב, כמו בצילומי „מבוקשים" של המשטרה. שפ־תיהם הקמוצות מעידות על ר־צון עז לומר כמה פסוקי יום לטכנאי האחראי למחדל, אבל הם מבליגים.

„מרכז המפלגה דן בהקמת ממשלת חרום. כתבנו שנוכח במקום, מדווח..." — מודיע ה־קריין. וכאן באות 10 השניות הארוכות, שבהן הוא מביט בנו באימה „שמים, רחמו עלי", ו־רק אז מושיע המסך, אבל במ־קום מרכז המפלגה, רואים את ריקוד הדולפינים בקליפורניה. המצלמה חוזרת אל הקריין ה־מסכן, המתנצל על התקלה ו־מספר כי „הנרי קיסינג'ר חזר אתמול לוואשינגטון" ועל ה־מסך מופיע שדה ורדים נובלים של מושבניק במילואים. הפעם הטכנאי עומד מיד על טעותו ומחליף את הוורדים בקופאי שנשדד בבאר־שבע. חוזרה אל הקריין, ששערותיו הכסיפו בי־נתיים. בקול יגע הוא מצטער על התקלה ומבשר כי „הרולד וילסון נכנס לתפקידו כראש ממשלת בריטניה", אבל הילד

אינגו. ובעוד הקריין מחייך ב־עצב, כמי שקיבל צו ריתוק, צצים על המסך קוים אלכסו־ניים מרצדים ומרחוק שומעים מוסיקה ערבית. בסוף משתל־טים הטכנאים על הבעיה ואנו רואים קטע מ„משפט הקופים" עם התרגום של „המגילה" ש־תשודר ביום ו'. טעות לעולם חוזרת ואתה חוזה גם הדול־פינים הרוקדים. אחריהם מופי־עים שלשה קוים מאוזנים ועי־גול, שמתוכו מזנק יצחק רפאל לשולחן הממשלה, בעוד שקולו של הקריין מבשר על תצוגת אופנה בפאריס. דווקא כאשר המתח מתקרב לשיאו, יורד על המסך ערפל סמיך ורק לשניה רואים את הקריין מאיים באג־רופו לעבר חדר הטכנאים. מאז מחבק את צ'אושסקו בשעה ש־הקריין מוסר על נסיון חבלה בעפולה. ובזמן הודעה על רי־כוזי כוחות בגולן — הדולפינים רוקדים. כדי למנוע התמוטטות עצבים אצל הקריין, לוחץ ה־טכנאי הראשי על כפתור ה־חרום ועל המסך מופיעה תמונת הרוח הגואלת. כידוע, תמונת הרוח היא המבנה האופייני ל־מדינת ישראל בכלל ולירושלים בפרט, כמו שהכותל המערבי הוא המבנה האופייני של אמס־טרדם, או מגדל אייפל של לונדון.

מה יעשה קריין אם המצל־מה לא תרד ממנו אחרי עשר שניות של אלם? האם יתחיל להתגרד, להשתעל, להת־עטש או שיברח מהאולפן ב־זעקת אימים? מכל מקום, אני חושב כי הקריינים ראויים ל־תוספת שכר עבור הסבל, ה־התאפקות וההזדקנות בטרם עת.

גם הצופים. בקרוב יופיעו בבתינו נציגים של חברה ל־חקר דעת הקהל ויבקשו ל־דעת, אם קיבל מישהו במשפ־חה שבץ כתוצאה מציפיה ב־„מבט לחדשות", ואם לא קיבל, או מדוע לא קיבל ואם כן קיבל, האם הוא מת מצחוק או מרוגז? ושאלה ב': האם חשב הצופה על כך כי בהפקת הקטע שהושמט אמש מפני ש־הטכנאי שכח לשים את ה־ציפציק הושקעו 6000 ל"י מ־כספי הצופה?

יעקב שורת

בפורים עליז

תם המשבר ויצהל כל העולם והעם ● ומכורכמים רק פניו של משה ברעם ● (אין דבר, ימתין, הוא כשר עוד יפרח ● ממנהיג כמוהו לא יברח המערך) ● ובכן שבו גולדה, דיין ופרס, ויש ממשלה ● המפד"ל גם הוא בא ב"ה בה ואפשר להתחיל מן ההתחלה ● ולמי נישא ברכה, למי ניתן תודה בסך? ● לאסד, האריה, שוחר רעה בצפון־מזרח!

הסוד עוד לא דלף ואנו לא נוכל לדעת ● מה בדיוק קרה שם בדמשק ו/או מול המובלעת ● אך מקורות ופרשנים האמינים לעייפה ● סבורים כי במקרה הגרוע ביותר יזמו הסורים מיתקפה ● ולאור מידע כה מפוצץ אך די ידוע וגלוי ● נשאל: השוב היה דיין עיוור כה לצפוי?

וכמו חלום זוועות נרקם אל מול עיני ● מעגל־קסמים עד־לאיידע, בלי קץ ועד בלי די ● דיין בממשלה, וצה"ל עושה שריר ● הסורים נרגעים, המדחום מראה: „קריר" ● דיין שוב מתפטר בגלל סיבות אשר לא השתנו אף כמוא־זה ● הסורים (לאור התפוררות הממשלה בישראל, או מאחר שאין כדיין אימה עליהם ועל קיסינג'ר כמפריד כוחות) פות־חים מחדש בכוזה... ● וכן הלאה וכן הלאה בשלשלת מזורה ● ומה בינתיים, חוץ מגזירת סרטי כבישים על ידי רבין, שר העבודה?

אה, אי־פעם רבין אני שואל וממתין למענה נכון ● מה היה קורה, לו המידע הנוראי והסודי על סוריה היה מגיע א ח ר י התמנותו שר בטחון? ● אני שובר ראשי, מרים, גבוע ידי ● לי אין תשובה, כשם שלא ברור סוף סוף אז מיהו יהודי? ● פעם שאלו מיהו יהודי ומה רוצה דיין ● עכשיו מיהו דיין ומה רוצה יהודי זו שאלה קצת לעניין ● או שמא בשלב זה, רעם וחזית ● סהרור ראשי מהקרקס בפורים כה עליז?

מבצע מיוחד לרגל החגים
15%
הנחה על המלאי

בוא וקח מיד
מהמבחר הגדול של פינות אוכל וישיבה

בוא למקור בוא לדימור
דימור
ריהוט־תרבות הדיור תצוגת הרהיטים הגדולה בישראל
ת"א, ארלוזורוב 53 (בנין השופרסל) טל. 230181 243108
לרגל המבצע, פתוח במשך חודש מרס גם במוצאי שבת עד שעה 23⁰⁰

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

גור אריה

מאת אלי אייל

לפני שחזרו השבוע הקצינים והחיילים המורדים באתיופיה לקסרקטיניהם, היו ישראלים שביקשו להזכיר כי בין עלילות הישראלים באפריקה גם הסיפור על־כך שישראל היתה הראשונה שהעמידה את הקיסר על דבר המרד של המשמר המלכותי נגדו בראשית שנות ה־60. הקיסר היה אותה שעה בביקור בברזיל והסיפור אומר, כי הישראלים באתיופיה הזעיקו את ירושלים וזו הזעיקה את השגריר הישראלי בברזיל כדי שהאחרון יזעיק את הקיסר.

ידיעה ממקורות מערביים אומרת, כי מפקדי גדודים בצבא אתיופיה עירערו בזמנו על תבונת ההחלטה לנתק את היחסים הדיפלומטיים עם ישראל. לפי גירסה זו כאלו הקולונלים הצעירים מי ייוותר לאתיופיה כאשר האמריקנים מתקפלים ממנה לאיטם והערבים המוסלמים לוטשים עיניים להתפוררותה של הקיסרות והמדינה העתיקה והמפולגת הזאת.

אי נוצרי בים מוסלמי

הצצה במפה מסבירה את מצבה המיוחד של אתיופיה בים מוסלמי: סומלי, סודאן, אריתריאה (שסופחה אליה). רק קניה נחשבת באתיופיה לגבול בטוח. ביקורו הרשמי של הרמטכ"ל הקודם, חיים בר־לב, ב־1971 באתיופיה, נתן את האות לתעמולה הערבית לפתוח בביקורת על הנוכחות הישראלית הגוברת באתיופיה ולספר על הסיוע הישראלי שניתן לה. כך, למשל, סופר בעתונות הערבית, כי ישראל נטלה על עצמה לספק לאתיופיה ציוד אלקטרוני, רשת ראדאר וספינות טילים ומכמר חופים. העתונות הערבית גם טענה, כי קצינים ישראלים מאמנים את הצבא האתיופי וכי כמה מהם נהרגו בנמלי אתיופיה ומאמנים את הצי האתיופי. האתיופים הכחישו ובמיוחד דחו את הטענה, כי לישראל בסיסים בחוף הים האדום ובאיים הקטנים הסמוכים לבאב אל־מנדב. (פרופ' מרדכי אביר מן המכון ללימודי אסיה־אפריקה בירושלים, ששהה באדיס־אבבה כדיקן הפקולטה למדעי הרוח באוניברסיטה שם, העיר כי לבסיסים כאלה לא יכול היה להיות ערך צבאי, שכן אפשרות ההגנה עליהם מוגבלת מאד).

מכל מקום אין ספק כי בין כל ניתוקי היחסים על ידי מדינות אפריקה במלחמת יום הכיפורים ואחריה — הניתוק של אתיופיה היה המכאיב והגורלי. ברור שלנוכחות ישראל במדינה השוכנת לחוף הים האדום היה ערך כלכלי. ההסגר במיצרי באב אל־מנדב (שהוסר רק אחרי חתימת ההסכם עם מצרים) הוכיח את חיוניות נקודה זו לחופש השיט הישראלי. שהרי טענת הערבים היא, כי אם השיט הישראלי לאילת יכול להחסם בבאב אל־מנדב או בכל נקודה שהיא מחוץ לטווח כוח המכה הישראלי, אין כל הצדקה להשארת שארם א־שייח' בידי ישראל.

השפעת צאתם של היועצים הישראליים

אופיינית היתה, איפוא, הידיעה השבוע, שמקורה בפאריס, כי "יש התמהים אם להוצאת היועצים הצבאיים הישראליים, לא היתה השפעה שלילית על היכולת הקרבית של יחידות צבא אתיופיות מסויימות ואם יציאתם של הישראלים לא עודדה את תנועת הגרילה באריתריאה". ישראלי שביקר באתיופיה זמן קצר לפני נסיון ההפיכה לפני 13 שנה, נזכר כי זמן קצר לפני־כן ביקר שם משה דיין וצעירים אתיופיים חקרוהו על תסיסה בקרב צעירים בישראל.

בארץ של תככים ובגידות, שהקיסר מושל בה באמצעות תנועה מתמדת של מינויים והעברות ופיטורים, אין יודעים לעתים קרובות מי עומד בראש המרד, כפי שעד לכתיבת שורות אלה לא יכלו מומחים לענייני אתיופיה (המקבלים גם מידע ממקורות חוץ) לנקוב בשמו של מישהו או להניח את האצבע על חוג מסויים שהניף את נס המרד. ב־1960 ידעו כי מפקד המשמר הקיסרי וראש השרותים החשאיים עמדו בראש המרד אבל אפילו חלקו המדויק בנסיון ההפיכה של בן הקיסר שנוי במחלוקת עד היום. הוא עצמו טען, כי שידר לאומה על הצטרפותו למרד כשאקדח מכוון אל גבו (היילה סילאסי אילצו לנשק את כפות רגליו, ולא הדיר אותו מירושת הקיסרות).

חברה פאודלית

יש אומרים כי החברה ההררית, כחברה של אתיופיה, היא סגורה, אינטרוברטית, עם הוויות משל עצמה, בניגוד לחברה הלטינית, למשל, הפתוחה יותר. אבל כאשר המתח הפנימי פורץ, סימנה המובהק הוא האלימות. תולדות אתיופיה וקיסרותה רצופים שפיכות דמים איומה ונראה כי בגידה, נסיון הרעלה, רצח, אינם מעשים מעוררים התרגשות באתיופיה. היו זמנים שקיסרי אתיופיה גידלו את בניהם במבצר מרוחק ואלה גדלו שם כבבית סוהר, כדי שלא יתנקשו באביהם.

אתיופיה, אומרים המומחים לארץ זו, היא אחת הארצות המסובכות באפריקה־המסובכת־בלאו־הכי. זו הארץ בה קיימת החברה הפיאודלית האחרונה בנוסח הפיאודלי הקלאסי המזכירה את אירופה של ימי הביניים ואת רוסיה הצארית מתיאוריו של טולסטוי ב"מלחמה ושלום". זוהי ארץ שהיא שריד לציוויליזציה עתיקה ופרימיטיבית ושהעתיק והישן דר בה לצד המודרני והחדש וניגודי־מתיחויות פנימיות. זוהי ארץ שקיסרה נחשב לאחד המהפכנים האמיתיים של המאה, אבל השאיר על כנו סדר חברתי קדום. זו מדינה עם אדמות וולקניות פוריות שיש בה עוני ורעב (ב־1958 ו־1959 מתו לפחות 100 אלף מרעב באיזורים הצפוני והמרכזי של הארץ). זוהי ארץ שדתה מבוססת על סיפורים תנ"כיים (במיוחד שלמה המלך ומלכת שבא, שבנם מנליק הוא ראש שושלת הקיסרים) ועל כנסיה נוצרית — נפרדת ושונה מזו של הואתיקן — ששרשיה באמונות ביזנטיניות ספקניות (יש 184 ימי צום בשנה לפי הדת). אדרבה, עד היום אוסרת אתיופיה כל פעילות על המיסיון הקתולי ומתירה פעילות זו לפרוטסטנטים שאינם מהווים סכנה בהיותם מפולגים ומפוצלים. רק לכנסיה הקופטית המקומית יש מרות וסמכות וזו נפרדה אף מן הכנסיה באלכסנדריה. וזוהי ארץ שהמקום הקדוש מחוץ לאתיופיה הוא ירושלים (ב־11 באפריל עומד להגיע מטוס עם עולי רגל אתיופיים); שבן־העם הפשוט אינו מבחין בין עם ישראל התנ"כי לעם ישראל של היום ואותה המשמעות של אלוהים זה ישראל; שהכנסיות בה בנויות בדגם בית המקדש עם קודש הקדשים בתוכן; שבה אין עובדים בשבת ואין אוכלים חזיר. לכן גם ניתוק היחסים עם ישראל היה, לדידם של האתיופים, לא רק קושי מדיני, אלא ענין בו קשורים נימים מאגיים ודתיים שכוחם עצום בחברה האתיופית.

הצעיר לא יעיר למבוגר ממנו

לזר נראית אמנם החברה האתיופית כמלאת סתירות. מצד אחד זו מסגרת מאובנת ובלתי גמישה בשמרנותה ומצד שני מוביליות חברתית עצומה כשבני דלת העם והמעמד הבינוני הנמוך יכולים להגיע למישרות רמות ("האיזון העדין" בין המגבלה לבני יותר המעמדות הוא חלק משיטת הקיסר לשלוט במדינה המפולגת והמפוצלת).

שרשי המשבר הם בתביעות של הדורות הצעירים לתיקונים במסגרות הפאודליות. אלא שגישה כזו של הדברים אינה אתיופית. שכן אף שהקצינים הנמוכים והצעירים אינם מרוצים, הרי המסורת האתיופית העתיקה והקירית עדיין אינה מתירה לצעיר להעיר למבוגר על טעותו. מה שיאמר צעיר כזה לזר מבחוץ — ביקורת על שגיאות, על שחיתות, על בורות — לא יאמר לאתיופי הקשיש. יתכן כי יש הגיון בגירסה שחסרונם של הישראלים השפיע על המרידה האחרונה. מעמד כזה — של אנשים שניתן להפקיד אמון וסוד בידיהם — אין כנראה ליועצים האמריקנים המחזיקים את המשלחת הגדולה ביותר באתיופיה (גם אחרי שהחל תהליך התקפלות האמריקנית של ארה"ב באתיופיה בפרט ובאפריקה בכלל).

בין מרד למרד

בנסיון ההפיכה ב־1960 היה קשר כזה בין הצבא לאינטליגנציה, כאשר יחד עם הדיויזיה המתמרדת (המשמר הקיסרי הוא דיויזיה לכל דבר — בהיקף ובציוד) יצאו גם הסטודנטים במחאה פומבית אבל הממשלה דאגה, בהצלחה, לבודד את הקבוצה הצעירה מן הסטודנטים והאינטליגנציה האוניברסיטאית התוססת. הפעם חסר קשר זה.

על המומחים לענייני אתיופיה מקובלת החלוקה של החברה האתיופית לשלושה כוחות עיקריים: המלוכה, הכנסית, הצבא. אלא שלקיסר יש מעמד כמו לצאר הרוסי — הוא גם ראש הכנסיה ונהנה משכינה מיוחדת שהאלוהות משרה עליו. כאשר החלה התסיסה לא אמרו המורדים כי הם מבקשים להפיל את הקיסר וכל ביקורתם מכוונת נגד הממשלה וראש הממשלה. אפילו הם מתמרמרים בלבם גם על הקיסר־עצמו — הן לא ייתכן לפגוע בראש הכנסיה. לכן נהגו זהירות באישיות הקיסר וגם במרד של 1960 אמרו הקושרים כי יש לחסל את הפרשה עד לשובו של הקיסר מאמריקה הלטינית.

התסיסה החלה בהאמרת מחירי הדלק

התסיסה האחרונה החלה מנהגי המוניות שהתלוננו על האמרת מחירי הדלק, התפשטה לבסוף לצבא. בצורת קשה ואינפלציה דוהרת פקדו את המדינה. עליית המחירים היא תופעת קבע ומסורה בידי ספסרים (למשל, מעכבים את הובלת השעורה לפיתות לאדיס אבבה כדי להעלות את המחיר) ושכרו הממוצע של פועל לא מקצועי הוא כ־2.5 לירות ישראליות ליום (כ־1.20 דולר אתיופי).

באין תיעוש, וכשהכלכלה פרימיטיבית, נעשה השרות הצבאי לקריירה טובה ובטוחה. הגיוס לצבא הוא הבחירה הראשונה שיש לנער אתיופי (בעצם למשפחתו) בגיל 15, 16, 17. הלימוד בבית ספר צבאי קודם ללימוד אקדימי והצבא הוא חתך החברה האתיופית: יש בו גם בני המעמד הבינוני והנמוך. גם המשטרה נוטלת מן הצבא את אנשיה הבכירים.

עד לפני שנה שיגרו קצינים צעירים מכתבים אנונימיים לקיסר ובהם תביעות לרפורמה, בקשה לבדוק מעשי שחיתות וכיו"ב. לכמה מפניות אלה נענה הקיסר.

הצבא האתיופי בנוי על ארבע דיוויזיות. הראשונה היא זו של משמר הקיסר. השניה חונה באסמרה, אריתריאה ונלחמה בחזית השחרור האריתריאנית שקמה ב־1962, עם סיפוח הבל־זה לאתיופיה. השלישית חונה בהרר, פרובינציה הצופה אלי הגבול הסומלי. הרביעית, חונה באדיס אבבה עצמה.

שלושה ימים לפני ניתוק היחסים

זה מכבר שאין אתיופיה עורכת מיפקד אוכלוסין כהלכה אך מתברר שבאתיופיה עצמה אין רוב נוצרי. ולכן זה מעייניו של הקיסר נתונים לשיריון ארצו מפגיעת שכניו המוסלמים. הוא היטיב כפעם בבחינת קולקטיבי על ידי ארגון האחדות האפריקנית וזכה רבות לכך כי את מרכז הארגון באדיס אבבה. חשבונו היה כי מדינה המוצאת בכעין עבדה מפויבת וכינו של האחדות האפריקנית, לא תיפגע ולא תותקף. לסומלי המוסלמית תביעה טריטוריאלית לאתיופיה ולאריתריאנים המוסלמים גם הם מתחרת מאחורי־גנת. כאן גם מתבררת עמדתה של אדיס אבבה כלפי ישראל. האם יכלה אתיופיה להמשיך ולהיראות בעמדת מנהיגות באפריקה כשהיא המדינה האפריקנית היחידה — או מן הבודדות — ששומרת על קשריה הדיפלומטיים עם ישראל?

שלושה ימים לפני הניתוק הזמין אליו הקיסר את השגריר חנן עינור לשיחה על שלום צודק בכבודו העצ־כן. אלה שקראו את דיווחו של עינור לירושלים אומרים כי דברי הקיסר יכלו להיכלל במצע המערך. לא ניתן כל רמז לניתוק המתרחש ובא אם כי ידוע היה שוועדה מיוחדת עובדת בארמון הקיסר על נושא המזרח התיכון.

הניתוק בא על ישראל כהלם. אך התברר לאחר־מכן כי האתיופים התעקשו שלא לנתק את היחסים בתוך ימי המלחמה אלא חיכו לסיומה. שר החוץ אז הסביר את הניתוק בערך כך: בין עם ישראל לעם האתיופי שוררת ידידות עתיקה. מלחמתה של ישראל לקיום צודקת אבל היות וישראל גינתה כחלשה במלחמת יום הכיפורים, אין ביכולת האתיופים לעמוד מול הלחץ הערבי. הניתוק הוא זמני וברור לאתיופים כי הערבים לא ישנו את עורם כלפי אתיופיה גם אם תנתק יחסיה עם ישראל. אבל לפחות הערבים המתונים לא יתמכו בקיצונים (לוב, סוריה, עיראק) התומכים בסומלים.

לחץ ערבי כבד על הקיסר

לשגריר האמריקני שנפגש גם הוא עם שר החוץ באותו יום אמרו האתיופים: אחת מסיבות הניתוק היא כי לא ציידתם אותנו כהלכה, הכנסתם אותנו לנחיתות צבאית ובכך הטלתם אותנו למצב שלא נוכל לעמוד בלחצים.

אכן הלחץ הערבי היה כבד. הנשיא סאדאת שלח לקיסר שלש איגרות בימי המלחמה ובהן תביעה לנתק יחסים עם ישראל. לארמון חשו בנפרד משלחות של כל מדינות ערב. סגן שר החוץ הסובייטי קוזנצוב בא לשבוע ימים לאדיס אבבה. שש עשרה מדינות אפריקניות כבר ניתקו יחסיהן עם ישראל מאז פרצה המלחמה ואתיופיה היתה ל־17 (אחריה באה קניה).

העם האתיופי — הנוצרי־אמהרי — לא שמח להודעת הניתוק. הזקנים ביקשו סליחה ומחילה, כמרים, אנשי הארמון וקצינים באו להיפרד בדמעות, עד כי השגריר ורעיתו "המגורשים" מצאו עצמם מנחמים את המנתקים־מגרשים. רק לפני זמן מה נתקבל בירושלים מכתב התנצלות מנכדת הקיסר.

נימוקי הניתוק מסמלים את מצבה הבינלאומי המיוחד של אתיופיה. צבאה מצוייד בנשק וציוד אמריקני ממלחמת העולם השניה. הקיסר ביקש כמה פעמים נשק חדיש כמיכסון אבל ארה"ב החלה לפני כשנתיים־שלוש לאבד את העניין שהיה לה באתיופיה. ראשית, את מקום בסיס התקשורת קגניו יכולים למלא עתה כבירים במתוכבים באי דייגו גרסיה שבאוקיינוס ההודי (לשעבר בבעלות בריטית ועתה בחכירה אמריקנית). האמריקנים גם נבהלו מן האזהרות שארה"ב יכולה להיקלע באתיופיה למעורבות בדגם וייטנאם והייתה להקבלה זו לגרום להתייגות אמריקנית. הקיסר פנה גם לברית־המועצות בבקשת נשק וציוד — אבל הדבר ריקם (כי בזמן מציידת בריה"מ את סומלי בנשק סובייטי חדיש).

עתה אפשר לראות את הצבא האתיופי מצוייד ב"טרנספי" ישנים ורק חיל האויר מצוייד בטייסת "סאבר" וטייסת מטוסי תקיפה על־קוליים אבל לא בכמות גדולה.

ההסגר בבאב־אל־מנדב

נראה שגם חוסר האונים של ישראל להגיב על ההסגר בבאב אל מנדב השפיע על האתיופים. בעת ההסגר לא היה לישראל בים האדום ספינות טילים (מסוג "רשף") ארוכות טווח, עובדה זו שנתבררה לרוסים לחיינים העבירה למצרים. האפס של ישראל נגד אסטרטגית־הניתוק של הערבים היתה, איפוא, אמינה כהרתעה.

הישראלים היו מעורבים במפעלים רפואיים (ניתוחי עיניים, הפקולטה ..., מיקרוביולוגיה), בבי"ס למל... בניהול אדיס אבבה (מהנדס ישראלי) בנמל מסואה (מהנדס נמל) ובדייג. מאז פתח שמואל ... את שגרירות ישראל באתיופיה 1962 התפתחו גם יחסי המסחר למחזור של 10 מיליון דולר. אגב, האתיופים — שלא כאחרים — לא תבעו תמורה ... ערבי בתמורה על ניתוק יחסי ישראל. יש המסבירים זאת ב... פוליטיים אבל מקובל יותר ה... באותם הלאומית מנעה זאת ...

מסתבר שלפחות לגבי החלפת הממשלה, אין לישראל סיבה להצטער. ראש הממשלה ה... אפשר לכנות כך את חילוף ממשלה על ידי הקיסר, התחנך בקהיר בסוף שנות ה־20 ותח... 30 וכן בצרפת, בה גם נשא צרפתיה. הדיפלומטים הישראלים נעים מלהגדירו כאנטי־ישראלי היותו פרו־ערבי לא הוסיף לו יחסים מצידו עם ישראל.

ראש הממשלה החדש

ראש הממשלה החדש אנדל... קונן מוכר לישראלים ששירת ובלונדון. אחרי שהיה שגריר היה נציג אתיופיה באו"ם ו... ראש בישיבות מועצת הבטחון מלחמת ששת הימים. לאחר מיניסטר בממשלה האתיופית. בסוף שנות ה־40, ידוע כפרו... אריסטוקרט אתיופי, בוגר ... אות מיוחסות, נשוי לנכדת ... אמו הצערגת, נסיכה, היתה: עד לפני שנה וחצי ומאקונן ... תה כאן לפני כשנתיים.

בינתיים נשאר יורש העצר אף שהיה בין הקושרים ב־... קיסר ציפה כי גם כשאקדח ... גבו, לא יתכחש לו). לפני כ... לקה בשבץ ומאז הוא משות... מחלקי גופו. נראה כי מחלה... רה מוסר כליות אצל הקיסר זיר את בנו לירושה. אבל מתכנן הוא אף כי בנו יח... הרי שכעבור זמן קצר יעבי... קיסרות לבנו (כלומר נכד ... סר, לא ממפקדי הצי שהודה הנכד היקיר של הקיסר, כך הוא בנו הבכור של יורש ... שמו זרע יעקב. הוא אדריכל מכל מקום, כוונת הקיסר להשאיר זאת בידי בנו.

יש הרואים בבריחה האו... אתיופיה את ראשית הסוף ... סיה המאוחדת. האינטלגנציה ... לית והסטודנטים ימשיכו לת... לת השלטון וברגע שייווצר ... הוגים אלה עם קציני הצבא יכולה ההתקוממות להיות יע... בה. אלא שהקולונלים חרדים ממלכה מסעמים של חשש ל... כוח המוסלמי (החזית לשחרור ... הגריאה, סומלי, דרום תימן).

מי יבוא אחרי הקי...

השאלה הגדולה היא מה ... קיסר היילה סילאסי, מלך גור אריה יהודה, בחיר אלהי ... ביולי ימלאו לו 83?

יש כמה אפשרויות. האחת שלטון ליורש העצר ומכנו ... השניה: הפיסת השלטון ... צבא אבל לא ביטול המלוכה היא למונרכיה קונסטיטוציונית ... הצבא והכנסיה שולטים. כל קבוצה שתדיח את הקיסר השליט לא תוכל להדיחו מ... סמלי המסורתי ולו רק בשל ... של המסורת בשכבות הנמוכות אוכלוסיה. נסיון המרד האחרון כי שלטון צבאי אינו בלתי ... אתיופיה — אף אם יודקק ... בתחילה — לחסות הקיסרות.

וכמובן השאלה הישראלית יש סיכוי לחידוש יחסים ... פיה? — אף אחד אינו יכול ברור שיחסים עם אתיופיה ליחסים עם מדינות אפריקניות לא ברור באיזו מידה הגל ... ערבי שהחל להתפשט באפרי... להתפייסות עם ישראל. הכס... לוש מחירי הדלק עורר איבה ערבים. באפריקה מדברים על לנאו־קולוניאליזם ערבי. אבל ההפתח... אינה חייבת להחזיר את היחס... אפריקה — בביחוד כשבגדת... לות הסברתית מצידנו ביבשו... רה. מסתבר שישראל נהגה... עם אפריקה, הדלה לשלות ה... ברה ועתונות ולמעשה הצ... אפריקה ממפת פעילות מדינית... בכל מקרה לא תחזור ישרא... ריקה באותו היקף ועוצמה ... את הנוכחות הישראלית עד ... אחרון, ושהגדולה בהן היתה ב...

היילה סלאסיה בפתיחת יריד מפתחי ישראלי באדיס־אבבה בפברואר 1972. מימינו שר החקלאות חיים גבתי ושגריר ישראל באתיופיה חנן עינור.

"חוליות רדומות" מרימות ראש

קשר בין חידוש הפעילות התבלנית הערבית [ב]שטחים, בגבולות וברחבי העולם * היו מחבלים שחששו [מ]על מאז פשיטת צה"ל למפקדות ארגוני מחבלים [בבי]רות, שמא מופיעים שמותיהם ברשימות שנפלו [בידי] צה"ל. מאחר שלא הגיעו אליהם, חידשו פעילותם

מאת א. אבני

מן מתרדמות חורף ני־עורה שוב הפעילות החבלנית בשטחים. ● מסתבר כי גם למזג השפעה על תנועותיהם ותם של אירגוני הסי־פלשתינאים. קל יותר ל־ר בבונקר, להניח חומר היבלע בקהל גדול — השמש זורחת ואין סר־שמים והציבור יוצא ל־

התחדשות הפעילות החבלנית [illegible]עת מפליגה מזו של שינוי [illegible]ל. סקירה רופפת על הימים [illegible] מעידה על התעוררות ב־התבלה. פעמיים התפוצץ [illegible] אוטובוס בין חברון לירושלים ההנוה כי המטענים נועדו [illegible] — ולהתפוצץ — מאגים ומרכזיים בבירה. [illegible]צות היורדות לכותל המערבי מטען נפץ מטמון במזימה, [illegible] אחר, מוסתר בכיכר. [illegible] בגבעה הצרפתית ב־במעלה התפוצץ מיטען ב־ערבים (ישראלים) ונראה כי [illegible] להגיע במקום הזמה — בשוק [illegible] ת האוטובוסים המרכזית. [illegible] נעצרו 13 צעירים [illegible] על הפצת כרוזים והתארגנות [illegible] כמה חוליות בחשוד בשטחים. [illegible] חלב לשיטה הושה של פיגוע [illegible] מפעת חייל בטרמפ, רציחתו [illegible] נשקו.

[illegible] את הפעילות החבלנית [illegible] מן הפעילות של האירגונים [illegible] וברחבי העולם. על אף ה־[illegible] אי־ספור בין יאסר ערפאת [illegible] אש ממשלת לבנון, התגברה [illegible] של המחבלים בגבול לבנון [illegible] המוחים כי יד ארגון אחר [illegible] הפתח — בתיאום הגבול עם [illegible] ההודעות של החזית העממית [illegible] פלשתין בהנהגת ג'ורג' חבש [illegible] מארגן הג"ג של המחבלים, [illegible] לעבר, ארגנו באמריקה [illegible] ונוגדות את סיכומי הפתח עם [illegible] לבנון.

רוב הפעילות החבלנית בחו"ל הכ־נראה, גם מאחורי רוב הפעילות ב־גבול לבנון.

לעומת זאת אפשר לזקוף את מעי־לותו של הקומנו בשטחים למינויו של מפקד חדש ל„חזית המערבית" (כינוי לפעילות המחבלים בגדה וברצועת עזה) במקומו של יוסף אל גביאר שנהרג בפשיטה הישראלית בביירות. מפקד חדש מבקש להוכיח את פעילו־תו והשפעתו.

יש מקום להניח כי הפעילות ה־חבלנית — אף שחודה מופנה כלפי ישראל — מכוונת גם לערבים; ל־הפגין כוח כזה שמדינה ערב לא יוכלו להתעלם מקיומם של ארגוני־הסירוד הפלשתינאים. היו אפילו ידיעות על תבנית של אחד האירגונים לפגוע באישיות מצרית הקשורה ב־שיחות ההפרדה. מכל מקום, יש עניין לאירגונים להוכיח לערבים עצמם כי העניין הפלשתינאי אינו נושא מופשט, אלא שמאחוריו עומד כוח ביצוע ש־יכול „לעורר צרות" — אם יתפוץ. מסע קיסינג'ר בין ירושלים—דמשק—קאהיר ושיחות ההפרדה הצפויות עם סוריה הן סיבה טובה למחבלים ל־הזכיר את נוכחותם באיזור. כתובת אחרת לתזכורת היא ירדן ותושבי ה־שטחים: זכרו מי שולט כאן (והות שלטון ישראל) — מוסיף או ה־מחבלים?

הנסיון לפגוע בדו־קיום

כמובן שמאחורי התעוררות הזאת ניצבים רשמיה של מלחמה הם ה־כישלון של המלחמה קרא שידורי ארגוני החבלה לאוכלוסיית השטחים להתקומם ולהניף את נס המרד, ו־

לתרום חלקם למאמץ המלחמתי ה־ערבי. אבל דוקא באותם ימים שרר שקט בשטחים והתושבים אגרו מזון וישבו בבתים. המלחמה הרימה את המוראל בשטחים ו„חוליות רדומות" יצאו מחוריהן. רבות מחוליות אלה חששו, מאז פשיטת ביירות, כי מן הרשימות המיסמכים שנלקחו על ידי צה"ל, יוודעו ויתגלו. משעבר זמן ויד צה"ל לא הגיעה אליהם, נמלאו בטחון להתעורר ולפעול. בכלל, יש הרגשה כי מרימים הם את ראשם ביתר קלות מבעבר. בראשית השבוע התגלו צבלים פלשתינאים בשני כפרים באיזור טול כרם (בכפר עתבא וליד לובאד א־שרקיה) כשעליהם הכתובת „מאבק עד לנצחון". באיזור שכם נתגלו ה־שבוע שני מחסני נשק.

כמעבר ל„שיקולי דעתה" בשארית ל־מחבלים גם המטרה התמידית: לפגוע בשיתוף הישראלי—ערבי ולהבל בדו־קיום שנוצר במחוזי על רקע עבודת פועלי השטחים בישראל. לכן באו נסיו־נות הפיגוע במשאיות ואוטובוסים ה־מובילים את פועלי השטחים לישראל חזרה ובלשכות העבודה המשגרות את הפועלים הערבים אל המעסיקים היהודים.

את הפעולות האחרונות מאפיינת רמת ביצוע נמוכה. חומר נפץ מת־פוצץ בסל עוד בטרם הונח במקום המיועד ומיטען אחר אינו מתפוצץ כ־מתוכנן ונעצה מתפוצצת בידיו של המחבל. יתכן כי לאירגוני החבלה השוב יותר חדוש בדבר פעילות מאשר יעילות הפגוע עצמו. עובדה זו אין פירושה כי אפשר להיות שאנן ו־בטוח מפני התגברות של גל החבלה השתפרות רמת הביצוע של המר־גיעים.

כרמי מהירדן וכרמי מסואץ

מאת אהרן אברהן

פרחי חגיגל מקשטים כר קטן המצטנע על הספה בדירתם של צפורה ונתן אדלר ב־נתניה. סיפני־בר, רקפות, כל־ניות. הכל מעשה־ריקמה. ב־ירכתי הכר רקומה בחוט ירוק הכתובת „דמשק 1948".

זוהי מזכרת שכולה עגומה. בשנת 1948 עשתה אמה של צפורה אדלר בשבי הסורי עם שרידי מגיניה של המושבה משמר־הירדן. את געגועיה לכברת־האדמה שנתקדשה בדם יקי־ריה ביטאה אמא רבקה — בימים ובלילות הארוכים של כלא „אלמזה" בדמשק — בציירה נופים אהובים, במחט ובחוטים צבעוניים, שנופם הנו עומד עד היום.

אחיה של צפורה, כרמי, נפל ב־מלחמת השחרור בהגנת משמר־הירדן, וכאשר נולד לה כעבור שנים מעטות בנה הבכור קראה את שמו כרמי, על שם האח. עתה מצא גם כרמי, ילדה שלה, את קיצו בקרב על העיר סואץ. גורל זהה מצא את כרמי מהירדן ואת כרמי מסואץ. הראשון נפל שעות מעטות אחר כניסת ההפוגה לתוקפה בחזית הסורית, בשנת 1948, ואילו השני — למחרת ההפוגה בחזית ה־מצרית בשנת 1973. גופתו של הרא־שון לא נמצאה אלא מקץ שנתיים וחצי, ואילו השני, שנמנה עם הנעד־רים, הובא לקבר ישראל אחר חיפו־שים שנמשכו שבועות ארוכים...

בלי דמעות בגשם

אנשים היו נכנסים אותו יום דומם אל דירתם של האדלרים, מוחים דמ־עה. ידידים וקרובי משפחה ליטפו בעיניהם את הכר הרקום של הספה. הם ידעו את הטרגדיה הגלומה במזכ־רת הרוממת הזאת.

אחר־הצהריים, בגשם שוטף, הובא רביים כרמי אדלר למנוחות בחלקה הצבאית של בית־הקברות בנתניה. ידידים וקרובי משפחה התייפחו מרה. האם עמדה ליד קבר הפתוח של בנה בעיניים יבשות, בארשת נוקשה, וה־גשם שטף את פניה. בזכרונה עלה מעמד דומה עד כדי לזעזע. יום סגריר היה יום של ינואר 1951 כאשר הובאו שרידיו של כרמי גר־בובסקי למנוחות בבית־העלמין ה־צבאי בשיפולי הר־כנען. בנוף הסלעי האפור האדימו כלניות ומתוך הגר־הסלעים הציצו רקפות ורודות. האם, רבקה, שמאז חזרה מן השבי חיפשה את גופת בנה בין חורבות מושבתה ההרוסה, עמדה כל שעת טקס הקבורה נשענת על סלע, דוממת, ללא דמעה וללא הגה...

„יש אגדות פה בגליל" — מאז הושר השיר הנעים הזה לבשו אגדות הגליל גידים ובשר, פרצו את גבולו־תיהן והגיעו הרחק — עד להעלה ומעבר לה, עד לפסגת החרמון ו־מבואות דמשק...

כרמי אדלר

כרמי גרבובסקי

מארב ליד הירדן

בשנת 1938, בעצם מאורעות ה־דמים, יורדים חיים גרבובסקי ובנו הבכור מנחם, בן השלוש־עשרה, לש־אוב מים מהירדן. מבין המים של המושבה הקטנה הגיחה פרצ ביריי כנופיה ערבית. האיכרים שואבים מים מן הנהר, כשוקה ובנו חזרו עם השר למושבה והחביותיהם מלאות. אר־בה־להם כנופיית מרצחים בין הסל־עים, בעיקול הדרך. לקול יריות ה־ירויות חשו בני המושבה למקום ומצאו את השנים מוטלים בתוך שלולית של דם, לצידן של הרדוה הקטולות.

כבן תשע היה כרמי בנפול אביו ואחיו הבכור. מגיל רך נשא עם אמו ואחיו במעמסת המשק. השם כרמי ניתן לו על שום שלידתו חלה בימים שהוריו עמדו בנטיעת כרמם. המשק והרוס הוקם מחדש, התחיל לשגשג, ואמא רבקה מצאה נחמה בראותה משער החצר את כרמי הולך אחר המחרשה ופותח תלמים ארוכים. הילד הרך הפך לגבר עז.

כשהורע המצב הבטחוני באזור, ב־ערב מלחמת הקוממיות, נטש כרמי את המשק והתגייס להגנה, והוא אז נער כבן 16. סיפרה האם: „תמיד התרוצץ על אופנוע בדרכי הגליל ממקום למקום, מקשר ומעביר ידי־עות... בלילות — שמירה ואמבושים על שפת הירדן, ומולנו על הגבעות הגבוה דקתי של הצבא הסורי. הסכ־נות לא עצרו את כרמי, אמיץ־לב היה, הרובה על הכתף והוא מוביל טרקטור בשדות, מול חוטמי הסורים". כך סחה אמא רבקה.

הוא מאן להיכנע

אותו יום שהוכרעה המושבה על־ידי הטנקים של האויב הסורי והמגי־נים הגיעו את נשקם ומצאו מקלט באחד המרתפים, היה כרמי היחיד שמיאן להיכנע.

סיפר מפקד ההגנה במקום: „בעוד הסורים מתקדמים לתוך המושבה מצאתי את כרמי שכוב מאחורי מדר־גה עם מקלע וניהל ,דו־שיח' עם החיילים הסוריים. בואו, כלבים ארו־רים! — צעק כרמי בערבית — בואו פחדנים, התקרבו!... כשהגיעו הסורים מעבר לחומה היה כרמי קוצר בהם בצרורות ארוכים. הוא הכין לידו ערימה של התחמושת, לבל יחסרו לו כדורים. כולנו צעקנו לו מתוך המרתף: כרמי, תפסיק! כרמי, רד למרתף! אך מאמצי חבריו להציל־לו היו לשווא. הוא הוסיף להמטיר אש על הסורים, עד שכדור של צלף פלח את צוארו. אמו שראתה אותו מן החלון צונח על מקלעו, לא הו־ציאה הגה. היא האמינה — כך הוסיף המפקד — כי נפילתו על אד־מת משמר, בעקבות אביו ואחיו ה־בכור, לא היתה לשווא".

בן שמונה־עשרה היה כרמי בנפלו.

כמעט שנה תמימה עשתה האם בכלא הסורי. בבואה לשבי עם הב־ריה היתה גופתו של כרמי בנה מוט־לת ברחוב, ואילו בנה אהרון, פצוע־קרבות, היה בבית־החולים. הבת צפו־רה וילדתה הפעוטה פונו בעוד מועד מהמושבה המופגזת עם שאר הנשים והילדים. יחד עמה יצא לשבי התנה, נתן אדלר, מפקד ההגנה במקום.

כשפינו הסורים את אזור משמר־הירדן בעקבות הסכם שביתת־הנשק לא נחה רבקה מחיפושים אחר גופת בנה בין ההריסות. שנה וחצי כיתתה את רגליה למקום, חיטטה בחפירות ההגנה, במרתפים, בין עיי ההריסות. „כל היום עשינו חיפושים בסביבה למצוא עקבות של קברות ולא מצאנ־נו" — כך כתבה בפברואר 1950 מ־ראש־פינה לילדיה, שעברו להתגורר בנתניה. „מה עוללו הסורים בגופתו של יקירינו אין יודעים... אמרתי ל־אנשים לפתוח את העמדות, כי יתכן שהגופה מתחת למפולת, אך שלחו לנו מעט אנשים לעבודה, ואין מי שיעשה זאת"...

על שם הדוד

ימים מעטים אחר שעצמותיו של כרמי גרבובסקי נמצאו והובאו לקבו־רה בבית־הקברות הצבאי בהר־כנען, נולד בן לצפורה ולנתן אדלר. הם קראו לו כרמי, על שם הדוד. פעייתו של כרמי הפעוט נשמעה מתוך חדר דל, בשכונה מרוחקת בנתניה, שם היו בני המשפחה חיי פליטים. במחי־צתם התגוררה גם האם.

פצעי השכול והחורבן הגלידו עם השנים. כרמי גדל והיה לעלם־חמד: עליז, קומתו תמירה, עיניו ירקרקות, שערו בלונדי־מתולתל. אחר בית־ספר תיכון ושרות צבאי, התחיל לומד בירושלים במכינה קדם־אוניברסיט־אית. הדרכה בגדנ"ע, הדרכת נוער מחוץ־לארץ. שרותו הצבאי הו־ציא אותו אל מרחבי הארץ ונופיה. הוא הירבה לטייל ברגל והיה מאוהב בהרים ובגיאיות, בשבילים ובנקיקי הסלעים. טיוליו הביאוהו אל הנופים שבהם שכן קן המשפחה ההרוס, אל המקומות שבהם נפלו סבו ושני דודיו.

בדרך לא סלולה

כשובב הרפתקאות מובהק לא אהב כרמי את ההליכה, או את הנסיעה, בכבישים ובדרכים סלולות. תמיד מנהט את הג'יפ הצבאי דרך ואדיות הרים. חבר ששירת יחד עמו בשרות סדיר ייזכר בנסיעה אחת מבאר־שבע לגוש־עציון, כשכרמי מגמא מרחקים דרך שדות והרים. הג'יפ נפל לתוך שוחה ו„התקפל כמו אקורדיון". שי־כור מן ההרפתקה יורד כרמי ברגל מהרי חברון לקיבוץ שובל, חוזר משם עם טרקטור ומחלץ את הרכב. וכך גם בדרך היורדת מההרודיון למצפה שלם, או במדרוני הרי יהודה באזור ים־המלח. „מדבר יהודה היה אהבתו הגדולה — ישיח החבר — היינו יורדים לעין־בוקק, נכנסים למים, ו־לאחר מכן יושבים ומסתכלים בירח שעל הים, ושותקים הרבה"...

כרמי תיכנן ללמוד כלכלה ומינהל עסקים, ובסיום חוק לימודיו ביקש להשתקע בעיר. חלומו, היה אומר, הוא להיות מנהל שדה התעופה בעיר, לכשזה יקום...

לא, כרמי לא אהב את המלחמה. הוא לא נמשך אל הצבא. האב חיים היה. גומע היה מן החיים מלוא לוגמיו, אך שלא במודע קיננה בו תחושת החידלון. ביטוי לכך היה אולי בשני הפוסטרים הצבעוניים ש־קישטו את חדר־המעונות שלו בירו־שלים. באחד מהם ישנו השותת דם, ואילו בציור השני גלום הרעיון שכל תינוק הבא לעולם אין לו מנוס אלא להיות בשר תותחים. „כרמי אהב את הציורים האלה" — סיפר חבר.

במבואות העיר סואץ

הגורל שמצא את כרמי גרבובסקי על הירדן, בגליל־העליון, רדף אחר כרמי אדלר עד למבואות העיר סואץ וגבה ממנו את חובו.

יוסי, שהיה עם כרמי בזחלים ושרק בדרך נס ניצל מגורלם של חבריו, בא עתה לבקר אצל ההורים השכולים כשהוא סובל מיסורי מצפון קשים. היה קשה לו לשלל משקיק עליו.

בהשכמת הבוקר של 24 באוקטובר — סיפר יוסי — התקדמנו לעבר העיר סואץ כשכרמי נהג בזחלים. עצרנו במבואות העיר על־מנת להמ־תין לכוח הפורץ, ולאחר מכן הורדנו בשדרה הראשית... הקצין שלנו הב־חין בתותחים המוצבים בסימטאות בכיוון ישיר. לפתע נפגע הטנק של־פנינו ועלה באש. אנו נסוגים עם הכוח אל המפקדה שבמבואות ה־עיר"...

בעוד יוסי קופץ, לפי הוראת ה־קצין, להזעיק שני נגמ"שים לחילוץ הפצועים, לוהר הזחלים שוב אל מלכודת המוות ומותיר את יוסי מא־חור. „פתאום בא מישהו ואמר כי איבדו את הקשר עם הזחלים והיא אנדרלמוסיה... לפנות ערב דיווח אחד מנהגי הנגמ"שים כי ראה את הזחלים נפגע פגיעה ישירה וכמה בחורים קופצים מתוכו וכדורים נותבים זול־קים אחריהם"...

בן 23 היה כרמי אדלר.

חברו, שהמעיק את ההורה אל המוות ניצל, משפיל עיניים ומוסיף: „אם היה מישהו שידע לצאת מכל צרה מבלי להירטב, היה זה כרמי. הוא האיש האחרון שהייתי חושב עליו שלא יחזור"...

עם טרמפיסטים ערביים בעזה

מאת עזרא ינוב

לבוא לרצועת עזה [illegible] אנשים מתרוצצים, ולמעשה לא נשתנה בה דבר — הרי זו פליאה לעצמה. לבוא ל־רצועת עזה ולפגוש לאורך כל הדרך טרמפיסטים ערבים, שלמדו להניף יד ולבקש הסעה חינם לבתיהם — הרי זה חידוש שלא הייתי רגיל בו בעבר. לבוא לרצועה ול־שוחח שיחות בעברית עם מספר לא מבוטל של תושבים — גם זה דבר מפתיע.

כך הקבילו אותי תושבים ברצועה בבואי לשם לאחר הפסקה, שנכפתה עלי בשל מלחמת יום הכיפורים.

בצומת אשקלון הניפו ידיים לבק־שת „טרמפ" שני צעירים תושבי מ־חנה־הפליטים ג'באליה. זה אחמד, וגם זה אחמד, ידידים שוכני אותו בלוק במחנה־הפליטים ועובדים יחדיו אצל חברת „סולל בונה" בתל־אביב. אותו בוקר ירדו גשמים בתל־אביב ולכן שבו לבתיהם ברצועה; הם יקבלו שכר של חצי יום.

אחמד הראשון, כבן 30, מדבר עב־רית, כי כבר ארבע שנים הוא מו־עסק בישראל, בעבודות־בניה. אחמד הצעיר יותר מדבר עברית עילגת, אבל מבין היטב את שיחתנו.

„מצבנו טוב כיום, — אומר הרא־שון, — כל יום 50 לירות נקי ביד בעבודות־בניה. אני עובד שמונה ש־עות ולפעמים פחות. יש הסעה הלוך וחזור עד לבית. אני התרגלתי לעבו־דה זו, ומוכן להמשיך בה עד אין סוף".

הוא מוכן לדבר על פוליטיקה. כן, הוא יודע מה רצונו כיום. לכן הוא פותח בשאלה:

„הראית אדם חכם ?" לאחר תשו־בה חיובית מצידי, הוא מוסיף ושו־אל: „כיום הוא חכם. אבל מה חשבת עליו לפני המלחמה ?" לאור־חיובי הוא אינו מרפה: „דברים השו־תנו מאוד מן המלחמה. אנו יכולים לשבת בשקט ברצועה ולהמתין להסו־דר טוב לפלשתינאים. ידאגו גם לנו. אני יודע כי אין הרדנו השלישית בהסדר הכולל, אבל תבוא גם דרגה זו".

הוא מסביר את ה„אני מאמין" שלו — ולא רק שלו: לדעתו כל צעירי בג'באליה חושבים כמוהו. יש רק פתרון אחד: „להקים מדינה פלשתי־נאית ברצועת עזה. זה העיקר. ה־שאר יהיה תוצאה של ההסדר הכללי באזור. ביום, שישנה נכונות לסיפוח אל יהודה ושומרון, כדי להבדיל את היקף המדינה הנדרשת. כאשר ידובר בהחזרת שטחים מצד ישראל, תחזיר ישראל גם אדמות ערביות אחרות ב־תחומה, לשם יצירת המעבר בין עזה לחברון".

לא, על מצרים אין הם מדברים כלל, מתוך הבנה למצב: „סאדאת אינו מכיר את רצועת עזה ככלולה בהסדר שלו עם ישראל. גם בשטחי־רים בהפגנות, כתבות, מזכירים את אל־עריש ושרם א־שייח, ולא את הרצועה". כאלה דבריו של אחמד ה־גדול, ואומר הצעיר מנענע בראשו בהבנה.

*

כאשר אנו מתקרבים לג'באליה עוצר אחמד לדברים על מחנה הפליטים.

„המצב במחנה ג'באליה קשה מאד. אין חשמל, אין מים, אין מיטות בבתים".

הא כיצד? אני שואל. הרי הממ־של התקין חשמל?

„לא, אין חשמל בבתים. אין מים. הולכים רחוק להביא מים. ואין לי מיטות בבית".

אבל הרי שכרך מצוין, ב־50 לי־רות ביום, שהוא משתכר, יש ב־יכולתו לקנות מיטות לכל בני ה־משפחה.

„אנו עשויים נפשות בדירה של עשרה ואולי 20 מטרים. איפה נשים את המיטות?"

מדוע לא יבנה לעצמו בית חדש? הרי הוא בעל סוב, וכסף יש. הוא יודע את השאלה. הוא חושש קרקע. כולם מחפשים קרקע לבנות. אבל כל דונם עולה כיום לא פוחת מ־50 או 55 אלף לירות — וגם זה לא ניתן למצוא. רק בחולות החוף עוד ניתן להשיג דונם ב־7,000 לירות; אך לשם אין התושבים ממהרים — ולבנות בית בודד בשטח שומם, אינו שש.

כן, הוא קנה שם דונם — כמוני שהמחירים ברצועה מרקיעים שחקים. בעוד שנה יוכפל מחיר המגרשים ב־עזה. זאת אומרים כולם.

הוא מסכים אמי כי ישראל הביאה את הקידמה לאיזור־מגוריו, אך גם את יוקר החיים.

כאשר אנו מגיעים מול המחנה ג'באליה מזמינים אותי שני האחמ־דים לסור מן הדרך ולהתארח ב־בתיהם.

אני שואל בצחוק: ולא יחשדו אתכם שאתם משתפים פעולה עם ישראלים? ועוד להביא ישראלי ל־בתיכם במחנה? הם צוחקים. הזמ־נים נשתנו. המושגים כיום שונים. אין עוד מחבלים באיזור. גם במחנה ג'באליה, שהיה פעם מעוז־הסרוד — אין.

עוד טרמפיסט עולה. כאשר אנו נפרדים מהראשונים. קשיש יותר. מהכפר בולה, יודע עברית מצויינת. הוא עובד בחברת־בניה בבאורה. אחת לשבועיים הוא בא ליומיים לבקר את משפחתו, ומביא הביתה את משכור־תו.

עוד לפני שאני שואל לשלומו, פותח הוא בתשבחות לישראל ומצ־היר, שהוא אוהב יהודים ורוצה את הישראלים ברצועה.

אך כאשר מגיעים לעזה הוא מבקש שאוריד אותו כמה עשרות מטרים לפני הרחוב הראשי — לבל יראוהו יורד ממכוניתי...

*

ברחוב העזתי נשתנה הנוף ב־מעט.

שלטים רבים בחנויות צוירו מחד־דש, כאילו ניתנה הוראה חודרת של הממשל הישראלי להכניס נוכחות, ה־שלטים כתובים עברית וערבית. גר־שש הפרטים קיבל תודעה בולטת. החנויות התייפו. פה ושם — שלטים מוארים.

הסחורה — רובה ככולה של תוצרת התוצר הישראלי הניבא הישראלי המקורל, הפלסטיק, התליף את הסח־בות. הבדים הסינתטיים שולטים ב־חנויות, מבל בדי משמש, הכובנה, הבגדים — מיוצרי הרושלים המוב־זות, הנרות לריקמה ישראלי מתוצר־ת'שמת' מארוגה, ארונות. כלי־היב־... רבים מהם הודש — מבניסי את הרחובות יותר מבעבר. משאיות ישראליות, שנמכרו מיד שנייה ב־18 אלף לירות המשאית, ממלאות את הכבישים.

גם בניה חדשה נראית באיזור — בניה פרטית, בארבעת הבנקים ב־רחוב הראשי של שנה השתרכו תורים ארוכים של מקבלי־משכורות. הבנ־קים כבר קטנים מהכיל את הלקוחות.

פרוספריטי בעזה — כך אומרים הם. התעסוקה מלאה. השוק מוצף ירקות־העונה ומצרכי־מזון בסיטוט. מחירי המצרכים זולים כאן באחוזים ניכרים לעומת ישראל. עדיין לא חדרו עקרות־הבית הישראליות לשוק העזתי — רק פה ושם כבר רואים אותן עם הסלים הגדושים.

*

שיחה עם עורך־דין בבית־המש־פט, ואחר־כך עם שני סוחרים, נשמעות חרדות בקולותיהם;

ישראל שוב אינה מגלה את קל־פיה, לדעתם. מה יהיה גורל הרצועה? כך קשה להמשיך. אין יודעים לאן נושבת הרוח. פעם מכריזים, שהרצו־עה היא חלק מישראל, ופעם רומזים שלא תסופח. מי ישלוט ברצועה? זו השאלה המדאיגה כיום את המעמד הבינוני והגבה ברצועה. אינם רוצים בשוב ארגוני־החבלה לאיזור, וגם אינם מאמינים בשלטון המצרי. רבים גם אינם רוצים בשלטון המלך חו־סיין. הברירה מצומצמת ביותר. לו היו המצרים חוזרים, היה זה פתרון קל — לפחות בתחילת הדרך. לוא היתה ישראל מכריזה על סיפוח — הרי היה זה ענינה של ישראל, ולא שלהם.

אך במצב שנוצר הם נתבעים ל־הצים גוברים. כצד אוכלוסיה, האר־בוני נעצר בלתי־מוגדרים, להביע דעות קיצוניות. לצאת חוצץ ולהכריז הכרזות.

עדיין הם דוחים זאת; אך הלחצ־ים גוברים מתחת לפני השטח. כולם מביעים קורת רוח מהקפת השקט, שידעה הרצועה למן תחילת המלחמה. הם הניחו, כי המלחמה הגדולה תסדיר גם את המלחמה ה־קטנה שלהם. אך כיום שוב אינם בטוחים בכך.

בינתיים נמשכים החיים כסידרם. חיוכים לכל עבר. ברכות שלום — ריחם בסתייג מכל דבר. יחסים קור־קטים עם הממשל הישראלי — אך תלות גוברת באונר"א, וקשירת קש־רים עם גורמים ערים כגון קציני ה־או"ם או מכובדים מיהודה ושומרון. הסתייגות משיתוף־פעולה עם הממשל הישראלי, שבחסדיו הרבים גם אינו מכביד עליהם מעמסה זו.

ממתינים לפתרון, רוצים אולי ב־אוטונומיה, אך אינם יודעים כיצד משיגים זאת ומה טבעה. האמת היא — אומרים הסוחרים — שלא היו רוצים לנתק את יחסי־המסחר עם ישראל, וזהו מצב נוח ביותר...

אך לא לכולם המצב נוח. השבוע הוטל רימון לעבר אוטובוס ישראלי ברחוב הראשי של עזה. הרימון לא התפוצץ, אך זה כבר מול כסוג אחר.

הזמנה לנשף פורים
בחברת גדולי האישים

גולדה עם ניכסון ממתיקה סוד
יהודים גאון עם רוטשילד — כל הכבוד!
גם עודן שם וצ'יצה
ודברים רבים שעוד לא ראית

אורות וקולות ומיסתורין —
חויה נפלאה לכל הגילים!

ארמון שלום
מוזיאון השעווה הישראלי

פתוח במגדל שלום מאיר
בכל יום מ־10 בבוקר עד 7 בערב
במוצ"ש מ־5 עד 10 בלילה

هكذا من الأمل

هكذا من الأصل

ממטולה עד אילת

הסיבה

מ חשבי חשבונות גילו שהסיבה האמיתית לאי־הקמתה של ממשלת ליכוד לאומי היא סטטיסטית: כיוון שהממשלה החדשה העומדת לקום בשבוע הבא מורכבת מ־23 שרים שהם קצת למעלה משליש מן הקוא־

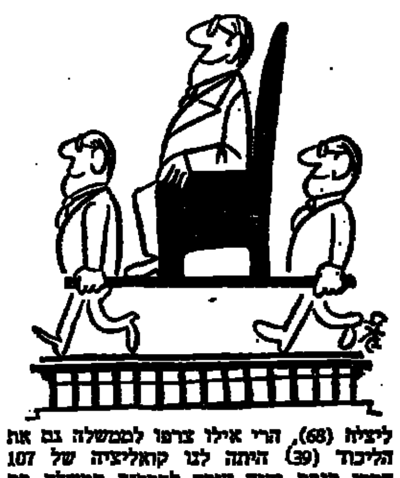

ליציה (68), הרי אילו צרפו לממשלה גם את הליכוד (39) היתה לנו קואליציה של 107 חברי כנסת והיה צורך להרכיב ממשלה בת 52 חברים, וזה כבר יותר מדי אפילו בשביל מעצמה כמו ישראל...

שורת המתנדבים החדשה

ן מעניין לעניין כמעט באותו ענין במרכז מפלגת העבודה חידש השבוע שר הבטחון את קיומה של... „שורת המתנדבים". בדברו בלגלוג על השותף היחיד (ככל שהיה ידוע בשעת השמעת הדברים), הליברלים העצ־מאיים, אמר: „אהרן (ידלין) ניסה לשכנע אותו, שהל"ע בכלל מתנדבים לעזור לנו. מתנדבים... זה בכלל שורת המתנדבים. מסיעה של ארבעה ח"כים יהיו שני שרים ואחד סגן שר ואחד נשאר חבר כנסת סתם... זו התנדבות יוצאת מן הכלל".

אפילו ביום ראשון

ג בי גולדה מאיר החליטה להציג את ממ־שלתה החדשה בפני הכנסת ביום ראשון הקרוב.

אין זה נהוג לקיים ישיבות של הכנסת ביום ראשון, כי שומרים אצלנו על כך שהפרלמנט שלנו לא ישב בימי המנוחה הרשמיים של היהודים, המוסלמים והנוצרים.

שאלו את ח"כ תופיק טובי, איש רקח, שהוא הנוצרי היחיד בכנסת הזאת, אם הוא ייפגע מכך שיקיימו ישיבת כנסת ביום ראשון, שהוא יום המנוחה של הנוצרים.

השיב טובי בשיבת כתף: אני נפגע מן הממשלה הזאת, ולא מזה שהיא תוצג ביום ראשון. לי זה לא מפריע שתתוצג ביום ראשון, אצלי אין רבנות ראשית שתתערב בדברים כאלה...

מתיחות בצפון

ה כנסת רעשה וגעשה. כאשר הגיעו אליה הידיעות על הצטרפותם של דיין ופרס לממשלה החדשה, על רקע המתיחות הבט־חונית שהשתררה בצפון.

הגיב מיד ח"כ חיים קורפו, איש הליכוד: מתיחות בצפון? הכוונה בוודאי להתמרדות סניף העבודה בחיפה, בהנהגת אלמוגי, נגד ההנהגה הותיקה. השאלה היא אם יצליחו להביא להפרדת הכחות בין אלמוגי וגולדה.

דיין אחד

ה נהלת המפד"ל החליטה בסוף השבוע על הצטרפות לממשלה, למרות שהרבנות הראשית פסקה מפורשות כי אסור לה להצ־טרף מבלי שחוק „מיהו יהודי" יבוא על תיקונו. הצטרפות המפד"ל הושפעה בצורה מכרעת מהצטרפות רפ"י לממשלה.

העיר ח"כ אליעזר שוסטק, איש הליכוד: על המפד"ל כבר לא משפיעים הרבנים, אלא רק דיין אחד.

משה והסמלים

ב נסיונו לרדת מבימת הנואמים, בבית אר־לוזורוב בתל־אביב, בישיבת מרכז מפלגת העבודה השבוע, מעד ראש הקואליציה וראש סיעת המערך בכנסת, מר משה ברעם, והת־מוטט מלוא־קומתו, שטוח על הרצפה. חב־רים חשו לעזרתו, הרימוהו, בדקוהו מכל עבר.

אחד מהם התרחק מהמקום, בחזרה למושבו, ומלמל: „רק לא להאמין בסמלים, רק לא להאמין בסמלים".

סיפור ומוסר השכל בצדו

ב פגישה עם מסבירי צה"ל סיפר קצין חינוך ראשי לצה"ל, תא"ל שאול גבעולי, סיפור עם מוסר השכל. בשנות ה־30 הובא לפני השופט חישין נהג אוטובוס שהואשם בהכנסת 70 נוסעים לרכבו. לאחר עדות השוטר, טען הנהג שמבחינה טכנית זה לא יתכן. השופט החליט לעשות נסיון. כינס 70 עוברי אורח, העמיד שוטרים וביקש מהם לדחוס את האנ־שים לתוך האוטובוס. למרות המאמצים לא הצליחו השוטרים לדחוס את הנאספים. לאור זה זיכה השופט את הנהג. אבל הציקה לשופט המחשבה שהשוטר העיד אמת. קרא לנהג

וחקרו. עכשיו שזיכיתי אותך, אמור לי, כדי לספק את סקרנותי, מי העיד אמת. השיב הנהג, שהשוטר לא שיקר. הקשה השופט, אם כך מדוע נכשל הנסיון? השיב הנהג, כי יש הבדל בין נוסעים שרוצים לעלות ולהגיע ליעד ובין כאלה שלא רוצים לעלות. וסיים תא"ל גבעולי: התגייסות המילואים עם פרוץ מלחמת יום הכיפורים ודומה ההתנדבות של הבאים מחו"ל הראו בעליל שכולם רצו לעלות לאוטובוס.

שומרים על הגחלת...

מ ושב'ניק צעיר, תושב אחד ממושבי הגליל הותיקים, הידוע לידידיו כאחד הסכנ, הגיע השבוע למוסד ציבורי מכובד בתל־אביב לסידור ענייניו. אולם בהגיעו למקום גילה, הלה כי הפקיד שעמו ביקש לשוחח נעדר מן המשרד. לעומת זאת מצא כי בחדרו דולק תנור חשמלי המפיץ חומו לשווא, באין איש במשרד.

המתין המושב'ניק לשובו של הפקיד למשרד המוסק, ובבואו שמה הפטיר: „טוב מאוד שלפחות התנור דולק אצלכם. אתם לפחות שומרים על הגחלת"...

אבירות

ש ר הבריאות ויקטור שם־טוב ברך מדוכן הכנסת את האחות זלמה, האחות הראשית לשעבר בבית־החולים 'שערי צדק', אשר היתה כבר לגמלאות, במלאות לה שמונים שנה.

מיד תיקנו אותו: מלאו לה תשעים שנה.

השר שם־טוב לא חזר בו: אין דבר. הנח־תי לה עשר שנים. לכל אשה מגיעה הנחה כזאת.

מעשה בנים

ב אחד מגלויי הגני הנדהמים של מרכז מפלגת העבודה, הפר השבוע שר הבטחון את חוק סודיות הבחירות: הוא גילה, שבנו של מזכ"ל המפלגה, אהרן ידלין, הצביע בבחירות האחרונות בעד „הליכוד" ואילו בנו שלו, של שר הבטחון, הצביע בעד „מוקד".

נזעק המזכ"ל, סמוק לחיים ונבוך: „לי לא ידוע, לי זה לא ידוע..."

חייך דיין ואמר: „כן, כן, אהרן, לך זה

לא ידוע, אבל לי זה ידוע, הוא גילה, בנך, אבל הצביע בעד הליכוד, אין דבר. זה מותר..."

העיר מישהו מקרב חברי המרכז, בלחישה: „אני מכיר כאן חבר מרכז אחד, והוא שבוחרים, שהוא עצמו, ולא רק בני משפחתו, הצביע בעד... שולמית אלוני!"

ה„סיורים" למצרים

א נשי המשמרת הצעירה של המגבית ה־יהודית המאוחדת שחזרו השבוע לארצות הברית לאחר שבילו כעשר שעות באיסמעיליה כ„אורחי" צבא מצרים מצאו עצמם במרכז ההתעניינות של תחנות רדיו ועתונים מקומיים. כל אחד מן ה„שבויים החוזרים" נאלץ לספר, בפעם המי יודע כמה את כל הקורות אותם בסיני ומשני עבריה של תעלת סואץ.

ההתעניינות המרובה לבשה ממדים מדאיגים ביחוד כאשר משרדיה של המגבית בניו־יורק הוצפו בדרישות של קבוצות שונות המתב־ננות לסיור בישראל שגם עבורן „יאורגן" ביקור מעין זה במצרים...

בשביל הרהיטים

מ שפחת חיים דבאורי ברמלה, לא ציפתה שזכייה בפרס תגרום לה כאב־ראש רציני כל כך. אבי המשפחה זכה לא מכבר בריהוט סלון — הפרס שהעניקה חברת „עמידר" ל־דייריה שישלמו שנה מראש את הוצאות ה־מגורים מהם. אולם למשפחת דבאורי רק חדר

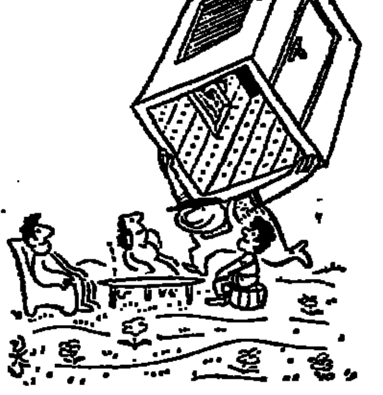

חצי — ולא היה לה מקום היכן „לשיבי" את רהיטי־הפרס.

חברת „עמידר" החליטה להחלץ לעזרתם — והשבוע בישרה למשפחה כי תוסיף לדירתם חדר „בשביל הרהיטים..."

הסעודה והילולה

ב כנס מסבירים של צה"ל נשאל הרמטכ"ל רב אלוף אלעזר כיצד אפשר למנוע בזבוז אוכל בצה"ל? השיב הרמטכ"ל: בימים כ־תיקנם כשברצוני למנוע בזבוז אוכל ביחידות אני נותן הוראה לקצץ בכמויות. אם זה עובר בשקט סימן שהיה בזבוז. אם כיללים, סימן שלא היה בזבוז ואז מספקים שוב כמות גדולה יותר. אבל עכשיו, סיים הרמטכ"ל, בוכים על דברים רבים מדי, ולכן אינני רוצה שיטענו גם שחסר אוכל. אין לי איפוא ברירה אלא לאפשר קצת בזבוז.

המזנון בצומת ברקאי

ב סוף אוקטובר הוקם בצומת „ברקאי" מזנון חופשי לחיילים. אז היה זה גילוי של התנדבות, אחד מיני רבים. בימים אלה, כאשר המזנונים החופשיים כמעט ואינם נר־אים, ממשיך המזנון לשרת באמונה, 24 שעות ביממה, את החיילים.

המזנון הוקם על־ידי המועצה האיזורית מנשה ובהפעלתו משתתפים כל ישובי המו־עצה, מוסדות החינוך באיזור וסניפי הוועד למען החייל בפרדס חנה, בנימינה וגבעת עדה. אולם יותר מכל בולטת לעין פעילותם הערה של תושבי מייסר ואום אל קוטוף, שני כפרים ערביים המשתייכים למועצה ה־אזורית.

עולי זיקנה ושיבה

ן יצ"ו מקיימת 'משגבם אזל מרבים ב־שמחה', התקיימה בסף הפורים שערכה ל־450 עולים זקנים וזקנות — וגם כמה צעירים מבני משפחותיהם — בביתה בתל־אביב בשבוע ימים. זקני העולים הנמצאים במעונות ובבתי מלון באזור המרכז וביניהם בעלי הכיפות הצבעוניות מיוצאי גרוזיה ובוכארה, תרמו את חלקם לנשף כש־רבים מהם השתתפו בשירה בציבור או בבחי־רות נשיים קבוצות עם הופעת 'צמד רעים' לפניהם. אך לרבים מהם היה זה הפורים הציבורי הראשון בחייהם. היו גם כאלה ש־אמרו, כי לא ידעו כלל על חג בשם פורים... את 'על הנסים' הביא לפניהם הרב הראשי של תל־אביב הרב פרנקל בבואו שהיה בו הכל־בכל־מכל, מקריסקי־קיסינגר שכרך אותם יחד ועד סיפור על הבנים והנכדים שלו — כי הלא היה זה מעמד של סבים וסבתות בינם לבין עצמם.

לעיירה יבנה — יש ראש מועצה יותר צעיר

מאת נורית ברצקי

ב עקבות כתבותי בשבוע שעבר על ראש המועצה הצעיר ביותר בארץ היה מי שגילה לי, שיש ראש מועצה צעיר יותר מהצעיר ביותר — מאיר שטרית, בן עשרים ו־חמש, ראש מועצת יבנה זה שלושה שבועות.

מי שמכיר את יבנה, אפילו שטחית, יכול לשער מה נטל על כתפיו מר שט־רית. עיירת פיתוח נחשלת, מרחק חצי שעה נסיעה מתל־אביב, הנראית כמע־ברה מתבונות; למעלה מ־700 תיקי סעד מבין 12 אלף תושבים שרבים מהם דרים בתנאים גרועים, בצפיפות, בצריפים כ־מים ליפול, בדירות רטובות, קטנטנות; עיירה הסובלת מקצוי תקציב כרוניים בלי פתרונות נראים לעין, עם מועצה שרבים מעובדיה אינם מתאימים לתפקי־דם; מנגנון שאינו מסוגל לספק שירו־תים ציבוריים אלמנטריים. בקיצור, מקום שכל מי שיכול בורח ממנו.

אבל מאיר שטרית אינו נבהל. כמי שגדל בעיירה הוא מכיר את בעיותיה לפני ולפנים. הוא מלא מרץ ורצון טוב, בטוח בעצמו ונחוש בהחלטתו לשנות את פני הדברים.

„אני לא מוכן לקבל תלונות, אפילו כבדות משקל. להחליט מהר ולבצע מהר", הוא אומר. יליד מרוקו, (עלה ב־1957), בהיר עיניים, מתולתל שיער, נבהל בלי להתאמץ. עושה רושם כן מאוד. הוא הצעיר מבין תשעה ילדים, רווק, גר אצל הוריו. למד מיקרוביולוגיה וכימיה באוני־ברסיטת בר־אילן והתגייס לצבא קבע, השתחרר רק חודש לפני הבחירות.

„אין זמן לאכול"

הוא היה בכוח שיבחר „בפני כיצאתי בכוונה טובה, אני רוצה לשנות דברים. פוליטיקה לא עניינה אותי. אילו ביבנה הכל היה בסדר לא הייתי מכניס ראשי לפוליטיקה. ידעתי שמצפה לי עבודה קשה, ולקחתי זאת כאתגר אישי.

„היקף הבעיות עצום. אני בקושי מס־פיק לכסות את הבעיות השוטפות, למרות שאני עובד משמונה בבוקר עד 10 ב־לילה, ורק אחר־כך, בבית, אני מתפנה לעבור על הדואר היומי. ממש אין זמן לאכול.

„אני צריך להתעסק בבעיות כמו גולית מים הצפות ביוב. אין מי שיטפל בזה. קיבלתי מנגנון כושל די רקוב. רבים אינם מתאימים לתפקידם. יש הפקידים לא מוכשרים גם הקניה. אני רוצה „להתלבש" על המנגנון, לבנות מח־דש את המחלקות בבנייה בריאה, להביא אנשים מקצועיים. אם אצליח לארגן מ־חדש את המנגנון — חצי עבודה עשיתי".

למרות המצב הנעם נראה לי שיש הרבה אפשרויות שלא נוצלו כל השנים לפיתוח העיר וקידומה. הוא יודע ש־יצטרך להאבק בגורמים ממשלתיים על כל צעד ושעל. „אבתנו הלוויים בוחמי ה־מוסדות הממשלתיים ועובר הרבה זמן עד שמשהו זז. הרשות המקומית איננה עצ־מאית ולכל דבר הכי קטן צריך להשיג אלפי אישורים, לרוץ אחרי הביורוקרטיה, להתווכח. אני רוצה לשבור את התבניות, לשנות את הדפוסים האלמנטריים.

שנים ללא שינוי

„קיבלתי „ירושה" עכורה כאן. בכל פי־נה צצות בעיות בוערות. לעיירה יש כל האפשרויות, ובכל זאת חלפו עשרים וחמש שנה כמעט ללא שינוי, בלי תכנית מיתאר, עסקים רבים מתנהלים ללא רשיון, במבנים חצי הרוסים, אבל אי אפשר לפנות אנשים מבתים ועסקים בלי לדאוג להם לאלטרנטיבה. ועד היום, איש לא דאג לאלטרנטיבה. חסרים דברים אלמנ־טריים, למשל, שירות רפואי אחרי־צהריים. אין תחנת מגן דוד אדום. ובש־כונות כמעט אין טלפונים צבוריים (ו־המעטים שישנם מקולקלים תמיד)".

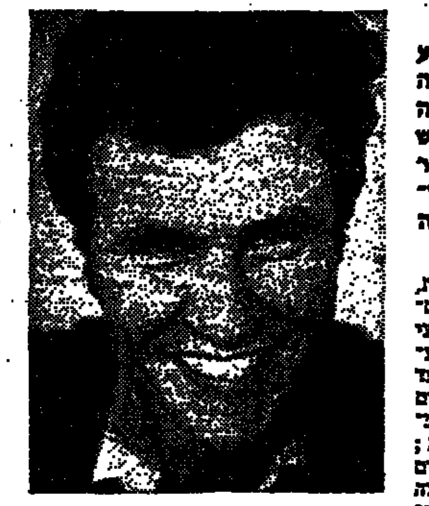

מאיר שטרית

ראש מועצת יבנה, בן עשרים וחמש

מרבית תושבי יבנה יוצאי עדות המזרח, משפחותיהם מרובות ילדים והדבר נותן אותותיו בהיקף הסעד והחינוך. ביום קב־לת קהל באים מרבית הפונים לבקש עזרה ופתרון למצוקת דיור. התושב מכיר רק כתובת אחת — ראש המועצה, וראש המועצה חסר־אונים. אין דירות.

„כל הקרקעות ביבנה שייכות למינהל מקרקעי ישראל ומשרד השכון הוא קבלן הבנייה היחיד. המצב כיום הוא תצחת פניות לעוסקים בנושא השיכון. מול 500 בעיות דיור בוערות יש לי 25 דירות, וגם הן לא מתאימות, אבל פה, עד ש־אין קטסטרופה, אף אחד לא מזיז אצבע".

לפני שנים מספר קפאו למוות שני תי־נוקות ביבנה. השנה סבלו ילדים רבים מפגיעות קור בידיים וברגליים, וההורים פנו לראש המועצה. „עשר נפשות ב־45 מ"ר, תשע נפשות בצריפי מעברות שלא חוסלו, צעירים נשואים גרים עם הוריהם בדירה קטנה, יחד עם שמונה אחים ו־אחיות. הדירות המעטות שנבנו אינן מתאימות בגודלן למשפחות מרובות יל־דים.

דירת 70 מ"ר, שני חדרים קטנים וסלון, לשמונה נפשות, בהם ילדים קטנים ובגד־לים ולפעמים גם סבא וסבתא, כבר נח־שבת לטובה. יש אנשים בעלי אמצעים הרוצים להשקיע, אבל אני לא יכול ל־אפשר להם לבנות עד שלא יהיה אישור".

„בנו פשוט קוביות"

„כיום אין לי שליטה על סוג הבנייה וצורתה. יש בנייני־דירות שנבנו לפני חמש שנים וכבר אינם ראויים למגורים, שלא לדבר כבר על הצורה האסתטית. בנו פשוט קוביות, בלי לדאוג לסביבה, לגינון, ובזוגות".

מאיר שטרית רוצה להגדיל את מספר תושבי העיירה ל־20 אלף ולהפכה לאם בישראל. הוא רוצה למשוך זוגות צעירים, אנשי צבא קבע, מקצועות ועסקיים שכיום עובדים וגרים בחוץ.

„כיום, במצב הדיור הנוכחי, יכול לדרוש מעובד ציבור שגר ב לעבור ליבנה. אני מתכונן לדרוש השיכון לבנות מהר, הרבה וב גבוה. לא אותם על תוכנית של טובה ואסתטית. משרד השיכון צר לשכונות גינה, לדאוג למרכז גן ילדים, תאורה וביוב. אם אין לכך צריך מינהל מקרקעי ישראל שטחים לבנייה פרטית. הקרקע זולה בהשוואה לרחובות וראש ימשוך זוגות צעירים ואחרים ל יבנה.

„אני רוצה לשנות את פני המ מתכונן לפנות לאנשים שונים להם זאת כאתגר אישי. אבל צ יהיה לי מה להציע — תנאים דירה ברמה, חינוך נאות, שירו בורים".

בעיות הנוער קרובות לו מכיר אותן היטב. „במשך השנ בעלי האמצעים ונשאר בעיר מ יאלי קשה. כתוצאה מהזנחה של הרבה נוער עבריין (בשבוע שעב לו פעמיים את המכונית). יש יוצאות לזנות, המועדונים המספ מספקים את הצריכה. חסרה יד למרות כל ההבטחות שניתנו ב שנים.

חינוך חינם לכל

„אני רוצה לבצע תפנית של לות בטיפול בנוער. אני מתכ פעולות הסברה ושכנוע בקרב בבתי הספר, שיעבוד לגור בי כוחותם בישוב חשובה מאד ויכול את הרמה. צריך להעלות לא רמת החינוך בבית הספר אל מוצגה לו.

„כיום אין לילד חינוך סביב במשפחות מרובות ילדים, ו חסרי השכלה. הילד בקושי מק את צרכיו האלמנטריים".

מאיר שיטרית רוצה לתת לצ תמריצים חזקים. הוא, שעו שוהים עשרה כדי לממן את לימו שהקים קרן שתממן שכר לימוד גבוהים לצעירים הרוצים ללמ יכולים בגלל בעיות כלכליות.

„אני כואב את הנושא ומ מבשרי. גם לי לא היתה ב משלי להכין שעורים. למורי המסבתה, כשכולם ישנו. הוא ה הורדי עדודתו, אבל יש אחרים מעדיפים שיצאו לעבודה בגיל יעזרו בכלכלת הבית. לדעת מ הבינו למשפחות מרובות ילד לריהוט או ביגוד, אבל לא לחי

„צריך לתת מחות כסף ביד, לאפשר חינוך חינם, רצוי ע כך יינתן לנער גם חינוך סביב בעיית הצפיפות בבית".

הוא היה רוצה להקים בית נוער, שבה יגורו, ילמדו ויש יחד עם צוות הדרכה. „חייבים מלוא התמריצים לעיירות הפיתו את הנוער ככל האפשר. בכוחנו זו השקעה המשתלמת למדינה, אורחו המהיר".

מזון מסובסד...

ב דיון על בחירת נציגי העירייה בהנהלת הפארק הזואולוגי ברמת־גן, הביע חבר מועצה העיר מטעם המערך, מר אלעזר אלקס, את דאגתו לבריאותן של החיות בפארק.

כשראה את כבשי התמיכה של הבריי־למועצה, הסביר שהוא מעוניין לדעת, כיצד השפיעו ביקול הבזבזיות ההעתיקיות על צרכי המזון היסודיים ועל מצב התזונה של החיות.

ביקש ראש העיר, ד"ר ישראל פלד, להסיר דאגה מלבו של מר אלקס והציע לארגן סיור של כל חברי מועצת העיר בפארק, כדי שיראו את החיות בכה עיניהם וירגעו לכל דאגה.

תבהו כמה מהנוכחים: הרי מדובר בחיות טרף. האין זה מסוכן?

הרגיע ראש העיר: במקרה הגרוע ביותר, אם יפול מישהו מכם טרף לכיתי החיות, ינוחם בכך שהוא שימש, מבחינת האריה, מזון מסובסד בפאה אחת...

ומרדכי (אשכנזי) יושב בשער

מאת: אבשלום קור

כבר שכנו קרסות „אחי מגני התהילה" ● עלה באוב ג גמושות מן המגילה ● עת עמדו ליהודים רווח הצלה, ● (רווח לא של כסף, אלא פדות בתוך גולה).

בגתן ותרש רק גמרו לשתות כוסית לחיים, ● אבל היו בני זוזן, פרו רפובליקאים, ● מלכם נראה להם פסול וגם ג בסורף ● זאת כתרו בקשו לטול ממנו על הסף. ● אולם דז שכשורשים בסתר מזימה, ● יכול כל מאזין לשים מכשול לפ מה; ● מרדכי שמע, אמנם בלי טייפים כדרוש, ● היה „מטורגייט" בנוסח הודו ועד כוש.

אסתר התוקה העדה עולה בלי שום זהות ● כי „מיהו יהו לרשום שם — לא היה פשוט; ● „אין אסתר מגדת מולדתה ו עמה" ● כך היא מנעה מחסום בדרך אל מרוממה. ● אך מר היהודי — מאמר זאת בכנות ● מהסתרת לאום אסתר הוא היה מבסוט ● אמנם יום זאת (לא כתקנה בחוק השבות) ● אך ראה זאת פתרון קבע הסברו פשוט: ● „ומי יודע אם לעת כ הגעת למלכות".

גם אסתר אלי קודציה שלטונית לא ששה ● כי השרורה ו לורא לגברת כמו הדסה ● בקשה לפרוש בבאה מסבר, מן המ לבאות, ● אך מרדכי אמר „אל תדמי להמלט" ● „כי אם הר התרישי" — חליכוד שלטון חומד הוא ● „ואת ובית אב (בפרק ה') הרי „תאבדו".

היה אז גם משבר אנרגיה — אין זה סוד כמוס. ● עבד המן הרכיב את מרדכי על גב הסוס. ● עם כח סוס אחד — טרמפים לא היו בכלל, ● ועל החיילים בזמן ההוא ממש חבל.

היתה זאת עת קשה של פורענות, שעה של דחק, ● היהודים עבדו ללבוש בגדים של שק, ● מן המלכה דרשו לפ בשביל צמצום הפער ● ומותי אשכנזי אז היה יושב בשער. ● מ הסלחו לי, מרדכי היהודי, על חשלטון השפיע אז באורה אנו תבורות הדלק אז ציותו לחרם הערבי ● בכל מקום שאחשתור: דבר המן הגיא, ● חשבו לגמור עם היהודים באמצע מרץ (א ● אך דווקא ליהודים היו שמחה, ששון ויקר.

מערכות סלון קומפלט במחירי בית-חרושת

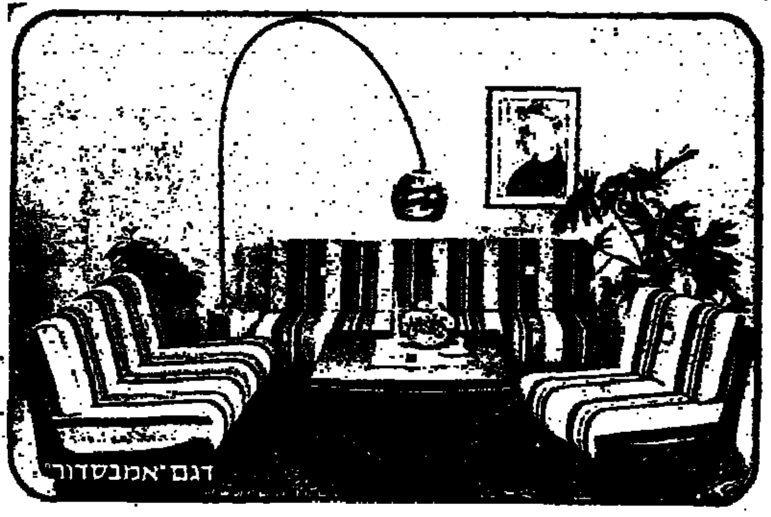

25 דגמים

רהיטי אפרתי מזמינים אותך לבוא ולראות מבחר רהיטי איכות במחירים ללא תחרות.

רהיטי אפרתי

תל-אביב, רחוב הרצל 102 • טל. 824777

תל אביב, תחנה מרכזית, רח' הנגב 4 • טל. 30335

חולון, ליד קולנוע ארמון, כבר ויצמן 1 • טל. 843636

„חזרה לעבודה" - בבריטניה

קשה לנחש את מדיניותה של ממשלת הלייבור כלפי המזרח התיכון, אך מסתבר כי וילסון לא יחדש את הפלירט עם הצרפתים שהיה שורש המדיניות האנטי־ישראלית של השמרנים

מאת צבי לביא
סופר „מעריב" בלונדון

עקבות סיסטמת הבחירות שבה השבוע בריטניה „חזרה לעבודה" — עם מפלגת ה[illegible]ידה", ואדוארד הית פינה מעון ראש הממשלה להרולד וילסון (ובעצמו הלך [illegible] אצל ידידים, שכן לא [illegible]ק להכין לעצמו דירה [illegible]).

שינוי והרכבת הממשלה. סר אלק דוגלס יום פינה את משרד החוץ לרגל דגים בסקוטלאנד. [illegible] אבל לבית הלורדים. את [illegible] ג'יימס קאלאהאן, מי [illegible] לפני זמנו, תוך זמנה־אחת, [illegible] סאדאת וגולדה מאיר. [illegible] להשיב את הסדר ה[illegible] על כנו, להפסיק את השביתות, את ערך המניות ו[illegible] את המחירים שכיבו [illegible]. ומה בדבר ישראל?

שלטון בבריטניה שוב אינם [illegible] ליהודים, וכידוע, ההכרזה [illegible] קיבלנו מבלפור השמרני, מלחמה הפרה יותר על העש[illegible] הקמת המדינה ניהלנו דווקא [illegible] תנועת העבודה האנטי־ישר[illegible] מנהיגי הלייבור אטלי ובווין. [illegible] הכריז הארולד וילסון [illegible] „ג'ואיש ואנגארד" (החלוץ [illegible]) בטאונם של „פועלי ציון" [illegible] המזוהים סיעה בלייבור, [illegible] הבריטי רוצה לצמד [illegible] העבודה הישראלית בהענקת של כבוד ובר־קיימא".

מלחמת יום כיפור נקשרו כמה [illegible] בין גולדה מאיר ל[illegible] וילסון. בלונדון הם התחבקו [illegible], כאשר דימן לבקשתה את הממשלות של האינטרנציונל [illegible], אבל ישראל לא יצאה [illegible] מעוטה זאת שכן וילסון עדיין [illegible] ולידו ישבו ידידים [illegible] יסטים, כמו דום מינטוף [illegible] ברונו קרייסקי.

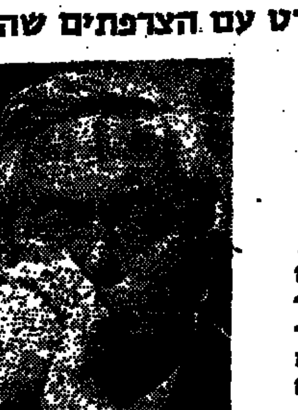

הרולד וילסון
חזרה לדאונינג 10

שית, שכן נעצרו משלוחי ציוד בעל חשיבות משנית ולא בכמות משמעותית, בעוד שהלייבור, בימי ממשלת וילסון, ביטל באופן פתאומי את עיסקת המכירה של טנק ה„צ'יפטיין" לישראל אחר שמומחים ישראליים ניסו אותו והמליצו על שכלולים להתאמתו ללוחמת מדבר.

עסקנים יהודים וציוניים כמנהל הסוכנות בלונדון, ד"ר שניאור לובנברג, שבעי רצון מן העובדה ששר החוץ החדש מייצג אזור בחירה בדרום וולס ובתור שכזה „יש לו יחס למיעוטים". אבל השאלה היא עד מה יתפשר עם הפקידות במשרדו, שהרבה כבולה פרו־ערבית?

מכריו של קאלאהאן מגדירים אותו כאדם פרגמאטי נטול דעות קדומות, היודע לעמוד על שלו אבל מבין ש[illegible] הליכה בשביל הזהב — אותה לא היה מגיע לכהונת

יושב ראש המפלגה, במצבה המפולג [illegible].

הכוונות אלה הענין בעבר, כשהיה שר הפנים והאוצר, אך היום הוא מעמד במידה כזאת, שווילסון יוכל לכמות דרכי מדיניות. הבעגרות את [illegible] של פקידי משרד החוץ, שלא כמו שר החוץ הקודם של הלייבור, מיכאל סטיוארט, שנכנע לפקידות משרדו, אשר בזמנו ניסחה את „מדיניות האיזונים" (אשר קיבלה את הפירוש הערבי להחלטת מועצת הבטחון 242) וכפתה אותה עליו.

דגש על פנים

אולם סטיוארט גם נרתע מפני סירובו של וילסון לאשר מדיניות זאת; והיא המתינה במגירה עד בואו של סר אלק, שהכריז עליה בהארוגייט, בוועידת השמרנים. קאלאהאן אינו הטיפוס שימצא עצמו במלכודת שכזאת.

תפקידו של קאלאהאן כורך בתוכו גם את ענייני אירופה, ומאחר שנושא זה „בוער" ללייבור, הרוצה כל הזמן במשא־ומתן מחדש עם השוק המשותף, על תנאי חברותה של בריטניה, יש להניח כי המזרח התיכון לא יעמוד בראש דאגותיו אלא בעיתות משבר, או כאשר תהיה הפ[illegible] בין הנושאים.

כאן, בעצם, מקור ציפיותיה של ישראל וזה יהיה גם מיבחנה העיקרי של מפלגת הלייבור: עד מה תהיה בריטניה מוכנה לקדם את האינטרסים הישראלים בקהיליה האירופית.

אם תוליך בריטניה, מטעמיה האנוכיים, לשתק את מגמת עם השוק עד סיומו של [illegible] המבוקש, אין לישראל מה לצפות, שכל לחץ בכיוון הייב להישקל עתה היטב, שמא יהיה „לרועץ".

מתקבל רושם שהממשלה החדשה מעדיפה תחילה הישגים מבית ורק אחר־כך לטפל בבעיות השוק, אך מכל מקום אין לצפות להחייאת הפלירט עם צרפת, אשר היה שורש המדיניות האנטי־ישראלית של השמרנים. וילסון הוא בעל אוריינטציה פרו־אמריקנית ויש להניח כי מגמה זו, שהחלה [illegible] אחרי ועידת צרכניות הנפט בוושינגטון וביקורו של הנרי קיסינג'ר בלונדון תתחזק ותלך.

הבן שהה בקיבוץ

מצד אחר, וילסון הוא בעל מהלכים במוסקווה. קוסיגין הוא ידידו (הידידות לא מנעה בעד וילסון להתערב לא אחת לטובת יהודי ברית־המועצות), ובדור כי כאשר [illegible] רב משל קודמו, שהיה שבוי על הסובייטים. כמובן, בתור שכזה יוכל להתערב יותר בענייני המזרח התיכון, אך לאור־הדיקא תוך [illegible] „אמר" אחר מעשי ישראל.

בתקופת היותו באופוזיציה ביקר וילסון בישראל וזכה לקבלת־פנים שאדוארד הית לא נהנה משכמותה כראש האופוזיציה ב־1970. בנו של וילסון, ג'יל, ישב שנה בקיבוץ ולמד קצת עברית. במסיבה שערך סניף מפלגת העבודה הישראלית בלונדון להוילסונים ללבנה שחזר מישראל, סיפר מנהיג הלייבור על קשייו בעת כהונתו כראש ממשלה, בגבגת „הענין הישראלי".

הפקיד שהיה ממונה על הקשר בין לשכתו ומשרד החוץ היה שייך לסגל הפרו־ערבי של המשרד והעביר אליו מידע חד־צדדי ברוח תפקידו.

לישראל יהיה ידיד חשוב בממשלה — השר היהודי הארולד ליבר, שמונה יועצו הכלכלי של וילסון. הוא בעל מהלכים ב„סיטי" ובחוגי הבנקאות העולמית, ובאותה שעה ידיד נאמן של ישראל חבר „מגבית ציון". אילמלא בריאותו הלקויה היה עשוי להתמנות שר האוצר.

לישראל תהיה איפוא גישה נוחה יותר אל צמרת המשטר החדש, אך על התוצאות קשה להמר־

נציגים יהודיים

שישה חדשים, לכל היותר, [illegible] ההבטחות הרבות שפיז[illegible] משלת הלייבור בשנים האחרונות [illegible] עיקר מאז המלחמה ומה השפ[illegible] יהיה ל„לחץ היהודי", שבכמות [illegible] יהיה חזק ביטוי המשטר ה[illegible] לאין שיעור משהיה במשטר [illegible].

חברי הפרלמנט היהודים [illegible] 40 ל־45, רובם הגדול חברי הלייבור [illegible]. מפלגה זו. בעסקה ב[illegible] האחרונות, במסגרת הסיעה, את „ידידי ישראל" הכוללת גם [illegible] וכמוה 130 חברי פרלמנט. [illegible] מיעוט ומצא, כי מספר אוהדי [illegible] הגלויים בבית הנבחרים כבר [illegible] 166. לעומת 38 פרו־ערביים, [illegible] אינו עולה על רבע חברי [illegible] אבל זו קבוצת־לחץ מרשימה. כאשר מדברים על קבוצת־לחץ פרו־ישראלית אסור לשכ[illegible] מדובר קודם כל ביהודים ברי[illegible] מאמר מערכת של „ג'ואיש [illegible] קרא לבוחר היהודי לתמוך [illegible] לא מפני שהמפלגה ומנהי[illegible] ישראל, אלא מפני שש[illegible] ולעצמו הוא אינטרס בריטי. [illegible] ראש והיסטוריה שמרניה בלפי [illegible] לא קידמו במאומה אינטר[illegible] — לא מנע התייקרות [illegible] לא הציבו את בריטניה בחזי[illegible], ורק בהפסקת המדיניות [illegible] וראשיה של מדיניות [illegible] תבטיח בריטניה את קולה [illegible] במזרח התיכון. „ואין [illegible] ניתוק הקשרים עם ה[illegible] הזאי, הדגיש המאמר.

„ויופקרו ידידים"

אשר ללמוד מהצהרות אח[illegible] מנהיגי הלייבור בעבר הלא [illegible] וילסון יצא חוצץ נגד הכניעה [illegible] של סחטני הנפט הער[illegible] [illegible] הילי, שר האוצר החדש, [illegible] כי קיומה של ישראל הוא [illegible] יסודית לשלום העולם, [illegible] החודש, ג'יימס קאלאהאן, [illegible] כי „ממשלת הלייבור לא [illegible] ידידים ותיקים כדי לפצח [illegible] במקומם".

[illegible] על הנוסחה הזאת בנאו[illegible] במאמר מכבם של [illegible] ב„טיימס", הוא אמר לנשיא [illegible], כי מדיניות בריטית [illegible] לא תהיה בשום פנים [illegible] חשבון ישראל.

[illegible] ב„הבטחות" אלה. [illegible] או מכל מקום, את ה[illegible] שאינן רתוקות כן המדיניות [illegible] האמבארגו על משלוחי ה[illegible] המזרח התיכון, שכל מנהיגי [illegible] הוקיעוהו בעת המלחמה — [illegible] העבודה. שבריטניה נקטה [illegible] „אמריקאי (נגד דעתה של [illegible] לצעדי פיוס נוספים של [illegible] הנפט הערביים, גם היא בעלת [illegible] הלייבור אף מדובר על [illegible] מאזנת לטובת „כל עמי [illegible] התיכון", שאפשר לכלול ב[illegible] גם את הפלסטינים.

חוץ פרגמאטי

[illegible]

צלה של מלחמת־דת מרחפת על איטליה

המחלוקת על משאל חוק־הנשואין מאפילה אפילו על משבר האנרגיה

מאת עדה לוצ'אני
סופרת „מעריב" ברומא

הישראלים, שיש להם במערך המפלגתי שלהם מפלגה דתית בעלת השפעה, אולי יוכלו להבין טוב יותר מאזרחי מדינות אחרות, שבהן הדת היא ענין אישי והמימד של חילוני טהור, את המחלוקת החוצה עתה את איטליה ומאיימת עליה ב„מלחמת דת".

בעיית הגירושין באיטליה, הקשורה במהודק עם החיים המדיניים בארץ זו, שוב מאיימת בהתפוצצות לקראת הבאת הפרשה למישאל עם מכריע באביב הקרוב.

אם לא יתרחשו התפתחויות מפתיעות ילכו האיטלקים להצביע ב־12 במאי אם לקיים או לבטל את הגירושין בצורתם המוגבלת, כפי שהונהגו בחוק לפני שלוש שנים.

החוק החדש, המכונה בפי חסידי הגירושין באיטליה „מיני־גירושין", מאפשר הליך זה רק במקרים של קושי מיוחד במינו, ושל התפרקות חיי הנישואים תקופה ממושכת. אולם הוא נתקבל ברוב קטן מאוד. המפלגה הנוצרית דמוקרטית והמפלגה הניאו פאשיסטית התנגדו לו.

האפיפיור פאולוס הששי הוקיע חוק זה בשל „עקרונות מוסריים" וכן טען שהוא מהווה הפרה חד־צדדית של ה„קונקורדאט" משנת 1929, אשר בו הסכים המשטר הפאשיסטי להעמיד את מרבית ענייני האישות במסגרת השיפוט הכנסייתי.

מייד אחר שקיבל הפרלמנט האיטלקי את החוק החדש אספו הנוצים הקתוליים הקיצוניים 1.3 מיליון חתימות על עצומה שדרשה עריכת מישאל ארצי בענין, באביב 1972 (לצורך זה די בחצי מיליון חתימות).

רק בחירות מוקדמות יכולות לעצור את המשבר

הנשיא ליאונה, שחש כי הבעייה מאיימת בהתפוצצות, פיזר את הפרלמנט וקרא לבחירות כלליות חדשות. באופן זה נדחה המשאל בשנה, אולם עתה קרב ובא מועדו והמחלוקת החריפה עד כדי כך שהיא מאפילה על בעיות משבר האנרגיה במדינה.

אמצעי התקשורת באיטליה מקדישים עתה מקום רב יותר לבעיית המשאל מאשר למשבר הכלכלה, לאינפלציה הדוהרת ולירידת ערך הלירטה. רק „שערוריית הנפט", שמעורבים בה מנהלי חברות הדלק, שרי ממשלה, פוליטיקאים ועתונאים בשל מיליארדי לירטות שניתנו ונתקבלו „מתחת לשולחן" כדי להעלות מחירי בנזין ולהשפיע על קבלת הכרעות של חברות דלק, יכולה אולי להשתוות עם בעיית הגירושין בתשומת התעניינות הציבור האיטלקי.

המגוחך שבדבר הוא כי איטלקים רבים באמת אינם רוצים במישאל, ביודעם כי הוא מאיים על המדינה במשבר העשוי לזעזע את החברה האיטלקית. אולם השתלשלות הדברים כבר הגיעה לשלב שבו אין איש יודע כיצד לעצור את מהלכה — לבד מפיזור הפרלמנט ועריכת בחירות חדשות, מוקדמות.

ובינתיים מחלחל הוויכוח. אותם גורמים פוליטיים, אשר לחמו בעד חוק הגירושין החדש או נגדו, לוחמים עתה על קיום החוק או ביטולו. חסידי החוק הם כל המפלגות משמאל למרכז, וכן הליברלים השמרניים וקבוצות נשים קיצוניות, אשר מילאו תפקיד חשוב בחקיקת חוק הגירושין הראשון בתולדות איטליה.

המחנה המתנגד מורכב מ„הנאמנים", שבראשם המפלגה הנוצרית־דמוקרטית הגדולה במדינה, הארגונים הקתוליים, הנתמכים על־ידי הכנסיה. אולם לא כל הנוצרים־דמוקרטים מצדדים בעריכת המשאל. קתולים פרוגרסיביים, לרבות אנשי כמורה, חוששים כי הוא יזנה לא רק את העם אלא גם יפלג את המפלגה הנוצרית־דמוקרטית ואף יחולל קרע במשפחות.

הניאו פאשיסטים בוחשים בקדרה

בנוסף לכך, מתמרמרים קתולים פרוגרסיביים על שבעל־הברית היחיד של הנוצרים־דמוקרטים במסעם נגד חוק־הגירושין הוא המפלגה הניאו פאשיסטית. בברית זו הם רואים „נשיקת מוות" פוליטית.

הניאו פאשיסטים המבצלים בבית זאת משתדלים ללבות את אש המחלוקת כחלק מן המסע המואץ שלהם לבוזז ולהחליש את המימסד הדמוקרטי.

במצב זה מרחפת סכנה על קואליציית המרכז עם השמאל, בהתגלמותה בממשלה ה־35 של איטליה מאז מלחמת־העולם השניה. מפלגות הקואליציה טוענות כי החלטתן נחושה לא לערב את הממשלה במאבק, אולם דבר זה יהיה קשה מאחר שהנוצרים־דמוקרטים הם המתנגדים העיקריים של חוק הגירושין שעה ששלושת שותפיהם בקואליציה דוגלים בו בהחלטיות.

אבל החששות כבדים הרבה יותר. המשאל מעורר שאלות החורגות מעבר ל„כן" ו„לאו" לגבי הגירושין. אם מעמידים את חוק הגירושין להכרעה במישאל, מה יהיה דינם של חוקים אחרים?

הוותיקן הטיל משקלו

רשמית לא נקט הוותיקן עמדה בענין המשאל, אולם מועצת הבישופים של איטליה הטילה השבוע את משקלה בוויכוח בהצהרה כוחנית שהנהימה לא רק את חסידי חוק הגירושין אלא גם קתולים רבים.

„כאשר הערכים היסודיים של המשפחה — נאמר בהצהרה זו — נתונים בסכנה בגלל חוק מעורער, המרחיק לכת עד כדי הפרדה בין הזוג האשם, שאינו שומר די הצורך את זכויות הילדים של בן־הזוג החף או החלש, לא יוכל איש להיות מתמע אם הרועים ימלאו את שליחותם בחינוך מצפונם של הנאמנים ואם הנאמנים יגנו על אחדות המשפחה ועל הנישואים שאין לפרקם על־ידי ניצול המשאל כמכשיר התיקה".

למרבה הלעג, חרף כל ההמולה, לא נמצאו איטלקים רבים בשלוש השנים האחרונות שהפגינו נטיה לגירושין. מאז נחקק החוק הוגשו תביעות ל־100 אלף גירושין בארץ שאוכלוסייתה 55 מיליון; 70 אלף תביעות נתקבלו — רבות מהן מבני זוג שנישואיהם התפרקו לפני עשרות שנים.

בינתיים נערכים „משאלי דעת־קהל" רבים לבחינת סיכויי המישאל, אולם מסקנותיהם אינן אחידות. חסידי החוק טוענים כי 65 אחוז של המצביעים יחייבו את חוק הגירושין ואילו יריביהם טוענים אף הם לאחוז כזה.

עמדת היהודים והפרוטסטנטים

בתוך כך חשים היהודים והפרוטסטנטים באיטליה כי המחלוקת מתישלמת מזכויותיהם החוקיות ואף פוגעת בהם. 200 אלף הפרוטסטנטים, הנמנים עם כתות שונות, ו־35 אלף היהודים באיטליה כבר הביעו באמצעות מוסדותיהם הייצוגיים את דעתם על המשאל.

„איחוד הקהילות היהודיות של איטליה" הצהיר לקראת המשאל, כי הגירושין לפי החוק היהודי הם ביטוי הכרחי של עקרונות־יסוד של חרות הכרית על המיכתו ובלתי־מסויגת בקיום „חוק גירושין תרבותי ביותר". הרב הראשי של רומא, אליהו טואף, אמר לי כי הוא תומך בתוקף בקיום חוק הגירושין.

„לגבי היהודים קיים מוסד הגירושין מאז ימי התנ"ך והם נזקקו לו מתוך איפוק והבנה שהוא נחוץ באשר מתעוררת בעייה יסודית במשפחה. לגבי היהדות אין הנישואים בחזקת דבר שבקדושה, וכך היה גם לגבי הנוצרים הראשונים. משום כך אין שום דבר חמור ואין שום חילול־קודש בעובדה, שקשר שהוא תוצאה של רצונו של האדם יותק.

„אם המשאל יביא לידי ביטול חוק הנישואים, יגרום הדבר אי צדק לגבי הציבורים הדתיים שהגירושין מקובלים אצלם. יתר על כן, בעוד הקתולים אשר אינם מודים בגירושים תמיד יכולים לבטל את קשר הנישואים שלהם על ידי פניה לבית־הדין הכנסייתי, מנועים יהודים ופרוטסטנטים מניצול אפשרות זאת, ומשום כך יש סכנה שיופרו לגביהם עקרונות השוויון בין כל הדתות. על היהודים להצטרף אל אותם כוחות, השואפים במוחם לקיום חוק הגירושים".

„המועצה הפדרלית של הכנסיות הפרוטסטנטיות באיטליה" הכריזה כי על כל כנסיותיה לנקוט עמדה מובהקת נגד ביטול חוק הגירושין, וככל שמועד המשאל ממשמש ובא מחריפה המחלוקת והולכת.

„הגישה היוונית" למחבלים ערבים

מחר ידון בית המשפט העליון באתונה בבקשתם של שני הטירוריסטים הערביים שנדונו למוות לערוך להם משפט חדש ✶ סבורים כי למרצחים תיענק חנינה והם יגורשו מיוון ✶ עם זה נקט המשטר החדש ביוון עמדה תקיפה כלפי הנסיונות להביא לשיחרורם בכוח הסחיטה

מאת מ. מאור
סופר „מעריב" באתונה

בשבת ידון בית המשפט העליון באתונה בבקשתם של שני הטירוריסטים הערביים שנידונו למוות לערוך להם משפט חדש, אך הדיון נחשב כצעד „פורמאלי" גרידא. סבורים, כי למרצחים תוענק חנינה והם יגורשו מיוון עד סוף החודש. לדעת משקיפים מבקשת ממשלת יוון לפטור עצמה מבעיה זו.

אף על פי כן היתה עמדתה של ממשלת יוון בפרשה זו אמיצה מזו של יתר ממשלות המערב. יוון עמדה איתן בעת שני נסיונות אלימים לשחרר את השניים, אף שסבורים כי היתה התחייבות כלשהי לא להוציאם להורג, וכי התחייבות זו היתה לה השפעה על השתלשלות המאורעות.

נראה כי לתחושת הכבוד והגאווה של היוונים — ה„פילוטימו" — היה תפקיד מכריע בפרשה. המשטר ביוון יצר תקדים בעל ערך היפה לטיפול בבעיית החטיפות והטירור, והוא היה ראשון בעולם, שגזר דין מוות למחבלים, מאז החל הטירור הערבי, והוא יצר אי־בטחון לגבי גורל הנידונים למוות על אף ההנחה כי בסופו של דבר ישוחררו. קבוצת הטירור הבאה שתישלח ליוון כבר לא תפעל, מן הסתם, בביטחה כה גדולה.

שאפיק אל ארידה וטלאל כדורי, שניהם בני עשרים ושתיים, נמצאו אשמים בינואר שעבר ב„רצח נתעב במיוחד" שביצעו בהטילם רימוני יד בנמל־התעופה של אתונה. השניים מסרו כי פעלו בפקודת ארגון „ספטמבר השחור" וטענו כי תקפו בטעות את הממתינים לטיסה לניו־יורק בסוברם כי מדובר בטיסה לתל־אביב.

התובע הקל

גזר דין המוות לא היה צפוי. התובע, המשקף תמיד את עמדת השלטון, ביקש מבית המשפט להשמיט את התואר „נתעב", המחייב גזר דין מוות במקרה של הרשעה. בית הדין (ארבעה שופטים ושלושה מושבעים), סירב להיענות לבקשת התובע. גזר הדין לא ניתן לערעור.

ההגנה הגיבה בבקשה לערוך משפט חדש, בטענה כי הראשון נעשה שלא כהלכה. בקשה זו תישמע בשבת. אך, כאמור, אין לדבר חשיבות. החלטתו הפוליטית של המשטר ביוון, היא המכריעה.

המשטר החדש ביוון, השולט מסוף נובמבר, ירש את בעיית המרצחים שנידונו למוות מקודמו. המשטר הקודם הבטיח לשחרר שבעה טירוריסטים ערביים בתמורה לשחרור מטוס חטוף של חברת „אולימפיק" וקיים את הבטחתו זו. המשטר החדש נהג אחרת.

מבחנו הראשון היה בדצמבר שעבר, בעת שהמטוס החטוף מרומא, אחרי הטבח בנמל־התעופה שם, נחת באתונה עם בני הערובה שבו. שלטונות יוון נדרשו למסור לידי החוטפים את שני הנידונים למוות.

החוטפים הולכו שולל

„היינו נכונים להסתער על החוטפים אם יעזו להגשים את איומם לרצוח את בני הערובה שבידיהם בזה אחר זה", אמר נציגו של ראש ממשלת יוון אחרי שהפרשה נסתיימה. „היינו מוכנים לכל, להוציא כניעה".

נראה, כי מנהיגי המשטר החדש ביוון מבקשים ללמד את העולם לקח בטיפול נאות בטירוריסטים, אך הם שבעו כן. סטליוס פריאלדאפולו, שר המשפטים שבעת היותו פרקליט הגן על טירוריסטים ערבים, הבטיח להופיע כאלוהים „שני הנאסרים יזכו לטיפול רחום".

הבטחה כזו הבטיח גם שר החוץ של יוון, ספירוס פטגס, אחרי שהשניים נידונו למוות. לפרקליטיהם של המרצחים הבטיח אז שר המשפטים, שלא באופן רשמי, כי לשניים תינתן חנינה ויגורשו מן המדינה.

אף על פי כן, לפני כחמישה שבועות תפסה חבורת „אוהבים" [illegible] בקאראצ'י שבפאקיסטאן קשרו על ספינה יוונית כבני־ערובה בדרישה לשחרר מייד את שני האסירים באתונה.

התגובה של אתונה היתה „מהלכת". הטירוריסטים הודיעו כי אם יפגעו לרצח בשני החטופים שבידיהם, יוצאו האסירים להורג מייד. יחד עם זה הוליכו את הטירוריסטים בקאראצ'י שולל הם שיחררו את בני הערובה שבידיהם בהאמינם כי האסירים באתונה שוחררו. „תרגיל" זה גם צידד את המקבל על הטירוריסטים: שאפשר להם לסמוך על הבטחות ממשלות שהם מבקשים לסחוט מהן.

לבקשה לערוך משפט חדש את משפט הטירוריסטים, [illegible] למות מקרה שבוע; אחרי הדיון בשבת. אחרי כך, תיפתח הדרך להביא את הענין לפני המתיבה והמלצתה על המתקת דין חנינה. זו השנמש, כפי הנראה בסמכויותיו, אלא אם כן יחול מפנה בזירה הפוליטית של יוון.

מנהל נכבד,

האם החלטת כבר איזה מתנה לתת לעובדיך לקראת חג הפסח המתקרב?

קיבלת בוודאי הצעות רבות. הבעיה היא איך לגרום לכך שבכלל יהיו מרוצים מהמתנה שתבחר עבורם, כי לכל עובד יש דעה משלו וטעם משלו. לנו – פתרון אידיאלי לבעיה! תן לעובדיך תוי קניה של "שופר־סל"! עליך רק להחליט על גודל הסכום שאתה רוצה לתת לכל עובד.

תוי הקניה שלנו נמסרים לך בצירוף מעטפות מהודרות המיועדות לחלוקה לעובדים.

על־ידי תוי הקניה של "שופר־סל" מובטח שכולם יהיו מרוצים: כל אחד יוכל לרכוש לעצמו מתנה, לפי בחירתו, בכל אחת מחנויות ה־"שופר־סל" ברחבי הארץ. לבחירתו עומדים לא רק מוצרי מזון ויינות, אלא אף כלי זכוכית, כלי אוכל, כלי גיורדסה, בדים, בוגד, ספרים, תקליטים ועוד.

החשוב ביותר – עובדיך יעריכו את מתנתך הרבה יותר אם תאפשר להם לבחור בעצמם את השי להם.

נ.ב.
נא התקשר אתי טלפונית, עוד היום,
בקו הישיר 781136
או אל מנהלי החנויות.

בברכה,
רותי

שופר־סל

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

דב גולדשטיין ראיון השבוע עם השר שמעון פרס

אותו מקור שדיווח לנו ערב מלחמת יום הכיפורים על המלחמה דיווח עתה על כוונת הסורים לחדש את המלחמה

אילו יכולתי לפרט את חומרת המצב, כפי שנדון בישיבת הממשלה ביום שלישי השבוע, היה ברור לכל, שבגלל זה, ולא בגלל שום „טריק", או ניצול של מצב בטחוני, משה דיין ואני החלטנו ללכת אל גולדה ולהודיע על הסכמתנו להשתתף בממשלה ● עוד בעשר בלילה דחיתי את בקשתו של מזכ"ל המפלגה שנשתתף במשלחת אל גולדה לדבר על ליבה, אבל כאשר יצאנו מהישיבה, משה ואני תפשנו את עצמנו בשאלה: מה אנחנו עושים עכשיו, במה אנחנו עוסקים, כאשר המצב חמור כל־כך?! ● תרמתי לפתרון המשבר יותר מאשר גרמתי להיווצרותו; דיין ואני הסכמנו, שיש צורך בשינוי, אבל נחלקנו בדעותינו על צורת התגובה על המצב במפלגה ● הדמוקראטיה אינה תלויה דוקא באישים גדולים; שום פרלמנט לא יכול להחליט שיוולד עוד בן גוריון אחד, אבל כל פרלמנט יכול לאמץ לעצמו שיטות נכונות ● לא קינאתי בכוכבים החדשים שעמדו לרשת את דיין ואותי ● לא מן הנמנע, כי הממשלה תחזור ותציע בשבוע הבא לכנסת, להאריך את שבתון הרכב, אבל בינתיים הוא מתבטל הלילה.

ת רגיל או לא תרגיל? משה דיין ושמעון פרס ניצלו מצב בטחוני מחמיר כדי לחזור לממשלה, או שהמצב באמת חמור כל־כך, שנטל האחריות דחף אותם לזרועותיה של גולדה מאיר?

— מה אתה אומר, השר פרס? תרגיל או לא תרגיל? פתאום החמיר בצורה כזאת מצב הבטחון? ומה אנשים כמוך וכדיין לא יכלו לחזות מראש? כאשר עמדתם בסרובכם לכהן בממשלה הבאה, זה היה על־יסוד ההנחה, שהמתיחות במזרח־התיכון הלכה לבלי־שוב? ואחר־כך הופתעתם, בפתאומיות?

שאלה מורכבת אתה שואל אותי. בשיחה המוקדמת שקיימנו, אתה זוכר, אמרת לי, שיש כאן, לפי הרגשתך, סתירה, או איזה ניגוד: כדי לשכנע אותך ואת הציבור שדיין ואני פעלנו בתום־לב, לפי מיטב תחושת האחריות הלאומית, ושאין כאן לא תרגיל ולא „טריק" ולא העמדת־פנים ולא ניצול של סיטואציה בטחונית, ישנה רק דרך בדוקה אחת: להעמיק את המידע לציבור על העניין הספציפי, שנדון בממשלה ביום שלישי בלילה ושבגללו, במישרין, החלטנו ללכת אל גולדה ולהגיד לה, שאנחנו מוכנים לכהן בממשלתה החדשה. ואתה צודק. מאה אחוז.

האמן לי, בכל הכנות אני אומר לך, שאילו יכולתי לספר בדייקנות, היתה הספקנות נעלמת לחלוטין. אבל הסתירה היא בזה, שאני רוצה, שהציבור יאמין לנו, אבל אני לא יכול להעמיק את המידע על העניין הספציפי. ולכן ישנה כאן דיספרופורציה באפשרויות: אין כל מגבלה מצידנו לטעון, שנסיבות העניין, הן בלבד, הורידו אותנו לממשלה, אבל ישנן מגבלות רבות להוכיח זאת, על־ידי כניסה לפרטים.

פתאום אתה שואל עצמך: במה עסקתי אתמול?!...

בכל אופן אין אני רואה את עצמי פטור מן הנסיון, בלי לשחזר בדייקנות את המאורעות, נגיד, שאותם המקורות, שסיפקו לנו אינפורמציה ערב יום הכיפורים האחרון על המלחמה הצפויה, ובדייקנות עשו זאת, סיפקו אינפורמציה דומה ביום שלישי בלילה, פחות או יותר באותו כיוון, בדבר כוונות התקיפה של הסורים. אלא שבינתיים היתה לנו מלחמת יום כיפורים. ועלינו להפיק לקחים מן המלחמה הזאת. אינפורמציה כזאת היתה מתקבלת אצלנו לפני יום כיפור בהרבה כובד־ראש ורצינות, אבל היחס אליה היה מלווה גם סימני שאלה. מאז יום הכיפורים כובד הראש והרצינות גברו וגדלו ואילו סימני השאלה הוזזו הצידה.

כאשר אינפורמציה כזאת זורמת, מלווה בפרטים המורים על ההערכות הסורית בכיוונים שונים, וכן על כוחות זרים שונים, לא־סוריים, האמורים להשתתף במערכה, ואתה קולט את האינפורמציה הזאת ומנסה להבין את עומק המשמעות שלה, אתה מוכרח לשאול את עצמך שאלה נוקבת, אכזרית מבחינה אישית: נוכח המצב הזה, נוכח סכנה אלה, נוכח מה שעלול לקרות ולהתפתח, אתה במה אתה עסקת היום ואתמול? על מה התווכחת? על מה נתת את דעתך? הדברים האלה, שעסקת בהם והתייגעת בהם, איך הם עומדים נוכח מצב הבטחון והסכנות? האם יש פרופורציה? האם זה צודק?! ואז אתה מגיע למסקנה. ומתברר לך, שהתשובה היא נוקבת, כמו השאלה: אין פרופורציה! וכמה שהיה נראה לך חשוב — נראה פתאום נטול־ערך, לעומת המצב.

— התוכל, בבקשה, לתאר איך התפתחו המאורעות ביום שלישי?

כן. עד שש בערב, או קצת אחרי שש, ראיה אותי בישיבת מרכז המפלגה בתל־אביב. לשעה 8.30 בלילה נקראה ישיבת הממשלה בירושלים. נמסרה האינפורמציה הבטחונית על־ידי הרמטכ"ל וראש אמ"ן וכן שר הבטחון. קטעים נוספים הוסיפו לזרום בעת הישיבה ומה ששמענו יותר — החומרה בעצמה רבה יותר.

גולדה אמרה: זו מתנה יפה מאוד!

— ועד בשלב זה התחלת להזמנו על שובך לממשלה?

לא, לא בשלב זה. בעשר בלילה קראו לי החוצה לשיחה טלפונית דחופה. מזכ"ל המפלגה, אהרן ידלין, ביקש שאצטרף למשלחת של המפלגה, שתבוא אל גולדה לאחר ישיבת הממשלה במאמץ נוסף להשפיע עליה שתרכיב את הממשלה ותעמוד בראשה. סרבתי באותו הרמשמע. ולא מפני שחשבתי, שגולדה אינה צריכה לעשות זאת. עמדתו של דיין ושלי היתה ברורה וידועה בעניין זה כל הזמן. רצינו, שגולדה תעמוד בראש הממשלה. אלא היה מצר וגמור אתנו, עוד בעשר בלילה, לא להצטרף לממשלה המודעה והשבתי, שאם כך הדבר, אין טעם, שאנחנו נבקש ממנה להרכיב את הממשלה, בעוד אנו עומדים בסירובנו להשתתף בה. אמרתי לידלין, על דעתו של דיין וכל חברים שלנו, שאנו תומכים בה כראש הממשלה, אך מוסיפים להתנגד להרכב וצר של הממשלה.

— מה הרגשת כאשר חזרת לישיבה?

הייתי משוכנע מעבר לכל ספק, כי זוהי הישיבה לפני האחרונה, שאנו משתתפים בה כחברי הממשלה. אחרי הישיבה נגמרה. יצאנו החוצה. דיין היה מהורהר. הוא אמר לי, שצריך עכשיו לנסוע לצפון, לגבול, להיות עם המפקדים, להיות בשטח. ואז, בבת־אחת, בלי שהחלפנו לפני־כן מלה אחת, תפשנו את עצמנו בכל האבסורד שבדבר, בכל עומק הסתירה בין מאבקנו במפלגה, בעד ממשלה כזאת או אחרת, לבין המצב המתפתח והסכנות חומרת העניינים.

מעולם לא הבנתי למלוא העומק המשמעות את האימרה: „יש קונה את עולמו ברגע אחד", כמו שהבנתי אותו ברגע הזה, בצורה נוקבת ומלאה כל־כך. דיין ואני נכנסנו לחדר צדדי במשרד ראש הממשלה. לא היה הרבה מה לדבר. הכל נראה ברור מאוד, חד. תוך שתי דקות החלטנו, שנלך אל ראש הממשלה ונגיד לה, שאם זהו המצב, אנחנו מוכנים לדחות את כל השיקולים והרגשות והבעיות האחרות ומאפשרים להקים מייד ממשלה חדשה, ולהשתתף בה, אם היא עדיין רוצה בנו.

חזרנו לחדר הישיבות של הממשלה. גם כאן, באופן מקרי לגמרי, היתה אווירת התמונה מורה כזאת, קצת מרגשת: גולדה היתה לבדה. כל השרים כבר הלכו. כאילו כל הנטל הזה, כל העומס הכבד, הוטל עליה. דיין ניגש אליה ואמר: „גולדה, לאור המצב, אנחנו מוכנים לכהן בממשלה, אם את עדיין רוצה בנו".

— מה היתה תגובתה של ראש הממשלה?

דמעות ניקוו בעיניה. האמת: קשה להגיד מי היה נרגש יותר, היא או אנחנו. גולדה אמרה: „אם אני עדיין רוצה? זה בדיוק מה שצריך היה לקרות, זה בדיוק! זו המתנה היפה ביותר שיכולתי לקבל. זו מתנה יפה מאוד!..." ואני הרגשתי באותה שנייה, שזהו שיאה של דראמה והתפרצות של מצב לתוך מערכת ההתלבטויות אישיות, שקשה לתאר עוד ממנה. זה היה מין שיא כזה של רגשות.

— בעשר בלילה עוד הייתם מוקפים בהתלבטות לא להצטרף לממשלה. כעבור 45 דקות נתרחשה הדראמה הרגשית הזאת. אינפורמציה קיבלתם כבר לפני־כן, אז מה, בכל־זאת, קרה באותן 45 דקות?

שמענו „דברים חמורים בחומר" — דברים מסוג זה, ישנו תהליך של עיכול, כאשר עיכלנו אותם והם שקעו קצת, התבררה מלוא־החומרה והגבנו כפי שהגבנו.

— וכל אותן שבע שעות נאומים ותיגהיב במרכז לא ידעת שום דבר על המצב?

לא, כלום!

— והשר דיין?

איני יודע. גם הוא שמע בישיבת הממשלה דברים חדשים וחמורים. גם הידיעות שזורמות עכשיו (יום רביעי בערב) הן חמורות ביותר. המצב עלול להיות חמור ביותר. זו כל האמת. צריך לדעת אותה.

המצב חמור, זו האמת, וצריך לדעת אותה!

— מהו, בעיניך, היחס בין חומרת של הידיעות, חמורות ככל שיהיו, לבין הצורך, שדיין ואתה תהיו חברים בממשלה?

הבה נפריד כאן בין דיין וביני, או בין דיין, כשר הבטחון, לבין כל שר אחר, מלבד ראש הממשלה. זה בהחלט לא אותו הדבר. המצב חייב, למעלה מכל ספק, שדיין יישאר בממשלה. נוסף על כך היה צורך דחוף להחלץ מייד ממצב של משבר ממשלתי, שישראל שרויה בו מאז הבחירות, לפני למעלה מחודשיים.

— האם אתה מקבל את ההנחה, כי מצב בערפל מבחינה פוליטית בישראל וההפגנות של ויכוח־צמרת, פירסם בצורה ברורה את הנטיות ההסכמיות של הערבים?

המושג ערבים — מטעה. הם אינם עשויים מצור אחד. דברים נופלים אחרת על אוזנו של סאדאת, מאשר על אוזניהם של אסאד ופייצל או חוסיין. אבל ברור, כי מצב כזה בישראל הוא מקור עידוד לערבים ואצל הקיצוניים שביניהם זה מגביר את הנטיות התוקפניות.

— והקשיח את עמדתם ביחס להסדר עם ישראל?

כן, מקשיח את עמדתם. אחרים כמה הם יותר מאוזנים ואחרים מקבלים זאת באופן קיצוני יותר.

— יש לך, אם כך, סיבה להצטער על חלקך בגרימת המשבר הממשלתי, אם זה הזיק גם לענייני החוץ והבטחון של ישראל?

אם להתבטא בחוסר צניעות, מותר גם להתבטא פעם כך, תרמתי הרבה לפתרונו של המצב המשברי ולא כל־כך ליצירתו. יש כאן שתי בעיות: איך נראה משבר כזה בעיניים חיצוניות וכיצד הוא משפיע על שכנים ועל יריבים וידידים בעולם; ואיך נראה המצב בעיניים פנימיות. במשטר דמוקראטי מותר להפגין מורת־רוח ומותר לבקר ומותר לסרב להצטרף לממשלה. כל זה לגיטימי. אבל משטר דמוקראטי בנוי גם על האיזון. מול הביקורת מוכרח להמצא גוף אחראי לניהול המדינה ולקידום ענייניה. מול ההפגנות צריכה להיות סולידאריות. ברגע שהאיזון הזה מופר — הדמוקראטיה מתערערת.

המפלגה עברה מרחק שנות אור

מה שקרה אצלנו לאחרונה היא קשה מנשוא: הביקורת המופנה נגד הממשלה ונהיל לא אותה על־ידי גוף אחראי, שהיה מוכן לעמוס על כתפיו את המשימה להתמודד עם המצב הר עמוק של המורדים, עם הצער שלהם. בישיבת חברי רפ"י במרכז המפלגה, דיברה אשה מופלאה זו, רבקה גובר, והיה צליל לינקולני בדבריה, כאשר אמרה: „היהודים נשאו את ארון הקודש במדבר ארבעים שנה על כתפיהם ואף פעם לא הורידוהו על הארץ. תמיד נמצאו כתפיים לארון". ואני אוסיף, שכתפיים יהודיות לארון, הן הערובה לכושר עמידתה של ישראל. נכון הוא, שהיה צורך חשוב להעמיד גם את המפלגה ואת הבריה על המשימה המוטלת עליהם. במשך השבועות האחרונים, של המשבר, התהליך הזה אסף כוח ומפלגת העבודה מאתמול שוב איננה אותה המפלגה, כפי שהיתה לפני־כן: מפלגת העבודה שקבוצות כמעט מתחרות שלה, עורכות כינוסים של קברנות, הקרויות בלשון שובבניה „בכל זאת מערך", ושם תובעים לפטור את ראש הממשלה ואת שר הבטחון. עד מפלגת העבודה, שמבקשת פה אחד את ראש הממשלה ואת שר הבטחון ועוד שר אחר, על כל הסתייגויותיה, להשאר בתפקידיהם. המרחק בזמן הוא רק שבועות אחדים, אבל המרחק בתוך ובמהות הוא שנות־אור, ממש שנות־אור.

לי ולדיין היו דעות שונות, אני התנגדתי לפרישה מהממשלה

— אתה סבור, שהמאבק שלכם בתוך המפלגה, השיג את מטרתו?

כן, במידה רבה כן.

— איך אתה רואה את ההשפעה האישית שלך בהישג זה?

למען היושר וגילוי הלב, כאשר אתה משתמש בביטויים: מאבקכם והשגתכם, אני מוכרח להגיד, שזה לא תאור נכון של המצב: לדיין ולי היו דעות שונות לחלוטין על מה שעלינו לעשות. אני אף רגע לא עודדתי אותו להתפטר מתפקידו. הסכמנו הסכמה מלאה ביחס למפלגה, (שישתנה בה אורח־החיים) והיתה לנו הערכה משותפת על הנטיות שנעשים לדחוק את רגלינו, אבל לא הסתרתי לרגע את דעתי, שאני הייתי נגד פרישה מהממשלה. עלול להתקבל, על כן, רושם לא נכון, כאשר אתה כורך בכריכה אחת ואומר הענתם.

— אם התנגדת לפרישה, ולא הכרת את יעתך, מדוע החלטת לפרוש מן הממשלה יחד עם מר דיין?

לא יכולתי להתעלם מן העובדה, ששר הבטחון מרגיש, ואף אומר זאת, שהוא אינו יכול למלא את תפקידו בתנאים שנוצרו. במדינה כשלנו כשר ראש הממשלה ושר הבטחון הם האנשים, המצווים על בני נוער לצאת לקרב, לפגוש את המוות ולעמוד מולו, ואחר־כך לקבל את פניהם המיוסרים של ההורים השכולים. הם זקוקים לאהדה ולסיוע אמיתיים, כנים, מלאים, כדי להתמודד עם הקושי הנורא הזה ועם המצבים שנוצרים לאחר התבוסות דמים עם אויבים, העולים עלינו בכמותם עשרות מונים, באנשים ובנשק. וכאשר שר הבטחון לא יכול לשבת בממשלה, הרגשתי שאני צריך להיות אתו.

— מעמיס של סולידאריות חברית?

אין ספק שהיה גם אלמנט של סולידאריות, אבל כעל כלל זה נוצרו תנאים רעים, שאסור היה שייווצרו, שבגללם מר דיין לא יכול היה להשאר בממשלה. לא כוכבי אסטכבי המנגנון היו הכוכבים, אלא חוסר ההבנה של המפלגה וחברתה על הבעיות בעד הבטחון. חילוקי הדעה בין דיין לביני התגלו סביב השאלה: מהי הדרך לתקן את המצב הזה? הוא היה סבור, כי הדרך היא לפרוש מהממשלה. אני לא הייתי סבור כך. אבל יחד עם זאת חשבתי, שבתור לנקים גם צעד כזה. איני חושב שאי־חברות בממשלה היא צעד קיצוני מאוד. הייתי מוכן לוותר על חברותי בממשלה, אם יש בזה ליצור תהליך של שינוי, שיאפשר לדיין לחזור לתפקידו. היה חשוב לי גם, שבשעת מצוקה, הן חברינו הן הציבור הרחב יידעו, שלא משוכנעים בכך, שלא רק שיקולי ההשתתפות בממשלה מדריכים את מעשינו. ראיתי את עצמי כבר מחוץ לממשלה. זה קרה לי כבר פעמיים לפני־כן ושמתי את עצמי מספיק בכך פה בנושא הזה, כדי לעבוד בכך בלי כל בעיות. זה בסדר. לא מתים מזה.

כך נשארתי מחוץ לממשלה...

— בפעם הראשונה זה קרה כאשר פרשת מתפקידך כסגן שר הבטחון...

כן זו היתה הקשה מכל הפעמים. אהבתי את העבודה ההיא מאוד והיתה לי הרגשה, שאני הורס משהו לנושא. אולם אז העמידה בפני המציאות את הברירה הזאת של פרישה, של יציאה מן המלחמה, כדי לעמוד על עניינים עקרוניים הכרחיים בשרותי הציבורי. הפעם השנייה היתה ערב מלחמת ששת הימים, כאשר לוי אשכול ז"ל סיכם עם משה דיין, שהוא יכהן כאלוף פיקוד הדרום ולי הוא הציע להצטרף לממשלת הליכוד. אבל אני סברתי אז, שחשוב יותר כדיין יהיה שר הבטחון בממשלת הליכוד. ואף על פי שדיין עצמו היה בספק רב אם הדבר הזה ניתן להשגה הוא הציע שבכיכתי לממשלה כשר הבטחון ובזה שאני נשארתי בחוץ. אין אני מצטער כלל על מהלך הזה. אני הוסף לא בעל כתאל והעצבה לבחינה של ישראל.

— אז יש למר דיין חשבון אליך לפרוע לך...

אנחנו לא מנהלים כך את החשבון, לא זה הכיוון.

— אם הדברים לא התקבלו באמון ההלכה רבים בבטיש הצדק לתהות, שניתלתם בצב בשנות בשורשל, כדי להתרד להיכנס לממשלה, זה איכפת לך, זה כואב לך?

איכפת לי הדבר לי, אבל בגלל זה לא הייתי כואב את צערי. אדם צריך לעבוד קודם־כל כמצפונו ורק אחר־כך בלי הגדיות. כי במהר ליך את המצב הזה — כואב את המצפון שלו.

אחרי שלוש־עשרה שעות פעלתנות ביום עבודה אחד — ולפני ארבע או חמש שעות נוספות, שלאחר תום פגישתנו — שמעון פרס מוהדר ומצוחצח, חייכני וטוב־סבר.

מאתו במרום מפלגת העבודה שבה לבבה: מאופק, הגיוני מאוד, כמו בשתון כולם.

הוא יכול להכחיש זאת שוב ושוב — אני אחזיק בדעתי: התמונה והתקשורת לא נוגד לפי מקרונו של פרס והליפותיהן אינן לפתוח את גופו. הוא מדינאי כרמ"ח אבריו והוא שקוע בזה בהתמכרות בלתי מתפשרת. לאן הוליך אותו דרכו — אין לדעת. יש הרגשה ברורה, שעדיין לא אמר את מלוא האומרת. משרד ההסברה ימצא בו חושן ואבידעות, השוקד באמנות ללמוד, להשתכלל, למלא את הבאטריות האור ומלא.

סיכויי דיין להיות ראש ממשלה

— מר פרס, אמרת לי פעם, שסיכוייו של דיין להיות ראש ממשלה הם עתה טובים משהיית אתה רוצה, אבל טובים בהרבה משרוצים אחרים. זה עדיין כך? איך היית מגדיר את סיכוייו היום?

אמרתי לגולדה ולדיין כך: במשך השנים האחרונות יכולתי לעקוב מקרוב אחרי עבודתכם המשותפת ואני מודיע לכם, כי מבחינות רבות, הלשון המשותפת שמצאתם, היא כנגד של פנומן פוליטי, ממש כך, פנומן פוליטי. איני מתכוון דווקא למערכת היחסים האישיים, אלא נוצר כאן צוות מנהיגים, שגילה תקיפות בשעת המצוק — וגמישות בהזדמנויות של פיצויי היכולת להדבר עם הערבים, או עם אחרים. בממשלה ישראל המרחק בין שר הבטחון לכהונת ראש הממשלה הוא קטן מאוד, קטן ביותר. קשה היום להנבא מי הם המועמדים הריאליים לראשות הממשלה אחרי גולדה, אבל שמשה דיין לא ייפקד מהם — זה נראה ברור לחלוטין.

— האם אתה מקווה, כי מאורעות השבועות האחרונים, יחוללו תמורה מהותית במפלגתך ויכתבו פרק חיים אחר בתוכה?

אני מקווה באמת, שאחרי המשבר הגדול, לא תחזור המפלגה לנקודה, שממנה התפתח המשבר, אלא תמשיך מאותה נקודה, שממנה יש לה סיכויים להתחזק. כידוע לך אני איש רפ"י נאמן, אבל מעולם לא חשבתי, שאמלא את חיי כאיש סיעה ואיש כת. אני מאמין בהחלט שכתוצאה מן המשבר הזה נוספו ההבדלים הכימתיים במפלגה הכל אתם בתוכה יכול לשוות בים הגדול להתמודד עם גלים ולשאוף מלוא ריאותיו וצריכים ויכולים את האוויר שלו. יש עכשיו למפלגה הזדמנות של ממש להתחדש מחדש. לא הלילה, שמישהו נתבע לוותר על דעותיו ועמדותיו העקרוניות בשאלות של אורח חיים, שאלות של מדינה וחברה, אבל הכל יצטרכו לצמצם את חילוקי הדעה ולהרוס את המחיצות, שבעויות מהלבנים של העבר.

כמו אחרי מחלה קשה

— לי, לאישית, אין הרגשה של התרוממות־רוח בשלומת מורכב הממשלה החדשה. איך אצלך?

העם בישראל, ברגע זה, אינו במצב של השתלהבות. הוא מרגיש אחרי המלחמה כמו אחרי מחלה קשה. הוא זקוק לזמן כדי להתאושש. יש בממשלה הזאת כוחות חדשים. הם יצטרכו לעבוד את הבנבון הקשה הזה־התאוששות בשורות הממשלתי. הממשלה והציבור כולו נמצאים עתה בתקופת מעבר, מדור המייסדים לדור הממשיכים. כל תקופת מעבר דומה קצת ללידה: יש בה לא מעט ייסורים, תמיהות, ספיקות, ניחושים. אבל יש בה גם ציפייה גדולה ומבורכת לשירות הטובים. אני רוצה להגיד לך והוהר, שזוהה המקובל בארץ: אינני חושב שהמשטר הדמוקראטי תלוי דווקא מבריקים. הדמוקראטיה זו היא חוק, היא דרך, היא אם מודמן לה מנהיג טוב. אבל כוחה וכשרה נובעים מקיומם של מוסדות המאזנים זה את זה, בשוויון אמתי. לא האישים קובעים. אני רואה בזה שיטה מסודרה ראשונה, הציבור והן ראשי המפלגות אורחים, מקדישים כל הזמן מה־הלב סביב האנשים סביב השאלות והבעיות.

אף פרלמנט אינו [יכול] להוליד בן־גוריון

אישים דגולים קשה להזמינם. זה לא עובד. שאי אפשר לאמן, לסגל ולחזור. היה לנו כזה בישראל. באישים משכבם המלה. הכל שבן־גוריון היה פעמית. אף פרלמנט בעולם להוליד בן־גוריונים. על אפילו לא פה־אחד ובשי אבל כל פרלמנט טוב ושיטות דמוקראטיות והן וכל ממשלה טובה יכולה ארוח־חיים, רצוי ודרך החלטות ולביצוען. בין האמון בין העם לבין השאלה של אישים אלא בכוח.

— כאשר קראת על הס שלה, המיועדים „לרשומי תיכם, כלום לא התעורר לב? הנה, מכתבים חרים מקבל אותם במחאות מה...

אצלי לא התעוררה כי לא בא לי כזטהתה. אנשים ללכת למדבר הם זוכים, בדרך־כלל דווקא מחאות כפיים. מה שהיה בוזהלט צפוי בעיני. שים? המפלגה חייה בו שהיא זקוקה לכוכבים להתגלות בהם. זהו טבעה גדולה, ואולי לא רק דווקא.

— כאשר הבהרנו המצי תישארו בממשלה, חשת כן של הערכה כלפיכם, החושש, שאי־השתתפותם יגרום קרע במפלגה ואף מהשלטון?

אף על פי שהקפדנו לה בעד הממשלה אף אם בה, הבהרנו חברים רבים סואציה המסכנת הזאת הקרע האורגאנית. אני מן רבים, מתוך תרדה כנה מפלגה וגם למעמדה בשל כי קו האחדות והשלו להיות דק מאוד. היו במשיכת־חבל במפלגה, א למשוך אותו כל־כך חזק

שר הסברה, ואני מקווה גם שר המדע

— ואתה הולך להיות שר
כן. אני מקווה, כי גם
— עכשיו, בבקשה, את שב, שהמלא כל תפקי כאשר הבקש להטיל עליך כנות: האם אין לך הרגש לעשות יותר בממשלה; בקשה?

העניין הוא בזה, שרא הרבה אנשים, שמפריזים כה, שלפעות לשגיאה הוא להיתפש... יחד עם זה, להיות צבוע באותו כוורת, באוד מהתוספה, שאין לה בי, אבל היא־היא, שבחו שי כעל למים: ביסודו א שאני זוכה להם כל השנים וטובים בעב. אני מעריך, בדוק, כיש הבדל בין ה כאלי לעבודתי לבין היה פורמאלי. גילויי הצידוד הו זוכה. להם הלוך וזכה, כ הם המאפשרים לי לעצו הלאות.

— כבר נתחמנו אצלך מ שית בהספקיך כשר הזה.

לא, עדיין לא. עד יום לילה היו כל תוכניותי מכוו לה. מה אעשה מחוץ לממשי על עצמי לסיים את כתיבת ספרים. יהיה קשה להאמין, ציותי מחוץ לממשלה בהחל דמיוני ואפילו עורר בי

(סוף בעמוד 26)

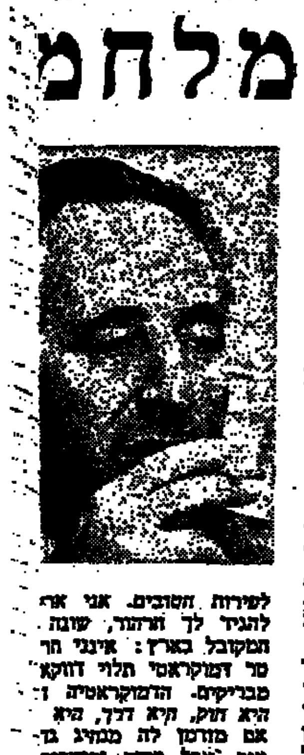

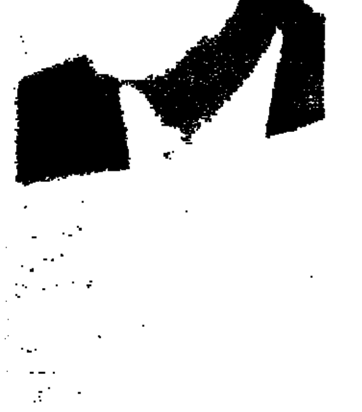

עם אירופה לכל מקום

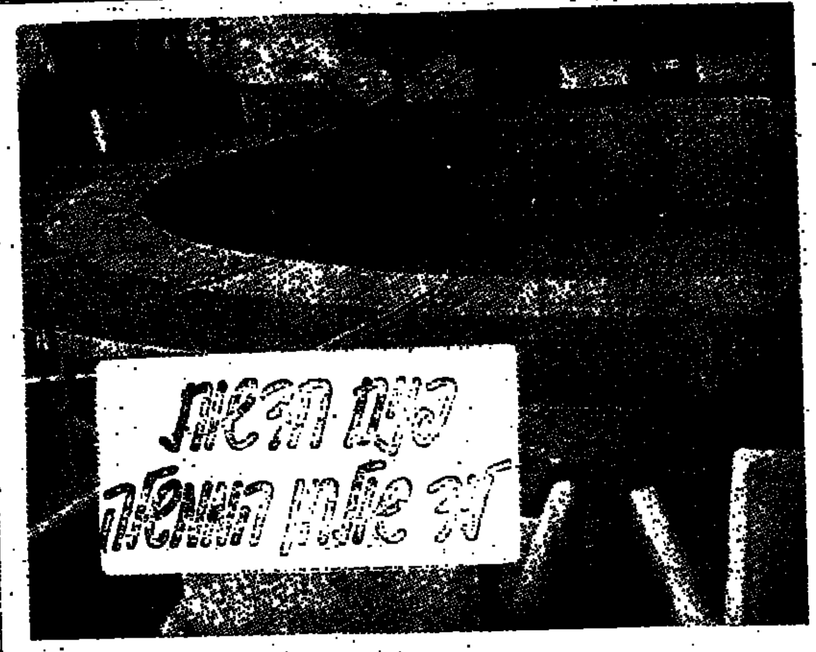

שר העבודה, יצחק רבין

משקלו יורגש בתחומי חוץ ובטחון

עת שיקבל יצחק רבין לידיו את תיק העבודה ויבקש להתוות לעצמו דרך בתפקיד החדש, יעלה בזכרונו שיחות בוושינגטון עם מי שהיה שר־העבודה האמריקני (עתה שר האוצר), ג'ורג' שולץ, שנימנה עם [illegible] והיה מבאי ביתו, על [illegible] הקשורות ביחסי־עבודה.

[illegible] שיחות אלו הדגיש שולץ, כי ביחסי [illegible] דרושות כל התכונות ההכרחיות [illegible] דיפלומטיה. „יש דמיון רב בין שני [illegible]ים האלה, יחסי־עבודה ודיפלומטיה [illegible] מגע ישיר. הגיע הזמן שיאמצו [illegible] המגע הישיר ויחילו אותו על [illegible] ומסירה במורה ותיכוני".

[illegible] רבין, שבא לא הכהונה הזיפ[illegible] עם שרביט־הנצחון כרמטכ"ל [illegible] ששת הימים, קיבל שיעור יסודי [illegible] עבודה בבית אביו. נחמיה רבין, [illegible] התארגנו מעבודת־כפיים כפועל [illegible] מהעסקנים הפעילים והבולטים של [illegible] המקצועי.

[illegible]ת פרישתו של יצחק רבין מהצבא נשאל אביו אילו תכונות מהוריו. נחמיה רבין השיב: קיבל מאמו כמה תכונות טובות [illegible] לעבודה ההתמדה, לא להיות [illegible] בלי להעמיד את הראש, אך [illegible]רים אותו גבוה מדי, אשר לעצמו [illegible] האב דבר, כי נחמיה רבין, ש[illegible] רצה בחיל בגדוד העברי לאחר [illegible] באיגודים המקצועיים בשיקאגו, [illegible]מנה עם חברי איגוד תופרי בגדי [illegible] שבראשו עמד דוד דובינסקי), [illegible] עבודה את „העניין המרכזי" של [illegible]", בבית רבין גרסו ש„העבודה [illegible]".

„בוגר „כדורי" עשה דרך ארוכה, קשה ומפוארת עד השולחן הירוק של ממשלת ישראל. בשנים האחרונות קרב אליו פעמים אחדות, אך לא הגיע.

לפרוש מכהונת הרמטכ"ל ראו בו מועמד ראוי לתפקיד שר (והוא היה בראשון מקרב המפקדים הבכירים בצה"ל שדובר בהם ברווחה ומפורשות בכיוון זה, אפילו בלי לדבר עמו תחילה.

בעת „כנס הטירנה" שקיימו אנשי חטיבת רפ"י לשעבר בשנת 1969, נשמע איום פרישה ואז הוציאו ראשי מפלגת העבודה „איום שכנגד" — אם תפרוש רפ"י, ובעקבות זאת יתפטר משה דיין מתפקיד שר הבטחון, יש מועמד מהמוכן. יצחק רבין.

וכאשר נוסחה המחלוקת על רשימת המועמדים לכנסת ולא היה ברור אם ראיפה יוצב משה דיין — שוב נקטו אותה שיטה. שמועה עברה במפלגת־העבודה: אם יפרוש שם מושך־קולות יחזירו. תוך

(סוף בעמוד 28)

לוי יצחק הירושלמי

שר התחבורה, אהרן יריב

מקילומטר 101 לכבישי ישראל

אהרון יריב, אהרל'ה בפי כל, לא הסתיר את רצונו לכהן בתפקיד שר בממשלה. כאשר נשאל לפני הבחירות לכנסת השמינית לאן הוא נושא עיניו אמר: „אני מקווה, כי תינתן לי הזדמנות לתרום את תרומתי, כמיטב יכולתי, למאבק הלאומי הקשה, כפי שאני צופה אותו. תרומה כזו אפשר לתרום בתפקידים שונים. אני מניח, שחברות בממשלה היא דרך טובה. אם מי שירכיב את הממשלה הבאה יהיה סבור שאני ראוי לכהן בממשלה — אהיה מאושר לעשות זאת".

אף על פי כן, לא נחוץ להשיב בחיוב שנה שהציעה לו באמצע השבוע גולדה מאיר, להיות חבר בממשלתה, הוא ביקש שהות לחשוב. תגובה זו של אהרל'ה אופיינית לדרכו.

אומרים עליו, שכל מה שהוא עושה הוא עושה בצורה הטובה ביותר, שכן אצלו סוף מעשה במחשבה תחילה. הוא אינו מקבל שליחות שיש לו חששות שהוא אינו מסוגל למלאה.

היה לו בעבר קשר־מה עם תחבורה. בחו"ל היה אהרון יריב קצין רכב גדודי, בתום מלחמת־העולם השניה, והוא עוד במדי הבריגדה, עסק כאחרים בהברחת אנשים ונשק לאיטליה במשאיות צבאיות, בדרכם לארץ־ישראל. קשר נוסף עם תחבורה היה לאהרל'ה בראשית מלחמת השיחרור, כאשר שימש קצין קישור של המטה הכללי של ה„הגנה" עם שירות אוויר.

לפני זמן קצר, כאשר טרם הועלה בדיבור שיוצע לו תיק שירותי, אמר לי: „טיב החיים בישראל נקבע על־ידי טיב השירותים. מה טיב השירותים שהאזרח מקבל? איך מתייחס אצלנו אדם לחברו? לכל אלה יש משקל גדול מאוד בחיינו".

אהרון יריב, בן חמישים ושלוש, שנולד במוסקווה ועלה בנעוריו, בשנת 1935, בא למשרד רב־בעיות ואתגרים. עד עתה לא נדרש להתעמק יותר על המידה בבעיות התחבורה, אך לא מכבר הביע דעה באחת הסוגיות בשטח התחבורה: „אני בעד הפעלת תחבורה ציבורית בשבת — אמר — אבל צריכים להיות ריאליים. אנחנו נתונים במשטר קואליציוני הן בממשלה והן ברשויות המקומיות. בכל מקום שהתנאים הפוליטיים מאפשרים — צריך להפעיל תחבורה ציבורית בשבת. אבל זה לא מעשי להפעילה במסגרת חוק ארצי. אם נהיה כנים עם עצמנו — ולא נזרוק סיסמאות — צריך להכיר בעובדה, שבעתיד הקרוב לא ניתן יהיה להשיג זאת".

ועוד אמר: „אנו סובלים ממפגעי החברה הטכנולוגית המפותחת. גם המנטאליות שלנו מיוחדת, אנחנו „אנטי־שירות". קשיים לא יוסרו. אנחנו מובטחים בזה. איש לא יביא תשובות מלאות לכל הבעיות. אך בכוחנו לעשות כמה דברים מהותיים ובסיסיים. בראש והראשונה צריך לשנות את האווירה. צריכה להיות גם דוגמה אישית. זהו תנאי לשינוי האווירה".

מבחנו יהיה — בצמצום המיפגעים ובפתרון בעיות בתחום התחבורה ובהשבחת טיב השירות שהאזרח מקבל.

המבחן אינו קל. אך דווקא בדבר הקשה יש אתגר.

לוי יצחק

שר הקליטה, שלמה רוזן

הוא מביא למשרד ציוד יקר - לב חם

תיק הקליטה נשאר בקיבוץ שריד. מכונית השר תוסיף לחנות ליד דירות הותיקים במשק. וזאת למרות חילופי הגברי בראשות המשרד הממשלתי הזה. הסיבה פשוטה. נתן פלד ושלמה רוזן הם חברים באותו קיבוץ עצמו של „השומר הצעיר" בלב שדות העמק. הם יצטרכו רק להודיע לסדרן העבודה של המשק על חילוף התפקידים ביניהם.

ספק אם יש עוד פוליטיקאי בארץ דוגמת שלמה רוזן בן הד־57 לפחות מבחינה אחת: אין לו אף שונא. זהו נעמן פוליטי: כולם אוהבים אותו.

פונים אליו רק בשמו הפרטי, כיאה לחבר קיבוץ ותיק, ממניחי היסוד של תנועה מפוארת זו. הוא נוח לבריות, תמיד מסביר פנים, ומקבל אותך בכל מפגש אקראי בחיוך אבהי טוב השפוך על פניו.

אני מכירו זה שנים רבות, וטרם ראיתיו זעוף פנים. זוהי התגלמות הרוח הטובה, ואולי זהו הציוד החשוב ביותר שהוא מביא עמו עתה אל ניהול משרד הקליטה. מן הסתם זהו הדבר הדרוש ביותר למשרד זה: אנושיות. לב יהודי חם. רצון העובר על גדותיו לעזור לזולת.

„הרי על כל אלה קובלים העולים במר לבם, כי הם לא מוצאים אותם אצלנו. נותנים להם דיור, תעסוקה ושירותים. ואנו מקמצים עד להחריד ביחס אנושי טוב בחיפוש אחר נפש העולה, כאילו אנו חוששים שיתפסו אותנו בקלקלתנו אם נתערה בקרבם.

משרד הקליטה הוא שבע מרורים. הוא סופג את חיצי הבקורת מכל הצדדים, מעולים מתוסכלים ורשויות ביורוקרטיות לרוב, וסמכויות אין בידו להרשיע.

המשרד הזה הוא הכותל המערבי של העולים, בפניו הם שופכים את מרי ליבם. אבל מאחורי כותל זה מסתתרים גם כל הישראלים כדי להשקיט את מצפונם, שבעיצם קיומו של משרד זה הם יצאו ידי חובה כלפי הרעיון הציוני הגדול של העליה.

בצמרת המערך חשו זה כבר כי משרד הקליטה עלה על שירטון. חיפשו אחר אדם אשר יעלה אותו על פסים חדשים, והוא יהיה ה„בוס", ויוכל לנהל את העסק לפי הבנתו. שלמה רוזן הוא איש כלכלה מובהק, אשר ניהל מרבית שנותיו את החברות הכלכליות של „הקיבוץ הארצי". משם גלגל אל הכנסת, וכאן הוטלה עליו ראשות ועדת השרותים הציבוריים. זו הועדה העוסקת כל עתותיה במר גורלם של החלכאים הנדכאים בחברתנו. אמרו: שלמה רוזן בנוי בשביל זה. יש לו לב גדול ורחום.

יומם ולילה הוא עשה בבתי־חולים, במוסדות סעד כדי „לגרש" את [illegible]. והוא חי את הבעיות האנושיות המציקות, ולא נתן מנוח לרשויות השלטון, כדי שיושיעו למסכנים שאין מאחוריהם איגוד מקצועי, וקבוצות לחץ.

שלמה רוזן מגלם את הטוב שבארץ הזאת. איש האדמה חרוש הקמטים, הרחום ללא ליאות לצרכי ציבור — מאז עלה מצ'כוסלובקיה בתחילת שנות השלושים ופעל בשליחויות הצלה ובמשימות עדינות לרוב. הוא הקים כבר דור של בנים ונכדים, המושרשים. כולם היטב בקיבוצו הוא אשר בעמק. הוא מן הקיבוצניקים של הדור הישן, אשר תוכו כברו והוא לא רק נאה דורש.

יהושע ביצור

שר התקשורת, אהרן אוזן

ביקש את החקלאות וקיבל את הדואר

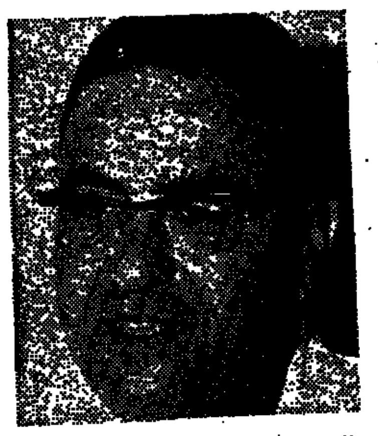

אהרון אוזן יצא בשבוע שעבר נרגש מפגישה עם גולדה מאיר בלשכתה בירושלים. המושבאי מגילת, גבה קומה ובעל גוף, נבחר לפני למעלה מעשרים שנה לתפקידו הציבורי הראשון כמזכיר גילת בנגב המערבי, המושב שהוא נמנה עם מייסדיו. עתה נתמנה שר.

בתפקידו הנוכחי כמזכיר תנועת המושבים הוא מוסיף לשאת בעול קיום משקו במושב ובלבו מועקה של שאיננו יכול להקל על שותפו אליהו אלמסי, הנאלץ בשנים האחרונות להתמסר יותר ויותר לעיבוד שני המשקים המשותפים שלהם.

אהרון אוזן נחשב לאחת מ„תגליותיו" של לוי אשכול, אשר נהג בו חיבה יתרה וביקר לעיתים מזומנות בביתו בגילת.

באחת הפגישות הללו, כאשר ערכה תנועת המושבים בנגב מסיבה ללוי אשכול לרגל הבחרו מחדש לראש הממשלה, קם אשכול מכסאו, פשט את מקטורנו, התיר עניבתו והזמין את כולם להרים עימו כוסית ברכה באומרו: „תשתו לחיים, אתם שותים לחיי".

אשכול סיפר כי בהגיע העליה הגדולה לישראל הציע להקים מאה ישובים חקלאיים כדי לגאול את העולים החדשים מן המעברות. באו ואמרו לו: הצליח — יהיו לך שותפים רבים. תיכשל — יתלו אותך על העץ הראשון. „והואיל ואנו מסובים עתה בגילת, בביתו של אהרון אוזן (אז סגן שר החקלאות) סימן שהצלחתם והצלתם את חיי" סיים.

אכן, חיבה יתרה רחש אשכול למושבי המצליח מגילת, „ילד הפלא" של גל העליה הראשון שהגיע לישראל מייד אחר קום המדינה, והיה לשליחם של המתיישבים החדשים. הזהות לבוסרו

(סוף בעמוד 28)

שלמה גבעון

שר המשפטים, חיים צדוק

מטבח דב יוסף למטבח גולדה

שבוע שבו כללה ראש הממשלה את חיים צדוק כשר המשפטים בממשלתה החדשה, [illegible] שמו על־ידי מחשבי־צירופים גם כמועמד אפשרי לראש [illegible] „בבוא היום".

[illegible] צדוק רצה להיות שר המשפטים. שאילו הוצע לו תיק אחר (כמו [illegible] שבו החזיק ב־1965 וב[illegible] היה עומד על עקרונו בממשלה [illegible] עורכי הדין, הוכיח את [illegible] במטבח [illegible] תלוי המשרד צריכים [illegible] עורכי הדין) של משרד דב יוסף [illegible], בבנין „גינרלי" בירושלים, השבוע: „חיים צדוק עשה זאת". הנגש הנרשנה נתממשה.

[illegible] להאזין לכל הצדדים וכשרונו [illegible] נקודות הסכמה בין מתנגדים יעשו [illegible] צדוק לאחד השרים המקובלים [illegible] להולך עלת הממשלה [illegible] ומסורות ציבוריות. יתכן שכך [illegible] מקובלת על חלקים שונים [illegible] שונים במפלגתו ומחוצה לה, [illegible] של „הפשרה הנוחה ביותר" [illegible] קביעת ראש הממשלה בימים [illegible].

[illegible]ים אמור צדוק להיכנס ללשכת [illegible] המשפטים ולשבת מאחורי המכתבה [illegible] נוהג לשבת מן הצד השני כפקיד [illegible] במשרד זה, בשנותיה הראשונות [illegible] המדינה.

[illegible] כמשפטן נוסף מעמד חדש ב[illegible] כיו"ר ועדת החוץ והבטחון של [illegible] וכחבר ממשלה הוא מבוייך [illegible] בנסיון מדיני־בטחוני.

[illegible] לומר, כי חיים צדוק מתמנה לא [illegible] משפטים אלא לפרקליט [illegible] של הממשלה — כלפי פנים וכלפי חוץ. בפנים — נסח ומפשר, בחוץ — סניגור חכם המוכן להגן רק על עניין בעל סיכוי. לכן תפקידו המיוחד עניין וקשה.

בהכנסו לתפקיד החדש נראה כי אינו זקוק לתקופת לימוד. את המשרד הוא מכיר היטב כמי שעבד בו וכמי שהיה קשור אליו כעורך־דין פרטי וכחבר כנסת המטפל בחקיקה. רוב ראשי המשרד מכירים היטב את שרם החדש והשר מכיר את רוב פקידיו הבכירים של המשרד. הוא אינו „מטאטא חדש", אבל סביר שיהיה מטאטא נמרץ.

משרד המשפטים ידע בשנתיים האחרונות שתי תקופות ללא שר־אבא. בתחילה, כשמקומו של יעקב שמשון שפירא המתפטר־בפעם־הראשונה לא נתמלא עד שובו, ואחר־כך מאז מלחמת יום הכיפורים, בעקבות התפטרותו והאחרונה של שפירא. „המשרד היתום" מקבל עתה אב חדש — שאפתן ומקצוען.

א. בנגל

שר השיכון, יהושע רבינוביץ

מבנייה בתל־אביב לבנייה ברחבי הארץ

לראשונה בתולדות מדינת ישראל יסבו בשבוע הבא מורה ותלמידו סביב שולחן הממשלה: יהושע רבינוביץ ושמעון פרס. שניהם — במעמד שווה. שרים בישראל.

שנים רבות עוסק יהושע רבינוביץ בצרכי ציבור — ועד היום הזה אין הוא יודע מה ערכם של יחסי ציבור. הוא איש־ציבור מובהק ואנטי־יחסי־ציבור מובהק ומכאן תדמיתו הכעותה, ולפחות הבלתי־מאוזנת.

צנוע בהליכותיו, נחבא אל הכלים, דבק במשימות ושוקד על ביצוען במסירות ובנאמנות, אוהב אדם והספר — זה יהושע רבינוביץ הנסתר. ראש ה„גוש", ממליך ומוריד „בלכים" — זו הדמות הגלויה כפי שמציירים אותו ברבים.

הוא עצמו מודע את הניגוד הזה, אך קשה לו מאוד, אפילו הוא רוצה, לסטות מדרכו ולשנות את אורח־חייו בגיל ששים ושתיים. בשבילו המעשה עיקר ולא מעניין אותו מה יאמרו ומה יכתבו עליו.

צניעותו, ויותר מכך ביישנותו, אינן מן הפנים ולחוץ. כך הוא מטבעו. עד היום הוא מסמיק כאשר מישהו, יהא מי שיהא, אומר שבחו בפניו. רבינוביץ גם שילם את מלוא המחיר בעד צניעותו וביישנותו.

בכל דרכו הציבורית הוא זוכר ומזכיר לעצמו דברים שאמר לו אביו בעיירה היהודית הקטנה ויטניצה, שבפולין: „אל תלך בראש מורם. ראש מורם מביא לידי יוהרה. לעולם תשפיל קצת". דומה, שהוא משפיל את ראשו יותר מ„קצת".

שמו של יהושע רבינוביץ — שמאחוריו עשרות שנות פעילות ציבורית, כהן 14 שנים בתחום המוניציפאלי — הוזכר בהזדמנויות שונות כמועמד לתפקיד שר. הוא עצמו נמנע מלדבר על כך. גם כאשר עתונאים לחצו אותו „אל הקיר" וביקשו לשמוע מפיו רמז — שתק.

ולא זו בלבד שלא הכריז בגלוי על מועמדותו, אלא גם לא הציגה לפני איש, לרבות חבריו הקרובים והאינטימיים בצמרת מפלגתו. מבחינה זו הוא שייך לבני „הדור הישן", שאינם מציגים את עצמם — לפחות, בפומבי — ואינם גורסים את שיטת ה„בגרע ליי". ואמנם, עד שעות אחדות בלבד לפני שהוצג שמו ברשימת השרים שהגישה גולדה מאיר לנשיא המדינה לא דיבר אתו איש על כך.

יהושע רבינוביץ שייך ל „א מ נ י" מפלגת־העבודה. הנאמנות למפלגה ולמנהיגיה גם יתר היא בשבילו עקרון חשוב. ב„גוש" הוא רואה את „שומר החומות" אף על פי שאינו משתבש במושג זה. כואב לו מאוד שמציגים את ה„גוש" כקבוצה הפועלה במחתרת, כביכול.

„בכל מקום קיימת קבוצה כזאת. אולי מכניע את העם דווקא כלפי הקבוצה הזאת בשום שהיא מרכז הכוח הגדול ביותר. אינני רואה שום פסול בהתגבשויות של חברים. גם ברפ"י וב„אחדות־העבודה" לשעבר יש „גוש", מדוע אסור שיהיה במפא"י־לשעבר?"

לדעתו, „מפא"י לשעבר היא המתונה והרבגונית ביותר בכל החטיבות לשעבר. ה„גוש" בעיני אינו אלא חטיבת מפא"י לשעבר. הוא עצמו דוגל בביטול החטיבות במפלגת העבודה. כמעט צידה בבחירות כלליות והסיעות, שכן הכל בוחרים בכל, במפלגת העבודה. אבל כל עוד קיימות חטיבות אחרות פעילות — גם חטיבת מפא"י־לשעבר יש לה זכות קיום.

יהושע רבינוביץ הוא הרוח החיה ב־

(סוף בעמוד 28)

לוי יצחק

שר הדתות, יצחק רפאל

„עצבי פלדה" על פני מסלול המכשולים

ספק אם יש בישראל עסקן ציבורי שנאלץ לעבור מכשולים כה רבים בדרך אל שולחן הממשלה, כיצחק רפאל.

הוא קורץ בחומר של מנהיגות, בהיותו בעל כושר ארגוני בולט, אבל דבק בו פרשיות למיניהן, שמן הסתם היו מכשילות זה כבר כל עסקן ציבורי אחר. רק בכוח רצון בלתי־רגיל הצליח להגיע אל הפיסגה הוא עומד על רגליו בזירה הציבורית.

יריביו ומתנגדיו המושבעים — מודים בכישוריו. הוא בולט כבר במידות גופו — גבוה, רחב גרם, הוא מושך שימת־לב. ובמזגו תקיף ונמרץ. הוא הפך עד מהרה למושא של קנאה ושנאה.

הכל אומרים כי כאשר ניהל לבעצמה את כל מערכת הבריאות והאישפוז בארץ, בהיותו סגן שר הבריאות, עשה גדולות בבכלכלה פלורישה זו. אך דווקא כאן הסתבך בפרשה אומללה אשר ירדה לחייו — „פרשת תל־גיבורים".

הפרשה, שבה נדרשו קבלנים ומתכננים לתרום למוסדות המפד"ל תמורת קבלת עבודת בניה של מרכז רפואי, עלתה לו, בסופו של דבר, בכהונת סגן־השר וגררה אותו לשורה של משפטים מבישים.

אבל יצחק רפאל התאושש והסתער מחדש אל כותל המורה של חיינו המדיניים. לפני ארבע שנים הגיע אל סף חדר הישיבות של הממשלה — וכשל. גולדה מאיר הטילה „וטו" על צירופו לממשלה, אשר כתוצאה מכבר הוכרע בהגה: מגדורות המכריעות בהנהלת מפלגתו על ווטו של קול על־ידי כיסאל וזוגי במאבק על ירושת משה שפירא.

הוא לא אבד נואש. ואמנם, הפעם נטשה גולדה את התנגדותה כלפיו. שכן הסתבכה בבעיות יותר חמורות. רפאל הודיע כי הפעם לא תישמט השררה בין אצבעותיו ולכן הוביל את המתנה אשר שקף בכל מחיר להצטרף לממשלה, גם אם נשארה פרשת „מיהו יהודי" לוטה בערפל.

לצורך זה נאלץ לעשות ימים ולילות סוערים תוך עימות חריף עם העולם הרבני. אם עמד בכל אלה, אות היא שיש לו עצבי פלדה. שדות מוקשים כאלה לא עבר עד כה אף מועמד בדרכו אל שולחן הממשלה.

את הטיל האחרון שיגר מיודעו יהודה שפיגל במכתב אל ראש הממשלה, שבו ביקש לפתוח מחדש את תיקו של רפאל בפרשת „תל גיבורים" כדי לחסום אותו הפעם. רפאל התגבר גם על זה, וזו הפעם כנראה ישכון לבטח בכורסא השר.

בגיל חמישים ותשע הוא כמתצר בימי נעורים על התפקיד המיניסטריאלי. האמביציה הגדולה שלו היא להוכיח ליריביו ולעצמו, כי הוא ראוי לאיצטלה זאת.

יהושע ביצור

שר גדעון האוזנר

הקטיגור בא „בלי תיק"

גדעון האוזנר מוכר לכל כנואם מעל דוכן הכנסת; רציני, שקול, מדוד. אבל הדוכן הדם [illegible]צב לא על גבעת הכנסת [illegible] ב„בית העם" הירושלמי.

[illegible] בתודעתנו כתובע של ה[illegible] אייכמן. במשפט הזה עשה היס[illegible] שהגיע לכך באקראי. חודשים [illegible] קודם לכן מונה על־ידי שר ה[illegible], [illegible] ורבו פנחס רוזן, ליועץ [illegible] של הממשלה, כבתוליו של חיים [illegible] החל להכם את הכסא, והנה [illegible] אייכמן הובא מבואנוס־איירס [illegible] את הדין על פשעיו.

[illegible] המשפטי הדקדקן נפל על עצמו [illegible], כלשונו [illegible] כבירה זו, שבה ראה מלאכת קו[illegible] להיותה [illegible].

[illegible] שנים עשה גדעון האוזנר כ[illegible] שנמנה לממשלה בתחילת שנות ה[illegible] ולאחר שסיכם את המשפט ה[illegible] הספרו והמקיף „צדק בירושלים", [illegible] לפוליטיקה, לכנסת.

[illegible] הכנסת נרתם לעבודה בכל [illegible] מהרה וכשמעמד בכיר כ[illegible] לעבודת [illegible]. למרות שיוצג כל העת [illegible] סיעה קטנה, תמיד היה בחברת ה[illegible] שהסכימו לדבריו בשיבת לב [illegible] החוץ והבטחון ובוועדת החוקה.

[illegible] נעשה הדובר המדיני של סיעת [illegible] שקיבל על צמרת מפלגתו כ„מספר [illegible] תוך שחיפש כל העת הזדמנות [illegible] מצילו של „מספר אחד". [illegible] האוזנר גרס כי הליברלים [illegible]ים צריכים לקבל לידיהם את ה[illegible] שלהם; תיק המשפטים [illegible] שנים רבות בידיו [illegible] תיק משמעותי ובעל משקל, שהוסיף יוקרה רבה למפלגה הקטנה הזאת, ואשר אליו הוא מסוגל להביא השכלה משפטית רחבה, שאותה הוא מנצל לפי שעה במשרד הפרקליטים הירושלמי שלו.

אולם גולדה השיבה בלאו פסקני והגישה את תיק המשפטים בידי חיים צדוק. האוזנר סירב תחילה להיכנס לממשלה בלי תיק, רק כאשר גבר עליו לחץ חבריו, שטענו כי יש לנצל את ההזדמנות להגביר את משקל ל"ע במישור הממשלתי, ומתוך הכרה כי זה קרש־קפיצה טוב, ניאות האוזנר להצטרף אל החברה הטובה של ישראל גלילי ויו"ר גרה זר הפסיג בממשלה החדשה.

יש להניח כי גם במסגרת הממשלה יפתח גדעון האוזנר בן החמישים ושמר בה את עיקר פעילותו בחזית שרים לענייני החקיקה.

יהושע ביצור

هكذا من الأمل

קוראים כותבים

אף „המצב הבטחוני" אינו תירוץ להמשיך...

מר דיין הנכבד, אחרי שהשלמת עם העובדה שלא רוצים בך כשר הבטחון והתלטת לפרוש — חזרת בך ואתה רוצה להמשיך בגלל „המצב הבטחוני החמור". מתי תבין סוף ש„מצב בטחוני חמור" הוא סיבה נוספת להסתלקותך ?

אל תנצל את „המצב הבטחוני החמור" כתירוץ להמשיך בתפקידך. איננו רוצים שהאחראי לשואת יום הכיפורים יוסיף לעמוד בראשנו ב„מצב הבטחוני החמור".

רמת־גן — שלמה הייבוביץ

✡ ✡ ✡

אין להעניש אדם שנכשל פעם בחייו אחרי כל־כך הרבה מעשים טובים שעשה. הרמב"ם כותב בהלכות תשובה : כל אחד ואחד מבני האדם יש לו זכויות וחטאים. מי שזכויותיו יתרות על חטאיו — צדיק ואין שום ספק שזכויותיו של השר דיין עולות פי כמה וכמה על חטאותיו.

וגם אסור לשכוח שלמחדל האחרון יש לו מספיק שותפים ואין בשום אופן להטיל האשמה רק עליו.

חיפה — חיים ברנשטיין

✡ ✡ ✡

הנני מוחה על כך, שהפרופסורים דוסטרובסקי ונאמן פנו אל נשיא המדינה בבקשה שישכנע את השר דיין לחזור בו מכוונתו לפרוש.

הנני מוחה על כך, שנשיא המדינה הסכים לקבל את שני הפרופסורים הנ"ל לשיחה בנושא האמור.

הנני מוחה על כך, שנשיא המדינה נענה לבקשת הפרופסורים והזמין אליו את השר דיין לשיחה באותו ענין.

תפקידו של נשיא המדינה מצטמצם בהטלת התפקיד להרכיב ממשלה על אחד מחברי הכנסת. אין זה תפקידו של הנשיא לעסוק בהרכבת הממשלה עצמה.

רחובות — עודד קריב

✡ ✡ ✡

רבים מחיילינו בראותם חבריהם נופלים חלל נגד עיניהם, נשבעו א ה ב ה — לכם, להיות נכונים למסור נפשם למען עמם כחבריהם שנפלו, ואילו סרן מוטי אשכנזי שבדעתו : ש נ א ה לשר בישראל. סרן מוטי ענה בחיוב על שאלת המראיין („מ ע ר י ב", 8.2), אם הוא שונא את שר הבטחון. סרן מוטי יודע, שרק במשטר של עריצות אפשר להטיל על איש אחד אחריות בלעדית. הוא יודע שקיימת רגזת חקירה, שגם הוא יוכל למסור בפניה עדותו — ואינו נרגע, כי השנאה תעוור עינים.

סרן מוטי, אין אדם נתפס על צערו. נשבעה ונתת פורקן לצערך, אולם חלל־ שמך, סרן מוטי, יוזרע לעד בין גבורי ישראל, מדוע הכהימו בעורך המונים נגד שר, אשר לב יהודי נאה בו ?

חדרה — משה מלאכי

„אדם שמאבד את הבושה — מאבד את הכל"

הם עשו לה את זה. לאט. בישראל. הם עשו לה את זה, כמו שרק הם יודעים לעשות. בלי בושה. ללא ההתחשבות. ללא תרבות. חבורה ללא רחמים. להזילה — הם הלכו אחריה בדם ובאש. הביתה — היא מסתה בודדה. היא, הבעיל ושומר הראש. בדקה גדירה זו של אמת — איש לא זז. אף אחד ! עשרות שנות הכרות, עשרות שנות שותפות, עשרות שנות עבודה. „אדם שמאבד את הבושה — מאבד את הכל".

לגבינו — הבושה אינה תכונה אנושית. הם הקצוונים. וכאשר חלף רגע האמת, הם חזרו לשחק בהצגה הגדולה. כי ההצגה — חייבת להמשיך. גם אם האולם ריק.

תל־אביב — יוסי שדה

ההורים חיכו לשוא

הוזמנתי לטכס סיום טירונות ל־4.3.1974. הפרטים, שהודפסו בהזמנה: ההסעה מבית־ליד בשעה 13.30. הטכס בשעה 15.00 אחרי הטכס הסעה לנתניה.

לשוא חיכו עשרות אנשים בבית־ליד ובידיהם חבילות לבניהם. הטכס בוטל ואפילו לא טרחו לשלוח מישהו לבית־ליד להודיע להורים על כך.

האם אין פה מקום לסרן מוטי אשכנזי לערוך שביתת־שבת ליד שער הבסיס, בדרישת התפטרות ואחראי לטכס הנ"ל ?

תל־אביב — אברהם רבינוביץ

האם לא מגיע לאמא מכתב תנחומים ?

קראתי כי שר הבטחון, משה דיין, בירך בחמימות רבה את חייל גאולה כהן, שהיתה אם לחייל בצה"ל. אמר שר הבטחון : „אני יודע, כי גאולה לא שירתה בצה"ל, אולם אני יודע להעריך את שירותה לבטחון הכללי של המדינה. ואם מותר לי לומר כך, כשאני מדבר על שירות נשים ומאמין בבה"דים (בסיסי הדרכה) שלנו, הרי שבה"ד אמא הוא אחד הבה"דים המבורכים. אין לי ספק שבה"ד אמא גאולה כהן הוא בה"ד מעולה" („מעריב", 22.2).

עם כל הכבוד, שאני רוחש לגאולה כהן, אבל האם בה"ד אמא סרבלבי גבי, שהיתה אם לבנער בתותחנים, שהוציאו אותו זמן קצר לפני סיימו את קורס הקצינים והוא עלה לרמה בתור קצין תותחנים, השתתף בקרבות הקשים ביותר ועזר בבלימת התקדמות הסורים, והספיק גם להשתתף בקרב הפריצה לסוריה, והיה בין הכוחות הראשונים שחצו את הגבול והתקדמו עד איזור מזרעת בית ג'אן, שם הוא נפל ביום ששי, 12.10.73, לפי דברי מפקדו — האם לא מגיע לאמא זו לפחות מכתב תנחומים ?

אשדוד — משה הגבי סרבלבי (הורים שכולים)

מחדלים במקלט

קראתי („מעריב", 1.3), שרק 30 אחוז מן המיקלטים הם במצב תקין.

כאיש שיום בזמנו את חוק המקלטים ברצוני להעיר : גם אחרי התקיקה הנ"ל עבדתי בקשר עם השלטונות ומדי פעם העירותי הערותי.

לאחר שקיבלתי תשובות מרגיזות והלתי להתעניין בנושא, סוף כל סוף כדובר באזרח רגיל, אשר לא כתפקידו לעסוק בענין.

מאז יוזמתי עברו 25 שנים. בינתיים היו גם שלוש מלחמות ולתומי חשבתי שהענין בסדר, כי השלטונות והג"א עסקו בענין לא מעט. לא תיארתי לעצמי, שאחרי שנים כה רבות עדיין דורש הנושא טיפול נוסף.

ואולי נחוצה ועדה לחקור את הסיבות למחדלים בשטח חיוני זה.

תל־אביב — יעקב דוהן

דוברי אידיש מקופחים בטלוויזיה

דוברי אידיש נשכחו לגמרי על־ידי הטלוויזיה. האם גם להם לא מגיע איזו הכנה להנאתם ? גם הם משלמים אגרת טלוויזיה והם רובם אנשים זקנים, חולים ורתוקים לביתם.

תל־אביב — לאה הרכר

דין ערבית כאנגלית

מדוע העובדה שמדינה השואפת לשלום עם שכנותיה, אין השפה הערבית נלמדת במערכת חינוך החובה בדומה לשפה האנגלית.

חיפה — שרון פלאם, קורינה רוזנשטיין

כל שבחי הסינמטק

רווינו נחת מהתשבחות שהורעפו על „הסינמטק הישראלי" במכתבו של משה נתן („מעריב", 1.3). עם זאת בהמנו מגודש הביקורת.

דומה, כי אילו עבר הכתב פעם נוספת על רשימות הסרטים, שהוקרנו בסינמטק עד פרוץ המלחמה, היה ודאי מבחין בנסיון מתמיד מצד הסינמטק להביא להיכרות הצגה של הקולנוע לכל תקופותיו ולאו דווקא הקרנת סרטים „מכל הבא לידי".

בחודשים הראשונים עמדו לפני ועדה הרפרטואר, הכוללת את נציגי ארכיון הסרטים חיפה, אוניברסיטת תל־אביב ועיריית תל־אביב, מטיכות מספר כמו היכרות הקהל הצעיר יותר עם מיטבו של הסרט האילם ; היכרות עם ראשיתו של הקולנוע המדבר עד לשנות החמישים ; סידרה שלישית כללה את פיסגות הקולנוע המודרני.

על אף המיגבלות החמורות, בהן נתקל הסינמטק מצד מפיצי הסרטים, כהבהלנה הבכפיה, הצלחנו להביא כמה סרטים שלא הוקרנו ביום כסגרה אחרת בארץ. גם אם סרטים שלא הוקרנו בארץ קשה מאוד להשיג. לסינמטק אין מקור כספי וכל סרט נגדל הרבים, כהוא יתפרץ ליבא. יעלה 200 דולר — רק דמי־מכלות, נוסף לזכויות היוצרים והעפשה הצתק, העשויים להסתכם בעוד כ־600 דולר. כל זאת, כאשר הסינמטק מתפעל אך ורק בתמיכת עיריית תל־אביב.

בגלל שיטת הפצת הסרטים, הנותנת עדיפות עסקים לאחר סכת קנות הקרנה, קשה מאוד להניח יד על סרטים טובים לשבוע המוקדש לבמאי זה או אחר.

קשרים עם נספחויות תרבות כשונים. על־ידי הסינמטק, שגרירות ארה"ב, צרפת, איטליה, יאפאן, בלגיה, שוודיה, הולנד, קאנאדה, ובכללה אוסטרליה במטרה להפיק צורכן לקיים ערבים מיוחדים, שאורגנו ויאורגנו בעתיד הקרוב בסינמטק.

אמנם העתקים המגיעים להקרנה טובים לעתים רחוקות רק בדיקה מכנית ראשונית, אך ברור, כי כאשר ניצבת בפנינו הברירה להקרין סרט פגום או לא להקרין בכלל, אנו מעדיפים את האפשרות הראשונה.

אנו מצטערים שלא נכתבה מלה אחת על הקרנת הסרטים הקצרים־האמנותיים, לפני הסרט העיקרי, כי בזאת הסינמטק חלוץ ויחיד בארץ.

תל־אביב — עקיבא ברקין, מנהל הסינמטק באו"ד שביצה, [illegible]

דברי תודה

✱ [illegible]

✱ [illegible]

מעשה שקרה בשגרירות ישראל ברומא

בחודש שעבר שלחתי דרכון של יהלומן איטלקי, שאנוכי מיצגו בישראל ובארצות אחרות, כנאפולי לשגרירות ישראל ברומא, על מנת להחזירו בדואר עם ויזה לבעליו האיטלקי לשם נסיעה לישראל.

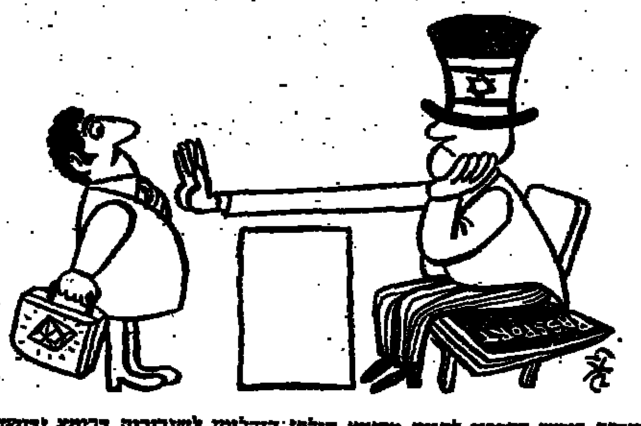

כאשר בושש הדרכון להגיע מרומא טילפן היהלומן לשגרירות ברומא וביקש א של משלוח הדואר, כדי לבדוק בעצמו לאן נעלם הדרכון.

מן השגרירות השיבו לו כהאי־לישנא : „אנו שלחנו את הדרכון. את מספ הדואר איננו יכולים למסור לך. אנו איננו אשמים, שהדואר האיטלקי איננו פועל כ

באותו יום נסעתי במיוחד מבריסל לשגרירות הישראלית ברומא. כדי לברר בגורל הדרכון. ואכן, כעבור רבע שעה בערך, הביאה אלי פקידה מהקונסוליה את ומסרה אותו לידי.

האין במעשה מהפיר כזה כדי לפגוע בתדמיתה של ישראל ?!

אנטוורפן — רומל

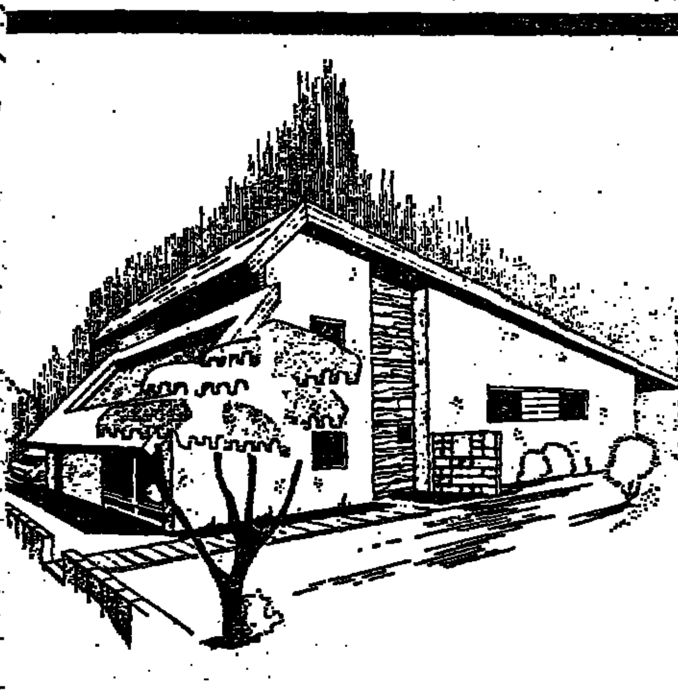

בתכנון הוילה הזאת חשבנו על כל פרט

המיקום: ברעננה — ברחי הטיסים — באזור וילות מפואר בגבעה גבוהה, בונה חברת „ממרם" באמצעות „אירם" מהנדסים בע"מ, שכונת וילות חדישה הכוללת 80 וילות אקסקלוסיביות מטפוסים שונים.

התכנון הפנימי: 5—3 חדרי שינה, סלון, פינת־אוכל, שרותים, מטבח מרווח, חדר כביסה, גינה וחצר שרות.

תכנון הסביבה: בשכונה תבוצענה עבודות פיתוח וגינון נרחבות. מרכז מסחרי קטן ייבנה במקום לנוחיות התושבים.

המחיר החל מ־270.000.— ל"י

„אירם" מהנדסים בע"מ — „ממרם" ניהול פתוח תכנון ב

רחוב יהודה המכבי 49, תל־אביב, טלפונים: 444567 — 21

דירות פאר ברמת־הדר בחיפה

אמפל — השקעות בע"מ קבלני בנין

ללא הצמדה

נותרו מספר דירות 4·5 חדרים

סנפיר טל. 664859

חיפה, רח' גורדון 27

עוד ספר מעולה
בהוצאת וידנפלד וניקולסון, ירושלים.

המכבים

משה פרלמן

מה היתה האסטרטגיה של המכבים ?
ביצד פעלו המכבים במסגרת האנטרסים של מעצמות־העל באזור ?
כיצד קבעו המכבים דפוס לשמירת הזהות היהודית ?
כל זאת ועוד בספרו החדש של משה פרלמן "המכבים".
256 עמ', כולל 8 עמודי צבע, כ־100 תמונות שחור־לבן.
ספר מתנה נפלא.

להשיג בכל חנויות הספרים בארץ
הפצה ראשית בית "עליקי"
רח' קרל נטר 3 ת"א, טל: 03—625259

הצמד נשפך

בהשקעה הבטוחה ביותר היום:

דירת "מראות נוף"

חברת הבניה לדירות יוקרה

פתח־תקוה
נתניה
כפר־סבא
ירושלים

תכנון מרשים ופרקטי
פיתוח סביבתי מושלם
איכות בניה מעולה
אוירה נעימה
והעיקר:
יחס אישי
וייעוץ מקצועי

מראות MAROT – NOF

פתח־תקוה: רח' גורדון 7, טלפון 903882/3 (03)
נתניה: אנגלו סכסון, רח' העצמאות 7, טל. 28290 (053)
ירושלים: לין דר, רח' שמאי 12ב, טל. 233778 (02)

מזגני אויר · מקררים
AIRCONDITIONERS • REFRIGERATORS • FREEZERS

Amana

אחריות מלאה ע"י המפיצים בישראל:

שרון תעשיות מיזוג אויר בע"מ

רמת־גן, רח' גלעד 2 (פינת אבא הלל 12) טל. 733251 פתוח מ־8 עד 4

למכירה

מבנה תעשייתי (1000 מ"ר)

בן 3 קומות

העומד על מגרש של כ־500 מ"ר ליד הסינרמה

להתקשר בשעות העבודה
טלפונים: 33108, 32176 ת"א

לפנות בֹּקֶר

דע את יהדותך • גליון פורים

גליון לא התולי

לתשומת לב: העמוד כולו הנו מאמר אחד. הקורא מתבקש לקרוא את הגליון בשלמותו.

למנצח על אילת השחר... אלי אלי למה עזבתני... (תהלים כ"ב) [...] של מרדכי ואסתר הכתוב מדבר: בלילה, אף על פי שהוא לילה — [...] אור לבנה וכוכבים ומזלות. ואימתי הוא חושך? בעלות השחר, הלבנה נכנסת והכוכבים נכנסים והמזלות הולכים — אותה שעה אין חושך גדול ממנו. ואותה שעה הקב"ה עונה לעולם ומלואו ומעלה את השחר מתוך החושך ומאיר לעולם. (מדרש אסתר).

באוירה אפופת מיסתורין היום ב־3.30 אחה"צ

פגישה נוספת בארמון המלכות

[א]סתר אחשורוש והמן לישיבת חרום נוספת לפני הכנס חוק ההשמדה לתקפו

[מ]קורות מדיניים: אין לחשוש מתגובה נזעמת של מדינות העולם ✱ מרבית המדינות יקבלו צעד זה בהבנה וילכו בעקבות פרס

— מאת כתבנו המדיני —

הפגישה המצומצמת ואפופת הסודיות שהתקיימה אתמול בארמון, ושנטלו בה חלק רק המלכה, המלך ויועצם הבכיר המן בן המדתא נסתיימה בשעה מאוחרת. והמשכה נקבע להיום ב־3.30 אחה"צ. עם סיום הפגישה מצפים להודעה רשמית שתתפרסם בעת ובעונה אחת בכל מדינות הממלכה — כך בסוף הבקר חוגים המקורבים לארמון.

חוגים מדיניים הביעו את הדעה, כי ההתייצבויות הרווחות בקורות, בדרכי ביצוע של חוק השמדת היהודים, ובבחינת תגובותיו הצפויות של הציבור הרחב בארץ ובעולם. הדעה הרווחת היא, שמלבד להתנגדות המובנת והמקיפה של היהודים, לא יגלו אחרו[ת] המלכה ומנהיגי המדינות הסתייגות מן החוק: מדגישים גם את התועלת הכלכלית שחוק זה יעניק לאוצר המדינה, אשר רכוש היהודים יעבור כולו לרשותה.

בעוד נמשכות ההכנות לביצוע החוק, מודיעים כתבי סוכנויות הידיעות על התדהמה שהכתה את יהודי העולם עם התפרסם החוק. התקרב מועד ביצועו. הכתבים מציינים, שניסוחו הברור של החוק ותרגומו לכל אחת מן השפות הרשמיות של הממלכה, ובמיוחד סעיפי ההפקעה של רכוש היהודים, עוררו גלי אהדה בין כל העמים בממלכה ושכנותיה.

מעריב שונות נמסר על התברויות בין־עדתיות חריפות, על ביזת רכוש יהודים מצד גורמים יזומים, אשר קצרה רוחם להמתין לכניסת החוק החדש לתוקפו.

בפגישות מנהיגים יהודיים והבנה ההערכה, כי ברגע זה קלושים מאוד הסיכויים להתערבות גורמי חוץ בנעשה בשושן, דעה זו מחוזקת לנוכח השמועות, כי המלך ויתר להמן על הכסף הרב, שזה עמד להעביר לאוצר, תמורת קבלת החוק (10,000 ככר כסף, שהם כשני־שלישים מכלל ההכנסה השנתית של הארמון). מניחים, כי הגורם הזה הוא המניע העיקרי לצעדי המלך. נגן זה בולט גם בנאום השיטנה של המן „ישנו עם אחד מפוזר ומפורד בין העמים... ודתיהם שונות מכל עם ואת דתי המלך אינם עושים". בנאת נמנע גם התקוה שהלו בלחץ כלכלי על הארמון.

בכנס המוני שנערך תחת כיפת השמים מבשר מרדכי:

סיכוי רציני למפנה גדול

עצמתנו המוסרית־יהודית היא שתכריע את גורל המאורעות

— מאת סופרנו בשושן —

אם נצלצל צעירינו בהגיון וללא איבוד עשתונות, בתולדותנו, במעשינו ובתפילותנו יקבע גורל המאורעות — כך הכריז אמש מרדכי בן יאיר, בעצרת המונים שנערכה בככר המרכזית ברובע היהודי בשושן.

כתבנו מוסר על השתתפות המונית של יהודי שושן, בשי[...] הן וטפם, בעצרת שנקראה לרגל המצב. לאחר משאו הנלהב של מרדכי, עמדו המשתתפים לתפילה ממושכת, שנסתיימה לאחר חצות.

במהלך אוויר מגוייר וקודר, שתאם את מצב־הרוח, ניצבו רבבות יהודים ברחבה הגדולה, כאשר עיניהם נשואות אל הדוכן הקטן, שממנו עמד לשאת מרדכי את דברו לאומה.

הנואם פתח בתאור מצבו הקשה של העם היהודי בשעה זו וסקר באריכות את השתלשלות המאורעות, על רקע התהליכים ההיסטוריים, והנסיון הקשה הממושך של האומה מאז קומה. בדבריו תיאר מרדכי כמה מן הרגעים הקשים של העם היהודי, שנסתיימו במפתיע בנס — כנס, וזאת, כאשר ציית העם למנהיגיו. לשמע זאת הזכיר לנאספים רגעים אחרים, כי במיוחד המאורע האחרון, שרבים מבני הדור הזה עדיין זוכרים אותו — חורבן ארץ מקדשנו — אשר התרחש כאשר סירב העם להשמע להוראות הנביאים.

הנואם רמז על תקוות, המבוססות, בין היתר, גם על מידע השאר, שהגיע לאזניו. תקוות אשר תתגשמנה, אם ינחם העם על חטאיו וישוב מדרכו, ואם יתייצב באחדות, בתקווה ובתפילה כנה לאלוקי ישראל.

שמירה קפדנית על מצוות התורה, הפסקת התהליכי התקרבות לעמי־נכר, אחדות לאומית ושותפות גורל, הן ערובה כנה להמשך קיומנו כעם, והן שיבטיחו לנו את המפנה המיוחל — סיים מרדכי את דבריו.

מרדכי לאן?!...

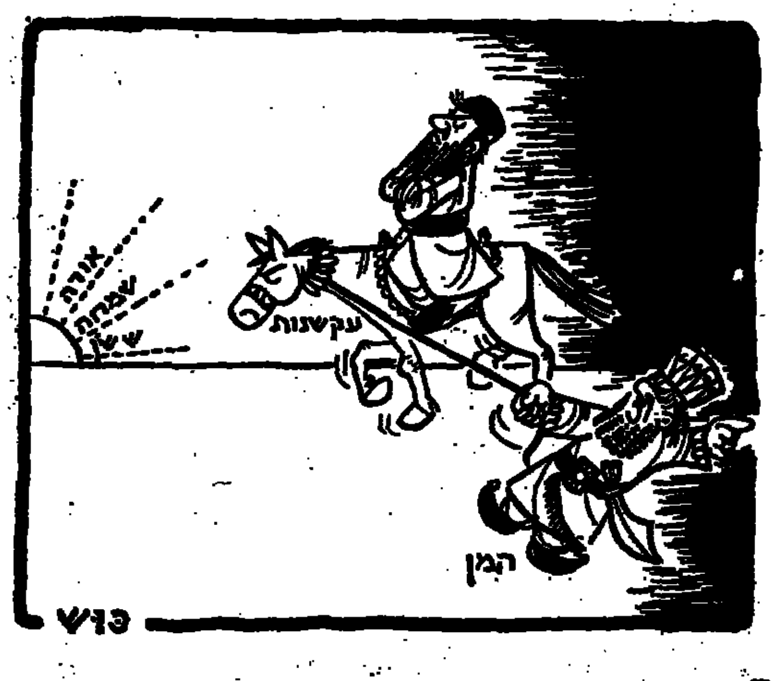

סערת רוחות בבירה בהתפרסם הצו המפתיע:

מסע הוקרה למרדכי בחוצות שושן

הפגנת ראווה ✱ המסע נועד לחזק יוקרתו של המלך ועדוד נאמניו

— מאת כתב „לפנות בקר" בשושן —

במפתיע וללא הודעה מוקדמת נערך הבוקר ב־7.30 מסע הוקרה למרדכי היהודי בחוצות שושן. המסע תואר כ„ציון לשבח" על מסירותו ונאמנותו האישית למלך. מבוכה השתררה, כאשר התברר לקהל הצופים, שמארגן המסע היה דווקא אויבו המושבע של מרדכי — המן.

כתבנו לענינים מיוחדים מוסיף:

כאשר הגעתי לרחוב שבו עברה התהלוכה, יכולתי בקושי רב לפלס לעצמי דרך בקרב ההמון הנדהם. ניסיתי להציל מפי הנוכחים, מה פשר הדבר, אך איש לא יכול היה לפצות פה מרוב המבוכה.

מיהרתי לארמון המלך, בתקוה לאסוף שם פירורי מידע. בשער פגשתי את הסייס הראשי, שאף גם הוא לארמון, לברר מדוע ניתנה ההוראה להכין בשביל מרדכי את הסוס המלכותי.

— המן היה נרגש ביותר, כשבא לדרוש את הסוס. עמדתי לשאול מה קרה, משלם לא ראיתי אותו נרגז כל כך. גם בארמון שמעתי מעט מאד. איזה סיפור מוזר, על המלך שהחליט להעניק אות כבוד למרדכי, בגלל איזה מאורע נשכח, שהתרחש לפני שנים מספר. יותר לא הצלחתי לגלות — אמר הסייס.

עזבתי אותו, וניסיתי להתדפק על השער, אך הכניסה לעתונאים כרגיל אסורה. למזלי, לא ארכה ציפייתי ושניים ממקורבי המלך יצאו מן הארמון, כשהם מתווכחים ביניהם בקולניות ובהתרגשות. הלכתי בעקבותיהם והצלחתי ללקט משברי הדברים ששמעתי מאחורי גבם את הפרטים הבאים:

מסע ההוקרה נועד להביע הערכת המלך למרדכי על שהציל את חייו לפני שנים רבות, כאשר הגביר לו מידע על קשר מהותרי בארמון. מסע זה נערך בצל החששות הכבדים של המלך להמשך שלטונו, מאימת ותירות ובגידה, ומטרתו לחזק את היסודות הנאמנים בממלכה.

לא ברור, כיצד מתיישב צעד זה עם החוק להשמדת היהודים, שהיבנו המלך ויועצו המן, שנבחר לבצע היום את מסע ההוקרה. קשה להסתיר את הדאגה העמוקה לבריאותו הנפשית של המלך, לנוכח המהלכים המנוגדים.

קוראים כותבים

התבלטות למה?

למרות מדיניותו הנאורה של אחשורוש אשר עם עלותו לשלטון, דאג להרוס את כל המחיצות שבין עם ועם, המשכנו אנו היהודים במדיניות ליתגרות של הסתגרות והתבדלות ולא נענינו לקולות הקדמה ולרעיונות הנאורות של העולם המודרני.

עם כל הכבוד לרבנים, עליהם לדעת, כי לא ניתן בזמננו לחזור אל העידן התיאוקרטי, ואל שלטון הכהנים בבית המקדש. לא ניתן לנהוג בקשיחות ולדכא כל גלוי של התקרבות בינינו לבין שכנינו.

עתה אנו קוצרים את פרי המדיניות העקשנית וחסרת הפשרות של מרדכי, אשר הוליך את עמנו מדחי אל דחי. תחילה הפריע לנו להשתתף עם כל האזרחים בחגיגות הפאר שערך המלך לציון שלש שנות מלכותו (בכך כמעט חשף אותנו לחשדות אודות חוסר נאמנות — אילו נשמענו לו) ועתה הוא ממשיך במדיניותו ובהתגרויותיו, ומסכן את חוסר נאמנותו למלך ושריו בהפגנות הסרק שהוא עורך כלפי המן — יועצו הבכיר של המלך. האם פלא הוא שסבלנותו של אחשורוש החלה פוקעת? רינה בלווי

מרדכי צודק!

מרדכי צודק. בכל מאת האחוזים צודק. אין סיבה אחרת לטירה האיומה מלבד הנסיונות שלנו להתקרב אל העמים, להיות כאחד מהם ולשכוח כי יהודים אנחנו. האם השפקנו כבר לשכוח מדוע אנו בגלות? למה עלה בית מקדשנו באש וארצנו נחרבה? האם לא מהדהדת עוד באזנינו אזהרתו הנוקבת של הנביא יחזקאל: „והעולה על רוחכם היה לא תהיה, אשר אתם אומרים נהיה כגויים, כמשפחות הארצות לשרת עץ ואבן. חי אני נאום ה' אלוקים, אם לא ביד חזקה ובזרוע נטויה ובחמה שפוכה אמלוך עליכם" (יחזקאל כ' ל"ג).

שנאת העמים הנרשפת בכל דורות השמים באה להזכיר לנו אמת זו. בזכר הדבר, נחזור אל עצמנו ואל מורשתנו, ובלי ספק יעזור ה' ויושיע. אברהם יצחק יעקובי

עת לקטנות?

הגיעה השעה שמרדכי יחדל מהטפת מוסר, וינצל את מעמדו בשער המלך, לפעולות הצלה דחופות.

במה עסוק עתה מנהיגנו הבכיר? במקום לזמן כנס חרום של המנהיגים היהודיים, במקום להזעיק את המדינות הנאורות ובעלי המצפון, במקום לצאת במסע הסברה נרחב ברחבי תבל, הוא יושב עדיין בבית מדרשו ומרביץ תורה לתלמידיו. עדיין יושב!

ההיסטוריון שירשום בעתיד את קורות ימינו אלה לא יאמין למשמע אזניו ולמראה עיניו, כאשר יווכח, במה עסקו המנהיגים שלנו בשעה כה קריטית לעם. גזי אורגן

אנו נסחף!

[ב]שעה זו

שעה גורלית הולכת וקרבה. עד עתה המשכנו להשתעשע [ב]תקוות מעורפלות שחוק ההשמדה יוקפא. ציפינו, ואולי [קוי]נו באשליה, שגורל חוק זה יהיה כגורל כל החוקים הה[פכ]פכים המלכותיים, ששרש אינו מתייחס אליהן ברצינות, [אפי]לו המלך עצמו. [...] את אותו החוק [...] (להיות כל איש שורר בביתו) אשר נותר [...] ולא ביצוע.

עתה מתברר כי היתה זו אשליה, וכי למרבה הצער והתדהמה ננקטים כל הצעדים לבצוע החוק ביעילות. הישיבות הרחופות הדחופות בבית המלכות, ההתייצבויות המגובשות של המלך ושריו, וכל ההתרחשויות של הימים האחרונים מצביעות על כוונת הזדון לממש את מזימות הרשע.

עדיין לא הספקנו להתאושש מאימת החורבן של ארצנו ומולדתנו. זה עתה החלנו להתבסס בארצות אליהם הוגלנו כעבדים. לרגע היה נדמה כי בחסות המלך הפרסי נוכל להמשיך ולחיות את חיינו השלוים. את הכל [ע]שינו כדי להוכיח לשכנינו שאנו אך שוחרי שלום ואזרחים [נא]מנים. לדאבוננו, ולמרות הכל, [...].

לא מדובר עוד בשלילת ארץ המולדת, גם לא בשלילת [...] סכנת השמדה איומה מרחפת על ראש [ה]יהודי, בכל הדרגות, סכנה לא קמה כמוה.

שאלות רבות נשאלו ועוד תישאלנה אודות המעשים [ה]מוליכים שהביאו להדרדרות מסובכת זו. אולם, סימן השאלה הגדול שהוצב על קיומנו ידחה עתה את כל [ה]שאלות האחרות ועל העם כולו בכל מאודותיו להתלכד [ו]לקדם את פני הרעה.

יש לגייס את בוררי העם היהודי למערכה כבדה. למערכה הגורה מקיפה לגאולה בכל האמצעים העומדים לרשותנו. עלינו להעמיד את העולם כולו על המשמעות האיומה [של] החוק, ועל הדרישה שהוא ימיט על כל תקוותיה הדעת [ו]האנושות. עלינו להצביע ולהדגיש את [...] של העם [ה]זה לארצות שמהן הוא יושב ועל שאיפותיו הכנות [ל]חיים שלום.

יש להזכיר לעולם כולו, את הדי השואה הנוראה שפקדה [א]ת עמנו. זה עתה, בעת חורבן ארצנו ומקדשנו. שואה אשר [...] בה הרוצחים והעמים האחרים שלא נקפו אצבע [ל]עזרתנו.

האם גם עתה יעמוד העולם מנגד? [...]

[ה]נהגה במשבר

הידיעות המרעישות על הכבוד הגדול שנחל היום מרדכי [ב]חוצות שושן, נתקבלה בצבור ברגשות מעורבים. קשה היה [ל]הבין [...] מן הכבוד המרהיב, בעוד חרב ההשמדה [מונ]חת על ראש העם כולו.

האם מאמין המלך ברצינות שבתהלוכה המגוחכת ובקומפלימנטים תיאטרליים, יוכל לחפות על המהלכים האכזריים, [ש]הוא מפעיל נגד אזרחיו היהודים?

[ה]מאורע זה הגביר את המבוכה בשורותינו. איזה עוד [...] טומן לנו השלטון ההפכפך ושעה יועציו? איזה [...] מבוהלים ומרושעים מורים ומשונים יועצו עוד ב[...] השרים היועצים, היום ומחר?

הנהגה אמיצה, חזקה ונבונה דרושה עתה לעם היהודי, [...] לנוכח חולשתו של המשטר הפרסי. הנהגה שתעמוד [על] גבליהם של יועצים למיניהם. הנהגה שתוכל להבהיר [לפ]ני המלך את חומרת מעשיו של נער הוצר שלדאבוננו [...] למיניסטר.

[ב]של חומרת השעה עלינו להצניע את חילוקי הדעות [הפני]מיים, ולהופיע מלוכדים מול מזימות האויב. אך אי [אפשר] שלא להתריע על דרך פעולתו של מרדכי בימי חרום [א]לה. דרך ההורסת לפגיעה בתדמיתנו ובכושר עמידתנו.

אינגו מוחים עם מרדכי, אשר בשעה כה גורלית, [ממ]שיך בהתגרויותיו בהמן. במקום לחפש דרכים להרגיע [...] ולהגיע לפשרה מכובדת ומוסכמת, הוא ממשיך במאבקיו כמימים ימימה.

[ע]לינו להתריע באוזני מנהיגינו שיצאו מארישותם ה[...], שלא יסתפקו בקריאות ובמבצעים לצבור אודות [...] התשובה, שקים וצום. שיחדלו סוף סוף [...] לפעול עתה ברגע שלפני שעת האפס.

[א]ינטרסים ומוסר

[ה]נהגה שאמות ברחבי הצבור היהודי מובנת ביותר. [...] פשוט לקלוס את הציניות והצביעות שבמהלך מדיני [...]. שמועות שהמן מציע עתק לאוצר המלך [תמ]ורת השמדה. קשה פשוט להבין כיצד [...] כסף, [...] גורלו של עם — אנשים, נשים וטף — לחיים או למוות. [...] כרע נגל המוסר, [...] גם האינטרסים. [...] אשר בשנאתו המטורפת הדביק גם את המלך.

אך בעוד שניתן לפסור התנהגות זו בתירוץ של [...] לשון המוסר של „שמור לי ואשמור לך", הרי מה שמאכזב [...] ביותר, הוא השמחה בה התקבלה פקודת המלך בקרב [...] בתוכם אנו יושבים. הם הישירו בהתלהבות לפני [...]. השכנים הטובים מאתמול מצחצחים את חרבות[...] גלוי לעין.

[...] במה מאשימים אותנו? כלום פגענו אי פעם בשכנינו? [...] השגנו בכל מאודנו להתקרב אליהם ואל תרבותם, [...] גם על חשבון יהודתנו הלאומי?

[...] שוקים בסכוכים אגדתיים. [...] מחלים הם בכליון עינים, ליום [...] המוסר איננו?

השחר עולה

יום אחד בתולדות האומה. יום ללא תקוה וללא אור. היום, בו ערכה המלכה אסתר את המשתה השני למלך אחשורוש ולהמן, היום האחרון, השיא בתקופה קשה, מלא מתיחות, התהפוכות מדיניות ודאגה גוברת מפני העתיד הצפוי.

הציבור היהודי היה שרוי בהלם ובמשבר. זוכה, כי כך היינו מגיבים — אנו דור תשל"ד — על מתלי ההנהגה, על השלוחה שנכרפה לפתע, על אבדן הדרך והמבוכה — לו נקלענו באותו יום, אל שושן הבירה. למחרת היום, במשו למחרתו, היתה התמונה שונה לחלוטין. באופק שושן זרחה שמש חדשה, השחר החל לעלות.

באותו משתה — כותרת גליון זה — חל המפנה המפתיע שהריץ את גלגלי המאורעות על פסים חדשים. המלכה קרעה את המסווה מעל פרצופו המרושע של המן, הצליחה לבטל את גזירת ההשמדה, והמן עצמו הובל אחר כבוד, אל עמוד התליה.

יום אחד יצר את השינוי הגדול, העניק למאורעות את הפרספקטיבה. לפני יום זה, היתה הראיה מקוטעת, חסרה. ראיה לקויה של הנסוק במערבולת ההתרחשויות, בתחושת חוסר אונים. בחלוף המשבר, הכל נראה אחרת, המבט התבהר.

✱ ✱ ✱

פרספקטיבה, וראיה מן המרחק ההיסטורי, מציגה באור חדש את מאורעות העבר. פתאום מתגלה שבמאורעות שונים (אשר לא זכו בשעתם לתשומת לב) היו טמונים הגרעינים שהצמיחו אחר כך את הישועה ואת העידן החדש.

זו בשורתה הגדולה של מגילת אסתר.

קיימים במגילה כמה מסלולים, סדרות של מאורעות המתאימים עצמם זה לזה. המקרים נשזרים לכאורה, מהלכי תצר רגילים ומרובים. אך שילובם כצבית הצאות שלא נחזו מראש, והמובילות אל הבשורה הרצויה: גאולת ישראל.

המסלול הראשון מתחיל בסעודת אחשורוש. ממשיך במות ושתי והמלכת אסתר. ומסתיים במסיבת הגן שערכה אסתר למלך ולהמן.

מסלול חיים רגיל וקבל.

בשני אנו פוגשים את מרדכי בשער המלך, השומע במקרה את מזימת בגתן ותרש, לרצוח את אחשורוש. באמצעות אסתר נודע למלך דבר הקשר. סוף המסלול לאחר שנים ארוכות, בנדוד שנת המלך ונקיפת לבו על כפיית הטובה כלפי מרדכי.

לשוב, מאורעות המקבילים של הרעה. אין בהם המגמות מיהודית.

על המסלול השלישי ניצב — המן. הוא היה לראש השרים בממשל אחשורוש. שגעון הגדלות העביד על דעתו. הכל חייבו להשתחוות לפניו. אך מרדכי היה היהודי שסרב. הוא — לא יכרע ולא ישתחווה. חמת זעם בערה בקרבו. ועל אף גזירת ההשמדה שיצאה מלפניו, מבקש הוא להקדים ולתלות את מרדכי.

וכאן קורה הבלתי צפוי.

המן מגיע אל ארמון המלכות לקבלת אישור התליה בדיוק כאשר נדדה שנת המלך המחליט לגמול טוב עם מרדכי. המלך מטיל על המן שהוזמן, במקרה. אותה שעה, את התפקיד „הנעים" לעשות יקר וגדולה לאויבו בנפש — למרדכי.

מאורעות משתלבים. גורלות נפגשים והגלגל מתהפך. כוכבו של המן החל לדעוך.

בכלל, יש בפרקי חייו של המן קטעים מאלפים. המן היה האיש שהמליץ להוציא להורג את ושתי. (ממוכן זה המן — חז"ל) בכך סלל את הדרך להמלכת אסתר ול... הוצאתו להורג. תלו אותו על העץ אשר הוא בעצמו הכין ל...מרדכי. תקוותו היתה שהמלך יכבדו ברכיבה על סוס המיוחד, לבוש בגדי מלכות, זלזל ונפלה המשימה לעשות כמעשה הזה למרדכי.

כמו שכתוב במגילה, „ונהפוך הוא".

שיטתיות זו במקרי המגילה אינה מקרית. היא מורה על מושך החוטים מאחורי הפרגוד, המקרב מאורעות והתרחשויות רחוקות ומצרפן למעשה פסיפס — מלאכת מחשבת. אנו חשים בו, באלוקים המפעיל בהיסטוריה.

✱ ✱ ✱

ומכאן — למשמעות ההיסטורית, ולעובדת היסוד שפעולת האלוקים היא תגובה על מעשי האדם, לטוב ולרע. על משמעות זו עומדים מתוך פרספקטיבת הגובה, מרום הייחוד היהודי, מגלה שבדור המן ניתון בה, למולנו הרב, האיש מרדכי.

בדידותו בקרב בני הדור היתה מוחלטת. גם בעינינו היה נראה כמנותק התלוש מן המציאות, המנותק משאלות הקיום הבוערות. לא ניתן להבין את האשמה, שהם בעצמם גרמו לסכנת ההשמדה, בכך שלפני תשע שנים לא נשמעו לו, הלכו לאיזה משתה שערך אחשוורוש. ההיגיון לא קלט, כיצד נתפש מרדכי לקטנות, להמשיך ולעסוק עם תלמידיו בסוגיות תלמודיות הרחוקות מהווי הימים הקודרים. הלב יצא מקירות. כל פעם שהמגורה בהמן ולא השתחוה לפניו, ובכך כמובן הגביר את זעמו ואת הסכנה.

אך מרדכי ניצב בעמדת התצפית של הנצח. על כן ראה את המציאות באורה הנכון. משם — הוא מבחין, כי סוד הקיום היהודי — בייחוד. כי למען שלומנו ושלום העמים, עלינו להיות נפרדים בתרבות ובאורחות חיים. תפקיד זה הוטל עלינו על ידי ההשגחה העליונה. אנו חייבים להגשים בחיינו, בכל הדורות, בכל מקום, את מוסר האלוקים — לטובתנו ולטובת האנושות כולה.

כל התקרבות היא סכנה. כל צעד לקראת התבוללות, מדליק אור אדום במערכת הבקרה הרגישה של ההיסטוריה היהודית. הפרת האיזון מצדנו, מעוררת תגובות לא רצויות. הרצון לשכוח את המהות היהודית, השאיפה להתקרב אל תרבויות העמים, הם בעצמם גורמים לדחיה ולסלידה המסתיימת לעתים ברצח. זהו חוק הברזל של ההיסטוריה היהודית. (לאחר השואה מנו בין גורמיה העיקריים, את הפלישה היהודית לתוך החברה הגרמנית. (שלמה, פרידלנדר ועוד) גורם עליו התריעו בתורה גדולי ישראל עוד בימי האמנציפציה השואה (החתם סופר, המגיד מקלם, „בית הכמה" ועוד).

דודו של מרדכי לא הבין. אך ברגע של אמת עמד לו העוז להאמין — וחזר בתשובה. ההצלה באה, ואף זכה לכבוד מחודש בעיני העמים.

✱ ✱ ✱

שלש מצוות הנחיל לנו הדור ההוא. קריאת המגילה, דהיינו, ראיית יד האלוקים בהיסטוריה והבנת רצונו. משלוח מנות איש לרעהו, חובת טיפוח העמקת הריעות והאחוה היהודית. מתנות לאביונים, הדאגה לחלש בחברה, העשרת הלב במדות החסד והנדיבות.

אנאלוגיה עתיקה במסורתנו, קושרת את יום כיפור — ביום הפורים.

אכן, יש לדור יום כיפור תשל"ד, מה ללמוד — מפורים ההיסטורי.

מאחורי הקלעים

ועוד למה משולה אסתר לאילת־השחר? מה אילת השחר בשאורה בוקע לעלות — בתחילה היא באה קימעא קימעא, ואחר כך היא מנצצת ובאה, ואחר כך היא פרה ורבה ואחר כך היא משבחת והולכת — כך היתה גאולתם של ישראל על ידי אסתר, קימעא קימעא: בתחילה „ומרדכי יושב בשער המלך" ואחר כך „ויהי כראות המלך את אסתר המלכה". ואחר כך „בלילה ההוא נדדה שנת המלך" ואחר כך „ויקח המן את הלבוש ואת הסוס" ואחר כך „ויתלו את המן" ואחר כך „ואתם כתבו על היהודים" ואחר כך „ומרדכי יצא מלפני המלך בלבוש מלכות" ואחר כך „ליהודים היתה אורה". (מן המדרש)

בס"ד

דע את יהדותך

גליון כ'

יו"ל מדי שבועיים ע"י האגודה להסברת ערכי היהדות ירושלים, ת.ד. 156

העורך: שמואל הסידה

✱

נא לשמור על קדושת הדף ולא להשתמש בו לצרכי אריזה וכו'

✱

בגליון י"ט נשמט מהקטע „זה מתחיל בבית" ציון המקור: עיונים לספר שמות (נ. ליבוביץ)

مكذا من الأمل

هكذا من الأصل

פנים חדשות ליד שולחן הממשלה

מבנייה בתל־אביב — לבנייה ברחבי הארץ

(המשך מעמוד 25)

„גוש". הוא מקדיש לו לא מעט זמן, אך לא על־חשבון תפקידו הציבורי.

שר השיכון המיועד הוא איש עבודה בכל רמ"ח אבריו. עניני שיכון אינם זרים לו. הוא אף מכיר אותם מקרוב ו־עסק בהם הרבה. בתקופת כהונתו בעי־רית תל־אביב — שש שנים כסגן ראש עיריה, שלוש שנים כממלא־מקום ראש העיריה וחמש שנים כראש עיריה — שימש רוב הזמן כיו"ר ועדת בנין ערים.

באותה תקופה הוציאה העיריה ממש־כנות עוני כ־50 אלף תושבים.

ביוזמתו של מרדכי נמיר, מי שעמד תשע שנים בראש עיריית תל־אביב הוחלה עבודת השיקום והשיכון של תושבי מש־כנות העוני. יהושע רבינוביץ המשיך ב־כך במרץ. הוא סייע למרדכי נמיר ב־ייסוד חברת „חלמיש" שבנתה שיכונים בשביל תושבי שכונות עוני בעיר וב־הנחת היסודות למפעל שיכון לזוגות צעירים בתל־אביב. עם פרישת מרדכי נמיר המשיך יהושע רבינוביץ במפעלים אלה והרחיבם. לפני זמן קצר ערך סיכום על רגל אחת וציין, כי באותה תקופה ניבנו כ־15 אלף יחידות דיור לצרכים אלה.

יהושע רבינוביץ, שהחל את דרכו ב־חיים כמנהל בית־הספר בעיירת מולדתו והמשיך בהוראה בעלותו ארצה (בשנת 1934), הגיע אל העולם המשקי „במק־רה". את התפקיד הראשון בשטח זה מילא ב„ברית הקואופרציה העירונית" ו־נמנה עם מניחי היסוד לרשת צרכניות השירות העצמי, הידועות כיום כ„סופר־מרקטים". מאז הוא שייך ל„ביצועיס־טים" המעולים.

לאחר שנודע לו על מועמדותו לתפ־קיד שר השיכון אמר לבני משפחתו: „זה אתגר גדול. יהיו בודאי הרבה מכ־שולים בדרך. צריך לעסוק בלבנים וב־אבנים. אבל לבניינים דרוש, בראש ו־ראשונה, לב".

ביקש את החקלאות וקיבל את הדואר

(המשך מעמוד 25)

הארגוני, מזגו הנוח, תבונתו ונקיון כפיו.

אהרון אוזן עלה לישראל מטוניס ב־שנת 1949, כמדריך תנועת בית"ר. בסוף 1957 יזם את הקמת „ארגון הקניות של מושבי הנגב" ועמד בראשו עד היבחרו כחבר הכנסת השישית ומינויו לסגן שר החקלאות.

כמרכז ארגון הקניות של מושבי הנגב הקים את החברה לפיתוח מושבי הנגב, המחזיקה מגפסת כותנה, מאפיה איזו־רית, מפעל לייבוש פירות, תחנת דלק בצומת גילת ושטחי פלחה המשתרעים על 120 אלף דונם. עתה יוזמת חברת ה־פיתוח שותפות עם עיריית באר־שבע בהקמת מרכז בשר ובית מטבחיים איזורי.

בסוף 1969 החליט אהרון אוזן להתפטר מתפקידו כסגן שר ולחזור למשקו, אחר שחש ניתוק ורגשי זרות בינו וחברי ה־מושב האחרים.

באמצע 1971, בימי מלחמת ההתשה, שכלה משפחת אוזן את הבן הבכור, שלמה, שנפל כלוחם ביחידה מובחרת של חיל הים. אהרון אוזן לא הניח לעצב ל־כרסם בנפשו ושיקע את עצמו בתפקידו החדש כמזכיר תנועת המושבים. שני מו־עמדים היו מטעם התנועה לתפקיד שר — עוזי פיינרמן ואהרון אוזן. בפברואר אשתקד החליט מוסד המושבים במפלגת העבודה פה אחד שאהרון אוזן הוא ה־מועמד.

רבים בתנועת המושבים קיוו לשכנע את גולדה מאיר למסור לאהרון אוזן את תיק החקלאות, אך משהתחוור כי חיים גבתי יוסיף לכהן כשר בממשלה, הבינו כי מאמציהם בכיוון זה לא יוכתרו בהצ־לחה.

אהרון אוזן לא רצה להכביד בעניין זה על גולדה מאיר. למקורביו אמר כי אם לא יוכל לקבל את תיק החקלאות, יעדיף לכהן כשר השיכון או שר הסעד, תחומי פעילות הקרובים יותר לליבו. אך נעתר להצעה שהציעה לו ראש־הממשלה המיועדת.

משקלו יורגש בתחומי חוץ ובטחון

(המשך מעמוד 25)

ימצא את יצחק רבין מוושינגטון ליש־ראל.

לפני הרכבת הממשלה בסוף שנת 1969, כאשר היו משברונים סביב לתיק החינוך — שוב הועלה שמו כמועמד לתפקיד שר החינוך. וכאשר הציב גח"ל את עזר וייצמן בעמדה בכירה בממשלה נזכרו ביצחק רבין והועלתה מחשבה שיתפוס מקום בין שרי הממשלה, עזר כנגד עזר.

בשבועות האחרונים — בעקבות משבר דיין—פרס — הועידוהו במקום משה דיין בתפקיד שר הבטחון. התיק הכבד והנכ־בד היה כמעט בידו. וממש ברגע האחרון נשמט. יש אומרים, כי המועמדות שלו לתפקיד שר הבטחון השפיעה על שיקולי דפ"י.

אולם הפעם, שלא כבעבר הבינו חבריו במפלגת העבודה שאי־אפשר להם להמ־שיך ב„משחק רכיך" ופתחו בפניו את שערי הממשלה כ ר א ש ו ן המועמדים החדשים להברות בממשלה. הוא קיבל לידיו תיק המקובל במסורת תנועת ה־עבודה הישראלית כמכובד. קודמיו בתפ־קיד היו מרדכי בנטוב, גולדה מאיר, מרדכי נמיר, ג'ורא יוספטל, יגאל אלון ויוסף אלמוגי.

יצחק רבין, בן חמישים ואחת, לא יצטמצם בתחומי משרד העבודה. נסיונו העשיר בתחומי בטחון ומדיניות בוודאי ינוצל כהלכה והוא יהיה שותף בשיקולים ובהכרעות בעניינים חיוניים וגורליים.

גם בתחום יחסי העבודה יש לו, לשר העבודה המיועד, דעות ברורות. יצחק רבין אומר: „אחד הסימנים המובהקים לדמוקרטיה אמיתית הוא — חופש ה־מאבק של העובד על תנאי העבודה, כולל שימוש בנשק השביתה. יש מקום לבדוק דרכים — גם תחיקתיות — שב־שירותים חיוניים תהיה מעין ,תקופת המתנה' שתאפשר הידברות ישירה בין הצדדים עד להכרזת שביתה.

„שירות חיוני הוא שירות שהשבתתו פוגעת באורח החיים היומיומי של ה־אזרח. למשל, שירותי התחבורה, דואר, חשמל, מים, נקיון, נמלים וכיוצא באלה. אני מתנגד לבוררות חובה. ישבתי חמש שנים בארה"ב. כידוע, קיים שם ,חוק טאפט־הארטלי', אשר בתנאים מסויימים הוא מונע בעד איגוד מקצועי להכריז שביתה באופן מידי ומחייב דחייתה ל־90 יום כדי למצוא הבנה בין הצדדים. אך אין החוק הזה מחייב בוררות חובה. אם כך — הרי במציאות הישראלית ב־ודאי אין מקום לזה".

דעות אלו מעוגנות בתפישה החברתית המהותית של רבין שמקורה בתנועת העבודה. לא במקרה הצטרף, לאחר ש־פשט את מדי צה"ל, אל הגוש הפועלי. „אני רואה הבדלים מהותיים בין שני ה־גושים — הפועלי והימני. ההבדל הוא בתפישת עולם חברתית. הגוש האחד, שהוא סוציאליסטי ביסודו — ואין להת־בייש במלה זו — רואה באדם העובד מוקד ומרכז החברה ובהגשמה האישית ובדוגמה האישית את הדרך המובילה.

„גוש זה ראה וראה את המעשה כ־עדיף מן המלל, הוא גם הוכיח את עצמו בהנהגת היישוב והמדינה עד היום הזה. הגוש האחר פעל בכיוונים מנוגדים ושואף אליהם. מעולם לא פסחתי על ה־סעיפים, מקומי במחנה הראשון. גדלתי בבית פרולטארי, וכן חונכתי על ערכי תנועת־העבודה. לא יכול להיות שום גורם — ובוודאי לא קאריירסטי — ש־יביא אותי לשינוי מקומי".

אחד התפקידים הראשונים במעלה ש־יצחק רבין יצטרך להתמסר לו בתקופה הקרובה יהיה טיפול בחיילים המשוח־ררים. שר העבודה היוצא, יוסף אלמוגי, הניח יסודות. יצחק רבין יצטרך לבנות את הבניין.

כאן אולי מצפה לו עבודה „אפורה", אבל חיונית, והכרתו האישית את החייל הישראלי במדים תמריץ אותו להתמסר אתה.

מהר ממשל בהסכמת העם

(המשך מעמוד 16)

בעיות חוץ, „כלומר אלו הקשורות בהבנה או באיבה, בבטחון או בהיע־דרו, בשלום או במלחמה, עלולות להרוג את גורלו של העם; גם השאלות החברתיות והמשקיות יש בהן כדי להבטיח את עתידו, או לפ־גוע בסיכוייו. אם סוגיות כאלו עומ־דות על הפרק, ומוכרעות על ידי ה־ממשלה, מהו יתרונם של אחוזים ספורים, ביחסי הכוחות העיקריים, מבחינת הסכמת הנשלטים? יש לומר במפורש, כי יהיה זה שלטון בלי ההסכמה, הקובעת את מהותו הדמ־וקרטית.

במשך שנים רבות נחשב מימשל קואליציוני לחלש, מסוכן, יוצר מש־ברים. לא עוד. מסתבר, על רקע ה־מציאות, שנוצרה בכל המדינות ה־חפשיות, כי דווקא קואליציה ממשל־תית מבטיחה את העיקר במשטר די־מוקרטי, את הסכמת העם, ואילו של־טון חד־מפלגתי מבטל אותה הלכה למעשה. אם פרשת הבחירות של פב־רואר 1974 תחזור בבריטניה, גם בה לא תהיה ברירה, אלא להקים, בניגוד להרגלי המחשבה, ממשלה קואליצ־יונית. אין פלא, כי, לצד התביעה לשנות את שיטת הבחירות בבריטניה, נשמעים קולות „לקואליציה גדולה" (Grand Coalition) בין השמרנים ובין הסוציאליסטים, ואילו הליברלים, המסרבים לשותפות נוטות עם כל אחת משתי המפלגות האלו, קוראים להקמת ממשלה ליכוד לאומי, ש־תכלול את נציגי כל המפלגות, כדי לגבור על המשבר החברתי והמשקי הפוקד את בריטניה.

אמנם כן, לעת משבר, ממשלת ליכוד לאומי היא, בכל ארץ חפ־שית, ביטוי עליון לעיקרון הדימו־קרטי: הסכמת העם.

מנחם בגין

ראיון שבוע עם השר שמעון פרס

(המשך מעמוד 24)

על ההסברה עדיין לא היה לי זמן לחשוב.

— אתה מאמין בהסברה?

לא! לא בהור שכה. אני מאמין, שהרדיו והטלויזיה כמוהם כבית־ספר לחינוך העם. איני חושב שה־בעיה היא להסביר את עצמנו כלפי חוץ, אלא לחנך את הדורות שלנו. אילו אפשר היה ליצור תרבות יחסים חדשה, החל מדרך ניהול השיחה בין הבריות, אופן הנהיגה בכביש, צורת הלבוש, התנהגות בבית־הקפה ובבית־הקולנוע ועד לספירות הגבוהות של תרבות חיים — בזה הייתי רואה את תוכנה האמיתי של ההסברה. ה־הסברה אינה נראית לי כנסיון מרוכז לעשות רושם, אלא כשיטה, כאורח הקיום, ליצור עולם של חיים ראויים יותר.

— במיזכר את משרדי התחבורה וההקשורת הקודם, אתה מרגיש, כי היו לך הישגים גדולים במעשיהם?

כן, הישגים גדולים מאוד. לא אמנה את כולם. רק על קצה־המזלג ממש: יש לנו עתה בארץ חצי מליון קוי טלפון ישירים. כ־250 אלף מהם הות־קנו בארבע השנים, שכיהנתי במשרד התקשורת. יש לנו היום עשרים ואחד טלפונים למאה תושבים — ואנו עומ־דים בשורה אחת עם מדינות ארופ־איות עשירות, שלא נלחמו בעשרות השנים האחרונות אף יום אחד. שיפרנו את השרות ואת בתי הדואר. הקלנו מאוד על האזרח בשאלות הזדקקותו למשרדי רישוי הרכב. החיינו את הרכבת. הפסקנו את השחיתות ברש־יונות למוניות והכנסנו סדר בבלגאן הזה. הפעלנו את תחנת התקשורת של הלוויינים. לא, אין לי מה להתבייש בשנים הללו. המשרדים האלה הם בית־ספר נ ה ד ר למשרת הציבור. כאן אתה רואה את החיים ללא מסי־כות ואיפור. לא במרומי כס־הנוסה, אלא בהתמודדות, יום־יומית עם בעי־יות חיות ורגישות מאוד. כאשר אתה מקל על אזרח אחד ומקצר לו תהליך קשה מאוד — יש לך הרגשה מצויינת, שעשית דבר ממשי.

— ושאלה אחרונה: האמנם שבתון הרכב היא, לאחר כל הנסיונות שעשית לסכלו, שיש בו כ„קיין צרי"?

ביום שלישי בלילה, בישיבת המב־שלה, חלק ניכר מהשרים היה בעד ביטול השבתון. אבל לאחר ששמעו את הסקירה הבטחונית, חל שינוי בעמדות. כל השרים תמכו בהמשכת השבתון. בכנסת התעוררו חילוקי דעות ביחס לתקנון השבתון ורשמית עניין השבתון לא הועמד על סדר־היום והאופוזיציה טענה, שאי־אפשר לדון בזה. כיון שתוקף התקנות לשב־תון הרכב פג הלילה בחצות (יום ששי), הרי השבתון ייגמר היום. יחד עם זה, לא כן הנמנע, כי הממשלה תחזור ותציע את הצעת החוק לכנסת, עוד בשבוע הבא. זאת יעשה כבר שר התחבורה החדש.

דב גולדשטיין

תחנת־כוח גרעינית כדאית ואינה מסוכנת

(המשך מעמוד 18)

עילו כור להפקת־חשמל ותקבלו את הדלק מארה"ב, היא תדרוש מכם ל־עשות סידורים, שלא יישאר פלוטו־ניום בידיכם.

„הסדר כזה נדרש גם בתוקף האמנה הבינלאומית למניעת הפצת־יתר של נשק גרעיני: והמעצמות הגרעיניות, שחתמו עליה, רגישות מאד בנקודה זו. כמובן אינני דיפלומאט, ולא אני נושא ונותן עם ישראל על מכירת כור. אך יש להניח, שאם תמכור לכם ארה"ב כור ותדאג לדלק בעבורו, היא גם תהיה אחראית שיוצא ממנו כל חומר, שאפשר לנצלו לייצור פצצות. לשון אחרת: יהיה פיקוח על המעב־רות הפלוטוניום.

„מצד אחר, — מוסיף המדען — יש לכם היכולת הטכנולוגית לבנות בעצ־מכם כור גרעיני. יש לכם מדענים טובים, המסוגלים לבנות כור, שיוסק באורניום טבעי, אלא שאת הדלק בעבורו לא תוכלו לקנות מארה"ב. כל הכורים שלנו פועלים באורניום מועשר. תוכלו לקנות דלק גרעיני מקא־נדה, אבל בכך לא יתמו הקשיים: בניית כור כזה כרוכה בהשקעה עצומה. אני בדקתי סוגיה זו. הוצאות המחקר והפיתוח, הכרוכים בהקמת־כור, כמה כ־400 עד 500 מיליון דולאר, והקמת הכור עצמו עולה אף הוא כ־סכום זה. כלומר, הקמה של מיליארד דולאר. ולבסוף יתכלו בכם ב־רחבי־העולם בעיניים החשדניות, כמאז השלכות הצבאיות, הכרוכות בהפעלת כור כה גדול ללא פיקוח של המעצ־מות הגרעיניות".

כרבים מאבות האנרגיה הגרעינית כן גם פרופ' בטה בא לארה"ב מאי־רופה. בשנת 1933 עזב את גרמניה ו־עבר לארה"ב. מדוע? „הסיבה היא שאמי היתה יהודיה, — הוא מספר, — לפי חוקי־נירנברג לא יכולתי ל־עסוק במחקר באוניברסיטה. ולפיכך קמתי והפלגתי לארה"ב. עכשיו אני לפי שלפי חוקי־היהדות, — הוא מצ־חק — אני נחשב יהודי, כיוון שאמי היתה יהודיה".

פצצת־האטום חסכה קרבנות

בארה"ב מצטרף הפיסיקאי הנודע לקבוצת־המחקר שהתגבשה בלוס־אלא־מוס, שם תיכננו — במסגרת „תוכנית־מנהטן" — את פצצת־האטום. פרופ' בטה עבד בלוס־אלאמוס מ־1943 עד 1946, ועשה במחיצתם של רוברט אופ־נהיימר, אבי פצצת־האטום, ושל אדוארד טלר, אבי פצצת־המימן. היחסים בין בני חבורת המדענים נכתבשו ב־מקצת בשל המריבה שנחלקה לגבי שתי שאלות יסוד:

✱ המוצדק היה לייצר פצצת־אטום ולהטילה על יפן?

✱ המוצדק לייצר את פצצת־המימן שתהיה הרסנית הרבה יותר?

— מה היתה עמדתך, פרופסור, ב־שתי השאלות הללו?

„לגבי ייצור הפצצה האטומית לא נקטתי בשום עמדה — הוא משיב — כל קבוצת לוס אלאמוס בעצם לא התנגדה לייצור הפצצה. המתנגדים באו מקבוצת־המחקר של שיקאגו".

הוא מתהרהר קמעה ומוסיף אח־כך: „אבל במבט אחורנית אני סבור ש־נכון היה להשתמש בפצצה. היאפאנים לא היו מוכנים להיכנע בשום אופן. כיום ידוע, שלאחר הפצצה הראשונה, שהוטלה על יאפאן, התכנס הקאבינט היאפאני. רוב חבריו דחו את התביעה לכניעה, ודרשו להמשיך ולהלחם. אח־רי שהוטלה על יאפאן הפצצה השניה, שוב התכנס הקאבינט. שלושה חברים שבאו מחוגי הצבא תבעו להמשיך ול־הילחם. שלושת חברי הקאבינט האח־רים, שהיו אזרחים, היו בעד כניעה. המצב היה תיקו. רק התערבותו של הקיסר, בעד כניעה הביאה סוף למל־חמה; וכיום אנו יודעים שהוא הכ־ריע כפי שהכריע בעקבות פצצות ה־אטום שהוטלו על הירושימה ועל נא־גאסאקי. לא נמשכה המלחמה — בלא פצצות־האטום — היו נופלים קרבנות הרבה יותר משהפילו הפצ־צות — קרבנות אמריקניות, ועוד יותר, קרבנות יאפאניים..."

הוא מתקין על אש את מקטרתו עב־הסבתרה ומבקיך: „אולם פרשת פיתוח פצצת־המימן היא פרשה שונה בתכלית. אני התנגדתי לייצורה. חשב־תי אז, ועדיין אני חושב, שלא היה צורך בה והיא גרמה לאסקלאציה של מאזן האימה בעולם".

נועץ באשתו — וסירב

כך המשיך פרופ' האנס בטה אל פרופ' רוברט אופנהיימר, שהתנגד ל־מאמציו של פרופ' אדוארד טלר לייצר פצצת־מימן. ספרות ענפה נכתבה על דראמה גדולה זו, שהסעירה בשעתה את ארה"ב; באחד מספרי התקופה ההיא (מאת מיכאל בלום) מסופרת אפיזודה זו:

באוקטובר 1949 הגיע פרופ' טלר לאוניברסיטת־קורנל בעיר איתקה (ניו יורק), כדי לבקרו ולשכנע את פרופ' בטה שיחזור ללוס־אלאמוס וישתתף בפיתוח פצצת־המימן. פרופ' בטה הת־לבט, שכן היה חושש כי הרוסים יק־דימו את האמריקנים. הוא שוחח עם אשתו, והיא הזכירה לו שהוא הסכים לעבוד בפצצת־האטום רק בעת שה־עולם היה טרוד במלחמה בנאצים, ו־גרמניה היתה עלולה לבנות פצצה. ב־רבה אל חדר השינה, שם ישנו שני ילדיהם. שאלה אותו: „התרצה שהם יגדלו בעולם, שיש בו פצצות־מימן?"

לאחר התייעצות עם פרופ' רוברט אופנהיימר החליט פרופ' בטה שלא להשתתף בפיתוח פצצת־המימן. החל־טתו זאת נתחזקה עוד יותר כשנפגש עם פרופ' ויקטור וייסקופף, גם הוא מאבות האנרגיה הגרעינית, שהתנגד גם לייצור פצצת־האטום וגם לייצור פצצת־המימן. (אגב, בעוד ימים מספר יגיע פרופ' וייסקופף למכון וייצמן, ושני מתנגדי פצצת המימן ייפגשו שוב — הפעם בישראל...)

לפתח ולא לנסות?

— מדוע הכרעת נגד השתתפות ב־ייצור פצצת המימן על אף האיום ה־רוסי?

„הגעתי לכלל מסקנה, — משיב ה־מדען — שאפילו תהיה פצצת־מימן בידי הרוסים, עדיין תהיה שמורה ב־ידינו עליונות צבאית, בכוח מלאי גדול של פצצות־אטום והחומרים הרס־ניים אחרים שהיו בארסנל שלנו. עכ־שיו, כשאני מהרהר בכך, אני סבור שיכולנו גם לנקוט בצעד אחר: להכין את הפצצה המימנית, בלי לנסותה. יתכן שזה היה מרסן את הרוסים.

„הצרה היא שאם אינך מנסה פצצת מימן, בעצם אינך יודע אם היא פועלת. על הרוסים, כך נודע לנו, עבדו בפיתוח פצצת־מימן עוד כאשר התלקח אצלנו הוויכוח על זה. ב־1952 לא ידענו זאת. על פי כן אני אומר: לוא היה טרומן מבין, שאנו נייצר פצצה, אך לא ננסה אותה, הרוסים לא היו מנסים את שלהם. לוא הם היו מנסים — גם אנו לנסות, וכך היה נשק..."

הוא ניגש לחלון ומשקיף בליל של המדשאות המוריקות של המכון לפיסיקה גרעינית בגא־כן. לאחר מכן ממשיך על־ה טוראלי הוא פונה לאחור ואו־מר: „וכך קרה, שיש לנו פצצות ואין זה מעניק לא יותר אושר ולא יותר בטחון לגוי".

אבדה

סלק הסוכר מאיים על התפוז

(המשך מעמוד 18)

במחירים האמורים להתבכר ברכבים ולעליה הלולה בהוצאות הייצור ה־חקלאי.

מדוע לא חוזר?

ניתנה זה אולי בראה סביר וטבעי — מציין פרופסור זוהכן — אך בשאר לת השאלה מדוע לא חזו איזה הכל־כלנים החקלאיים בעולם ואף בישרו אל מראש? על כך אין לו תשובה, ואין הוא מוצא את עצמו מכלל ה־טועים. משום כי הוא גם מתייחס בהודיות לכל החזיות, אם כי הוא סבור שעל אף התפוצצות האנרכלו־סית אין אנו צופים לקראת רעב. בשנים הקרובות תפול עליה מתמדת במחירי הצור החקלאי.

המדינות האמריקניות להכביס ל־ייצור שכחים נוספים מצביע לדעת פרופסור זוהכן על התפתחות דומה שתחול במדינות אחרות. נמסר על יוזמה יפנית בפיתוח שטחי חקלאות חדשים במדינות דרום־אמריקה. ה־מאבק להתגבר על משבר האנרגיה בעייה הן להעביר יצור הדשנים וה־קימים בהם הן להקטנת הוצאות הובלה העצומות, המכבידות כיום במישרין על מחירי המזון.

כן נראה לפרופ' זוהכן כי מאמץ מחודש יביא לפריצה דרך חדשות בענפי הטכנולוגיה החקלאית וכיוון שמדובר בתקופה מחירים רגישה ב־יותר, אם יעלה הייצור בקצב מהיר יותר מקצב עליית הצריכה כי אז עקיים אנו לעמוד בשנים הבאות לפני „סינוי כיוון" במערכת מחירי התוצרת החקלאית לגבי ה־עולם.

מחקרים הנערכים כיום עונות הכנס של ארגון הז־חקלאות של האו"ם באוקסו רוב ברומא בוודאי יקלו על נים הישראלים להסיק את ההתחייבות לגבי כלל ענפי ולגבי הפרדסנות בפרט.

התוכל הפרדסנות הישראלי זיק מעמד גם אם לא ישתנ הסחר בחקלאות העולמית? הפרדסנים ברורה: סיכויים הענף יאפשרו להם להבטיח באותה לעצמם ולמשק המ בתנאים של היום.

(רשימה ראשונה)

יובל א

נצחיה ודניאל פרל — צפת
פרידל ויחזקאל ונ — פלורידה

מודיעים שבניהם

עצמונה וצבי (שלי)

נ ש א ו

החופה התקיימה בחוג המשפחה

ד' אדר תשל"ד

ב"ה

בננו אמנון הגיע למצוות.

הוא יעלה לתורה אי"ה בשבת ט"ו באדר ה (9.3.74) בפרשת „כי תשא" בביהכ"נ „אהוד" א חיפה.

ביום שני י"ז אדר תשל"ד (11.3.74) יעלה לתורה בירושלים.

משפחתנו זכרנו ווכינו בתרומה את בית היתומות ו בירושלים.

משפחת תמר ואברהם אורן.

ניסן [ניסל] רוזנברג

עמוד נוגני הפרידות, הגדודים־העבריים מחלוצי הארץ ובוניה

בהגיעך לגבורות — כה לחי

משפחתך האוהבת

דנה קמניץ — מאיר ציגמון

נשואים

ט' באדר תשל"ד — מרילנד, ארה"ב 974

בנק אפותיקאי כללי בע"מ

הודעה

בדבר אסיפה כללית שנתית רגילה

האסיפה הכללית השנתית הרגילה ה־52 של בעלי המניות של בנק אפותיקאי כללי בע"מ, תתכנס ביום שני, 18 במרץ 1974 (כ"ה אדר תשל"ד), בשעה 11 לפני הצהריים, באולם הישיבות של הנהלה המרכזית של בנק לאומי לישראל בע"מ, רחוב יהודה הלוי 32/24, תל־אביב, כדי לשמוע ולדון על ההשבונות והמאזן ליום 31 בדצמבר 1973, והדו"ח של הדירקטורים ושל רואי החשבון, לאשר את חלוקת הרווח והשלום הדיבידנד, לבחור בדירקטורים, למנות רואי חשבון ולקבוע שכרם.

בעלי תעודות סטוק למוכ"ז יורשו להשתתף ולהצביע באסיפה הכללית הנ"ל אם יפקידו את תעודותיהם במשרד החברה בתל־אביב, רחוב אחד העם 13, שני ימים שלמים לפני מועד האסיפה בהתאם לתקנה 42 מתקנות ההתאגדות של החברה.

בעלי המניות והסטוק הרשומים על שם זכאים למנות באי־כח שיצביעו במקומם. אין הכרח שבא־הכח יהיה בעצמו חבר בחברה. במקרה של מינוי בא־כח, חייב כתב המינוי להגיע למשרד החברה לפחות 48 שעות לפני מועד האסיפה, בהתאם לתקנה 68 מתקנות ההתאגדות של החברה.

בפקודת הדירקטוריון,
מ. גינזבורג
מזכיר

קנה דירתך בנזירות גינדי

ראשון־לציון, רחוב הרצל 59, טלפון 946180 • פ"ת, רח' חיים עוזר 28 • רחובות, רח' הרצל 187

דירה למשפחה

דירת רווחה 4 חדרים לחזית

בראשון לציון באזור מגורים מרכזי ושקט, לוקסוס מלא — 2 חדרי רחצה, טפטים בסלון, כניסה סגורה, טלפון פנים, תריסנה פרתונית, מטבח רגבה ועוד.

הרשמה:	5,000.— ל"י
חתימת חוזה:	50,000.— ל"י
בתשלומים נוחים	
ל־16 חודש:	61,000.— ל"י
משכנתא:	20,000.— ל"י
סה"כ:	136,000.— ל"י

במחיר ללא תקדים: 136.000 ל"י

הורי הכלה — רגינה ואינג' שלמה לופטין, קרית ביאליק
הורי החתן — ג'נט ויעקב רוזנפלד, קרית ביאליק

שמחים להודיע על כלולות בניהם

טובה עב"ל משה

החופה התקיימה בחוג המשפחה

ב"א אדר תשל"ד (5.3.74)

במלאת 50 שנה לנישואי

צביה ואריה מנוביץ

ברכות לבביות

לחתונת הזהב

מאחלים:

דינה ובן־עמי

יהושע (שוקי)

עתליה (תלי) ויעקב

מודיעין

ששי, י"ד באדר תשל"ד ✱ 8 במארס 1974
עת החמה 17.42 זריחתה מחר 5.59
פרק יומי: תהילים: קמח
משנה יומית: חולין: ג, א—ב
דף יומי: מנחות: מ
הלכה יומית: שבת: שיח, טו—יז
פרשת השבוע: כי תשא

שבת, ט"ו באדר תשל"ד ✱ 9 במארס 1974
עת החמה 17.43 זריחתה מחר 5.58
פרק יומי: תהילים: קמט
משנה יומית: חולין: ג, ג—ד
דף יומי: מנחות: מא
הלכה יומית: שבת: שיח—יט, יח—א
פרשת השבוע: כי תשא

רופאים

לאביב והמרכז
הר"אבן, אפשטיין 6, 44328.
א טל' 614333, שירות נסים ומקרים דחופים, בין השעות 8 בערב בבוקר.
עזרה ראשונה לטיפול שיניים
באה בר"ח שיינקין 31 טל' 288098, בערבי שבת ומוה"צ — 21.00, בשבת 13.00 לפנה"צ.
קופ"ח "מכבי" אביב — שישי: מ' מוה"צ עד 07.00 בבוקר מרת מד"א טל' 101. (מ־07.00 עד 20.00) ד"ר דונה (כללי), 4, טל' 248228; מרוק (ילדים) ארלוזר 4, טל' 236256 מוה"צ עד 07.00 בבוקר מד"א טל' 101.
גוש דן (מ־14.00 עד 19.00) (כללי), רמת־גן 4, 744364; ד"ר (ילדים), ר"ג, עוזיאל 741652 (מ־19.00 עד בבוקר) רופא תורן בר' הגלגל 42, 781111. (מ־07.00 עד 20.00) ד"ר גולדשטיין (כללי) מת גן, שלם 18, טל' בני ברק ד"ר גינסבורג, ר"ג, אהרונסון 23, 769377. (מ־20.00 עד ביום א') רופא תורן ר"ג, הגלגל 42, טל'
תקווה: טל' 912333.
863333: טל'
962133 טל'.
19 ביום ו' עד 06.00 ביום שבת, ומ־19.00 עד 06.00 בבוקר יום א'.
843133 טל'.
12 בצהרי יום ו' עד בוקר יום א'.
2333—4 טל'.
22222 טל'.
951333 טל' מד"א,
942333 טל'.
981333 טל' מ.ד.א.
קופ"ח "עממית": מ.ד.א. טל' 101.
רחובות: לפנות מ.ד.א. אחות תורנית רח' בר... (בין השעות 9—10)
על חברי אגוד ה' וחברי סניף א' ב' לפנות לרופא המטפל. ד"ר הסנר, טל' 91136. לפנות לרופא ה'
ד"ר קראוס, שכונת טל' 925772.
מד"א, טל' 4—2333. לפנות לרופא ה'
מד"א, 781111.
קופ"ח "מרכזית": מד"א, טל' 101.
מד"א, טל' 781111.
מד"א, טל' 863333.
מד"א, טל' 843133.

ירושלים והדרום
קופ"ח "מכבי" שירות לילה
טל' 523133, שירות נסים ומקרים דחופים, בין השעות 8 בערב בבוקר.
קופ"ח "עממית" (שירות של הדסה) רפואי לילה — מ־8 עד 7 בבוקר, מד"א 54122/4.
קופ"ח "מרכזית" רפואי לילה מ־8 בערב בבוקר, מד"א, טלפון

קופ"ח "עממית"
מד"א טל' 101 או 54122/4.
באר־שבע — לפנות לרופא המשפחה.

חיפה והצפון
רופא תורן כללי (ילדים), טל' 254530; ד"ר פרידמן (כללי וילדים), רח' הלל 43, טל' 524922; מד"א: טל' 101 מ־9 בערב עד 7 בבוקר.
קופ"ח "אסף"
רופא תורן כללי וילדים, טלפון 254530.
קופ"ח "מרכזית"
נצרת: ד"ר עטאללה, טל' 54096.
קריות: קסטי ביאליק, טלפון 713232, 711515.
קופ"ח "מכבי"
חיפה: תורנות לילה: מד"א, טל' 101, מ־20.00 עד 07.00. צפת (מ־13.00 עד 07.00 ב־בוקר יום א') מד"א טל' 101.
קופ"ח "עממית"
חיפה: ד"ר פרידמן, 524922; רופא תורן כללי וילדים — 254530.
אבן־יהודה: ד"ר פ. כץ, רח' איילת השחר.
טבריה: ד"ר קוברין, 20301.
חדרה: מד"א טל' 22333.
עפולה: ד"ר אהרונוביץ, טל' 23061.

רכבת

מירושלים
● לתל־אביב — 07.52, 10.52, 12.46, 14.13
● לחיפה — 07.14, 12.12.
● לבאר־שבע ודימונה — 07.14, 07.52, 12.12

מתל־אביב
● לירושלים — 07.17, 10.06, 12.02, 13.57
● לחיפה — 06.10, *06.39, *08.02, *08.35, *09.55, *11.27, 12.20, 13.15, 13.48, 14.30.
במוצ"ש 20.00.
● לנהריה — *08.02, *13.15
● לבאר־שבע ולדימונה — 06.33, 09.02, 12.54

מחיפה
● לירושלים — 06.48, 11.50
● לתל־אביב — 06.00, *06.30, *07.10, *08.25, 08.57, 10.25, *11.40, 12.33, *13.26, 14.00.
מוצאי שבת: 19.50
● לבאר־שבע ולדימונה — 06.48
● לנהריה — 06.28, *09.14, 14.34

מנהריה
● לחיפה ולתל־אביב — 05.36, 07.50, 10.35
● לירושלים, באר־שבע ודימונה — 05.36

מדימונה
● לתל־אביב ולירושלים — 06.18, 12.47
● לחיפה — 06.18

מבאר־שבע
● להל־אביב — 06.47, 09.28, 13.17
● לירושלים — 06.47, 13.17
● לחיפה — 06.47
* רכבת מהירה

טסים

נוחתים: אלאיטליה 4730 מרי... בא 10.10; בי.או.אי.סי. 319 מטהראן 11.40; אל על 002 מניו יורק 11.50; אל על 522 מניקוסיה 12.10; טי.וו.איי. 740 מניו יורק ובריסל 14.40; אייר פראנס 194 מפאריס 15.25; אל על 464 מרומא ואתונה 15.30; אל על 864 מאמסטרדם 15.30; אל על 868 מאמסטרדם 16.00; אל על 348 מציריך 16.20; טי.וו.איי. 810 מבוסטון, פאריס ורומא 16.30; טי.וו.איי. 840 מניו יורק, רומא ואתונה 16.35; סוויסאייר 330 מציריך 18.05; בריטיש איירווייס 482 מלונדון 19.55; אל על 1466 מלונדון 21.15; אייר פראנס 138 מפאריס ואתונה 21.20.
ממריאים: בי.או.אי.סי. 319 ללונדון 12.25; אייר פראנס 140 לפאריס... קנדה... טי.וו.איי 810 לבומ־ביי... 18.10.

השקעה ברהיטים?
כן!
רק אצל "קוינסי"
שלומציון המלכה 17 ירושלים.
רהיטים שערכם עולה עם הזמן.

עזרה!

משטרה
ירושלים, תל־אביב, חיפה, רמת־גן, בני־ברק, חולון, פתח־תקוה, הרצליה, אשדוד, אשקלון, באר־שבע, נהריה, נתניה, נצרת, — 100; אילת 2444; חדרה — 22444; טבריה — 20444; קרית־שמונה — 40444.

מכבי אש
ירושלים, ת"א, חיפה, פ"ת, הרצליה, אשדוד, אשקלון, רחובות — 102; רמת־גן — 742222; בני־ברק — 781133; גבעתיים — 723333; ראשל"צ — 942223; חולון — 842112; אילת — 2223; באר־שבע — 2222; חדרה ונתניה — 22222; טבריה — 20222; נהריה — 922222; נצרת — 5522; קרית־שמונה 40133.

מגן דוד אדום
ירושלים, תל־אביב, חיפה — 101; אילת — 102; רמת־גן, בני־ברק, גבעתיים — 781111; חולון — 843133; הרצליה — 981333; נתניה — 23333; רחובות — 951333; ראשון־לציון — 942333; אשדוד — 22222; אשקלון ובאר־שבע — 3333; חדרה — 22333; פתח־תקוה — 912333; נצרת — 54333.

עזרה ראשונה נפשית
02—69911.

בתי־מרקחת

ירושלים
שישי: אברמוביץ, רח' המלך ג'ורג' 21, טל' 224972; אל זהרא, רח' אל זהרא, טל' 283543.
שבת: רחמה, רח' דוד ילין 31, טל' 222788.
מוצ"ש: בית וגן, רח' הפסגה 59, טל' 535626; אל שעב אל גדידה, בתוך שער שכם, טל' 282034.

תל־אביב
שישי: פרנקל, רח' המלך ג'ורג' 28, טל' 223721; שלמה המלך, רח' שלמה המלך 78, טל' 246461; יאני, רח' יהודה הלוי 67, טל' 612474.
שבת: מושקוביץ, רח' המלך ג'ורג' 25, טל' 282650; בני, רח' דיזנגוף 174, טל' 222386; צפון, רח' יהודה המכבי 33, טל' 449995.
מוצ"ש: ככר המדינה, רח' ה' באייר 48, טל' 258046; הנביאים, רח' המלך ג'ורג' 72, טל' 285740; תרופה, רח' דיזנגוף 217, טל' 223488.

חיפה
שישי: אין תורנות.
שבת: בלפור, רח' מסדה 1, טל' 662289.

רמת־גן ובני־ברק
שישי: אסותא, רח' דבר־סינסקי 41, טל' 731874.
שבת: הדסה, כצנלסון 151, טל' 722271.

חולון ובת־ים
שישי: אסותא, רח' סוקולוב 4, חולון; בלפור, רח' בלפור 90, בת־ים.
שבת: גני בת־ים, רח' ה' בניאים 3, בת־ים; בריאות, רח' קראוזה 46, חולון.

חדרה
שישי ושבת: הנשיא, רח' הנשיא ויצמן 42.

פתח־תקוה
שישי: בריאות, רח' חובבי ציון 13, טל' 912357.
שבת: פינסקר, רח' פינסקר 22 טל' 910505.

הרצליה
שישי: ד"ר ברניקר, רח' סוקולוב 28, הרצליה.
שבת המוצ"ש: קרמר, רח' סוקולוב 18, הרצליה.

בתי חולים תורניים

ירושלים:
שישי: שערי צדק (ילדים, פנימית); הדסה (עיניים, כירורגית מוח, א.א.ג., נשים, כירורגיה).
שבת: בקור חולים (נשים, ילדים); הדסה (עיניים, כירורגית, פנימית כירורגית מוח, א.א.ג.).

תל־אביב:
שישי: איכילוב (כירורגית); הדסה (פנימית עד שעה 15.00 ומשעה 15.00 בי"ח איכילוב).
שבת: איכילוב (פנימית, כירורגית).

חיפה:
שישי: רמבם (כירורגית, האותות, פנימית, ילדים, עיניים, אף אוזן גרון, נוירוכירורגיה, מחלות נפש, כירורגית, פה ולסת); רוטשילד (גניקולוגיה).
שבת: רמבם.

מועדון קוראי *מעריב*

המפיצים הבלעדיים של אנציקלופדיה בריטניקה

גאה להציג לפני הישראלי המשכיל:

Britannica3

מהדורת 1974

– חדשה לגמרי במבנה, בהיקף, בקונצפציה...
– הרעיון החדש הראשון בשדה האנציקלופדיות ב־200 השנים האחרונות...

30 כרכים גדולים, נהדרים, שנוצרו במיוחד לסיפוק צרכיה של החברה המורכבת בת־ימינו, מחולקים לשלושה מכלולים עניניים:

10 כרכי **MICROPAEDIA** מהווים אוצר המידע הבסיסי ואינדקס שוטף.
יותר מ־10,000 עמודים, 102,000 ערכים (עד 750 מילה הערך), 15,000 איורים (4,000 בצבעים), 280 מפות.

19 כרכי **MACROPAEDIA** המוקדשים לידע מעמיק: 4,207 מאמרים עיקריים, המשתרעים על פני יותר מ־22,000 עמודים, והמהווים מסות מקיפות, מוסמכות ומעודכנות על הנושאים המרכזיים בחיינו.

1 „המדריך לבריטניקה" — **PROPAEDIA** מחלק את כלל הידע לעשרה חלקי „מעגל הלמידה": חומר ואנרגיה, כדור הארץ, החיים על כדור הארץ, חיי האדם, החברה האנושית, אמנות, טכנולוגיה, דת, ההיסטוריה של האנושות וענפי הידע.

15
שנות עבודה מדעית מדוקדקת. כ־32 מיליון דולר הושקעו בהכנתה של Britannica3 החדשה.

4277
מלומדים, מדענים ובני־סמכא אחרים מ־131 מדינות השתתפו בכתיבת Britannica3 החדשה, ובכללם 26 ישראלים.

Britannica3

אקוויולנטית בתכנה לספריה בת 1000 ספרים בגודל מר...

פילוסופיה • היסטוריה • מסעות • חוק • חינוך • גיאוגרפיה • ספרות •
ביולוגיה • טיפול בילד • אנרגיה אטומית • ביוגרפיה • סוציולוגיה • ספורט
מתמטיקה • הנדסה • ריהוט־פנים • מדעי־המדינה • רפואה • אדרי...
אנתרופולוגיה • רדיו/טלויזיה • פסיכולוגיה • פיסיקה • דתות • מוסיקה־דרמה • ...

אוניברסיטה בבית - האנציקלופדיה של המאה ה־21, כתובה באנגלית קריא...

מתנה חינם לבחירה למזמינים:

המילון החדש של וובסטר
+
האטלס הגדול של ב...
או
...S BRITANNICA (20 VOLUMES)
או
...CA ENCYCLOPAEDIA OF ART
(5 VOLUMES)

וכן הזכות לרכוש במחצית המחיר את ספרי־השנה ...ים של „בריטניקה" ולהפנות 100 שאלות לספרית המחקר של „בריטניקה"

לשם עידוד מכירת BRITANNICA 3 החדשה בארץ, הננו מנהיגים
— לתקופה מוגבלת — תנאי רכישה קלים ללא תקדים:
✱ שער של 4.20 ל"י הדולר, לעומת 5.50 דולר המקובל בעת קביעת מחירים של ספרים מיובאים אחרים;
✱ תשלומים לשיעורין — עד 49 חודש — ללא כל הצמדה;
✱ הנחות נאות לאקדמאים, מורים, סטודנטים, ספריות וקיבוצים.

שלח עוד היום את התלוש המצורף למרכז האנציקלופדיה בריטניקה בישראל, רח' לבונטין 24, תל־אביב, טלפון 612948

לכבוד
מועדון קוראי מעריב בע"מ התאריך ____
המפיצים הבלעדיים של בריטניקה בישראל
רח' לבונטין 24
תל־אביב

אבקשכם להמציא לי — חינם וללא כל התחייבות מצדי — את חוברת ההסברה המצויירת של אנציקלופדיה בריטניקה.

השם: ____
הכתובת: ____
טלפון מס': ____ ____
חתימה

משלה ... ובטחון

ואינה מסוכן...

...ים על ה...

מודיעים שבניהם ... עצמונה וצבי ... נשואו...

...מנו אמנון הגיע ...

באר־שבע
השכרה/למכירה
מחסן + חנות
... הגיעך לגבורות
... ערבל ביטון
... נשואים

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

בידור

לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע ... לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע

תיאטרוני ישראל

התיאטרון הלאומי הבימה	התיאטרון הקאמרי	התיאטרון העירוני חיפה
שלום שלום ואין שלום	**נעורי ורדה'לה**	**מבקר המדינה**
תל־אביב, האולם הגדול	מוצ"ש 9.3 ירושלים	מאת נ. גוגול
מוצ"ש 9.3 ב־8.30	יום ב' 11.3 עין השופט	מוצ"ש 9.3 חיפה
יום א' 10.3 ב־7.30	יום ג' 12.3 תל־אביב	יום א' 17.3 ירושלים
יום ב' 11.3 ב־7.30	יום ד' 13.3 תל־אביב	הצגת התיאטרון הקאמרי **כטוב בעיניכם**
יום ד' 13.3 צהו"ל	יום ה' 14.3 תל־אביב	הצגות אחרונות ב־6.30
הו, הו יוליה	**כטוב בעיניכם**	יום א' 10.3 חיפה
תל־אביב האולם הקטן	מוצ"ש 9.3 תל־אביב	יום ב' 11.3 חיפה
מוצ"ש 9.3 ב־8.00	יום א' 10.3 חיפה	**אנשים קשים**
כל הכרטיסים נמכרו	יום ב' 11.3 חיפה	מין קומדיה
יום ד' 13.3 ב־7.30	יום ג' 12.3 ק. ביאליק	הצגה אחרונה בשעה 6.30
כל הכרטיסים נמכרו	מוצ"ש 16.3 תל־אביב	יום ד' 13.3 חיפה
כך אוהבים האחרים	יום א' 17.3 תל־אביב	**עפולים אחרונים**
תל־אביב האולם הגדול	יום ב' 18.3 תל־אביב	הצגה אחרונה ב־6.30
יום א' 10.3 ב־7.30	יום ג' 19.3 תל־אביב	יום ה' 14.3 חיפה
יום ב' 11.3 ב־7.30	**מלון פלוה**	**במה 2**
יום ג' 12.3 צהו"ל	יום א' 10.3 תל־אביב	**מה אני חושבת על מלחמה?**
כמו דמעה בים	יום ב' 11.3 תל־אביב	יום א' 10.3 ת"א צוותא
תל־אביב האולם הגדול	יום ד' 13.3 צהו"ל	הצגות בכורה
יום ד' 13.3 ב־7.30	יום ה' 14.3 צהו"ל	**שילבסטר 72**
יום ה' 14.3 ב־5 אחה"צ	יום א' 17.3 צהו"ל	יום ד' 13.3 חיפה
	יום ב' 18.3 צהו"ל	
	יום ג' 19.3 עפולה	

פרסום בלבין

צוותא לתרבות מתקדמת

הערב 8.3 — ב־9.00 — „מחכים לגודו" מאת: ס. בקט. בימוי: עדנה שביט. משתתפים: אלי כהן, שמעון לב־ארי, שי דנון, גד קינר, יצחק וייס.
בחצות — צוותא מארחת את שלמה ארצי בתכניתו „פתאום קם אדם בבוקר" עם להקת „גברת תפוח".

שבת 9.3 — ב־11.11 בבוקר — סדרה 11:11 — תכנית מיוחדת לפורים עם: הרביעיה הישראלית החדשה: יצחק מרקובצקי — כנור, שמעון כהן — פסנתר, מאיר רימון — קרן וציטר, עזרא מולכו — קרן. התזמורת הקאמרית חולון בניצוח שלום רונלי־ריקליס.
ב־3.30 אחה"צ — „אברקדברא" — תאטרון ליצנים ובובות.
ב־5.30 אחה"צ — (במועדון) צוותא מארחת את ההסטוריון והעתונאי הוברטוס פרינץ צו לבנשטיין בנושא: אירופה וישראל. דברי פתיחה יהודית בובר־אגסי (ההרצאה בשפה האנגלית).

מוצ"ש 9.3 — ב־8.00 — „טוב למות בעד עצמנו" — מאת אילן רונן ובבימויו.
ב־10.30 — „מחכים לגודו" — מאת ס. בקט.

יום ב' 11.3 — ב־8.30 — החוג לתאטרון של אונ' ת"א, בשיתוף עם קרן ת"א לספרות ואמנות: „הכלל והיוצא מן הכלל" מאת: ברטולד ברכט.

יום ג' 12.3 — ב־4.30 אחה"צ — האי.תי.אי. בחסותו של British Council
מיכאל קוסטוב מה־National Theatre
על התאטרון הלאומי והתאטרון העממי.
ב־8.30 — צוותא מארחת את המכון הישראלי לקולנוע בדיון על הנושא: היכן הם כל הסרטים הטובים? (ומי אשם בכך שאין הם מוקרנים). בהשתתפות: מבקרי קולנוע, מפיצי סרטים ובעלי בתי־קולנוע. יוקרנו קטעי סרטים שטרם הוצגו בארץ.

צוותא — אבן גבירול 30 ת"א טל. 250156—7

תיאטרון הזמן מציג

הקומדיה המשגעת

בעלי במילואים

בהשתתפות:
• לילית נגר
• ז'אק כהן
• בורים סבידנסקי
ב... ובייס
• יואל זילברג

• הצגות בכורה בקר

הערב בהרצליה דוד ב־...
מוצ"ש יפו אלהמברה ב־...
יום א' 10.3 תל־אביב בית ה...
כל הכרטיסים נ...
יום ב' 11.3 תל־אביב בית ה...
כל הכרטיסים נ...
יום ג' 12.3 יפו אלהמברה ב־...
יום ד' 13.3 ת"א בית החייל ב־...
יום ה' 14.3 נתניה שרון ב־...
הפצה ראשית „לאף צצל „יוקר"...
כבר דיזנגוף 14 ק'בי' טלפון 45...

מפיקים: גורן יצחקי — משרד: דב הוז 7 ת־א טל. ...

א. ברמן מציג:

קרקס „ברצלונה"

7 ימים אחרונים בחיפה

עד מוצאי שבת 16.3 כולל
בשדרות המגינים ליד בנק הדואר החדש

לכבוד חג הפורים
2 הצגות מיוחדות
היום 8.3 בשעה 11.00 בבקר ו־2.30 אחה"צ

מחר מוצ"ש 9.3 וכל מוצ"ש
2 הצגות ב־5.45 וב־8.00
יום יום ב־4.00 אחה"צ וב־7.15 בערב

מכירת כרטיסים במשרד „נובה" הרצל 32/34 טלפון 665272 ויתר המשרדים בעיר.
לגוסדות וקבוצות מאורגנות כרטיסי הנחה להשיג רק במשרד „נובה".

בידור לעם, נועם סמל מציג

אח, איזה פורים!!

לתושבי חיפה והצפון
קולנוע „ארמון" חיפה
מחר יום ששי 8.3 בשעה 9.15 בערב

גדי יגאל
יגיל בשן
בליווי תזמורת בת 7 נגנים

שלישית שוקולד מנטה מסטיק

מנחה: רבקה מיכאלי

כרטיסים: משרד „נובה" רח' הרצל 32 טלפון 665272
ובקופת „ארמון"

IZZERIA RIMINI

פורים שמח

בואו לסעוד במסעדות רימיני

✱ דיזנגוף 93 תל־אביב
✱ כבר מלכי ישראל 4 תל־אביב
✱ אבן גבירול 24 תל־אביב
✱ הנביאים 20 חיפה

—גזור ושמור—

המרכז לטלוויזיה לימודית

מודיע על שידור חוזר
של התוכנית:
„עשה לך מנהיג"
מן הסדרה:
„דעת־דעתך"
מועד השידור: יום א', ט"ז באדר, 10.3.74
בשעה: 16.30 בקירוב.
בתוכנית מביעים תלמידי כיתות י"ב
את דעתם בשאלות הבאות:

שאלה 1:
איזה מנהיג היית רוצה לראות בראשות המדינה בשעה זו?
א. מנהיג הפועל כשליחו של הציבור ומייצג דעות הרווחות בעם
ב. מנהיג המכשר בין ניגודים בהשקפות ופועל על בסיס הסכמה המשותף
ג. מנהיג המנהה את העם בהכרעות בין אלטרנטיבות שונות
ד. מנהיג המנוף את העם והמוליכו לקראת יעדיו

שאלה 2:
מהי התכונה החשובה ביותר במנהיג הרצוי לך?
א. בוחן את החלטותיו על־פי אמות־מידה של מצפון וצדק
ב. פועל מתוך זיקתו להשקפת עולם מקיפה
ג. פועל עפ"י לסיבות ולאפשרויות המזדמנות
ד. פועל בדבקות ובהחלטיות להשגת מטרותיו

שאלה 3:
מהו „בית הספר" הטוב ביותר למנהיג הרצוי לך?
א. השכלה הפוליטית ופעילות מפלגתית
ב. פעילות משקית, ייצור וכלכלה
ג. שירות הפיקוד בצה"ל
ד. פעילות מדעית, הגות ויצירה

שמור על מודעה זו —
היא תאפשר לך לקחת חלק פעיל בתוכנית — תוך כדי צפיה בשידור

סבן טלית מציגים:

להקת הריקוד היוונית „פרטנון"

בחסות שגריר יוון ואגודת הידידות ישראל־יוון

תל־אביב „היכל התרבות" ביום ב' 25.3 ב־8.30
כרטיסים ב„רדי קוקר" דיזנגוף 93 ת"א, טל' 223663

יום ו' 22.3 עין גב ב־9
יום א' 24.3 עין השופט ב־9
יום ג' 26.3 יפעת ב־9
יום ד' 27.3 יגור ב־9
יום ה' 28.3 ארמון חיפה ב־9.15
יום ו' 29.3 קרן באר־שבע ב־9
יום א' 31.3 ת. ירושלים ב־9.15
יום ב' 1.3 גן שמואל ב־9

לישראלי העין...

טיול סוף שבוע לא...
באוטובוס תיור
לינה בבתי מלון מומלצים לתיי...
במחירים החל מ־105 ל"י
(כולל כלכלה חלקית)
חויה בלתי נשכחת

פרטים והרשמה:
און ארוח ונופש ב...
תל־אביב: רחוב אלנבי 111, טלפון ...
רחוב ריינס 4, טלפון ...
חיפה: רחוב הרצל 22, טלפון ...

בימת צוותא מציגה

הערב — 8.3 ב־9.00 ומוצ"ש — 9.3 ב־10.30

„מחכים לגודו"

מאת: ס. בקט, בימוי: עדנה שביט
משתתפים: אלי כהן, שמעון לב־ארי, שי דנון, גד קינר, יצחק וייס.
הזמנת הצגות בטל: 245262

כפר המכבי...

החלה ההרשמה
לליל הסדר המסו...
באולמי המלון.
מספר מקומות מצומצם.
ההרשמה במשרד הקבלה טל. ...
החל...

עדן הפקות בע"מ: אבישלום דרור — מהפכים

תל־אביב בית ליסין הערב 8.3 ב־9.45
הזמנת הצגות טל. 266349, כרטיסים ...

מועדון „דר־בי־אין"

מציג
הערב ב־9.45
הסרט
„גברתי הנאווה"

למבוגרים בלבד!
על מה עומדת הגברת?
קולנוע אורלי ת"א

קח אותה לראות
על מה עומדת הגברת?
קולנוע אורלי ת"א

מועדון 120

נפתח
בית ספר
למסז'יסטים/ות
החלה ההרשמה
טלפון 240495

„ואתם כבר יודעים?"
על מה עומדת הגברת?
קולנוע אורלי ת"א

תושבי ת"א - שבוע תשיעי!

יחסים אסורים בין מורה ותלמידותיו...
מה עשו לך סולנג'?
"מה מקפיאה ... סקס ורצח ... "כוכביה" הראשיים.
Solange
בהשתתפות פביו טסטי, כוכב הקופה מס. 1 באטליה.
שבוע 9
בקולנוע „מקסים" תל־אביב
4.30—7.15—9.30
סרט ציון כ...

בקרוב יוסי בנאי בסרטו של יואל זילברג
חכם גמליאל
בבתי הקולנוע בארץ

זאב רווה בתפקיד פאפא ליאון

ממשיכים בהצלחה את הקומדיה המצליחה
חדרה „חן" הערב יום ו' 8.3 ב־9.00
תל־אביב „נחמני" מחר מוצ"ש 9.3 ב־8.30
פתח־תקוה „שלום" יום ב' 11.3 ב־9.00

פסטיבל הגשש החיוור

קרית־ביאליק „סביון" הערב 8.3
יפו „אלהמברה" יום ו' 15.3
ירושלים „בית העם" מוצ"ש 16.3
חולון „רינה" יום ו' 22.3

להקת „בוורת" — סיפורי פוגי

חולון „רינה" הערב 8.3 ב־9.30
ירושלים מישאל מוצ"ש 9.3 ב־7.30—9.30
רמת־גן „אורדע" יום ו' 15.3 ב־9.30
יפו „אלהמברה" מוצ"ש 16.3 ב־7.45—9.45

להקת „ועידת ז'נבה" — בהצגת הבידור הפרדת כוחות

רמת־גן „אורדע" הערב 8.3 ב־9.30
חיפה „שביט" מוצ"ש 9.3 ב־9.30
פרדס חנה „דקל" יום ד' 13.3 ב־9.30
קרית־ים „ניצה" יום ו' 15.3 ב־9.30

הפקה האוריאלית לבמה „ג'י־בי־אי", הפשר ... כרטיסים: „ארטאי" טל. 611579

בידור

לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע...

ביתות במועדון התיאטרון
ת"א מנדלי 7 טל. 230039

הצגות מיוחדות בתופשת פורים!
היום ב־3.00 אחה"צ
מחר 11.00—4.00, 11.00—3.00, יום א' 11.00—3.00

המלחמה האחרונה (שם זמני)

התכניות התאטרליות
הערב 2 הצגות 9.30—12.00
מוצ"ש 2 הצגות 8.30—10.30
כרטיסים בלאן (אצל יוקי) 222445 ובמשרדים. למנוי במופע במרכזון, למאורגנים ל־246246 בבוקר.

Le עושה אנשים יפים.

בית הצנחן
רמת־גן
מוצאי שבת 9.3.74
גדי יגיל
ותזמורתו
בתוכניתו החדשה
כרטיסים להשיג בערבי ה' הופעות בקופת בית־הצנחן רמת־גן רח' רוקח הכניסה מדרך אבא־הלל 153 (על פי שילוט)

קח אותה לראות
על מה עומדת הגברת?
קולנוע אורלי ת"א

אגודת הסטודנטים
אוניברסיטת תל־אביב
מועדון בר־מינן
מודיעה:
החל משעה 21.00 ועד אור הבוקר
נשף פורים
סטודנטיאלי גרנדיוזי
הגרלות ✶ מין ✶
סרטונים... ✶ רקודים ✶
בחירת מלכת הנשף ✶
מין... ✶
בתוכנית אמנותית:
א. יהודה ברקן
ב. דני גרנות
ג. דודו טופז
ד. שחקני תיאטרון הקאמרי שמעון בר אלברט כהן יוסי כרמון בתכניתם: עלי שלכת שירי אייב גומטר
ה. יוצאי להקות צבאיות
ו. רקודיו בטן
ז. להקת ג'ז
ח. תזמורת „עונות השנה"
ט. סרטים קומיים
תחפושת חובה!
החל משעה 22.00 יוקרן באודיטוריום ברשירה הסרט: הקלפן והיצאנית
מחר מוצ"ש ה־9.3.74 בשעה 21.00 במועדון ברמינן רקודים לצלילי תקליטית עשירה
החל משעה 21.00 יוקרן באודיטוריום ברשירה סרט: גיבורי הצחוק וההומור של המאה העשרים
בשעה 20.00 חוג לריקודים שלתיים
הכניסה עם תעודת סטודנט בלבד!

התאטרון לילך מציג:
גבי עמרני
בקומדיה המצליחה של אפי שגיא

בני הדוקטור
חיפה „אורה" הערב 8.3 ב־9.00
קרית־ים „ניצן" מוצ"ש 9.3 ב־9.00
בית שמש „עציון" יום ג' 12.3 ב־8.30
הפצה ראשית לאן (יוקי) טלפון 222445

אמנות? פורנו? בואו לראות
על מה עומדת הגברת?
קולנוע אורלי ת"א

חדש על גג בית אמריקה
אז נמלו לידם דני סטוצ'ילי וזאק דוק את ניהולה של מסעדת בית אמריקה, תלו במקום שינויים יסודיים. מי שסעד בה בחודשים האחרונים, יספר לך עליהם.
פסקה חרישית
ריקודים
חל מ־9 בערב
הערב
אוירת פורים
ארוחות עסקים
עילות רצופה
חל מ־11 בבוקר, לפגישות עסקים כל היום, הוא אוכל — עות הצהרים והערב.
מסעדת בית אמריקה
רח' שאול המלך 35, ת"א
הטלפון החדש: 268933

מרכז ע"ש אבא־חושי
נשף פורים מבוגרים
ביום שישי 8.3.74 בשעה 21.30
בתוכנית: ✶ צחי נוי ✶ דליה עמיהוד ✶ עמי שביט
תזמורת הגמרים • תחרות תחפושות
בין ההגרלות — כרטיס טיסה לאילת

תיאטרון יובל בגלם מציג:
חוה אלברשטיין והפלטיה

גבעתיים „הדר" הערב 8.3 ב־9
באר־שבע „גילת" יום ד' 13.3 ב־9
חיפה „שביט" יום ו' 15.3 ב־9
תל־אביב „בהדהר" מוצ"ש 16.3 ב־9
כרטיסים במשרדים ובקופות

...קרא להיטון
מועדון הבידור לכל המשפחה
„הוואי" הערב ובכל ליל שבת
תזמורת הוואי
ליד המיקרופון הזמר רוני מנדס
מחירים עממיים

בקולנוע ... בערב ...
בשלוש ...
פורים שמח
בואו לסעוד בסעדות דיזינ'י
דיזנגוף 93 תל־אביב
... מלכי ישראל 4 ...
אבן גבירול 24 תל־אביב
הנביאים 20 חיפה
לישראלי
טיול סוף שבוע
באוטובוס ...
לינה בבתי מלון ...
במחירים ה־ל מ־105
(כולל כלכלה ...)
חויה בלתי ...
כרטיסים והרשמה:
... ארזות ...
הצגות בכורה ...
... בתל ... קולוא
... פר המ...
החלה ההרשמה ...
... הסדר ה...
באולמי המלון
מספר מקומות מוגבל
... במשרד הקבלה
פסטי... הגשש...
קרית־ביאליק „סינמה" ...
... „אלהמברה" ...
ירושלים „בית העם" ...
... „רינה" ...
... 611579

לאן? השבוע
ב"יד יצחק בן־צבי"

יום ראשון ט"ז אדר תשל"ד 10.3.74 (באנגלית)
ירושלים לאור תורבן בית ראשון
— ד"ר ישראל (לי) לוין
ירושלים בתקופה הפרסית הקדומה
— ד"ר ישראל (לי) לוין
יושב ראש: הרב משה טופטאור

יום שני י"ט אדר תשל"ד 11.3.74
היישוב היהודי בהר חברון לאור מרד בר כוכבא — מר שמריהו גוטמן
בית הכנסת בחרבת סוסיא — מר שמריהו גוטמן
(לנרשמים בלבד)
בשיתוף עם המחלקה לתרבות ועיריית ירושלים

יום שלישי י"ח באדר תשל"ד 12.3.74
ויום חמישי כ' באדר תשל"ד 14.3.74
קורס ירושלים למורים
בשיתוף עם הועדה המשותפת לחשתלמות עובדי הוראה — משרד החינוך והתרבות

יום חמישי כ"ז באדר תשל"ד 21.3.74
קתדרה לחוקרים בתולדות ארץ ישראל וישובה
הנושא: אמנות נוצרית מקומית בירושלים הצלבנית
מרצה: ד"ר נורית כנען
משתתפים בדיון: פרופ' משה ברש, פרופ' בצלאל נרקיס
יושב ראש: פרופ' יהושע פראוור
מרכז: פרופ' יהושע בן אריה
הזמנות ביד יצחק בן־צבי, ת.ד. 7660 ירושלים טל. 39201-2

אגודת הסופרים העבריים — בית הסופר ע"ש חיים הזז — עיריית ירושלים המחלקה לתרבות
משרד החינוך והתרבות
השבוע בבית הסופר ע"ש חיים הזז
15.3.74 — 10.3.74
יום א' 17.00 סופרי ילדים ויצירותיהם: תופשת פורים.
19.30 הספרות והקולנוע: יוקרן הסרט „מסיכר" הרצאה: „במאי הסרטים היצקוק כאמן" — ד"ר ה. דויר־ספרד.
יום ב' 17.00 סדנא יוצרת — שירה. מדריך: ט. כרמי.
יום ג' 17.00 סדנא יוצרת — פרוזה. מדריך: יורם קניוק.
יום ד' 17.00 תיאטרון: סדנא יוצרת לכתיבה ולהצגה. ביטוי והדרכה: מוטי סנדק.
20.00 ערב זכרון לחיים הזז ביום השנה לפטירתו
דברים ישאו: פרופ' שרגא אברמסון, המשורר ורבבל גלעד, הסופר אהרון מגד. פותח ומנחה: מרדכי איש שלום. פרקי קריאה: דניאל פאר. פרקי נגינה.
השמעת הקלטה מתוך נאומו של חיים הזז.
כתובתנו: בית הסופר, העיר העתיקה, כיכר בתי מחסה.
התחבורה: אוטובוס מס' 1. התמורה תורה מובטחת.
הציבור מוזמן

בבית יד לבנים, חולון
מחר שבת בשעה 11.00 בבוקר
פתיחת תערוכת בכורה
של ציורי שמן מאת אמרי בר־גרא
דברי פתיחה — עו"ד חיים שרון
ובמוצ"ש 9.3 בשעה 7.00
קונצרט פורים של
התזמורת הקמרית חולון
(מס' 6)
בניצוחו של שלום רונלי־ריקליס
עם הסולנים: אילן חלפי, חצוצרה, יוסי בר־נוו, פסנתר
בתכנית: קורלי, שוסטקוביץ, ל. מוצרט, בראמס, ברטוק רי. שטראוס.
ביום א' 10.3 בשעה 7.30 בערב
ערב אוסטרלי
בהשתתפות ה.מ. שגריר אוסטרליה מר פ.ר. דלרימפל
דברי פתיחה — מר פ. אילון, ראש העיר חולון
יוקרנו 2 סרטים דוקומנטריים
ביום ב' 11.3 בשעה 9.00 בערב
קלוד־אפ — מועדון סרטי איכות
ביום ג' 12.3 בשעה 7.30 בערב
יוכבד בר־נון (אוניב' תל־אביב) על פסיכולוגיה של מלחמה ושלום.
ביום ד' 13.3 בשעה 7.00 בערב
ערב ספרותי לציון הופעת ספרה של סגולה קדם, בצל עץ השקמה
הכניסה חפשית לכל האירועים לקונצרט דמי כניסה — 7 ל"י

בקולנוע „לימור" תל־אביב

איזה מין פרופסור
ממשיכים בהצלחה: שבוע 4
בקרוב: „עדן" ירושלים, „אורה" חיפה
הפצה: „הקמפ" פילם

מפגש האמנים
„חצות וחצי"
רח' המסגר 51, ת"א
שני נשפי פורים 8—9.3.74
בתכנית:
★ גבי שושן
✶ להקת הגל החדש עם הזמר שמוליק

במוצ"ש דוקדים במועדון
של בלה
הצמרת
באולמי הנשיאים
רח' יצחק שדה 34 ת"א
תזמורת הצליל הגבוה
משפחת סולימן
הגרלות!
המחירים רגילים!

מועדון 2.2 במבניון
נשף פורים
יום שישי 8.3.74 ב־22.00 ובחצות בצ'רצ'יל
גדי יגיל
יגאל בשן
מנחה: אהוד מנור
החל מ־21.30 בביהס"ט
✶ ריקודים עם תזמורת הכפילים
✶ דיסקוטק 2.2 בפעולה
✶ סרטונים קומיים ואחרים
השעות מהקריות 19.30—20.00
מבת גלים 20.30—20.00
הכניסה לסטודנטים ובנות בלבד!

הסרט הסקס־דני
על מה עומדת הגברת?
קולנוע אורלי ת"א

בואו ונשתגע עד אור הבוקר בנשף פורים של
מועדון הצפון
במוצ"ש 9.3.74
באולמי רות
ברח' בן־יהודה 84 ת"א (מול קולנוע „בן־יהודה")
עם להקת „המשכנעים"
ליד המיקרופון רוני מנדס
תכנית אמנותית עשירה
הזמר האיטלקי אנדריי
הבדרן והתקיין דון בזיליו
הזמר והבוקיסט דויקו
שמחה וכבוד כיד המלך.

הסרט הסקס־דני
על מה עומדת הגברת?
קולנוע אורלי ת"א

הפצצה הסקס־זנית החריפה שגרמה לכל אירופה לשאול:

על מה עומדת הגברת?
„אמור" "AMOUR"
סרטו של גבריאל אקסל
כעת גם בישראל
הצגת בכורה ארצית
החל ממוצ"ש 9.3.73
קולנוע „אורלי"
9.30 — 7.15 — 4.30
בצבעי סקס־קולור!
מסרטי I.F.D. LTD.
לדגל פורים יוקרן לפני הסרט סרטון מצויר

הפרדת כוחות
תכנית הבידור שנערכה בשיקין להפרדת הכוחות
רמת־גן „אורדן" הערב 8.3 ב־9.30
חיפה „שביט" מחר מוצ"ש 9.3 ב־9.30
קרית־ים „ניצן" יום ו' 15.3 ב־9.30

תיאטרון יובל מציג:
בובות העץ של אריק
„הארנבר החיות" סן־סאן, „פטר והזאב" פרוקופייב, „חזיון מוזיקלי"

חיפה „שביט" שבת 9.3, 11.00 בבוקר
גבעתיים „שבוק" שבת 9.3, 4.30 אחה"צ
תל־אביב „אהל" יום א' 10.3
ב־10.00 בבוקר כל הכרטיסים נמכרו
ב־12.00 בצהרים וב־4.00 אחה"צ
כרטיסים חיפה גדבר וקופת; ת"א לאן (יוקי) כבר דיזנגוף 14, טל. 222445, במשרדים ובקופות טלי קופת „אהל", 283894
כוסות זנהי ספר המבוגרים בוקבות יוצג לי תיאטרון יובל.
מחזה: יהונתן גפן
במאי: יוסי גרבר
תפאורה: אריק סמית
משתתפים: עדנה פלידל, שלמה בר־שביט, יוסי גרבר
עם קול המוסיקה ברשות האדיבה של חברת C.B.S
המשרד: רח' הנביאים 4 ת"א טל. 285761 284671

תיאטרון כמל מציג:
יוסי בנאי
בערב שירים ומזמונים
פרצוף של צוענִי
נהל מוסיקלי: יורן גרשובסקי
נגנים: יוסי לוי: גיטרה, חליל
פפו לוי: כלי הקשה
עמי גרנקל: גיטרה בס
י. גרשובסקי: פסנתר צ'מבלו

להרשמי חיפה הערב יום ו' 8.3
ת"א „הבימה" ב־9.00
להרשמי ירושלים מוצ"ש 9.3
„האומי" ב־10.00

מוזיאון הארץ תל־אביב
תערוכת קרמיקה של
נינה זנגר
במוזיאון הקרמיקה
זכוכית סקנדינבית במוזיאון הזכוכית
שעות הביקור:
א, ב, ג, ד, ה — מ־9.00 עד 16.00
ו — מ־9.00 עד 13.00
שבת — מ־10.00 עד 14.00
בשבת הכניסה חופשית

דני פלג בבית:
ערב פרדר
נבודה...

ביבדי ד'ויד
להקת באו
תל־אביב „בכדור" הערב 8.3 ב־9.45 בערב
ירושלים „בית העם" מוצ"ש 9.3 ב־8.30 בערב
כרטיסים: „הדרך", „יוקר", „קסטל" יהוד המשרדים

מועדון 77
למשתתפים הודו!
מסיבות עד 200 איש
לפנות ביום למשרד
קתרוס בן יהודה 77
טל. 228880
מ־10 בלילה במועדון
מסיבות פורים!
בתכנית: יעקב נגר, ריקי מנור, רוזה, חנן חובב.
ת"א, בן יהודה 77
טל. 230000

בפונדק „גן־הוואי"
ע"י גשר הירקון
במוצאי־שבת 9 במרס
החל משעה 9.00 ועד־דלא־ידע
„קרנבל שושן־פורים"
תזמורת „הוואי"
בתוכנית: שושי שקד! חיים ברק!
תזמורת חיל אוויר, מצעד המטומנים
אמנים ובדרנים אורחים!
מחירים עממיים

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

בידור

לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע

מהמשיקה הראשונה... עד הטנגו האחרון!

ברברה הרשיי

(„עשי לנו ילד" „הקיץ שחלף")

חשמלית ושמה ברטה

הצגת בכורה ארצית • ממוצ"ש 9.3.74

בקולנוע „חן" תל־אביב

החלה מכירת כרטיסים בכל המשרדים

הנהלת
קפה — פיאנו
„קרסיה"
באה להציג את
הזמרת־פסנתרנית
מניו־יורק
חואניטה סמית

TA SMITH

החופעות ערב ערב
(הנחה לחיילים במדים)
שד' שאול המלך 2, ת"א
להזמנת מקומות מראש
טלפון: 258843

דני פלץ מציג:
שמואל שי
מארח בקולנוע „גת"
ת"א רח' אבן־גבירול 62
הערב יום שישי 8.3 בשעה 10.30 בערב
ערב פורימי
ראיונות קלים — שעשועון — פרסים
* דידי מנוסי: מיהו היהודי?
משה טימור — על מתיחות ומתחים

לקראת בכורה
עם צוות משתתפי הצגת הבידור החדשה
„בעלי במילואים" בימוי: יואל זילברג
ז'ק כהן, לילית נגר, בוריס סבידינסקי

דיון פוליטי עם
ציצי הקוף ● בימבי הכלב ● קוצי הקובה

* ג'ימי לויד ותזמורתו
* תצוגת אופנה — בוטיק „פופלי" אפנת יבוא ר"ג, ביאליק 2
* אמן אורח, כוכב עולה — דרור לחט
* מאלף הקופים מרוסיה רימובסקי
* בחירת מלכת הערב

הגרלות יקרות ערך ● פרסים בסך 3,500 ל"י
מתנת סלון „אלנבי" ת"א אלנבי 113.
כרטיסים „יוקי", „קסטל", „הדרך" וביתר המשרדים
ובערב המופע בקופת גת טל. 267888

תיאטרון סולן — מיקי פלד
מני פאר
ב־2 נשפי פורים אמי...
עם
הדודאים ★ משה הי...

* בחירת מלכת הערב בחסות
הלנה רובינשטיין
* הצגת אופנה של סריגי
הגב' בתיה נוימן
עם דוגמניות הצמרת

מכירה פומבית של בגדי אמנ...
בחסות בוטיק „תשורית"
לטובת קרן אור

הפתעות ★ שעשועונים והצחקות
באולם בת־דור תל־אביב
פורים יום ו' 8.3 בחצות
שושן פורים מוצ"ש 9.3 ב־9.00 ...
כרטיסים במשרדים ובערב ההופעה

ב„תאו" הירושלמי

היום יום ו' 8.3 ב־3.00 אחה"צ	לכבוד פורים סרט לילדים: „פו הדב"
ב־21.00 ו־23.00	„נטושים בחלל" עם: גרגורי פק
מחר מוצ"ש 9.3 ב־7.30 בערב	התוג למוסיקה קאמרית — ירושלים
וב־10.00 בערב	יוסי בנאי בהכניתו: „פרצוף של צעטי"
יום ב' 11.3 ב־8.30 בערב	בשתוף עם מוזיאון ת"א: „פנינֵי אופרה" אריות ודואטים מתוך אופרות. עם: מריאנה דורש — סופרן (גרמניה) משה ריזין — טנור (ישראל)
יום ג' 12.3 ב־8.30 בערב	תיאטרון החאן בערב מערכונים קומיים
יום ד' 13.3 ב־9.00 בערב	ערב פולקלור לתיירים עם להקה ענבל
יום ה' 14.3 ב־9.00 בערב	„טוב למות בעד עצמנו" בהצה מקורי מאת איגן רוזן ובבימוי

תמורת סימ...
יחו...
תשות הע...
מכצת ראשי חוגע מוסיקאלי: ל...

קונצרט למנויים סדרה בסי 2 „דיוקנו ...
יום שלישי, 12 במרץ הזה בשעה 18.30 בהיכל...
ארוע מיוחד — „באוכר ובצליל"
דביוסי — זכרונות, מכתבים ופרקי גינה (ב...
הכנית דביוסי (בשעה 20.30)
מנצח: נועם שריף
סולנים: ולטר הארציג (ארה"ב) — פ...
מל קלר — סקסופון
בהשתתפות מקהלת נשים מתוך הנ...
האקדמיה למוסיקה ע"ש רובין
בהדרכת סטנלי ספרבר
למנויי סדרה מס' ב — כניסה לערב כולו במחי...
כרטיסים לערב כולו או לקונצרט בלבד, להח...
הה"אכדון ובמשרדי כהנא ובן נאים.
הנחות לסטודנטים בקופת ההסתדרות הסטודנ...

לציטון מציג:
פסטיבל שיר משירים לילדים

בהשתתפות: אבי טולדנו, יפה ירקוני, החלונות הגבוהים, עוזי פוקס, ג'וזי כץ, נבי שושן, ריקי גל, שבר ענן, שולה חן, גליה ישי.
מנחה: עודד זהאומי

פורים חיפה, קולנוע ארמון
שבת 9.3, 11.00 בבוקר

פורים תל־אביב, היכל התרבות
יום ששי 8.3, 2.00 בצהרים
מוצ"ש 9.3 בשעה 6.45
נותר מספר מצומצם של כרטיסים.
להשיג לפני ההופעה בקופת „היכל התרבות".

ליום ראשון 10.3 נמכרו כל הכרטיסים.
הפסטיבל בהשתתפות „נעלי אוניון"

הצגות אחרונות
מרי סוריאנו
עם להקה מובחרת
בלהיט החדש
בת הכפר

די ארכס־מוין

תל־אביב „אהל שם"
מחר מוצ"ש 9.3 ב־6.45—8.45
יום ד' 13.3 ב־8.00 בערב

הדר „אורלי"	יום ב' 11.3 ב־8.30
קרית־גת „גת"	יום ה' 14.3 ב־8.30
נצרת „נחריה"	יום ו' 15.3 ב־8.30

תיאטרון סולן מציג:
דודו דותן
בתכנית היחיד — כל־בו בידור
זמרת אורחת
עירית דותן
3 הצגות חגיגיות בפורים
תל־אביב
אולם „בית ציוני אמריקה"

הערב יום ששי, פורים, 8.3
שתי הצגות ב־10.00 וב־12.00 (חצות)
מחר מוצ"ש, שושן פורים 9.3 בשעה 9.30

כרטיסים במשרדים ובערב ההופעות בקופות.
משרד ההפקה: תיאטרון סולן, בלוך 24 טל. 247257/8/9 ת"א

תיאטרון השמש
שירי תיאודורקיס

תיאודורקיס
וחבורת

הערב 8.3 בבית ארלוזורוב
(אהל, ליד קולנוע ת"א) ב־9.30
מוצ"ש 9.3 בבית ארלוזורוב ב־9.00
בליווי מוסיקאלי של התזמורת המקורית של מיקיס תיאודורקיס.
כרטיסים ב„הדרך" טל. 248287 וביתר הכרטיסים, בערב ההופעה בקופה טל. 283834. הזמנת הצגות טל. 725265.
ליום העצמאות — הזמנת מופעי שירים מתוך ההצגה טל. 725265.
חדש! תקליט שירי תיאודורקיס בעברית!
להשיג בכל החנויות.

ביכת זרקורי מציגה:
לורימיאד
קרנבל פורים לילדים והורים

* יעקב בודו
* דרורה חבקין (ברמה־גן)
* איתן אילון קוסם מס' 1 בישראל
* תכנית „אבראקדברא"
* „קזבלן" וחיות מאולפות (בפ"ת)
* הצגת „דוד וגלית" (בבות)
* הצגת „דג הזהב" (בובות)
* שלישיית כושים עליזה
* הליצנים טוטו ולוטו
* בחירת התחפושת המוצלחת ביותר!

כרטיסים במשרדים.
ועדי עובדים יפנו לטל. 248146

מועדון התיאטרון
חיפה — במת הבידור הקבע

בהנהלת אלי צבאלי
טל. 642542, 660908
תכנית חודש מרץ
ערב ערב פרט לימי א'
★ HERBIE STUBBS
זמר כושי אמריקאי נפלא כוכב „פורגי ובס"
★ שמעון ישראלי
★ לוידי שנאל —
השפנית נועזת מאד מפריס.
★ LES GAESI
צמד מתלוקי שקטים מפריס.

2 נשפי פורים
הערב ומחר מוצאי שבת

למבוגרים בלבד!
על מה עומדת הגברת?
קולנוע אורלי ת"א

סטריאו?
אצל סטריאו ספורט
רח' בן־יהודה 8 ת"א
יותר זול!

סבן־טלית־דני פלץ
מציגים:
נועם קניאל
ותזמורתו
לילדים ונוער בפורים

קוסמים ולוליינים
כלב מאולף במיני
חיקויים עם דודו
ופארודיות
אמנים אורחים
תחרות פרסים
לתחפושות
המוצלחות ביותר
שעשועונים נושאי פרסים

פתח־תקוה „היכל"
היום יום ו' 8.3
ב־11.30 לפנה"צ
חולון „רינה"
היום, יום ו' 8.3
ב־3.00 אחה"צ

ת"א קולנוע „חן"
יום א' 10.3 ב־11.30 לפנה"צ
כרטיסים בת"א „רוקוקו" ובמשרדים

קרית־ביאליק „סביון"
יום שבת 9.3
ב־3.30 אחה"צ
גבעתיים „הדר"
יום א' 10.3
ב־4.00 אחה"צ

DRIVE-IN CINEMA TEL-AVIV
קולנוע דרייב-אין ת"א

קולנוע **דרייב־אין** טל. 477177 מציג:

הצגה ראשונה בשעה 7.15 לכל המשפחה
סרטו של וולט דיסני
הרפתקאותיה של משפחה על אי בודד ומלחמתה נגד הפירטים
„משפחת רובינזון השוויצרית"
ג'ון מילס ✱ ג'יימס מקארתור (כוכב הוואי 05)

הצגה שניה בשעה 9.30 — שבוע 3
יש שוטרים גרועים ● יש שוטרים טובים וישנו גם בוליט
סטיב מקווין
הוא **בוליט**
בהשתתפות: ✱ רוברט דיובל („הסנדק") ✱ ז'קלין ביסט („הגנב שבא לסעוד") ✱ רוברט ווהן
במוצ"ש 9.3 בחצות **„הגנב שבא לסעוד"**
עם: ריאן אוניל ✱ ז'קלין ביסט

תחרות שיר או פזמון
תחרות לחיבור שיר מקורי, בלדה או פזמון על כל נושא ישראלי — וגם מהווי המלחמה, עד שתי יצירות (או סיפור־קצר)
10 הזוכים יקבלו פרסים יקרי ערך בערך של כ־300 ל"י — 1000 לירות.
מעודות מהתבות לוכים — ועוד פרסי ניחומים.
את היצירות יש לשלוח עם פרטים אישיים, בצירוף דמי השתתפות בסך של —.10 לירות בהמחאת דואר, או שק, לפקודת „בית הזמר הישראלי" ת.ד. 4816 תל־אביב, והפעם עד ליום 27.3.74 בלבד!
— רשימת הזוכים תפורסם! —

הצעה מיוחדת!
המביא מודעה זו יקבל עד —.350 ל"י עבור מכונת התפירה הישנה עם קנית מכונת התפירה „אלנא־לוטוס"
elna
✱ מכונת התפירה החדישה והקומפקטית — תוצרת שוויץ
✱ מבצעת כל סוגי תפירה
אלימלך ובניו רח' יפו 40 ירושלים
ברגמן, בן־יהודה 10 תל־אביב, טל. 57660

מועדון **„האגם"** בפארק הלאומי ר"ג
בהנהלת: יגאל
הערב ובמוצאי־שבת
2 נשפי „קרנבל־פורים"
ריקודים לצלילי „הקונסולים"
בתכנית:
הבדרן: דני חיימוב
והזמר: דורון כהן
● אומנים ובדרנים אורחים!
● פרסים לתחפושות המוצלחות!
● מלכת הקרנבל!
● שמפניה ומשקאות חריפים!
● הגרלות!
מחירים עממיים!

שבוע בבתי הקולנוע

ירושלים
במוצאי־שבת: 7.00, 9.00
בימי חול: 3.45, 7.00, 9.00
אדיסון: הסרט הפרסי קוראים לי היידר
אורגיל: אני ג'ורדנו המנדרין
אוריון: 9.00, 6.45 שבוע 2 איה מין שורות
אורנע: 9.00, 6.45 שבוע 2 צ'רלס ברונסון המכצץ
אביב: סידני רסקלי בסרטו של קנט לוש מי אשם
הבירה: תום סקוט הרקלוס נגד קרימה
חן: ריצ'רד הריסון האחים במרינים
ירושלים: צ'רלי צ'פלין הנבל הגבוה
סמדר: 9, 6.45 שבוע 2 מרלון ברנדו הטנגו האחרון בפריז
עדן: וולטר מתיאו צ'רלי ואריק
רון: הליידי שרה בלוז

רמלה
המגדל: 7.15, 9.30 האירוס

לוד
אורלי: 7, 9.15 אנטוני קווין מעבר לרחוב 110
נחמיה: 7.00, 9.00 מלך הקרימה
הרבות: ג'ליאנו ג'מה אריזונה קולט

ראשון־לציון
בשעות: 6.45, 9.00
גמלון: הישוק
ראשון: קליאופטרה ג'ונס
תפארת: 6.30, 8.45 4 זבובים על קטיפה אפורה

נס־ציונה
גוה: 6.30, 8.30 מרלון ברנדו הטנגו האחרון בפריז

רחובות
בשעות: 6.15, 8.30
הדר: המשימה של האריה
חן: אהבה, נקמה ומכה מריה

גדרה
בית־כהן: 7.00, 9.00 רחוב הגיהנום

קרית מלאכי
בידור: 7.00, 9.00 ליזה מינלי מייקל יורק קברט
הוד: 7, 9.15 חום השמש

אשדוד
בשעות: 7.15, 9.30
אולימפיה: 7, 9.15 וולט דיסני האנקלוס הגדול בעולם
אסתר: 7, 9.15 סוזי קנרל אותם במארק
אשדוד: סול ניומן השופט רוי בין
דגון: סוזי קנרל אותם במארק

אופקים
בית העם מרחבים: במוצ"ש ב־9.00 בשק עורים

רמת־גן גבעתיים
בשעות: 7.15, 9.30
ארמונים: סרטו של וולט דיסני האנקלוס הגדול בעולם
אורדע: שבוע 3 פיטר דארק הכלהורניה עם הנעל השחורה
אורלי: 7.00, 9.30 שבוע 2 מלקולם מקדוול התפוז המכני
ארמון: הקומדיה צחוק אותה מאם
גלאור: אוליביה האסי רוצה לגונה הקיץ
הדר: צ'רלס ברונסון המכצץ
לילי: אלן דילון מסול בהלם
רמה: קליבר פי
רמת־גן: ג'ף ברוקס המרול הגדולי
שבים: פול ניומן מלכודת החושש

בני־ברק
שבזו: 7.30 קלרק גייבל חלף עם הרוח

קרית־אונו
אור־און: 7, 9.15 מייקל סרזין כמוהו כמו

חיפה
במוצאי שבת: 6.45, 9.00
בימי חול: 4.00, 6.45, 9.00
אורדן: ג'רי לואיס נער הגרושה
אורה: ז'אן פול בלמונדו היורש
אורלי: שבוע 5 האחים מרכס לילה באופרה
אמפיתיאטרון: קלינט איסטווד הארי המזוהם חוזר
ארמון: שבוע 2 ג'ים בראון הגולם מארי הפרים
בית־רוטשילד: לפי מולדניצין יום אחד בחיי איוון דניסוביץ'
גלאור: 7, 9 יול בריינר שוכר של סבבה
חן: סרטו של וולט דיסני השיר קובע במלכדיה
כרמל־גנים: ברוס לי בית בוס
מוריה: ברברה הרשי משר לנו ילד
מירון: טרם קוסה רוצח בתמורה שחורה
נוף: 6.30, 8.15 לי ואן קליף יום הנקם
עצמון: שבוע 2 שרה מיילס ליידי קרולין לאמב
פאר: שבוע 3 דיאנה רוס הליידי שרה בלוז
רון: הקומדיה שובר הלבבות
שביט: ג'ורג' סגל שני אוהב את גרושתי
עממי (נוה שאנן): שבוע 4 קנריס כרנן בורדה בכרך
בית־העם (ק. חיים): 6.30, 8.45 ברוס לי הדרקון
היובל (ק. חיים): 6.30, 8.45 את מרגרט ידע הבשורים
אורות (ק. מוצקין): סרטו של וולט דיסני הסמה המשופשפת
מפרט (ק. ביאליק): 7, 9.15 ברוס לי הדרקון
ספיר (ק. ביאליק): סרטו של וולט דיסני הסמה המשופשפת
ציון (ק. ים): 6.45 רוק הדסון מבצע השרשים
זוהר (ק. טבעון): 6.30, 9 מרגם חיל קראו לי השר השחור
יובלאור (ק. טבעון): 6, 8.30 דרכם של הרפתקנים

עכו
גרשון: 6.30, 8.30 הסרט הינדי המבוגרים להשמות

עפולה
בשעות: 5.30, 8.00
תל: הסרט ההודי הלב הנאמן
קולנוע: יהודה נאוו קוקוק

קרית שמונה
הורמון: 6, 8.30 הסרט ההודי המסכנה
שגיר: 6.45, 9.15 מרלון ברנדו הטנגו האחרון בפריז

פרדס־חנה
דקל: 6.30, 8.30 שאי קשת יונה אליאן נגרית

חדרה
בשעות: 7.00, 9.15
חדרה: הסרט השבוי יומנה של בתולה
חוף: אנג'לה למבוגרי המיסה המשפטת

רעננה
אורות: 6.45, 9.00 פאול ניומן הפרס

נתניה
שרון: 7.00, 9.15 לנדו ברונסה הביגמיסט

כפר־סבא
בשעות: 7.00, 9.15
עמל: ציור רומרו בא העלם
חן: ריצ'רד האתרמרי שופט באמריקה

הרצליה
בשעות: 7.00, 9.00
דבגיה: הקרב המשולש
דוד: 7.00, 9.15 בית הבובות
היכל: גילה אלמגור מלכת הכביש
תפארת: בית הספן הרפתקה בפורטוגל

[illegible]־אביב
שבת: 7.15, 9.30
[illegible]

אחרי הסרטים המוזיקלים נערתי הנאות, צלילי המוזיקה, כנר על הגג, הולש הגדול, בא המחזמר המפואר והאוותני
סילריה
המוזיקה מאת ע. קלמן
עם אנוף מופר ותזות ענק של שחקנים שצולם בסטריא 70 מ"מ
יוקרן בקרוב על בדי הקולנוע בארץ

מרכז זלמן שזר
להעמקת התודעה ההיסטורית היהודית
מפגש מורים להיסטוריה אזור ירושלים
הרצאה
משמעותן של המרידות בתקופת בית שני המשנה והתלמוד
המרצה: פרופ' שמואל ספראי
לאחר ההרצאה יתקיים דיון
הפגישה תתקיים ביום שלישי, י"ח באדר תשל"ד (12.3.74) בשעה 8.00 בערב, במרכז זלמן שזר, רחוב הובבי ציון 4, ירושלים. (ליד כבר מרכס, אוטובוס מס' 15)

אמנות? פורנו?
בואו לראות
על מה העומדת הגברת?
קולנוע אורלי ת"א

מועדון קולנוע **אורלי**
מרב בשעה 10.00 לכבוד פורים הקומדיה הפיקנטית
„מה נשמע דוק?"
ברברה סטרייסנד, ריאן אוניל
רח' חבבי 2 ת"א טל. 284025

תעשיין, יבואן, יצואן
למעונינים בקשרי יבוא, יצוא, מחקר שווקים, נציגות מסחרית באירופה
קשרים בנקאיים
לפנות אל:
M. Ravid
P.O.B. 16 Strassen
Luxembourg
Tel. 319178

מועדון קולנוע **הוד**
היום ב־2.30 אחה"צ הסרט
„פריץ החתול"
הערב ב־10.00
„3 ימים בחיי בלש"
דיזינגוף 101 ת"א

"ואתם כבר יודעים?
על מה העומדת הגברת?
קולנוע אורלי ת"א

עתיד בטוח באחד מקורסי „אורים"
עשי בעצמך בחודש
תפירה בכתב
• חולצות • שמלות • חצאיות • שורטס • מכנסיים
התחלת הלמודים ב־12.3.74
מודליסט(ית)
תופרת סלון
ציור אופנה
גזרן קונפקציה
חולצות ומכנסי גברים
בגדי ילדות
אורים
בי"ס טכני למקצועות האופנה
אלנבי 19 ת"א טל. 58408
פרסום חן
הזמיני שעור לדוגמא חינם לקורס גזירת בכתב.

סרטי חצות
קולנוע סינמה 1 (ירון) 57952
הלילה ב־10 „מרק ברווז", האחים מרקס
הלילה בחצות „אלכסנדר המאוטר"
עם פיליפ נוארה
מחר 9.3 חצות „סקס לארוחת בוקר" הקומדיה הסקסית השנונה עם מרטי פלדמן
Marty Feldman.

בואו לראות, לשמוע, ולקנות מהמבחר הענק של מערכות
סטריאו Elmor
אלמור, הבאייר 24, ככר המדינה טל. 265187, ת"א

פיאנו בר
הזמרת
THE CREST
בהרצליה פיתוח — מול מלון השרון
לאחר שחרורך מצה"ל חגוג את הפורים
בפיאנו בר הצמרת
על הפסנתר הפסנתרן המפורסם „ויליאמס"
הזמנת מקומות בטלפון 930762

דומינו סטייק
נפתחה סטייקיה חדשה בשרות־עצמי
בתפריט סטייקים 200 גר' כולל תוספות וכוס יין במחיר עממי של —.11 ל"י.
לשרותך עד חצות.
רח' אבן־גבירול 3 ת"א
ללקוחות
פיצה - דומינו!
חזרנו לשעות עבודה רגילות מ־10—24
המאספים 4, תל־אביב

סרטי צילום?
אצלנו יותר זול!
פוטו סטריאו פספורט
בן־יהודה 8 תל־אביב

בוא להנפש במלון
שלמה המלך
המפואר
השוכן על שפת הים
של עיר הקיט המקסימה נתניה
✱ בריכת שחיה מהודרת, סאונה פינית יבשה
✱ מיזוג אויר מלא, כל החדרים פונים לים
✱ שרות אקסקלוסיבי
✱ מחיר מיוחד עד 31 למרץ 74
✱ —.60 ל"י לאיש בחדר זוגי
✱ חצי פנסיון כולל כל המיסים
הזמנות בטלפון 053-28451
רח' המעפילים 18 נתניה.

מלון שלמה המלך
King Solomon hotel

אלדו
שרותי משרד ואחזקת בניינים
✱ השקה מרכזית ✱ שמירה
✱ חימום מרכזי ✱ נקיון
✱ מעליות ✱ גננות
✱ אינסטלציה ✱ חשמלאות
✱ ליטוש מרצפות בוקס אקרילי
ldc
חברת שרותים ואחזקת בניינים בע"מ
תל־אביב, רחוב אחד־העם 77/א
טלפון: 220391

בית רחל גדרה
9.3 במוצ"ש
סרט הקרטה
„רחוב הגיהנום"
9.00—7.00

קולנוע [illegible] טל. 22909
„הביגמיסט"
עם
ברונקה
7.00—9.15

גלנדה לקסון גורג סגל

אהבת החיים
קולנוע פאר

התעמלות לנשים לטיפוח הגוף
רק 12.50 ל"י לשבוע
מסלים בית
המכונות משוכללות
טיפול לאחר לידה
מכון „ונוס"
דיזנגוף 171, הכניסה מרח' קק"ל 43, ת"א
טלפון 220148

קולנוע פריז
ב־10.00 וב־12.00

קרטייה
חואניטה סמית
ב"ג נשפי פורים
הדודאים

مكذا من الأصل

هكذا من الأصل

החל מאבק האליפות

שח מט

שבמשך השנתיים האחרונות לא היתה לו הזדמנות טובה להתעמק ב„משחק המלכים". הכנותיו ליציאה מברית המועצות הביאוהו לפרישה מאר גם מזירת הקרב ומהעיון בחידושים האחרונים. למזלו לוקים בכך שחמטאי ישראל, שבדרך כלל אינם מכינים עצמם ביסודיות למאבק האליפות — פרט למוצטים שבהם. אולם ליברזון ייתקל בתכונה אחרת של שחקנינו: כושר לחימה מעולה, שידורבן עוד יותר בשל השתתפותו של ליברזון עצמו.

צפויה איפוא הפעם אליפות מעניינת ומותחת.

ביום א' התחיל אליפות הנשים.

ההפתעה בליגה הלאומית

הסיבוב השלישי בליגה הלאומית עמד בשבת בסימן שתי הפתעות: „פלדקלייף" ניצח 0:6(!) את מרכז הנוער (בלוח הראשון פרידמן — צ'רניאק 0:1), ורמת גן ניצחה 2.5:3.5 את אוניברסיטת ת"א.

מכביון א' ניצח את „רד־בינשטיין" ירושלים 2:4. „לסקר" ת"א גבר 1.5:2.5 (2) על מכביון ב'. בת ים נפרדה בתיקו זמני 2.5:2.5 (1) מקבוצת נתניה/חפר. בלוח הראשון ניצח ליברזון את יעקב ברנשטיין.

קורס למדריכי שחמט

בשיתוף פעולה בין האיגוד לשחמט ובין הנהלת הטלוויזיה הלימודית ייערך קורס למדריכי שחמט. הפגישה הראשונה במסגרת זו תיערך בימים 9—10 באפריל, במרכז לספורט ימי בקיסריה.

ההרשמה לקורס תימשך עד 15 במארס במשרדי האיגוד (רח' הכובסים 8 בת"א).

הזמנה לנבחרת ישראל

מועדון השחמט של העיר זולינגן בגרמניה המערבית הזמין את נבחרת ישראל לקרב ידידותי, שייערך כנראה לפני האולימפיאדה. נבחרת זולינגן היא חזקה מאוד וכוללת בהרכבה את קאבאלק (ארה"ב), אויקלי (בלגיה), פכמן (לשעבר צ'כיה וכיום גרמניה), קורייצה (יוגוסלביה) וכן הגרמנים הובנר, הכט ועוד.

● פינלנד: באליפות המדינה ניצח פוטיאנן עם 11.5 מ־13 ואחריו רנטאנן 10 ו־קאנקו 9.5 וסטרינן לא השתתף.

● ונצואלה: באליפות ארצות אמריקה הלטינית ניצחה קובה עם 33.5 מ־36.

● תל אביב: הנהלת החטיבה נבחרה במועדון „לסקר": א. יהב, ר. באיער, ש. כגן, א. גרוס, י. פלדמן, א. ביבר־בינדר, ש. שטרנברג וא. בוך.

הקרבה כיפה היתה

בתחרות הבינלאומית שנערכה לא מכבר בלייפציג ניצחו יהודי הרוס (צ'כיה) ולוטיקוב (ברה"מ) עם 10.5 נקודות מ־15. הישגו של לוטיקוב מזכה אותו בתואר רב־אמן. הרי אחד משחקיו היפים של הרוס בתחרות זו.

הרוס — גרינברג

1. ד4 פ־ו6, 2. פ־ו3 ה6, 3. ג4 ר־ב4+, 4. פב־ד2 ד5, 5. ה3 0־0, 6. א3 ר־ה7 (עדיף ר:פ, כי עתה ינוצל הפרש באגף המלכה), 7. ג5 ב6, 8. ר־ב5 ב3, 9. ד:ג ב:ג, 10. ב5 א6, 11. א4 פב־ד7, 12. ר־ה2 מה־ג7, 13. 0־0 א:ב, 14. א:ב ר־ב7, 15. מה־ב2 ה5! (פתיחת המרכז הועיל רק ללבן. הרוש מציע כאן לשחור צ:צ עם צ־א8), 16. ג:ד פ:ד5, 17. ר־ג4 פ־ב5 ג6, 18. צר־ד1 מ־ה8, 19. צ:צ ר:צ, 20. ר־ב3! (מטע הפתעה להמשך לחצו של לבן) ו6, 21. פ־ה4 מה־ב7!, 22. פ־ג5 צ־ג8 (על פ:ג4 יבוא 23. מה:פ פ־ב6, 24. פ־ו6+! ה:פ, 25. מה־ה4× לא יצלח גם 22. — ו5 בגלל 23. פ־ו3 ולחץ חזק באלכסון הארוך), 23. ו3 ו6 (שחור רוצה למנוע מהלבן פ־ו5־ד6, אך עתה באה הקרבה הכופה זכייה), 24. פ:ו6+! ה:פ, 25. מה:ו6 פ־ד5, 26. צ:פ מה:צ, 27. פ:ה5 פ:פ, 28. מה־ה6+ מ־ו8, 29. ר־ג4+ ר:ר, 30. ר:ה5 ה:ר, 31. מה־ו6+ מ־ה8, 32. מה־ה5+ שחור נכנע, כי על מ־ו8 יבוא מה־ג4+ ותרכה בצורה.

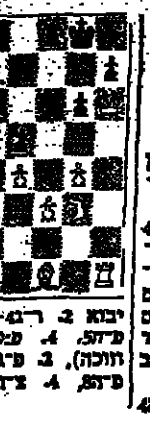

יבוא 2. ר־ג4+ פ־ה5. 4. פ:פ (חוכה), 3. פ־ג4 פ־ה8. 4. צ־ד

ניצול תורפות

באליפות בידגושץ' בפולין הגיע משחקם של בך וגוזרובסקי לעמדה הבאה:

שחור נסע זה עתה ב... כדי לסלק את הפרש. אך לבן מקריב את פרשו, בהתבסס על תורפות השחור גם באלכסון א2—ז8 וגם באיום המט על ז7 (שלשי שנה עוד אינו מורגש לכאורה). הקרב נמשך:

1. פ־א4! ר־ו6 (על פ:א4

הודעה דחו...

לספורטאים, חברים וא...

של

רפי - הרשימה הממלכ...

באוניברסיטת תל־אביב

לקראת אירגונו מחדש של תא הו...

מתבקשים לפנות אל הרשימה ה...

רח' בלפור 18 ת"א, טלפון 622057,

לח"כ זלמן שובל

תשבץ „מעריב" מס. 895

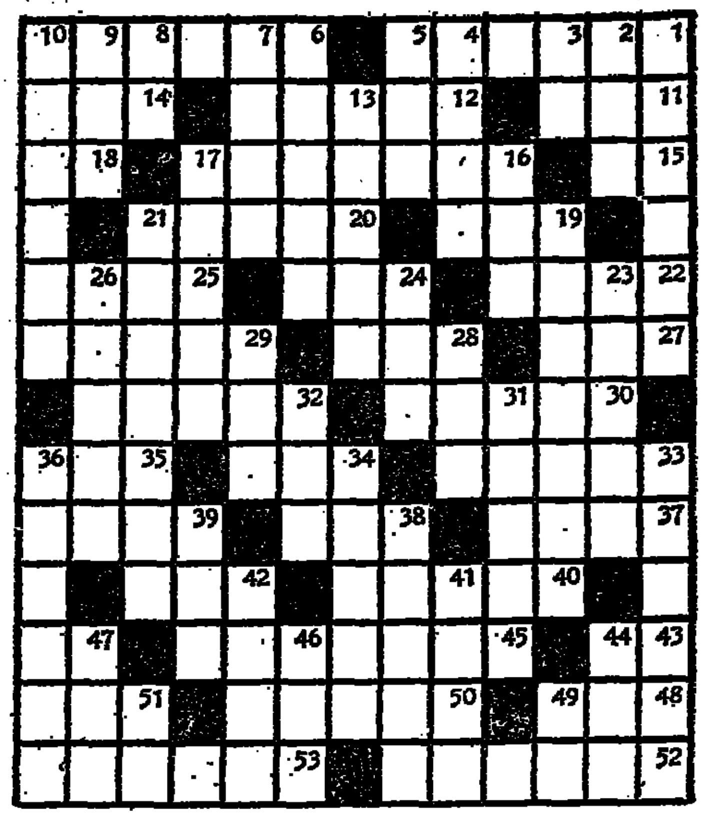

מאוזן: 1) רק המלך בפרס הקדומה, 6) הלך נבפש, 11) אך, 12) דבר הבא במקום דבר אחר, 14) דבר בלתי מושלם כל צורכו, 15) מקוה מים, 16) מלך על מאה ועשרים מדינה מהודו ועד כוש, 18) אבר בגוף אדם, 19) שן או זיז כלשהו במפתח, 20) חג עליה, 22) טענה לזכות על משהו, 24) לא יש, 25) עיר גבול בקוריאה הדרומית, 27) רפיון, 28) דברים נכונים, 29) הפוגה מן המחיר, 30) בירת בורמה, 32) עוף גדול, 33) שרעבות, 34) שותפו של בנתן למזימה ולגורל, 35) נער, 37) אי הבנוי אדמת סחף, הנוצר על־ידי תוצאותיו של נהר גדול לים, 38) חמה, 39) נזיר מוסלמי, שנדר נדר לחיות חיי דלות, 40) לפיד, 42) משתה, 43) נמצא, 45) בערות, 47) מלת הסכמה, 48) חומר בוער, 50) שלטון, 51) בושם, אסור שימש בימי קדם לרפואה, 52) ירק־מאכל, 53) כרש.

מאונך: 1) אבי אסתר, 2) רשת דייגים גדולה, 3) במקום ההוא, 4) כעסן, 5) זחל על גחונו, 6) מקום קברו של ר' שמעון בר יוחאי, 7) עוף, 8) גדול בתורה, 9) משועבד, 10) סריס מלך פרס ומדי הזכור לטוב, 13) צמח־בר ממשפחת הלופיים, הגדל בצל סלעים וגדרות, 16) היכן, 17) אחד ממיני הדגנים, 19) בכור המן, 21) פסיפס, 23) מצוטף היטב, 24) כן יהי!, 26) בורגני, 28) סימן, 29) הקשה בלי סוף, 31) עץ־פרי, 32) חלק חשוב בצמח, 33) תהלוכת פורים, 34) פליאה, 36) צמח בר או גני ממשפחת הנוריתיים, 38) חריצות, 39) נהר במזרח הקרוב, 41) בריא, 42) שומרוני, 44) טיפות גשם שקפאו במרומי האוויר, 46) דיו סינית, 47) עיר, 49) רגל מלאכותית, 51) דמות מטושטשת.

בואו חשבון [885]

ה כ ז ל
ה ו ל פ
ה מ ל א י
מ ח י פ
ז א ה ת מ
ה מ כ ו מ ת א מ

מאימרה: 28 51167 943סד5,

478 ג0נב דבר 42 2ן 4גנב

בפעולה כפל זו הוחלפו הספרות באותיות. מצא את ערכה של כל אות ורשום את האותיות המתאימות במקום הספרות בשורה למטה. אחר כך, צרף את האותיות, והרי לפניכם אימרה של שקספיר.

רז המעגלים

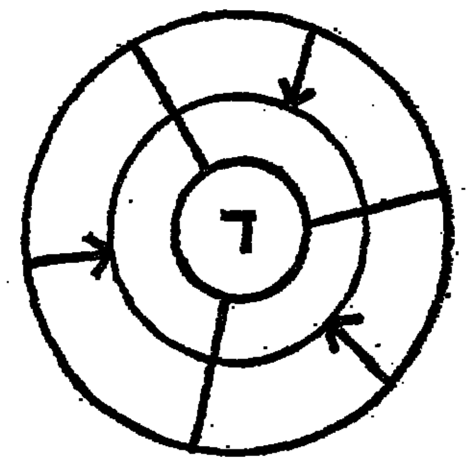

במעגל הקטן רשומה האות „ד". במעגל הגדול בן שישה מדורים ובמעגל הבינוני בן שלושה מדורים יש לשים ערכים בהתאם להגדרות, כך, שנוסף על בני ערכים אלה יתקבלו, בהתאם להגדרות, עוד שישה ערכים בני שלוש אותיות, הנקראים מבחוץ פנימה ומסתיימים באות „ד" שבמעגל הקטן.

ההגדרות: המעגל הגדול: מזמן לזמן; המעגל הבינוני: ולד של אתון; מבחוץ פנימה (לאו דווקא בסדר שבו נרשמו): לאלהר; בהמת־עבודה; חבל בארץ; מסרה קבועה מראש; אצל; מס.

הפתרונות לחידונים הקודמים

תשבץ מס' 894

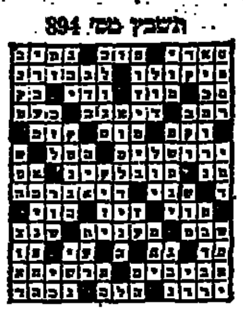

פתרון ל„בואו חשבון" 884

אימרה: „יותר מהקודשים עצמם המגיע על העולם פעולתם של הקדושים"

פתרון להשבץ המספרים

4	4		1	5	
1	9	3	6		1
6		2		2	1
1	1	0	2	5	
6	4		3	6	1
	4	4	1		9

שלחו את הפתרונות ל„מעריב", ת.ד. 20044 תל־אביב, צרפו את המספיב דלעיל ורשמו על גבי המעטפה: „תשבץ מס' 895" או „בואו חשבון 885" או „רז המעגלים".

30 פרסים יוגרלו בין הפותרים.

אברהם פלבן

הבא להם לפורים מתנה
שתהנה אותם גם בכל ימות השנה
הבא להם ספר טוב ומועיל של

ספרית מעריב

אם הם קרובים לחסידות, למסורת החסידות;
אם מבקשים הם לדעת על שושלות הרבנים לדורותיהם;
אם מבקשים הם לקרוא על תולדות החסידות על כל זאת בכרך אחד ומקיף מכיל מסמכים ותמונות

החסידות
מאת יצחק אלפסי

המחיר -.30 ל"י

אם מבקשים הם שבילים אל העולם הקסום של האגדה המסורתית;
אם קוראים הם את הכתוב בתורה ומבקשים להוסיף עליו עוד ועוד — הבא להם את

שיח אגדה
מאת שמחה רז

(מחבר הספר „איש צדיק היה")

המחיר -.27 ל"י

אם הם רוצים לטייל ברחבי הארץ בעינים פקוחות — לראות ולהבין את אשר רואות עיניהם;
לראות אתר ארכיאולוגי ולהבין את „סיפוריהן" של האבנים העתיקות — הבא להם

מדריך יום־יום באתרים ובשמורות

365 אתרים ארכיאולוגיים שמורות טבע

מאת פרופ' אברהם נגב ויהודה זין

בית ההוצאה הירושלמי — ספרית מעריב

המחיר 16.50 ל"י

אם הם רוצים לנסוע במכונית תקינה;
אם הם רוצים היום — יותר מתמיד לשמור ... המכונית, לחסוך בדלק ובהוצאות אחרות הבא לה...

כיצד לשמור על המכונית
מדריך לנהג מאת חיים חיאל

מהנדס מכוניות

המחיר -.10 ל...

אם הם רוצים (וודאי שירצו) להעלות חיוך על פני... בחג הפורים — הבא להם ספר הצוחק למרות ה...

חור במסך
סיור עליז ושאטירי בתיאטרון

מאת אפרים קישון

המחיר -.12 ל...

אם יש להם (או לך) ילדים בכיתות הראשונות ש... בית הספר היסודי;
אם רוצה אתה להקל עליהם את לימודיה בראשית צעדיהם — הבא להם

מילון ראשון לתלמיד
נכתב ע"י מורים ומחנכים ונערך ע"י מפקחים
תואם את החומר הנלמד לפי תכנית הלימודי החדשה

3 כרכים: תורה, לשון, טבע ומולדת

— המחיר ל־3 כרכים -.40 ל"י בלב...

להשיג בחנויות הספרים, בחנות „ספרית מעריב" ברחוב קרליבך 2, תל־אביב

הנהלות מפעלים ועדי עובדים

קחו שי לפסח,
ספרים אלה או אחרים,
ממיטב הספרים של ספרית־מעריב

לפי דרישתכם נשלח אליכם מיד את רשימת הספרים המלאה של ספרית־מעריב.

לכבוד ספרית־מעריב ת.ד. 20208 תל־אביב
א.נ.,
אבקש לשלוח אלי את הספרים הבאים שסמנתי
מצ"ב בשיק מס' ______ משוך על בנק ______
☐ החסידות ☐ שיח אגדה
☐ מדריך יום יום ☐ כיצד לשמור על המכונית
☐ מילון ראשון לתלמיד ☐ חור במסך
שם ______ ת.ז. ______
כתובת ______
תאריך ______ חתימה ______

אגודת הספריות המיוחדות ומרכזי המידע בישראל

ISRAEL SOCIETY OF SPECIAL LIBRARIES AND INFORMATION CENTRES

ת"ד P.O.B. 2025 טל 288261 תל־אביב TEL AVIV 41 200

הכינוס הארצי השני

26—27 במרס 1974

(נדחה מאוקטובר 1973)

בית יערי — (בית ההבראה של עובדי המדינה)

בביתן אהרון שליד נתניה

שעות הבוקר תהיינה מוקדשות להרצאות, אחה"צ יערכו ביקורים בספריות מיוחדות שבסביבה.

מחיר ההשתתפות: לחברי האגודה —.100 ל"י, ללא־חברים —.125 ל"י, המחיר כולל השתתפות באירועי הכינוס ופנסיון מלא עד יום ד', שעה 16.00.

הרשמה: מזכירות אשמ"ע, רח' החשמונאים 84, קומה ד', תל־אביב.

טל: 288261.

ההרשמה תסגר ב־15.3.74.

מעריב לספורטאים

„העונה שלאחר המלחמה" דורשת טיפול פסיכולוגי

מאת עמירם קלאוס

המחצית הראשונה של עונת הכדורגל 1973/74 היתה אחת התקופות המעניינות והבלתי־שיגרתיות בחיי הספורט בישראל — גם מנקודת מבטם של הסוציולוג והפסיכולוג. עצם ההחלטה של הנהלת ההתאחדות לכדורגל לחדש את המשחקים תקופה קצרה לאחר סיום המלחמה — היה נסיון נועז. וראוי לבחון מקרוב כמה מן ההשלכות שהצטברו בחמישה־עשר השבועות האחרונים.

יחד עם הפסיכולוג הידוע שלמה עזר (32), שעסק בעבר ביעוץ קבוצתי־חברתי למספר קבוצות בארץ וערך מחקרים גם בנושא הספורט — ניסינו לאתר את הבעיות המיוחדות.

מחקרים שנעשו בעבר מצביעים על כך, שבמצבי מתח וחרדה כלליים יש יותר תופעות של התנהגות בלתי מבוקרת, חסרת אחריות וללא מעצורים — המוצאת לעיתים פורקן בצורה של יתר אגרסיביות.

„שחקנים רבים, עקב היותם מגוייסים במשך תקופה ארוכה — נעדרו מן האימונים ולא היו בכושר גופני מתאים. חלק מהם ניסה לחפות על החולשה הגופנית במשחק תוקפני — ועל־ידי כך שיחרור מתחים אישיים" — אומר שלמה עזר.

תופעה שניה: בגלל שירותם הצבאי של שחקנים מן ההרכב הראשון נתפסו מקומם בידי צעירים. המחוללים ראו עצמם נפגעים ועובדה זו יצרה מתחים בין־אישיים וקבוצתיים.

ועובדה נוספת: שחקנים מסויימים, שלא מילאו תפקיד נכבד בקבוצה עד לעונה זו — נאלצו למלא תפקידים מרכזיים יותר וגרמו שינויים במבנה החברתי של הקבוצה.

שחקני כדורגל רבים הודו לפחות בשבועות הראשונים לחידוש משחקי הליגה: „אין לי ראש ואין לי חשק לשחק עכשיו כדורגל". היו גם שחקנים, שעברו משברים אישיים כתוצאה מאסונות שקרו במשפחותם, אצל קרוביהם, או בקרב חבריהם.

הדוגמא לכך היא מגן הפועל תל־אביב, נחמן קפ־מרן, ש„נעלם" לאחר המלחמה, שחקן זה סבל מי־ ... הזקוק טיפול אישי של אישיות מקצועית מוכנת ביחסי אנוש, שתסייע לו להתגבר על המשבר שפקד אותו.

אצל שחקנים וצופים רבים בלטו בשלב מסויים תופעות של תוקפנות ואלימות — ובשבועות הראשונים של חידוש משחקי הליגה היו תופעות רבות יותר של פגיעות בשופטים ואלימות במגרשים.

שחקנים ועסקנים הצדיקו את התנהגותם והצביעו על השפעות המלחמה, אבל נכון נהגה ועדת המשמעת, כאשר התריעה כבר מן הרגע הראשון, שלא תתחשב בנימוקים אלה.

ללא נסיון מתאים נקטה ההתאחדות לכדורגל מספר צעדים לטיפול בבעיות המיוחדות. אך היו אלה בעיקר אמצעים פורמליים של הפעלת סנקציות משמעתיות, הגברת ההסברה וההטפה להגינות ספורטיבית.

אבל הבעיות הן עמוקות ומורכבות יותר. אלו הן בעיות אישיות, חברתיות ויש כאן גם אספקט לאומי. לכן היה מן הדין ליזום מספר פעולות, שיש בהן כדי לצמצם את התופעה הבלתי רצויה.

א. הגברת פעולות ההסברה והחינוך במגזרים רחבים. תוך שימוש מירבי בכלי התקשורת ההמוניים. הסברה זו צריכה לכלול הצגת מידע בנושאי שיפוט וחוקה והצגת כרזות ומודעות מאירות־עיניים במגרשים, שנועדים להגביר את תודעת ההגינות.

ב. קיום קורסי הדרכה קצרים אך בעלי רמה בנושאים החינוכיים והחברתיים לבעלי התפקידים השונים, כמו מאמנים, עסקנים, מנהלי קבוצות, שופטים וכדו'. הדגש כאן צריך להיות על השיטות הדימוי של הספורטאים והשפעתם על התנהגות הצופים.

ג. שיחות עם שחקנים ומאמנים במסגרת קבוצתית. פעולה זו מחייבת מיומנות גבוהה של יועצים חינוכיים, פסיכולוגים ואנשי מקצוע מתאימים.

וההתאחדות לכדורגל חייבת לעודד בכל האמצעים שבידה ולשכנע את השחקנים, בדבר חשיבות הופעתם הספורטיבית כחלק מן המאמץ הלאומי להחזרת החיים למסלולם התקין.

הצעות אלו יפות במיוחד בעונה בלתי שגרתית זו, אולם השפעתן עשויה להימשך שנים ארוכות.

סגן שירד מרמת־הגולן נעל את שוק ההעברות

סגן יהושע גיורא, שירד שלשום מרמת־הגולן לתל־אביב, נעל בשעות אחר־הצהרים את שוק ההעברות בהתאחדות לכדורגל. הוא עבר מהפועל בירת־הכרמל להפועל צפת.

בארבעת ימי ההעברות, שבין סיבוב לסיבוב (עד תום העונה הבאה — לא יותרו העברות) נרכשו 69 שחקנים.

בין העסקות הבולטות: — משה רומנו — משמשון ת"א לבית"ר ת"א; רוני לזרוס — ממכבי ת"א לבית"ר י-ם; יצחק מנור — ממכבי יפו לבית"ר י-ם; אליעזר שלומוביץ — ממכבי נתניה לבית"ר נתניה; שלמה הוד — מהפועל י-ם להפועל ת"א; אמנון בן־דרור — ממכבי פ"ת למכבי יפו; גבריאל בן־שמעון — מבית"ר ת"א לנס ציונה; משה צבי — מבית"ר ת"א לשעריים; עזרי ארליבנו — ממכבי יפו להפועל טבריה; יעקב חנן — ממכבי פ"ת למחנה יהודה.

✶ מיכאל קייזר (21), טניס־שולחן ברמה טובה, עולה חדש מבריה"מ, יופיע בשורות של קבוצת הפועל ראשון לציון מהליגה הלאומית.

✶ איש עסקים מדנמרק, הזמין אמש 6 מתאגרפים של קבוצת מכבי תל־אביב, למסע תחרויות בדנמרק. הוצאות הנסיעה והשהות בדנמרק יהיו על חשבון איש העסקים.

תיבת דואר 20010

אלופים — ולא אלפים

אני מודה בהחלט עם דברי מר יצחק פוקס, יו"ר ההתאחדות לספורט, כפי שצוטטו ב„מעריב לספורטאים" — מיום 5.3.74, תחת הכותרת: „עלינו להשקיע יותר בספורטאי הייצוג על חשבון הכמותי".

שיא חדש בקפיצה לרוחק כפי שהספורט הישראלי לא ידע אותו בעבר — הושג בראיון זה. הקפיצה היא מהסיסמה הישנה של „הפועל" „אלפים ולא אלופים", סיסמה שכבר שנים רבות לא תואמת את המציאות — לקריאה החדשה של מר פוקס, לפיה יש להשקיע יותר ביצירת אלופים.

ברור, שהשיטה הקודמת לא הוכיחה עצמה — ויש לעשות בהקדם כדי להגיע להישגים בשיטה המוצעת ע"י מר פוקס, אף הוא אגב חבר בכיר של „הפועל".

יורם פריד
תל־אביב

מיכאל קדוש, שוער מכבי ת"א, נתמך בידי עמיתו לקבוצה, אורי בהרים, לאחר שנפגע בשעת המשחק בשבת עם מכבי יפו (1—2) (צילום: א. זוסקינר)

ובית"ר ירושלים ...ימות על המובילות

בפתיחת הסיבוב השני יגבר המתח גם בתחתית ✶
...ורה לרומנו בבית"ר ת"א; קלדרון — במדי הפועל ת"א

מאת צבי קופמן

...אבק המתמשך על כתר האליפות בין מכבי נתניה למכבי תל־אביב, עם ...קבוצה שלישית תחדור אל ה„זירה הפרטית" של שתי הגדולות, והמיוחד: ...של שלוש קבוצות נבוכות מתחום המבחנים, בתחתית הטבלה — יוסיפו להדה הליגה הלאומית בכדורגל גם מחר, בפתיחת הסיבוב השני, המובן במחזורים

...קודות המפורסמות מכבי ת"א, „ידו־... המגרשים. ש־ שתי הקבוצות ... ידיבות מסוכנות ...קה ה־91 יתגבר ...צומצם, גדל, או

...לקבוע מה „יד־ ...ת שני המשחקים ...לים. שכן, מכבי ...י 13 משחקים ל־ ...יוחקל בירידה עק־ ... מכבי יפו, ומכ־ ...לה לבירה, למנ־ למאבק לא פוסח בית"ר ירושלים. ...גיה ות"א טובות, ...ות יותר — אין שיצליחו לנצח.

לקהל ב„בלומפילד" צפויה מחר, במשחק השני, הפתעה קטנה: משה רומנו, השמשו־ני לשעבר, יערוך הופעת בכורה במדי בית"ר ת"א. מבקיע שערים מוכשר ומנוסה זה „ידמוי" כבר במשחק הראשון — נגד האלופה, הכח־מכבי ר"ג — איזו תרומה יתרום לבית"ר. יש להניח כי היא תהיה גדולה ונראה שהכח תחוש בזאת.

במשחק בוקר בחודרה יתמודדו שתי ה„עולות" — חדרה ובני־יהודה. אף שבבני־יהודה טובה יותר, עשויה ה־ביתיות לאזן את הסיכויים.

כדורגל

הליגה הלאומית בכדורגל
(לאחר 15 מחזורים)

.1	מכבי נתניה	5—19	23
.2	מכבי ת"א	10—22	20
.3	הפועל כפ"ס	10—16	18
.4	הפועל חיפה	23—18	17
.5	הפועל פ"ת	11—16	16
.6	מכבי יפו	9—11	16
.7	בני־יהודה	10—11	16
.8	בית"ר ת"א	14—14	16
.9	הכח־מכבי ר"ג	14—14	15
.10	בית"ר י"ם	16—13	15
.11	מכבי פ"ת	17—13	14
.12	הפועל ב"ש	15—14	13
.13	הפועל חדרה	13—9	13
.14	הפועל י"ם	14—6	11
.15	הפועל ת"א	15—9	9
.16	מכבי חיפה	21—12	8

סיבוב ביךמשפחתי
(מחזורים 8—1)

.1	מכבי ת"א	3—13	13
.2	מכ' נתניה	3—11	12
.3	כפ"ס	5—10	12
.4	בית"ר ת"א	4—6	9
.5	מכבי יפו	4—6	9
.6	הפ' חיפה	12—10	9
.7	בני־יהודה	5—4	8
.8	בית"ר י"ם	12—10	8
.9	מכבי פ"ת	10—7	8
.10	הפועל פ"ת	8—11	7
.11	הכח ר"ג	8—7	7
.12	הפ' חדרה	7—4	7
.13	הפ' ת"א	9—6	5
.14	באר־שבע	11—8	5
.15	מכ' חיפה	13—9	5
.16	הפועל י"ם	12—4	4

סיבוב ביךמשפחתי
(מחזורים 15—9)

.1	מכבי נתניה	2—8	11
.2	הפועל פ"ת	3—5	9
.3	בני־יהודה	5—7	8
—	באר־שבע	4—6	8
.5	הכח ר"ג	6—7	8
.6	הפועל חיפה	11—8	8
.7	מכבי ת"א	7—9	7
.8	מכבי יפו	5—5	7
—	הפועל י"ם	2—2	7
.10	בית"ר י"ם	4—3	7
.11	בית"ר ת"א	10—8	7
.12	כפר־סבא	5—6	6
.13	מכבי פ"ת	7—6	6
—	הפ' חדרה	6—5	6
.15	הפועל ת"א	6—3	4
.16	מכבי חיפה	8—3	3

לשער דירונה בצמרת — לא תוכל להרשות לעצמה להפסיד מחר במגרשה, להפועל ת"א. השאלה איתור יוקרת במיפגש זה, קשורה בת"א: התצ־לית, דווקא במשחק קשה זה לנצח (עם קלדרון), אחרי 10 משחקים כושלים ולפתוח ב־מסע התאוששות? נראה, כי הדבר לא יעלה בידה ובמקרה הטוב תיפסה תיקו.

במצב חמור יותר מצויה מכבי חיפה — הן מבחינת הדירוג (מקום 16) והן מבחי־נה מקצועית ומוראלית, כפי שהוכח השבוע באספה ב־ירושלים. חיפה עדיין לא הרימה „ידיים" והיא תנסה להפתיע ב„בלומפילד" את מכ־בי פ"ת הבלתי יציבה, אף על ... עדיפים סיכוי פ"ת.

...שות בבירה

גם בחולשת במק־...בחות לשמור על ...יה הרצופים, אם ...ת העובדה שימו ... ביתיותה, משהפ־...שחקיה לפ"ת. ...רושלים, שאיננה ...מאבקי התחתית, ...ותיע במגרשה את ... — אך ברור כי ...ת איננה קלה כלל ... אם יתגבר בי־...ום שלישי (עם ..., 2—0) עייף את ...נ"א תסתייע בגב־... ולא תסבול ממכת ...ירדת עליה. מש־...ר התעניינות רבה ...בם בתרגשות בי־...יה הצעירים של

ת"א — לאן?

...ין ומתעוות (ולא ...: ובירושלים, ינתן ...ים סיכוי להתקרב ... — בתנאי שהיא ...תיכשל במשחקה ...באר־שבע. ה„הגיון ...אומר שכפ"ס מר־...

...אין עוד הפועל ...יזתי האליפות. אך ...קוח במתי ליגה

● רומנו במדי בית"ר

אחרי שבעה משחקי־חוץ, שבהם לא נוצחה, תחזור הפו־על פ"ת אל מגרשה (משחק מוקדם), עם סיכויים לנצח את הפועל ירושלים. אם אכן תימשך התעוררותה, עשויה פ"ת להיות בקרוב „המנס הש־לישי" בצמרת, לאחר יכולתה ויציבותה.

לאן השבת?

כדורגל

ליגה לאומית

הפועל פ"ת — הפועל י"ם (13)
הפועל חיפה — הפועל ת"א
הפועל כפ"ס — הפועל ב"ש
הפ' חדרה — בני יהודה (12)
מכבי פ"ת — מכבי חיפה (בלומפילד, 13.00)
בית"ר י"ם — מכבי ת"א
מכבי יפו — מכבי נתניה (האיצטדיון בפ"ת, 15.00)
בית"ר ת"א — הכח ר"ג (בלומפילד, 15.00)

ליגה א' צפון

מגדל העמק — קרית אתא
מכבי הרצליה — טבריה
עכו — קרית שמונה
טירת הכרמל — צפת
הפועל נתניה — בני נצרת
נחליאל — נהריה (15)
בית"ר נתניה — הפ' הרצליה
הפועל ר"ג — שמשון

ליגה א' דרום

אשדוד — עמידר
הפ' ראשל"צ — הפ' חולון
שעריים — בית"ר רמלה
באר־יעקב — בית שמש
בת"ים — דימונה
הפועל רמלה — מרמורק
מכבי חולון — נס ציונה
יהוד — הפועל לוד

ליגה ב' צפון א'

מכבי ביאליק — בני עכו
כפר רופין — בית"ר נהריה
אפיקים — קרית ים
חצור — מכבי טבריה
טבעון — בית"ר ק"ש
קרית חיים — בית"ר טבריה
נצרת עלית — בית שאן
בית"ר עכו — תל חנן

ליגה ב' צפון ב'

מכ' השרון — בית"ר בנימינה
גבעת חיים — זכרון
בית"ר דב — מחנה יהודה
בית אליעזר — מכבי חדרה
עפולה — רעננה
פרדס חנה — טייבה
מכבי זכרון — גבעת אולגה
בנימינה — גבע הכרמל

ליגה ב', דרום א'

בית"ר לוד — בית"ר יפו
מכבי יהוד — אור יהודה
ראש העין — בית"ר הרצליה
כפר קאסם — רמת השרון
בית"ר בת"ים — קרית אונו
בית"ר ר"ג — בית"ר חולון
הפועל צפון — גבעתיים
כפר שלם — מכבי השקמה

ליגה ב', דרום ב'

קרית גת — מכבי רחובות
קרית מלאכי — מרחבים
הכיזה י"ם — ירוחם
בית"ר ב"ש — מכבי י"ם
מכבי רמלה — מכבי ב"ש
מכבי יבנה — אילת
אופקים — שכון המזרח
אשקלון — בית"ר אשדוד

כדורסל

במגרש הפועל פ"ת תתקיים מחר, החל מ־9 בבוקר, אליפות מחוזות „דף" ות"א בכדורסל לנערים עד גיל 16.

✶ במגרש מכבי רמת־גן תארח הערב ב־8 הקבוצה ה־מקומית את האלופה, מכבי תל־אביב. למשחק־רעים — ל־רגל חנוכת המגרש המשופץ (ריצוף, תאורה, יציעים ותומה חדשים — בהשקעה של 48 אלף ל"י). שתי הקבוצות יופיעו בהרכבים מלאים: מכבי ר"ג עם שלושת האמריקנים לארי גורדון, דון קורנבלים ובוב גריפין ושני ה„בינלאו־מיים" הישראלים משה זילבר־מן ומאיר קמינסקי; ומכבי ת"א עם טל ברודי ושותי (כולל ביל פלאס). לפני המש־חק ייערך טכס בהשתתפות ראש העיר ר"ג ד"ר י. פלד.

אתלטיקה

השבת ב־10 בבוקר תתקיים מדרום לאיצטדיון האתלטיקה במכון וינגייט אליפות ישראל לשנת 1974 במירוצי־שדה.

באיצטדיון עמק־חפר תת־קיים מחר ב־10.30 תחרות הז־מנה למקצועות שדה (זריקות וקפיצות).

התעמלות

הערב ב־6.30 ובמוצ"ש ב־6 יתקיימו באולם הספורט של הדסים תחרויות בינלאומיות בהתעמלות בין נבחרות יש־ראל וקלן בנים ובנות.

מחייל מילואים

נגנבה מכונית

מיני מיינור
מוריס
צבע צהוב 114-001
אזור ירושלים
טלפון: 02-67677
המודיע יבוא על שכרו

חייל,
חייל מילואים
אזרח!

אם נשאר ברשותך
או הגיע לידיך

ציוד צבאי כלשהו לרבות חלקי לבוש צבאי
ונשק שלל
או נשק צה"ל,
או ציוד שלל אחר אותו מצאת,

הנך נדרש למסרו לאחד המקומות הבאים: —

- אפסנאות היחידה.
- תחנת מ"צ.
- תחנת משטרת ישראל.
- משרד קצין העיר.

לא ינקטו צעדים משפטיים נגד מי שיחזיר מרצונו הטוב, עד 31 מרס 74, ציוד, לבוש או נשק כאמור לעיל.

החזר ציוד ל־צה"ל — והוספת לכוחו

אטלס כרטא

יוחנן אהרוני	מיכאל אבי־יונה	מרדכי גיחון	יהודה ואלך
תקופת המקרא	תקופת בית שני המשנה והתלמוד	מביתר ועד תל חי היסטוריה צבאית	מראשית ההתיישבות ועד קום המדינה

מהדורה שניה חדשה ומעודכנת
בכרך אחד

שמונה שנים של מחקרים וחפירות העשירו את ידיעותינו. בהדפסה הששית של „אטלס כרטא" הוכנסו שינויים על־פי תוצאות המחקרים האחרונים.

...טלס כרטא" מעתכו ... הופירות והמחקרים ...רונים שנערכו בארץ. המחיר 92.50 ל"י

...יג בספרית „דבר" או בחנויות הספרים.

לכבוד ספרית דבר, ת.ד. 199 תל אביב.

נא לשלוח לביתי אטלס כרטא, ארבעה ספרים בכרך אחד, עפ"י ההסדר הבא: (סמן X במשבצת המתאימה)

☐ הנני מצרף בזה המחאה ע"ס 92.50 ל"י
☐ הנני מתחייב בזה לשלם 92.50 ל"י בשלושה תשלומים חדשיים רצופים: תשלום ראשון בסך 32.50 ל"י מצ"ב. מס' ההמחאה ______
ושני תשלומים שווים בסך 30 ל"י כל אחד (מס' ההמחאות ______ ; ______)

שם ______
כתובת ______
מס' תעודת זהות ______ חתימה ______

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

מסכות, לוליינות וקרנבלים על בולים

פינת הבולאי

לרגל חג הפורים נקדיש את מדורנו למסכות ומשחקים אחרים, הקשורים לאופיו המיוחד של חג זה, שהופיעו בשנה האחרונה.

מסכה סינית בהונג־קונג

מסכות אופרה סיניות מופיעות על 3 בולים, שהונפקו בהונג־קונג ב־1 בפברואר ש.ז., בערך נקוב של 10 סנט, 1, 2, 3 ד., שהוקדשו ל„פסטיבאל האמנות".

לוליינות על בול טאיוואני

אקרובטיקה וקוסם נראים על 2 בולי טאיוואן, שראו אור ב־6 בפברואר ש.ז., בערך נקוב של 1, 8 ד.

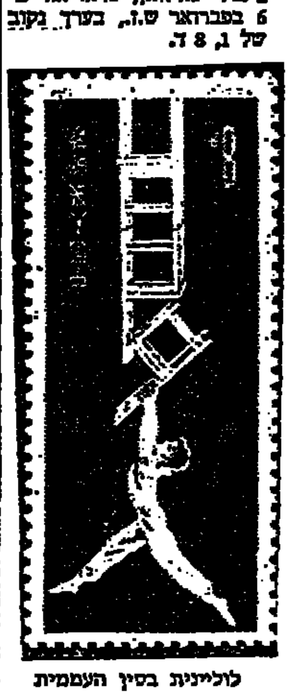
לוליינית בסין העממית

מסכה הודית מופיעה על בול קנדי, שהונפק ב־16 בינואר ש.ז. הוקדש לחוף המערבי של קנדה, המיושב בהודים. הבול, בערך נקוב של 8 סנט, מציג עבודת יד, פרי צלמם ויוצרם של [illegible].

מסכה בקאמרון

לוליינות בסין העממית מופיעה זו הפעם הראשונה על

בולים והם מציגים 6 מיבצעים, המתארים בין השאר „ריקוד על אריה השוכב על כדור", „עמידת ידיים על כסאות" ומשחקי לוליינות מפתיעים אחרים.

„הריקוד המסכתי", ציורו של הצייר השוודי יוהנס נילסון מ־1808, מופיע על בול שוודי, שהונפק בנובמבר 1973, בערך נקוב של 45 ארה.

מסכה אינדונזית

מסכות מ־4 אזורים בפפואה — גינאה החדשה, מופיעות על 2 בולים, שהונפקו ב־5 בדצמבר 1973, בערך נקוב של 7,

מסכת אביב בבולגריה

10 סנט, הוקדשו להצגת שלטון עצמי על־ידי מושבה זו.

4 מסכות עונות מאיזור בארבן, מופיעות על 4 בולי קאמרון, שהונפקו ב־4 ביולי 1973, בערך נקוב של 5, 10, 45, 100 פרנק.

מסכת פלחן לגירוש החורף בהונגריה

קרנבל באנטיגואה, שנערך בחודשי יולי ואוגוסט אשתקד, מופיע על 4 בולים, שראו אור ב־30 ביולי 1973, בערך נקוב של 5, 20, 35, 75 סנט, המציגים חגיגות עממיות בלבוש ססגוני וריקודי שבטים במסכות המקום.

מסכות אינדונזיות מאזורים יאווה, קלימנטן ובאלי, מופיעות על 3 בולים, שהונפקו ב־1 ביולי 1973, בערך נקוב של 30, 60, 100 רפ.

הציור שנגנב „נגן הגיטרה"

6 מסכות „קוקרים" (מסכות לחגיגות לקראת האביב) מופיעות על 6 בולי בולגריה, שהופיעו בפברואר 1973, המציגים מסכות מאזורי בולגריה: ברזניק, היסאר, רזומיר, קרנובט ופרניק.

מסכות „בושו" לגירוש החורף הן תוכנם של 7 בולי הונגריה, שראו אור בפברואר 1973, בערך נקוב של 40, 60,

מסכה הודית בקנדה

80 הלר, 1.20, 2, 4, 6 פורינט, המציגים „מצעד בושו" ומתארים מסכות פוזר חיות, כפי שהיה נהוג ללבוש בעת טכס האביב העתיק של הסרבים (ה־שוקים) במוהקס. — בדרום הונגריה.

הציור שנגנב „נגן הגיטרה" על בול

הציור המפורסם, שנגנב לפני שבוע מהגלריה לאמנות „קנווד האוס" בלונדון — „נגן הגיטרה", מאת הצייר ההולנדי בן המאה ה־17 יאן ורמר, שערכו נאמד ב־2 מיליון לירות שטרלינג, מופיע על בול, שהונפק ב־1968 בנסיכות המפרץ הפרסי שרג'ה, בערך נקוב של 2 ר. פרטי התמונה האורגינליים, שהמשטרה הבריטית פתחה במצוד בינלאומי אחרי גנבתה — הם: תמונת שמן בגודל של 53 על 46 סנטימטר, המתארת נערה בתספורת של זנב סוס, המנגנת על גיטרה. התמונה נחשבת לאחת מהחשובות והיקרות ביותר של ורמר.

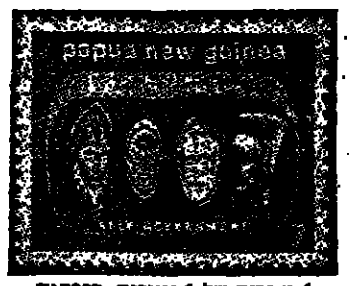

4 מסכות של 4 אזורים בפפואה

„גרניקה" של פיקאסו שלוכלכה — על בול צ'כי

„גרניקה", הציור המפורסם של פיקאסו, שבו הוא מתאר את השמדת הכפר הספרדי, במלחמת האזרחים, על־ידי הנאצים, לוכלך לפני שבוע במוזיאון לאמנות מודרנית בניו־יורק, שם נמצא הציור, לפי בקשת האמן, עד שספרד תזכה שוב לחירות. בול צ'כי, שהונפק ב־1966, במלאת 30 שנה למלחמת האזרחים בספרד, בערך נקוב של 60 הלר, מציג את הציור „גרניקה".

אליעזר בן

שמחה בכפר שוודי

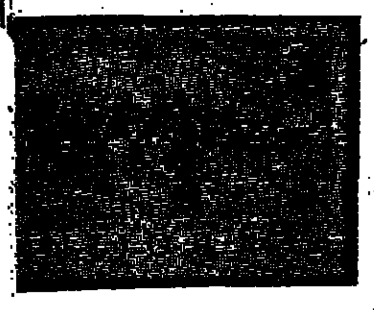
הקרניבל באנטיגואה

ציורו של פיקאסו „גרניקה" שהושחת במוז

הצעה שאי־אפשר לסרב לה.

החודש חסכון 40% ויותר!

מתכשירי "רבלון" המבוקשים ביותר

תכשירי טואלט ושיער

במחיר אחיד של

23.- ל"י

(במקום מ־31.- ל"י עד 40.- ל"י)

* INTIMATE SUPER MOISTURE LOTION 12 OZ.
תחליב־לחות מבושם בניחוח אינטימי - לכל הגוף.
* INTIMATE EAU DE TOILETTE SPRAY MIST 50 GR.
תרסיס או־דה־טואלט בניחוח אקסוטי - לכל אירוע.
* AQUAMARINE SUPER MOISTURE LOTION 12 OZ.
תחליב־לחות מבושם בניחוח עדין ומרענן - לכל הגוף.
* AQUAMARINE EAU DE TOILETTE SPRAY MIST 50 GR.
תרסיס או־דה־טואלט בניחוח עדין ומרענן - לכל היום.
* FLEX TREATMENT SHAMPOO 12 OZ.
שמפו טיפולי, לשיער בריא. מכיל פרוטאין ובאלזם.
* FLEX INSTANT HAIR CONDITIONER 12 OZ.
מייצב טיפולי, עם פרוטאין ובאלזם. משך הטיפול 1 דקה.

תכשירי טיפול בעור־הפנים

מערכת שלמה במחיר מיוחד של

36.- ל"י

(במקום מ־55.- ל"י עד 57.- ל"י)

בכל מערכת 3 תכשירים: לניקוי, להרוויה ולז

1. לעור יבש ורגיל:
ON DROPS' MOISTURIZING CLEANSER 4 OZ.
ON DROPS' TONING LOTION 4 OZ.
ON DROPS' MOISTURE BALM 1 OZ.

2. לעור שמן:
AN & CLEAR' CLEANSING LOTION 4 OZ.
ON DROPS' LIQUID ASSET 4 OZ.
ON DROPS' U/M MOISTURE BASE 1 OZ.

3. לעור רגיל:
ON DROPS' MOISTURIZING CLEANSER 4 OZ.
ON DROPS' U/M MOISTURE BASE 1 OZ.
ON DROPS' NOURISHING NIGHT CREAM 1 OZ.

REVLON

אנו מזמינים אותך ללא־תשלום - לצוות לימוד אשר בו תנתן הדרכה אישית כיצד לטפל בעורך ולטפח את יופייך - בביתך. במרכז ה
דוגמאות תכשירים חינם. ההרצאות תמשכנה 3 שעות ותתקיימנה: — בתל־אביב, ב־בית רבלון, רח' חובבי ציון 65. בימים - ראשון ו
מ־3.00 עד 6.00 אחה"צ; וביום ששי מ־9.00 עד 12.00 לפנה"צ. בחיפה, ב־בית ויצו", שד' מוריה 50, בכל יום רביעי מ־9.00 עד 12.00 ל

ש"י עגנון - האמן באגרותיו

מאת דוד לאור

...בים מחוות, או שכותבים
— אמר לי פעם פרידריך
המוזאי השווייצי הגדול,
...ור הגברת הקטנה" ושאר
...ת בתחום הדראמה, והוא
...בעת שיחה מארותנית ש־
...' כמה שנים, קודם בביתו
... בשעת הטיול שערך לנו
... על פני אותו חבל ארץ
..."שאין מראים אותו לתיי־
...ע השיב לשאלתי, האם
... מכתבים מכל מיני "מע־
...ור עודגים, ואם הוא מוצא
...להשיב לכל הפונים אליו.
...אמר איפוא, אין הוא משיב
... ב כ ל ל, באופן עקרוני.
...לכתוב מחוות וגם להשיב
— אין הוא מסוגל.
...בוטה זו עוררה את רוגזה
... הקטנה", היא הגבי קטיה
... סיפרתי לה ע"כ. "איך
...וג כך כלפי הבריות ?" —
...כרת בשעה, "בעלי המנוח
...לכל מכתב ומכתב שהיה
..., בין אם היה בא מאדם
...חשוב פחות. מתחילה היה
...המכתבים בכתב־ידו. לשנ...
...ויל להיעזר בי בכמזכירה
...ב לי את מכתביו... ר
... תומאס מאן מכתבים ל־
...שנים האחרונות, יצא רק
...תוי בשלושה כרכים בהד־
...ים השלמה ורב־ערך ל־
...תו של הסופר הגדול.
...ש"י עגנון עמד כאילו ב־
...ום זה של כתיבת מכתבים
...מתו הקיצונית של דירנ־
...ל, ושופע המכתבים, לבין
...ן המשיב, הקפדן הגדול
...נתו זו על הנוהג להשיב
...כתב ומכתב. באופן עקרוני
...עגנון לגמרי. את כתיבת
...אבא שגם לא אהב טירחה
...בה בינה ובין — המקום
...ר מעל לכל ספק. ספק אם
..."שירה" את מעלת הגדול
...פרוסט "בחיפוש אחר הזמן
... הוא עצמו כאילו נמצא
...ר חיפוש אחר הזמן שהיה
...מיד. על כן, כאשר סיפר
...יציה כיצד הוא יוצא מדי
...מציה שבלב אל תיבת־
...ה בבניסה לגינה של
...שב ימצא בה מכתבים
...ל להשיב עליהם, קיבלתי
...מכם משמעם לסופר השי־
...הנימה שאשר לא להטריחו
...ולא לנהל עמנו היקר גם
...מה גם לפתוח תשובה
...את נמצאו אצלי במשך
...מכתבים — רובם כתו־
...ידו של ש"י עגנון, מעיד
...שמים תגיע, שלא אני
... בבדר, אלא בכמה מקרים
...או — לרוב כדי להסב־
...פרט למקרה ש...
...בבקשה, אבל מכתבים
...עונה לגבר עילוי ואין אני
...את הדברים בלי הת־
...עקה.
...את הדברים" — וגם זו
...ה פשוטה. מי שמכיר את
... ש"י עגנון יודע, באילו
...רציונות כתב יחיד במינו
...האותיות הקטנטנות היפות,
...אמנות מיוחדת כדי ל־
...תמיד הועיל כאן גם
...מכלת. כל עוד היתה ב־
... של הסופר, אסתרליין
...הלא־נשכחת, היתה היא
...הגדולה והיחידה כמעט —
...שה זו של הסופר, היא
...את יצירותיו במכונת ה־
...י שגם הסדר בדפוס יוכל
...נה ירושה את האמנות ה־
...ת אמונה, והיא המביאה
...עזבונו של אביה הגדול
..."עיר ומלואה"). כדי לא
...יפוא — וגם לא להכשיל
...— בקריאה לא־נכונה של
...י אחת באיגרות הכתובות
...אפילו כדי להימנע ממקר־
...ימי כשמלה אחת איננה
...דית לפיענוח, בחרתי מתוך
...נויות רק כמה מבין אלו
...— או המוכתבות — בכתב־
...יחוד אלו שאינן נושאות
... ורק כדי לתת דוגמה של
...נוני סיפורי, אביא פיסקה
...י איגרת אישית אחת, ה־
...תב־יד, אשר התאריך שלה
...ום ה' פרשה ויגש תשט"ו",
...במלים: "דוקטור לאור ה־
...מודה לכי על ספרו חלק
...ם בישראל" שהואיל לכב־
...בר קראתי בו כמה ראשים
...להה בידו לתת דמות (בי־
...עצמנו) אפילו למחותרי
...יגצי ידיע אם זו מתמאה
...., אך זה הטקסט הניתן
...בלי קושי.
...יפוא לשתי איגרות מודפסות
...ניבה — ואחת מהן כמו
...עגנון — והיא אולי המעני־
...ר, ואת כשני טעמים. רא־
...ם שמסביר בה הסופר את
...יבת איגרות בכלל, והוא
... בתוך המיוחד שלו ועל רקע
...אור. שניה, משום שקשור
... סיפור קטן שזכה לתגובתו
... בפרוזה הרזה, מעין קטע
...מאקאמה (פרוזה בחרוזים
...א עם ביצירותיו של עג־
...הסיפור:
...נום בחבורה קטנה בכפר־
...גבורות של שנת חיים, ד
...— בקשר למוסף הספרותי
...שבת באחד העתונים שהוד־
... בידו — על עיניי ספ־
..., עד שנגבה השיחה ברגע
...ל יצירתו של עגנון. היתה
...ירת אחת משכילה ותיגנית,
...ומי סיום הוק לימודיה ב־
... והיא שהכירוה בגלוי שאת
... היא מסוגלת בכלל לקרוא
...א "בשעתם אותה". שאלתי
...ן יצירות של עגנון הספיקה
...די להגיע למסקנה מסקנית
... שכתבה הזהה, שפרש לכמה
...קוראים בודדים כמעט שלא
...ום עבר. נמצאת סיבה —

הצעתי איפוא "עיסקה" לצלמה "אנטי־עגנונית" זו (דורית ורבה שמה). הבטחתי לשלוח לה במתנה את סיפורו של עגנון "שבועת אמונים" — סיפור על שבע בחורות ואהבה אחת אומללה — ולשם פירוד הוספתי, שהסיפור כאילו בשבילה נכתב במיוחד. אך תנאי אחד התניתי: לאחר שתקרא את הסיפור, עליה לכתוב לי על התרשמותה מסיפור זה, אחת מפניני יצירתו של עגנון. בשובי הביתה שלחתי לה את הסיפור, ר־כעבור שבועיים או שלושה קיבלתי חיבור שלם בכתב, לא רק מלא התפעלות מן הסיפור עצמו, אלא ניתוח "מקצועי" כמעט של היצירה כולה, על דמויותיה, על הרקע שלה (יפו בטרם היות תל־אביב), על האווירה כולה. וכיוון שידעתי עד כמה רגיש עגנון בנקודה זו — יחסו של הנוער ליצירתו — העברתי את חיבורה של דורית עם כמה דברי הסבר לבעל "שבועת אמונים", מתוך בטחון שיגרום לו הדבר קצת הנאה וקורת־רוח. ביקשתי גם מעגנון לכתוב כמה מלים ל"מבקרת" הצעירה לדורית, אם יוכל רק להתפנות לרגע קט. מסרתי גם את המען המדוייק של הצעירה: רחוב מפלסים פו, ת"א — (מודגש חשוב פרט זה — נראה מיד) הרי תשובתו של הסופר, כתובה ומעתקת במו ידיו במכונת־כתיבה, עם כמה תיקונים בטקסט ושורה אחת "עקומה":

ירושלים תלפיות ראש חודש כסליו תשכ"ג.

דוקטור לאור היקר לי, רואה מר עד היכן כפוי טובה שכמותי הגיע. ידיד נאמן כתב לי מכתב שכולו טוב ואני כאילו לא כלום, אבל יאמין לי כבודו שבכל יום ויום עמדתי לכתוב ולהודות לו על הדבר ועל המעשה, אלא מתוך שלא הסכנתי בכתיבת מכתבים לא הגעתי לכתוב לו. ימי בחורותי, ימים שדרכו של אדם שמעשיו מתכוונים בהם, יצאו בארץ ישראל, שהיו בה חמשה בתי דואר של חמש מדינות והתרי"ג כוללים ותתרי"א מוסדות וכו' וכו' שהיו משגרים איגרות לכל באי עולם ואני בעניי מזכיר ראשי הייתי של שלושת המוסדים האדירים שהיו לאנשי היישוב החדש באותם הימים, של חובבי ציון ושל המועצה הארץ ישראלית ושל בית משפט השלום וכל הימים והלילות כתבתי מכתבים, ובין מכתב למכתב כתבתי תזכורות. אבל מכתבים פרטיים כתבתי רק לאבי מורי זצ"ל, כי אהובות לא הנחתי בחוצה לארץ. הוא שעשאני לא יצלח לגבי כתיבת מכתבים. פעמים הרבה משום שאיני משיב על מכתבים גורם אני לעצמי לא עליכם רעה. אבל מה אעשה אפילו אם רוצה איני יכול לשנות את עצמי.

ולענין דורית ורבה, אולי ביום מן הימים יעלה בידי לכתוב לה מלים אחדות, או אולי אין זה אלא שי לעתיד לבוא. אנגליה אחת שתרגמה סיפור שלי ללשונה כתבה לי שלא עלתה על דעתה שאני צריך להשיב על דבריה, שכבר הגעתי לפרק שנים שפטור אני מלהשיב על מכתבים, אלא מאחר שיש לה אוטו סבורה היתה לבוא לביתי ולקחת אותי עמה לביתה.

רואה מר כמה התלבטויות מתלבט אני במקום שאקח את תרצה, ואכתוב בתרוצה, איגרת תשובה, לעלמה החשובה, מרחוב מפלסים, שאף היא מן המקלסים איש עפר ואפר, על שום שכתב ספר.

קטני למלין, אם יתן לי השם חיים ישלח דבר בפי ואעשה זכירה למר אביו ז"ל, ועם הדבר אמצא את הצורה הנאותה.

בקיץ שעבר אחר שכתבתי מכתב למר באו אצלי שלושה תלמידי חכמים צעירים ובתוך שיחתם שאלו למה לא כתבתי את זכרונותי על רבנו הרב קוק זכר צדיק לברכה, שחייתי יוצא ונכנס אצלו בימי יפו וגם למדתי אצלו וגם קרא את ספרי והיה העקוב למישור בכתב יד וגם כיבדני נגד זקני הרבנים וביקרני בביתי שתי פעמים. אף הרב מימון ז"ל ביקש ממני במכתב לכתוב על הרב זצ"ל וגם אחיו של הרב ביקשו ממני וגם אני בעצמי מבקש. ונוטתי העלובה שוכבת דוממת, ואיני עושה כל מאומה. ושלום למר ידידי ולרעייתו ותחי אשתי דורשת בשלומכם.

ידידו ש"י עגנון

בשולי הגליון רשם הסופר בכתב־ידו את השורה: המכתב הי' מונח אצלי מראש חודש עד שבעצמי ניסיתי היום להעתיקו ויצא מה שיצא.

הקורא הבוחן־בודאי, שעניין נוסף קשור במכתב עגנוני זה — והעניין הוא, שבאותם הימים החליטה הנהלת מוסד הרב קוק להוציא ספר זכרון לקראת מלאת מאה שנה להולדת אבי ר' שמעון מנחם לאור ז"ל, עורך השבועון "המצפה" אשר היה גם עורכו הראשון של עגנון הצעיר ו־הדפיס את ביכורי פרי־עטו, בפרוזה ובשירה. נתבקשתי איפוא ע"י עורך הספר, ידידי הסופר ג. קרסל, לבקש משי"י עגנון שיכתוב פרק זכרונות על אבי. הוא אמנם עשה זאת לאחר כמה שנים ולאחר למה לבטים שנתן להם ביטוי במכתב המובא להלן וגם הוא רב־ערך מבחינה ספרותית וגם אוטוביוגראפית. הרי המכתב ככתבו וכלשונו:

ירושלים תלפיות א' שופטים תשכ"ה.

ידידי מר ד"ר לאור, כבר ביום שהגיעני מכתבו ישבתי לכתוב לו. מחמת רוב האורחים ומחמת שאר הפרעות לא הספקתי לכתוב, ולואי שיעלה בידי היום לכתוב כפי שרציתי.

בחפץ לב מוכן אני לעשות זכירה בדברי למר אביו החכם ז"ל שאני מוקיר מאד את מעשיו, ואני מוותר לכתחילה על שכר סופרים, אבל מבקש אני שיתחשב מר בדברי.

ארבעים שנה ביקשו רבים ממני לכתוב דבר על ברנר ואני לא ניסיתי לעשות את הדבר, כי מכיר אני אותי, שכל הצעה הבאה על ידי אחרים עושה מחיצה ביני ובין יכלתי הכתיבה. כדבר הזה אירע לי עם בניו של ש' בן ציון שדרשו ממני שאכתוב מבוא לספר סיפוריו שיצאו בדביר ואני שהכרתי את ש' בן ציון מראשית בואי לארץ נעתרתי לבקשת הבנים ויגעתי עמלתי וכתבתי י מ י ם ר ב י ם (ההדגשה במקור — ד.ל.) ומה שהעליתי על הכתב לא היה לרצון לא להם וגם לא לי.

על כן מציע אני לכי שאני אעשה את שעשיתי בספר היובל לר' חנוך ילון. כתבתי שם דבר בשם משמני ארץ, סיפורים ופתגמים על המשנה, מעין פרק מתוך לספרי ספר סופר וסיפור. כיוצא בזה עשיתי בספר היובל לשוקן ז"ל. כתבתי שם פרק מעיני ספרים, ואם באלה חפץ מר, אשב נא כחודש ימים ואעשה פרק על נביאים וכתובים או על שני השטיין ואולי אוסיף על אז על המדרשים, שיגע בהם מר אביו ז"ל או אעשה פרק על תרגומים ז"ל.

ואם באלה אין אדוני חפץ, נכון אני לתת כליל סיפורים קטנים מעין אלה שנתתי בספר היובל לפינחס רוזן.

ואם באלה אין אדוני חפץ, מוכן אני לעבד את כל הסיפורים שהדפסתי בשעתם במצפה. ואולי אוסיף לכל סיפור את הנוסח הראשון כפי שנדפס במצפה, ואקדים לה מבוא בערך עמוד אחד.

ואם ביום מן הימים תפקוד אותי ה"מוזה" אעלה על הכתב את אשר עמי לספר על עורך המצפה ותקוותי חזקה שיהיו הדברים כראוים.

בכן יואיל נא להתחשב בדברי ויציע לי את אשר טוב בעיניו וברצות ה' אעשה וברצות ה' נצליח.

ידידו דורש שלומו ש"י עגנון

וברכה טובה לרעיתו הכבודה ותחי' אשתי דורשת בשלומכם.

כמובן, השארתי לספר עצמו את התענוג המלא של בחירת הנושא והצורה הנראית לו ביותר להרומתו הנצלה לספר הזכרון לאבי ז"ל. ו־אמנם קרה הנס — ה"מוזה" פקדה את עגנון, ובבוא היום כתב פרק פרוזה מופלא "ישנות גם חדשות" — על גליציה של ימי נעוריו ועל דמותו של שמעון מנחם לאור, פרק נוגע ללב המסתיים במלים — "תהי נשמו צרורה בצרור החיים עם גדולי ישראל שנתנו את חייהם על עמנו ועל לשו־

ש"י עגנון אצל שלחן עבודתו

ננו". אגב, פרק מופלא זה קשור בקפיצין עם המאורע הגדול בחייו של ש"י עגנון — הכתרתו של הסופר בפרס נובל, כאשר הגיעה אליו הבשורה המפתיעה משטוקהולם על הפרס בדיוק באותו יום שהיה בדעתו להעתיק את הפרק על אבי ומעניין גם באותו פרק נוגע עגנון בנקודה ה"רגישה" — השטפון של מכתבים המצריך להשיב עליהם. וכה דבריו: "בימינו אי־אפשר לשער כמה אורך רוח היה לו לעורך עברי באותם הימים. כל שהיה סבור על עצמו שהוא בעל דקדוק, וידע בקושי לצרף דברים בעברית ראה את עצמו מוכתר לכתוב על הכל ואין צריך לומר לעשות שירים שצריכים ניקוד. מימיהם של כושלי עט לא נתרשלו מלשגר דבריהם לעורכי העתונים. לרובם ככולם, היה ר' שמעון מנחם לאור משיב, אם בכרטיס אם בארגז המכתבים, פרק שהיה נדפס הולך בכל גליון של המצפה, או בכרטיס מיוחד. נכי גוסים שיצא בשלום כבמבול של נייר. אימתי הספיק לקרוא ואימתי הספיק להשיב די..."

מה קרה איפוא באותו יום גדול כאשר קיבל עגנון את הידיעה על שהוענק לו פרס נובל ? מספר הוא הנרס: "אמרתי לי אקח לי עט ונייר ואעתיק מקצת מן הדברים על אותו החכם, שכבר מעשיו היו חבויים בלבי למעלה משישים ושלוש שנים. לקחתי עט ונייר להעלות מקצת מהם כל זמן שהם חיים עמי. לא היה בי כוח לאחוז בעט, כי עייף הייתי, שמשעה שנתבשרה הארץ שנבחר אחד מיושביה לתת לו פרס נובל נתמלאה כל הארץ ששון ושמחה. והואיל ואני הוא הנבחר לא נבצלה הדלת מבאי פרחים ומנושאי טלגרמות ומברכי ברכות וממספרי דברים. מהם שבאו לספר כמה שמחים הם עמי, ומהם שביקשו לדעת אם אף אני שמח בכתום. אמרתי לי, אלך ואטייל קמעה ואחליף כח ואחר כך אשב ואכתוב...

ואמנם הגיעה שעת רצון — ו כ ת ב

על "ספר המלבושים"

מאת מאיר הובב

בערב פסח תשכ"ד החל עגנון לפרסם ב"הארץ" את הפרקים הראשונים של ספרו "בחנותו של מר לובלין". מקומו של הסיפור בלייפציג של מלחמת העולם הראשונה, ויריעתו פרושה אל פני נהמצה וגליציה של ראשית המאה. כל קורא חש מיד כי כאן סיפור מקביל או משלים ל"עד הנה", שפרקים ממנו כבר נתפרסמו ב"לוח הארץ" תש"ב. היום, במבט לאחור, מעניין ליתן את הדעת שהוא עבד באותו פרק גם על "שירה" וגם על סיפורי לייפציג. את "עד הנה" סיים ואילו את השניים האחרים לא הביא לכלל גמר. האחד כבר בדפוס, כידוע והאחר — התקנתו השלמה בידי הגבי אמונה ירון ר־

בוודאי נזכה לראותו בקרוב. אך כל זאת כהערת אגב, לפי שאותנו מעניין פרט אחד: מהו "ספר המלבושים", שעגנון מזכירו בפתיחה של שני הסיפורים, ובכמה מקומות אחרים ביצירתו ?

בעמוד 7 ב"עד הנה" הוא כותב: "כבר מתחילת המלחמה הנחתי כל עסקי, ואפילו חיבורי הגדול על המלבושים נשתייר בלא המשך". ולקמן בעמוד 8: "אחר כך נטלתי את חיבורי הגדול על המלבושים ונתנתי את עינייו וזרקתי כל דף שלא ראיתי בו צורך גמור..." ובסיפור הגונו של מר לובלין בפרק הראשון: "אספר דברים כהוייתם. עייף הייתי מקול המנגה של ברלין ומחקר המלבושים ולא מצאתי במה להשיב את נפשי", ובהמשך: "מאחר שטרוד הייתי בספרי על המלבושים וכו'".

אספר כמה והאך סיפר לי את משמעותו של ספר זה. עגנון הירבה לדבר על תקופת לייפציג ועל משיצומות מעשה. שעה אחת ישבנו בחצרו ודיברנו במטשלה הנשרה. אני ליגלגתי על הקמתו של משרד הדואר. עגנון האזין לדברים ושאל חוקר לדעתי בעניין שנמצא לו לשור זאת, במשרד שהוא ממונה עליו. לא הבנתי לאן הדברים נושים, כשלפתע הפטיר מפיו מתוך הרהורים: "ידידי, דואר זה עניין גדול מאד. אני נתתי חצי שנה בלייפציג ללמוד את הדואר". ניסיתי להרחיב את השיחה בנושא זה, אך הוא לא אבה לדבר יותר בכך והעביר את השיחה לנושא אחר.

כשבאתי אצלו לאחר שהתחיל לפרסם את "בחנותו של מר לובלין", נתגלגלה ממילא השיחה גם על סיפור זה. שאלתי דרך שחוק, כמה זמן נתן בברלין לעסקי המלבושים של בני אדם, וכלום היו נשכרים חכמי האומנה מסתרו. והוא כלל לא חייך. אדרבה, פניו לבשו סבר של רצינות. הוא סיפר כי הספר על המלבושים עניינו לבושי לשון. כל דור יספר אותו סיפור בדרך אחרת. שכן, סגנונו של כל דור ואומר מליו משתנה. לא הרי בני תקופת המקרא כבני תקופת התלמוד, ולא אלה כבני ימי הביניים. לי סיפר כי ישב בפני אנשי הדורות אותם סיפורים, דור דור בלשונו. לידידי ר' ישראל תא שמע סיפר כי נטל סיפורים שכבר מצויים במקורות בנוסח שונה והעמידם זה בצד זה. דרך משל הסיפור "תולדת וכורי" המופיע ב"חיבור יפה מן הישועה" לרב ניסים גאון ואומר כך אצל רש"י. בין כך ובין כך טען שהיה זה חיבור גדול. ברור שהוא הגיע לכך משום שבעיית הלשון הסירה אותו כל ימיו, בשם שתופסת הדורות בישראל ויחודם העסיקה אותו.

מ"ספר המלבושים" אין לנו שום שריד ארכיוני, לפי שעה. ואין זה מפתיע. בשריפה הגדולה בביתו הלכו לאיבוד כתבי יד רבים ואף הספר "בצרור החיים" שכבר היה מסודר בדפוס. אפשר שכאשר תראינה אני רותיו אור יתגלה משהו אף לגבי חיבור זה.

מן הצד האחר, הולמת עבודה מעין זו את תפיסותיו, מחשבותיו, לבטיו ד־כתיבתו באותם ימים. הטוות הראשון שלו עם ש"ז שוקן היה על הכנת אנתולוגיה רחבה מן המורשה הרוחנית של ישראל בכל הדורות (שנת 1916). ובין הכתבים שהלכו לאיבוד בשריפה, סיפר עגנון, היה סיפור בשם "כיסאות של זהב", אם זכרוני אינו מטעני. שם סיפר "כיצד גדולי ישראל: גדולי תורה, פילוסופים, בעלי מוסר, חסידים ואנשי מעשה, הובלים את חלקם לעולם הבא. איש מהם מספר בסגנונו שלו מה שפעל בחייו עלי אדמות לטובת האומה ולחיזוק התורה והדת. סיפור כזה היה יכול להיות מעין ספר אמונות ודעות. אוצר כל הגות ישראלי. ואולי זה ספר המלבושים עצמו, שנתהפך בידי האמן מחומר גלם לסיפור ?

ויותר מזה. ב"האוטובוס האחרון" הוא מספר (סמוך ונראה, עמוד 111): "הגיעני ביצחק מתמצב שבקי בהוויות העיר ומכיר את כל המצבות שבבית הקברות הישן ויודע לקרות את הכתב שעל גבי המצבות בגינון של כל דור ודור של אותם שוכני עפר שמצבותם מונחות למצבותם".

אך, כמו שאמרנו, יותר מכל העסיקה אותו כל ימיו הלשון העברית. האך כותבים עברית כהלכה. פעם אחת אמר לי: "העברית לא הגיעה עדיין למדריגת הרכות שאפשר לכתוב בה שירה. בכלל קשה היא הלשון. כל ימי משתדל אני לכתוב פסוק עברי בצורתו, כלומר כמו שאני חושב שצריך לכתוב ועדיין לא הגעתי לכך". ובטעם אחרת: "מבולי הוא בבחינת קריקטורה. גם פרק המתוק אינו אמיתי". פעם אחרת: "צאו וראו בכל פולין וגליציה, לכו מקלויז לקלויז ומבית מדרש לבית מדרש וראו אם יש מי שמדבר כמו אנשיו של פרק בבין שני הזיים. אני השתדלתי לכתוב כמו שדיברו באמת". מאבק זה על דרך הכתיבה הוא חלק בלתי נפרד ממעשה היצירה. אצל עגנון נתמזג מאבק זה בתפישת עולם רחבה על יצירת האומה לדורותיה.

"דור ללא מלבושים", קרא פרופ' קורצווייל לאחת ממסותיו על סיפורי "עד הנה". עגנון שבכתב תיאר את ההוויה היהודית כמו שראה אותה, עגנון שבעל־פה טען כי סגנונו "הוא סגנון הדורות בישראל, סגנון הדורות שהיו והסגנון הדורות שיבואו". על המיצפה, במסילת התמורה הקטסבית שנתחוללה בעמנו הוא עמד ו־צפה בדורות העבר ובעתידה של האומה.

מסגנון הדורות עבר לשירת הדורות ולמעשה האנתולוגיות שעשה ו־אשר השאיר בכתבים. ואלה דבריו שלו בהקדמה השנייה לספרו "ימים נוראים": "משהייתי מעיין בספרים הייתי קורץ בציפורן כל דבר טוב ויפה עד שלבסוף נתעוררתי להעתיק לי את הדברים ולחבר אותם לספר אחד... ולא הוספתי משלי אלא כאומן שנותנים לו משי לעשות מלבוש והוא מוסיף חוטים משלו".

איתמר יעוז־קסט
שיר ארגעה

אל תפחדי מפני השנה — פרושה על עיניך
כמו הנאית בהירה.
בעוד שני ילדיך אוחזים בשוליך
והצים הקנים ברחובות בוערים — —
למה זה תפחדי מפני השנה.
הלא אני במחיר שנים נפולות־לחיים
פרעתי את החשבון השקט הזה
הקופץ פיו בין ציוצי הפילודנדרון,
השקט הצבעוני וסוס־העץ "ראול",
בתוך חדר־ילדים המתנדנד ברוחות לילה
מואר ירקנית.
כי הרי
שוא ידברו החלומות לא שוא ידברו,
ואני בעבודת־פרך
ממית עצמי יום־יום במחשבות־פחה,
כאלו בכך
להגן על הבית הזה
מפני הצפור חשופת־הצואר, המקננת בצוקי הנגות:
עין אחת עוצמת ועין אחת פוקחת לרוחה.

דואר אויר · מספרות העולם

★ מיליון דולאר — שכר סופרים אמריקאי ★ בית־משפט — שכר סופרות פורטוגאלי ★ מעצר — שכרו של סופר יוגוסלאבי ★ רומאן היסטורי מצוין באירלאנד וקיטש לסבי באנגליה ★ משורר אמריקאי גדול מבקר את הדור הצעיר ★ בגרמניה — פוסלים מחזה של הוכהוט ★ בצרפת — רומן באוירה קודרת

מאת סינדבאד

המספר נורמן מיילר עומד לקבל מ י ל י ו ן דולאר עבור הזכיות לרומאן הבא שלו — על כך מוסרים מקורות יודעי־דבר בשדה המו"לות האמריקני. סכום זה הוא התשלום הגבוה ביותר, ששולם אי־פעם למחבר של יצירת־פרוזה בטרם פורסמה.

נורמן מיילר

מיילר, שבשעת היוודע הדבר שוטט במכוניתו אי־שם במדינת מאסאצ'וסטס, לא יכול להגיב, אך דובר חברת ההוצאה "ליטל־בראון" בבוסטון אמר: "אינני רוצה לומר מאומה על התווה". סוכנו הספרותי של מיילר, סקוט מרדית, הגיב: "לא יהא זה לתועלת הלקוח שלי, אם אדון עתה בפרטים". אף־על־פי־כן נודע, כי הרומאן הבא של מיילר הוא סיפורה של משפחה "למן ימי־קדם ועד לתקופת העתיד".

★ ★ ★

בשעתנו סיפרנו, במדור זה, על התביעה המשפטית שהוגשה נגד "שלוש המאריות" — שלוש, סופרות פורטוגאליות: מאריה איזאבל בארנו, מאריה טאמיסה ולהה דה קוסטה, ומאריה תרזה הורטה, שהוציאו בשותף לאור אסופת מסות, שירים, איגרות והערות על מצב הנשים בארצן, והעלו את חמת השלטונות שראו בקובץ "כתיבה פורנוגראפית" והתגירה תחת המוסר והמסורת. בינתיים נפתח המשפט, — שתוצאותיו בפורטוגאל, בעלת המשטר האוטוקראטי, עלולות להיות מעציבות בהחלט — על־אף המחאות ברחבי תבל.

סופרים פורטוגאליים נודעים נחלצו להגנתן ואף הופיעו במשפט כעדי־הסניגוריה. אחד מהם, אורבאנו טאבארס רודריגז, העיד על "מכתבים פורטוגאליים חדשים" — זה שם האסופה — כי "זוהי יצירה בעלת ערך תרבותי גדול וספר אשר ייכנס לתולדות הספרות הפורטוגאלית". כן אמר, כי "הארוטיקה באה כאן תמיד לידי שימוש על־מנת לכהות ביקורת על החברה, שכן החברה הפורטוגאלית של ימינו עדיין יש בה שני סוגי חיים — הנסתרים והגלויים".

הסופר תומה מאנואל פנגאריוזה, שהוא גם מדיאי משורות האופוזיציה, העיד, כי הספר הוא "יצירה רצינית ורבת־ערך. הוא מנתח את מצב הנשים בחברה הפורטוגאלית, שהוא — רשאים אנו לומר — בכל רע". בפורטוגאל, הטעים, כבצלים את הנשים בעיקר בתחומי הכלכלה, והרה הבית.

★ ★ ★

במכירה פומבית שנתקיימה בימים אלה בפאריס נמכרו כתבי־יד ומכתבים של ז'אן־ז'אק רוסו, ויקטור הוגו, גיתה, לואי פאסטר וקולט, ב־

ז'אן ז'אק רוסו

סכום כולל של 360 אלף פראנקים. האוסף היה שייך לשחקן הצרפתי המנוח סאשה גיטרי. המחיר הגבוה ביותר שולם עבור 40 מכתבים של רוסו למאדאם דה ורדלן. פרי־עטו של הוגה־הדעות והסופר בן המאה הי"ח הכניס 110 אלף פראנקים.

★ ★ ★

גורלם של סופרים ואנשי־רוח "דיסידנטיים" לא שפר עליהם גם ביוגוסלאויה של טיטו. באלה הימים סירבו השלטונות להרשות לסופר מיכאילו מיכאילוב לנסוע לארה"ב כדי להשתתף בכנס של האיגוד האמריקני למען קידום המדע, שבו אמורים היו לדון בנושא "בעיות של כוחקר שאוסרים עליו או אין מעודדים אותו".

מיכאילוב בן ה־39 ריצה שלוש וחצי שנות מאסר "בצורך" כתביו ביחוד נתן את הדין על מסה שכתב ב־1965 ובה קבע, כי ברית המועצות היתה המדינה הראשונה שכוננה מחנות השמדה והקפה לתנובה גנוסייד. הנשיא טיטו הוקיעו כ"ריאקציונר"...

★ ★ ★

"רומאן יוצא דופן בהחלט" — כך מכתיר המבקר מוריס היגין את "על פני הים הפר", הרומאן ההיסטורי של אייליס דילון, שעניינו "הארץ שאין מוכות־גורל ממנה", אירלאנד, למן הרעב הגדול של 1847 ועד התקוממות־הפסחא של 1916. הרומאן הופיע עתה בבריטניה, והמבול היחידי שמוצא מבקרו המהיר של "מאנצ'סטר גארדיאן" בספר בן 571 העמודים הוא, כי הוא ארוך מדי.

הגברת דילון שולטת ברקע ההיסטורי, אבל בעת ובעונה אחת יש לה סגולה יקרה נוספת: היא מצטיינת בכשרון־סיפור, שבכוחו היא מחיה את התקופה באמצעות שלוש הדמויות העיקריות שברומאן, אשה ושני גברים האוהבים אותה — אליס, סמיואל ומורגאן.

אליס היא "אשה מן העבר", אריסטוקראטיה טבעית שנולדה לעדר השראת, להנהיג, ולהעניק כבוד למעלה ורחבים לבטחון. סמיואל הוא בעל־אחוזה ליבראלי, הנדרש למאטרנאליזם נדיב־לב. מורגאן הוא לאומן איריי, בן־העם המסרב להגיע לעליונות. הרוחנית הטבעית להרחיקו מן הברות שבתוכן נולד וגדל. ולמען הירוגן מן הכובש הזר הוא נלחם כל חייו הארוכים והמגוונים. אייליס דילון ניחנה, לדעת המבקר, בעוצמה היצירית כמעט בכתיבתה, ואפילו זולה היה גאה אילו נקרא־שמו על רומאן כמו זה שהוציאה מתחת ידיה.

★ ★ ★

כנגד זה אין למבקרים אלא עקיצת הצב — אם נתמש בלשון מאופקת — בבואם לדון ברומאן "אתנר" של ויטה סקוויל־וסט, שנדפס עתה מחדש לאחר יותר מחמישים שנה, ו ב פ ע ם ה ר א ש ו נ ה באנגלית.

כידוע, נתנית עתה ויטה סקוויל־ווסט, לאחרי־מות, מכונים של שערוריה, בעקבות יומנה והאיגרות שהחליפו היא ובעלה, הארולד ניקולסון, שלא־מכבר הוצאו לאור בעריכת בנם. ויטה סקוויל־ווסט היתה לסבית, ואילו בעלה — הומוסכסואל, ואף־על־פי־כן מצאו שניהם מכנה משותף לחייהם. הרפתקאותיה של ויטה הפכו את קובץ־האיגרות לרב־מכר. ראוה המו"ל כי טוב — ופירסם אחד מן הרומאנים שלה, הכוונת ליצירה ספרותית, ולא לפרשת־אהבים.

עיקרו של "אתנר" נכתב בשנת 1918, בעת הזמן שבילתה ויטה עם אחת מאהובותיה, ואיולט טרפוסיס, שנטשה את בעלה כדי לברוח עם ויטה למונטה קארלו. אבל הקוראים שמצפים לזיקוקין די־נור לסביים, — נכונה להם אכזבה מרה. לעומת זה מצוייה כאן הרפתקה רומאנטית, בלתי מבוגרת, המתרחשת ביוון, בין ג'וליאן (פסיודונים גברי של ויטה) ובין איוו, שאינה אלא איולט. סיסמת היום היא עצמאות — ביחסים שבינו לבינה (או בינה לבינה ד־כידיב), כמו בשטח המדיני. סופו של ג'וליאן הוא בירוני: מורץ מרד, שהוא עומד בראשו, אבל סופו נגזר מראש. איוו בוגדת בג'וליאן — כמבני שהיא אוהבת אותו יותר על המידה.

בעצם, אם רוכש הספר יודע מראש מה מחכה לו, הוא עשוי אפילו ליהנות פה ושם.

★ ★ ★

המשורר האמריקני החשוב ארצ'יבולד מקליש הוא בן 81, אך מי שזכה שלוש פעמים בפרס פוליצר — פעמיים על שיריו ופעם על מחזה שכתב — עודנו רענן במחשבתו ו־בסגנונו.

עדות לכך משמש מאמר מספיעש, שראה אור באלה הימים, ושמו "עידן ההתבגרות". מקליש מביע בו את הסברה, כי מי שקונה כיום רומאן אינגו רוצה לבוא בו זיקנה, הזקנות, או בעיות הכרוכות בכך. הקוראים רוצים להיראות צעירים כל זמן שהם מסוגלים להחזיק מעמד, ואחרי כך להוסיף להתלבש, לדבר ולהתנהג כאילו עדים כה שלשלום לא יהיו עוד. הסמל של תקופתנו הוא מישכבים בחזות של נערה.

משהו נכתבש איפוא ברעיון היסודי של התקופה. מצבם של הזקנים אמנם נשתפר לבלי השוואה עם העבר, אך שלא כבתקופות קודמות אין מכבדים את הזקן על־שום שהוא יודע יותר מן הצעירים. סדר העדיפות וההערצה נתהפך. ידיעת החיים נעשתה חשובה פחות מן הכושר המיני, עכשיו מכבדים את הנעורים.

משום כך, טוען מקליש, אנו חיים בדור שאפשר לכנותו "עידן ההתבגרות". ועל־פי שירו המפורסם של ייטס, "מפליגים לביזאנטיום", שרוי לומר, כי "אין זו ארץ לזקנים". גם

ארצ'יבלד מקליש

לא לזקנות. אבל טועה מי שסבור, כי השגנו מה שמתואר כגישה חדשה ובריאה יותר אל המין. מה שקרה באמת הוא שמסוגנו לגישה ישנה ד־מסגרת כלפי החיים. חזרנו אל שגעון לדבר אחד, "התעסקות באברי־המין; המחזירה אותנו אל "לדות" ממגורת, הפולמוסים האינטלקטואליים האחרונים סובבים על ציר הקושיה, אם סרטים "נועזים" מצויירים "פורצים דרך" בהשוואה ליצירות של סטראוינסקי...

האומנם יש עוד סיבה, שגרמה להבקיע מ"דור ההתבגרות" אל חברה שבה כותנים את הלבבות ולא את

(סוף בעמוד הבא)

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

ספרים חדשים — עיון ראשון

סיפורת

נרקיס וגולדמונד

מהדורה עברית מחודשת של ה־רומאן המפורסם ביותר של הרמן הסה, שעניינו העיקרי הניגוד שבין חיי נזירות ובין התמכרות ליצרים. הסיפור תורגם לעברית לפני כאר־בעים שנה בידי יעקב פיכמן והופיע בהוצאת „אמנות". עתה נערך התר־גום מחדש הותאם ללשון ימינו תוך שמירה על רוח התרגום המקורי (הרמן הסה, „נרקיס וגולדמונד", מ־גרמנית: יעקב פיכמן, הוצאת שוקן ירושלים ותל־אביב, תשל״ד, 280 עמ׳, המחיר 15 לירות).

תשעת השומרים

רומאן של מספרת מכסיקנית, שג־רירת ארצה בישראל כיום, שהוא נסיון לגלות מחדש את העולם ה־רגשי של ילדותה תוך נאמנות ל־ריאליזם המאגי משכילה המופרת לחזור הן למציאות המורכבת מחיי היום־יום וההתרחשויות האמיתיות, והן לעולם האמונות, המאגיה וה־פחדים של הילדים שגדלו באוירת האמונה האינדיאנית, שהיא מסכת אימה אחת. (רוסאריו קאסטיאנוס, „באלון קאנאן", מספרדית: יוסף דיין, הוצאת ספריית פועלים תל־אביב, תשל״ד. 212 עמ׳, וכן מסה על המחברת ועל יצירתה מאת ד״ר נחום מגד).

יופי של מלחמה

סיפור על צעיר ישראלי בתוך ה־סביב מלחמת יום־הכיפורים, כתוב כאילו מעזבונו של חייל שנהרג ב־קרב והותיר למחבר כתב־יד בלתי כותלם. (דן בן אמוץ, „יופי של מל־חמה", הוצאת „ביתן", תל־אביב, תשל״ד—1974, 228 עמ׳).

סיפור ריגול ישראלי

פרשה ריגול בונדנית, המציחה מלחמה אכזרית בין השירותים החש־איים של ארה״ב ובריה״מ נפתחת בשדה עיתונאי קצר. עוד אחד מ־מללי הכוכן המצאי האמריקני ה־כמולת ג׳יפ סונדרס, פרי המצאתו של סופר ישראלי, שספרו הקודם „האמת השליכית" הופיע לפני זמן־מה. (מי־כאל בר־זהר, „האיש שמת פע־מיים", הוצאת וידנפלד וניקולסון, ירושלים, תשל״ד — 1973, 196 עמ׳. המחיר: 16 לירות).

עיון ומחקר

מנקודת מבטו של מבקר

על הספרות העברית לשלוחותיה, בליריקה בפרוזה ובמחקר ביקורתי. (אברהם בלט, „תחומים וחותמים", הוצ׳ סיגלית תל־אביב, תשל״ד, 312 עמ׳).

על הלא־מודע

הצד התיאורטי של תורת יונג כמוסבר בקבלה לתורותיהם של פרויד ואדלר בספר זה, שבא להש־ליב את ספרו הקודם של המחבר „האני והלא־מודע", אשר הופיע ב־סידרה זו. (ק.ג. יונג, „הפסיכולוגיה של הלא־מודע", תרגום: חיים איזק, הוצאת דביר תל־אביב, תשל״ד, 116 עמ׳).

מחקרים בגליל

מחקרים גיאולוגיים שנערכו בגליל המערבי, בשיכת כדורים: גיאולוגיה אזורית, בכולם, מים, קרקע, צמח־יה, כיתלתפים בו כנים־עמר תוקריים ובהם הפרופסור משה אבניגולף ז״ל. („צפונה תגלות בגליל המערבי", בעריכת ד״ר עקיבא פלבסקי ומשה לינקיה, הוצאת „במערבו של גליל", השנג האזורי לידיעת הארץ והמוע־צות האזוריות סולם צור וגעתון, 140 עמ׳ וכן תיק כמפות בכורסות).

הקבוצה והחברה

אסופת מאמרים כאת איש ביתר בזל החבר לבוצה מספר הסרון עד ים כוהו. המחבר מנותח ומבקר תו־פעות ואירועים בחיי הקיבוץ והחב־רה. (זאב גולדברג, „קיבוץ, חברה ומדינה", הוצאת בית ברל, צבית, תשל״ד—1974, בעריכת אדם דורון ובתוספת מסה מאת פרופ׳ נתן רו־טנשטרייך „בין אוטופיה לגיתות חב־רתי", 230 עמ׳).

דיונים בפרקי לשון

בירור מהותם וערכם התפקודי ב־רבדי־לשון שונים של המקאמות, הרימזי הניב (ד״ר יעקב יבי, „כמאמורה דימוי וניבי", הוצאה ספרים מ. ניומן, ירושלים ותל־אביב, תשל״ד, 184 עמ׳).

ציונות וארץ־ישראל

שחרור העיר העתיקה

יומן הקרב של חטיבת הצנחנים לכיבוש העיר העתיקה בירושלים ב־מלחמת ששת הימים כתוב בידי מפ־קדה, אלוף מוטה גור. העובדות ה־מובאות בספר לוקטו בתחקירים של רוב חיילי החטיבה. מפקד החטיבה נפגש עם הלוחמים בחודשים הרא־שונים שלאחר המלחמה, בדק את העובדות ולאחר כתיבתן שלח את הכתוב למפקדי הגדודים והפלוגות, אשר העירו הערותיהם ואישרו את הממצאים. (מוטה גור, „הר הבית בידינו", הוצאת „מערכות", מהדורה מיוחדת להוצאת „עם עובד", תשל״ד — 1973, 368 עמ׳).

שידורי הפרשנות המלחמתיים

עשרים ושי הקרבות של מלחמת יום־הכיפורים ובמעט שישים ימים של מתח וחרדה לאחר הפסקת האש מתקפים בשידורי הפרשנות של ה־אלוף במילואים חיים הרצוג, אשר כונסו בספר. (חיים הרצוג, „הימים הנוראים", פרשנות על מלחמת יום הכיפורים, הוצאת וידנפלד וניקולסון ירושלים, „ספריית מעריב", תל־אביב, תשל״ד — 1973, 108 עמ׳. המחיר: 9.75 לירות).

הציונות ג׳

כרך שלישי של „הציונות", מאסף לתולדות התנועה הציונית והישוב היהודי בארץ־ישראל בעריכת דניאל קארפי. הכרך מוקדש לאלכס ביין, מבכירי החוקרים בתולדות הציונות ומייסדי המכון לחקר הציונות ב־אוניברסיטת תל־אביב, במלאות לו שבעים שנה. („הציונות" ג׳, הוצאת הקיבוץ המאוחד והאוניברסיטה תל־אביב, תשל״ד, 620 עמ׳. המחיר: 28 לירות).

מפעל ההתיישבות הגרמני בא״י

מפעל ההתיישבות של בני וירטמ־ברג בארץ־ישראל במחצית השניה של המאה ה־19 ובראשית המאה ה־נוכחית לא מנה אף בתקופת פריחתו יותר מ־2200 נפש והמפעל נשכח. עתה הוא זוכה להארה במסגרת מח־קר כולל על התיישבות הטמפלרים. הספר מופיע בסידרת המחקרים ע״ש אוריאל הד. (אלכס כרמל, „התיש־בות הגרמנים בא״י בשלהי התקופה העותמאנית", הוצ׳ החברה המזרחית הישראלית, האוניברסיטה העברית בירושלים, תשל״ג, 242 עמ׳ וכן קונטרס תמונות).

לכסיקון לתודעה יהודית

הכרך הרביעי של הלכסיקון לתו־דעה יהודית, שהוצא ביוזמת המרכז לטיפוח התודעה היהודית במשרד ה־חינוך והתרבות, עוסק במאורעות ו־גילויים בתולדות עמנו. הסידרה נערכה בידי י. בהט, ד״ר ב. בר יהודה וי. פרישמן והוצאתה במשכה מתשכית. (ד״ר אריה מנציר, „לכסי־קון לתודעה יהודית — מאורעות ו־גילויים בתולדות עמנו". הוצאת מס־דה רמת־גן, תשל״ד—1974, 212 עמ׳).

שירה

ספר שירים חדש של ויזלטיר

סידה שערים לספר שיריו החדש של מאיר ויזלטיר, בו כנסו 64 שי־רים, שנכתבו בין מאי 1969 לספטמ־בר 1972. רוב השירים נכתבו בתל־אביב, מיעוטם בלונדון ואחרים ב־אתונה פירנצה וניקוסיה. (מאיר ויז־לטיר, „קוו", הוצ׳ ספרי סימן קריאה תל־אביב, 1973, 100 עמ׳).

שירי אחים

ספרם של שני אחים תאומים, שז־כה בפרס האוניברסיטה העברית ב־ירושלים לשנת תשל״ג. ספר שירים כני בתחום, שזכה למהדורה שניה. (הרצל ובלפור חקק, „ספר אורות ה־אהבה", הוצאה „שלהבת" ירושלים, מהדורה ראשונה 1972, מהדורה שנ־יה 1974. 90 עמ׳).

דמויות

דיוקנו של בן־אהרון

דיוקנו של יצחק בן־אהרון ופעי־לותו הציבורית כאז התפטר בן ה־בכשלה ב־1962 ועד התפטרותו מ־כהונת המזכיר הכללי של ההסתד־רות. (יונה שמשי, „הקומה התמי־מית", הוצאת „מלואי" תל־אביב, תשל״ד, 166 עמ׳. המחיר 10 לירות).

אנאטומיה של רודנות

מחקר היסטורי, המנסה לענות על שתי שאלות עיקריות: האמנם מילא היטלר במשטר הנאצי את התפקיד של מנהיג־רודן יחיד, כפי שהעידו מנהיגי גרמניה הנאצית במשפט נירנברג? ומהן התכונות שחנן בהן היטלר ואשר איפשרו לו להשיג ו־לקיים מידה כזאת של שלטון? ה־מחבר עסק בחיבור מחקרו שנים רבות ולאחר עשר שנים שב ותיקן את המהדורה החדשה בעיקר באשר להיאורי באורעות, שנתבססו על מס־מכים חדשים. (אלן בולוק, „היטלר — אנאטומיה של רודנות", תירגם מאנגלית ב. אריוך. הוצאת הקיבוץ המאוחד תל־אביב ובית לוחמי הגי־טאות ע״ש יצחק כצנלסון, תשל״ד, שני כרכים. 654 עמ׳).

גופים

סיפורה של אילת

קורותיה של העיר הדרומית ב־מדינה, למן ייסודה ועד היום. תיאור חי של הווי אנשי ופעילות בעיר המתפתחת, המבוסס על שיחות עם תושבי המקום, זכרונות, דעות ועוב־דות. הספר מלווה תצלומים רבים ומהווה שילוב של אלבום וספר תול־דות. (נפתלי ארבל וברוך מאירי, „אילת — שרשים בחוף ים־סוף", הוצאת דפסל, 1973. מהדורת ספריית מעריב. 144 עמ׳. המחיר 30 לירות).

אליף

שיריה העצובים של אחמטובה

מאת מרדכי אבישי

אנה אחמטובה, „רקוויאם", תירגם עזרא זוסמן, הוצאת „עקד", 1973, 45 עמ׳.

אנה אחמטובה היתה מן הנציגים האחרונים של השירה הרוסית הגדו־לה — הדור־הזהב הגדול שיהיה כמו שיקפו או הספר את גורלה הטראגי ביסודה של הספרות הרוסית־הסובי־טית בתקופה של מעבר בין משטר למשטר, בין זעזוע לזעזוע ובין גזירה אחת לשניה. אחמטובה, שהיתה ילי־דת המאה הקודמת והלכה לעולמה ב־1966, שהופיעה בשירה הרוסית של טרום־המהפכה ככוכב, ככשרון מקו־רי המזוג מסורת קלאסית עם מגמות מודרניות בתבלית — ידעה את גורלו המר של היוצר, שנגזר עליו אלם כאי־שר מיאן להסתגל, כאשר ביקש לש־מור על עצמיותו הרוחנית־היצירתית, והלך בדרך־היסורים של הבודד ה־

אנה אחמטובה

משוכך, המוחרם והמנותק. הרי בימי ז׳דאנוב הידועים לשמצה הלו באח־מטובה את כל האשמות החמורות הכבדים של זמן ההליכה בתלם הד־השחקה: כתיבה בורגנית, דקדנטית, ארוטיקה, מיסטיות, פסימיות; אך גם לפני זה ואחרי זה לא חסכו מבקרה גורמים רשמיים את שבט ביקו־רתם, אם כי היו תקופות של „הפר־גה" בהתקפות עליה.

כל אלה לא העיבו על קוסמה הרב של המשוררת בתוך בריה המועצות, בקרב אוהבי־ומביני־שירה, וגם מחו־צה לה, במערב.

קובץ־שירים צנום של אחמטובה, בתירגומו של עזרא זוסמן המנוח, שראה אור זה לא כבר בהוצאת „עקד" (והוא חלק ממבחר, שהופיע לפני כמה שנים בהוצאה „דביר"), קרוי על שם מחזור־שירה הנודע של המשוררת, „רקוויאם". השירים מוב־אים בו בתירגום עברי לצד מקור רוסי; כתיבתם חלה בתקופה שונה: 1935, 1939, 1940, 1940—1943, 1961. אך דומה, שיש בהם אחידות של נושא, ויותר מזה — אחידות של אווירה ומזגות של תכנים. אין אלה שירים המייצגים את הלירקה הנודע־נה־המופגנת של אחמטובה. השירים המובאים כאן משקפים עולם כל אשה סובלת, שבמשך שנים היתה אחת מני רבות „העומדות בתור" לפני בתי־הכלא או משרדי הרשות כדי לבקר או לקבל פרטים על קרוביהם, שנאסרו בלא עוול בכפם, נשלחו ל־ארץ־גזירה או נעלמו. היא ההזה בבכורה את כל אשר עבר על „העו־מדת בתור", את כל ההרדות, ההפ־פלה הנפחד: בעלה הראשון הוצא להורג, בנה ובעלה השני נאסרו. על כן רב כל־כך המכאוב בשירים אלה. על כן ההורים בהם כושנים ב„כלא" ו„מוות", אם במפורש ואם ברמז ובסמל. את „הקדשה" היא פותחת במלים:

„שחים הרים לפני זה הצער,
נהר איתן חדל לזרום,
אך עזים בריחי בתי־הסוהר,
קטורנה מאחורי השער,
ונגעתי הגוסס".

ובמקום אחר, בפרק שירי משנת 1939, היא כותבת:

„שבעה־עשר חדש צעקתי שכול,
קראתיך לבית לחזור.
לרגלי התלין נפלתי נפול,
בן אתה לי ומגור.
והכל נשתבש עתה לעולם,
ולא אוכל עתה להבחין,
מי כאן החיה ומי האדם,
וכמה לתליה להמתין".

עצבות קודרת וצער כבוש מהלהלים בכל אחד מפסוקי־השיר, ההופכים ל־עתים לזעקה ולעתים לקול־מחאה אי־שי מאד — אך לעולם לא לבכיינות. בכל עמידתה של אחמטובה נשמרת מעין אצילות טבעית בלתי־מעורערת. העקרונות של האקמאיזם, אותה אס־כולה שירית, שאחמטובה היתה אחד ממייסדיה ערב מלחמת העולם הרא־שונה, ניכרים גם בשירה ה„פוסט־אקמאיסטיים" — בהירות התוכן ו־יציבות הצורה, המעטה הריאליסטי, מבנה שירי נאה, לשון ברורה ומד־בנת. אתה קורא את שורותיה והן מעלות לפניך הדים קלאסיים, מזכי־רות במשהו את פושקין.

על אף הכל, על אף שברון־חייה והצרת צעדיה והמכאובות והיסורים, ניסתה המשוררת להאבק על פי דרכה: לעמוד בכל אלה, לא להי־שבר, לא להימלט מארצה, לשיר את שירתה. וב־1961, כמה שנים לפני מותה, יכלה „לסכם" כך, במלוא הפשטות, את חייה:

„לא, לא בצל רקיע אר חסיות,
לא תחת כנף נכריה,
עם עמי שלי אז הייתי,
שם עמי לאסונו היה".

עזרא זוסמן עשה מלאכת־תירגום אחראית מאד — ואפשר לעמוד על כך בנקל, שיש שהמקור הוא לנגד עינינו. מתוך הערכה רבה למשוררת הוא הקפיד על כל מילה וכל תג, כדי לא לשנות דבר באוירתה וברוחה של שירתה היהודית. ניכר שזוסמן עמל קשה בבהירות הבילית, בירוש־המילים המקבילות העבריות, לא נטל לעצמו חירות יתירה והשתדל לזהות נאמן לצליל, לקצב ולמשמעות הדקה ביותר של המקור. התוצאה — תיר־גום סולידי וקריא.

ואילו הוצאה „עקד" הסתפקה גם הפעם, כמו במקרים אחרים בעבר כשהוציאה קבצים של משוררים חי־שובים בתירגום עברי, במבחר מצ־מצם מאד של שירי אחמטובה. יש להצטער על כך, כיוון שאין בקובץ דק כל־כך כדי לתת לקורא העברי, שזו לו היכרות ראשונה עם שירת אחמטובה, מושג מספיק על שירה זו. מן הראוי היה שההוצאה תעשה מאו־מץ להרחיב את היקפו, כי מי יודע כמה זמן יעבור עד שנזכה שוב בקו־בץ־תירגומים אחר מיצירתה של ה־משוררת.

על מזל וחוסר־מזל

מאת אביבה נחמיאס

חרוז כחול של מזל, נבכי רוזנצר, ספרית פועלים, לבני הנעורים, תשל״ד.

חרוז כחול למזל, זה כל אשר הביאה. זכייה הקטנה מחלב שבסוריה, ומעט זכרונות, מעט פחד.

כאלה שהובאו „על שכמי דרך גבול הצפון כעם לפני קום המדינה, הגיעה זכייה, שהיתה לאסתר, לבית משפחה מאמצת במושב סמוך לירושלים. כעי־פות זהה, שפה זרה, עולם אחר. עולם עוין, כך היא מרגישה, והיא מתגע־געת הביתה. מאד מתגעגעת.

כיד בבואה, כשהבחינה „המכונה כאן אמא" כי הנערה מתגעגעת — הגיבה: „אפשר לחשוב כאילו לך בית בלא כל טוב שם בסוריה"... לקח להאבין, אך זו עדות גסה במציקה, נלעגה, זרה, ואולי באמת נמצאו באשה הנוקשה חוסר־הבנה וחוסר ב־מידה כגו בתחילה.

אם מתחילה, או מהרבב היהכים אחרי־כך, ודאי הוא שהנערה סבלה. נער או נערה כ„עליית הנוער" שנק־לטו בבתי משפחות במושבים כדים היות המדינה, נקלעו לקשיים רבים. ה״י אכרים בעלי עקרונות איתם מן הקלים, לא כל שכן אז. עקרון העבודה העצמית, כתוקף הבוכב, העביד כל בני המשפחה, בקטן עד גדול. הבאה לאוטיה הנציאה מן הבית בגים ובבית בוגרים, שאלמלא ניתנם למלכית בקי־לים היו על הריהם הנבריים כשהר עד ערב. אותו זו לאופי המחדש גם קליטת „עליית הנוער". בכבר זה נוסף חג ידיים עובדות בבית ובמשק, האסור בעבודה שכירה. היה על ה־צולה התיש לכבוש בקושי בבית ב־עבודה כבל ביוכל, בבר כאבק בכפה זרה, ובבמא כבד, הרצון להיות שייך ביותר.

קשה להיות נגע זר במשפחה. הבי־עודים — כשפחה רוחצת עבודה ו־ציפיה תמיד הקוצבים לה היתה. ב־תנאי רווחה יתכית אולי היתה האם בתפנה להרגיש במצוקה הנערה, לר־אות מה מתעללת בה ילדותה הקטנת, להבחין באהבה הבכורה־הטהורה לבן הגדול. אולי היתה או לנערה „הסורית" אפשרות להראות ליכטאי־אירופה ובניהם הצברים מכהני מבית אבות, כלבד הכבע שנצאה על צוארה. אולי.

היה כחול למזל, זה כל אשר הביאה עמה כשם, ובעט זכרונות. מעט כדי היא כבפרת על ביתה, וגם הפעם איננו כזמנה. מבעד שהיא קשר אם כלפי המשפחה, מוסבלת וגם ריבה להרכבת. אך אילו האגה יותר מן הבית הרחוק, ירותתיו, פסגיו, על אף דליה יהבות — היתה מקרבת אהבה אל הלב שלה, אליה. „בשמת המכהרהרי" שבה — צוה המורה. אילו קרבה אליגו ביתה הזה, כלבד בצוקה שם ובאן, לא נצרכנו לעזרתו.

ילדיה אלכסנדריה כיפרה לי: בהיר תה ילדה היתה מתגנבת למזוזה, חור פנה ובלקקה באצבעותיה מקערת ריבב קוקים בבריכר הארון. (אילו לקחה כפית מן הכפבת היתה אמה הצופיה שואלת: לשם מה הכפית?) „אפילו כפית אי אפשר היה לקחת". אז להותה הקטנה, כאחרים מבני ה־בית, כפניה בהובא כעניה שקיים ביהותיה. „אורבני־ינבי" כושה סב־בה, הסבורות „רק לאורחים" בקופסת פח. ואם הנבגתנה, נאוה, הכמות, עסו המזיד בלאכלנה הביתה. במשי טריגים וינבה והקפה כתבוננה, סוסבה, ביקיבה. לגבים סיפרה הבבא ספ־רים ביפליים. כאשר נשקה לה היל־דה, היי להיו סבתא רבגה מבית, היהיין היה ריבה.

אלכסנדריה הלב רחוקה בבקומר־בינ, רחוקה כאז. שפה אחרת, בב־הגים, מעגים, כיחות המזון, הלובשה היתה החיים בהוכנים בבית אחד. אבל גם אני אהבת אותה סבתא כרית להיה־בבי בריח ריבת, ב־אלכסנדריה שלא ראינו בצורי, מל־קה ריבה לקיל שלא עבצתי מיד. בתיבא — על אף שהרבגים כוסד בעבירית כל אריבגה הרבי אולפן. ואילו זכיה גבקה ביבע שהלהתרודה אחבר בבהקיחה.

הספר צבה לטביה המאבק עם הבריסים, ההפלה הבלתי ליגולית בכל דרך, גיהו התבהרגה ערב מלח־מת העצמאות, כאוב בבשה כתוסבבת, לצהים לא בהירה, לא נהה, כנבירה צבבה. גב אם זה מבין, איני למובה. אך הנושא קרוב לאלפי אנשים בארץ הזאת, וטוב לצעירים, לבגן דעת.

דואר אויר · מספרות העולם

(סוף מן העמוד הקודם)

הסכנכיים, שבה בני־אדם שולטים בעצבם מפני שקודם־לכן הם שולטים ברגשותיהם, חברה בוגרת שבה מכו־בדים את אלה שהאריכו להיות זבנים נסיון וידע, ולא עוד יתיחסו אליהם כ„לא־רלוונטיים"? קשה לזכור, משיב מקליס, אבל לא בלתי־אפשרי. לדע־תו, לא ניפטר מן האוכלוסיה הב־גית על ידי צבורה או חוקים האוס־רים על פרטים „כחולים". גזירות חורמות יש שהם גרועים יותר מכה שהם נלחמים נגדו. עד שלא נקבל את היקנה וההזדקנות כעובדת־חיים, לא נוכל להשתחרר מן התחילתות שתוצאותיה כה אנושות.

* * *

מבקרי התיאטרון המערב־גרמניים גזרו, פה אחד, כרת על מחזהו החדש של רולף הוכהוט, „ליסיסטראטה", בעקבות הצגת הבכורה שהתקיימה בו־זמנית באסן ובווינה.

הוכהוט נתפרסם בשעתו ברחבי תבל במחזה „ממלא המקום" שבו הוקיע את אדישות האפיפיור והכנסיה הקאתו־לית כלפי השמדת העם היהודי ב־תקופה הנאצית. „ליסיסטראטה" הוא

ראלף הוכהוט

מחזה המבוסס ובמבנה על יצירתו הידועה של אריסטופאנס.

בגירסה של הוכהוט, שבבכורה נק־ראה „ליסיסטראטה ואנאטו", מארגנת כורה באי יווני שבוהגרבין על ידי הצי הרבר האמריקאים כדי לבבוע מבעליהן למכור קרקע למבכלה, ה־עוכבת להקים שם בסיס צבאי אמ־ריקני. לבנות הנעכבת הנשים את האי למרכז תיירות.

„מלים שנונה סינו את מקומן ל־מפהגרים־מלאים", כתב אחד המבקרים, ואילו אחר תיאר את המחזה כמורכב ב„דעות קדומות אידיאולוגיות, ובדי־חות של כוכונות־צבצים ובחידמי־כותי", מבקר אחר הוין, כי הוכהוט „שוב ניסה להטפיל על מגפי גיבוס גדול, אך כוגה לו גודלו של איקאר־רוס".

* * *

רוב הרומאנים של פייר סילבן מכילים „גושי מלים" כוצקים אגרו־בים, אך האחרון בהם, „התיאטרון ה־גדול", שהופיע עתה בפאריס, אין בו אפילו קטע חזק אחד כראשיתו ועד כיפו — הכל הוא הטיבה אחת ופיק־כה אחת. אין זה התבולה סבבות כל עיקר. הוי כאבן כתוכב וכתנדק ללוא את הקורא בתוך עולם הבל־וות של הגיבור, ולהותיקו שם ללא תקוה להיכלה.

בעייתו של הגיבור (עלום השם) הוא התיקר הגבור — הוא נלכד ב„ה״ץ לציה־של־שיסים. כוה שגים — הוא איננו יודע כמה — היה הבהב, שהיבה כי היגו ביתי אביה והבית־מקיצים כאחר. איננו יודעים כה כלנם ונבאא שם; כל ה־יודע לנו הוא, כי יום אחד הובא לשם, בהתבליה, עלידיי „אבא רוח־הגלנגויהי". בבים נעלם אף הוא, עתה זה גישהול ענם הוא ישב בשל הכבחיו הגבהים של הבוסד, ומשלם במבלים חס־יקה, הבשיכון והמבלבל, כל בה נבים לאליגו להר־גכר כן העבר להבין כן ההווה.

בהלתבקחתו בהשרראנים, בויק־בה, באיים בלהרכתגה, יש ל„ה״אב־הין הגדולי — בכי להראן שקודם ל„איתיליגה" — זיקה לאחרתם של קאפקה והיבק, אך פל סילבן אינו הלבד של איה. התאטרון הגדול הוא — בהמבלח כיכירותו של אביו בינו — „הכרתבית"; הוא גם הגבים, כילגו בהבגו על זותים בבבע קיהו והרטו, כי איבגו רוצים להיות בכיבב, אך גם לא בהיצה לה. אבי־איק־פרקן יש בספרי הוכה־בכים, והבבידויות הבפליגים של ה־ביכר אבי כוצאים כיתות על שהירך נפבו של האדם כלפי ברייתגו ו־הרבה על כבבריאכה. הספר נגהם בחלוצה של הגיבור להתחיל הכל בבביג. קהבלגו הא בכיר: ה־הבביה בי איקספג, כי הבריאה ה־יותרה שיב בבבינם היא בין התחלה לבין סיום?

לזכור חיים הזז ז״ל

ביום השנה לפטירתו של חיים הזז ייערך גילוי המצבה על הר הזיתים ביום ה׳, כ׳ אדר, 14.3.74, בשעה 3.00 אחה״צ.

★

ערב זכרון יתקיים בשעה 8.00 בערב בבית־הסופר ע״ש חיים הזז. דברים ישאו: פרופ׳ שרגא אברמסון, זרובבל גלעד, אהרן מגד. שוחח ומנחה: מרדכי אשר־שלום. פרקי קריאה: דניאל פאר.

תושמענה גם פרקי נגינה. וכן הקלטה מנאומו של חיים הזז.

ארכיון חיים הזז

אנו פונים בבקשה אל כל מי שבידו מכתבים, צילומים, הקל־טות, של חיים הזז — שיואיל להמציאם לידינו, בין במקור ובין בצילום ברור. את החומר יש להמציא עפ״י הכתובת: רחוב [illegible] ציון 18, ירושלים.

יהדות — הלכה

עצרות, עצמאות ועץ

מאת נפתלי קראוס

הקשר בין שלושת הדברים המוב־אים בכותרת, יותר ממה שהוא מקרי, הוא סמלי: שלושתם מסמלים אנתו־לוגיות שכל אחת בתחומה ממטלת במינזר אחר של נושאים וכפיות המעסיקים את אלה מבני דורנו, ש־עדיין נוהגים לקחת לידיהם ספר בעל כריכה „קשה". שני הראשונים תחו־מים — בעיקר — בתחומי ההלכה, בעוד השלישי מעוגן במוסר היהדות ולקחה.

„עצרות" — הנה מסכת אנתולוגית, המקיפה ב־464 עמודיה את אותם שלו־שת הימים בלוח השנה העברי שכי־נויים עצרת; שביעי של פסח; חג השבועות ו„שמיני־עצרת" של סוכות אשר כשמו כן הוא. מחברו, נתנאל הלוי צלניק (הוצ׳ „תורה לעם", ירו־שלים) מציר בהקדמתו בענוה ה־ראויה, כי זהו „הספר רב התוכן, הכמות והאיכות" וכו׳ וכו׳, אולם אין זה גורע כערכו של החיבור, שהוא באמת כולל ומקיף והמעיין בו ימצא את כל מה שרצה לדעת על שלושה ימים מיוחדים־במינם אלה, הן ב־תחומי ההלכה והאגדה, הן בתחומי המינהג, הפולקלור, גימטריאות ונוט־ריקונים (אם על אלה האחרונים היה המחבר מוותר — לא היה חיבורו נמצא חסר)...

ענין מיוחד ניתן למצוא בסקירה ההיסטורית המתלוה ל„עצרות" הללו ומתארת את מהלכם בזמן שבית ה־מקדש היה קיים: הקרבנות שהיו מקריבים; כהנים בעבודתם, ולוויים בשירם וזימרם, כמו איזכורי הגויים בתקופה השונות, הקדומות והמאוחרות. בסופר על רב יוסף שציווה להכין לו סעודה דשנה („עגלא תלתא") ביום העצרת הוא בחג השבועות, וכאשר נשאל לסיבת הדבר, השיב: „אי לאו האי יומא דקא גרים — כמה יוסף איכא בשוקא" (אם לא אותו יום — מתן תורה — שכתוצאה ממנו למדתי תורה ונתעליתי, יש בשוק אנשים רבים ששמם יוסף...).

ואומות העולם? האם ידועות הן מה משמעותו של חג הסוכות לגביהן? האם שמעו על שבעים הפרים שהקר־יבו ישראל בחג, לשלום אומות העו־לם? מסתבר שלא. וכך שנינו (מסכת סוכה, נ״ה): אמר רבי אליעזר: הני שבעים פרים כנגד מי? כנגד שבעים אומות (לכפר עליהן, שירדו גשמים בכל העולם — רש״י). פר יחידי (של שמיני עצרת) למה? כנגד אומה יחי־דה. אמר רבי יוחנן: אוי להם לעובדי כוכבים שאבדו ואין יודעים מה אב־דו: בזמן שבית המקדש קיים, מזבח מכפר עליהן ועכשיו — מי מכפר עליהן?!

*

ובענין לעניין — בענין דומה אבל שונה זה ספרו של ר׳ נחום רקובר „הלכה יום העצמאות ויום ירושלים". דומה — כי גם כאן יש ... בבחינת מהותם, גדרם ... ימי חג, ושונה — כי ... לא עבדו בקרב שלומי ... את כוף הצירוף ההרותק ... ומקובלו, מנחר הקלוץ ... רחבה של דעות וגישות ... הלכה המחייבים ומקצת ... ונימוקי שני הצדדים עם ... „פרוטרציה" בין הצדדים ... קטה את „יחסי הכתותי" ... כה, הרי זה מסתבר וגם ... אם, כמיהותם של מערלי ... משרד הדתות והמחלקה ... רבית במשרד החינוך ... מוסדות שלטוניים ולא ... המחבר עצמו, מביא ... שונות, אך איננו קובע ... מרבית המאמרים והמובא ... של בעלי הלכה מובהקים ... הרב א. י. אונטרמן שליט״א ... במאמר אחד בלבד, ... „תקיפים" ממנו, מופיע ... מים ויותר) שדבריהם ... הדעת ובכובד־ראש היא ... ולא בסגנון ה„זבנג וגמר" ... באחרונה שכיתה גם ב ... בעצם עריכת קובץ ... מעשה חלוצי ומכאן ... שבו, אם כי ברור שהו ... ולא נשלם וככל שהוא ... מלחצי הרדיפות והחקי ... בסופו של דבר לסיכום ... דעת כל אלה, שבכתום ... ניק להי אייר אפי ש ... „חג סמישי האלסטיק" ... של „כתר ועצם ירדי" ... הוכיחו עצמם כהרי־סכנה.

*

אין אני יודע מדוע ... המצויין של דב רוזן (לו ... חמישית!) „עץ הזית" ... ענינו הפצת הודעה ... ידוע כי המובה „זוי אינ ... ברחובותינו ובבר אמר ... ז״ל, כי התורה ניתנה ... ש„היא ניתנה בשופט ... מחבר האנתולוגיה ... (שכבר תורגמה לאנגל ... מרבית כאן תורה בספ ... מה, דוק: „מרביך כגי ... מה אין כאן, בספר ב ... גדול זה, המחזיק 240 ... הכל, בכל. ב־52 פרקיו ... סכנקרטיה כול תורק ... התורה); מדבר בגננות ... (פורטוגזיה) ומעלה ע ... כיפה הזרונה, שהוא ביצ ... כל בימי אבותינו". ה ... עממי הגאולה, על הגדו ... „תרבת האומה, על דת ... על תורת ותרבות וה ... כשלהי הספר — ניבון ... דרדושי־לשון, כהם מן ... קריא, „בענין, מאלף, מ ... עינו. יוסיף „עיני" ל ... והא יהיה ל„עץ הדר"...

שיח אגדה

מאת ד״ר מנחם נהרי

„שיח אגדה", מאת שמחה רז, הוצאת ספרית „מעריב", תל־אביב, 308 עמודים, תשל״ד.

א.

מאז ומתמיד שימש שיחם של חכ־מים תהום של עיון ומקור של השראה לבני עמנו בארצם ובשבותיהם. בשיח הגיג זה מצוא כבאו את מסכת הנוהה של האומה, את תמצית מורשתה הרו־חנית, כהללו מוצגות ומפורשות בפנים שוהלות, במבט מפוכח, ומתוך האירה קיים עבה כן הסבר הבאה.

תרומה חשובה להקנייתו ולהנחלתו של אוצר רוחני בלתי נדלה זה לבני העם על שכבותיו השונות הוא הספר החדש והחדור „שיח אגדה", פרי עטו של הסופר שמחה רז, שיצאו לו מו־ניטין בפרסומיו הקודמים בתחומים אלה, ובעיקר בספרו הנודע „איש צדיק היה" — מסכת חייו של הצדיק באדם, ר׳ אריה לוין זצ״ל.

הספר „שיח אגדה" פורש לפנינו את עולמה של האגדה כשזו משלבת את אברותיה הגיגיה בסדרי פרשיות התורה הנקראות לשבתותיהן ולמוע־דיהן, ובשלימים הדברים — דברי התורה כמו גיטא האמרי האגדה מאי־דך גיטא — אלו את אלו, ויש בשילוב ובהשלמה אלה משום אספקלריה מאי־רה שלא שני פנים: הפן האחד — העשרתם והעמקת ביניהם של דברי התורה; והפן האחר — קריאתם של כתובים אלה בעורך של בעיות הדור ובאורעות התקופה, בחינת „מעשי אבות סימן לבנים".

ב.

54 הם פרקי הספר, כמנין פרשיות התורה לקריאתן, פרק פרק ופרשתו, פרק פרק ועניינו המיוחד לו, פרק פרק ולקטו המסורי המשוקע בו.

האגדה פונה אל האדם ומרכז כציר־בית באדם. וכך פותח המחבר בעיון הבראשית — האדם נזר הבריאה, וזה לשונו: „מה נפלאה יצירה אלוהית זו ששמה אדם, שהיא הגדולה בפלאי הבריאה! שהרי נברא האדם בביכול בצלמו ובדמותו של בורא העולם ובי־כולתו נגנז ניצוץ אלוהי".

אולם, מבליט המחבר, שני יצרים לו לאדם, היצר הטוב והיצר הרע. האחד, כביכולו — בנין ותקומה; האחר — סתירה וקלקל. ועל האדם לכבוש את יצרו הרע, להכניע אף להכירו ליצר הטוב.

האדם שכבה עליו להגביר את רג־שות הקדושה עבו, להשרות אהבת אמת ועריכי אמה בנפשו ולהציב לנג־בם עיניו את דמותם של אנשי מופת כמשה ואהרן, שהיו אוהבים זה לזה ומכובדים זה לזה. שבשעה שנטל משה את הכלכות ואהרן כהונה גדולה לא קינאו זה לזה אלא היו שמחים זה בגדולתו של זה וזה בגדולתו של זה (עמ׳ 88).

ג.

הקנאה של חברה תלויה לא במעט במצבים ובמעיכותיהם של מנהיגיה. לי־כונית ע גדשים חז״ל במקומות רבים, על המנהיג להיות ... שולם, אוהב בריות ... לת. ולבקשותיו, סורח את ... למענו, שהרי לא ערוה ... עבודות יש כאן (עמ׳ 3...

המנהיג בישראל צריך ... שסובל על אחד ואחד לו ... לצאת לפני המחנה, ל ... ולמופת באורחותיו ובב ... אמרו רבותינו: „אשר ... שלא יהא עושה כדרך ... שים, שהם מוציאים לו ... להם בתוך בתיהם אלא ... לפניהם" (עמ׳ 302).

הכמינו ז״ל מייחדים ... רק על עם ישראל אלא ... ישראל, קדושת הארץ, ... כות צבאותיה, העוסק ב ... הנוטע בה ומיישבה, ... הוא עוסק: „רבי יוחנן ... אומר: אם היותה נטיע ... ויאמרו לך: הרי לך ... ונטע את הנטיעה ואחר ... בילר". יתר על כן: לשב ... ארץ ישראל והירו זכב ... בתים אפילו ביבבה (עם ... ארץ ישראל לעם ישרא ... והפחד כאחוז ביעקב ... לא היו אלא בדרכו ל ... „כיון שבאו בני יעקב ... היו מראין כוחן וישרן ... כוחה של ארץ ישראל ... הפחד מתוך הלב המקנה ... והרגשה של שלוה נפש ... (עמ׳ 56). וידעו הכבינו ... המלחמה וההגנה על האר ... בי הספר נתנו דעתם: ... כה לספר, אפילו לא ... עסקי נפשות אלא על ... וקם, יוצאים עליהן בכל ... לים עליהן את השבת" (...

ד.

ברם עם כל זאת, יודע ... כי עבודתו של העם, ... מעניבה, כותניה לא ... הגוטני, התומרי, בכתו ... הכרתו העצמית, בתצנוו ... סביבה. וראיה לכך מפ ... לים: „הרגלים טוענים ... לעלות על העם כי חזק ... כלומר הארץ טובה, הג ... בה בשפע, הפרים גדולות ... נו קטנים מדי, ואלו כלב ... כהם: עלה נעלה וירשנ ... יכול נוכל לה. ובנו תלוי ... דורש לענייננו המודרש: ... קב״ה ותורתי צליה (כלומ ... מקפיד על כך שאתם או ... תם כתבגים בעיני שבבכם ... היינו בעיניהם (איכי מ ... 207).

חזו אלה נכים קטנים ... אגדה. אכן, בקראנו בספ ... הטמר בשלל תמונות וצי ... בספה קלילה, רהיטה (... יכולים אנו לחזור על ד ... „בריה כרווה היא — הל ... פתוך הספר לא בבהרה ה ... (ירושלמי בר״ה). וטל ... המחבר.

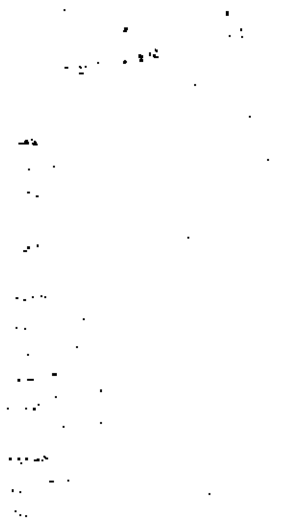

...אן דוד במוזיאון ת"א

מאת רחל אנגל

...וקטלוג — היפה מאד — ...ת ז'אן דוד פותח ד"ר גמה ...דברי שכותרתו — „ז'אן ...צייר, רשם, גרפיקאי, יוצר ...ויטראז'־קיר". אפשר היה ל־ כותרת זו ולהוסיף: „...יוצר ...קיר, היטראז'ים, וציורי־קיר־ האריח־קרמיקה", ועדיין לא ...את שפע הנושאים עיסוקיו. ה־ ...ם, האמנותיים־שכושרים של ...ה. אך אם קבע כותב פתח־ ...ת התואר „צייר" בהתבונן ב־ ...שיטת תאריך של ז'אן דוד,

המוזיאון בכל שלוש קומותיו את הע־ רוכת ז'אן דוד, נדמה לו אולי ברגע הראשון שנקלע לאחת מתערוכות ה־ סוריאליסטים המוכרים. הנה, למשל, באולם התצוגה הראשון תמונת השמן הגדולה „האש": בתים בהים, אדום, ירוק, ואש לבנה, כולה ענן אחד גדול, מסולסל־מפותל, צומחת מתוך הגגות. בהמשך הסיור על פני הציו־ רים, יישמעו גם טונים מן הזמן הפוסט־סוריאליסטי, אף שמץ של ניאו־ריאליזם: — בתמונה „הילולה", למשל — שולחן ערוך ושבעה ראשי ...שים של גבם יושבים אליו, או עליו, ...זר של עלים אפורים מקשט את לוח

עגנת־האש הלבנה — הטעם בתמונה „שחפים על ים סוער". חוזרת ושבה גם דמות האשה המופיעה בשתי מה־ דורות כמעט־זהות המצויירות מין תרגיל של החוזר המטושטש מול הקונטרסט, הצריף והחד. ב„קומפו־ זיציה עם עלים יבשים", אשר בה דמויות הנשים וזוהרות, משומשמות ולצומתן מציירים העלים הירוקים מחושיים מאד, פלסטיים־דעננים, ד הם מפתים לגעת בהם — אלמלא היו ריאליסטיים כל כך, „פוטיים" כל כך, כמו עשויים ומכוח ירוקה־ שקופה.

ברבות, מתמונותיו המוצגות כאן מגיש ז'אן דוד לצופה בדיחה פרטית קטנה ב„מסגרת התמונה" הוא כמו מתלוצץ על חשבון התמונה, שהוא אדונה ועושה בה כשלה על רוחו, ועל חשבון המסיבה המביאה אותו ליצירת תמונות כאלה, ועל חשבון... עצמו. המוצא את עצמו מצייר תמו־ נה, ומתקין לה מסגרת, ומעצב את פני המסגרת בטקסטורה שהיא מעין הטקסטורה של התמונה, והריהן מנהלות כעין־דו־שיח — „התמונה ומסגרתה לשומתה.

„הסעודה האחרונה" הוא שמה של תמונת שמן, מגדולות־המידה שב־ תערוכה. ראשי הגבם המלבביים, ש־ אליהם כבר התוודענו קודם לכן, מוסבים כאן לאחר הסעודה. מפה לבנה, וצפרים חומות אוכלות לחמ־ ניות חומות שנותרו על המפה מן הסעודה, אבל המפה הלבנה אינה פרושה על פני שולחן, אלא על פני גגות בתים.

קומת התצוגה העילית של הביתן מלאה כולה ברישומי העפרון, הד־ יו, והפסטלים למיניהם. בתוחם זה אין ז'אן דוד מגלה את כוחו לרא־ שתות, אך טוב לשוב ולהגות מן היצירות הקטנות האלה, שרבות בהן פנינים של שכלול ושלמות. „דיוקן עצמי", למשל, עשוי בקוי עפרון רכים, דקיקים. בעצם אין זה אלא הצי־דיוקן, כלומר הדיוקן נראה כאן אן־פאס, אולם ז'אן דוד צייר רק את מחצית הפנים, ויצר מעין פרו־ פיל חזיתי. רישום של דיו „הנקרא „פרופילים" מעצב גוש של ראשים הנהפכים לצפרים, ולהיפך. רישום אחר, עשוי בעט ודיו, הוא דומה כמעט לתמונה „פנים" שמו, ועצבו בר שתי דמויות, גבר ואשה, כנראה, בצורות כמעט גיאומטריות.

„סיפור־יונה" הוא סיפור צבעוני קטן (פסטל שמן), באווירה רומנטית, כחולת, ורוד וכתום. ותמונת „דגי" צבעונית קטנה ותמונות דגים רבים אחרים, חלקם בצבעים, חלקם שחור־ לבן.

אינך יורד מן הקומה הזאת בלא לשוב ולהימשך אל כמה מרצ"ים מרוקים שבאולם התצוגה למטה. כמו תמונת „צפרים שחוזרות על העוף" בה מעלה ז'אן דוד אווירה קצת חול־ מנית, שקטה: סירות עוגנות בים הצפרים. המשרות רוח מרוקים של ימים ואוקיאנוסים עם ריח בית יבש־ תי־הם גם יחד. הנושא חוזר גם בכמה תמונות אחרות, „סירות וסלע אפור", ועוד.

היוצא את הביתן ישים לב אל שני שטיחי־קיר גדולים ומרשימים התלויים באולם־המבוא בקומת הק־ רקע, „קיץ אדום" ו„הסעודה". שטיחים תריפי צבעים אלה נארגו על פי ציורים של ז'אן דוד.

ז'אן דוד — פנים — רישום

...זעם יפה: הטעם יותר מאשר צעמים הקדומות מופיע ז'אן ...כ הקול כצייר.

...וכת־יחיד זו, רבת ההיקף, ...פניגו האמן את יבולו בשני־ ...אחרונות, לא־פחות מאשר ...שבעה בד־שמן (מהם בגד־ ...כדי 195:130 ס"ם), וכן מיב־ כמה עשרות רישומים בעפ־ ...דיו, תמונות קטנות בפסטל ...בניקה מעורבת של פסטל־ ...פסטל־וקולאז'. לאחר השורה ...של עבודות שעשה ז'אן דוד, ...בתן הזכיה את יכלתו, את ...מו — העבודות הקודמטיביות ...ו שלו באניות־הנוסעים היש־ „שלום", „מולדת", „ירד־ „ואאודור הרצל", „ישראל". עבודותיו במטוס אל־על, ב־ ...גסתי המלון הגדולים בארץ, ...צבורי שונים, הכרזות היש־ ...ולו, וכו', וכן הציורים והצי־ ...שהציג בתערוכות יחיד וב־ ...תקבוצה מרובות במרוצתן ...רות שנות יצירתו, לאחר כל... ...זמה, שאף זה עתה, באמצע השביעי לחייו, מגיע ז'אן ...בגרות כצייר, מבשיל האמן ...התמונות לשמן. ...ר היום בביתן רובינשטיין,

השולחן התום; או תמונת ה„צירופי־ שתי דמויות נשים, זו מול זו, שתיהן בעלות פרופיל כמעט זהה. בתמונה ששמה „להיהי" חוזר בעצם מוטיב ה„הילולה" (ורש ההומור של ז'אן דוד פותח כאן פניה קלה אל ה־ סורקסטי שלא כדרכו). אולם כאן „ראשי הגבמי השבלונים נתרבו עד מאד, הם מופיעים פתאום בסך, שו־ רות שורות.

איזו נוסטלגיה אל האמנות העתי־ קה מרחפת על פני התערוכה. היא מצאה ביטוי בתמונות כגון זו הנק־ ראת „בנוניות", למשל.

אך מיד אתה נתקל בצמד תמונות המחזיר אותך אל הקרקע. האחת שמכנה צמצמה אישיותו של ז'אן דוד, זו של ההומור הנבוך, הכמעט־תמים, השמח בחלקו, שאינו מבקש למתוח ביקורת אלא לקבוע עובדות, במבט קורץ ובחיוך הנוגע להלצה פרטית קטנה. צמד התמונות מראה את ז'אן דוד בשני גלגולים: התמונה האחת — אוטופורטרט, נוסטלגיה, הוליוה מעליה, — פורטרט של דג. (ז'אן דוד טוען, כי באחד מגלגוליו היה, בלי ספק, דג, ומכאן גם אהבתו ה־ גדולה אל הים). זהו כעין „ממל מסתלי" של בעל התערוכה.

בהמשך הסיור נקרית בדרכך שוב

במוזיאונים ובגלריות

תערוכת בכורה

צבי שנער, לשעבר חבר עין־הוד, תלמידם של ז'אן דוד, ינקו, גרוסברד ורוזנבוים, מי שלכותו גם שנת הש־ תלמות ב„ארט סטודנטס ליג" בניו־ יורק, פתח עכשיו את תערוכת ה־ יחיד הראשונה שלו בגלריה ישראלס, והוא קרא לתערוכתו בשם „מבואות". מוצגים כאן ציורי שמן על בד, רו־ בם מרובעים קטנים כמו למשל „מים עולם", שבו עירום אשה, כולה ב־ צבע כתום להט, פניה פני מילצת, מעין מכשפה צעירה הלוטשת עיניים מלוכסנות, ושני גושי שיער אפור־ שחור־כחול גולשים לשני צדי פר־ צופה; הרקע — דשא ירוק ואורג־ מנטים דמיוניים שונים המעוררים רושם של תפארות גן העדן, וה־ „מיסי" השוכנת בו היא כעין גלגול, כנראה, של חוה אמנו.

שתי מטלצות צבעוניות קטנות מקרמות את פניך בכיור „מגינה ומתולי", בתנוחות פנטסטיות, בלתי־ אפשריות. „דבר אלי בפרחים" הוא אחד הציורים האחרים, הזרקסטים, בנוסח הניאו־אכספרסיוניזם. בציור „היהפה" חוזרת אלינו מים עולם, דמות האשה הערומה, אך הפעם בגבע גופה כולו בירוק־של־רעל. ציור ה„תפוחיים" הוא מין התחכמות בעלת גן אירוטי, שני התפוחים מונ־ חים על הארץ, דוממים, ואליהם מישרים את מבטם המדובב שני שד־ יה של אשה ערומה. כהדיאציות שונות חוזרת דמות האשה־בעירום בקומפוזיציות למיניהן, ב„הוא־והיא" היא — בגבע חום־להט ואגרטיבי, לעומת ה„הוא" המיותר־הדרדר המש־ פיל עיניו ארצה. ב„אמהות", ב„היא ומחשבותיה" ב„שתי ידידות" ובאו־ רות, המזכירות זכרון־מה את ציורו של ז'והר שמש.

רישומי אמן צעיר

מאת נעמי בנצור

...ת דבל בעין־כרם מוצגת עתה ...בודות של יפתח ברקין, אמן ...ן קיבוץ גבת. הוא סיים לפני ...את לימודיו בבי"ס בצלאל ו־ ...בר לקח חלק במספר תערו־ ...בוציות. ברקין היה בעבר ...של רפי לביא ועתה, כפי ...מעיד על עצמו ומעיבוד יצי־ ...השונה מהשפעתו והחל לפ־ ...ך משלו.

...היצירות המוצגות בתערוכה ...בעפרון בלבד. ברקין מוכיח ...בעפרון עד כדי הפקת דקויות ...ם מפתיעים, הן מבחינת ה־ ...ת (הניואנסים הדקים שבין ...וחור) והן מבחינת האפשרויות ה־ ...של פני השטח ביצירותיו. יצי־ ...3 מדגימה היטב שליטה זו. ...זו הוא מביא לידי עימות ...בדים: הרובד העליון נראה ...ראשון כצילום רגיש של ענ־ ...מבט מקרוב ניתן אולי לראות ...ת המעורפלות בגווני אפור־ ...צאה של עבודת קולאז' או ...מכחול עדינות בצבעי־מים. ...לגלות כי האפקט הושג באמ־ ...עפרון בלבד. הענגים הללו ...על פני משטח הנראה כאילו ...בפוס על גבי נייר מחוספס. ...שחורים בכרתקים שונים הם ...המלאכותי, המפר את מה ...כצילום או כציור במספר ...סכביים, של גוף טבעי. כ־ ...סכנית ומבחינת התוכן כאחד, ...המוצא בציוריו של ברקין ...מתח שבין קו ונקודה. (בכך ...ציורו אל זה של אריה אזן). ...ואף אל הנקודה או הכתם אך ...וקע בה. הוא הכיד ינוע הל־ ...הנקודה הבאה. התנועה ה־ ...טקת ואותן נקודות־עגינה ...במרוקים שונים, יהפים מק־ ...ימי בתוך היצירות עד כי הן ...לעתים כתרגום של מקצבים ...כתב. העובדה כי ברקין הוא ...שכלה מוסיקאלית (שהתמחות ...ים קלאסי) אך מחזקת את ...של נסיון, אולי לא ביוד־ ...הגיע לנקודת־מפגש בין הצד־ ...האמנות הפלאסטית.

...הנטיין לחלקי גוף טבעי — ...אפיין של רוב היצירות מופ־ ...המאבק ביצירותיו הוא בין ה־ ...הדינאמי, הכורש והמעשור־ ...לעתים, כבציור מס' 6, מצטר־ ...הקיים והנקודות לרשת דמוית ...וכביש. ה„צללית" של הקיים ...זה על פני הרקע מעניקות לו ...איות רבה כאילו הוא נמצא ...ה מתמדת. לא תמיד התנועה ...איטית ושקולה. לעתים (כב־ ...(מס' 21) וגציים קיים דקיקים ...לים בתנועה קשתית את הכש־ ...הורגונים ומפירים את המו־ ...ות שלהם.

...ערוכה גם כמה תמונות צבעו־ ...(כדוגמת 2, 4, 9) בהן. הסרה ...סטיות המציינות את העבודות ...המהבה. בשחור־לבן. הצבע גורם למשטחים להיראות גושיים יתר־על־המידה. ב־ כבדותם הם כובלים את המיחבר סולו ומגעים את הזרימה הפנימית. יצירות מן הסוגים האחרונים מכ־ ביעות על שיגור שהול באמן. ניתן למצוא ביניהן רישומים שהם שדיין בגדר הגמצות של מראה־גוף, אך ניתן לגלות בהם פרטים קונקרטיים כגון ומוד־צמיחה או קויי־היקף מוג־ דרים של הר או אבן. זהו שרבוט בעל מקצב פנימי מהיר המעיד בני־ גוד לתנועה האיטית המזוהלת שב־ יצירות הקודמות. מפתיע עוד יותר לגלות בין היצירות האחרונות ציורי נוף דומם בגישה פיגורטיבית בר־ לטת. ציורים כאלה (כדוגמת מס' 14, 15) ברמה רישומית בולטת, מעוררים סקרנות אמיתית באשר ל־ דרך שיבחר לעצמו ברקין בעתיד.

מוטקה בלום בבית האמנים

מוטקה בלום הוא אמן ירושלמי ותיק. למראה עבודותיו שהוצגו ב־ שנים האחרונות נדמה היה, כי הוא נוסה לחזור על מספר מודלים מבלי לפתוח דרכים חדשות. התערוכה הנוכחית

מוטקה בלום — מסכה — אסמבלאז'

שלו בבית האמנים יש בה כדי לה־ דים התרשמות זו. מתגלה בה אמן רב־צדדי המתבטא בטכניקות שונות, ומגוונות — ציורי שמן וסים קולאז', עבודות גובלין ואסמבלאז'ים.

בולטת כאן שורה של ציורי־שמן, 31 במספר, שיש בהם משום נסיון לתת אינטרפרטציה צורנית לפסוקי תנ"ך המקבלים בשבחה של ירוש־ לים. בכל הציורים הללו הצבע הוא היסוד הדומיננטי בעוד שהאלמנט הרישומי אינו קיים. הצבעים מונחים בשכבות על גבי שכבות עד אשר ה־ ציור נראה כתבליט, כורימה צבעו־ נית אשר נעצרה וקפאה במקומה. בחלק מן הציורים הללו, כדוגמת מס' 9 (בטור צורני לפסוק „ירושלים הבנויה כעיר שחוברה לה יחדו") מופיעה ירושלים כמרחב גדול מוקף במסגרות־צבע שאינן סוגרות עליו אלא מהוות מעין שערי־כניסה. ב־ קבוצת ציורים אחרת (כדוגמת מס' 5, 19, 24) מושם הדגש על התנועה. התנועות שעד כה היוו מסגרת כמעט־ דיקוראטיבית מקבלות מימד של תנו־ עה מוערת. הן פורצות את גבולותיהן בתנועה חזה חוויתית, כמעט־חוקס־ גית. קרימה. למבקר בתערוכה, אשר הוזרע על אותו רעיון בוריאציות בלתי־משמעותיות עשויה להלאותו.

צפויה הפתעה למראה שורה של אס־ מבלאז'ים, שנעשו בהם שימוש רב־ דמיון בגרוטאות, חלקי־תכשיטים ו־ חוטי־מתכת. כל אלה כמצורפים ל־ דמויות גדולות, הנראות בחלקן כ־ מוסטמים. מוטקה בלום, אשר למד יצור תכשיטים ב„בצלאל" ועיסוקו עיצוב כלי־קודש, רואה בתשליבים הללו אנטיתזה לדייקנות ולסימטריה הנדרשת בעבודת צורפות. באסמב־ לאז'ים מורגשת ההנאה שבהתפרקות מסדר ומשמעת, המתבטאת ברשות שנוטל לעצמו האמן ליצור צירופים חופשיים, המלווים לעתים נעימה של הומור. בעודת המדיום הזה נחשפות תכונות חדשות באישיותו של האמן.

האמן שחוזר אל עצמו

בנעוריו ברוסיה היה אלכסנדר קי־ פלוביץ' צייר. הוא הקדיש שנים ל־ לימוד ציור ואף הציג את תמונותיו בתערוכות. שנים מספר לאחר עליתו ארצה ב־1940 זנח את הציור, החל לעסוק בייצור צבעים על־פי טכניקה שאותה למד בפאריס, והפך להיות תעשיין מצליח. עתה, לאחר 30 שנה, החליט לנטוש את עסקיו ולהתמסר שוב לציור.

בתערוכת ציורים רטרוספקטיבית שלו, המוצגת בבית האמנים בירוש־ לים, מוצגים זה לצד זה ציורי דומם שצייר בהיותו בן 16 לפי מיטב ה־ מסורת האקדמית הרוסית, נופי פא־ ריס, לונדון, בלגיה, ציוריך בסגנון אימפרסיוניסטי בורדי־כלל, שצייר לעת־מצוא במרוצת שנות החמישים והשישים; וכן ציורי נוף ירושלים מן התקופה האחרונה, שבהם מורגשת התעודדות ועבודה שיטתית ורצינית. המשותף לכל הציורים המוצגים — שכולם צויירו בצבעים שהאמן עצמו יצר.

מאז 1971 מצייר קופלוביץ את שער יפו בעיר העתיקה בירושלים. הוא עוקב אחריו מאותה נקודת־תצ־ פית בימי גשם וחמסין, בשבתות ובימות־החול, בשעת בוקר מוקדמת ואחרי השקיעה. הוא מצליח להעלות ברגישות רבה את השינויים באווירה החלים באותו מקום עצמו הנראה שונה כל־כך בכל אחת מן העתים.

בתקופה שבה הולך האדם ונשחק, בקצב של תחרות בלתי־פוסקת עם עצמו ועם סביבתו, יש משהו נוגע ללב בהיותו של אדם העוצר את גלגל־הזמן ובבלוא הרציצות הזכבות יוצא מן המשחק — וחוזר לעצמו.

פרס שלמה מרק

מטעם מסדר ז'בוטינסקי

(שנה עשירית)

מתוך רצון לעודד מעשים של אזרחות טובה ולחזק את האמונות לעם ולמדינה הכריז המסדר ע"ש זאב ז'בוטינסקי על הענקת פרס שנתי שייקרא: „פרס שלמה מרק". הפרס הוא לציון זכרו של העתונאי שלמה מרק ז"ל — רע־מייסד של מסדר ז'בוטינסקי, והוא נועד לתת ביטוי של הערכה למחברי רשי־ מות מובהרות על נושאים של אזר־ חות טובה ואמנות לאומית, כ־ מטרם בתקנות הפרס.

בתוך תקנות הפרס: א. הפרס יוענק כדי שנה בשנה. ב. סכום הפרס — 1000 ל"י (אלף ל"י). ג. הפרס יינתן בעד כתבה על מעשה אזרחות טובה, נאכנות לאומית או אומץ־לב אזרחי, הראויים לשמש דוגמא להוד ומופת לציבור. ד. הכתבה צריכה להתפרסם בעתונות הישראלית (עתון, כתב־עת, שבון). בתקופה שבין מוערת יום העצמאות תשל"ג (8 במאי 1973) עד כ"ב בניסן תשל"ד (14 באפ־ ריל 1974). ה. הצעות בציון שם המחבר, מקום הפרסום, יתקבלו מהמתחברים והן מאחרים. דיש לה־ גישן לא יאוחר מיום כ"ז בניסן תשל"ד (19 באפריל 1974). ו. לכל הצעה יש לצרף 5 עותקים של העתון או כתב־העת. ז. על הענקת הפרס בטומבי יוכרז ביום א', כ"ז באייר תשל"ד, יום פטירתו האחד־ עשר של שלמה מרק ז"ל (16 במאי 1974). ח. הכתובת למשלוח הצעות: „פרס שלמה מרק" מסדר ז'בוטינסקי, ת.ד. 21174 ת"א־יפו.

למכירה
דחפור ט-69
66A2615
עם בולדוזר ורוטר
לפנות: טל. 03־985513

ספרי סימן קריאה
הופיע
ספר שיריו החדש של
מאיר ויזלטיר
קח

ספר שירה מרכזי בשירת העשור האחרון.
שירה מלהיבה, בהירה וחריפה שאינה נסוגה מעימות ערכים.
מאורע שקוראי השירה העברית העכשווית מצפים לו.
מן הספרים הקובעים את דמות השירה העברית היום.
ספר חובה לכל המעונין בפני השירה היום.

מפעלים אוניברסיטאיים להוצאה לאור, רח' יצחק שדה 34, ת"א טל' 39267
הפצה ראשית: לוני כהן, נחלה בנימין 5, טל' 623693.

הוצאת ספרים אחיאסף בע"מ
רח' יוסף נשיא 13, תל־אביב, ת.ד. 4810, טל. 283329

מילונים שהופיעו בהוצאתנו

מילון עברי־שימושי מאלף עד תו
אוסף שקול ומחושב של מילים שימושיות בחיי יום־יום ובספרות של ימינו. החומר נערך והושלם לפי צורכו של המשתמש, לאור התפתחותה של הלשון העברית בשנים האחרונות. 640 עמודים
המחיר — 40.— ל"י

מילון חדש עברי־צרפתי
מאת מרדכי מ. כהן
מילון חדש זה, שכולם ציפו לו, הופיע לאחרונה וזכה להד נרחב בקרב דוברי שתי השפות. מכיל כ־35,000 ערכים בכ־800 עמודים כפולי טורים.
המחיר — 60.— ל"י

מילון חדש צרפתי־עברי
מאת מרדכי מ. כהן
מכיל כ־35,000 מילים ראשיות ומשתרע על 776 עמודים. המחיר — 40.— ל"י
המילונים של מ. כהן הופיעו בשיתוף עם הוצאת „לארוס" — פריז.

מילון שלם עברי־ספרדי
מאת ד. ירדן — א. קומיי
כ־50,000 מילים וערכים מסודרים בסדר אלפביתי ולפי צורותיהן החשובות. 612 עמודים גדולים, כפולי טורים. המחיר — 40.— ל"י

מילון שלם ספרדי־עברי
מאת א. קומיי
מכיל כ־35,000 מילים ובנוסף תקציר הדקדוק הספרדי בעברית. 432 עמודים גדולים כפולי־טורים. המחיר — 40.— ל"י

להשיג אצל מוכרי ספרים או ע"י משלוח צ'ק להוצאה והמילון יישלח ע"י הדואר.

הופיע בהוצאת „קליטוריס"
חמשירי זימה
מאת אהרון סתיו, אריה בר
איורים: יגאל דר
מספר שכל עיתונאי ישראל מחרימים.
להשיג בחנויות הספרים־או באמצעות הדואר.
שלח 20 ל"י לת.ד. 6302 ת"א והספר יישלח לביתך.
הפצה
מרכז ודרום — „תמוז" טל: 243224, ת.ד. 6302 ת"א
חיפה והצפון — בן שלמה־כלפון הרצל 6 חיפה. טל: 668818.

הופיע בהוצאת „תמוז"
להיות שם
מאת יז'י קושינסקי
(מחבר יצירת המופת „הציפור הצבועה")
סיפור על אדם שלא היה גו דבר וכל אשר ידע על העולם למד מתוך הטלוויזיה והצבעוניות, נהפך בשבוע של אירועים מסחררים למועמד מרכזי במערכת הבחי־ רות לנשיאות ארה"ב. סיפור דמיוני הכתוב בצורה סבירה והגיונית.
הפצה — „בית עליס" קרל נטר 3, ת"א טל: 623959.

מי הוא יהודי?
באם משה רבנו בשטריימל בעל פאות ארוכות רץ השכם בבקר למקוה.
באם הסייס הצנחן והחייל המוסר את נפשו והייו לעם ולמולדת הוא יהודי.
קרא את הרומן של
אריה אוליפנט
אנט
או אהובי הכהן
הוצאת יסוד בע"מ
תל־אביב רח' אלנבי 88
ת"א מנא"ה 16 טל. 615369

במחירי חיסול
8 טון סרטים
דביקים מעצמם
צלופיים בד
גם סרטי כותנה להדבקה בחום תוצרת אמריקאית
טלפון 03—615768
בשעות הבקר

מחבר מעונין במשקיע להוצאת כתב־יד
בעברית או בתרגום כאן או בחו"ל.
„פולקגייט הישראלי"
ת.ד. ת"א ת"ד 2284

הוהג.
הצטרף למפיצי
חיילים־טרמפיסטים

בהוצאת מורשת בית־עדות ע"ש מרדכי אנילביץ' ו„ספרית פועלים"
ילקוט מורשת חוברת י"ז
כתב־עת לתיעוד ועיון
מן התוכן: י. באואר / לאור יום הביקורים; א. קובנר / מיפגש מעבר לחשיכה; ה. קטורגיינה / יומן קובנה (1941—1942); מ. פומרנץ / קובל ערב הכיבוש הגרמני; זאב גלבר / המדיניות הציונית והסכם ההעברה 1933—1935; תעודות; ספרים.

שלום חולבסקי
עיר ויער במצור
סיפורו של מרד ציבור יהודי, מנותק מהעולם (ניסביז'), מול האומה וההכרעה. קומץ צעירים מתנועות נוער חלו־ ציות וחצר שלהם הלב: למרות. מרד יהודי ראשון על אדמת פולין הכבושה. המחבר — ממארגני המרד וממפקדי הפרטיזנאים מספר את הקורות הישומי רוזיים והיה אישיה צוה. מלווה תמונות ותעודות.

דוד יוכבידוביץ־כהני
גלגול מחילות
מחבר הספר הוא מהשורדים שניצלו. מגיע והגיע. איש פלונים, מורה ותיק, בהוראה ראה יעודו וטיפח אהבה למסורת ישראל. התפוכות הגורל היהודי בשואה ואחריה טילטלהו ברחבי אירופה. ואת אשר עבר עליו וראה בדרכו הארוכה והמפותלת רשם בטוב ובמשפטים לבביים וזכר לטלטולי אדם מישראל לעת תהפוכות העתים.

בית ההוצאה של אגודת הסטודנטים אוניברסיטת ת"א
הופיע!!
פרקי קריאה בהערכה של תוכניות לימודים.
בעריכת אריה לוי מבית הספר לחינוך אוני־ ברסיטת ת"א. למנהל, למורה, לסטודנט ולכל אדם העוסק ומתעניין בחינוך.
ספר חובה
המציג מבחר מאמרים הזורעים אור על ההשקפות, התאוריות והדגמים המכוונים את העבודה המעשית בתחום הערכת תוכניות לימודים.
להשיג במפעל השיכפול ת.ד. 39287
טל. 410351 ת"א. המחיר 9.50 ל"י

הוצאת „קדם" בע"מ
קרן היסוד 5 ת.ד. 7343 ר"ם
הגדת סאריבו המפוארת
עם מבוא מאת פרופ' ב. רות —.180 ל"י
מסכת תענית
מהדורה מדעית ע"י פרופ' מלטר,
צלום מהדורת מי־יורק תרי"ץ —.45 ל"י
ANTIKE SYNAGOGEN IN GALILAEA
מאת: Heinbich Kol & Carl Watzinger
ספר יסוד בארכיאולוגיה של ארץ־ישראל
עם מבוא מאת ד"ר אשר עובדיה —.180 ל"י

אטלס „עדי" 1973
כרך א' 350 עמודים 25×35 ס"מ
מפות גדולות ממדים
סקיצות מפורטות על כל מדינות העולם
כרך ב' 180 עמודים 24×34 ס"מ
„מידע גיאוגרפי" מילואים, עידכונים לסקירות שבאטלס כולל:
נתונים גיאוגרפיים לפי נושאים, ישראל במספרים 1973, גדולי עולם בייצור ובהפקה, אינדקס הישובים בעולם, 35,000 ערים וישובים במפתח אלפא־ביתי המאפשר למעיין למצוא את מבוקשו בקל.
הדפסת פאר ב־5 צבעים. כריכת בד מעולה. בחנויות הספרים או באמצעות הדואר במחיר מיוחד בחדש מרס בלבד.
—.95 ל"י בלבד במקום —.125 ל"י.
— ● —
לבעלי מהדורות קודמות של אטלס־עדי ואטלס ידיעות אחרונות על ידי רכישת „מידע גיאוגרפי" הנכם מעדכ־ נים את האטלס שברשותכם, מוסיפים לו אינדכס והופכים אותו שוב לאטלס מעודכן.
מחיר מיוחד של „מידע גיאוגרפי" המעודכן לבעלי אטלס „עדי" ואטלס ידיעות אחרונות —.25 ל"י בלבד.

לכבוד
סוכנות ברונפמן
רחוב צ'לנוב 2 תל־אביב
שלחו נא לי תוך 14 יום את אטלס עדי עם מידע גיאוגרפי 1973.
הנני מצרף המחאה/המחאת דואר על סך —.95 ל"י.
השם .... ת.ז. ....
הכתובת ....
מקום העבודה ....
טלפון .... התאריך ....
חתימה ....

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

לימודים

חינוך על־יסודי · בי"ס לאכסטרנים · בגרות • • • רדיו אלקטרוניקה · פקידות · חשבונאות • •

בית ספר לאכסטרנים מישלב

סניף תל־אביב
בפיקוח משרד החינוך והתרבות

חייל משוחרר נצל את זכותך - להשלמת בחינות הבגרות חינם

חיילי מילואים, המעוניינים להשלים את לימודיהם התיכוניים, ששרתו 75 יום בצה"ל זכאים ללימודים חינם, במימון משרד החינוך והתרבות.

כיתות חדשות נפתחות בחודשי מרץ - אפריל

נא להביא תעודת חייל משוחרר.
ייעוץ והרשמה במשרדי מישלב:
תל־אביב: רח' ויצמן 53, טלפון 263185, שעות 8—14, 17—19
כן נפתחות כיתות חדשות בסניפי מישלב
חיפה: רח' שבתאי לוי 26, טלפון 520797, שעות 8—11, 4—7
ירושלים: בי"ס כי"ח, רח' כל ישראל חברים. שעות 17—19
חולון: בי"ס רביבים, רח' השומר, שעה 17—19
נס־ציונה: מועצת פועלי נס ציונה, שעות 16—18
רעננה: מועצת פועלי רעננה, שעות 16—19

חיילי מילואים שטרם שוחררו יכולים להתחיל לימודיהם בכתב ולהצטרף לכיתות עם שחרורם.
פרטים והרשמה: מישלב, ת.ד. 373 תל־אביב

משרד החינוך והתרבות
המחלקה להכשרת עובדי הוראה

בית המדרש הממלכתי למורים לגננות - נהלל

מודיע על המשך ההרשמה למסלולים הבאים:
1. גננות
2. מחנכות לגיל הרך
3. מורים לבי"ס יסודי + התמחות ב: חינוך מיוחד / טבע וחקלאות / יהדות והומניסטיקה
4. מורים לחטיבת־הביניים

תלמידי מבלול המגמות להשי"ב ותלמידים אחרים שירצו בכך ילמדו את מקצועות ההתמחות שלהם במכללת עמק יזרעאל „אהל שרה", הקשורה לאוניברסיטת חיפה.
לימודים אלו יוכרו ע"י האוניברסיטה כחלק מן הלימודים לקראת תואר ראשון, ויאפשרו מתן דרגת „מורה מוסמך בכיר" ע"י משרד החינוך והתרבות.
ליד המוסד קיימת פנימייה.
לתלמידים שיתקבלו יאושרו מלגות והלוואות בתנאים בהתאם למצבם הכלכלי.
בוגרים המשרתים שירות צבאי יקבלו מלגה מוגדלת.

אורט ישראל - מבוגרים

למד שפות במעבדה לשונית

נפתחים הקורסים הבאים:
1. **אנגלית** למזכירות בכירות ב־17.3.74
2. **צרפתית** מדוברת ב־24.3.74
3. **ערבית** למתחילים ב־25.3.74

הלימודים מתקיימים בשיטה אור־קולית, בשעות הערב.
פרטים והרשמה: ת"א, שדרות דוד המלך 39, טל. 267436, 264193
כל יום בין השעות 8.00 בבוקר עד 7.00 בערב. יום ו' עד שעה 1.00

אולפן עקיבא נתניה
מרכז ללמוד השפה העברית, תרבות ישראל וידע הארץ.

משרד החינוך והתרבות
המחלקה לחינוך מבוגרים

תיירים, עולים ותושבים
אולפן לעברית - 9 שבועות

פתיחה: 15.4.74

* כתות למתחילים ולמתקדמים.
* 4—5 שעות למוד במסגרת כתתית.
* פעולות חברה ותרבות באוירה ישראלית.

האולפן מתקיים בתנאי פנימיה במלון הדר.
תושבי נתניה והסביבה מתקבלים כתלמידים אקסטרניים.
פרטים והרשמה: אולפן עקיבא נתניה, חבצלת השרון
טל: 053—24506.

המזכירות האקדמית
מודיעה על

פתיחת ההרשמה של מועמדים לשנת הלימודים תשל"ה (1974-75)

לפקולטות ולבתיה"ס דלקמן:
* מדעי היהדות
* מדעי הרוח
* מדעי החברה
* משפטים
* מדעי הטבע
* בית הספר לעבודה סוציאלית
* בית הספר לחינוך
* שלוחת האוניברסיטה באשקלון
* שלוחת האוניברסיטה בעפולה
* שלוחת האוניברסיטה בצפת
* שלוחת האוניברסיטה בעמק הירדן
* קורסים אוניברסיטאיים בנתניה

טפסים ופרטי הרשמה ישלחו לכל חורש לפי פניה בכתב.
נא לפנות לפי הכתובת — המשרד לקבלת תלמידים, אוניברסיטת בר אילן, רמת גן.
המתענינים בשלוחות באשקלון, בעפולה, בצפת ובעמק הירדן, וכן בקורסים האוניברסיטאיים בנתניה, מתבקשים לפנות לפי הכתובת — משרד השלוחות, בנין ההנהלה, אוניברסיטת בר אילן, ר"ג.

— מספר המקומות מוגבל —

ההרשמה נפתחה ביום ששי, ט' בשבט תשל"ד, 1.2.74, ותסתיים אי"ה ביום א', ח' בניסן תשל"ד, 31.3.74.

השכלה אקדמאית בכתב

לקראת תארים אקדמאים B.Sc. B.A. של LONDON UNIVERSITY

גם לחסרי תעודת בגרות

בתנאים מיוחדים
מנהל עסקים * כלכלה * סוציולוגיה * מדעי המדינה * חשבונאות ומימון * משפטים * מתמטיקה * גיאוגרפיה * היסטוריה * פילוסופיה * אנגלית * צרפתית * שפות שונות.
* התארים האקדמאיים המוענקים על ידי אוניברסיטת לונדון מוכרים ע"י כל אגפי ממשלה בארץ וכן באוניברסיטאות ברחבי העולם.
* הבוגרים זכאים להמשיך בלימודיהם לתואר שני בכל האוניברסיטאות הנ"ל.
* ההכנות נערכות בהכוונת המועצה הבריטית BRITISH COUNCIL.
ידיעון (חינם) יישלח על פי פניה לת.ד. 11030 תל־אביב או לטלפון 247296
שעות הקבלה: כל יום בשעות 9—1 בצהריים בימים א', ג', ה' בשעות 5—7 אחה"צ במשרדי WOLSEY HALL OXFORD, ת"א רחוב בר כוכבא 28 (ע"י כבר דיזנגוף).

לנרשמים לקראת המועד השני לפתיחת הלימודים האוניברסיטאיים תוענק הנחה בגובה 10% משכר הלימוד. גמר ההרשמה 24.3.74

בירושלים

נפתחים הקורסים הבאים:

הכר ושמור מכוניתך ב־17.3.74
קרמיקה ב־20.3.74
שיזור פרחים ב־19.3.74

בדבר פרטים לפנות לרח' יפו 68 (בית סולכור) טל' 226455, כל יום בין השעות 08.00 עד 19.00, ביום ו' עד השעה 13.00.

אורט ישראל — המכון להשתלמות מקצועית משולבת — משרד העבודה

טכניקום

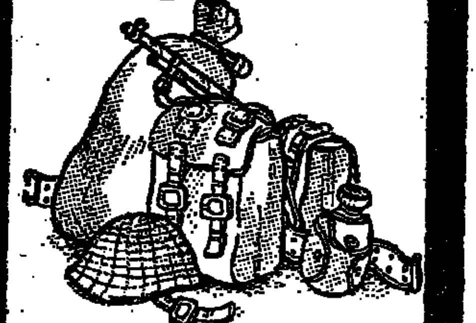

חייל מלואים

נצל זכויותיך לפי חוק חיילים משוחררים!
למד בקורסים להכשרה מקצועית
בפקוח משרד העבודה
ללא תשלום שכר למוד!

* אלקטרוניקה+טלויזיה
* אלקטרונאים מוסמכים
* חשמלאים מוסמכים
* שרטוט בנין ומכונות
* עיצוב פנים-שרטוט
* הנהלת חשבונות

חיפה הרצל 44 • ת"א בן יהודה 28

יש לך מכונית?

למד להכיר אותה, להתגבר על תקלות בדרך, לשמור על פעולתה התקינה ולהאריך את חייה.

בקורס
„הכר ושמור את מכוניתך"
במחוז ת"א והמרכז

תלמד

איתור תקלות ברכב, תיקונים קלים, חלקי חילוף וחומרים, אפשרויות ביצוע של כיוונים ותיקונים קלים, טיפול מונע ברכב.

פרטים והרשמה:
במחוז ראשי — רח' דוד המלך 39 ת"א; טל' 267436,
במחוז המרכז — רח' בגרשוב 66, טל' 226795, 225690
ירושלים — רח' יפו 68 (בית סולכור), טל' 226455.
חיפה — רח' הנביאים 20, טל' 666182, 664671.

אורט ישראל — המכון להשתלמות מקצועית משולבת — משרד העבודה

למד תכנות IBM בביתך בזמנך הפנוי

אנו נכשירך במתכנת אם בביתך בזמנך הפנוי. הודות לשיטה האמריקאית המתקדמת המוכרת לכל אחד - למדו עשרות אלפי גברים ונשים בעולם כולו את מקצוע התכנות בביתם.
המכונים האמריקאיים יציידו אותך בידע הדרוש, ישלחו אליך את חומרי העזר השונים, וידריכו אותך בכל דרך מחשב IBM 360 העומד לרשות המוסד.
לימוד שלוש שפות תכנות, אסמבלר, קובול, ר.פ.ג.

לקבלת פרוספקט חינם בלי מבחן בפסיכוטכני עצמי להתאמה מקצועית, גזור ושלח במעטפה אל: המכונים האמריקאיים ת.ד. 28124 תל־אביב למעני 7

השם: ______ גיל: ______
כתובת: ______ טל. ______
משלח יד: ______ קיימתי כתה: ______

המכונים האמריקאיים להשכלה בכתב

להשיג בכל חנויות הספרים
קבצי בחינות בגרות

בצרוף פתרונות מלאים
מאת אינג' א. לחמן

במקצועות מתמטיקה ופיזיקה, למגמות הומנית, ביולוגית וריאלית.

הוצאת א. ערמוני, רח' בלפור 4 ת"א, טלפון 612026.

למד רדיו טרנזיסטורים אלקטרוניקה טלויזיה בביתך ובזמנך הפנוי

והרכב לעצמך במו ידיך מקלט רדיו או טרנזיסטור משוכלל

המכונים האמריקאיים להשכלה בכתב בשיתוף עם המכון להכשרה מקצועית יציידו אותך בידע הדרוש וישלחו אליך לביתך את כל המכשירים והחלקים הדרושים לבניה ותיקון.
לבחירתך קורסים בכתב הבאים:
* רדיו־טרנזיסטורים מעשי, כולל הרכבת מקלט רדיו או מקלט טרנזיסטורי.
* אלקטרוניקה ותקשורת, לקראת בחינות ההסמכה של משרד העבודה.
* טלויזיה כולל אנטנות.

לכל גיל והשכלה

לקבלת פרוספקט חינם, גזור ושלח במעטפה
המכונים האמריקאיים להשכלה בכתב
המח' לאלקטרוניקה ת.ד. 28124 ת"א מס' 4
שם ______
כתובת ______

המכונים האמריקאיים להשכלה בכתב

תכנות מחשבים

נפתחים קורסי ערב בתל־אביב • בחיפה ירושלים ובאר־שבע

מתקבלים רק מסיימי 12 שנות לימוד בעלי נתונים מתאימים — לאחר מיון קפדני.
בוגרי הקורסים להכשרת מתכנתים בכירים, יקבלו הפנייה למקום עבודה מתאימים בהתאם להישגיה.

לקבלת פרטים נא לצלצל:
לטל. 739193 ת"א וטל. 669041 חיפה

לכ' המכון להכשרה מקצועית:
ת.ד. 28125 תל־אביב (למספר 111)
נא לשלוח לי פרוספקט על הקורסים להכשרת מתכנתים בכירים.
שמי ______
גיל ______
השכלה ______
כתובתי ______

עיצוב־פנים אדריכלות־פנים

נפתחים קורסי־ערב
בתל־אביב • בחיפה
בירושלים • בבאר־שבע

מתקבלים רק בעלי כשרון ונתונים מתאימים לאחר מיון קפדני.
בוגרי הקורסים יקבלו הפנייה למקום עבודה מתאימים בהתאם להישגיה

לקבלת פרטים נא לצלצל:
לטל. 739193 ת"א ולטל. 669041 חיפה

לכ' המכון להכשרה מקצועית,
ת.ד. 36239 תל־אביב (למספר 3)
נא לשלוח לי פרוספקט על קורסי עיצוב ואדריכלות־פנים.
שמי ______ גיל ______
כתובתי ______

לימודים

• • • גרות · בי"ס לאכסטרנים · על־יסודי · חינוך · חשבונאות · פקידות · רדיו אלקטרוניקה • • •

האם אתה מתעניין בגראפיקה? האם אתה מוכן ללמוד את אמנות הגראפיקה בביתך בזמנך הפנוי? סטודיו "פ" בשתוף המכונים האמריקאים להשכלה בכתב יבחנו בביתך את כשרונך והתאמתך למקצוע הגראפיקה!

לכבוד
המכונים האמריקאיים להשכלה בכתב, ת.ד. 28124 תל־אביב, למס' 77
אבקשכם לשלוח אלי, ללא כל התחייבות כספית מצידי, חוברת הסברה ומבחן אמנות כשרון למקצוע הגראפיקה.
שם ______ גיל ______ כתובת ______

המכונים האמריקאים להשכלה בכתב

משרד החינוך והתרבות — המחלקה להכשרת עובדי הוראה
בית מדרש להכשרת עובדי הוראה — סמינר הקיבוצים תל־אביב

ההרשמה לשנת הלימודים תשל"ה

מסלולי התכשרות — מסלולים תלת־שנתיים:
גננות
מורות—גננות (לגן ולכיתות א'—ב')
מורים לבית הספר היסודי — מגמות: כללית, חינוך מיוחד
מורים לחטיבת הביניים
מורים לחינוך גופני

תלמיד במסלולים התלת־שנתיים פרט לחינוך הגופני — חייב להשתתף בשני חוגים מפורטים להלן, לפי בחירתו, נוסף על החוג לחינוך ולימודי יסוד.

חוגים עיוניים מתנהלים בשיתוף ובתיאום עם החוגים באוניברסיטת ת"א, הם מקנים נקודות זכות לקראת התואר הראשון.

חוגים: ספרות עברית, לשון עברית, היסטוריה, גיאוגרפיה, ביולוגיה, אמנויות

קיבוצי: בכל המסלולים תתקיים מגמה קיבוצית מיוחדת בלימודי החינוך.

מסלולי הכשרה חד ודו־שנתיים:
מחנכות לגיל הרך (מטפלות) — בקיבוצים ובמעונות יום
חינוך יצירתי — למורים, גננות ומדריכי נוער
קורס הסבה לגננות עולות
סיום עצמאים של סמינר הקיבוצים
... למשחק ולבימוי דו־שנתי (שנה שניה חלקית)
... הספר להנועה בהדרכת נועה אשכול.

פרטים נוספים והרשמה בסמינר הקיבוצים, תל־אביב, דרך חיפה, רמת אביב, — ... : 412111/2. שעות הקבלה: כל יום משעה 9.00 ועד 15.00 (פרט ליום ו').

כפר סילבר
KFAR SILVER

בית ספר תיכון במגמה חקלאית וטכנולוגית

מיסודה ובהנהלתה של
ההסתדרות הציונית של ארה"ב (ZOA)

מודיע על

פתיחת ההרשמה
לשנת הלימודים תשל"ה (1974-75)

החל מיום א' - 31.3

מגמה חקלאית: 3 מגמות
מגמה טכנולוגית: מכונאות רכב (4 שנים)
— פנימיה, מעבדות, ספריה, משק, מוסך, בריכה ומתקני ספורט במקום —
רישום תלמידים חיצוניים או לפנימיה במשרד ההנהלה של כפר סילבר ליד אשקלון, טל. 051-3780.

אורט ישראל

המכללות הטכנולוגיות

תלמידי כיתות י"ב בכל בתי־הספר המקצועיים במסלולים מסמ"ת ומסמ"ר א', פתוחה בפניכם אפשרות המשך לימודים במכללות הטכנולוגיות של „אורט", לפני שרותכם הצבאי, לקראת התואר

טכנאי והנדסאי

הלימודים מתקיימים במכללות הבאות:

איזור ירושלים:
המכללה הטכנולוגית „אורט" ירושלים
רחוב הנביאים 42, טל. 225919, 233675
במקצועות: אלקטרוניקה ומכונות

גוש דן:
המכללה הטכנולוגית „אורט" יד־סינגלובסקי, ת"א
רחוב הטייסים 28, טל. 762291
במקצועות: אלקטרוניקה, חשמל ומכונות

המכללה הטכנולוגית „אורט" טכניקום גבעתיים
רחוב גלומב 15, טל. 729795, 729105
במקצועות: בניית מכונות, אוטומציה, קירור ומזוג אויר, בנין ואדריכלות

איזור השרון:
המכללה הטכנולוגית „אורט" נתניה
איזור התעשיה החדש, טל. 053-22922
במקצועות: אלקטרוניקה, חשמל, מכונות, מיכשור ובקרה

איזור הצפון:
בית הספר המקיף „אורט" קרית־ביאליק
רחוב הגליל, טל. 04-727724
במקצועות: מיכשור ובקרה, אלקטרוניקה

הלימודים יתקיימו בשעות היום. המכללה תדאג להשגת דחיית שירות עבור התלמידים אשר יתקבלו ללימודים.

שכר הלימוד — מדורג.

הרישום יתקיים בכל המכללות הנ"ל בתאריכים 10.3.74 — 11.3.74 (יום ראשון ושני).

בדבר פרטים נוספים נא לפנות להנהלת המכללות.

משרד החינוך והתרבות
המחלקה להכשרת עובדי הוראה
בית־המדרש הממלכתי למורים ולגננות באר־שבע
מודיע כי

החלה ההרשמה לשנת הלימודים תשל"ה

במסלולים הבאים:
1. גננות לגילאי 3—6 (דו־שנתי)
2. מורות בכירות לגיל רך (תלת שנתי).
3. מורים בכירים לבית הספר היסודי (דו שנתי). התמחות במדעי הרוח.
4. מורים לבית הספר היסודי (דו שנתי) או תלת שנתי התמחות בטבע.
5. מורים למוסיקה (דו שנתי).
6. מורים לציור ולאומנות (דו שנתי).
7. מורים למלאכה (דו שנתי).
8. מורים בכירים לחינוך מיוחד (תלת שנתי).
9. מורים לחטיבת ביניים, התמחות בהיסטוריה ומקרא.
10. מכינה (חד שנתית) — ליוצאי צבא או בוגרים מעל גיל 22 אשר סיימו כיתה י"א. בסיום ה־שנה יוכלו להתקבל כתלמידים מן המניין בחלק מן המגמות שלעיל.

מוסדנו הוא אחד מעשרת בתי־המדרש המיועדים ליהפך למיכללות.
ליד הסמינר קיימת פנימיה לתלמידים מחוץ לבאר־שבע מובטח דיור. משרד החינוך והתרבות יעניק לכל תלמיד הראוי לכך, הלוואה מותנית אשר, בתנאים מסויימים, תיהפך למענק.
צה"ל יקבל כל חייב גיוס למיסגרת העתודה הפדגוגית, במידה שלימודיו יאושרו.
בדבר פרטים נוספים נא לפנות למזכירות בית־המדרש, רחוב וינגייט, ת"ד 65, באר־שבע, טלפון 057-2573.

משרד החינוך והתרבות
המחלקה להכשרת עובדי הוראה
בית המדרש הממ"ד למורות ולגננות
קרית החינוך „עזתה"
נתיבות, ת.ד. 20 — טלפון: 057-94081

הרשמה לשנה"ל תשל"ה
החלה!

בוגרות תיכון עיוני־דתי — יכולות להרשם למסלולים הבאים:
1. גננות דו־שנתי.
2. מורות לגיל הרך — דו שנתי.
3. מורות לביה"ס היסודי — דו שנתי.
4. מורות בכירות לבי"ס יסודי — תלת שנתי.
המורות יכולות להתמחות במקצועות הבאים:
יהדות, מלאכה, חינוך מיוחד.

בדבר פרטים והרשמה — נא לפנות למזכירות ביהמ"ד.

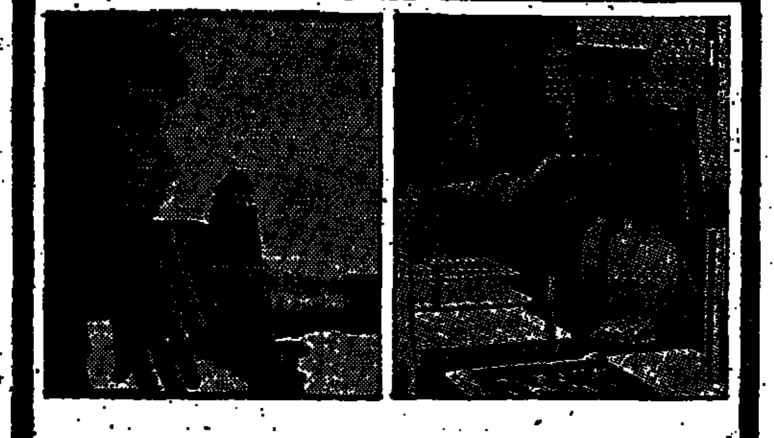

האם אתה אוהב לצלם?

האם אתה אוהב לצלם? האם אתה מתעניין בצילום? האם אתה מוכן ללמוד את מקצוע הצילום בביתך בזמנך הפנוי? האם ידוע לך כי תחסוך מאות לירות על ידי פיתוח הגדלה והדפסת צילומך במו ידיך בעזרת המכשירים שישלחו לביתך. סטודיו A בהנהלת יוסי זילברגליט בשיתוף עם המכונים האמריקאיים להשכלה בכתב יבחנו בביתך את התאמתך למקצוע הצילום ללא תלות בגיל והשכלה

לכבוד
המכונים האמריקאיים להשכלה בכתב
ת.ד. 28128 למס' 75
אבקשכם לשלוח אלי ללא כל התחייבות כספית מצידי חוברת הסברה על קורס הצילום ומכשירי ההגדלה, ומבחן התאמה כושר למקצוע הצילום
שם ______ גיל ______
כתובת ______ טל' ______

המכונים האמריקאים להשכלה בכתב

משרד העבודה — משרד החינוך והתרבות — אורט ישראל
המכון הממשלתי להכשרה טכנולוגית

למדו ורכשו את התואר
טכנאי/ת

נפתחים קורסים במגמות הבאות: — ללימודי יום — ולימודי ערב

* כימיה
* בנין
* מכשור ובקרה
* חשמל
* אלקטרוניקה
* מתכת
* תעשיה ומינהל (ייצור)

כתות הכנה והשלמה מיוחדות לבוגרות י"א כתות.

בהרשמה יש להביא: א. העתקי תעודות המעידות על ההשכלה המתאימה. ב. 2 תמונות ג. פנקס מילואים או תעודת פטור מצה"ל

פרטים והרשמה: המשרד הראשי: — בשעות 08.00 בבוקר ועד 19.00 בערב תל־אביב, שד' דוד המלך 39, טל' 267436, 264193.

אוניברסיטת חיפה

הודעה
לסטודנטים המגוייסים והמשתחררים

1. ביום ראשון כ"ג אדר תשל"ד (17.3.74) יפתח טרימסטר ב' של שנת הלימודים תשל"ד.
2. כל סטודנט שנתקבל לשנת הלימודים תשל"ד ומפאת גיוסו נבצר ממנו להשתלב בלימודים באורח סדיר בטרימסטר א', יוכל להתחיל את לימודיו הסדירים בטרימסטר ב'.
3. הסטודנטים מתבקשים להתקשר בהקדם עם חוגיהם לקבלת תדרוך וייעוץ אישי.
4. טפסים מתאימים לסטודנטים מגוייסים הזכאים לפטור משכר לימוד ומילגות קיום ניתן לקבל בלשכות המודיעין באוניברסיטה.

גרפיקה

נפתחים קורסי ערב בתל־אביב • בחיפה

מתקבלים רק בעלי כשרון ונתונים מתאימים לאחר מיון קפדני. בוגרי הקורסים יקבלו הפניה למקומות עבודה מתאימים — בהתאם לחישוריהם.
לקבלת פרטים נא לצלצל לטל. 739193 ת"א, טל. 669041 חיפה.

או מלא ושגר:
לכבי המדרשה לגרפיקה ולציור, (1)
שליד „סטודיו ציזר", ת.ד. 36239 תל־אביב
נא לשלוח לי פרוספקט על קורסי גרפיקה
שמי ______ גיל ______
כתובתי ______

למד טרנזיסטורים אלקטרוניקה טלויזיה בביתך ובזמנך ...
... המכונים האמריקאיים להשכלה ...
... תכנות מחשבים ... נפתחים קורסים בתל־אביב • בירושלים ...
... צוב ... אדריכלות ... נפתחים קורסים בתל־אביב • בירושלים ... 739193 ת"א ...
... המכון להכשרה מקצועית ... 36239 תל־אביב ... נא לשלוח לי פרוספקט ...

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

לימודים

חינוך על־יסודי · בי"ס לאכסטרנים · בגרות • • • רדיו אלקטרוניקה · פקידות · חשבונאות •

טכניון — מכון טכנולוגי לישראל · משרד העבודה — משרד החינוך והתרבות · המכון הממשלתי להכשרה טכנולוגית

ביה"ס להנדסאים

מודיע על

פתיחת ההרשמה למועד האביב לבתות הרגילות ולכתות לנשים

א) למסלול יום במגמות ההנדסאים

אלקטרוניקה · תעשיה וניהול · בניה
מכונות · מחשבים · אירונוטיקה
הנדסה רפואית (בית הבדיקה)

ב) למסלול יום במגמות הטכנאים

אלקטרוניקה · כימיה · בניה
מכונות · מכשור ובקרה

ג) למסלול הערב

הכשרת מורים הנדסאים · קדם הנדסאים · טכנאי אלקטרוניקה
הנדסאי חשמל · טכנאי מכונות · טכנאי בניה

● פרטים:

א) תנאי קבלה

1) מתקבלים/ות לכתות ההנדסאים ו/או הטכנאים מסיימי/ות י"ב כתות בתי ספר עיוניים ו/או מקצועיים לרבות בעלי/ות תעודת בגרות אקסטרנית.
2) לכתות הטכנאים יכולים/ות להרשם גם בעלי/ות תעודת גמר של י"א כתות אשר מקבלים/ות למודי השלמה.

ב) מענקים והלואות

1) ללומדים/ות במסלול יום נתנות הלואות של 2,000 ל"י לשנת למודים (בתנאים נוחים).
2) לנשים הלומדות בקורסים לנשים תנתנה הקלות ולומעות בדבר עזרה בקליטת ילדיהן במעונות יום, עפ"י אפשרויות מקומיות.
3) תלמידים/ות מרכיבים/ות יהיו/ות מקרן המלגות של משרד העבודה.
4) תלמידים/ות מחוץ לחיפה זכאים/ות מהשתתפות בהוצאות בדמי נסיעה ו/או בשכר דירה.

ג) פרטים נוספים

ניתן לקבל בכתב או בע"פ במשרד ביה"ס הארצי להנדסאים בקרית הטכניון חיפה ת.ד. 4459 (אוטובוס 19, 19/1).

הרשמה — כל יום בשעות 09.00—14.00
בימים א' ג' 09.00—18.00

אוניברסיטת חיפה

מודיעה

כי ההרשמה לשנה"ל תשל"ה תסתיים בח' בניסן תשל"ד (31.3.74)

ללימודי התואר הראשון [ב"א] בחוגים:

* במדעי הרוח
בביה"ס לחינוך (כולל המחלקה להכשרת מורים ע"ש א. בירם וביה"ס לחינוך של התנועה הקיבוצית „אורנים").
* במדעי החברה (כולל החוג למתמטיקה, והחוג לסטטיסטיקה ולימודי מחשב).
מכללת עמק יזרעאל „אהל שרה".

ללימודי התואר השני [מ"א] בחוגים:

* מקרא, ספרות עברית, היסטוריה של עם ישראל, תולדות הציביליזציות הימיות, פילוסופיה, היסטוריה כללית, אנגלית, חינוך — ייעוץ, חינוך — תכניות למודים, דרכי הוראה והדרכת מורים, פסיכולוגיה, סוציולוגיה, אנתרופולוגיה, מדע המדינה — ביה"ס לעבודה סוציאלית.

וללימודי תעודה

* ספרנות
* מינהל במלונאות

בחינת המיון הכלל־אוניברסיטאית תתקיים ביום ב', כ"א באייר תשל"ד — 13.5.74, ולא כפי שפורסם בחוברת „מדריך לנרשמים".

חוברות הסברה וטפסי הרשמה ניתנים לרכישה:

1. בחנות אגודת הסטודנטים באוניברסיטה, בימים א'—ה' בשעות 10.00 עד 16.00.
2. בחנות ספרים „זהר", רחוב החלוץ 22, חיפה.

תנועת האשה הדתית לאומית

מכון להכשרת מקצועית ע"ש מרים־ברניה, בקעה, ירושלים
בית ספר על־תיכוני דתי לבנות

החלה ההרשמה למגמת

מטפלות - מחנכות למעונות יום

* מתקבלות מסיימות י"א או י"ב שנות לימוד.
* ביה"ס מוכר ועומד בפיקוח משרד החינוך והתרבות, המחלקה להכשרת עובדי הוראה.
* ביה"ס בתנאי פנימיה.
* מתקבלות תלמידות אכסטרניות.
* ניתן לקבל עזרה כספית לשם מימון הלימודים.

לפנות: משרד בית הספר, דרך בית לחם 69, ירושלים, טל. 02-37852.

קורסים מזורזים

למבוגרים ● לנוער ● קורסי בקר/ערב

הנהלת חשבונות

בהדרכת רואי חשבון מוסמכים ● מבחני גמר בבית הספר ● סוגים: 1+2, 2, 3. קורס ערב חדש 13.3

ניקוב בשיטת I. B. M.

● כולל קורס חינם בכתבנות ● קורס מזורז ב־6 שבועות ● נפתח ביום חמישי

פקידות ומזכירות

קורספונדנציה ● כתבנות ● חשבונאות
קורס ערב 12.3 ● קורס בוקר 12.3

כתיבה במכונה

עברית ו/או אנגלית ● לימוד אינדיבידואלי
קורס מזורז ב־12 שעות בשיטת עוורת
● כל יום נפתח קורס חדש

● סדור מיוחד למשרתים במילואים
● תעודות הסמכה למסיימים / ות
● שרות מיוחד להפניה לעבודה
● תנאי התשלום נוחים במיוחד

* אחריות להצלחתך בבחינות

שרוטל

תל־אביב אלנבי 140 (התחנה המרכזית) טל. 724335
פתוח בשעות 8—8 רצוף.
ירושלים מרדכי בן־הלל 10 (פנת בן־יהודה) טל. 232748
רמת־גן רח' ז'בוטינסקי 54 (מול רמה) טל. 724335

המכון לפריון העבודה והייצור

מודיעים על פתיחת קורס:

הכשרת תמחירנים (ראשוני לתמחיר)

מועד פתיחה: 4 אפריל 1974.

מטרת הקורס: להכשיר המחירנים למפעלים ולארגונים המפעילים מערכות תמחיר, ולהקנות להם מיומנות ברישום, מיון וחישוב עלויות.

פרטים והרשמה: המכון לפריון העבודה והייצור, תל־אביב, רח' סולד 4, טל' 253131 שלוחה 306.

תל־אביב, ירושלים, חיפה

מכון דן להשכלה ולהשתלמויות

ההרשמה מסתיימת

הכנה לטכניון

לבוגרי תיכונים וריאליות לאוגוסט 1974

קורסים לאנגלית

בשיטה אמריקאית — ENGLISH 900
מתחילים, מתקדמים, משתלמים

פרטים והרשמה: בשעות 4—8 בערב
תל־אביב, בבנין גימנסיה „הרצליה", ז'בוטינסקי 106
ובמרום, דוד המלך 11, בשעות 9—1 לפנה"צ בלבד.
טלפון ומזכירה אוטומטית 24 שעות — 268128.

הלימודים בת"א בבנין גימנסיה „הרצליה"

עירית חיפה

רישום לגני ילדים ולכתות א' יסודיות

האגף לחינוך של עירית חיפה מודיע: —

א. הרישום לגני ילדים לגילאי חובה:
יתחיל ביום ג' 12.3.74 ויסתיים בתאריך 22.3.74 במשרד הרישום רח' הגפן 6.

ב. הרישום לגנים עירוניים (גיל 4):
יתחיל ביום א' 14.4.74 ויסתיים בתאריך 23.4.74. לגנים הקהל פתחנו לינומיים בתאריכים 13/12.3.74 (לגיל חובה) וב־15/14.4.74 (לגיל צעיר) שלש התצוה רישום איזוריות שתהיינה פתוחות בין השעות: 9—12 לפנה"צ ובין: 4—7 אחה"צ.
1. בקרית חיים, סניף העיריה של עמק זבולון.
2. בהר הכרמל, בית ג'ימס דהרוטשילד.
3. בנוה שאנן, הספריה העירונית, רחוב טרומפלדור 28.

ג. הרישום לכתות א':
יתקיים במזכירויות בתי הספר בימים ג' 12.3.74 וד' 13.3.74 בין השעות: 9.00 עד 12.00 לפנה"צ וד' 5.00 עד 8.00 אחה"צ.

הערה: הורים אשר לא רשמו את ילדיהם בגיל חובה במועד, לא יישמר להם מקום בגן קרוב למגוריהם.
— פרטים נוספים מעל לוחות המודעות העירוניים —

אוניברסיטת בר־אילן

יועץ הרקטור לעניני סטודנטים · המזכירות האקדמית

הודעה לסטודנט המשוחרר משרות פעיל

1. באוניברסיטת בר־אילן נפתח סמסטר ב' של שנת הלימודים תשל"ד ביום א' ר"ח ניסן (24.3.74).
2. כל סטודנט שנתקבל לשנה"ל תשל"ד ומחמת גיוסו נבצר ממנו בסימסטר א' להשתלב בלימודים באורח סדיר, יוכל להתחיל את לימודיו הסדירים בסימסטר ב' ולהמשיכם בסימסטר קיץ.
3. המחלקות ידאגו להרכבת תוכנית לימודים של הסטודנט המשתחרר בפתיחת קורסים מחדש, בהדרכה מיוחדת ע"י צוות ההוראה ובהשתלבות בדרכים אחרות.
4. בימים א'—ו' ט"ז—כ"א באדר (10.3.74—15.3.74) יתקיימו בכל מחלקה ייעוץ והרשמה להכנת תכניות הלימודים כנ"ל.
5. החל ביום א', ט' באדר, 3.3.74 נפתחה לשכת מודיעין והדרכה לסטודנט המגוייס והמשתחרר: בלשכה זו הסטודנט מקבל מידע על פחרור משכר לימוד, מילגות קיום וסדרי ההרשמה לסימסטר ב'. הלשכה מופעלת במשרד דיקן הסטודנטים ופתוחה בימים א'—ה' בין השעות 9.00—17.00 וביום ו' בין השעות 9.00—12.00, טל. 752124.

בית הספר הריאלי העברי בחיפה

הרשמת תלמידים חדשים לשנת־הלימודים תשל"ה לכתות־היסוד ב'—ו'

תתחיל ביום חמישי, כ' באדר תשל"ד 14.3.74

פרטים והרשמה לכתה ב'—ו' יסודיות במשרד ההרשמה בבנין הראשי של ביה"ס בהדר־הכרמל. ביום הראשון של ההרשמה בשעות 8.30—13.00, ובכל יום בשעות 12.00—13.00 ובימים שני וחמישי גם בשעות 16.00—17.00 (בימי חול המועד פסח — בשעות 12.00—13.00 בלבד).

שכר לימוד מדורג: כתות היסוד של ביה"ס נהנות ממעמד של כתות מוכרות על ידי משרד החינוך והתרבות, ונוהג בהן שכר־לימוד מדורג לפי המפתח שנקבע ע"י משרד החינוך. על ידי כך ניתנת אפשרות ללמוד בכתות אלו גם לתלמידים מוכשרים, שהוריהם בעלי אמצעים מוגבלים.

ההרשמה לכתה א' — יסודית נמשכת באותם מקומות ובאותן שעות.

ההרשמה לכתות התיכוניות — בהתחלת חופשת הפסח; פרטים יבואו.

כתיבה במכונה תוכשר ב־12 שעות

בבי"ס למסחר „ריימן" בע"מ, רח' דיזנגוף 25, טל. 281985
שיטה עיוורת · פיקוח ממשלתי

איזה קורס נחוץ לך?

יש לך סיכוי ללמוד אותו חינם.
במסגרת מבצענו המיוחד בן יובלנו

קורסים חינם

כרבבות אשר למדו במכונינו, תהנה גם אתה משיטת הלימוד היחידה במינה המופעלת על ידינו בארץ מזה 36 שנים בהצלחה רבה. ללמד בביתך, בזמנך, בקצב שלך! מבחר רב של מקצועות לבחירתך! שלח עוד היום תלוש וקבל מדריך חנם וכל הפרטים של המבצע.

שם: ______
כתובת: ______
אני מעונין בקורס: ______

בן יהודה 2, ירושלים ת.ד. 1259 · פינסקר 2, תל־אביב ת.ד. 4637 · בלפור 9, חיפה ת.ד. 4123

למד בביתך: אנגלית ABC — לכל המשתלמים · בגרות · חשבונאות בכל הרמות · ערבית · צרפתית · הנהלת חשבונות · אלקטרוניקה · רדיו · מינהל משק · CAMBRIDGE GCE · תכנות מחשבים · פרסום

המכונים הבריטיים

מישלב מכון ישראלי להשכלה
ליד המרכז לתרבות ולחינוך

רח' וייצמן 53 תל־אביב טלפון 263185

מישלב מקיים 2 ימי עיון לבחינות - בגרות

ימי עיון אלה מוקדשים לסיכום חומר הלמודים ולביקורת מבחני בגרות לדוגמה. דמי השתתפות בכל מקצוע 10 (עשר) ל"י.

יום ג' 26.3.74	יום ד' 27.3.74
☐ גיאוגרפיה	☐ תנ"ך
☐ אנגלית	☐ ספרות
☐ מתמטיקה	☐ הבעה

ציין את המקצוע המבוקש
מצ"ב 10 ל"י עבור כל מקצוע.
שם: ______
כתובת: ______

נא לשלוח את התלוש המצ"ב למישלב ת.ד. 373 ת"א.

ב"ה
משרד החינוך והתרבות
המחלקה להכשרת עובדי הוראה

הסמינר המ"מ"ד למורות ולגננות „אפרתה"

רחוב בריפונה 17, ירושלים, טל.

ההרשמה לכיתות המכינה והגננות לשנת תשל"ה

החלה

מסלולי ההכשרה:
* גננות
* מחנכות לגיל הרך (לגן ולכיתות א'—ב')
* מורות לביה"ס היסודי (המתמחות בלימודי הטבע או בספרות)
* מורות בכירות — קורס תלת שנתי
* שנה ג' למורות בכירות (למועמדות מורות מוסמכות ובעלות תעודת...)

ליד המוסד פנימיה

תלמידות ראויות וזקוקות תזכינה...

פרטים והרשמה במשרד הסמינר לפנה"צ, או ע"י הדואר.

הנהלת חשבונות

סוגים 2 + 1 משולב
פתיחה 12 במרץ 1974

הלימודים בפקוח משרד העבודה
בחינות הסוג נערכות בביה"ס

פרטים והרשמה: בי"ס גינת, רחוב בן זכאי תל־אביב (ע"י אחד העם 35)
טלפון 624775.

בי"ס לחשבונאות ומינהל ע"ש צ. גינת

מורשה

בית ספר תיכון דתי למינהל, לפקידות ולחשבונאות

בפקוח משרד החנוך והתרבות
רח' שפע טל' 22, תל־אביב, ת"ד 888
הכניסה מדרך פתח תקוה 128 טל' 51510

ההרשמה לשנת הלימודים תשל"ה

לכיתות: ט', י', י"א, י"ב — תחל ביום ו', ד' תשל"ד, במשרד ביה"ס, ותערך בכל יום בשעות 8.30—12.30 לפנה"צ ובימים א', ג' בשעות 5.00—7.00 אחה"צ.

לימודים

רדיו אלקטרוניקה · פקידות · חשבונאות • • • [חי]נוך על־יסודי · בי״ס לאכסטרנים · בגרות • • •

למד חינם!

במסגרת הזכויות של

חיילים ומילואים

בהתאם לחוק חיילים משוחררים תשל״ד — 1973 החדש, זכאים החיילים ללמוד חינם בשעות הבוקר או הערב, לבחינות

בגרות ומוקדמות

שכר הלימוד ימומן ע״י משרד החינוך והתרבות.

מלא את התלוש שלמטה, גזור ושלח, וחכה להודעתנו.

לכבוד
ת.ד. 26188 ת״א
אני מעוניין ללמוד לבחינות הבגרות חינם בהתאם להח״ל.
השם והמשפחה ________
כתובת אזרחית ________
(אם אתה עדיין מגוייס) דואר צבאי ________

בחן בתי־ספר לבגרות מעיעים:

לימוד חינם לחייל מילואים

(בשרות או משוחרר)

בהתאם לחוק חיילים משוחררים ימומנו התשלומי שכר הלימוד ע״י משרד החינוך והתרבות.

כל הטיפול הדרוש יעשה ישירות ע״י מזכירות בית־הספר.

לחייל משוחרר — נא להמציא תעודת חייל משוחרר.

* * *

נפתחות

כיתות ערב חדשות

להכנה לבחינות

בגרות ומוקדמות

למועדים: אוקטובר 74 ואפריל 75

בחן

בי״ס לבגרות בפיקוח ציבורי

התייעצות פדגוגית והרשמה:
ת״א, רחוב גורדון 53 פינת ריינס, טלפון 248514, בשעות 08.00—14.00 ובערב בשעות 17.00—19.00

מדינת ישראל
משרד החינוך והתרבות
מערכת החינוך הטכנולוגי
בית הספר הימי

מבואות־ים

החלה ההרשמה

לשנת הלימודים תשל״ה לבית הספר ולפנימיה

- בית הספר מכשיר תלמידיו לדרגת קצונה ודרגות מקצועיות אחרות בצי העברי על שלוחותיו.
- בוגרי המסלול הארבע שנתי העיוני־מקצועי, נגשים לבחינות בגרות ובחינות קצונה ימית.
- בוגרי המסלול הארבע שנתי מקצועי נגשים לבחינות גמר ממשלתיות וקצונה ימית.
- לכתות ט׳ מתקבלים התלמידים מסיימי ח׳ כתות בני 15—14.

לכתות יוד מתקבלים נערים מסיימי כתות ט׳ מבתי ספר עיוניים, מקצועיים ומחטיבת הביניים.

— ההרשמה במשרד בית הספר „מבואות־ים" על יד מכמורת (כביש החוף נתניה — חדרה), בימי העבודה הרגילים משעה 08.00 בבקר עד 14.00 אחה״צ.

המעוניינים בפרטים יפנו בכתב לפי הכתובת: „מבואות־ים", דאר מכמורת, או טלפונית לפי מספר 053/96085 או 053/96086.

אוניברסיטת תל־אביב

הפקולטה למדעי החברה

הודעות לתלמידי הפקולטה למדעי החברה המתחילים לימודיהם בסמסטר שני

התלמידים שמפאת גיוסם בסמסטר א׳ יתחילו בלמודים בסמסטר ב׳ ייערכו כנסים מיוחדים.

[...] פירוט תאריכי הכנסים ומועדי הייעוץ והרישום לקורסים השונים.

[תלמ]ידים שהחלו לימודיהם בסמסטר א׳ אינם צריכים להופיע לכנסים אלה.

[...]ה א׳ המשותפת —
כנס: יום ד׳ 20.3.74 שעה 14.00 באולם מס׳ 1 בבנין נפתלי
רישום לשעורים ותרגילים: יום ג׳ 12.3.74 בין השעות 10.00—15.00 בחדר 312 בבנין נפתלי.

[כל]כלה (שנים ב׳, ג׳) —
כנס: יום ב׳ 18.3.74 שעה 17.00 באולם מס׳ 1 בבנין נפתלי
רישום לשעורים ותרגילים: שנה ב׳ — יום ג׳ 19.3.74 בין השעות 09.00—14.00; שנה ג׳ — יום ד׳ 20.3.74 בין השעות 09.00—14.00 במזכירות החוג.

[סו]ציולוגיה ואנתרופולוגיה (שנים ב׳, ג׳)
כנס: יום א׳ 17.3.74 שעה 12.30 בחדר 316 בבנין נפתלי
רישום לשעורים ותרגילים: טופסי רישום אפשר לקבל במזכירות החוג החל מה־13.3.74; את הטפסים יש להחזיר עד ה־18.3.74.

[מד]ע המדינה (שנים ב׳, ג׳) —
כנס: יום א׳ 17.3.74 שעה 17.00 בחדר 102 בבנין נפתלי
ייעוץ ורישום לשעורים: שנה ב׳ — יום ג׳ 19.3.74 בין השעות 10.00—13.00; שנה ג׳ — יום ד׳ 20.3.74 בין השעות 10.00—13.00 במזכירות החוג.

[סט]טיסטיקה —
כנס: יום א׳ 17.3.74 שעה 17.00 באולם מס׳ 1 בנין נפתלי
רישום לשעורים ותרגילים: פרטים על לוחות המודעות.

[חש]בונאות —
לא ייערכו כנסים.
ייעוץ: ימים ב׳, ג׳, 19/18.3.74 בין השעות 09.00—12.00 במזכירות החוג
רישום לשעורים ותרגילים: שנה א׳ — יום ד׳ 20.3.74 בין השעות 09.00—12.00 (למבואות במתמטיקה, סטטיסטיקה וכלכלה יש להצטרף לרישום של שנה א׳ המשותפת) שנים ב׳, ג׳ — יום ה׳ 21.3.74 בשעות 09.00—12.00 במזכירות החוג.

[הע]רות:
1. פרטים על הרישום ללמודי התכניות והמבוא למחשבים מתפרסמים על לוחות המודעות של הפקולטה.
2. תלמידי התואר השני מתבקשים לפנות ישירות לחוגים.
3. תאריכי הרישום והייעוץ לתלמידים שהחלו למודיהם בסמסטר הראשון מתפרסמים על לוחות המודעות.

החוברת עם פירוט השעורים לסמסטר ב׳ ניתן [לקבל] ליד מזכירות הסטודנטים, חדר 311 בבנין נפתלי.
תלמידים מגויסים שישוחררו לאחר מועדי הכנסים והרישום יפנו ישירות למזכירויות המתאימות.

האם אתה אוהב רהיטים יפים?
האם אתה מרגיש כי יש בידך לתכנן ולהמציא רעיונות חדשים?
המכונים האמריקאים להשכלה בכתב מוכנים לבדוק את כשרונך והתאמתך למקצוע אדריכלות פנים בביתך.

ללא תלות בגיל והשכלה

לכבוד „המכונים האמריקאיים להשכלה בכתב", ת.ד. 28124, תל־אביב, למס׳ 66
אבקשכם לשלוח אלי, ללא כל התחייבות מצידי, חוברת הסברה ומבחן התאמת כשרון למקצוע אדריכלות פנים.
שם: ________ גיל: ________
כתובת: ________ טלפון: ________

המכונים האמריקאים להשכלה בכתב

אוניברסיטת תל־אביב

בית הספר לחינוך
המרכז להדרכה ולהשתלמות
בשתוף פעולה עם משרד החינוך והתרבות
אגף הנוער
הלשכה להדרכה וכח אדם

מודיעים כי נותרו מספר מקומות פנויים

לקורס דיפלומה לעובדי נוער בכירים

הקורס מיועד לבעלי תפקידים בכירים בחינוך המשלים ובשרותי הנוער השונים.

משך הלימודים: שני ימי לימוד בשבוע במשך שנתיים.
תנאי קבלה: השכלה יסודית, הסמכה להדרכה, חמש שנות נסיון ו/או תפקידי ריכוז בכירים.
שכר לימוד: —.400 ל״י לשנה.
ההרשמה: בכתב: המרכז להדרכה ולהשתלמות, בי״ס לחינוך, אוניברסיטת ת״א, רמת־אביב. בפניה אישית: מזכירות המרכז, בנין שרת, חדר 411 בימים א׳—ה׳ בשעות 09.00—18.00, ביום ו׳ בשעות 09.00—12.00, בטלפון 416111 (03) קו פנימי 466, בשעות הנ״ל.

הקורס יפתח אחרי פסח

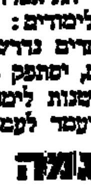

בית־הספר לאמנות הבמה והקולנוע

החלה ההרשמה

לשנת הלימודים תשל״ה

המגמה לתיאטרון

- הכשרת שחקנים מקצועיים.
- המקצועות הנלמדים: משחק, תנועה, ריקוד, פנטומימה, הגיה, פיתוח־קול, לשון, מוסיקה, תולדות התיאטרון, ספרות, העלאת מחזות.
- משך הלימודים: שלוש שנים.
- המועמדים נדרשת השכלה תיכונית. במקרים מיוחדים, יתפתק בית־הספר בהשכלה של אחת עשרה שנות לימוד.
- על המועמד לעמוד בבחינות הכניסה.

המגמה לקולנוע

- המקצועות הנלמדים: הרצאה, תסריטאות, בימוי, עריכה, תולדות הקולנוע, מלחמיה, תאורה, אסתטיקה, ביקורת סרטים ועוד.
- משך הלימודים: שנתיים.
- המועמדים חייבים להיות בעלי השכלה תיכונית.

- הלימודים בבית־הספר מתקיימים בכל יום משעה 8.00 עד 15.00.
- בכל הפרטים לצורך הרשמה נא לפנות בכתב או טלפונית לפי הכתובת: בית־צבי, רחוב גורדי יהודה 3, רמת־גן, טלפון: 782679 בין השעות 8.30 — 13.00.

משרד החינוך והתרבות

המחלקה להכשרת עובדי הוראה

בית־המדרש הממלכתי לתזונה ולכלכלת־הבית – ירושלים

נמשכת ההרשמה

לשנת הלימודים תשל״ה

בית המדרש מכשיר:

א. מורות לתזונה ולכלכלת־הבית בבתי־ספר יסודיים ובבתי־ספר על־יסודיים

ומורות לתזונה ולכלכלת הבית ואמנויות כלליות לנערה בחטיבת הביניים (טכסטילים ומלאכת מחשבת)

ב. דיאטניות מוסמכות

תלמידות טובות ונצרכות תוכלנה לקבל הלוואה שהופכת בתנאים מסויימים למענק.

לשם קבלת פרטים (בכתב ובעל פה) יש לפנות אל בית־המדרש, הקריה, רוממה, ירושלים (טל. 524037).

הורים נכבדים!

הקלו על ילדיכם בשעורי

צרפתית ואנגלית

לקראת שליש ג׳ ולהצלחה בבחינות סוף השנה — אנו פותחים קורסים חדשים לתלמידי בתי־ספר יסודיים ותיכוניים. קבוצות קטנות וכמו כן שעורים פרטיים.

מרכז לשפות COREN

קורן

תל אביב, שד׳ דוד המלך 1, טל 266443
תל אביב, נחלת בנימין 2, טל 56347
חיפה, רח׳ החלוץ 27, טל 669265

ב־11.3.74 מתחיל
באולפן גרג (בר־קטא)
קורס בוקר וערב של שבועיים בלבד ל־

קצרנות

עברית ו/או אנגלית
הצלחה מובטחתו הרשמה:
ת״א גורדון 5 טל. 224532

כתיבה במכונה
תלמוד ב־12 שעות
בבי״ס למסחר

„רימון"

ת״א, רח׳ דיזנגוף 85
טלפון 281985
שיטה עיוורת
פיקוח ממשלתי

בית הספר לאחיות מוסמכות
שעל ביה״ח „שערי צדק" ירושלים

נמשכת ההרשמה

לשנת הלימודים תשל״ה

מתקבלות בנות דתיות
בוגרות בי״ס תיכון

ההרשמה בכל יום בין השעות 11.00—13.00, במשרד בית הספר בבית־החולים, רח׳ יפו 161, ירושלים.

תיכון רֵאַ

הכנה לבחינות בגרות ומוקדמות לחיילים משוחררים - הלימודים חינם

בהתאם לחוק חיילים משוחררים (הוראות שעה) תשל״ד — 1973.

חייל משוחרר! ניתנת לך האפשרות להשלים את לימודיך ללא תשלום וללא צורך בהפניה.

החלה ההרשמה לכתות ערב
מועד אוקטובר 1974, אפריל 1975

פרטים והרשמה: רחוב סמולנסקין 7 תל־אביב. טלפון 229960

האוניברסיטה העברית בירושלים

הייעוץ לתלמידים המגוייסים

העומדים להתחיל בלימודיהם במחזור הלימודים השני לשנת תשל״ד יהיה בימים: א׳, ב׳, ג׳, ד׳, ה׳, ו׳ (10—15 במרץ).

ביום א׳ (10.3) פורים, יקויים הייעוץ על ידי צוותים מצומצמים למגוייסים שאינם יכולים להופיע בתאריך אחר.

פרטים על שעות הייעוץ, מקומות הייעוץ והיועצים בדף מיוחד שיחולק בקריות האוניברסיטה בירושלים ובמזכירויות הפקולטאות ובתי הספר השונים.

משרד החינוך והתרבות
המחלקה להכשרת עובדי הוראה

פתיחת כתות בשנה״ל תשל״ה

בסמינרים למורים ומורות לערבים

המחלקה להכשרת עובדי הוראה מודיעה על פתיחת ההרשמה לסמינרים למורים וגננות ערביים לקראת שנה״ל תשל״ה.

1. יוכלו להירשם מועמדים ומועמדות שסיימו שתים עשרה שנות לימוד וניגשו לבחינות בגרות או לבחינת גמר ממשלתיות. עדיפות תינתן לבעלי תעודת בגרות.
2. לבית המדרש בחיפה יתקבלו מועמדים ומועמדות מצפון הארץ, מהגליל ואזור חיפה. בבית המדרש בחיפה יש פנימיה.
3. לבית המדרש ביפו יתקבלו מועמדים ומועמדות מאזור מרכז הארץ והנגב. קיימת אפשרות שבית המדרש ביפו יועבר בתחילת שנה״ל תשל״ה לאזור המרכז.
4. אלה מסלולי הלימודים:

א) הסמינר למורים וגננות בחיפה
1. מסלול לגננות/מורות לגיל הרך.
2. מסלול למורים ולמורות כוללים כתות ג׳—ו׳, עם אפשרות להתמחות במקצועות דלהלן: ערבית—עברית; ציור; טבע; מתמטיקה; מלאכה, על־פי בחירת המועמד והתאמתו.

ב) הסמינר למורים ביפו
1. מסלול למורות לגיל הרך.
2. מסלול למורים ולמורות לכתות ג׳—ו׳, עם אפשרות להתמחות במקצועות דלהלן: ערבית—עברית; אנגלית; דת האסלאם; טבע.
5. פתיחתו של כל מסלול מותנית במספר התלמידים מינימלי על־פי קביעת בית־המדרש.
6. טפסים להרשמה ניתן לקבל במזכירויות בתי־המדרש ובהנהלות בתיה״ס התיכונים הערביים.
7. את הטפסים יש להגיש בשלושה העתקים להנהלות בתי־המדרש לפי הכתובות:
א. בית־המדרש הממ׳ למורים וגננות ערביים — רח׳ כפר יוסף 22, חיפה.
ב. בית־המדרש הממ׳ למורים ערביים — שד׳ בן צבי 5, יפו.
8. המועד האחרון להרשמה 31.3.74.

هكذا من الأصل

אמישראגז

מכרז

למכירת כלי רכב

1 משאית דודג' ללא ארגז שנת ייצור 1956
1 וויליס מסחרי סגור שנת ייצור 1959
1 וויליס סטיישן שנת ייצור 1960
1 טנדר וויליס שנת ייצור 1963
1 משאית דודג' 400־ס שנת ייצור 1964
1 משאית דודג' 300־ס שנת ייצור 1964
2 טנדרים וויליס שנת ייצור 1965
1 סוסיתא מסחרית 10' שנת ייצור 1966
1 מכונית פרטית לארק,
מנוע שברולט שנת ייצור 1966

המעוניינים יוכלו לראות את הרכב במפעלנו בפי גלילות (ליד תל־ברוך) בכל יום מ־7.00 בבוקר עד 14.00 אחה"צ.
הצעות תתקבלנה עד יום 20.3.74 במשרדנו ברח' אחד העם 34 תל־אביב, במחלקת הרכב.
אין החברה מתחייבת לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.

"אמישראגז"

המועצה האזורית מרחבים

ד.נ. הנגב

מכרז מס' 50/195/74

המועצה האזורית מרחבים מזמינה בזה קבלנים רשומים כחוק (בפנקס רשום קבלנים) להגיש הצעות לביצוע עבודות ביוב בקיבוץ אורים.
חומר להגשת הצעות ניתן לקבל במחלקה הטכנית של המועצה בשעות העבודה הרגילות תמורת תשלום בסך —.100 ל"י שלא יוחזר.
את ההצעות יש להגיש כשהן צמודות למדד יוקר הבניה שיהיה בתוקף ביום 1.2.74 הקבלן יוסיף 3% מההתיקרות בחשבון סופי.
את ההצעות יש לשלוח בדואר רשום ב־2 עותקים (אורי־גיל + צילום) אל המועצה כאשר תאריך המשלוח יהיה לא יאוחר מיום 31.3.74.
העבודה תבוצע תוך 70 יום מיום חתימת החוזה.
אל ההצעות יש לצרף ערבות בנקאית או כל ערבות אחרת שתוסכם ע"י המועצה בסך של 15% מערך ההצעה שתוגש.
תנאי תשלום 60% במזומן מכל חשבון מאושר.
40% בשטרות ל־10 חודשים מגמר החשבון.
יום ושעת פתיחת המכרז יפורסם על גבי לוח המודעות של המועצה בכניסה לבנין.
אין המועצה מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא וכן רשאית לפצל את העבודות בין מספר קבלנים.

ח. שרבף, יו"ר המועצה

המועצה האזורית מרחבים

ד.נ. הנגב

מכרז מס' 50/194/74

המועצה האזורית מרחבים מזמינה בזה קבלנים רשומים כחוק (בפנקס רשום קבלנים) להגיש הצעות לביצוע עבודה ביוב במרכז מרחבים.
חומר להגשת הצעות ניתן לקבל במחלקה הטכנית של המועצה בשעות העבודה הרגילות תמורת תשלום בסך 100 ל"י שלא יוחזר.
את ההצעות יש להגיש כשהן צמודות למדד יוקר הבניה שיהיה בתוקף ביום 1.3.74 הקבלן יוסיף 3% מההתיקרות בחשבון סופי.
את ההצעות יש לשלוח בדואר רשום ב־2 עותקים (אורי־גיל + צילום) אל המועצה כאשר תאריך המשלוח יהיה לא יאוחר מיום 31.3.74.
אל ההצעות יש לצרף ערבות בנקאית או כל ערבות אחרת שתוסכם ע"י המועצה בסך 15% מערך ההצעה שתוגש.
ותנאי תשלום 60% במזומן מכל חשבון מאושר.
40% בשטרות ל־10 חודשים מגמר החשבון.
יום ושעת פתיחת המכרז יפורסם על גבי לוח המודעות של המועצה בכניסה לבנין.
אין המועצה מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא וכן רשאית לפצל את העבודות בין מספר קבלנים.

ח. שרבף, יו"ר המועצה

המועצה האזורית מרחבים

ד.נ. הנגב

מכרז מס' 50/193/74

המועצה האזורית מרחבים מזמינה בזה קבלני חשמל מורשים כחוק להגיש הצעות לביצוע הארת רחובות בגילת.
חומר להגשת הצעות ניתן לקבל במחלקה הטכנית של המועצה בשעות העבודה הרגילות תמורת תשלום בסך —.40 ל"י שלא יוחזר.
את ההצעות יש להגיש כשהן צמודות למדד יוקר הבניה שיהיה בתוקף ביום 1.3.74 הקבלן יוסיף 3% מההתיקרות בחשבון סופי.
את ההצעות יש לשלוח בדואר רשום ב־2 עותקים (אורי־גיל + צילום) אל המועצה כאשר תאריך המשלוח יהיה לא יאוחר מיום 31.3.74.
אל ההצעות יש לצרף ערבות בנקאית או כל ערבות אחרת שתוסכם ע"י המועצה בסך 15% מערך ההצעה שתוגש.
תנאי תשלום 60% במזומנים בשלבי עבודה, 40% ב־12 תשלומים חודשיים לאחר גמר כל העבודה ללא רבית.
יום ושעת פתיחת המכרז יפורסם על גבי לוח המודעות של המועצה בכניסה לבנין.
אין המועצה מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא וכן רשאית לפצל את העבודות בין מספר קבלנים.

ח. שרבף, יו"ר המועצה

חיל.
אבא שלי קבל חופשה קצרה. עזור לו להגיע הביתה - תן לו טרמפ!
רוני

הילטון תל־אביב

טלפון 244222

מכרז — 2/24

מוצעים בזה למכירה סוגי הציוד אשר הוצא או שעומדים להוציאם מהשמוש במלוננו והם במצב עבודה. להלן הפריטים:

פריט
87 מתקן להדחת כלים עם מגבר, הכולל ציוד לורי כדלקמן:
85 שולחן מפלבם להדחת כלי חרסינה עם כיור
89 שולחן מפלבם לניקוי כלים
92 שולחן מפלבם לניקוי כלי זכוכית
93 מערכת מדפים לאחסון מפלבם
86 מכשיר לניקוי כלי זכוכית
90 מכונה לרחצת כלי זכוכית עם מגבר.
177 מכונה לבצק

תנאים
1. את הנ"ל ניתן לראות במלוננו לאחר תאום טלפוני עם מר אוריין, שלוחה 206, בין השעות 12.00—8.00 פרט לימי שישי ושבת.
2. לגבי הפריטים החל מ־87 ועד 90 יש להגיש הצעה כוללת כאמור ובתור המתקן קומפלט.
3. המסירה תבוצע אך ורק לאחר אישור שלטונות המכס והמסוי לא יחול על המציע.
4. מועד אחרון להגשת ההצעות הוא 18.3.74 שעה 12.00.
5. על המציע להפקיד המחאה בשווי של 10% מערך ההצעה.
6. המלון שומר לעצמו הזכות למכור ליותר מגורם אחד.

אין מלוננו מתחייב לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.

אלתא תעשיות אלקטרוניות בע"מ
יחידת קבלנות משנה
ת.ד. 330 — אשדוד

מכרז מכירת רכב 13871/74

אלתא תעשיות אלקטרוניות בע"מ
מודיעה בזה על

מכירת רכב משומש:

1. מכונית פרטית תוצרת „רנו" דגם 16—R
שנת ייצור 1971, מס' רשוי — 281־289.
2. מכונית פרטית תוצרת „רנו" דגם 6—R
שנת ייצור 1971, לאחר שפוץ כללי ולפני הרצה, מס' רשוי — 283־289.
3. מכונית פרטית תוצרת „רנו" דגם 6—R
שנת ייצור 1971, מס' רשוי — 282־289.

את כלי הרכב הנ"ל ניתן לראות ליד משרדנו בת"א רח' דיזנגוף 237, כל ימי השבוע בין השעות 17.00—08.00
על המציעים להעביר הצעותיהם במעטפה סגורה עליה יצויין „מכרז רכב 13871/74", לא יאוחר מתאריך 22.3.74 שעה 12.00, בצרוף המחאה בנקאית בגובה 10% מערך הצעתם אל: — אלתא תעשיות אלקטרוניות בע"מ, ת.ד. 330 אשדוד. יחי' קבלנות משנה.
אין אלתא מתחייבת לקבל ההצעה הגבוהה ביותר או הצעה כלשהיא.
ההמחאות תוחזרנה למציעים שלא יזכו במכרז.
הערה: עובדי אלתא או עובדי התעשיא ובני משפחותיהם אינם רשאים להשתתף במכרז.

האו"ם מציע למכירה

18 פולקסוואגן ווריאנט, 1968
1 פולקסוואגן קומבי, 1969
27 וויליס ג'יפ ווגויר, 1966, 1966/67, 1968
5 וויליס ג'יפ סב־5 1967
3 דודג' פאוור ווגן 1967
1 סיטרואן סטיישן ווגן 1968
1 מחרטת צילינדר

8 קומפלטים של חלקים בלתי משומשים עבור ג'יפים וויליס
16 טון של פסולת ברזל
323 מצברים למכוניות 12 וולט — 6 וולט
1190 צמיגים בגדלים שונים
120 אבובים (פנימיים לצמיגים)
90 גומיות ליפוף לגעסים.

במכרז יזכה בעל ההצעה הגבוהה ביותר. המכוניות המשומשות וכל הציוד הנ"ל מוכן לבדיקה בארמון הנציב בירושלים, בימים 11, 12, 13, במרץ 1974 בין השעות 8.00—13.00.
טפסים של המכרז ותנאי המכירה אפשר לקבל בשער הראשי של ארמון הנציב. בשביל אינפורמציה נוספת נא לצלצל לאומות המאוחדות ירושלים טלפון 36224 קו פנימי 31.

מכרז

חברת „נוע" בע"מ, תל־אביב

מציעה בזאת למכירה:

1. מכונית־טנדר „דארט" 1972, 6 צילינדרים כולל מזגן־אויר אוטומטי, הגה־כח, מעצורי כח, שמשות כהות, רדיו.
2. „מרקורי מונטיגו" 1970, 6 צילינדרים כולל מזגן־אויר, הגה־כח, מעצורי כח, שמשות כהות, רדיו.
3. „מרקורי מונטיגו" 1969, 6 צילינדרים כולל מזגן אויר, הגה כח, מעצורי כח, רדיו.

את המכוניות אפשר לראות במוסך החברה, רחוב המסגר 40, תל־אביב, בין השעות: 8.00—16.00.
הצעות יש לשלוח במעטפה סגורה לפי הכתובת ת"ד 20107, תל־אביב עד ל־20 לחודש מרץ ולציין על המעטפה („עבור מכרז").
החברה אינה מתחייבת לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.

חברת **שווק למוצרי ילדים**

מבקשת הצעות שווק נוספות
בענף מוצרי ילדים

לפנות ת.ד. 36914, תל־אביב.

העיר
50 כ"נים
בסירה אחת
במעריב
נוער

טרקטור 980 מעמים

תוצרת קטרפילר

מעונית לרכוש חב' „מגדי", חיפה בבריע ראשי קרית טבעון
לפנות בשעות המשרד לטלפונים: 727174, 722542
ובערב:
טל. 243670, 243805

המוצא
כרמל סוסיתא
צבע קרם עם פס אחד
מס' 261—652
יקבל פרס כספי.
טל. 742243.

למכירה בהזדמנות
דירה
בת 4 חדרים
גדולים ומרווחים
(2 בתי שימוש ר"ב מטבחים)
ביפו רח' יהודה הימית מס' 36 (מקודם רח' 54 מס' 10) קומה ד'.
על המעונינים לפנות בין השעות 8 עד 15 לטל. 621411

הלחמת רכיבים
על מעגלים מודפסים
לפי דוגמא
אבי — טל. 853915

תישנת פעם במיטת מלכה?
מעכשיו תוכלי לרכוש לך מיטה כזאת אצל:
„קווינס", שלומציון המלכה 17, ירושלים.

האוניברסיטה העברית בירושלים

המרכז ללימודים קדם אקדמיים
מודיע על

הרשמה למחזור ב' בשנת הלימודים תשל"ד למועמדים שבגין גיוסם לא יכלו להתחיל לימודיהם במחזור א'.

מועמדים שבידיהם הודעה על קבלתם ללימודים במרכז, למחזור א' יתקבלו ללימודים במחזור ב' רק לאחר חידוש הרשמתם למרכז.
קבלתם של מועמדים חדשים למקומות שיותרו ומועד תחילת לימודיהם במרכז מותנים בבחינות כניסה ובהחלטת ועדת הקבלה.
מספר המקומות לקליטת תלמידים חדשים — מוגבל ועדיפות תינתן לחיילים משוחררים כהגדרתם בחוק החיילים המשוחררים (הוראת שעה) תשל"ד, 1974.

סדר פעולות הרשמה למחזור ב'
בחינות מיון לתלמידים שכבר התקבלו ובחינות קבלה ומיון למועמדים חדשים יתקיימו בשני מחזורים: א. 11, 12 במרץ 74.
ב. 13, 14 במרץ 74.
תלמידים המתעתדים ללמוד במרכז במסלול רוח־חברה יבחנו: ביום ב', 11 במרץ 74 בשעה 9.00, או ביום ד', 13 במרץ 74 בשעה 9.00.
בחינותיהם של תלמידים המתעתדים ללמוד במרכז במסלול מדעי הטבע יימשכו יומיים: ביום ב' וביום ג' 12—11 במרץ 74. או ביום ד' וביום ה' 14—13 במרץ 74.
(על המועמדים לדאוג לעצמם למקום לינה).
הבחינות מתקיימות בבנין האולמות של מדעי הטבע בהר־הצופים.
כל התלמידים המגיעים לבחינות חייבים להביא איתם את המסמכים הבאים:
1. כל האישורים על ציוני בגרות.
2. אישור מצה"ל על משך השרות הצבאי.
3. אישורי הכנסה.

פרטים על האישורים הדרושים אפשר לקבל בטלפון 02-288201/66.
תלמידים שהתקבלו ועדיין מגוייסים ואינם יכולים בשום אופן להגיע לבחינות המיון במועדים הנ"ל חייבים להודיע על כך בכתב מיד לפי הכתובת: המרכז ללימודים קדם אקדמיים, בית רוסה, הר־הצופים עבור משרד תלמידים ולציין גם את כתובתם הצבאית ומועד שחרור צפוי.

עירית חיפה האגף לחינוך

בית הספר התיכון לטכנאים
ע"ש א. ש.ב קרית שפרינצק (מחנה דוד)

ההרשמה לתלמידים ולתלמידות לשנת הלימודים תשל"ה 1974/75

לכתות י' מסיימי כתות ט' בחטיבות הביניים ובבתי ספר תיכוניים שאין בהם חטיבות ביניים.

בית הספר מקנה:
* תעודת בגרות — למסיימי י"ב שנות לימוד — המקנה זכות ללימודים אקדמאיים בטכניון ובאוניברסיטאות

ובנוסף עליה:
* תעודת טכנאי — למסיימי י"ג שנות לימוד במגמות אלקטרוניקה, מכשור ובקרה וחשמל

המגמות המקצועיות:
* אלקטרוניקה — בגרות
* מכשור ובקרה — בגרות
* חשמל
* מכניקה
* חרושת כלים
* מסגרות מבנים
* תשמלאות רכב
* שרטוט מכונות
* פקידות טכנית

ההרשמה תתקיים בימים א' ב' ב' 31.3.74—2.4.74 בין השעות 8—12 ומשעה 15.30—18.00 בבנין בית הספר במזכירות.

על המועמד להביא אתו/ה:
1. תעודה השליש השני של ביה"ס (עם הציונים).
2. העתק תעודת לידה
3. תעודת זהות של שני ההורים
4. 3 תמונות דרכון
* יעוץ והכוון למועמדים ניתן בכל ימות השבוע בין השעות 8—12 לפגה"צ ברס לינה ל׳.

תחבורה: אוטובוסים מס' 44, 45, 49.

שעורים פרטיים באנגלית

(וכל שפה לועזית)

8.00 ל"י — שעת לימוד פרטית ליחיד.
4.30 ל"י — שעת לימוד פרטית לשני תלמידים.
3.10 ל"י — שעת לימוד פרטית לשלושה תלמידים.
2.50 ל"י — שעת לימוד פרטית לארבעה תלמידים.
* מורים אקדמאים מוסמכים * לימוד בי מעבדה לשונית אור־קולית מסוג
AUDIO ACTIVE COMPARATIVE

שעות לימוד בתאום עם התלמיד.

מכון ישראלי לשפות

תל־אביב: אבן גבירול 33, טלפון 252337
חיפה: נורדאו 30, טלפון 667040.

אנגלית

• צרפתית • איטלקית
• גרמנית • ספרדית
• עברית • ערבית

בקבוצות קטנות עפ"י שיטת הלמוד היעילה והמתקדמת ביותר
כמו כן שעורים פרטיים בכל שעות היום.

מכון לשפות COREN **קורן**
תל אביב: שד' דוד המלך, טל. 266447
תל אביב: נחלת בנימין 2, טל. 56347
חיפה: רח' הרצל 17, טל. 669265

למכירה דודג' טנדר D-200

שנת יצור 1971

מק 600E סוס — מודל 1971

מוסך בבנין צבי 063-99118

האוניברסיטה העברית בירושלים

המשרד לקבלת תלמידים מחו"ל
בנין גולדשמיט — הר הצופים

רישום מועמדים לשנת הלימודים תשל"ה (1974/75)

הרישום החל ויסתיים ב־31.3.74
מתקבלות בקשות לכל הפקולטאות ובת...
המועמדים הבאים מתבקשים להרשם באמצעות המשרד לקבלת תלמידים מחו"ל:
* בעלי תעודות־בגרות מחו"ל (מלבד מע... השלימו לפחות שנת־לימודים אחת כתל... המניין באוניברסיטה בארץ).
* מועמדים הלומדים בתוכנית הכנה לעולי... באוניברסיטאות בארץ.
* עולים חדשים המתכוננים לבחינות־בגרות מיוחדות לעולים.
* מועמדים ללימודים מתקדמים שלמדו ... השכלה גבוהה בחו"ל.

לשם קבלת טופס בקשה — נא לפנות בכתב לקבלת תלמידים מחו"ל, ת.ד. 24100, הר־הצופים) או אישית (לחדר 214, בנין גולדשמיט, הר־... מועמדים המעונינים ביעוץ אישי — מתבקשים בכתב לכתובת הנ"ל או להתקשר לטלפון 8201 63, על מנת לקבוע מועד לראיון.
מועמדים לשנה א' חייבים להגיש את הטפסים ע...

האוניברסיטה העברית בירו...

הפקולטה למדעי הרוח
המרכז לבלשנות שימושית

לימודי תעודה בתרגום דבר — הרשמה לשנת הלימודים תש...

מטרת הלימודים — הכשרת מתרגמים (להתמחות תרגום סימולטאני).
משך הלימודים — שנתיים.
הרכב הלימודים — לימודים ואימונים, תורת התרגום. השלמות בלימוד לשון הצורך), הכשרה מעשית בתרגום בהדרכה.
תנאי הקבלה —
1. בעלי תואר ראשון, שקבלו ציון „טוב" בחוג הרלוונטי, או תלמידים העומדים את לימודיהם לתואר הראשון עד ...
2. בחינת כניסה.
3. ראיון.

מועד הרשמה — עד 29.3.74. יש לפנות המרכז לבלשנות שימושית, בנין ... מסד התחתונה, בין השעות 09.00—13.00
— מספר התלמידים מוגבל —

למודי ניהול חשבו...

* הנהלת חשבונות סוג...
* הנהלת חשבונות סוג...
* הנהלת חשבונות סוג...
* הלימודים בפיקוח משרד הע...
* בחינות הסיווג — בכיתת ה...
* המורים רואי חשבון מוסמכ...

בעת ההרשמה תנתנה הצעות עבודה.
פרטים והרשמה: כל יום בין השעות 8.00 ... ביום ו' עד שעה 13.00.
תל־אביב משרד ראשי: שד' דוד המלך 39 טל' 267436, 264193
משרד המחוז: רח' בוגרשוב 66 טל' 225795, 225690
ירושלים: רח' יפו 68 (בית סולכדר) טל' 226435
חיפה: רח' הנביאים 20 טל' 666182, 664671
בהרשמה יש להציג תעודות המעידות על ...

המכון להשתלמות מקצועית משולבת
משרד העבודה

ערב עיון

בנושא

סל המזונות

אופיו וניצולו
יתקיים ביום ה' 14.3.74
במלון בזל בת"א בשעה 17.00

נושאי ההרצאות:

על הצריכה והשפעת שינויי המחירים על בעיות תזונה במחסור ובשפ...

פרטים והרשמה: בת"א, שד' דוד המלך טל' 264193 ; 267436

המכון להשתלמות מקצועית משולבת
משרד העבודה

למעונינים בהשקעה בנכסים עירוניים
מבטיחים דירות, בתים ומגרשים
רווחיות גבוהה — אפשרויות השקעה מגוונות
במזומן כולו ללא סיכון
הנכסים נרשמים במשרד ספרי האחוזה על שם המשקיע
אפשרות השקעה מ־5000 ל"י ומעלה.
פרטים ימסרו מיד לפונים לת.ד. 9524 ירושלים

יתוג בע"מ

הנדסת חשמל

...מחה להודיע כי:—

SIEMENS וסוכנה בישראל

צינגלר שרון, העבירו לחברת

בע"מ את זכיון ההפצה

דית לישראל של ציוד מתח גבוה

חברת:

SIEMENS POWER ENGINE...

...נוגע לציוד חברת **סימנס**

...גבוה, נא לפנות ישירות לחברת

...יתוג בע"מ

הנדסת חשמל

...החרושת 8 תל־אביב, טל. 32946

ת. ד. 28348

חנות גדולה

...רכז רח' אלנבי בתל־אביב

מתאים לחברה גדולה

ולכל מטרה

למסירה

בדמי־מפתח

לפנות ללא מתווכים לת.ד. 28085, תל־אביב.

מנהלת הכנרת

מכרז

אנו מכריזים בזה על

מכירת רכב

...ימוג משומש

...אפשר לראות בחצר רשות־הכנרת בגליל ...את ההצעות יש להגיש למשרד מנהלת־הכנרת ...עצה האחרונה צמת עד 15.3.74. אין מנהלת־ ...מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה או כל הצעה אחרת.

מנהלת הכנרת

...בינים בהספקת

...ר פסולת

...ות של עד 200 טונות לחודש

בא בחשבון נייר עתון, נטול עץ, קרטון, דופלקס, וכו'.

אפשר להציע גם כמות חלקית

...ת אספקה ושאר התנאים יש להגיש ...לת.ד. 2136 תל־אביב, עבור "נייר ...ת" עד 25.3.74.

...שין, יצואן, יבואן!!!

...משאית וסמי טריילר חדשים עם ...מיוחד למכולות מעוניינים להגיש ...שרותי הובלה מעולים, אדיבים ...בועים (התמחות מיוחדת בנמלים)

...: בערב טל. 03-927740 או ת.ד. 96 הוד־השרון

...שתי מסחריות

...קסוואגן של 1300 קי"ג

...בלות לכל חלקי הארץ

...וגם עבודה חלקית

טל. 202508

קופל - נהיגה עצמית בע"מ

משרד ראשי:

רחוב הירקון 252, תל־אביב

טל. 452111, 443168, 448968

מודיע על

מכירת מכוניות

שנת ייצור 1972

פיאט 124 רגיל

רנו 16 רגיל

רנו 16 אוטומטי

ווקסהול ויוה

ווקסהול ויקטור סטיישן

פורד אסקורט מודל 1973

בדבר פרטים נוספים נא לפנות טלפונית למתי. אפשר לראות את המכוניות בחניון ככר דיזנגוף מרתף 1, אצל משה.

חזרנו מהמלואים

אריה בסרגליק ובנין בע"מ

שמחים להודיע על פתיחה מחודשת של מחלקת פחחות וצבע למכוניות

בהנהלת יאיר לבב

רחוב המסגר 34 תל־אביב

טלפונים: 31310, 33539

למסירה מיידית בירושלים

בדמי מפתח

בבנין משרדים במרכז העיר

משרד

בגודל 34 מ"ר

מתאים במיוחד לעורך דין

טלפון 02-36749 בין השעות 20.00—21.00

להשכרה מחסנים במפרץ חיפה:

1. עד 4 יחידות של 125 ממ"ר בגובה 6 מ' כל אחד

2. קומה שניה 1300 ממ"ר

לפנות בשעות העבודה טלפון 04-526040

ובשעות הערב 04-85661

חנות

כ־80 מטר מרובע + קומת ביניים

להשכרה מיידית בהרצליה

במקום מובחר (אזור ג')

נא לפנות טלפונית 930285 בין השעות 8.00—17.15 החל מיום א'.

למכירה דירה

בת 2 חדרים בקומה ראשונה

ברחוב אחד העם 4 בחיפה.

קרקע פרטית. שטח הדירה נטו 53 מ"ר.

כל המעונין לרכוש דירה זו יגיש הצעה בכתב לפי הכתובת אל התתו"ם ויצרף להצעתו המחאה בנקאית על סך 10% מסכום ההצעה. אין התתו"ם מתחייב לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.

שלמה אבני, עורך דין

רח' הנמל 48 חיפה

תכנון פנים ע"י אדריכל

תכנון ובצוע דירות, משרדים ומבני צבור

— רהוט לפי הזמנה

— פרזול דקורטיבי

— כל מוצרי קלת אפיקים

— צפוי קיר ותקרות

— מנורות

חיפה, רחוב הרצל 75, טלפון 663489

משטרת ישראל

משטרת ישראל מבקשת את עזרת הציבור בחיפושים אחרי הנעדר

מסעוד בן אליהו דרעי

אשר יצא את ביתו בתל אביב, רח' לבבדה 38, בתחילת חודש ינואר ומאז נעלמו עקבותיו.

תאורו: בן 70, גובה 160 ס"מ. מבנה גוף: רזה, פנים מאורכים, גון פנים כהה, קרח; מצח גבוה, עיניים חומות, אף קטן, שפתיים צרות.

כל היודע דבר על מקום המצאו או או שראה אותו לאחר התאריך הנ"ל מתבקש להודיע על כך לתחנת המשטרה הקרובה.

מיטות ומזרונים לחדרי שינה

ישר מהיצרן לצרכן

אדלר

ת"א נחלת־בנימין 134

טלפון 825536

מעונין לקנות מכונית ליילנד למערבל בטון

פודל מ־70, זבל בקקש אורך שפי 5—4.80 מטר.

טלפון 783902 ת"א

לבקש את יוסי.

האם היית פעם סמוך לשולחן מלך?

מעתה תוכל לקנות לך שולחן מלכים־אבל:

"קוינס"

שלומציון המלכה 17 ירושלים

בכפר סבא

מקבלים כל עבודות מסגרות, מבנים, קונסטרוקציות־ברזל

עבודה מעולה

טלפון 926755

למכירה בחולון

מגרש

752 מ"ר נטו

בניה מיידית

750,000 ל"י

טלפון 233621

אבדה

כלבת פודל

שחורה

בסביבות קרית ת"א (לאשה גלמודה)

להתקשר 03-224097

המוצא יבוא על שכרו.

נשים בהריון

קורס ללידה ללא סבל

בשיטת למ"ז מתחיל מיד על ידי מורות מוסמכות מארצות־הברית

טל. 04-511151

שפוץ דירות

מבצע עבודות שיפוץ

בניה — אינסטלציה — כפוי קירות — תריסים ועוד — באחריות.

04-232823 בין 8—12.00

דרושות משאיות

עד 10 טון.

לעבודה מסודרת כולל סנדרים.

בדבר פרטים:

טל. 30065 לחנוך.

למכירה

טרקטור פרגסון

165 קולטי־מאואר

שנת ייצור 1967

במצב תקין לעבודה

לפנות קבוץ דליה

טל. 04-993277

משרד הפיתוח

אגף החשמל

הודעה

לציבור החשמלאים בעלי רשיונות לביצוע עבודות חשמל

לרגל עיכובים בחידוש רשיונות החשמלאים, הרינו להודיע כי שר הפיתוח הורה כי תוקפם של הרשיונות הנ"ל שעמד לפוג ביום ח' בניסן תשל"ד (31.3.74) יוארך עד ליום כ"ו בסיון תשל"ד (16.6.74).

לפני פקיעת תוקף הרשיונות הקיימים, ישלחו לחשמלאים טפסי הרשיונות לשנת 1974/5. הרשיונות יקבלו תוקף עם תשלום האגרה.

בבאר־שבע

דרושה

דירה

מרוהטת היטב, בסביבה יפה.

עבור מומחה מחו"ל

(זוג צעיר בלי ילדים)

לתקופה של שישה חדשים עד שנה

נא לפנות: לטלפון מס' 73868 בבאר־שבע

משעה 16.00

נגנבה מכונית

פורד אסקורט

צבע בז'

מספר 290-232

המוצא מתבקש להודיע לתחנת המשטרה הקרובה או לטלפון 03-473499

יבוא על שכרו.

פרס

בסך 500 ל"י

לכל המביא לגילוי מכונית

פורד גרנדה מס. 648—214

בצבע חום עם גג שחור שנגנבה.

המכונית נראתה ביום שלישי 26.2.74 באזור צריפין — לוד.

נא להתקשר לטלפון (02) 234450 או לתחנת המשטרה הקרובה ביותר.

מכרז

צים חברת השיט הישראלית בע"מ

מעמידה למכירה

דירה בת 2 חדרים

מס' 251/3 באילת

הצעות בכתב יש להגיש עד ה־25.3.74 במעטפה סגורה לאגף הנכסים ת.ד. 1723 חיפה.

על המעטפה יש לציין עבור דירה.

פרטים נוספים אפשר לקבל במשרדי חברת דיזנגוף באילת טלפון 059-2146 או 059-3181.

החברה אינה מתחייבת לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או הצעה כלשהיא.

למוסד ציבורי ארצי

דרוש מחסן בשכירות

בשטח של 2,000 ממ"ר בנוי מוצקה מתאימה לאיחסון בנוי בסביבת תל־אביב ברדיוס 15 עד 20 ק"מ, או באזור החוף בין אשדוד לחיפה ליד תחנת רכבת.

הצעות כולל תרשים הבנין עם כל הגידות והפתחים, נא להפנות לת.ד. 20035 תל־אביב.

חדש!! פתרון נפלא זול ויעיל!!

לבעית רחיצת ידיים בחדרי נוחיות

כיור נירוסטה בעיצוב מודרני

אין צורך בסביבת קירות.

225 ל"י כולל הרכבה.

"אפ" חיפה, הנריטה סולד 18, טל. 04-87164

לקבלני בנין

קבוצת קודחים פנויה

לביצוע עבודות קידוח

צלצל והזמן ביקור ויעוץ ללא התחייבות מצדך

טלפון 03-948056.

עמידר־עד דיור מעולה

למכירה

דירות

בנות 4 חדרים עם כל השרותים

בטבעון

באתר בניה המשקיף על נוף מרהיב עין ברחוב האיריס

כן מוצעות למכירה

חנויות

במרכז המסחרי

בדבר פרטים נא לפנות למשרד "משהב" חיפה, רחוב ארלוזורוב 3, טלפון 668049

מוצרי יבוא

ריהוט איטלקי אקסקלוסיבי

✶ ברים, ויטרינות וריהוט לכניסה

✶ עגלות תה בדגמים בלעדיים

ארונות וריהוט לאמבטיה.

50 דגמים מרהיבים

(גם לוילות ודירות פאר).

מחלקה מיוחדת למתנות

"עזוז" יבוא בע"מ

ת"א, רח' פרץ 3 ע"י ככר המושבות

טלפון 615186

לבעלי רכב וולבו באזור חיפה והצפון

VOLVO

שימו לב!!

מוסך ארז פותח לרשותכם שרות וולבו מוסמך לרכב פרטי ומשאיות.

לרשותכם שרות אדיב, חלקי חלוף מקוריים וידע מקיף.

מוסך ארז, שדרות ההסתדרות, כביש השרות, מפרץ חיפה.

נהג!!

חסוך עד 35% בבטוח רכבך!!!

✶ מעל גיל 25

✶ שנה רשיון

✶ ללא תביעות

✶ אינך נוהג בשבת

פרטים: "טירן" — סוכנות לביטוח בע"מ

טל. 248968 (חיתום)

כתובת: שלמה המלך 74 תל־אביב

למכירה

פורד טרנזיט

במצב טוב מודל 1970

ג'יפ מודל 1969

ג'יפ מודל 1972

אפשר לראות את המכוניות במוסך גבעת ברנר.

טל. 952113, לפנות לל'יור.

✶ למוסדות ✶ למפעלים

לועדי־בתים־משותפים ✶ לפרטיים

שרות ייעוץ לאחזקת מבנים

על־ידי מהנדס בנין מוסמך ומנוסה, בכל אזורי הארץ.

לפרטים נוספים: אינגי א. פורה, ת.ד. 33454 ת"א, טל. 03-473679.

דרוש

מבנה תעשייתי בשכירות

350 - 500 ממ"ר

רצוי עם חצר, חשמל 80—100 כ"ס

קומת קרקע, בסביבות תל־אביב.

לפנות בכתב ת.ד. 16423 תל־אביב.

مكذا من الأمل

هكذا من الأصل

מהנדסים · טכנאים · בינאים · שרטטים · מחסנאים • • • דרושים • • • ...ים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים

גלנויט (ישראל) בע"מ

אזור התעשיה - אור עקיבא (קיסריה)

למפעלנו דרוש:

טכנאי ייצור מוסמך

כישוריו:—

* יכולת לבצע מחקרי עבודה, בפיקוח מהנדסים יועצים, בתכנון ופיקוח על הייצור ובהפעלת שיטות לשכר עידוד.
* נסיון קודם של 3—2 שנים במפעל תעשייתי, רצוי בענף הטקסטיל.
* עדיפות תינתן למועמד המתגורר בקרבת המפעל.

●

נא לפנות בכתב או טלפונית למנהל האדמיניסטרטיבי לקביעת ראיון טלפון 063-88851/6.

— סודיות מובטחת —

הסוכנות היהודית לארץ-ישראל

המחלקה למנגנון

משרה פנויה 12/74

מתאם חשבונות בכיר

מקום-העבודה: תל-אביב.

תיאור העבודה: 1. בדיקת דוחות, נתוני תקציב, סכומי התחייבויות והחשבונות הסופיים של ההשקעות התקציביות שמעשו ע"י הסוכנ"י בהקמת ופתוח ישובים. 2. טפול בבעיות המחירות של השקעות וקביעת שיטות חשובי פחת. 3. נתוח הדוחות המבריים. 4. תכנון תהליכי העבודה וחלוקתה בין צוות העובדים.

הכישורים הדרושים: 1. השכלה תיכונית. 2. השכלה מקצועית — הנהלת וביקורת חשבונות. 3. נסיון של 5 שנים במקצוע. 4. ידיעת השפה העברית על בוריה. 5. כושר נהול צוות. 6. כושר נהול מו"מ עם גורמי חוץ (מוסדות, אגודות). 7. כושר הבעה בכתב ומגע נאות עם קהל.

הדרגה המוצעת: ס"ו (34 נק') בדירוג האחיד.

התאריך האחרון להגשת הצעות: 22.3.74.

הצעת מועמדות נא להגיש
למחלקה למנגנון, ת"ד 92 ירושלים 91000
(רצוי בטופס שאפשר לקבל בכל משרדינו בארץ)

עוזב קבוץ

עם נסיון מנהלי־ארגוני מבוקש לתפקיד מנהלי ביצועי בכיר

*

בפרטים ולקביעת ראיון נא להתקשר לטלפון 282171/2 תל־אביב בין השעות 16—8.

עץ לבוד בע"מ
ETZ-LAVUD LTD

דרושים לענף הלבידים

* **עובדים לתפקידי ניהול**
* **מבקרי איכות**

רצוי בעלי נסיון בייצור לבידים

המתאימים מתבקשים להתקשר למח' כח־אדם עץ־לבוד טלפון 914931, או לכתוב לת.ד. 38 פתח־תקוה.

סודיות מובטחת

דרושה מזכירה מעולה

הדרישות שלנו גבוהות, בתמורה אנו מציעים תנאים מצויינים ואווירה צעירה ונעימה.

"שחם" — רחוב קפלן 5 תל־אביב, טלפון 258489

שחם סוכנויות ביטוח

אוניברסיטת תל-אביב

לחברת מרכז הספורט של אוניברסיטת תל־אביב ע"ש פרנק רינד בע"מ

דרושים:

1. **מזכירה:** נסיון בעבודת מזכירות כללית; ידיעת השפה העברית כולל הדפסה, רצוי ידע בהנהלת חשבונות.
2. **אחראי לבריכה:** בעל תעודת מציל ונסיון בנהול בריכות.
3. **טכנאי להפעלת בריכת שחיה:** ידע בהפעלת משאבות מים, מנועי חשמל ואחזקה.
4. **מנהל עבודה-גנן:** נסיון בעבודות גנון, רצוי בעל הכשרה מקצועית.
5. **פועלי גנון ונקיון**
6. **פנסיונרים לעבודות שונות**

●

על המעונינים לפנות בהקדם טלפון: 416111 קו פנימי 476.

ל"אסיא"

מעבדות כימיות בע"מ

דרושים:

1. **עוזר רוקח** לעבודה במחלקת ייצור פרמצבטי.
2. **מפעיל מכונות ייצור**
3. **עובד** לאחזקה במחלקת הייצור.
4. **פועלות** למחלקת האריזה של המפעל. דרושה ידיעה בסיסית באותיות לטיניות.

לכל התפקידים לא דרוש נסיון. קיימת אפשרות לימוד המקצוע במקום. תנאים טובים.

5. **טכנאי מכונות** למחלקת האחזקה של המפעל לתפקיד ראש צוות לעבודות פיתוח. דרוש נסיון בנהול מסגרות וחרטות.

נא לפנות טלפונית 915021, או בכתב בצרוף קורות חיים ופרוט נסיון קודם אל ת.ד. 1423 תל־אביב אל מנהל המנגנון.

למפעל גדול בענף המזון באזור תל־אביב

דרוש מכונאי

בעל נסיון במכונות אריזה, השואף לעבודה מגוונת במפעל מתקדם.

העונים על הכישורים יפנו בכתב עם פרוט נסיון קודם לת.ד. 20127 ת"א 61200.

לחברה חדשה עתירת ידע בתל־אביב העוסקת בפיתוח מוצרים מכניים והידראולים

דרושים:

מהנדס מכונות

בעל נסיון בתיכנון ופיתוח

הנדסאי-טכנאי מכונות

בעל נסיון בתיכנון ופיתוח

שבוע עבודה בן 5 ימים

התנאים בהתאם לכישורים

המעונינים מתבקשים להתקשר טל. 03-935051 לקביעת ראיון.

לחברה גדולה בתל־אביב

דרושה מפעילה

למכונת הנהלת חשבונות "אודנר"

*

נא להתקשר לטל. 39841 למר גולדשטיין

דרושים שומרים

לעבודה במשמרות באזורים תל־אביב וכפר סבא.

●

נא לפנות בתל־אביב דרך חיפה 21, כניסה שניה קומה א'.

דרושים דחוף

בארץ ובחו"ל

סוכנים/ות

להפצת מדליון חצית התעלה

משכן
בלפור 3, חיפה
טל. 645028
84477

פרסום !!!

באם אתה פרסם מעולה ומעוניין בשכר גבוה, באם אתה יודע לבצע עבודות מיוחדות ומסובכות ואוהב לעבוד תוכל אצלנו להשיג תנאים מיוחדים

נא לפנות בין השעות 18—7 טלפון 820273

לבית מלאכה מכני

דרושה

פקידה כללית

באזור התעשיה גבעתיים

*

לפנות בכתב יד עם פרוט הנסיון לת.ד. 849 גבעתיים

א. קירשמן

חב' להשקעות ולבנין בע"מ
רח' מהליאבי 12
ת"א, טל. 266669

מחפשים

פקידה־מזכירה

עם ידע בהנהלת חשבונות

שעות עבודה כל יום 1—8, 4—7 מלבד ימים ג' ו־ו' מ־8—1 בלבד.

נא להתקשר בשעות העבודה למשרד

למשרד להנהלת חשבונות

דרוש/ה

מנהל חשבונות עצמאי

עם נסיון למשרה מלאה

בהצעות נא לפנות לת.ד. 359 חיפה.

סודיות מובטחת

לחברה ארצית חיפה

דרושים

נהגים

להובלה גלילית

נא לפנות למשרדנו רח' ק. גלויות 95 טל. 04-667319 04-667878.

ל־J.C.B.

חדש

דרוש מפעיל

תנאים טובים

אפשרות שותפות

טל. 04—223350

דרוש בחיפה

טכנאי קרור מנוסה

בעל רשיון נהיגה

טל. 04-662035 חיפה בשעות 13.00—08.00

נציבות שירות המדינה

מודיעה כי דרוש

בוחן פסיכוטכני

לביצוע מבחנים בתל אביב

היקף העבודה 3—6 ימים בשבוע, רצוי נסיון. יועדפו בעלי נסיון בתפקידים דומים בצה"ל.

המעונינים יפנו בצירוף קורות חיים ופרטים על ההשכלה והנסיון אל: ת"ד 776 ירושלים, בשביל „בוחן".

עירית באר־שבע

מכרז מס' 05/6/74

דרוש גנן ראשי

הכישורים הדרושים:

1. השכלה תיכונית ומקצועית בחקלאות עם התמחות בגינון.
2. נסיון של לפחות 5 שנים בארגון ונהול עבודות גינון (אחזקה וביצוע).
3. כושר הבעה בכתב ובע"פ בניהול משא ומתן עם אנשים ומוסדות.

הדרגה: בהתאם לכישורי המועמד

מועמדים מתאימים יגישו מועמדותם בכתב אל מח' המנגנון בציון השכלה ונסיון עד יום שני ב' בניסן תשל"ד (25.3.74).

א. נאוי — ראש העירייה

לחברה פרטית דרוש

אלקטרונאי צעיר

לתפקיד

איש מכירות

לציוד אלקטרואקוסטי תעשייתי ומקצועי

מועמדים הבקיאים בשטח האודיו, בעלי כושר התבטאות מעולה בכתב ובע"פ, ידיעת השפה האנגלית על בוריה ורכב, מתבקשים לפנות בכתב, בצרוף תולדות חיים וכישורים ל:

טלמוסיקה בע"מ
ת. ד. 826, גבעתיים

לבי"ס התעשייתי „להב"

דרושה

מדריכה לתפירה

בדבר פרטים לפנות בכתב או טלפונית למפעל „להב" בקרית־גת אזור התעשיה

טלפונים: 051-91165, 051-91468

מוסד מסחרי גדול מחפש

מנהל בכיר בשטח המסחרי

הכישורים הדרושים: נסיון בניהול משא ומתן עם לקוחות וספקים, וכן כושר ניהול צוות עובדים גדול.

הצעות מפורטות יש להפנות למחלקת המנגנון, ת.ד. 9142, תל־אביב

דרושים

סוכנים עצמאיים לחומרי ניקוי

* אבקות־כביסה
* משחות־כלים, ועוד

לאזורים:

1. חדרה, נתניה.
2. כרמיאל, צפת, טבריה, קרית שמונה.
3. נצרת, עפולה, בית־שאן.
4. ירושלים.

רציניים ובעלי־רכב מסחרי, לפנות טל. 04-663119 בשעות העבודה או בכתב ת.ד. 2013 רמת־גן

לחברה מסחרית בהדר הכרמל

דרושה פקידה

השולטת בשפות ומדפיסה בעברית

שעות עבודה מפוצלות
תנאים טובים למתאימה

להתקשר טלפון 0—668349—04

לביח"ר לגפרורים „נמר" בע"מ

ראשון־לציון

דרוש

מסגר אחזקה

לפנות במקום אזור התעשיה ליד מצת ראשון או טלפון 948416.

ל"טבע"

חברה לתעשיה פרמצבטית וחימית למזרח התיכון בע"מ

דרושים:

1. **מנהל בית מלאכה** כישורים: מהנדס או טכנאי מכונות נסיון של שתיים לפחות בניהול עובדים. ידיעת השפה העברית הכרחית.
2. **טכנאי קירור** בעל נסיון של 4 שנים לפחות במערכות קירור.
3. **מכונאי אחזקה / מסגרים** בוגרי בית ספר מקצועי, בעלי נסיון במכונות.
4. **מפעילי מכונות ייצור** בוגרי בית ספר מקצועי.

על המועמדים לפנות בכתב, בצרוף קורות חיים ופרוט נסיון קודם, ל„טבע" בע"מ, ת.ד. ירושלים 91000.

עירית חיפה

הודעה מס' 18/74

מכריזה בזה על משרה פנויה של

מנהל מדור למוסיקה ומנצח על תזמורות הנוער העירוניות

הכישורים הדרושים:

א. בוגר אקדמיה למוסיקה
ב. נסיון בעבודה חינוכית
ג. נסיון בניצוח על תזמורות

הדרגה תיקבע בהתאם לכשירות המועמד

המועמדים יפנו בכתב בצרוף פרטי חיים ודות מתאימות לפקיד המנגנון בנין העיריה 305 לא יאוחר מ־3.4.74.

י. ציזל — סגן ראש העיר

לחברה גדולה בחיפה

דרושים: ליחידת מח...

1. **מתכנן/ת** לפחות 5 שנות נסיון כולל בתכנות
2. **מתכנת/ת** לפחות 2 שנות נסיון, נסיון ב־COBOL הכרחי

בא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים לת.ד. 214 חיפה עבור מחלקת המיכון

מודולוס — עיצוב וריהוט בע"מ

דרושים

* **מהנדס ייצור** — לעבודה בעגינות ורבת אחריות. הכישורים: בוגר הטכניון בארץ גיל 25 נסיון בענף העץ (לא הכרחי)
* **איש תאום ופיקוח** הכישורים: נסיון של 5 שנים לפחות הבניה והנגרות, בוגר תיכון, בעל כושר מגע עם קהל. רכב הכרחי.
* **נגרים מקצועיים ומתלמדים** — לעבודה במפעלנו

טלפון: 248482, סודיות מובטחת!

לחברה לבנין בחיפה

דרוש

מהנדס בנין

לתפקידי בצוע — דרוש נסיון
תנאים בהתאם לכישורים

לקביעת ראיון לפנות טל. 04-525875 04-664644 בין השעות 8.00—14.00

לרואה חשבון בתל־אביב

דרושים

1. בוחן מתחיל
2. עוזר/ת למנהל חשבונות
3. פקידה לחצי יום (הדפסה עברית וידע בהנה"ח).

טלפון 451824

דרושים

מהנדסים · טכנאים · כימאים · שרטטים · מחסנאים • • • מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים • • •

אוניברסיטת חיפה

לספרית האוניברסיטה

דרושים:

ספרן מדעי החברה

(אוספים מיוחדים)

תאור התפקיד: יזמה ברכישת חומר ספרייתי ... ולגיה ובמדעי החברה תוך תיאום עם המגר ... ריכוז האחריות על תפעול ה-Human Relations Area.

... התפקיד: השכלה אקדמית בסוציולוגיה ... ופולוגיה או נושא קרוב אחר. השכלה ספר... בוהה.

...: בהתאם לכישורי המועמד.

ספרן מדעי החיים

... התפקיד: 1. טיפול באוסף מדעי החיים ... ית האוניברסיטה. ... שירות לחוקרים ולתלמידים ועזרה בארגון ... ף במדעי החיים, הכפופות למנהלי הספריה. ... ורים הדרושים: 1. השכלה גבוהה במדעי ... 2. השכלה ספרנית גבוהה וניסיון ב... ות.

...: בהתאם לכישורי המועמד.

...ובדים מחלקת השאלה

... העבודה: עבודה בשירותי השאלה כללית ... שירותי השאלת ספרים שמורים בספריה. ... במשמרות.

... התפקיד: השכלה רחבה, רצוי השכלה ... ה, וידיעות בספרות. יכולת עבודה עם קהל, ... ל משא ומתן בעל פה. ידיעה טובה בעברית ... גלית.

...: בהתאם לכישורי המועמד.

...הצעות נא לפנות בכתב למחלקת כח אדם אוניברסיטת חיפה, הר הכרמל חיפה.

חברת שמירה דרושים

לסניף ירושלים

שוערים

בעלי הופעה, יודעי עברית + אנגלית/צרפתית, לאחר שרות צבאי, לעבודות יום.

לפנות למשרד הסניף, רח' כורש 12, טלפון 227865/6.

✱

סניפים בכל רחבי הארץ

שמירה · אבטחה · הקירות · מערכות אזעקה

למשרד טכני

דרושה

פקידה

רצויה ידיעה בהנהלת־חשבונות

שעות העבודה — 8—3.30

...נות טל. 286047 בין השעות 15—13

ציון — חברה לביטוח בע"מ

דרושה עבור סניף גבעתיים

בחורה

עד גיל 21 לעבודות משרדיות

הערה: שעות העבודה מפוצלות 4 ימים בשבוע.

נא להתקשר טלפונית לקביעת ראיון למספר 723434

קבוץ להב

מחפש מספל לנכה

(רצוי בעל רשיון לרכב)

תנאים טובים למועמד המתאים

...נות למזכירות המשק בשעות 8—15 טלפון 057-4869 057-43...

למפעל תעשייתי גדול במפרץ חיפה

דרושים מפעילים

למתקנים כימיים. חדשים ומתקדמים במפעל. עבודה מעניינת ומהווה אתגר. למועמדים המתאימים אפשרויות קידום טובות.

הכישורים הדרושים: 8—10 כתות, רקע טכני רצוי.

חשמלאים תעשייתיים

בעלי רשיון מוסמך

✱

בדבר פרטים נוספים נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים ונסיון קודם, לת.ד. 99 חיפה, מיקוד 3100.

אלקו ELCO

תעשיות אלקטרוטכניות ישראליות בע"מ

דרוש

מסגר/מכונאי אחזקה

אם סיימת בי"ס מקצועי,
אם יש לך נסיון בעבודות אחזקה,
אנו מעוניינים בך

מובטחת לך
עבודה מעניינת, עם צוות צעיר במפעל גדול ומבוסס

מובטחים לך
מלוא התנאים הסוציאליים וקביעות לאחר תקופת נסיון קצרה.

פנה ישירות למפעל, דרך ז'בוטינסקי 23 רמת־גן, או טלפונית: 727131.

FIAT

לסוכנות פיאט בחיפה

דרוש

מנהל חשבונות עצמאי

בעל נסיון

בהצעות בכתב יד בציון המלצות ודרישות שכר לפנות לת.ד. 9721 חיפה

למשרד מהנדסים יועצים

דרוש/ה

טכנאי/ת שרטט/ת

לאינסטלציה סניטרית

בעל/ת נסיון של 3 שנים לפחות

לפנות: י. לברון, מהנדס יועץ בע"מ סוקולוב 20 תל־אביב טלפון 222630

לחברה מסחרית

דרוש/ה

עוזר/ת להנהלת חשבונות ובנקים

עם נסיון, למשרה מלאה.

לפנות בכתב עם ציון פרטים ומשכורת מבוקשת לת.ד. 14139 תל־אביב.

דרושה

מזכירה בכירה

לעבודה בחנות גדולה בענף הריהוט

תנאי שכר טובים לבעלת כישורים מתאימים

לפנות בכתב: אגף מינהל וכ"א, „פרדייז", דרך פתח תקוה 156, תל־אביב.

למשרד מהנדסי חשמל

דרושות שרטטות

אפשרי ללא נסיון

לפנות בכתב בפרוט ההכשרה ותולדות חיים ת.ד. 16065 תל־אביב

למפעל מודרני ומשוכלל ביותר בתעשיית הפלסטיק

דרושים:

✱ מבלטנים
מסגרים

✱ נערים
מתלמדים
למסגריה

✱ פקידה
הידועת אנגלית ועברית והדפסה בשתי השפות עם ידע מסוים בהנהלת חשבונות

לפנות למפעל ל.ב. ליפסקי בע"מ אזור התעשיה הרצליה טל. 937791—2

שליח

מאורגן, מסודר ואחראי
עם קטנוע

דרוש לנו

✱

לקביעת ראיון להתקשר בטלפון 622828

משרד
רואה־חשבון
מחפש

מתמחה

בעל נסיון בהנהלת־חשבונות

לפנות
ת.ד. 9005 חיפה.

דרושים

חרטים ופריזריסט

על בריטשבורט
גולדשטיין, רח' מנורת המאור 8 פנת נחלת יצחק 36 ת"א
טל. 254081

למפעל גומי

דרושים

פועלים/ות

★

להתקשר בטלפון 260753 או 255980

למפעל מתכת
באזור התעשיה פ"ת

דרוש

מבלטן

לפנות בשעות העבודה לטלפון 912670

מחפשים
פנסיון זמני
בבית דתי

בת"א וסביבותיה לשם הבראה לאשה דוברת גרמנית.
ת.ד. 1334 תל־אביב, ל/69339.

דרוש

חשמלאי

או חשמלאי עוזר

לרכב או תעשיה

המעוניינים יפנו לת.ד. 33385 ת"א, או טלפון 260388

דרושים

מסגר רתך
ומסגר מבלטים

לפנות טל' 824591 תל־אביב.

דרוש

גזבר מזכיר

לפנות בכתב ל„אגרא" יקנעם

אלביט

A SUBSIDIARY OF CONTROL DATA

מחשבים בע"מ

דרושות

מזכירה מחלקת

לארגון ולנהול משרד מח' בקורת איכות

כתבנות עברית אנגלית הכרחית.
(משרה מס' ש/23)

פקידה בכירה

בעלת נסיון במעקבים תקציביים דו"חות ומחיר.
(משרה מס' ש/54)

פקידת תמחיר

נסיון של שנה בתמחיר
(משרה מס' ש/65)

בתגובה נא להתייחס למספר המשרה

לפנות בצרוף קורות חיים מפורטים ת.ד. 5390 חיפה, מחלקת כח אדם, פרייה כבטחות.

מכרז לנהול רשת מזנונים

1. מקום המזנונים
   א) מזנון מועדון 2.2 בבית הסטודנט קרית הטכניון
   ב) מזנון ה„מעונות" בין הנהלת המעונות קרית הטכניון
2. דרישות
   א) החזקה ואחריות של הציוד הקיים במזנון והפקדת ערבות להבטחת שמירת הנ"ל
   ב) תשלום קבוע לאגודת הסטודנטים
   ג) שמירה על הנקיון וההגינה במזנון
   ד) מחירים שרות מצרכים ושעות הפעול כפי שיקבע בחוזה

הצעות מפורטות יש להגיש בכתב בצרוף המחאה ע"ס 20.— ל"י עד יום ג' 9.4.74 שעה 12.00 למזכירות אגודת הסטודנטים בטכניון, בית הסטודנט. המכרז יתקיים ביום ג' 9.4.74 שעה 15.30 בחדר 6, משרדי האגודה קרית הטכניון. על המועמדים להופיע למכרז.

אין אגודת הסטודנטים מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

פרטים נוספים במזכירות אגודת הסטודנטים, טל. 9—234168.

ועד אגודת הסטודנטים בטכניון

דרושות

קופאיות

לחנות סופרסל בן יהודה

ניתן ללמוד את העבודה במקום.

★

נא לפנות למנהל החנות בן־יהודה 79, תל־אביב.

לחברת ייבוא גדולה

דרוש/ה

עוזר/ת למנהל חשבונות

תנאים טובים למתאים

לפנות: לת.ד. 16164 ת"א
עבור „מנהל חשבונות"

הטכניון

מכון טכנולוגי לישראל

הפקולטה להנדסה אזרחית בפקולטה שטח הידרוטכניקה פנויה משרה של

אסיסטנט / מדריך

עם אפשרות השתלמות לתארים גבוהים

מועמדים מעוניינים מתבקשים לפנות למזכירות הפקולטה, בית ברוביץ, חדר מס' 8 טל. 225111 פנימי 580.

„מעלות" חברה לבנין ועבודות שיפור בע"מ

מחפשת

מנהל עבודה מנוסה

לעבודות שיפוצים בוילות

לפנות טלפון 454460 — 458795
או למשרד
רחוב הרב עמיאל 4, תל־אביב

סטודנטית, חיילת משתחררת המתעתדת ללמוד:

מוקמת בתל־אביב

סיירת חניה

המאפשרת לך לעבוד בשעות הפנאי במשמרות הנוחות לך.

עבודה משתלמת לכל בחורה הלומדת באחד ממוסדות החינוך העל־תיכוניים (אוניברסיטה, סמינר, מכללה)

לקבלת פרטים יש לפנות למשרדי הסיירת, דרך פתח־תקוה 158 ת"א, בין השעות 9.00—15.00, או טלפונית: 267239, 266219 תל־אביב.

משרד התחבורה • סיירת חניה

דרושים

1. **אנשי מכירות**

SALESMEN

הדרישות:

✱ נכונות לעבודה בשעות מפוצלות.
✱ ידע במשא־ומתן
✱ הכרת ענף הבניה
✱ רצוי טכנאי בנין
✱ בעל רכב

2. **פקידה**

לעבודות משרדיות

ידיעה בהדפסת במכונת־כתיבה

✱ ✱ ✱

העונים לדרישות הנ"ל בהתאמה יפנו בכתב יד אל: איטונג בע"מ שד' רוטשילד 138, תל־אביב עבור „משרה".

טכנולוגיה מדעית בע"מ

דרוש/ה פקיד/ה

למחלקת הנהלת החשבונות

עם נסיון של לפחות שנתיים, ידיעת אנגלית — יתרון. אפשרות גם לפנסיונר.

5 ימי עבודה בשבוע.
שעות העבודה 8.00—17.15

נא לפנות בכתב עם פרוט קורות חיים אל ת.ד. 330, הרצליה ב'.
— סודיות מובטחת —

לחברה יצרנית משווקת

דרוש

מנהל/ת חשבונות עצמאי/ת

הכישורים הדרושים:

1. נסיון רב ומגוון בהנהלת חשבונות בעיקר בשטח הייצור, הכנת פקודות יומן, ניהול חשבונות עו"ש, התאמת חשבונות, והכנת משכורות.
2. ידיעת השפה העברית על בוריה.
3. ידיעת השפה האנגלית.
4. בעל/ת סוג ד' ומעלה בהנה"ח רצוי.
5. גיל בין 25—45.
6. רצוי תושב ת"א או הסביבה.

המועמד המתאים מתבקש לכתוב בכתב יד בצרוף קורות חיים קצרים תוך ציון מפורט של נסיון קודם אל ת.ד. 681 ת"א עבור מנהל חשבונות.

هكذا من الأمل

هكذا من الأصل

מהנדסים · טכנאים · בינאים · שרטטים · מחסנאים ••• דרושים מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · יועצים

A SUBSIDIARY OF CONTROL DATA

אלביט

מחשבים בע"מ

דרושים:

מהנדסי אלקטרוניקה
טכנאי אלקטרוניקה

לעבודה בבדיקות סופיות ואינטגרציה של מחשבים חדישים.
(משרה מס. ש/33).

מהנדס מכונות

בעל נסיון בזוד. הנדסאי או אדם בעל נסיון רב ילקח בחשבון.
(משרה מס. ש/60).

הנדסאי / טכנאי אלקטרוניקה

בעל ידיעה בשטח המחשבים ושליטה חופשית באנגלית.
(משרה מס. ש/52).

טכנאי אלקטרוניקה

לעבודה מעניינת באחזקת מחשבים אלקטרוניים, בעל נסיון קודם במחשבים או במערכות אלקטרוניות מתוחכמות. ידיעת השפה האנגלית הכרחית.
(משרה מס. ש/64).

עובד חדר העתקות

בעל נסיון בהפעל מכונות העתקה ושכפול
(משרה מס. ש/39).

*

בתגובה נא להתייחס למס. המשרה

לפנות בצרוף קורות חיים מפורטים ת.ד. 5390 חיפה, מחלקת כח אדם. סודיות מובטחת.

---

ide

חברה לפיתוח תעשיות בע"מ
INDUSTRIES DEVELOPMENT CORPORATION LTD.

למשרדנו בחיפה דרושים

✶ **בלכלן**
בעלת נסיון, רצוי Ph.D, אנגלית טובה הכרחית

✶ **מהנדס מיכשור תהליכי**
Process Instrumentation

✶ **מהנדס בנין**
לפיקוח על עבודות בניה, בעל נסיון בחישוב כמויות והכנת מכרזים.

✶ **כתבנית אנגלית/ספרדית**
בעלת נסיון או לפחות באחת משתי השפות. למשרה מלאה.

✶ **כתבנית עברית**
טובה, בעלת נסיון, למשרה מלאה.

המעונינים מתבקשים לפנות בכתב, עם פרוט נסיון קודם והשכלה לת.ד. 6144 חיפה, מיקוד 31060. סודיות מובטחת

דרוש

לרשת מלונות בינלאומית

רואה חשבון

כשורים: רואה חשבון מוסמך, שפת אם אנגלית, עם ידיעה טובה של עברית, התמצאות בחוק הישראלי ותקנותיו, עדיפות לבעל נסיון במלונאות.

נא לכתוב לת.ד. 20050 תל־אביב, מספר ל—259.

— סודיות מובטחת —

ברודקל ברודריה
מפעלי מרבדת אשקלון בע"מ

דרושים בחורים צעירים להרכבת אצטבאות כבדות

רצוי ידע במסגרות וריתוך

למתאימים תובטח עבודה מעניינת ומגוונת

לפנות בימי ג' בין השעות 13.00—16.00 אחה"צ למשרד הראשי, רח' מונטיפיורי 44 תל־אביב, טלפון 611481

מהנדס י. יורפין

חברה קבלנית בע"מ

דרוש

מנהל עבודה ראשי

באזור חיפה

להקמת בניינים רבי קומות
בשיטות מתקדמות
מקונסטרוקציה פלדה,
בטון ואלומיניום

הנתונים הדרושים: נסיון בבצוע וארגון עבודות בהיקף גדול בקונסטרוקציות דומות, כושר ניהול צוות יומי וקבלני משנה, בקיאות בשפות עברית ושפה זרה (אנגלית, צרפתית או איטלקית).

*

המעוניינים יפנו למשרדי החברה בת"א טלפון — 280925, בחיפה — 254163.

דור כימיקלים בע"מ

מפעל המתגול

עקב עבודות פתוח והרחבה

דרושים

מפעילים
למתקני הייצור

רצוי בעלי השכלה
של 10 שנים לפחות

*

נא לפנות בכתב בצרוף תולדות חיים ופרוט הנסיון הקודם לת.ד. 10036 חיפה.

דרושה

מזכירה בכירה

לניהול עצמאי של משרד

— נסיון של 5 שנים לפחות
— ידיעת השפה העברית על בוריה וכן ידיעה טובה של השפה ה־אנגלית.
— ידיעה טובה בהדפסה בעברית.

מקום העבודה תל־אביב

בדבר פרטים נא לפנות למנהל המנגנון טלפון: 624494.

האגודה לקידום החינוך — ירושלים

למדרשית עמליה בירושלים

דרושות:

★ **מטפלת**
(משרה מלאה, אין מגורים במקום)

★ **פקידה - כתבנית**
(חצי משרה)

★ **מורה לחינוך גופני**
(עבודה במשרה חלקית)

מקום העבודה בגבעת־מרדכי ירושלים

מועמדות מתאימות מתבקשות לפנות בהקדם בכתב לפי הכתובת: ת.ד. 3591 ירושלים ולציין על המעטפה „מועמדת לעבודה"

למוסד צבורי בתל־אביב

דרושה

מפעילה
למכונת נשיונל

דגם 33

●

לפנות לטל. 250231 קו פנימי 32

לחברה קבלנית בחיפה

דרוש הנדסאי

לרכוז עבודות פתוח וכבישים

לפנות בכתב לת.ד. 5199 חיפה

מוסד הטכניון למחקר ופתוח בע"מ

מודיע על המשרות הפנויות הבאות:

בפקולטה להנדסה אוירונוטית

1. עוזר מינהלי

לעבודת ניקבות רוח

הכשירויות הדרושות: נסיון בעבודות מינהל במפעל תעשייתי ו/או מילוי תפקיד קצין מינהלה בצה"ל.

התפקיד יכלול: — ניהול משרדי, בקרה מינהלתית ותקציבית, הכנת תקציבים, תכניות וקשרים עם מזמינים ומוסדות.
מכרז מס' 18/74.

2. עובדים צעירים

(שתי משרות)

בעלי נסיון של שנה אחת לפחות במסגרות.
מכרזים מספר 23/74 ו־24/74.

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב, בצרוף קורות חיים, פירוט ההשכלה והנסיון המעשי ליחידת המנגנון, מוסד הטכניון למחקר ופתוח בע"מ, בית הסנט, קרית הטכניון חיפה — 32000 — עד יום ו' 15 במרץ 1974 בציון מספר המכרז המתאים.

יונה אושפיז — מנועי חשמל בע"מ

למפעלנו באזור התעשיה חולון

דרוש:

פקיד אדמיניסטרטיבי

הכישורים:
ידיעות בטפול כח אדם, משק ומחסן
השכלה: תיכונית לפחות
גיל: 30—45

המועמדים המתאימים יפנו בכתב לת.ד. 5143 ת"א או אישית למשרדנו בה"י רח' הרצל 61.

אלתא

התעשיות אלקטרוניות בע"מ

אשדוד

דרושים

★ **טכנאי ייצור**
בעלי נסיון בתעשיה אלקטרונית ו/או מכנית.

★ **מהנדס מכונות**
בעל נסיון ביזוד אלקטרוני.

המועמדים מתבקשים לפנות בכתב או אישית למחלקת התעסוקה — אלת"א — אשדוד.

מרכז רפואי סורוקה בנגב
בית חולים

דרושות

מטפלות

בוגרות קורס למטפלות של ויצ"ו או אמנה המעוניינות לעבוד במחלקת הפנים
שליד בית החולים בבאר שבע.

מועמדות מתאימות תעבורנה קורס מיוחד (משכורת מלאה בתקופת הקורס) בבית החולים תל השומר. משך הקורס 4 חודשים והוא מתחיל בחודש זה.

דיור בבאר־שבע מובטח.

על המעונינות לפנות למחלקת הסיעוד של בית החולים בבאר־שבע.

דרושה

פקידה כתבנית

לעבודה מפוצלת

(16.00—19.00 ,8.30—13.00)

לפנות לחב' רוממה בע"מ
הנביאים 20 חיפה, בין השעות 17.00 — 19.00, טל. 04-669119 04-664693

למשרד אדריכלות

דרושים

1. **אדריכל צעיר**
לעבודות תכנון עצמאיות

2. **שרטטים/ות**
עם נסיון

3. **שרטטת מתחילה**
לעבודות שרטוט ומזכירות חלקית — (כתבנות).

נא לטלפן 230016 תל־אביב

למפעל תעשייתי גדול במפרץ חיפה

דרושים:

מהנדס מכונות בכיר

נסיון של 20 שנים לפחות בתכנון בתעשיה הכימית הפטרוכימית, תכנון צנרת וציוד וידע בבעיות כח וחום. העבודה דורשת תאום עם מתכנני הנדסה אזרחית, מיכשור ובקרה וחשמל. ידיעה טובה של השפה האנגלית — הכרח.

2 מהנדסי מכונות

נסיון של 5 שנים לפחות (רצוי בתעשיה הפטרוכימית) נסיון בתכנון צנרת וציוד ובבעיות כח וחום. העבודה דורשת תאום עם מתכנני הנדסה אזרחית, מיכשור וחשמל ידיעה טובה של השפה האנגלית — הכרח.

הנדסאי אזרחי

בעל נסיון של 5 שנים בתכנון הנדסה אזרחית בתעשיה הכימית.

מהנדס מיכשור ובקרה

בעל נסיון של 5 שנים לפחות בתעשיה הכימית, נסיון בעבודות תאום עם מתכנני הנדסת תהליך, הנדסת מכונות וחשמל. ידיעה טובה של השפה האנגלית.

*

בדבר פרטים נוספים נא לפנות בכתב יד ובצרוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 99 מיקוד 31000.

דרושים למפעלי אופנה בינלאומיים בתל־אביב

מתאם/ת ואחראי/ת למחלקת אופנת נשים

כישורים: נסיון והבנה בענף הטקסטיל ובמיוחד בקונפקציה לנשים; טעם; דמיון וכשרון.

דוגמנית בית

כישורים: גזרה ומידות הולמות; הופעה נאה. התמצאות באופנת נשים; כשרון בשיחה. עדיפות לבעלות נסיון.

פקידה

כישורים: נסיון קודם בעבודות מזכירות ומגע עם קהל.

מועמדות מתאימות תפנינה בכתב, בציון קורות־חיים ונסיון קודם אל ת.ד. 4407, תל־אביב עבור „מפעלי אופנה בינלאומיים". סודיות מובטחת.

כרמל כימיקלים בע"מ

למפעלנו בעתלית הנמצא בתהליך של הרחבה

דרושים

הנדסאי/טכנאי מכונות
לניהול משמרות ייצור

וחשמלאים
בעלי נסיון בעבודות אחזקה במפעל תעשייתי

מסגרי אחזקה
בעלי נסיון של 2—3 בתעשיה
העבודה במשמרות
לקביעת ראיון נא להתקשר טלפונית למספר 04—942051 למר מינו כהן

פקיד־עוזר למחסנאי
בעלי רקע טכני לניהול כרטיסיה במפעל

פקיד לעבודה במפעל
על המועמדים לפנות בכתב יד בציון פרטים לפי הכתובת:
כרמל כימיקלים בע"מ (כח אדם), עתלית

תנאי עבודה טובים למתאימים — סודיות מובטחת

אמישראגז

דרושות פקידות

לקבלת קהל

לאחר שרות צבאי

לסניפנו בתל־אביב

● המועמדות מתבקשות לפנות למח' הסגל, רח' אחד העם 34 ת"א.

צומת

המשרד הראשי: בית מעריב רחוב קרליבך 2;
הסניף המרכזי לקבלת מודעות בת"א: שדרות רוטשילד 33. מ-8 בבוקר עד 6 בערב

מחיר מלה: ביום חול — 1.25 ל"י בערבי־שבתות וחגים — 1.50 ל"י

עבודה

דרושה נערה חרוצה לשליחויות פנים וכפקידה מתחילה. נא לפנות למר ברוקנר, "מעריב", רחוב קרליבך 2 ת"א.

דרושה אטיסטנטית לרופא שיניים — בצפון ת"א. עבודה חלקית. טלפון 03-445557 מיום ראשון.

דרושים עובדים ועובדות לעבודות ייצור קלות. אפשרות גם עבודה חלקית. מתאים גם לי מנסיונרים. לפנות "אמנב", הי יוצקים 2 בתים. טלפון 868027.

למפעל לעבודות אלומיניום, דרושים: פרטיב תריסים והלונות ראווה. לפנות בין 17.00—19.00 טל. 798346.

למשרד עורכי־דין דרושה נערה לעבודה במזכירות. בשעות אחה"צ לפנות טלפון 51482.

גננת מוסמכת דרושה מיד לגן ילדים. טלפון 740512.

דרושה/ה: טכנאי/ת. מנוסה למקצועות נשים. תנאים טובים. 612187.

לסמכון לעיבוד והדרכה דרושות מתלמדות וקוסמטיקאיות מתחילות. 281547.

איש קידום מכירות וקשר עם ארכסטסים דרוש לעבודה. רצוי בעל נסיון במכירות או עיצוב פנים. סיכוי התקדמות לאדם ה־מתאים. לפנות בכתב בפרוט נסיון קורס לת.ד. 32111 תל־אביב.

דרוש נער לעבודה לספרית מדריב ת"א קרליבך 2 לפנות למר מרקס.

דרוש נער בן 16—17 לעבודה באלקטרוניקה ומתכת טלפון — 35403, 38226.

דרושים עובדים למכבסת מכסי תנאים טובים טלפון 822695.

דרוש נער לחורש עבודה להכנת אינסטלאציות. 360223, 254719.

דרושים נגרים להמעלה מכונות אריזה לעבודה במשמרות בוקר וערב. אפשרות עבודה במשמרת ערב בלבד.

גרפיקאית גרפיקאית מנוסה דרושה לסטודיו לגרפיקה ועיצוב. טלפון 829071 תל־אביב.

מסעדה רצוי בוגר/ת תדמור לפקוח על עבודות נקיון באזור תל־אביב תנאים טובים.

דרושים חשמלאים ועוזרים לחשמל תעשייתי 853246.

עובדות נקיון לחברת רמת השרון.

נהגים בעלי משאיות. לפנות 411658 ביום 234246.

נער לפני צבא לעבודות פקידות ושליחויות מ"ס 4. טלפון 03-30814.

למשרד רואה־חשבון בצפון ת"א דרושה פקידה מתחילה (עם ידיעה בהדפסה). שעות העבודה: 19.00—15.00.

דרושה פקידה כתבנית בשפות צרפתית ואנגלית.

דרושה פקידה לקבלת קהל ול־עבודות משרד, ליום עבודה מלא.

דרושה פקידה עצמאית הבקיאה בחשבון למשרה מלאה.

דרושה פקידה כללית למשרד לאחר שרות צבאי. טלפון 37768 בשעות העבודה.

דרושה פקידה כתבניה בנהול משרד. 735118.

הצעות עבודה

למשרד מהנדסים בצפון ת"א — טלפון.

משרד מנהלה — אחר שרות צבאי.

משלוח מנות (של בקוש והיצע) לקוראי "מעריב" הרבים באמצעות הלוח מס' 1!

פקידים

כתבניות מנוסות בעברית, טל. 623266 ת"א.

למשרד עו"ד בחולון דרושה פקידה מתחילה.

עוזרות ומטפלות

עוזרת למשק בית דרושה לי שלוש עד שש פעמים בשבוע.

דרושה מטפלת לתינוק מ־7 לפנות אחה"צ לבילה.

המשך הצעות עבודה בעמוד 7

גזירה ותפירה

דרושות תופרות ומתלמדות לתפירה אופנת פיאמה, טלפון.

דרושים: גזרן, אשה רצינית לעזרה בקונפקציה.

דרושה מתופרת להולצות ומכנסי נשים.

מספרות

דרוש ספר או ספרית או תלמידה.

ספרית, דרושה, תנאים טובים.

יהלומים

יהלומים!!! דרושים לבנשים.

זבנים

דרושה מוכרת לחנות בגלון.

שליחים

דרוש נער שליח בן 15 לשליחויות ועבודות משרד.

הכשרה לעבודה

קורסים לפקידות.

ביקוש עבודה

טרקטורים

תריסים

חרטים ומסגרים

מגרשים

בהזדמנות!!! להשקעה לייד החוף מגרש.

הודעות

חפושי קרובים

נרשמו לנשואין

חקלאות

צימוד

שונות

מודעות ל־לוח מס' 1 צומת מעריב מתקבלות:

בתל־אביב: בית "מעריב" מחלקת המודעות רח' קרליבך 2; סניף "מעריב" תל־אביב, שדרות רוטשילד 33; בסניפי "דחף": דיזנגוף 116 (פתוח עד חצות), אלנבי 123, בן־יהודה 7

בירושלים: סניף "מעריב" רח' הלל 14/16; סניף "דחף": רח' יפו 43 ובכל משרדי הפרסום

בחיפה: סניף "מעריב" רח' הנביאים 32; סניף "דחף" הרצל 11 ובכל משרדי הפרסום

בבאר־שבע: סניף "מעריב" רח' הפלמ"ח 81; סניף "דחף" רח' ההסתדרות 78

בכל סוכנויות "מעריב" בארץ ובכל משרדי הפרסום

מכذا من الأصل

هكذا من الأصل

עורף מעריב

המשרד הראשי: בית מעריב, רחוב קרליבך 2;
הסניף המרכזי לקבלת מודעות בת"א: שדרות רוטשילד 33.
מ־8 בבוקר עד 6 בערב

מחיר מלה: ביום חול — 1.25 ל"י, בערבי־שבתות וחגים — 1.50 ל"י

דירות

ללא תקדים! 3—5 חדרים, עריין, במחיר חישו. משכנתא "דירון דירות" 30.000—40.000. כפר־סבא 927541, רעננה 921963.

ברמת־אביב "ציוס דירות" הווה, מכירה, קניה והשכרה — ברודצקי 33, 413848.

במקום וילה "בבית גלדס" תמצא את אשר חיפשת. הדירות הגדולות ביותר בנתניה. לפניך גן ציבורי ושפת הים. שתי דירות לקומה, איכות וגמר מעולים. אנגלו סכסון סוכנות לנכסים בע"מ, כבר העצמאות 7, נתניה, טל' 053-28280.

קבלני בנין

בהזדמנות בבתים דירות 3 חדרים + פינת אוכל, מרפסת [illegible], ארונות פורמאיקה וכל השכלולים. קופת רביעית [illegible] 108.000 — פיינברג, בתים עצמאות 79, טלפון — 871949.

זוגות צעירים! 2½ בראשון לציון 95.000 ב"דירות גינדי" הרצל 59.

במרכז רעננה 3½ חדרים, בהווה 41.000 באשראי 41.000, משכנתא 40.000 והיתרה בכבישות. "דירון דירות" 921063.

עתה יותר מתמיד חשוב לקנות דירה בחברה טובה — ב"דירות גינדי" בראשון לציון, בפתח־תקוה ובקרוב ברחובות.

ממבחר רגבה בתים חולון. הבא עשר את דירות המסבת, [illegible] בוא אלינו, שד' העצמאות 67 בתים.

חברת "גד" בונה למכירה דירות בגדלים שונים ובכל חלקי פתח־תקוה [illegible] מפעלים של חברת "גד" (הלואות ומשכנתאות לא צמודות). "גד" חברה לבניה, חיים עוזר 20 פתח־תקוה.

"דירון דירות" בבניינים דירות לוקסוס 3—5 חדרים [illegible] בשלבי בניה שונים, הרצל 30, 053-25195.

למכירה: 3 דירה בת 4 חדרים ברחוב שלום עליכם. 2 דירות בנות 3, 3½ חדרים במרכז חולון. אזים דוידוף טל' 37030, 19—16.

בניה באיכות טובה בצפון תל אביב ובבתים. רון, חברה לבנין. טלפון 864242 בשעות 10—13, 17—19.

ברמת־גן, דירות מפוארות 3½ + 4 חדרים "בית עין" לבית בע"מ, אילוזורוב 122, תל־אביב. 229469, 234912.

לדירות "גינדי" אין תחרות! [illegible] הרצל 49, [illegible] 28.

ללא דמי תיווך! רק מלפון [illegible] 76 [illegible] 725485.

בראשון־לציון, [illegible] 3 חדרים [illegible] 4 חדרים [illegible] רוטשילד 34, בין 16—18.

3 חדרים החל מ־100,000 ל"י, 3½ החל מ־120,000 ל"י. [illegible] רוטשילד 27 ראשל"צ.

במרכז חולון 4 חדרים לוקסוס [illegible] 61.

בחולון במרכז 2½ חדרים [illegible] סוקולוב 41.

(המשך המדור בעמוד 7)

דירות למכירה

בבני ברק דירה איכות בנות 4 חדרים, [illegible] החל מ־123.000 ל"י. [illegible] הראל"ה 17 [illegible] טל' 721301.

בראשון־לציון דירות יוקרה 4 [illegible] דירות גינדי [illegible] הרצל 56.

דירות בנות 3½ [illegible] החל מ־193.000 ל"י — ברחוב האצ"ל [illegible] 721301.

ברעננה במרכז וילה 8 חדרים [illegible] 106, רעננה — 928576 — 926495.

בראשון־לציון 2½—3 חדרים [illegible] "דירות גינדי" 946190.

דירות איכות בנות 3—3½—4 [illegible] 721301.

זוגות צעירים! [illegible] בפתח־תקוה [illegible] רח' הרטיני 1, טלפון 622222.

פתח תקוה ברח' [illegible] 728485.

בבתים דירות אגיל בצין [illegible] 3 חדרים [illegible] 100.000 [illegible] 120.000 [illegible] 3 חדרים [illegible] 100,000 ל"י [illegible] העצמאות 77.

בראשל"צ [illegible] 229395.

דירות בכל הגדלים למכירה ולהשכרה בתל־אביב וסביבתה. [illegible] בניהודה 142 תל־אביב. טלפון 227083, 249476.

(המשך המדור בעמוד 7)

1-1½ חדרים

דירה 1½ בהזדמנות + מרפסת סגורה במרדכי. טלפון 793648.

בפרדס־כץ 1 + הול, ס.פ. טל' 42.000, 783752 ל"י.

למכירה דירה 1½ חדרים ק"ק, רח' ירושלים בני־ברק לפנות בין 7—5 אחה"צ לטלפון 727786 70.000 ל"י.

בצפון 1½ כמו 2 ק"ג (110.000) "פטל" 240342.

דירה חדר וחצי למכירה בצפון תל־אביב. לפנות 263756.

59.000 חדר, פינת אוכל ומרפסת סגורה, דרך מנחמן טלפון 31248.

(המשך המדור בעמוד 7)

2 חדרים

בת"א דירה במצב טוב 2 חדרים 60 מדרגות 100.000 ל"י. טלפון 444923 אחה"צ.

למכירה בהזדמנות דירת 2 חדרים לוקסוס במצב מצוין פנוי מיידי. 50349, 58805.

דירה גג, חזית, 80 מ"ר 2 חדרים + פינת אוכל ומרפסת גדולה, ארונות קיר ומזגן — רחוב שקט. טלפון 384714.

בגבעת שמואל 2 חדרים, ק"ב 62.000, שכון גיורא 7/7 הירד הורן (לא בשבת).

לרגל נסיעה דירת 2 חדרים, שכון בבלי. טלפון 454814.

דירה 2 חדרים + פ"א + טלפון ק"ג (בלי מעליה) אבן גבירול (צפון) "שחר" טל' (19.00—16.00) (13.00—09.00).

דירת 2 חדרים אילוזורוב 39 רמת־גן משפחת תבור.

בחולון 2 חדרים והול אפשרות הרחבה בניה, יוסי כהן 4 ארצות 851309.

2 חדרים + הול מוא"ה ק"ב, פינות קוזיאל 128, ר"ג 745031 — 442648.

ברמת־השרון, הזדמנות, דירת 2 + הול גדול, מפוצלת. 474282.

דירת 2 חדרים גדולים במקום שקט 8 פינת אבן־גבירול, טל' 268794, 726647.

בהרצליה 2 חדרים + מטבח גדול, קומה ג', רח' עזרא 24 טלפון 953736 בימים א—ה 9—6 בערב.

במרכז הרצליה 2 חדרים + פינת אוכל. טלפון 985220.

[illegible]

בחולון 2 חדרים במרכז [illegible] 13, לא בשבת.

דירת 2 חדרים פינתית בבית [illegible] 846730.

דירת [illegible] 2 + הול, מרכז חולון. 879168.

במרכז הרצליה 2 חדרים [illegible] 921508.

[illegible] 70.000 [illegible] 754751.

2 הול דבניה 3½ ת"א. ליבוביץ אחה"צ ובשבת 233902.

2 הול ק"ב גדולה, [illegible] 798342 בערב ובשבת.

[illegible] 722557.

[illegible] 221056.

[illegible] 10 [illegible] 447986.

[illegible] 716971.

[illegible] 2 חדרים [illegible] 963559.

[illegible] 905724 טל' 78.000.

(המשך המדור בעמוד 7)

2½ חדרים

בבתים למכירה מיידית בהזדמנות דירה 2½ חדרים + פינת אוכל, בערך 4 בתים, — [illegible]

107,000 [illegible] 734743.

[illegible] 938619 [illegible]

[illegible] 956537 [illegible] 17.00.

[illegible] 23968.

[illegible] 36.

[illegible] 33 בתים, טלפון [illegible].

בבתים ברחוב ירושלים 2½ [illegible] 864179 [illegible] 852339.

[illegible] 168 [illegible].

[illegible] 246898.

[illegible] 110,000 [illegible] 057722213.

[illegible] 4.30—6.30 [illegible].

2½ חדרים + פ"א, ירושלים 62 [illegible] 790151.

2½ + פ"א [illegible] 478824.

בחולון 2½ חדרים במקום קרש. "דירות נאות" אילת 12 נאות רחל.

בבבלי 2½ חדרים גדולים, 3 כווני אויר, ארונות קיר, פינוי מהיר. טל' 442073.

למכירה 2½ חזית הזדמנות צפון תל־אביב. טלפון 443904.

בהזדמנות בצפון 2½ גדולים + ריהוט לבחור. ק"ב. טלפון 248344, 445165.

2½ באזור מצוין, בשעות ה' ערב. הלר 8 פ"ת. גולדשמידט.

ברמת־השרון התבור 8/29 ק"ד דירת 2½ חדרים רחוב.

במרכז ר"ג ק"ק 2½ + מרפסת סגורה. 797031.

דירה 2½ חדרים ופ"א במרכז רמתיים. טל' 928361.

בבת־ים 2½ + שיפוצים ה' שקמה 50, כניסה ב' ק"ב — 865104 דגון.

(המשך המדור בעמוד 7)

3 חדרים ויותר

בצפון, 3 + פ.א., בלי מעלית, ק"ג, —165,000. 451460.

בצפון ת"א ברחוב שקט דירה 3 חדרים + ארונות קיר, מרפסת סגורה, מזגן אויר ושיפורים נוספים. פינוי בסוף 76 200.000 ל"י. להתקשר בשעות הערב 268089.

בהרצליה ב' 3 מפוארים והרסות 235.000. הדירה פנויה — 17.30—18.30 932268.

בהזדמנות הרעמסית בבני ברק למכירה דירה לוקסוס 3½ חדרים — 983716.

בבתים ברח' בניתין 5 (במרכז העיר בסביבות רח' דניאל), בבניינים בני 4 קומות, מוצעות דירות בנות 3 ו־4 חדרים. לפנות: "מאולזון" בתים, רח' רוטשילד 34, טלפון 883395.

למכירה דירת 3 חדרים. בהזדמנות, לוקסוס במצב מצוין, פנוי מיידי. 50349, 58805.

ברמת השרון, בניה רבמה, דירות רחבות מפוארות 4 ו־5 חדרים. בניה אקסקלוסיבית עם פירוט השיכללים בבתים רבי קומות. שרותים בעולים, כיום וכוה והסקה מרכזית. "רסקו" ת"א, רח' הר סיני 1. טל' 622222.

בבני־ברק ברח' אבן גבירול, בסביבה שקטה ופרטית, בבתים בני 4 קומות, מוצעות דירות בנות 3 חדרים עם מים חמים והסקה. לפנות "מאולזון" בני ברק, רח' ז'בוטינסקי 20 (פינת רח' ר' עקיבא), טל' 786191/2.

באשדוד דירה למכירה 3 חדרים — 055-32687 אחרי 17.

בפתח־תקוה למכירת דירה 3 חדרים יפים, טלפון 919774.

[illegible]

[illegible] 768191/2.

[illegible] 3 [illegible] ב"ר יהודה 23.

בקריית [illegible] 759958.

[illegible] 445467.

[illegible] 115 [illegible].

3 חדרים והול גדול 96 מטר, קומה ג' 55 מדרגות במצב טוב באזור ירושלים. טלפון 762849 אחרי 4.00.

בקריית [illegible] 3 חדרים, לוי אשכול, טלפון 04-729426.

בחולון נאות רחל, 3, פינתית, ק"ב, ע"ק, 846710.

4 חדרים בקיראון, קומה המישית, מעלית מבוררה לחלוטין 737350.

ברחובות למכירה דירה חדשה 3 חדרים + פ"א, ק"ב. טלפון 954230.

ברמת גן 3 חדרים הול חדר אוכל, דוד ישראלי ועוד 135.000. בעבודה 863218 בערב 055-90392.

בהרצליה ברח' שקט 3 חדרים ק"ג 215376, 985020.

3½ חדרים עם כל השכלולים במרכז הרצליה. 986267.

למכירה דירה בת 4 חדרים בקיראון, מעלית, גג מרוצף, ארונות קיר, מטבח. 754893, 112 בשעות 2.00.

בגבעתיים 3 במצב חדש, טל' 160.000 721857 ל"י.

בפתח־תקוה 3 חדרים, ז'בוטינסקי 21 פינסר. 89.000 לירות.

בבבלי, 3 מרווחת, פ"א, ע"ש, פינוי מהיר. 450532.

בבתים, שלום־עליכם 3½, ק"א, ע"ש, חזית + פינת אוכל, דרום מזרח. טל' 868525, 864295.

בבתים דירה שלושה חדרים, כניסה בעוד שנה. טל' 863865.

בראשון לציון 3 חדרים חזית, ק"א, 3 ב"א, 948965.

למכירה בהרצליה דירה פאר 3½ חדרים, חדשה, קומה א' בלי עמודים + פינת אוכל + ארונות קיר, חזית לרחוב הזהה, הזדמנות מצוינת למחליפים ה' מהיר. שלי ושבת טל' 240918, 230148.

בבבלי, 3 חדרים, קומה ב', חזית. טל' 449506.

במעוז אביב 3 חדרים 70 מ"ר קומה ג', קרוב לאוניברסיטה. טל' 471011.

דירה 3 חדרים, ק"ב 85 מ"ר, למהירי התלמה, בשעות הערב 750362.

3 מהדירות בבאורי, סוקולוב רמו. פינוי, 265484 [illegible] 3½—4—5 [illegible] המלך 9 [illegible].

בפ"ת 3 חדרים + מרפסת [illegible] בית רבכה, אחה"צ.

3 חדרים פ"א ארונות חזית ק"ג, 766972, 820701 רמת־גן.

3½ ברמת־גן, ז'בוטינסקי, ק"א, חדשה, מרוחת, כניסה מיידית, 727595 אחה"צ.

למכירה 3 ק"ד, מעלית, הסקה, [illegible] 737963, 235,000.

דירות 3 חדרים בבנין חדש ברחוב נוש חלב 12, תל־אביב. כל השכלולים. לפנות: שמרה, שילה 8, מ־17.00—19.00.

למכירה בקריית דירה בת 4 חדרים + גלריה לאוטומט [illegible] 067-30343.

בצפון ת"א דירת 3 חדרים + הול, ק"ג, טלפון 442305 אחה"צ.

בדמי מפתח

דירת 2 חדרים ק"ק [illegible] 35.000 [illegible] 4.00—7.00 [illegible].

[illegible] 2½ [illegible] 50349 [illegible] 58805.

[illegible] 53254.

[illegible] 75.000—15000 [illegible] 612725.

[illegible] 245967 [illegible].

[illegible] 625191 [illegible] 281969 [illegible].

[illegible] 2½ [illegible] 845940.

[illegible] 240929 [illegible].

[illegible] 26 [illegible].

[illegible] 244051.

[illegible] 42.000 [illegible] 891941 [illegible] 436574.

[illegible] 828485 [illegible] 35.000.

[illegible]

(המשך המדור בעמוד 7)

דירות להשכרה

[illegible] 3 חדרים [illegible].

[illegible] 16.00—22.00 280637 [illegible].

[illegible] 2½ [illegible] 845940.

[illegible]

(המשך המדור בעמוד 7)

וילות ובתים

[illegible] 4½ [illegible].

[illegible] 4 [illegible] 40 [illegible] 3 [illegible] 40 [illegible] 734741.

[illegible] 03/721530.

[illegible]

[illegible] 942149.

[illegible] 472077.

[illegible] 47.379 250.000 400 [illegible].

[illegible] 435.000 [illegible] 930261/2.

[illegible] 804 [illegible] 3—5 [illegible] 270.000 [illegible] 49 [illegible] 444567, 434121.

[illegible] 3 [illegible] 6 [illegible] 230 [illegible] 500 [illegible] 800 [illegible] 153 [illegible] 921620, 926276.

[illegible] 7 [illegible] 500.000 [illegible] 031993437.

[illegible] 4—5 [illegible] 239551.

[illegible] 936656.

[illegible] 3 [illegible] 03-869418.

[illegible] 3 [illegible] 55467 [illegible] 8.00 [illegible] 13.00—16.00 [illegible] 19.00 [illegible] 283353.

[illegible] 3 [illegible] 29 [illegible].

[illegible] 2 [illegible] 350.000 [illegible] 4 [illegible] 930453.

[illegible] 4½ [illegible] 632952.

דירות מרוהטות

[illegible] 441366.

[illegible] 4 [illegible] 800 [illegible] 9.00 [illegible] 351112 [illegible] 16.00—19.00 [illegible] 13.00.

[illegible] 262814.

[illegible] 2 [illegible] 55805.

[illegible] 2 [illegible] 233258 [illegible] 2.000.

[illegible] 2 [illegible] 03-521455.

[illegible] 54 [illegible] 233029.

[illegible] 1 [illegible] 612222.

[illegible] 4 [illegible] 243790.

[illegible] 2 [illegible] 300 [illegible] 942818.

[illegible] 2 [illegible] 5—7 [illegible] 185795.

[illegible] 3 [illegible] 6 [illegible].

[illegible] 125 [illegible] 459575.

[illegible] 2 [illegible] 864994.

[illegible] 12 [illegible] 9 [illegible].

[illegible] 3 [illegible] 444687.

[illegible] 456818, 760508.

[illegible] 6 [illegible] 2.200 [illegible] 35964.

[illegible] 2 [illegible] 14—19, 845068.

[illegible] 846258.

בשכר חודשי

[illegible] 3 [illegible] 30549, 59805.

[illegible] 4 [illegible] 455515.

[illegible] 2 [illegible].

[illegible] 225401 [illegible] 4—8 [illegible] 6 [illegible].

[illegible] 146478 [illegible] 829326.

[illegible] 3 [illegible] 843392 [illegible] 5.

[illegible] 2 [illegible] 841492.

[illegible] 2½ [illegible].

[illegible] 4 [illegible] 3 [illegible].

[illegible] 470081 [illegible] 356656.

[illegible] 2½ [illegible] 9.4506.

[illegible] 3 [illegible] 03-59850.

[illegible] 2—3 [illegible] 446487.

[illegible] 2 [illegible] 563904.

ביקוש דירות

אורחים: עונת התיירות חדשה, הציעו דירותכם לתיירים במחירים גבוהים ובדולרים. ערבויות. "סוכנות נתיאל" תל־אביב. 441366.

זוג עם ערבויות מצוינות מחפש בשכ"ת או ברמ"ש מרוהטת או ריקה. 361603.

בעל מקצוע ומשפחתו מחפש בתל אביב דירת מרוהטת 2—3 חדרים, רצוי עם מרכזית להקופה ממושכת. תנאות טובים. טלפון 14 בשעות 8.30—12.00.

זוג עם ערבויות בנקאיות מחפש דירה מרוהטת או בשכ"ת או ברמ"ש או 90349, 56805.

דרושות לנו דירות מכל הסוגים באזורי צפון תל אביב. אנגלו־סכסון תל אביב, 242341.

דרוש לנו בית פרטי + אזהה באזור קרית־אונו, אור, גבעת שמואל. טל' 751112 (13.00—09.00) (19.00).

מחפשת דירת 2 חדרים מרוהטת רחוקה בת"א והסביבה, ת"א 69337/5.

דרושה דירה בצפון ת"א 2 חדרי שינה לא מרוהטת, אריכה בעצם טוב — טלפון 231263 ב' — ו' בשעות 1—8.

דרושות לנו דירות לכל להשכרה בקרית אונו, ריסון, סביון, רמת אייל, קרית־ביאליק, רמת אפעל. "שחר", טל' 31112 (13.—19.).

[illegible] 3 [illegible] 4 [illegible] 58.

דרושות דירות עבור או לקניה והשכרה, מיידי. 245636.

דרושות לנו לעונה הקיץ, דירות מרוהטות לתקופות קצרות. תל־אביב, טל' 242341.

דרושה מיד לקנית דיר 3 חדרים בסביבות הבימה. טלפון 9—4 623160.

דרושות דירות, בקריית, ולקניה בת"א והסביבה [illegible] ישראל 8, ת"א.

מעוניין ב־4 חדרים בת"א [illegible] + טלפון.

מעוניינים לקנות דירה 3 חדרים, אפשרות להחליף בת 2 חדרים יפים בחש [illegible] 731137 אחה"צ.

זוג בלי ילדים מחפש בת 2 מרוהטים, סביב אביב. 884190.

מהנדס, מחפש דירת 1—2 חדרים, שכר חודשי, בסביבות הסתדרות. טל' 850774.

מעוניינים לשכור 4 חדרים, 3—2 קווי טל' בבית משרדים או בבית רצוי במרכז תל־אביב. טל' 223454 אחרי השעה.

מחפש וילה או קוטג' בצפון ת"א [illegible] בשכ' או מרוהט חלקי. טלפון [illegible] מיום א'.

מעוניין לקנות דירה 3 [illegible] 57, 21.00—18.00.

דרושה דירה בהמ"ש 4 חדרים, רק ברחוב שקט, ת' אביב. טלפון 240678.

להחליף דירה ברמת־גן ב־2 חדרים בצ"ג החל מ־19.3.74 עד 6.4.74 טל' 241649.

לקניה — 2—3 חדרי הדשה + הסקה בצפון.

מעוניין לקנות דירה [illegible] 374230 [illegible].

מעוניין ברכישת דירה: 3 חדרים בתל־אביב, רמת גן או קוטג' בהרצליה. טלפון 260469 בשעות ערב.

מחפש דירת חדר — א' בתחום שקט בת"א והסביבה. טלפון [illegible].

מצפון ת"א דרושים 2½ עם טלפון למשרד. טל' 053-25060.

מעוניין בדירה חדשה 3 חדרים, חזיתית, בתל־אביב. לפנות 448546 (לא בשבת).

מעוניינים לקנות או דירות בתל־אביב ובגבעתיים לתקופות רציניות. נא "לואיס חכר", בני דלג בן־יהודה 142 תל־אביב. 227083, 249476.

דרושה דירה 2 לקנ [illegible] 95 [illegible].

(המשך המדור בעמוד 7)

דירות להחלפה

ברמת־גן דירה לוקסוס 3 חדרים גדולים והול, מד אבן, להחליף לדירה ב־3 חדרים בצפון ת"א. להזי טלפון 722922 בשעות 1—4.

להחלפה או לקניה 2 [illegible] בתל־אביב [illegible] 824064, 4.00—10.00 [illegible].

חדרים מרוהטים

בצפון חדר מהודר יפה, להזר + טלפון (אפשרי ארוחות). טלפון 441366 תל־אביב, נקלו.

חדר מרוהט — לנגר, לנגר, אבולקצות, פנוה 25 תל־אביב, [illegible] 35002.

שותפה לחדר, [illegible] 263330 [illegible].

חדר גדול ליחיד/לזוג [illegible] 236790.

בחולון חדר מרוהט [illegible] 37 ואקיל [illegible].

חדר מרוהט להשכיר [illegible] 37, תל־אביב, [illegible].

להשכיר ברמת־אביב חדר [illegible] 282 [illegible].

מרוהט ליחידה, 80.— ל"י חודש. 251636 מ־10.00.

חדר + שימוש במטבח [illegible] 1885 [illegible].

חדר מרוהט + כניסה נפרדת [illegible] 23 תל־אביב [illegible].

בשכ"ת חדר מרוהט לזוג לנגבה [illegible] 55 [illegible].

חדר גג מרוהט + נוחיות בסביבות מוגרבי. טלפון [illegible].

בשכ"ת ברחוב הרצל חדר, יחידים לסטודנטים או לעבר. טל' 455671.

ברמת־גן חדר לגבר תרבותי [illegible] ת.ד. 2233.

חדר מרוהט, כניסה נפרדת, [illegible] 35, איזנמן.

חדר מרוהט יפה + מרפסת [illegible] — גורדון, 226388.

הגה חדר להזר ומטבח, אשה חמורה עזרה חלקית, [illegible] 441366 [illegible] אביב.

חדר מרוהט ליחיד/ה נוף שדרות אברהם 5 רמת־גן.

(המשך המדור בעמוד 7)

דירה מקסימה 3½ ריהוט מלא ק"ב בבנין חדש ע"י אורפי סינגלובסקי 600 ל"י. טל' 283805.

דירה מרוהטת 2 חדרים וטלפון ברמת־אביב בשכ"ת ת"ר 29871 ת"א טלפון 411098.

גבעתיים במרכז דירת מרוהטת 3 חדרים + טלפון, למתקשר 414863.

בשכ"ת דירת 3 חדרים מרוהטת במרכז ת"א טלפון 243508 מ"ש בערב.

2 מרוהטים בצפון להצי שנה מאפריל 459869 בבוקר 7.00—8.00 ואחה"צ 2.00—3.00.

להשכרה מחודש יולי דירת לוקסוס 4 חדרים + טלפון, עריר ג'ירד, תנור גז והסקה מרכזית. לטלפון בערב 756463.

להשכרה דירת 3 חדרים בכפר גן הרצליה מרוהטת קומפלט. טל' 932816.

הרצליה פיתוח — להשכרה דירות קטנות, מרוהטות, אנגלו סכסון, טל' 930261/2.

להשכיר לשנה מאפריל דירה יפה 2½ מרוהטת, צפון ת"א בלי ילדים, טל' 234231.

דרושה שותפה לדירת 3 בצפון + טלפון. 451308 — בערב.

דירת 3½ בצפון + חימום + טלפון + חניה. טל' 441329.

בבבלי דירת 3 + טלפון, לוקסוס מלא. 453090, 451796.

ברמת־גן גבול תל־אביב, דירת 2 מרוהטת + טלפון. 249569.

בבני ברק מול גבעת שמואל, דירה 3½ ריהוט קומפלט + טלפון 258211/277.

דירת 2 דניאל 16 בתים, מרי ג'ירד, גז, טלפון — 400, מ־1.4.74 יערי, לפנות 827131, בערב 845256.

בפרדס־חנה דירה בבית דו משפחתי, חצר וגן 3 חדרים מרוהטת, טלפון וחניה 063-71551.

בהרצליה במרכז להשכרה דירת 4 חדרים מרוהטת חדשה, הסקה מרכזית, מקום חניה, סביבה טובה. 063-77551.

2 מרוהטים + הול + מרפסת סגורה + טלפון, ק"ב, שקט, בקרבת העירייה. 03-268282.

דרושה שותפה לדירה בצפון תל־אביב. 444296 בשעות הערב.

הול + 2, ק"ד, עם או בלי ריהוט, טלפון, גז ומקרר ברח' המגיד פינת יהודה הלוי, מתאים גם למשרד. 700 ל"י לחודש. טלפון 53873, בערב.

ברמת־אביב דירת 3 מרוהטת + טלפון לשנה, 766214, שישי — ראשון.

ברמת־השרון דירה מרוהטת 2 + ח' אוכל + מרפסת + גינה — 400 ל"י טלפון 470326 מ־15.00, בשבת מהבוקר.

להשכיר 3½ חדרים לוקסוס מרוהטת, ארונות, טלפון, מזגן אויר, מעטים, כלי מטבח, מכר בת כביסה, טלויזיה. 03-280995.

להשכרה 3½ חדרים מרוהטת ברמת־אביב. טלפון 415626.

דירה מרוהטת בת 2 חדרים — להשכיר. לפנות רבי טרפון 9, בני־ברק. פרוכטר.

דירת חדר לסטודנט/ית/מעורב באזור ירושלים. 38955 בצהרים ובערב.

בבבלי 2 חדרים והול במרכז טלפון, מרפסת 866815.

דרושה שותפה לדירה בצפון תל אביב 300 לירות. טלפון 233472, [illegible] 19, [illegible].

[illegible] דירת 2 [illegible] 353130 [illegible].

דירה מרוהטת. להשכיר 3 חדרים בגבעתיים, חזית, עם טלפון 720978.

דירת 2 חדרים מרוהטים וטלפון 650 ל"י [illegible] 229694, 752742.

שותפ/ה שכ/ה לדירה 2½ ליד נחושתן, טל' 03-233969 מ־16—[illegible].

להשכיר דירה 3 חדרים, הול מואר. ת"א 241668.

בהזדמנות + טלפון להשכרה 2½ קומה ג', סוקולוב רמת־גן, 798084.

בצפון ת"א, סביבה יפה, 3 מרוהטים + טלפון, ק"ב חזית. 442079 ערב לשבת.

להשכיר דירת 3½ חדרים מרוהטת וטלפון במרכז רמת־גן — 733849.

להשכיר דירה 3 חדרים מרוהטת. ברליבר 6, רמת־אביב. לבנות כל. 33448, מוכרי.

בשכ"ת 2.5 חדרים מרוהטים ברחוב רמה, מעלית, הסקה, טל' 231767 בשעות הערב.

2 + מטבח, מרוהטת לבחור/ה, בוויהודה — ז'בוטינסקי 443447.

דרושה שותפה לדירה בסביבות ת"א, טלפון 738710.

[illegible] תל־אביב, דירת 3 חדרים + טלפון 246745 מ־14.00.

דירה גג 2 מרוהטים, גג + פריג'ידר מלוס יפה. 225058.

[illegible] 2½ [illegible].

2 חדרים + טלפון בדירה במרכז רמת־גן, טל' 739935, ובימי חול מ־17.00.

[illegible] 2 [illegible] 172398.

דרושה שותפה רציניה לדירת 3 [illegible] 760344.

[illegible] 2 [illegible] 441920.

[illegible] 2 [illegible] 30 [illegible] 793892.

[illegible] 3 [illegible] 400 [illegible] 03-249015 [illegible] 12—17.

2½ חדרים מרוהטים [illegible] 37235.

[illegible] 2 [illegible] 741230.

[illegible] 748112.

[illegible] 3 [illegible] 382496.

[illegible] 4 [illegible] 756781 [illegible] 17.00.

[illegible] 2 [illegible] 867411.

[illegible] 1½ [illegible] 500 [illegible] 457355.

[illegible] 4 [illegible] 570 [illegible] 055-23369.

(המשך המדור בעמוד 7)

[illegible] 3 [illegible] 225.000 [illegible] 418874.

בהזדמנות 3 גדולים + פ"א וארונות ק"ד 105.000 [illegible] כצנלסון 144/ב' גבעתיים, בערב.

למכירה 4 חדרים, באיזור ה' טוב ביותר של רחובות, במצב טוב. 155,000 ל"י. אנגלו סכסון, רחוב הרצל 161, 950152.

4 חדרים במרכז רחובות, כניסה מיידית, 150.000 ל"י. אנגלו סכסון, רחוב הרצל 161, 950152.

בבבלי 3½ חניה, פיס חמים, מעלית גז מרכזי, 230,000 — 457415.

בצפון ת"א בהזדמנות ל' חמשה חדרים מפוארים, מעלית, הסקה, חניה, ארונות קיר, טלפון 15—8, 821626 (בלי מתווכים).

דירה סלון + חדר גדול + 2 קטנים קומה ב' ברמת־גן בית בן 5 שנים, 797222, בשעות אחה"צ.

3 חדרים, יפה ק"ג, מרכז רמת גן, 142.000, טלפון 746254.

ברחובות ע"י המכון 3½ חדרים + חימום + ארון קיר. 952010.

3 חדרים + ארונות קיר — אכאהלל 122/ב', סינגאי.

בחולון למכירה 3 חדרים ופינת אוכל אקסקלוסיבית טלפון 845733.

בהרצליה נותרו דירות בנות 3½ חדרים עם הסקה מרכזית "אורי" 930572.

בראשל"צ. דירת לוקסוס 4 חדרים, חדשה, מיידית. 02-535764.

[illegible] 2½ + ½ [illegible] (3 [illegible]) [illegible] 239362.

דירה 3 חדרים בבתים, להתקשר בשעות עבודה 59524, בשבת [illegible] 14, 822365.

בהרצליה הצעירה דירת 4 חדרים חדשה, טלפון 411677.

למכירה במרכז רחובות דירות 3 חדרים החל מ־92.000, טלפון 19.00—16.00 949601, 949518.

בנווה אביבים, כוכבא שו חדש, 5 חדרים. "הסוכנות האמריקאית" 416216.

בנווה אביבים, חדש, 5 חדרים, ק"א, — 359.000. "הסוכנות האמריקאית" 416216.

בגבעת [illegible] דירה מפוארת 3 חדרים, ארכה פרטית, ק"א, הסקה מרכזית, טלפון [illegible] 257650.

ברמת־אביב, חדש, 3 חדרים, קומה גבוהה, הסקה מרכזית, כניסה מיידית. "הסוכנות האמריקאית" 416216.

דירה ברחובות, 4 חדרים, [illegible] 419725.

ברמת אביב דירה בת 3 חדרים [illegible] 413926.

ברמת [illegible] 4 [illegible] 3½ [illegible] 727517.

בקיראון 3 חדרים, 3 כווני אויר, מבוררה, ק"ג, 730289.

[illegible] 280,000 [illegible] 180,000 [illegible] 385376.

בהרצליה [illegible] 4—5 [illegible] 15 [illegible] 796608 [illegible] 985733.

[illegible] 3½ [illegible] 32462755.

[illegible] 600 [illegible] 5,976.

[illegible] 3—4 [illegible] 250287.

(המשך המדור בעמוד 7)

למכירה בהרצליה פיתוח בית לוקסוס של 3 חדרי שינה ו' פרטסות, 2 אמבטיות סלון, מכר די, מטבח חדיש ונחדר בביתה גן יפה. 350.000 ל"י. לפנות "אליו", רחוב המוטרות 4. טלפון 930453.

מאלקים וילה "בבית גלדס" תמצא את אשר חיפשת. הדירות הגדולות ביותר בנתניה. לפניך גן ציבורי ושפת הים. שתי דירות לקומה, איכות וגמר מעולים. אנגלו סכסון סוכנות לנכסים בע"מ, כבר העצמאות 7, נתניה, טל' 053-28280.

למכירה בית 2 חדרים כולל מגרש פרסטוביץ, פנ"ה עירוני רח' ה' באייר 7, טחנת־הקמח.

וילה מפוארת חדשה בהרצליה פיתוח למכירה/להשכרה. 6½ חדרים 3 חדרי שירותים, הסקה מרכזית, הגנה לפזרון אויר ז' איכרקרקע. אפשר בתוספת הצי דונם. לטלפון 03-754751.

ברמת־גן תיבת־ציון קוטג' דו משפחתי על ½ דונם. אפשרות ל־ק"ג קוטה 375.000 791876.

להשכרה מיידית בית 3½ חדרים עם טלפון בינה גז פריג'ידר מרוהט חלקית בהבנה. לטלפון 053-28758 לא בשבת.

בשכ"ת בגבעתיים בית בודד מרוהט. 3½ חדרים פינת רחוב אבני זכרון 1 (מול הכה"ם), טל' 30144 בין 8.00—13.00.

וילה 4 חדרים + 2½ דונם ואולמות בגבעת עדה 625629.

בהרצליה, בגבול רמת־השרון, מבחר קוטג'ים 200—300 מ"ר במחירים החל מ־320.000 ל"י, 3—4 חדרי־שינה, כלזו גדול, גינה מואר. ברמים במסגרת אחה"צ אבוקיבירל 30 בהכנות דרכוריהוד 252478/9.

למכירה בית בודד דו־משפחתי בהרצליה, פרטים 03-746480.

דרוש משרד ומחסן בשטח כולל של 150—300 מ"ר 260223 — בערב 053-28701, 254719.

למכירה וילות בנות 4½ ו־5½ חדרים בהרצליה בניה על מגרש של 1,200 מ"ר, אשר כיה [illegible] 751540, 50281.

[illegible] 4 [illegible] 231676.

[illegible] 146 [illegible] 930572 [illegible].

[illegible] 310.000 [illegible] 930572.

[illegible] 3 [illegible] 2 [illegible] 021284647.

[illegible] 525,000 [illegible] 744155.

[illegible] 100,000 [illegible] 03-958592.

(המשך המדור בעמוד 7)

בהרהשרון להשכרה מיידית דירת 2 חדרים + גינה, 928484 מ־15.00—20.00.

3½ חדשה, שרותים כפולים במרכז ראשון־לציון, קומה א' + הגיה, כניסה מיידית, טל' 33059.

דירת חדר + פריג'ידר וגז — 270. במרכז הכרמל, 785035.

בפתח־תקוה דירה חדשה ריקה 3 חדרים, בשכ"ת, לטלפון 02-222664.

בחולון בשכ"ת 3 חדרים ופינת אוכל מלא, התשלום מראש — מ"ק 849946.

דירת 2 חדרים רמת גן, תרצת 18 א' גרינפס, אחה"צ.

להשכיר בשכ"ת דירה חדשה 3 חדרים בראשון לציון. 915507.

פ"ת הבימה בשכ"ת 3 חדרים ק"א, למשרד 03-286749.

בחולון בגבעתיים מכיבה שקטה 4 חדרים לוקסוס בבית חדש ברכוש 252077.

בגבעת שמואל דירה 2 חדרים ק"ב 755903 7.00—4.00.

להשכיר במרכז חולון דירת 2½ חדרים יפים + טלפון 840808.

בשכ"ת דירה חדשה בת 3 חדרים. לטלפון 741586.

בשכ"ת דירת 3 חדרים בקרית שרת חולון. טלפון 858989.

להשכרה בשכר חודשי דירות ריקות, 2 ו־3 חדרים עם טלפון, רח' הלבונקי, מתווך באום, אלנבי 108, 621127.

בשכ"ת 3 חדרים חדשה, ריקה, קריית, בלפור 149 בתיים.

בגבעתיים רחוב הברי, סביבה שקטה 3 חדרים להשכיר בשכ"ת 500 לירות, לשבתשבתיים, טל' בעבודה 36866 בבית 733267.

[illegible] חדרים בסביבה שקטה בבתחר [illegible] בשכ"ת, טלפון 03-247367.

בשכ"ת דירת 3½ חדרים בראשון־לציון, פרטים טלפון — 261497.

ראשל"צ מול הוקה, 4 חדרים ק"ד, שאמריל, 952933.

בפתח־תקוה 4 בשכ"ת + טל' או לוקסים — 600, בעבודה — 905024.

להשכרה 3½ חדרים חדשה ברמה אביב טלפון 794548 בערב.

בשכ"ת דירת גג, 1½ חדר, בתוים הירקון, לפנות: אלנבדר 12, קומה 1, תל־אביב, טלפון 12.00—10.00, 612888.

[illegible] 282494.

[illegible] 2½ [illegible] 847756.

[illegible] 3 [illegible] 503568.

(המשך המדור בעמוד 7)

צורן מעריב
המשרד הראשי: בית מעריב רחוב קרליבך 2:
המנוף המרכזי לקבלת מודעות בת"א: שדרות רוטשילד 33. מ־8 בבוקר עד 6 בערב
מחיר מלה: ביום חול — 1.25 ל"י בערבי־שבתות וחגים — 1.50 ל"י

כלי רכב

שרותי רכב

מנועים משופצים, מריומה, מרסידס, קורטינה, ב"מ, סימקה וכל שאר סוגי המנועים למכירה. "סמוך" ראשל"צ 947821 (אזור התעשיה).

מכוניות למכירה

1968—1969

1966—1967

1964—1965

עד 1963

1970—1971

1972—1973

המשך מכוניות למכירה בעמוד 7

ביקוש מכוניות

מעוניין באוטוביאנקי סטיישן תל 1969. טלפון 861280.

מעוניין בקרואז במצב טוב. לפנות בשעות העבודה טלפון 853711.

דרוש פיג'ו 404 סטיישן מודל 72—70. 02-38208.

מבקש לקנות מכונית אוטומטית 1300—1500 שנים 1967—70. טלפון 766387.

(המשך המדור בעמוד 7)

אופנועים וקטנועים

מילון 62, במצב מצויין, טסט לשנה. אחרים 239016 אחה"צ.

מעוניין לקנות סירה לוסטה במצב טוב. טל' 88747.

וספה 64 מצויינת + סירה. טל' 479211; 474946 לבקש שמחה.

בתי ספר לנהיגה

דרוש מורה לנהיגה / שותף / עצמאי תנאים מצויינים בערב 798846.

שרותים

מכוניות להשכרה

משרדים

בשכ"ח משרד 38 מ"ר בסביבת קריקימת, מתולא, מתאים לשרי ביטוח. 223841.

להשכיר באמון תל אביב, חדר עם טלפון נפרד, במשרד פתני רסים. לצוני לאדריכלים. לפנות טלפון 443654 בין 17.30—14.30.

(המשך המדור בעמוד 7)

מחסנים

(המשך המדור בעמוד 7)

مكذا من الأصل

هكذا من الأصل

עורך מעריב

המשרד הראשי: בית מעריב, רחוב קרליבך 2:
הסניף המרכזי לקבלת מודעות בת"א: שדרות רוטשילד 33. מ־8 בבוקר עד 6 בערב

מחיר מלה: ביום חול — 1.25 ל"י בערבי־שבתות וחגים — 1.50 ל"י

שידוכים

ירושלמיים! „להולדי", המכון לנישואין! 02-233838 8.00—5.00 בערב. הצלחה וסודיות ברקוב עד 3! ביקורי בית!

המסודריב בת.ד. לזמן קצר יפנו לת.ד. 36059 ת"א בצרוף בול.

הבודדות אך נרק אצל לארינג ... לרחוב שלום עליכם 20/1 ת"א מ־9—20.

פרוספקט + מאות מועמדים/ות חינם לצרף בול ת.ד. 8097 ר"ג.

באם את/ה מעונינים להתחתן אצל לארינג תוכלו למצוא את בן/ת זוגכם המתאים, פנו ל' רחוב שלום־עליכם 20/1 תל־אביב 9—20

מושב אלקטרוני ישאלוני סי.אף.יו. יכירוך לבן/ת זוגך האידיאלי/ת. פרוספקט ושאלון חינם: סי.אף.יו. ת"ד 6230 — ת"א.

פרוספקט + מאות מועמדים/ות חינם, לצרף בול, ת"ד 315/ת רמת־גן.

שרותים לכל הגילים, תיירים ואקדמאים „פורטונה", אירלבין 20, ת"א, 51004.

רווקות! כיצד להתחתן ... ?! פרטים: מרי, קק"ל 26.

הפתעה!! הכרויות בלתי־שגרתיות כודוות ת.ד. 18035/ש תל־אביב.

„אביב" — מכון ... להכרויות — ת"ד 18035/ג ת"א, בכשו פרוספקט ומאות הצעות.

[illegible]

„להולדי" 233838. עולה ... אלמנה מעוניינת בהתאים עד 45.

„להולדי" 02-233838 תייר אמריקאי מעוניין ברצינית עד 32.

לירושלמיים/ות!!! הצעות רבות לכל הגילים 02-523015 אחרי 16.

[illegible]

ברושה נחמדה משכילה ורצינית, 32/164 טל' 03-733356

פרטי, רווקה 38/175 נאה — בלונדינית, משכילה — מעונינת להכיר למטרה רצינית איש משכיל מסודר עד 45 — המתאים יכתוב: ל„מעריב" — שד' רוטשילד 33, ת"א, למספר ר/7/6842.

שדכן צמרת אקסקלוסיבי בחוג אקדמאיים טל' 04-733356 משה.

סמודנטית (20) מסודרת זימת. ת"ד 18035/ב תל־אביב (ל־60081).

גרושה מעונינת להכיר גבר למטרה רצינית גיל 30—26, גבוה מעל 170, ת"ד 2042 נהריה

אלמנה משכילה מעונינת ברציני לחיים משותפים עד 64 — ת"ד 4094 חיפה ל־"3139".

[illegible]

בת זוג

[illegible]

בן זוג

בן 50 מעוניין בהתאימה לנישואין. לכתוב ת.ד. 36817 ת"א.

פרטי! 25/175 מעוניין ומשכיל מעוניין בפקחית מעוניינת ונאה. ת.ד. 538 הרצליה.

[illegible]

Chaim Fleishman,
1004 Belmont Circle
Faxetteville, N.C. U.S.A.

[illegible]

(המשך המדור בעמוד 7)

התכתבויות ומכתבים

[illegible]

(המשך המדור בעמוד 7)

ריקודים

[illegible]

חוגים

מדיטציה ובריאות — תרצאתה באנגלית של זוריקה מורמן. ב' מוצ"ש, 16.3, ב־20.00, פינסקר 56, תל־אביב.

התדהדיות והכרויות לאינטלקטואלים ואקדמאים בסודיות וב' הגינות. „עופר", 284829

בתודה, 25, מעונינת להכיר ידידה לבילוי משותף כגון הליכה למועדוני ריקודים, קולנוע ומיולים. לציין טלפון. — ת.ד. 28248 תל־אביב.

הערב מסיבת פורים. בסודיות כפי, קק"ל 26, ובמוצ"ש לחיי לב ותיכוניסטיות.

מסיבה 74 (61 לשכבר) מזמין (בודדים ובודדות) לרקודים ב' רח' שלמה־המלך 95 במוצאי שבת.

[illegible]

(המשך המדור בעמוד 7)

טיולים

מחפש שותפים/ות לטיול ב' ארה"ב בחודשים אפריל — יוני, 04-931460 אורי מ־13—8.

[illegible]

(המשך המדור בעמוד 7)

אולמות

[illegible]

(המשך המדור בעמוד 7)

הלוואות

[illegible]

(המשך המדור בעמוד 7)

עסקים

חנות פרחים משגשגת בעיר ראשל"צ להשכרה ... למכירה טלפון 941823.

[illegible]

צעיר + מכונית מעוניין בשותפות מעולה בעסק + השקעה 150,000.— טלפון 225071.

בהזדמנות מכולת למכירה במרכז, קליינטורה קבועה + כל הציוד — 30,000.— טלפון 924091.

... עם קליינטורה ... תל־אביב קרליבך 9.

18%—22% ריבית תקבל באם צעותך בערבות בנקאית או בערבות מוסדות ציבוריים, הצמדה לדולר אפשרית. „קרן להשקעות בע"מ" ליליגבלום 30 טל. 58453.

כסף! כסף! באמצעותנו תקבל הרבה יותר עבור כספך בערבויות בנקאיות ואחרות — „המרכז למימון והשקעות" טלפונים 03-233814 04-662234 03-613946 053-28923.

למכירה שותפות באולם חתונות בבאר־שבע, אפשרי גם רכישה כללית. טלפונים: 057-3022 — 057-5593.

פרטים קנה מסעדה רווחית — פרנסה לשתי משפחות במרכז בדיזנגוף, תל־אביב, לפנות טל' 226422.

למכירה אטליז מול התחנה ... 864010.

מספרה לנשים להשכיר בשכ"ח לפנות גבעתיים בצהלון 53 או בטל' 201755 מ־3—1.

למכירה מפעל קונפקציה לגברים במרכז ת"א, מבוסס, בעל חוג לקוחות רחב. נא לפנות ל' ת"ד 4939 ת"א.

מכירת בריאות למכירת בית מרקחת מבוסס במרכז אשקלון. לפנות טלפון 051-2332.

[illegible]

(המשך המדור בעמוד 7)

חנויות

להשכרה חנות גדולה ומתאן הזדמנות. לפנות: ... 167334.

[illegible]

(המשך המדור בעמוד 7)

בתי מלאכה

למכירה בת"א שותפות ב' לייצור אמבטיות, כיורים, ... 756908

[illegible]

מבני תעשיה

בשכ"ח, 1000 מ"ר ... בפרוזדור ... 612288

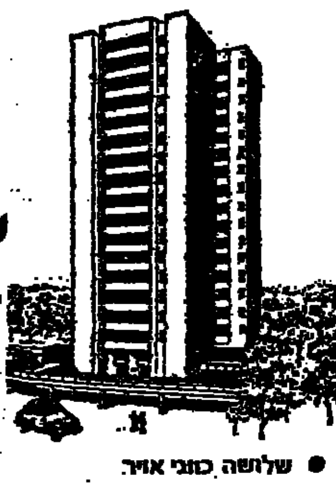

דירה בחיפה מתוכננת למענך!

אנו בונים דירות בנות 4 חדרים ברחוב אלנבי.

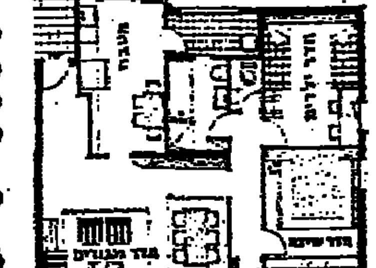

- שלושה כווני אויר
- פתוח לנוף הים והכרמל
- פנת אוכל מוארת
- סלון פנימי לבקרת הכניסה לבנין
- מכבסה אוטומטית בכל מבנה
- חניות פתוחות ומקורות למכוניות
- מדשאות ושטחים מרוצפים
- משכנתא בלתי צמודה עד 25.000 ל"י

אבני־רום

חברה הנדסית לעבודות בנין ופתוח בע"מ

חיפה, רחוב הנמל 48, ת.ד. 1591, טל. 664456

לוח מעריב

המשרד הראשי: בית מעריב רחוב קרליבך 2:
הסניף המרכזי לקבלת מודעות בת"א: שדרות רוטשילד 33.
מ-8 בבוקר עד 6 בערב

מחיר מלה: ביום חול — 1.25 ל"י
בערבי שבתות וחגים — 1.50 ל"י

מכירות

רקורדר סטריאופוני אקאי ט', טלפון 738945 מ-16.00
עגלת תינוק "עונג" במצב מצוין מושב לאוטו — טל. 268337
יום ו' מכונה נגררת מכל ..., מכירה והחלפה, מחירים ..., "מינר", רח' סלמה 50 .824636
...יים כלבד !! לרגל נסיעה ... למכירה כל כלי הבית, כלים, נברשות וכו'. ..., יוהנן הסנדלר 2א' ת"א.
... 3 ריהוט הוזה טלפון מוב. .919906
... חישוב חשמלית אמריק ... מרסמה 8 מ"מ, מקרנה קודק הקרנה, 12 סרטי סיים ... 550 ..., ומצלמת ... .766484
... יות טלפון משומשות — הסוגים! הצעת השבוע: ... אוטומטית 5+20! פר ... בע"מ (24 שעות) .03—
... מנות מיים קפמות "רקי" ופוני עם דולבי תוצרת קרדון, 2,200 ל"י. 986267
... צות. מכונת צילום משוכללת חדשה "אמיגו" ... מיס, אחריות לשנה, בין ... טלפון 250141 .15.00—
... — כרית לכל תקר ... השנה! להשיג בחנויות ... וכלי בית.
... דגם מדגל תוצרת אר ... חדשים, בצבעי חום-כהיר ... מרפי ורעפי זכוכית. 055-91935 — 055.
... אר מתנוכב ותמכוני בהר ... עצמית קטלוג חינם. .1193, ... ההובלה.
... זר מקליקל !! הביאו ... נתקנו הוך 48 שעות — ... בע"מ, בזיהודה 158, ... בגינין 68, ת"א.
... סים קרים לשתיה, ..., טל' 54874
... מנות למכירה תרסיגה נה ... לאמבטיה תוצרת חוץ. —
... חישוב אלקטרוני, פרי פריזמן, כלי מטבח, ... השמלי לקפה, מערכת ..., בגדים וכו'. הירדן ... 20 ל"ע. שישי וסכת כל ...
... כמריאו 2X20 וט, חדש ... אחריות, 950 ל"י, .767916 ... לגנילדים בהזדמנות. טל.
... מכור לסילי בקבוקי אויר ... דגם צילום. 047-924186 ... את ערי.
... ודה מיים סטריאו. אנהר. ... בערב .838980
... למסרים מעץ מכתבי ב... נותים, "קלת אוקים" ... קרית המלאכה, שביל 5 טלפון .834178
... מכונת נגרמור גדול קוי ... מנוע ע"י מנוע קטנס — 063 בערב 063-99126 בעבו ... — אברהם.
... מרנזיסטור "סוני" חדש ... מתאים למכונות וגם ל... .901140, 283632, בערב.
... זג צול מגולבנים ... 20—16 ...
... עם מכונות נגרות במ... מצויין 825668, בערב .763595
... חלים 40 ואם במצב חדשים. .853326
... מקרר III פרוזיסים ולקפה, סטים צלחות וכו' ... סטלים דקורטיביים, ..., לצרכן, אבן בכר ... 10 (מול השקים).
... רינג'ידר והסטיגנתוז 17 ... ביעול אפיים מיצד ... רבי פרמון 9 בני ברק.
... הוצאת כלים "עגור" ב... חדש — 1,800 ל"י. מיטת ... במצב חדש, טל. 744557
... נות כטאות ושולחן סלוני ... קוסמטי. 726489
... מעלית אליפיס במצב ... 30 קופות, למנות לחברת ... להנגב, טל. 50991 — שלום מאיר.
... נות אריגה צריפר בעבר ... חקין עם הרבה חלקי ... 4 מכונות רוחב בסטרס ... 10 מכונות 130 רוחב ... טלפון 912633 שניים ... איזור התעשיה חתים ... שנימבה.
... כמונת גלידה אמריק ... נות לקרור כגל, מריסמן .2460
... כשיונלי קטנה, מאוורר, לונות, מבחן אויים, ... ליבים טיפר — הכל אלקטרים. 239666 מ-15.00.

למכירה מיטת ילדים עם מזרן. 724733 רמת-גן.
מכונה 1,300 סך עם גוסמה; שולחנות וכיסאות, ארון מת. — מתאים למשרד. .222445
למכירה נגרמוד לריהוט, נגרה, מנוע סמר, 10 כ"ס. הח' הרציון 29, ראשון-לציון.
רהיט מיטון גרוד אם.כי. 25, חדש, בארזה. .950094
עגלת טיול לתאומים יושבת בלבד במצב חדשה. .475596
עגלת נקיים מאנגליה, במצב חדשה, בהזדמנות, טל' .247367
למכירה גיליוטינה לחיתוך נייר 60 ס"מ קראום + מוטור — .2500, 827002
לאלה שהיו בי"אפריקה" מול יון מציית התעלה — 15 ל"י. משכן כלמור 3 חיפה 04-645028 04-84477 ובדואר בצרוף המחאה למקורות משכו.
מכונת כתיבה הרמס 10 חשמלית עברית חדשה 3,500 ל"י. .201794
לרגל נסיעה רהיטים, ודברי חשמל, וכו'. הרצל 38, כניסה ב' כ"ב בתים, מ-8.00—5.00.
מחיבואן לצרכן!!! מכונות כביסה, סלוויזיות, טייפרקורדרים, מקפאונים ותנורי חימום. עליה 25 תל-אביב "אסמור".
יבואן מוניה. ברנולי 5 תל-אביב טייפסים — תנורי חמום — טלוויזיות — מייבשי שיער — תנורי בישול — רשמי קול — טרנזיסטורים — בסיטונות ולי יחידים.
בהזדמנות חנור קרמיקה תוצרת אנגלית, 1625×1981×1295 ס"מ. סטנדרטורה 1300, 02-521677 בערב.
מערכת סטריאופונית דואל חדשה 60 וט — 8000 ל"י (ואם ...) מ"ל .237060
רהיטים, כלי עבודה, חלקים לי מכשירים אלקטרוניים למכירה בהזדמנות 051-3671
בהזדמנות אמבטי פייר ממדי אם ... דמעולים 1200 ל"י. .984223
למכירה בהזדמנות מכונת הדרלה, כחשם חדשה. טלפון 470856, ...
ולמה. גז 5 להבות ותנור חשמל בהזדמנות .796005
חלוקים לאוטוסטנתיות למסדרות לפוטוסיקה טל' .267252
בהזדמנות, תנור אפיה ובישול גז מיטת תינוק לבנה, לול, כסא נוח, מערכת סטריאו ועוד. טל' .945724
הלבשות וסרגלים לבניין, להנות ציפוי עץ לתקרות וקירות, צבעי קסילדקור, ויליסינג, יצחקשדה 14 מול מוסך אגד תל-אביב. טל' .568931
... ואסך טייפ מקנגר חדש למכירה. 03—859964 או 03—840839 גם בשבת.
מכשיר "וולדיקר" המנותן שמן, מזנון 16—14, .448521
למכירה מערכת מעולת כלאר פונקס סמיפון לנקן 88—48, טל' .874505
לרצינתיים 2 מערכות סטריאו חדשות ב-5,300 וב-8,400 ל"י, .795553
מכשירים למכור במחיר ישן — שואבי אבק מיקסרים תנורי אפיה וכישול סלוויזיות ומכונות כביסה מכשירי סטריאו רשמי קול עד לגמר המלאי לכל אליהו ... שדרות ירושלים 29.
ארון מטבח עם פורמייקה סיישיש וקערה טלפון 736348 בערב.
... ח הירגה, אמלציה, וכמא ל... במצב טוב .472303
למכירה טייפרקורדר סוני רגיל ... 105, טלפון .869113
בכתים בהזדמנות לרגל נסיעה מיקסר אספור חדש. .885262
קוד לאריגה רוחב הכד 1.40 מטר, המחיר — 800 ל"י .055-96850
למכירה ציוד לפיליכד כולל מקרר גדול לבקבוקים ולגלידה מולקשה, אסטרסה, מוסמר דבונסגקי 93 רמת-גן, טלפון 915965 כל הקודם זוכה.
למכירה בהזדמנות מכונה לייצור מלכים וסטינגנהאוז 850 ל"י, טלפון .742824
מערכת כסריאו "דואל" במייזן סייס, רמקולים מיוגר ואמקלי פייר .472365
אופנוע להתעמלות "אדם" (לכל הגיל) אצל היצרן — .288970
בהזדמנות מסיפה דואל 701 אלקטרוני חדש באריזה 4,500 ל"י בכפום 5,500 ל"י, במוכנות עם האחריות כלפון 03—882202.

(המשך המדור בעמוד 7)

מקררים

מקרר אמקור "מאדי" במצב טוב מאוד עם ביטוח. .248380
827061 !!! קונה מקררים משומשים משלם מחיר גבוה .827061
למכירה מקרר אמקור 10' במצב מצויין. אדלר, מנגס 16, בני-ברק.
829554 !!! קונה מקררים משומשים, משלם מחיר גבוה. .829554
למכירה מקררים משומשים במצב טוב, כ"כ השכרה, החלפה. קרוב ערך, דיזנגוף 84 תל-אביב.
קונה !!! מקררים במחיר גבוה ובמזומן ביום ובערב .824535
קונה !!! מקררים במחיר גבוה ובמזומן ביום ובערב .824535
בהזדמנות למכירה מקרר אמקור 10 במצב מצויין, .232252
מקרר אמקור מאר במצב טוב טלפון 827475 אחה"צ.
מוכלים אמקור, קונים, סוכרים, מתקנים וצובעים מקררים ביתיים ומסחריים סלמה 26 תל-אביב. .826282
מקררים חשמליים להשכרה — 25—30 לחודש, שכטר, דיזנגוף 123, .224627
מחיבואן לצרכן, "מילמל", במבחר גדול, הספקה מיידית, — מחליפים ישנים, רופלם, המלך ג'ורג' 40, ת"א. טלפון 249339 מ-09.00—13.00
מקררים "אמקור", חדשים משומשים בתשלומים, החלפות השכרה. מחירים נוחים למשומשים סובנות "אמקור", הללה את פורדי, תל-אביב, בזיהודה 100, טל' .223766
אמקור 9 מצב חדש. חולון, כל גלמן 9, בזמנ.
מקרר אמקור במצב מצויין, — בהזדמנות, טל. 910625 מ-14.00
מרכז המקררים! מכירה, השכרה 25—20 ל"י לחודש, תקון, צביעה וקניה, צ'לנוב 13 פינת לוינסקי 74, טלפון .821864
אמקור 7 במצב חדש בהזדמנות. בתים דגיאל 70, מזרחי.
מקרר מאר במצב מצוין למכירה. .256396
... ירה מקרר קרוסלי במצב מצויין טלפון .840060
למכירה מקרר במצב מצויין, .248797
למכירה מקרר קטן — 500 ב... במצב טוב מאוד, טל. .228152
מקרר במצב טוב למכירה. ל... טלפון אחה"צ .797315
למכירה מקרר אמקור "מאדי" שמור היטב. טלפון .951026
למכירה אמקור 10 במצב טוב. טלפון .750398
מקרר אמקור 10 מודל 64 בהזדמנות למכירה .249503
אמקור 10 במצב מצויין ב... הזדמנות טלפון 234260, .233900
מקרר פריזמן 10, מצב טוב, טל' .850190
למכירה מקרר 9 קוב במצב טוב. טלפון .850880
מקררים!!! בחתנה המרכזית תל-אביב!!! משומשים כל הדגמים וכל המחירים עם אחריות מוכר. קונה, ומחליף סולומון 22 תחנה מרכזית תל-אביב טלפון .31957
מכור המקררים מ-150 ל"י כולל ביטוח — מוכר, קונה, מחליף ומתקן, הזדמנות אמקור 10 ב... 391 ל"י "פרוד-לוינסקי" שדרות הרצל 17 תל-אביב ע"י התחנה המרכזית פינת לוינסקי טלפון .829554
"הדר-אביב המלך ג'ורג' 28 תל-אביב קנית פריג'ידר באלה כל אמון. בקנותך פריג'ידר מנה אלינו החנות הוותיקה למכירת פריג'ידרים.

(המשך המדור בעמוד 7)

הלבשה

שמלת ושמה תוצרת חוץ בר מידה 42—40 לפנות הלן בירנה, הח' בר אילן 20, בחיים, בימי חול מ-10 ובשבת כל היום .875951
מציאות. בגדי נשים מלונדון במחירים נוחים. טלפון 03-233922

שטיחים

שטיח 2x3 בהזדמנות. טלפון 289251/257, מיכל.
בהזדמנות שטיח כרמל 9 מטר כמעט חדש. .229078 ,451742
שטיח סיני צבה פרחוני, 2.10×3.10 מ'. .472365 —

רהיטים

למכירה ארון פורמאייקה 6 דלתות 2.40X3.00 במצב מצויין. טלפון 728617 (לא בשבת).
למכירה ריהוט סלוני במצב טוב בהזדמנות. .757707
למכירה שולחן סלוני ומזנון עם בר ויטרינה במצב טוב, פרטים טלפון 214463 מ-19.00 .
בהזדמנות סט ספות לסלון תוצרת איטליה, קטיפה. .250551—
מבחר לגבה בחים חולון, הבא עמך את מידות המטבח, ותקבל במקום תכנית והצעת מחיר ללא התחייבות מצידך, בוא אלינו שד' העצמאות 67 בחיים.
למכירה שולחן פורמיקה וארבע כסאות מרופדים 195 ל"י טל' .03—410550
למכירה שולחן אוכל ממוק ו-שישה כסאות, טל. .759205
חדר שינה חדש קומפלט לצעירים — 6,000, אפשרות חלק בתשלומים — .58081
למכירה כח עתיק של רהיטים בגולפים עם ריפוד גובלן אריקי הרומל ספה + 2 כורסאות ביום 31282 שמעון בערב ובשבת .419932
רהיטים דניים בהזדמנות מיוחדת. במבחר גדול ובמחירים מוזלים. זו הזדמנות שלך להשיג רהיטים שעמדו בתצוגות, והם לא אבק או נפגמו מלות בעת המשלוח. להשיג ישר מהיבואן במוסכוי דניים, פרדס כץ, רח' הפלמ"ח 23, שעות הקניה 9.30 עד 18.00 ובימי שישי 9.30 עד 12.30
למטמה "ארונומים" — נחלת בנימין 122 ת"א, טלפון .823362
למכירה ארון לחדר ילדים במצב מצויין. טלפון .746855
ממה זוגית + מגירות וכלי אמסר 400 ל"י, טלפון .263797
שרייבר, קניה ומכירה, ריהוט משומש, פריג'ידרים וכל מיני דברים עתיקים וממייל, החי סלור 12 פ"ת, טל. .910294
רהיטי לקמום בריצאיים שר לחן שיש ארוך אימלקי לקפה + כסאות סלון + מזנון בגוי מיוחד, סגודות שולחן וילונות וכל מיני קבוטי בית, מחירים סבירים, רחוב הנשיא 146 דירה 4 הרצליה פיתוח .03-937061
ספה. שתי כורסאות ושולחן. 14-00 טלפון: .726780
לרגל חיסול ריהוט אורגינלי בוטיק העצקה האחרונה הובבי ציון 32 במקני מתהדתקוה.
רהיטי סלוני ספה 2 כורסאות במצב חדש .740252
עתיקות! קונה רהיטים וחפצים עתיקים במזומן טלפון 31957 — כל היום.
"כרמל" רהיטי מתכת בזיהודה 193 תל-אביב, טלפון .241306 — פינות אוכל מסקורות, ספסלים, שולחנות, כסאות, מוכן ובהזמנה.
למכירה ספה כורסה שולחן שולחן מכסה 4 כסאות ראש למטה נפולה ומואלם במצב מצויין — .925116
למכירה חדר שינה, רדיו מאגא ומייפרקורדר. טלפון 826262 בשעות 15.00—18.00
שולחנר סלוני מוזהר עגול, — תוצרת חוץ טל' .472365
ארון ומטריה — 600 ל"י, טלפון 728814 גבעתיים.
ריהוט סלוני במצב טוב בהזדמנות. טלפון 743541 אחה"צ.
למכירה ריהוט חדר ילדים שני שולחנות, פרסים, כסאות, וכן רדיו ומסמון אוסומסי נירוד וארון להקליטים טל. 268637 בערב.

(המשך המדור בעמוד 7)

מזגני אויר

בהזדמנות מזגן אויר חדש "אמנא" 2.5 כ"ס, קירור וחימום. טל. .863865
בשנויים לרכוש מזגנאויר, 2 כ"ס, במצב טוב. לטלפון 729277 בשעות הבקר.

תנורי חימום

מכשיר כדאי יותר להחזין תנורי היטמם "גורלינקינג" לי הסקה דירתית כולל התקנה ורוכה, טלפון .224665

תנורי ... ואפיה

למכירה תנור גז לבישול ואפיה. טל. .441184 ,917036
למכירה תנור אפיה במצב מצויין, טלפון .440613

חיות בית

...ירה גורת זאב גרמני עם תעודות טלפון .754652
נגר רועה גרמני עם תעודות 7 שבועות .02-532266
לכלבים המתנגעים! שוב אפשר להשיג "פריים" מזון הכלבים המפורסם מארה"ב — במופרמרקטים, סופרסלים, פינות חי, חנויות תחביב וגם בתי מרקחת. — ותבקשו בארץ גם "פרים וראיי סוי"!
פוינטר גרמני יפהפה, גזעי עם תעודות, טל. .949457
למכירה חתול סיאמי יפהפה בן 9 חודשים .796411
גורים רועה גרמני + תעודות אבות — אלופי ישראל, בוב, הכפר הירוק.
למכירה כלבת פודל שחורה מעורבת בהזדמנות (4 שבועות) .39213
רועה גרמני בן 3 חודשים עם תעודות טל' .924302
סוסה עם סויות בן 10 חודשים. 1,400 ל"י, גזעי. כפר אוריה, כהן.
זכר ונקבה — מוי פודל אפור רים + תעודות למכירה. .249981
למכירה קוף 10 חודשים, יפהפה כולל תעודות. טלפון .220544
פרס: למוצא רועה גרמני בלבי שחור 3½ חודשים. .220482 ,533
אודל פרייר גורים גזעיים מזמינים ותעודות טלפון .065-77035
זאב גרמני שחור בן שנה, תעודות, קרית ההגנה 23 רחובות, מיום א'—ו' 951721/335 מ-8.00—16.00
גורות רועה גרמני + תעודות שחורות במחיר מוזל. .055-91396
למכירה גורי קולי גזעיים עם תעודות, אליפלט .891517
כלבה רועה חומה בת 5 חודשים + תעודות מצויינות בהזדמנות .906632
"המכבים" מציעים גורה בת רועה גרמני שזכתה בפרסים כאליפות בגורה אלופה. גורה בת שנה לברדור מהורים מצטיינים ונורים בוקסרים קוקר ספניאל ולברדור. מושב מזור, טלפון .03-910071

(המשך המדור בעמוד 7)

קניות

מעוניין לקנות בהזדמנות מקרר החת עמוד 25 ס"מ ומכבש יד, ער 25 סון. .02-283971
דרוש מיכל להובלת חלב בקבול של כ-8,000 ליטר, בעלי הצעה יפנו לאגודה חקלאית בית יצחק — שערחפר, טלפון 053-232273/2
קופת ברזל — מעוניין לקנות במצב טוב, צורף, הרצל 9, נתניה.
מעוניין לקנות ארון קיר ביתי במצב טוב ביותר, לטלפן 822766
... אי .58713
כאר וכרקי קונים: רהיטים עתיקים, משומשים וירושות — .825681
לנהדורנר קונים כל מיני חיבורים לים בתחירים גבוהים, אברהם אבנר, טלפון .53352
שייגר קונה הכל, חיבולים, פריג'ידרים, רהיטים ומסלסלים .50591
הקונה עקיבא — 926736 — קונה רהיטים, שטיחים, פריג'ידרים, טלויזיות ודברי חשמל אחרים, דברי הלבשה, כרביים, וכל מיני חפצים — 926736 גם בשבת.
מעוניין לקנות ארגז למשאית עד 7.70 מטר. 04-719376 04-732324 יואל.
קונה בדים כיגטסיים להדפסה גם טוב ב' 754336 בערב.
קונים זהב, שעונים, אנטיקות, מחירים טובים, מכירה ותיקונים כל שעונים "פיקו", הנות "פרינוס" אלנבי 118 טל. 624423 תל-אביב.
מעוניין בטלוויזיה, ניידת הדר כל + במריה, טל' .33692
מעוניין במכחות כלים במצב טוב לסלון 31536 תל-אביב.

(המשך המדור בעמוד 7)

כלי נגינה

"רכיטל" התנות המוכלצת ביותר ע"י רוב הקונגרבטוריונים הנודלים בישראל. תרכוש ללא כל סיכון מכנהרים חדשים ומשומשים — אורגנים החוזקנו מב שיטות הוראה המקובלות בעולם גיטרות ואקורדיונים — "רוטיל" בזיהודה 148 ת"א .239891
פסנתר למכירה בהזדמנות. בית, בעבודה 613597 ,863145
פסנתרים חדשים ומשומשים מ-2,500 ל"י, "דורהינר" תל-אביב פריסמן 37, .236458
שמיים אקורדיון פסנתר אורגן לכל הגילים ת"א, .245393
פסנתרים חדשים וגם הזדמנויות קניה, מכירה, החלפה — "פסנתר" אלנבי 38 וכול מוגרבי ת"א, טל' .55455
מוזר פסנתרים: מכירה, קניה, תיקונים, הרצל 55, ר"ג, ... .745721 (אחה"צ).
פסנתר לקנות — למכור לכוון. התייעץ בטוכחה. טלפון .03-54967
למכירה מערכת תופים, —1,500 ל"י, תוצרת אנגליה. .03-225701
למכירה פסנתר מבוכה מודרני חום, בקר גבעתיים, הקלטפוי 41, לאקורדיוניסטים! בהזדמנות אקורדיון ומגבר הגוד במצב מצויין, טל' .03-983790

(המשך המדור בעמוד 7)

טלויזיות

מחסן ת"א צרות המוצרים 5 טלויזיות תיקונים, בימותים בתכנית הכבון: החלפה ישן בחדש, כורוכוב 4, .234467 ,343445
קונה טלויזיות במחיר גבוה ובמזומן בצבע ובבית .824535
מכירה! כמראו! ידיעת מקבילים, תיקונים, בכוחים, תל-אביב הסביבה אלקטרוניקה גריבאום, גבעתיים, מצלמה 79 סט' .724093
150 ל"י, ביטוח טלויזיה, כולל בסר, "ישראלוויז", מטניכובי ... 12, חולון, טל' .243324
קונה טלויזיות במחיר גבוה ובמזומן בצבע ובבית .924535
"מיקרו" — טלויזיות באחד דירה? אצל המומחה כאולם 44 ת"א .55358, ועד חינם, שדרה ותיקון טלויזיות.
החלפת ישנות בחדישות — קונה משומשות במזומן ובמחיר גבוה. .475335
עד 1000 ל"י הנחה עבור הסכיל הישן בהחלפה לטלויזיה בלירה דינפי 1974 "רואב" — אבן-גבירול 12 תל-אביב 257080
למכירה טלויזיה בלאונקפ מצויינת טלפון .946381

(המשך המדור בעמוד 7)

שעורים

"אהבמיקה ופיסיקה לבגרות ולי מכינה מורה כנוסה 267373 מ"ב.
כתיבה בכבונה תלמוד בזן שעות "רימון", ת"א רח' דיזנגוף 85, טלפון 281985, שיטה עיונית — פיקוח ממשלתי.
מודעות למדור זה בשבועון הנוער הישראלי "מעריב לנוער" אשר לסמוך ב"מעריב" רח' קרליבך 2, ת"א, ובכל משרדי הפרסום, מחיר השורה — 1.25 ל"י למילה.
אנגלית בביתך — ע"י אקרמאי מארה"ב — מורה מנוסה מביתי לשפה — שיחה, אנגלית ספרותית, דקדוק. 761718 מ-12.00 — 15.00
מורה מוסמכת מאנגלית נותנת שעורים באנגלית. טל. 03-233922
מתמטיקה ופיזיקה לבגרות ע"י מסודים בתנאים נוחים. 793564
בבמסתיים וסכיבותיה ובבית הספר! מתמטיקה ופיסיקה לתיכון, לבגרות ולמכינות ע"י המהנדס א. בר-לב .731011
מוסמכת מוסיקה מורה מנוסה. רמת-גן, ת.ד. 8191 כ-תאי לנמות.
הלכות(?) אנגלית בצורת הימנות. טל. .266349
קורסים לפורמוגניות יתחילו בקרוב. גבי מיכלביץ טל. .214401
מתמטיקה ופיסיקה לכל הרמות, מורה אקדמאי מנוסה, טל' — 235960 משעה 5 אחה"צ.

(המשך המדור בעמוד 7)

דודי שמש וחשמל

קרן אור, הדוד נוזל? טלפון 32590 או 31929 דודי שמש וחשמל, תל-אביב הח' גולומב 34.
"היוצר" הדוד נוזל? טלפון — 825678, 767272 ומשעת 18.00 גם 865888, הרושת דוודים, רח' כלבה 16 תל-אביב.
הדוד נוזל? צלצל 257392 תיקונים במהירות ואחריות ל-5 שנים בסיון 15 שנה. "מרשמש" דודי שמש (חשמל, ניכולי ישראל 113 תל-אביב.
"היוזרבר" — "אמקור" לצרוד הר בעיר ובכפר 280933 המלך ג'ורג' 68, תל-אביב.
כאהרוד והדודים מסעל לדודים "איתן חום" שירות ואחריות טלפון .053-24453
ברוממן, קיבוץ שער העמקים מספק את "הדוד העשולה", המאושר ע"י מכון התקנים וחברת החשמל. בכל נודל ולכל בית, עם שנים אחריות. הספקת דוודים חדשים והחלפת דודים פנימיים. ביצוע מיידי. — ברוממן, רח' המהוף 15, ת"א. טל' פון 244640, חיפה, אלנבי 3, טל' .04-645872
"אלדר" הדוד נוזל? צלצל 268054 מ-7 בבוקר עד 5 אחה"צ מ-7 עד 9 בערב צלצל 736902, נחלת יצחק 62, תל-אביב.

מכונות כביסה

למכירה מכונת כביסה "קנדי", מוגר אוטומטית במצב מצוין. 37229 אחה"צ.
מכונות כביסה במחירים נוחים וגם בתשלומים החלפות של דגמים ישנות, הללה את ורדי, ת"א בן יהודה 100, טל' .223766, מול מלון דבורה.
בהזדמנות אמקור קומפקט 5 טל. 928345 בבית 616565
זהר חצי אוטומטית, מצב מצוין טל. .257040
למכירה קימטמיק הובר משולשת, 230595, מ-18.00, פרט לשבת.
למכירה מכונת כביסה זהר אוטומטית טלפון .750398
למכירה מכונת כביסה זה אוטומטית. טלפון .440613
ואסטינגהאוז במצב טוב טלפון 413745 בשעות 19.00—21.00
מכונת כביסה אמריקאית וסטינגהאוס לגורכם במצב מצויין — 995 ל"י. לטלפן באנגלית או באידיש .03-250950

(המשך המדור בעמוד 7)

בולים

מעוניין לקנות אוספים בישראל ומערב אירופה. בהצעות רציניות בלבד לפנות לת.ד. 4496 ת"א.
קונה מעונין לרכוש מגרמי ארץ בולי ישראל. טלפון .915619
עמור הייר מארה"ב מעוניין כאוסף בולי ישראל (גם כמו יות), ומטבעות זהב וכסף. לטלפן 452577 7—9 בבוקר ובערב. ת.ד. 4049 ת"א
קונה ישראל ואירופה גם בבבוריות קטנות. לורד ביירון 9 (מול מלון דבורה).

מטבעות ומדליות

מעוניין לקנות מטבעות כסף מטבעות זהב, מדליות כסף וזהב שמריות ומטבעות ישראליות טל' .445442
קונים ומוכרים מטבעות ומדליות. "גולד", גתהליגנצין 61 (פינת אחד העם) .613829
"גוד" — קונים ומוכרים מטבעות ובולים. 732461 מ-17—19.

מכונות תפירה

מכונות תפירה עם שולחן מורכב חדש, העשייה וכולל. מכונה גבירה זעיר הגרבובו בהזמנה "הלבישה" נחלת יצחק 59 תל-אביב בהצר.

ביטוח

כל סוגי הבטוח, שרות מהיר ואמין. טל. 03-230732
ביטוח מיוחד לצלולרים "המקל" בטלפון 131 גבעתיים .731032

הודעות רשמיות

משרד החקלאות
המחלקה לנכסים בינוי ומשק
מכרז מס' 229/73

מוזמנות בזה הצעות מחירים לביצוע קציר חימה ש"ש והוגז וכולל מכירת הקש מהוות לביש.

מפרט וטופס השתתפות במכרז אפשר לקבל במחלקה לנכסים בינוי ומשק, משרד החקלאות, הקריה תל-אביב, רח' ד' 10 ב' חדר מספר 12 בכל ימות השבוע בשעות העבודה.

את ההצעות יש להגיש במעטפה סגורה אשר עליה יש לרשום "מכרז 229/73" ולהכניסה לתיבת ההצעות הנמצאת במשרד החקלאות המחלקה לנכסים בינוי ומשק, הקריה תל-אביב רחוב ד' בית מספר 10 ב' קומה ג'.

להצעה יש לצרף ערבות בנקאית בגובה של 10% מערך ההצעה.

מועד אחרון להגשת ההצעות הוא 21.3.74 שעה 11.00.

אין משרד החקלאות מתחייב לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

משרד החקלאות
המחלקה לנכסים בינוי ומשק
מכרז מס' 236/73

מוזמנות בזה הצעות מחירים לביצוע העתקת ציוד חקלאי — מהות לביש.

מפרט וטופס השתתפות במכרז אפשר לקבל במחלקה לנכסים בינוי ומשק, משרד החקלאות, הקריה תל-אביב, רח' ד' 10 ב' חדר מספר 12 בכל ימות השבוע בשעות העבודה.

את ההצעות יש להגיש במעטפה סגורה אשר עליה יש לרשום "מכרז 236/73" ולהכניסה לתיבת ההצעות הנמצאת במשרד החקלאות המחלקה לנכסים בינוי ומשק, הקריה תל-אביב רחוב ד' בית מספר 10 ב' קומה ג'.

להצעה יש לצרף ערבות בנקאית בגובה של 10% מערך ההצעה.

מועד אחרון להגשת ההצעות הוא 28.3.74 שעה 11.00.

אין משרד החקלאות מתחייב לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

משרד החקלאות
המחלקה לנכסים בינוי ומשק
מכרז מס' 237/73

מוזמנות בזה הצעות מחירים לביצוע עקירת עצים בחוות הר מרגו — בית דגן.

מפרט וטופס השתתפות במכרז אפשר לקבל במחלקה לנכסים בינוי ומשק, משרד החקלאות, הקריה תל-אביב, רח' ד' 10 ב' חדר מספר 12 בכל ימות השבוע בשעות העבודה.

את ההצעות יש להגיש במעטפה סגורה אשר עליה יש לרשום "מכרז 237/73" ולהכניסה לתיבת ההצעות הנמצאת במשרד החקלאות המחלקה לנכסים בינוי ומשק, הקריה תל-אביב רחוב ד' בית מספר 10 ב' קומה ג'.

להצעה יש לצרף ערבות בנקאית בגובה של 10% מערך ההצעה.

מועד אחרון להגשת ההצעות הוא 28.3.74 שעה 11.00.

אין משרד החקלאות מתחייב לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

מכרז מס' 225/73
משרד החקלאות
המחלקה לנכסים בינוי ומשק

מוזמנות בזה הצעות מחירים לתרסיסי צרכני מים.

מפרט וטופס השתתפות במכרז אפשר לקבל במחלקה לנכסים בינוי ומשק, משרד החקלאות, הקריה תל-אביב, רח' ד' 10 ב' חדר מספר 12 בכל ימות השבוע בשעות העבודה.

את ההצעות יש להגיש במעטפה סגורה אשר עליה יש לרשום "מכרז 225/73" ולהכניסה לתיבת ההצעות הנמצאת במשרד החקלאות המחלקה לנכסים בינוי ומשק, הקריה תל-אביב רחוב ד' בית מספר 10 ב' קומה ג'.

להצעה יש לצרף ערבות בנקאית בגובה של 10% מערך ההצעה.

מועד אחרון להגשת ההצעות הוא 28.3.74 שעה 11.00.

אין משרד החקלאות מתחייב לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

תעודות מלווה

קונים מלוות בטחון, קליטה הסכון חובה "דיין" שד' רוטשילד 10.
קונים מלוות בטחון קליטה וחסכון חובה. "גוה", נחלת בנימין 61 (פינת אחד העם).

השקעות

אנו מציעים לך השקעה בשורה למדי ללא הגבלת זמן. טלפון 03-230736
... דירה מניבה ... 2,250 ל"י לפדיינקס, אינטר ישראל, בניין אליעל, קומה 7, טל' 03-52482, 03-59760

בתי ספר

לקורס מורה לכתיבה במכונה עברית ואנגלית, בי"ס לשפות "גורן" תל-אביב: שדרות רוטשילד 1, טל. 266443, נחלת בנימין 2 טל. 56347, חיפה: רחוב ...

אבידות

נגנבה אכזדיים 259742 לבנות התקשר 03—750403 וקבל פרס.

... שונות

מוכנה כהירה והישוב, מכירה, השאלה ותיקונים, דיין, שדרות רוטשילד 10, טלפון .59046
הק דיזנגוף מורה מעוניין להתוודע בפישנה. ת.ד. 6250 ירושלים.

לוח נתניה

דירות

שמעון בר-יוחאי, תווך כללי: דירות, חנויות, עסקים, מגרשים השקעות הרצל 19, .053-25006
מיכאל אברם, דירות, חנויות, עסקים, מגרשים, הרצל 9, — .053-24941
ללקוחותינו דרושים בתים ודירות למכירה, לקניה ולהשכרה. לפנות מיד מח' מקרקעין, מורי גרינפילד בע"מ, רח' ויצמן 8 נתניה טל. 053-22243 ; תל-אביב טל. .232221

קבלני בנין

ברשי זהב תמצא רשימת הקבלנים בסוונג קבלנים כלליים לבנין.
מולל ברנה נתניה בונה למכירה דירות נהדרות עם כל השכלולים בנתניה והוד-השרון. פרטים במשרד רח' הרצל 51 נתניה, — טלפונים: 053-28934, 053-23958

דירות למכירה

בדפי זהב כתובות המתווכים באזור בו תרצה לקנות דירה.
למכירה 3½ חדרים ברחוב דוד המלך- טלפון .053-92300
דירה 3½ בקרבת הים, קומה 7 + מעלית. טל. 053-22940-

דירות להשכרה

להשכרה דירה 3 חדרים ברחוב ז'בוטינסקי 43 לפנות .053-24125

ביקוש דירות

לאמריקאי דרוש לווג תיירים שני חדרים וסטבח בגטרד בנתניה. .03-946893

וילונות סככות

וילונות, וילונות מיוחדים, — ברי קישום כשעת השיג ב"קסה לינה" שמואל הנציב 22.

מכוניות למכירה

בדפי זהב תמצא רשימה של סוחרי מכוניות בסוונג שכונות.
פלימוט 61 אוטומטית (וליאנט) ססם והכל חדש מצויינת. — .04-538402
אופל ליקורד 1965 מצויינת ד טלפון אחרי 13 .053-22868

ביטוח

איחוד סוכנויות בטוח בע"מ, שער הגיא 8 טלפון .053-23889

עסקים

למכירה מכולת צמודה לדירה ברכסה מצויינת טל. .91668

שרותים

בדפי זהב רשימת מלטשי מרצפות בסוונג: מרצפות ליטוש והברקה.

דודי שמש וחשמל

הדוד נוזל? טלפון 23536 ברמלי — קרן אור, דודי שמש וחשמל. רחוב שמואל הנציב 9, נתניה.
בדפי זהב תמצא רשימת המתקינים בסוונג דודי השמל ו שמש.

פרסומים

כל סוגי המודעות לכל העתונים ב"פרסומארוט" הרצל 7 נתניה טל' .27961
מודעות למדור זה ול"מעריב" מתקבלות ב"פינת הספר" רח' סמילנסקי 8 (מול בית זאב) טלפון 24102 נתניה.
רוצים להתפרסם? ב"השבוע בנתניה" פרסם הרצל 7 נתניה.
מודעות למדור זה ול"מעריב" מתקבלות ב"תרבות" שד' בנימין 7 (בניין אגד) טלפון — 22949 נתניה פתוח מ-8 עד 13 ומ-16 עד 19.

לוח הנגב

הודעות

לנכסי מסקלים ולמעדי עודים בלבד! לרשותכם מבחר מתנות בכל סכום שתדרשו בבר חיר סימנואי .057-4277

דירות למכירה

בערד בהזדמנות 4 חדרים, פינוי מיידי, טלפון .057-79775 אחה"צ.
3½ חדרים, קומה רביעית, — הסקה מרכזית + שיפורים. טלפון 057-71718 .95,000
דירה למכירה 3½ חדרים ושירותים דרך מצדה 9/425 — פרקוביץ.
בהזדמנות! בערד, 3, 60,000 בבאר-שבע, 2 — 45,000 .03-224474

וילות ובתים

קוטג' 3 חדרים (אפשרות לי הוספת חדרים) במקום מצויין בה' לרנגטא. טלפון: .057-3745

דירות להשכרה

בערד 4 חדרים + ארון קיר + טלפון + מעלית .03-740761

דירות מרוהטות

3 חדרים לרמון המפעילים 9 — באר-שבע 16 מ-03-879621

ביקוש דירות

מעוניין לקנות בית בשיכון ד' לרנגטא. טלפון 057-3847, אחה"צ.

מכוניות למכירה

יד ראשונה מגנור לא תשכור מיר לייר טלפון אחד למרכז הסעיל ועוי אלחום גנייג אליוך מידיות, סגור, בניין דמסו טל. .057-3430

דרושים לעבודה

דרושים טכנאים-סמכים למוצר ריהוט מודרני להתקשר 02-30924 בבוקר.
פקידה למשרה מלאה יודע ב-הנהלת חשבונות במכירות טל' .057-3284

בתי ספר

בית-העקיר באר-שבע מודיע על המשך ההרשמה ללימודי בגרות ערב. ולקורסים בהנהלת-חשבונות (1, 2, 3) ומזכירות. ההרשמה: "בית-העקיר", דרך-השלום 18, שעות 12—9 19—17.

פרסומים

אשל הגליל — מרכז לפרסום מודעות בכל העתונים ובמדורי המערכת. טל. .2306
סניף "מעריב" לקבלת מודעות בבאר שבע: רח' הפלמ"ח 31 פתוח מ-8 בבוקר עד 13 ומ-16 עד 18 בערב.
קבלת מודעות באילת אצל ברוך מאירי בית מס' 601/6 טלפון — 2553 בכל שעות היום.

לוח אשדוד

דירות למכירה

באשדוד, בבניין הגבוה ביותר, בקומה הב', למכירה דירות גג מוארות בנות 4½ חדרים: חניה, מים חמים, מרכזיים, ארונות מטבח תוצרת חוץ — לפנות "מאוליזו", אשדוד, רח' רוגוזין 4, טל' 055-25861 או ל-ויעוצי השקעות חוץ, רח' פרישמן 10, תל-אביב, טל. 03-240224/5
2½ חדרים משכנתא גדולה הפמליים 1/20 אשדוד .055-24122

וילות ובתים

בהזדמנות למכירה קוטג' באיזור ו' 055-24521 הוזר אריאלה.
באשדוד, קוטג'ים גודרים מרדיים וכן מסשתחייב בתכנון ובביצוע בעולה. "רסקו" אשדוד רח' קיבוץ גלויות 24, טל. .24231

דירות להשכרה

להשכרה 3½ חדרים רחוב שבציון, מתאימה גם למשרד .055-22185

ביקוש דירות

דרושות למכירה ולהשכרה דירות בכל הגדלים, ומגרשים לבניה ולתעשיה "עמי" .055-25561

דרושים לעבודה

דרושים מוכרים — מוציאים לייצור ריהוט מודרני. להתקשר בבוקר. 02-30924

פרסומים

מקבלים מודעות לכל העתונים במחירי המערכת בחנות ספרים "מעריב" ע"י אגר.

לוח רחובות

דירות להשכרה

3 חדרים + פריג'ידר + גז, שדרות הנ 44 בינמבליירר — .57045
3½ ג.ב. + מעלית + חימום, הנשיא הראשון 3 ג.ב. מרכז הדר 6 טלפון 743256 בימים ו' שבת א.ב. בטלפון .995753

דירה חדשה להשכרה לשנה ברחובות רח' איזנברג, מרסה. 2½ חדר. להתקשר טלפון .955176
ברחובות להשכרה/למכירה דירה 5 חדרים, הסקה מרכזית, מעלית וחניה. .954729

רהיטים

למכירה רהיטים יפים לחנות בגדים בהזדמנות. טל' .055-92138

בימ"ל
לקונפקציה
למסירה
בדמי מפתח
45 מ"ר עם הציוד
285422

מעוניין במשרה
בירושלים
מנהל חשבונות
בעל נסיון
בוגר אוניברסיטה
ת.ד. 2150 למס' 321.

מעונין לקנות
MACK DM - 800
גורר תומך חדש, או במצב טוב מאוד
*
להתקשר לטלפון: 03—961150
ביום א' אחה"צ ולבקש את יאיר

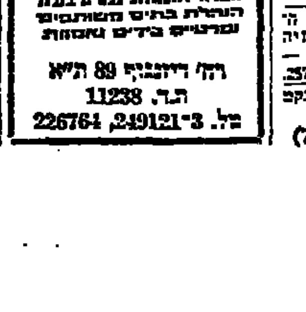
חברה להנהלת נכסים בע"מ
הנהלת בתים משותפים ומרכזים בידים נאמנות
רח' דיזנגוף 89 ת"א
ת.ד. 11238
טל. 249121-3, 226764

קנה היום דירה בירושלים
במחיר קבוע ומשכנתא גדולה, ללא הצמדה
ותקבל דירת 3½ חדרים והול, 103.5 מ"ר
בשכונת המגורים החדשה והמודרנית
נוף תלפיות
מעליות, כרי דשא, חניה פרטית, חימום וגז מרכזי. קנה עוד היום במחיר קבוע ללא שינוי
הפרויקט הגדול של חברת
עובדיה לוי בע"מ
בדבר פרטים נא לפנות:
עובדיה לוי בע"מ
רח' שמאי 8, ירושלים
טלפון: 02-228860
בשעות: 1-8 7-4
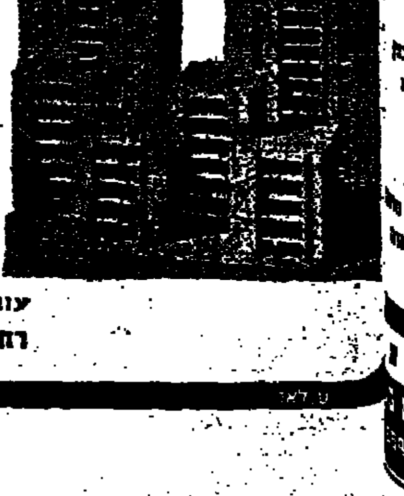

مكذا من الأصل

هكذا من الأصل

עורף חיפה

סניף „מעריב" לקבלת מודעות בחיפה:
רחוב הנביאים 32, פתוח מ־8 בבקר עד 7 בערב

הודעות

ידיד תבשישים אומנויות וכתינות „משכן" בלפור 3 (בקומה)

דירות

שימו לב! דירות ישנות וחדשות למכירה בדמ"ם או ב־שכר הודשי כל מיני עסקים גש לפנות לליב פרלוביץ גרעון 2 פינת הרצליה בין השעות 4—2 ומ־8 בערב טלפון 521764 מלר"ן.

קבלני בנין

בצוע שנויים ושפוצים בבנין, טל' 233581 בשעות הערב.

„מינהר" חברה לבניה בע"מ מציעה למכירה דירות פאר ב־קריות טלפון 732416.

ת.ת.ב' בונה דירות למכירה ב־קריות חיים ובנהריה, חיפה הרצל 29 טלפונים 04-642595 04-726423

דירות למכירה

בקרית אליעזר 3 חדרים (80 מ"ר) + שיפורים בקומה ג' 100.000 ל"י. טלפון 531048.

[illegible]

בכרמל השקט, דירות יפות, 3 חדרים, בית משותף בעגת, בעש־ מכירה דירות ... טלפון 067-30586 בשעות הערב.

בכרמל הדר, דירות רווחה מפר אורות 4 ר"ע חדרים, בתיכנון ר בביצוע מעולים. עם מירב ה־שיכלולים המודרניים. „רסקו" חיפה, רח' הרצל 1, טל' 668161

בקרית ביאליק (סביניה), די־רות רווחה — 3½ ו־4 חדרים עם פינת אוכל בבית רבקומתי (8—12 קומות). ביצוע מעולה. „רסקו" חיפה, רח' הרצל 1, טל' 668161

[illegible]

דירה 3 חדרים בקרית אתא רח' יוספטל 87/5 ק"ג, 50,000 + 15,000 משכנתא ... אחרי 15.00

למכירה דירת 3 חדרים בבית משותף בעגת, טלפון 067-30586 בשעות הערב.

בנהריה דירות 4 חדרים בבנין ההולך ונבנה, 4 כווני אויר — טלפון 642593

מרכז הדר 2 + הול מסודרת 643732 ביומים א—ב בשעות: 10.00—18.00

[illegible]

בית בודד + 350 מ"ר, שטח קרקע בקרית חיים מזרחית — 719419, 710091

קומה 5 חדרי שינה + סלון + שרותים כפולים בקרית חיים 719419, 710031

למכירה דירה 5 חדרים בדאר־נום בבנין 3 קומות כל קומה דירה גג מקסים שכלולים ח־דישים המחיר 420,000 ל"י 04-253320

דירות להשכרה

דירה ריקה 3½ הדר בשכ"ח שער עליה 24, טל' 662880 — לפנות בלילה.

[illegible]

חדרים מרוהטים

[illegible]

ביקוש דירות

[illegible]

עסקים

[illegible]

חנויות

[illegible]

משרדים

[illegible]

בתי מלאכה

[illegible]

חקלאות

[illegible]

דירות מרוהטות

[illegible]

וילות ובתים

[illegible]

2 חדרי מרוהטים + פריג'ידר וגז למסירה מיידית. 719241

ברמת רמז 3 מרוהטים קומפלט לסרטים 04/640610 03/214105 — ביום ובערב.

דירה משופצת 3 חדרים והול מרוהטת עם טלפון ודוד שמש בנוה־שאנן להתקשר 222019

[illegible]

שרותי רכב

זבנות לכל סוגי רכב מכונות הזזה לשגל ופרגוזים אצל כבר גליס מפרץ חיפה רח' השיש 41 טלפון 721337

מכוניות למכירה

[illegible]

קטנועים

[illegible]

בתי ספר לנהיגה

[illegible]

מכירות

[illegible]

מקררים

[illegible]

מכונות כביסה

[illegible]

תנורי בישול

[illegible]

הצעות עבודה

דרושה אשה לעזרה בבית 5 ימים בשבוע. 668773

מטפלת לתינוקת בת 4 חודשים 6 שעות ברמת חדר. 88372

דרושה נערה או סטודנטית ה לעזרה בבית ספר ערב, לעבודה משרדית קלה בשעות הבוקר. להתקשר ד"ר טוקס 86827 בשעות אחר הצהריים.

[illegible]

ביקוש עבודה

[illegible]

רהיטים

[illegible]

כלי נגינה

[illegible]

טלוויזיה

[illegible]

להשכיר יהודית מלצרי בהרשבע דרושות: 1. פק־ עזרה בהנהלת חשבונות 2. ... יופי למכירת החברה מחוץ למשעל. 3. לאריזה במפעל. נא לפנות ... בין השעות 8—16 רח' דישראלי 54, חיפה.

[illegible]

המשך

לוח חיפה

(המשך מן העמוד הקודם)

מגרשים

דרושים מגרשים בחיפה והקר... "שמאי", הנשיא 130. — ...04—

חברה קבלנית לבנות דרושים מגרשים לבניה מידית באזור ... דירות. בהצעות לפנות ת.ד. ... 2 ק. מוצקין.

מציע בית דונם קרקע לתעשיה ... 50.000 לפנות 14685.

מעונינים לרכוש מגרשים בבניה בכל אזורי חיפה גם לתעשיה ... מחיר גבוה יותר מכל הצעה ... "סגנון" בע"מ ... 664508.

דרוש במבשרת — מקום גבוה ... בגורמי פיתוח ובניה. — ... מרפסות 8,000 ל"י, "אר... מבטחים". 645542.

דקות ממרכז הכרמל, מגרש ... הכרמל, איזור לקיים ... מטר — משקיף לים קרקע ... 5,000 ל"י, "ארמות מב... ארלוזורוב 15 טלפון: ...

דירה חצי מגרש ברחוב ... מרכזי. להתקשר 531124.

... מיידית דונם בנוש ... 668508.

שעורים

... ומוסיקה לבגרות ... ע"י מורה מנוסה. טל' ...

... לשדור זה בשבועון ... הישראלי "מעריב לנוער" ... למסור ב"מעריב" הנביאים 32 חיפה ובכל ... הפרסום. מחיר המודעה ... ל"י כל מלה.

שעורים במתמטיקה, פיזיקה ... ע"י בוגר טכניון. — 525.

... פיזיקה מתמטיקה מורה ... טל. 261226 גם בבית ה...

תנורי חימום

... תנורי ארובה, מכי... התקנה שרות וניקוי. — 31.

... כדאי יותר להתקין ... "גזלפוס" ... דירתית בכל ... טלפון 644413.

מזגני אויר

... מכירה ... התקנה ... שרות ...

... אמקור במצב מצוין ... 255170, 729717.

חיות בית

... אירי משפחת אמפיר ... 41 קרית חיים.

... סטר אירי נקבה 5 חו... 524662.

מטבעות ומדליות

... מטבעות מכסף ומדליות ... מטבעות זהב. 511589.

טרקטורים

... אינטר 450 1969 3800 ... עבודה, במצב מצוין, ... ל"י. ... 04-846...

שדוכים

... 30 + דירה, ... מתאימה. ת.ד. ... חיפה.

... 29/166, חובב ... נוער לציין טלפון ... 2411 חיפה.

אבידות

... פנינים ביום ... 22.2.74 בין ... לתוקי ... אבה על שכר.

... קודמונה צבע ... להתקשר 522425 ... על שכר.

פרסומים

... מודעות ב"מעריב" ... רחוב הנביאים 32 משעה ... בבקר עד 7 בערב ... ביום שישי מ־8—12.30 ... מודעות ... ובית ... ל"י ... 664787 ... 2 דקות.

המשך "לוח חיפה" בעמוד 7

משטרת ישראל

משטרת ישראל מבקשת את עזרת הציבור בהתפרשות אחרי הנעדר

...ריס (מאוריציו) בן ברל קליין

...יצא מבית אבות "מוס..." ... בתאריך 13.2.74, ומאז ... עקבותיו.

תיאור: בן 63 שנה, גובה 180 ... מבנה גוף: רזה, פנים ... שחורים, בגון פנים שזוף ... נוטה לשיבה, מצח ג... עיניים חומות.

... היודע דבר על מקום המצ... או שראה אותו לאחר ה... 13.2.74, מתבקש להת... על כך לתחנת המשטרה ... הקרובה.

לוח ירושלים

סניף "מעריב" לקבלת מודעות בירושלים: רחוב הלל 16/14, פתוח מ־8 בבקר עד 6.30 בערב

דירות

דירות, חנויות, מגרשים, השקעות והנהלת בתים, "סיטון" ה' מלך ג'ורג' 6 (או קרן היסוד 7) ת"ד 463 ירושלים 02-225696 02-233097 (מלרו).

בהזדמנות גג ברחביה 810 מ"ר, בנין חדש עם רשיון קומה שניה, מוכנות דונה פנישות 02—33228.

קבלני בנין

למכירה דירות מרווחות בנות 4 חדרים בקרית אימרי. המבנה מיוחד, לשומרי מסורת. לפנות לכתובת רח' כורש 6, טלפון: 225561 בשעות 5—7.

למכירה דירות מאר 5—6 חדרים ברחוב הרצוג ודירות בנות 4 חדרים ברחוב יוזרי הסירה לפנות לכתובת רח' כורש 6, — טלפון 225561, בשעות 5—7.

"אליספבר" מציעה דירות מרווחות + גוון ושכלולים מיוחדים בבית־וגן רח' שערי תורה. — טל. 534188.

הקבלן צאלים מציע: דירת 5 חדרים, רחוב בילו — פינת זלדוביץ' יורד־סירה. 34235.

חברת "לימטון" מציעה דירות בבניה בנות 5½ חדרים, בשדרות הרצל 108, 272750.

יזהם וחטיד ושות' בע"מ מציעים דירות בכל שכלולים מיוחדים בגבעת שאול ברח' הפלמ"ח וברח' ניקנור. פרטים במשרדנו הפלמ"ח 63 טל. 37991.

דירות למכירה

משמשוני 3 + הסקה מרכזית, ק"ב, ארונות, מרפסות. 30810.

דירת 3 חדרים, בשדרות הרצל 38. טלפונים 525489, 233919.

בקרית יובל 3 + ארונות + מרפסות, קולומביה 16 412171. אחה"צ.

בשמואל הנביא, בכוש המסוף ... פים דירת 2 + הול וכל ה... נוחיות. 285753.

2 + הול, הסקה, גג, הרב עוזיאל, 19, הראל, אחה"צ.

למכירה דירת קוטגים 3 חדרים ברחוב רמת הגולן ... (קומת קרקע (8 מרכזנות) 185,000 טלפון 69521, 39784 (מלרו).

דירות למכירה במבחר גדול בשרות האינפורמציה "שאל", הלל 7, טלפון 226919.

דירת 3 חדרים והול, מיכוני תלפיות, 262830 לא בשבת.

3 + פ"א + הסקה, ארונות, מרפסות, סגורות, קרית מנחם ... 22 — ניכל.

דירה בת 2½ חדרים בתלפיות 314441 בשעות העבודה.

דירה 3½ חדרים, רבי עקיבא 13 ... ביוב בערב.

למכירה 2 + הול קומה 7 בערבה. 526131 ...

3 — 3½ 65.000 1½ — 115.000 ... והזדמנויות ב"מרכוס אור" ... ביהודה 3.

בהזדמנות! 2½ בתלפיות + הסקה ... קורא הדורות 26, 261047.

נגרוזי תיווך מציע דירות: 2½ ב־125.000, 3½ ב־135.000 ... 4 ב־220.000, בכל חלקי העיר. 225220.

למכירה 3½ חדרים בבית־הכרם רח' התומר טלפון 523768 (פרט לשבת).

בבית הכרם, דירת 3½ חדרים ... שונות, למפון מ־8—16 ... 03-263447 בערבים ...

ברוממה, 3 חדרים, מוארת ... לירות. 523153 125.000.

בגבעת בית־הכרם, 3 חדרים ק.ב. + הסקה + ארונות — 527418.

למכירה דירת לוקסוס 4 חדרים ברחוב פלמ"ח (קרית־שמואל) ק.א. (9 מדרגות) 150,000 בית, ערן קימת 8, טלפון 69621, 39784 (מלרו).

דירת 4 חדרים + בתוך, באור גוגה + הסקה, 11 ואגמנה פר כויים. 262474.

בקרית יובל, 3 חדרים, הסקה, גינה. לטלפון 60271 לפנה"צ. — 412158 אחה"צ.

במעושבה הגרמנית, 4 חדרים + הסקה, שכלולים ושרותים כפולים טלפון: 33901.

4 חדרים + הסקה, חזית מרשבה יונית, רח' יהואש 7 מיום א'. 8—11, 15—17 בלבד.

בקרית־יובל למכירה דירה מרווחת 3 חדרים רחוב אברהם שמרן 59, דירה 32.

למכירה או להשכרה. דירות 2½, 3½, 4½ 533338.

בקרית־משה לדתיים 2½ גדולים + ארונות + הסקה + נוף. 524754.

3 במרכז חדשה, הסקה, מעלית, טלפון 2 מרפסות, נוף 210,000 .05779928.

דירת 3 חדרים + ארונות ב' קרית מנחם להתקשר 415903 אחה"צ.

פרטי־... 3½ חדרים חדש בניסה, הסקה, אנטנה ... כויים משכנתא בניסה מיידית. 057-23542.

בטשרניחובסקי, דירת 3 חדרים מרווחת + מ. עבודה, הסקה, טלפון 35025.

למכירה 4 חדרים בתלפיות, קומה ג', נוף מרהיב. 225,000 ל"י. טל' 361850.

למכירה לבניה מיידית בבית אכרם, 3 חדרים, הסקה, קומה ראשונה, 187,000 ל"י. אנגלו־סכסון, המורג 2, טל. 22161.

בהזדמנות ברחביה 2 + הול, 3 מרפסות, ק"ב, נוף 148,000 במוזמו, פינוי מיידי, 66736.

דירת קוטגי קומה 4, 6 חדרים מעולפה. טלפון 231300.

בקרית־יובל דירת 3, חדרים, ק"א, טלפון 03—745724.

רחוב הפלמ"ח 2½ חדרים, הסקה, קומה ראשונה, מוכנות דונה פנישות 02—33228.

3 חדרים, הסקה, כניסה מיידית, מוכנות דונה, פנישות 02—33228.

"...ים (אשכרי שלושה), בברכו 09.00—10.00 32380.

בקרית־אשכול, 4 חדרים גדולים בתוך וילה, 230.000 ישראטרומאס. 527955.

למכירה 3 חדרים ובית־אשכול, גורלי תיווך 225220.

למכירה דירה 4 חדרים במקום חדשה, 215.000 ל"י, כניסה מיידית, קומה א', רחוב שפל ב' קרית משה, אנגלו סכסון טל' 221161.

ברמת אשכול, 3 חדרים, קומה ראשונה, כניסה ביוני 1974 — 200,000 ל"י. מצ'מייקרם, רח' הלל 8, טל. 7—(02)233386.

במרכז 2½ ב־130.000 ושלושה ב־150.000 ברחביה ובקרית שמר אל "ממתח" בן־יהודה 3.

בבקעה 2½ ב־115.000 שלושה ב־165.000 בקרית משה ב־165.000 ובבית־וגן חדשה ב־180.000 בתלפיות ארבעה מ־230.000 ובבית הכרם חדשה ב־320.000 ובבית וגן 270.000 (לדתיים). "ממתח" בן־יהודה 3, 222717.

ברמת אשכול, דירת 4 חדרים במגנון קוטג', חדרים גדולים, שמש, כניסה פרטית, במרחק גוה למרכז קניות, בתי ספר ותחבורה. כניסה בין בוילו. 297.500 ל"י. מצ'מייקרם, רח' הלל 8, טל. 7—(02)233386.

3 חדרים, נאה, גוף, 135.000 — טשרניחובסקי — רסקו. 30652.

קרית־יובל 3 חדרים עם ארונות קיר, 125000, אורגנואוי 11 טל. 414004 גולדמן.

לקבלני ירושלים קבוצת היידים מעוניינים לרכוש בבניין אחד 10 דירות לפנות תוך אריאלה 055'24521.

דירה בת חדר קומפלס בשדרות הרצל טל. 03'953038, 228941 — בערב.

בקרית משה, 3 חדרים, 531388 לא בשבת.

בגבעת מרדכי, 3, 117,500, ק"ד. הסקה דירתית 62253 בערב.

למכירה בקרית־שמואל דירות 2½, 3½, 4, 5 ו־6 חדרים, סלון גדול, במיזוג, פינת אוכל ממבח רחב מידות עם ארונות, 3 כיורי גים, חניה, לפרטים נוספים פנה ל... רחוב שמאי 12/ב' טל' 221937, 233778.

למכירה מבחר גדול וסגוון של דירות בכל חלקי ירושלים. אל תחליט פנה אלינו ... רחוב שמאי 12/ב' טל' 233778, 221937.

בבקעה, למכירה גג, שמח בניה 110 מ"ר, על הגג דירת שני חדרים. מתאים לבנמשמא או דירות. טלפון 233605.

בקרית־משה, 3 חדרים + פ"א הסקה, 183,000, טל' 521694 פרט לשבת.

בקרית־משה 3½ חדרים, קומה ד' אפשרות למשכנתא מיום א' 535021.

בקרית־יובל 3 + ה.א. ברזיל 28/ב' (רוזיק 121) פרי.

וילות ובתים

וילה ברוממה ... 8 חדרים, ב'רמת־אשכול, רחוב רמת־הגולן 15 למכירה. טלפון 272250.

ברחביה 12 לבנית שנמתאות — 4 ומעלה 170,000 ל"י 285923.

למכירה בית 3 חדרים וגן מסביב בשכונת ... 233423.

דירות להשכרה

ברמת 2 חדרים, דוד ילין 26/א, אליאס דוד.

בגבעת מרדכי בשכ"ח דירה חדשה ריקה 3½ חדרים. טלפון 61553 עד 14.

בארנון הנביא, דירת 3 ריקה + הסקה. מיידית. 527970.

להשכרה דירה 3 מרוהטת חל... קית + טלפון, קרית־שמואל ... 524000 בערב.

דירה ריקה בגבעה צרפתית 4 חדרים + הסקה לשנה תרשים 418010.

בר"ם 2—3 בקרית־משה, מטוף חיים, ומרכז ב"מרכוס־אור" בן יהודה 3.

בקרית־יובל דירה נעימה, 3½ חדרים, הסקה, 700 ל"י ל... 33263 או 31415 אחה"צ.

דירת חדר ושניים מ־300.— הזדמנויות ב"מרכוס־אור" בן־יהודה 3.

בר"ם 2 חדרים ברחוב בר אילן, ק.א. 45,400 לירות. טל. 272750.

ברח"ם דירת חדר וכל הנוחיות ברחוב בר־אילן, ק.א. 30.000 ל"י רות. טלפון 272750.

דירות מרוהטת 4 חדרים בצמרת הבירה, בשכ"ת. טלפון 222972.

בבית־וגן, דירת 2 + פ"א, הסקה, חושה, ריקה. 233638.

דירות 3 ריקה, בעורכים ג', הכורית 204/2, 280276, בעבודה 288689.

בשכ"ת, 3 חדרים + הסקה באשריל, בבית־וגן, לטלפון — 222593.

בבית וגן 3 חדרים מרוהטים אפריל בלבד, מסורתיים 535275.

להשכיר 4 חדרים, בנוה־יעקב מ־19.30 פרט לשבת. 271041.

להשכיר בדמי מפתח דירה 3 חדרים, הסקה, מוכנות דונה, פנישות 02—33228.

דירה חדשה, בשכ"ת, 3 חדרים + הסקה, טלפון בקרוב. לפנות 282285.

דירת 3 חדרים חדשה, ריקה, בגבעת־מרדכי החדשה, כניסה מיידית 416490.

מרוהטת ברמב"ן, 4 חדרים ק"א + טלפון + חימום. 34371.

מבחר רב של דירות בנות 4 חדרים, מרוהטות חלקית ובלתי מרוהטות בבית הכרם, רחביה וקרית שמואל החל מ־650 ל"י להורש. אנגלו סכסון, המורג 2, טל. 221161.

5 חדרים מרוהטים, דירת לוקסוס במקום מאונד לתיאמון ירושלים, 2½ חדרי אמבטיה. אנגלו סכסון, הסורג 2, טל. 221161.

בר"ם (עמידר) שלושה ב־90.000 בשכ"ח דירות ווילות. "ממתח" בן־יהודה 3.

בימב"ם 2½ חדרים רח' בלילינס 1 ק"ב 32,000 (בבנין) קולנוע אריאון) כניסה בניסן.

דירת 3 חדרים, יפה ריקה + הסקה, ק.א. 61095.

בשכ"ת, 3 חדרים, ק.א. הסקה, כלב רחביה, לזוג ללא ילדים או למשרד 38909.

להשכרה ברחביה למגורים או למשרדים, 3 חדרים + הול, טלפון, מרוהטת חלקית, קומה ג', כניסה מיידית, לירודה, רחוב שמאי 12/ב' טלפון 233778, 221937.

בשכ"ת למגורים 3 חדרים ב' בנין גר לפנות טלפון 21175 בין 15.00—8.00.

דירות מרוהטות

להשכרה בבית גן (אזור דתי) דירה מרוהטת, 2½ חדרים, כניסה מיידית לירודה, רחוב שמאי 12/ב' טלפון 233778, 221937.

פלוך ויפני חדרי צינת טלפון (מאחורי שוקרם קרית יובל) 600 לחודש. 36658, 221030 רונת.

2½ חדרים מרוהטים + הסקה בטלביה. טלפון 285514 אחה"צ.

לדתיים, בקרית צאנז דירת 3 חדרים מרוהטים לשנה. בורניק — 271629 אחה"צ.

דירות מרוהטות/ריקות וחדרים במבחר גדול, בשרות האינפורמציה "שאל", הלל 7, טלפון 226919.

מרוהטת 4 חדרים בקרבת ה' אוניברסיטה, אפריל—יולי. — 525081.

לזוג מסורתיים, מרוהטת 3 (1 קטן) + הסקה, בבית־וגן, טל' 46583.

3½ חדרים לוקסוס, בקרית מנחם, מרוהטת קומפלט, לתקופות קצרות. 221661.

דירות 3 חדרים (בנמנאות) במרכז תלפיות, מרוהטת/ריקה. טלפון 523640.

דירות חדר מרוהטת לבחורה, ב' תלפ"ח + טלפון והסקה, לחוד קשר 02'63578 ומיום שני 03'240481.

דירה מרוהטת, בגבעת המבתר כניסה נפרדת להתקשר 285470.

בבית־וגן, דירה מרוהטת, חדר שה, 2½, קומה א', מרפסות סגורות, הסקה, פים חמים, טלפון, להשכיר לדתיים בלבד. לפנות: 527285, 37743.

ברמב"ן־ביזואל 4 חדרים + הסקה + טלפון, מרוהטת חלקית, מיי רית. 527418.

דירת חדר מרוהטת חלקית, — טשרניחובסקי 46, טל' 30464.

דירות שני חדרים והול מרוהטות ברחוב טשרניחובסקי, מרסים בטל. 283186 מיום א'.

דירת 2 חדרים + פ"א + טל' פון בקרית־יובל. טל' 04-245072.

החביה 4 חדרים הול גדול, הסקה, טלפון להשכיר מרבגות דונה פנישות 02—33228.

בקרית־יובל 2½ מרוהטת יפה רחוב רבינוביץ 17—19 416725.

במרכז, דירת 3½ מרוהטת + הסקה, כורש 12, דירה 15 טל' 03'845105, גרשון.

בטלביה, דירה נאה ומרוהטת 3 חדרים + 3 מרפסות, לשנה שמאי. טלפון 36029.

במיסדם 4 חדרים מרוהטת / ריקה + טלפון והסקה, 64948.

בקרית יובל דירת 3 חדרים מרוהטת + טלפון, 228861 אחה"צ.

בגבעה צרפתית 4 חדרים ריהוט חדיש עם טלפון עד סוף אוגוסט טלפונים 02'224705 02'221491 03'903841.

להשכרה קרוב לרחוב הפלמ"ח, דירת 4 חדרים, ריהוט מטופח, קומה ב' כניסה מיידית לירודה, רחוב שמאי 12/ב' טל' 221937, 233778.

דירות חדר מרוהטת כניסה נפרדת ליד בית אליאבע לירודה 38282 מ־14.00.

חדרים מרוהטים

ברחביה חדר ל־2 סטודנטים/יות + הסקה + טל. 35351 אחה"צ.

להשכרה חדר מרוהט מכביבות הסלהם + הסקה. 32429 מ־8.

לבחור עם הפלאה, חדר מרוהט + הסקה, בקרית משה, שושנת 1, כסף 526315.

1—1½ חדר יפה בבית הכרם, טלפון והסקה. טלפון 532631.

חדרים מרוהטים במבחר גדול בשרות האינפורמציה "שאל", הלל 7, טלפון 226919.

חדר כניסה נפרדת מ־250.— הזדמנויות ב"מרכוס־אור" — בן־יהודה 3.

ברחביה, חדר יפה ליחיד/שניים טלפון: 64800.

חדר מרוהט, ברחביה, הסקה, טלפון, שמש במסבות, 39749.

חדר + כניסה נפרדת וכל הנוחיות, במרכז, מיידית 233902.

חדר מרוהט + הסקה, בעריה שה, עוקבות המשטר אב, 526412.

חדר, כניסה נפרדת והסקה, לי לבעון בשעות הערב 31554.

חדר בדירה 2, מרוהט בקרן היסוד, הסקה וטלפון, 232211/21, 234429.

בגבעה צרפתית חדר מרוהט כ' דירות סטודנטים, טלפון והסקה, 34062.

ליחיד/ה חדר מרוהט ויפה, טל' טון, ברחביה. טלפון 31018.

לבחור, חדר + טלון + טלפה, בדירה מעורבת, בגנוניאל 527588.

ביקוש דירות

מעוניינים לקנות דירה 2—1 חדרים לכל 320 ת.ד. 2150 ירושלים.

מכור דירתך עוד היום ולא תיוהר ב"מרכוס־אור" בן־יהודה 3.

תיירים מאנגליה מחפשים דירה לשכור/להחליף עם בית בלונדון 4—6 שבועות יולי/אוגוסט, 3 ויותר חדרים. אח"ל 4/5 — ירושלים — שיר.

מחפש 2 דירות 3 חדרים — 1. לשלושה חודשים מפרץ — 2. לחודש מאפריל 522114 — אחה"צ.

דרושות דירות בנות 3 חדרים בכל חלקי העיר לקונים מחו"ל, גורלי תיווך 225220.

עבור לקוחות מחו"ל דרושות דירות מרוהטות היכב לתקופות קצרות וארוכות, דירתך בטיפול נאמן אצל לירודה, רח' שמאי 12 ב' טל' 221937, 233778.

משפחה לקנות מעולה חדש דירה 3—4 חדרים עם או בלי ריהוט. 02-536694.

2—3 דרושה — פינוית בעוד שנתיים אשלם 50% כיר והיתר בתשלומים חדשים עד פר נוית 521488 בערב.

שרותים

מורה!!! לבסיס ומכניקים מרצות ובקיון יסודי. 223731 232006.

ביצוע מהיר של עבודות אינסטלציה, חשמל, נגרות וצביעה. שרותל טל. 225567, 228272.

גבעה בביתך 15 כניי תיקונים ללא תשלום בכשך שנה. פרטים שרותל טל. 225567, 238272.

"זופות נגוה בירושלים" — מסור הודעתך למלפון 34744 "האוטומטי".

תופרת, הרים ושכבעת תיקונים אטנותיים, רחביה, אוסישקין 26.

...יות למכירה

אופל רקורד אוטומטי 1973 מצב מצוין, צבע בחול מטלי, רדיו, 3 רמקולים. טל. 69471 בשעות העבודה. 234328 בבית גם בשבת.

פולקסואגן 1973 1400 מסם שנה, 33375 ק"מ. 30.000

פולקסוגן 1600 סטיישן אוטומטי טלפון 65440 או 31971

טויוטה סטחרית 1967 בהזדמנות טלפון 286085

1969 1200 יד ראשונה חכבוגית, מסם לשנה, טלפון: 419734

פיאט 600 1965 מצב מצוין בעבודה, טביוו. 39231/318

פריג'ד 4 1968, יד ראשונה 82,000 ק"מ, מסם בנובמבר, שמור, במצב יוצא מן הכלל, טלפון 38611

וולקסוהל קרסטה 1965 אוטומט 103.000 ק"מ. יד ראשונה. 6.500 לירות טלפון 525261

היפרלשית 1964 + רדיו ואביזרים + מסם, 233954 ובבית — 413956

פולקסוגן 1500, 1964, 97,000 ק"מ, יד ראשונה, מצויינת, — 39748

מסחרית 1966, במצב מצויין, מסם לשנה, טלפון — 288420

פולקסוגן 1600 ג'ונהיר 1973 9.000 ק"מ, מצוינת + רדיו. 65537

פולקסוגן לימוזין 1964, 90,000 מצב מצוין, גגון, רדיו, טלפון 411997

קונסולה 1968 1300, מצויינת 410123 בעבודה — 233397 — יצחק.

מיני 1969, 404, אוטומטית, מסם, טלפון — 286184

מנדר מורר 100, 1966 למכירה 32577

מכבלית מנדר דודג' 200 מודל 1972 טלפון 231094 בשעות ה' משרד.

פולקסוגן חריינם מסחרית 1966, מסם לשנה, 522638 30211/828

פיאט 600, 69, יהונהן 3 ימת. אחה"צ: 533131

פיאט 124 סטיישן סוף 69 מצב מצוין 20.000 ל"י טל. 525864 38475

ב.מ.ו. 60,000 1800/71 ק"מ + רדיו. 30,000 ל"י עבודה 231400 בית 524766

מיני—קופר 1961, מסם לשנה, מצוין. טלפון: 254231

ב.מ.ו. 1966 4, מסם לשנה מצוין. 61750

פורד קאונט 17 אמ. מסחרי, 1972, טלפון 34384

אופל קדט 69, סטיישן, 4 דלתות, מסם שנה. 261925 232814

היפרשית 1970 1300, מסם, רדיו, במצב מצויין. 419250

פולקסוגן מסחרית (124) 1969 12,500.— — בעבודה: 224231/28 נורביץ, בערב 528360

מסחרית גמוכה מודל 1968, מסם לשנה. 535559

פיאט 850 סטיישן 1969 מצב מצוין 12,000.— בעבר 411111/563 — הנריכה.

... 1966, מסם, ניר. 282050 בשעות העבודה.

קונסולה 1300/4 1965 שמורה. טלפון 38518

פיאט מרוולה (124) 1969 67,000 ק"מ + מסם, טלפון 288810

קונסולה 1965 1300/4 יד ראשונה + רדיו. 417340

פיאט 1959 1100 במצב יד ראשונה — 6,000 לירות. טלפון 31226

אוסטין "רותשבו" 1962 אחרי אוברול — 533483 בערבים — פיום ראשון.

פורד ... מודל 1971 40.000 ק"מ משאות וילבו מודל 1971 150.000 ק"מ. 1 בלילה ...

פורד טאונוס 12 אם 1963 מנוע חדש 1973 7,500.— ל"י. 524061 530353

הילמן 1964, סטיישן, אחרי אוברול, ריפוד חדש, במצב טוב ...

בהזדמנות הראשונה מתום על מכוני מנגר רק מנור הנדור גם לאחר תאונה ומניחה תיקוני דרך חינם מנגר יגאי 6 22188 ירושלים.

פיאט 124 (1959) יד ראשונה מסם לשנה טלפון 284550

אופל רקורד 1969, 1700, יד ראשונה, מצב מצויין 34512 — 8—14 מ־23 227351 16—20

טויוטה מסחרית מודל 66, — 6,000 ל"י. טלפון 65735 פרט ל' שבת.

טויוטה מסחרית 64, מנוע 69, 62708 פרט לשבת.

מנדר סוכיתא יסכור כוב, זי' מסם אוגוסט. 8.500 בערב — 226454

סטיישן 1400 1973 — מסם באוקטובר 225950, 280635

היפרשית 1300, 1971 25,000 ל"י, טלפון: 288939 אחרי 13 פרט לשבת.

... — טל. 226491—2 ... 12 דינו 72 — פולקסוגן חיפוית 66, פרי קפרי אוטומטית 69.

... טלפון 222733, 234966 מוכנות בלעדית באזור ירושלים והדרום לשנרדים פרנציה. למכירה מיידית כל סוגי מכדרים הניבס.

למכירה אופל קדט 1972 במצב טוב, טלפון 38105.

פולקסוגן 1300, 1971, נהדרת, מסם לשנה. 280818

אופל ... טלפון 222733, 234966 מוכנות דאשית למכוניות מרצדס ...

פולקסוגן 300, מסם לשנה, 1960, 38.000, טלפון 35209 — 17.500

404 סטיישן 1966 במצב ... 13.500—, טלפון 38340, 415924

פיאט טריפולה 67 פרטי, במצב מצוין, 79.000 222290

... 1966, מנוע 30.000 ... לשנה. 523044

אופל רקורד סטיישן במצב ... 39.000 ק"מ ... 1972 ... 528701

... 1971, אחה"צ — טלפון 261313

סוסיתא 1969, — 11,000 ל"י. טל. 26129 רחוף!

פיאט 1000, 1964, מנוע + רדיו, 224912, בעבודה 412483 בערב.

... 1969, ... 21,000— ל"י. טלפון 30150

משאית מסחרית מודל 73 1—9 18.000 ק"מ, טל. 31501 בין 4—7.

מבצ 404 שנת 1967 120.000 ק"מ + רדיו במצב טוב מאוד. — טלפון 31890

פורד קפרי 70 + רדיו מסם שנה 22.000 ל"י טל. 62717

פולקסוגן חיפושית 1300 אוטומטית 1969 87,000 ק"מ טל. 60378

פיאט 850 ספיישל 1969 מצויינת טל. 1—8 60251/16.

פיאט 850, 1970, יד ראשונה 54,000 ק"מ, במצב מצויין 13,500 ל"י. 523361

פריג'ד 1966 1000, במצב טוב מסם. 30508 מ־14.00.

היפרשית 1964, 92.000 מצויינת 14.000, לא בשבת 527012

פולקסוגן חיפושית 1963/4 מסם שנה + רדיו מצב מצויין טלפון 36941

פיאט 128, 1973, במצב מעולה רדיו + אביזרים רבים, מסם דצמבר 1974, טלפון בבית: 691325, בערב בעבודה 412308

עסקים

משכ"ח מיצריה במקום מרכזי טל' 053'91608 ומיום שני טל. 533509

ברמ"ם קיוסק מול קולנוע אורי סון אמפרי לכל סמרה דוד ילין 3, או לטלפון: 231896

מכנה תעשייתי בגבעת שאול, 1200 ממ"ר, גג', שאר, בניה מובה להשכרה הורכית כל ה שטח או חלק. — 10. ל"י למטר לחודש. כניסה מיידית. בא וראה עכשיו באמצעות מצ'מייקרם — רח' הלל 8, טל. 7—02'23386

בשכ"ת, גנון + ציוד ברטור איכשר מתאים לשפרד / מגורים 286269

ברישתוף חנות 60 מ"ר ליד ה' מרכז, מעוניין בהוכנות או בכל הצעה. טל. 284175 אחה"צ.

דרוש משקיע 30,000 לשם יבוא מוצר רווחי ביותר טל. 284175 אחה"צ.

חנויות

בשכ"ת, 2 חנויות צמודות ב' רה' יפו + חנות בבנין גדי טלפונים: 528494, 226542 מוכן לכל סוכנויות.

למכירה/להשכרה, חנות בגבעת הצרפתית, טלפון 280977 — פרט לשבת.

חנויות ומחסנים בדמ"ם ובשכ"ח החובות — הבוכרים 20, — מיסחויה.

בשכ"ת, חנות 25 מ"ר, ברוממה + שעון כת. 528932

למכירה בדמ"ם חנות במרכז ירושלים טלפון 02'283252 אחרי 7.30 בערב. ללא מתווכים.

חנות באזור מגורים על יד מר כרסקם, בצומת רחובות מרכזית 25 מ"ר. טלפון, אנגלו־סכסון, הסורג 2, טל. 221161.

ברמ"ם 2 חנויות מחוברות/ ר' גורדון, ברחביה, אוסישקין 36.

משרדים

במרכז דירת 3 והול קומה ג' בבנין משרדים. 528775

בשכ"ת, 4 חדרים מרווחים ב' בנין משרדים במרכז. טלפון — 224761

2 חדרי משרד, ככ' נד ה' חוץ, בשכ"ת, טלפון 233954

בשכ"ת משרד + הול, שרותים ומחסן 6 כמ"ר. רחוב יאפו 8, מתאים לרופא שיניים, מהנדסים, מוסד. כניסה נפרדת. לפנות ב' מקום מכון לקוסמטיקה שורץ ב־5—4. או 31933 מ־20.00—21.00

דרוש משרד לבתי עתון אמרי קני, איזור בית אגרון — ה' דואר המרכזי, בשכ"ת, מינימום חדרים פרוחים + נוחיות — רצוי טלפון, להתקשר 31341 ב' שעות 18—9.

להשכרה 2 משרדים בבנין מרכזי, טלפון, אנגלו־סכסון, הסורג 2, טל. 221161.

משרד להשכרה ברחוב הרצוג, 7 חדרים 160 ממ"ר, בכיסה מרכזית, גינה, חניה נוחה, כניסה מיידית 2,500.— ל"י לחודש — מצ'מייקרם רח' הלל 8 — טל' 7—(02)233386.

דירה משרד במרכז 2 חדרים + הסקה רחוב דוהיהכאוגים 11 זכפורמין טלפון 224574.

למכירה במרכז הדרים למשרד "ממתח" בן־יהודה 3, 222701.

משכ"ח 3—2—1 חדרים למשרד + טלפון במרכז. 222503.

משכ"ח הדר — אולם ושרותים + טלפון, 30 כ"ר, בבית־הכרם טלפון — 523962

מחסנים

משכ"ח, מחסן 9 מ"ר, בבית וגן. לטלפון 222593

הלוואות

לנוכחי מרינה הלוואות מיי דיות!! טלפונים: 225155 — 226572

שעורים

מודעה לשדור זה בשבועון ה' נער הישראלי "מעריב לנוער" אפשר למסור ב"מעריב" רחוב הלל 14/16 ירושלים, ובכל משרדי הפירסום. מחיר המודעה 1.25 לירה למילה.

אקדמאית נותנת שעורים באנגלית, בכינה לבחינות בגרות. 37533

התעמלות

מתעמלים צעיר נותן מעניים ב' כיתה ... 3549 ירושלים.

מגרשים

מגרש למכירה ברוממה, לקבלת פרטים חייגו לטלפון 02'38650.

דונם והצי + רשיון בניה ל' טלרם קומות 800.000, 22257

אבידות

אבד תיק עתור ע"י טלבן ... בדרך מירושלים לת"א בסביבי הבירה, התיק הכיל: תפילין, סידור ועוד, נא להחזיר ... — 63698 יתלכר טל.

שדוכים

אם הדגר 40/165 אירופאית נוד ... פנאים ... ריעני 2370 ירד ...

הלבשה

... לתוכו! ... שמלות, חליפות, ... פירות ... ילדים ... "ביינגר" רוממה, ירמיהו ... אוטובוס 7 — 02'1525196

פרסומים

מודעה מורשות ב"מעריב" — ירושלים, רח' הלל 14/16. פתוח מ־8 בבוקר עד 6.30 בערב.

הצעות עבודה

דרושים מכנאים לאיזוטי רדיו, טלויזיה, רשמי, קול ועוד. טל' סון 226661

שואף להצליח מהר בעבודה רציגית, מעניינת ומכניסה יפה? הכים נימוס או מעמים הצליחו. אצלנו יש סיכוי טוב לאדם המתאים. תעבר קורס מקיף ד' תודרך תוך כדי עבודה. פנה עם פרטים מלאים לת"ד 29147 ת"א, עבור 337.

דרושים סוכנים־מפיצים למוצר ויהום סוררני להתקשר טלפון 02'30924 בבוקר.

דרושה מטפלת בבית הכרם, 6 שעות, 02'532343 אחה"צ והערב.

למשרד תיווך דרוש/ה סוכן/ה בכיר/ה + רכב. לציין: כישורים, נסיון, המלצות וטלפון — סודיות מובטחת. ת"ד 232.

בגורחבנות דרושה עוזרת בכל יום 69476 מ־5 בערב.

דרושה מטפלת אחראית ומנוסה לטיפול בתינוקת + ילד גן. 6 שעות ביום. (אפשר בלי יום שישי) רח' שכון הכבוד ביתרגן טלפון 527265 אחה"צ ובערב.

דרושה עוברת מנוסה ואחראית לראשון, שלישי וחמישי, טל' פון 64970.

דרוש שליח עם קטנוע, תנאים טובים, טלפון 234131.

מבוקש סטודנט לעבודה מפלגה ומפעל בבוה צה"ל המרותק ל' בסא גלגלים. העבודה היא ב' משמרות ומגורים במקום. חבר חי רשיון נהיגה: לטלפון 33295 לפנה"צ.

דרושה אשה לעבודות בית ו' עוזרה במיפול בילדים. 261666

מעוניינים במטפלת לשש שעות עם עזרה בבית. 536085 (לא ב' שבת).

דרושה עוזרת לשלוש פעמים ב' שבוע, קיימת אפשרות לינמוים, בגבעת־המבתר טל. 282438.

דרושה עוזרת פעמים בשבוע — טל. 534393.

בירושלים דרוש מנהל חשבונות מנוסה, רצוי מנסיונו, למשרה חלקית או מלאה. נא לפנות ב' פרסים מלאים לת.ד. 2320 — ירושלים, עבור: מנה"ח מנסיור גרי.

דרוש מנהל למוסד גדול בירושלים, בעל כושר ארגון במגע עם לקוחות וכן מכונאים מכל הדרגות. פרטים מלאים וקורות חיים לכתוב לת.ד. 3341 ירושלים.

להברה לרכב דרוש קופאי/ת פרטים מלאים וקורות חיים לכתוב לת.ד. 3341 ירושלים.

למפעל מתפתח בירושלים, — דרושה פקידה השולטת באנגלית על בוריה כולל הדפסה. תנאים מצוינים למועמדת המתאימה. לכתוב ת.ד. 1015 ירושלים 91000 עבור "מפעל מתפתח".

דרושה סוכרת לבעלת איישית ל' מנהל כלכלו המשכיר לצרכו — ירושלים.

דרוש/ה ספר/ית לנשים עם פליינמורה למספרה מבוססת ב' מרכז העיר. תנאים טובים, טל' פון: 224004

דרושה חניכה לעבודה מפועלת ידיעה בהשבונות, רצוי בתבנית 223614

דרוש/ה מנהל/ת חשבונות מנר סה למשרה חלקית. להתקשר — 233571

דרוש מפעיל מכונת אופסט ד' דוי משלח. לציין נסיון קודם לפנות ת.ד. 2308 ירושלים.

מטפלת עם המלצות לילדה + עבודות בית. טלפון: 523245

דרושה עוזרת במשק בית שלוש עד ארבע פעמים בשבוע בבית הכרם. 524416 אחה"צ.

לאגודה ציבורית דרושה מזכי רה למשרה חלקית, בעלת נסיון בעבודה משרדית והנהל כספים (לא הנהלת־חשבונות). לפנות ל' אגודת מסמ טל. 62574.

דרושה מטפלת לשני ילדים 3—4, בלי משק בית, משעה 2.00 אחרי לינה. 528162

דרוש כלכלנית לביצוע תיקו נים בבתים עם רשיון נהיגה. לפנות שרותבל, כורש 14 כניסה ה'.

דרושה כיר אשה אחראית עם המלצות לטיפול בית, 7 שעות. תנאים טובים, להתקשר בבוקר טל. 57101 ובשעות אחה"צ טל. 62270.

דרושה מטפלת לתינוק בשעות אחה"צ מ־3—6 בתלפיות, לטלפון 32124, או 263263.

דרוש עובר בשכירה לבימ"ם עם רשיון נהיגה 286668.

דרוש הוב אחראי, להתקשר — 527747, 226491.

דרושה בחורה לטיפול במשק בית, לשש שעות ביום, בבית הכרם, כהן, טלפון 527968. בישול ומשקבית לש שעות, תנאים טובים, דרושות המלצות — 38887.

דרושה פקידה עם נסיון ל' עבודה מעולה. טלפון 234536.

דרושה אשה לטיפול בילדים ד' ניהול משק בית לשו שעות כל יום, אפשרות דיור. טלפון 35773.

דרושה מזכירה־קצרנית למשרד עו"ד, משרה מעולה — טלפון 22880 2—23191.

להברה במוה דרושה נערה מה' למודה להציעים לטלפון 233116 באור.

דרושה מטפלת לתינוקת + בי' שול ומשקבית לש שעות. תנאים טובים. דרושות המלצות. 38887.

דרושה מזכירה בבירה מהירה ... + הדבקה "פרסום אור" בן־יהודה 3.

דרושה מזכירת ... מכירות ... + הדפסה, ... "ממתח" ... בן יהודה 3.

דרושה אשה לעבודות בית ד' טיפול בתינוק שלוש פעמים בשבוע גוה גרנות. טלפון: 67739

הכשרה לעבודה

קורסים לפקידות י.ב.ב. מת' נות, הנהלת חשבונות, תעודות ... בעבודה ובהיר לומים ... הבוהי הל 10, טלפון: 232748

ביקוש עבודה

משפיל!!! ברוגנר ... אחרי בגיהודה 3.

מקבל עבודה ... נשנוליה, בתנאים נוחים, טלפון: 233571

מזכירה, פקידה, מרגמה מר' ... משטלת ועוזרה ... פרטים ... "פרסום אור" בן־יהודה 3. 232222

מכונות כביסה

... פילי ... 1970 מצב מצוין. טלפון: 419098

... מצב ... 900.— לירות או הצעה הטובה ביותר 36550

רכבל ... מכונת כביסה — "הוב" אוטומטית חדשה. — 61525

מפירות

מפירות בקור! רהיטים, שפנות, מעטנרים, גדסנג, אנגלי, צבע ... כלי ... ירושלים, כל הא' שוי שני והבים מ־9—14, דרך חברון 39 ובערב 524006

הזדמנות במחירי חיסול הוך מסחר ימים: 2 גברשות מקרה אמנותיות, דלפק מרמיקה 4 מטר, מרכזית פלטונים (אפשרות עד 10 קוי חוץ, 50 קוים פני מיום — שלוחות), מערכת מסבה מניאוסמה, אצבעות עץ למשר ניס, דלפק בר. לפנות: טלון עדן רחוב הלל 15, ירושלים.

מערכת סטריאו שלכה של נרונדיג בדהים טוררני 222104

לרגל נסיעה בהזדמנות, רדיאטורים חשמליים דימפלקס טל' 61525

מקררים

פריג'ידר אמקור מאר 9.5 מוב במצב טוב, — 03—750549

מקרר אמקור מאר, מצב מצוין, טלפון 534196 בערב.

בהזדמנות, פריג'ידר, "אמקור", במצב מצויין, 524432 משעה 18.00

בהזדמנות "אמקור" 8.2 במצב טוב טל. 521931 (פרט לשבת).

מקררים במבחר גדול, חדשים מתוצרת חו"ל והארץ, גם משומשים, טלון גותית א. מאוזל בע"מ רח' אגריפס 2 — (פינת יפו 59) טל. 223561

מקרר אמקור במצב טוב, 650.— ל"י. טלפון 524061.

דודי שמש וחשמל

מירוסל דודי שמש וחשמל, כל העבודות, פינס 5, ירושלים 234569

רהיטים

5 כורסאות רב שולחנות לסלון, תוצרת דנמרק. 534750

כבה נהרה ומרכת טלויזיה בתוצאה דשוי עור. טל. 522433

למכירה ריהוט לני לסלון. — להתקשר 415003 בשעות אחה"צ

הצעירים! מערכת הרית לסלון, ערבה, משרניחובסקי 51, 02'36834

חדר שינה עתיק מכוגנן בדיר בוינוי טלפון 522110, ירושלים.

כלי נגינה

מסגרים הדישים במחירים סוד לים ובתשלומים לשנה בלי ריבית ב"הצליל", פרידריש 10, 233680

למכירה בהזדמנות אקורדיאון 80 בס ליידי. טלפון 412884

טלוויזיות

טלוויזיות החלף ישן בחדש נגיו יבקר בביתך 532403

קניות

מקשר לקנות כספת בינונית, במצב טוב. ת.ד. 814 ירושלים.

תנורי בישול

מבצע הגולה לכל לקוני תנורי אפיה, מכונות כביסה ב"הסי פלית", הסלר ג'ורג' 27.

תריסים

מוצרי השיגשה בע"מ, ייצור היסוריונות, תריסים, תלונות וכר בית, טלפון 02'261269 תלפיות.

קייט

לאורחים בירושלים חדרים פרי טיים, "מרכוס אור" בן־יהודה 3. 02'221506

המשך "לוח ירושלים" בעמוד 7

מרכז הבניה הישראלי

הרצאות

חיפה

בית המהנדס — מדרגות דור

ביום שלישי 12.3.74 בשעה 20.30

תתקיים הרצאה על הנושא:

"תכנון גמלים מבחינת בנין ערים"

המרצה: אדר' א. אפרת — משרד התיירות.

ירושלים

בית המהנדס — רחוב הלל 35

ביום רביעי 13.3.74 בשעה 20.30

תתקיים הרצאה על הנושא:

"חיסום וקירור בנינים בעזרת אנרגיות טבעיות"

המרצה: פרופ' ב. גבעתי — הטכניון.

הועידה העולמית הרביעית של בני עקיבא

הועידה העולמית ה־4 ירושלים תשל"ד

הפתיחה ביום שלישי י"ח אדר תשל"ד — (12.3.74) בשעה 8 בערב בבית העם בירושלים

ב־6.30 בערב — מפגש חברים במקום.

בדבר פרטים וכרטיסים נא לפנות לת.ד. 40022 תל־אביב

טלפון 264153.

מוסך גסנר בע"מ

סוכנות פג'ו בירושלים

מודיע על השכרת

תחנת שרות לסיכה, רחצה,

בשכר חודשי במקום.

החל מ־1.4.74.

פרטים אפשר לקבל בטלפון 523221—02 לקביעת ראיון.

מסעדת גרוזיה

רח' דוד המלך 4, טלפון 227577 ירושלים

כשר — מיזוג אויר — שרות מעולה

מאכלים גרוזינים — רוסיים — ואירופאים מיוחדים.

תהנו מארוחה נפלאה עם תזמורת מעולה

— כדאי לבקר —

להשכרה לשנה אחת

משרד מרוהט

בשכונת בית־הכרם בירושלים

2 חדרים ושרותים, טלפון וחניה

לפנות טלפונית 286802—02 או 284750—02

هكذا من الأصل

דרושים

מהנדסים · טכנאים · מכונאים · שרטטים · מחסנאים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים

אוניברסיטת תל-אביב

דרושים/ות

למחלקה לכימיה
מכנאי
לתחזוקה, מיכשור ועבודת מחקר במעבדה אלקטרוכימית.
הכישורים הדרושים: הנדסאי כימיה או בעל תאר ראשון או שני בכימיה.
— על המעוניינים לפנות בכתב, בצירוף קורות חיים, פרטים על נסיון בעבודה, ובציון שם המשרה, למחלקה לכימיה, אוניברסיטת תל־אביב, רמת־אביב, עד ליום 15.3.74.

לפקולטה להנדסה
מכנאי
למעבדה למכניקה וחמרים; לאחזקת מכשירי בדיקה ונסוי במעבדות הוראה ומחקר.
הכישורים הדרושים: בוגר בי"ס להנדסאים בשטח מכונות.
— על המעוניינים לפנות בכתב בצירוף קורות חיים, פרטים על נסיון בעבודה ובציון שם המשרה, לפקולטה להנדסה, אוניברסיטת תל־אביב, רמת־אביב, עד ליום 15.3.74.

למצפה הכוכבים
עובד מכני
להפעלת מערכות מכניות, הידראוליות ואלקטרוניות של מצפה הכוכבים; סיוע לאסטרונומים בעת בצוע מחקר; תחזוקת המצפה על מכשיריו וציודו.
הכישורים הדרושים: בוגר בי"ס מקצועי במגמה מכנית/אלקטרונית או בעל רמה מקבילה; בעל רשיון נהיגה על סמך; ידיעת השפות עברית ואנגלית הכרחית.
הדרגה: בהתאם לכישורים — עפ"י חוזה מיוחד לשנה עם אפשרות הארכה.
ותנאי העסקה: העבודה במשמרות, העובד חייב לגור במצפה רמון.

לספריה ע"ש סוראסקי (המרכזית)
ספרן (2 משרות)
לעבודות מיון, קטלוג וביבליוגרפיה.
הכישורים הדרושים: השכלה אקדמית; בי"ס גבוה לספרנות או קורסים במסגרת אס"י; ידיעת השפות עברית ואנגלית על בוריין, רצויה ידיעת שפות נוספות.
הדרגה: בהתאם לכישורים.
הערה: העובדים יועסקו עפ"י חוזה מיוחד.

לביה"ס להנדסאים
מחסנאי
רצוי בעל נסיון במחסנאות אלקטרוניקה בצה"ל.

על המעוניינים לפנות בכתב בצירוף קורות חיים ופרטים על נסיון בעבודה, ובציון שם המשרה, אל ענף כח־אדם, מחלקת המנגנון, אוניברסיטת תל־אביב, רמת־אביב, עד ליום 15.3.74.
מועמדים שיימצאו ראויים — יוזמנו לראיון אישי.

למפעל מזון באיזור תל־אביב
דרושים:
* **לבורנטית**
בעלת נסיון רב בענף המזון
* **חשמלאי אחזקה**
המועמדים מתבקשים לפנות בכתב ב־צרוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 2897 תל־אביב.
סודיות מובטחת

לחברה לייבוא ושיווק בשמים ומוצרי קוסמטיקה
דרוש
מנהל/ת מכירות
רכב חובה ● נסיון עדיף
התנאים בהתאם לכישורים ולנסיון
אפשרות להתקדמות.
לטלפן כל יום בין השעות 09.00—14.00
טלפון — 752691

דרושים
• **טכנאים**
למכונות קפה אספרסו
• **טכנאים**
למכונות קירור
תנאים טובים למתאימים
ג'נרל אקויפמנט
רחוב הרקון 9, רמת־גן (מאחורי בורסת היהלומים) טל. 728720

למשרד רואי חשבון בתל־אביב
דרוש בוחן
תנאים טובים
להתקשר טלפון 625093

לחברה ישראלית בינלאומית ידועה בתל־אביב דרושה
מזכירה כללית
לתפקיד ניהול המזכירות וסיוע למנכ"ל כולל פקוח והכוונת עובדי המזכירות.
הכישורים: כושר אירגון וידע במינהל; ידיעת שפות (שליטה באנגלית ועברית לפחות); התמצאות טובה בהליכי יבוא ושחרור סחורות; ידיעת כתבנות עברית ואנגלית; כושר ארגון וניהול מזכירות החברה; נסיון מעשי בתפקיד מקביל; הופעה נאה; גיל עד 45.
● תנאים מיוחדים למועמדת שתתקבל
מועמדות מתאימות תפנינה בכתב בציון קורות חיים; נסיון ושכר מבוקש אל ת.ד. 4104 ת"א, עבור „מזכירה כללית לחברה ישראלית בינלאומית".
סודיות מובטחת

למפעל מודרני ומתפתח לעיבוד שבבי
דרושים
1) **כוון אוטומטים מעולה**
עצמאי לעבודות מעניינות עם אתגר.
2) **משחיז כלים מעולה**
להשחזת כלים לאוטומטים
3) **חרט מעולה**
למחלקת אחזקה למכונות אוטומטיות ומכשירים מעניינים.
לאיש המתאים תנאים יוצאים מהכלל
— סודיות מובטחת —
לפנות: „ישראמט" בע"מ
לבנדה 2, תל־אביב

דרושות
קבוצות טפסנים לעבודות שלד
בדבר פרטים נא לפנות:
י. פריצקר ושות' חיפה
רחוב הנביאים 20 חיפה
טלפונים 669119, 664693
בין השעות 7—5 אחה"צ.

למפעל חדש לשיפוץ משאבות
דרושים
★ **מסגרים**
★ **חרטים**
★ **פועלים**
תנאים טובים למועמדים המתאימים
לפנות בשעות העבודה טל. 741175, 748117

למפעל תעשייתי במפרץ חיפה
דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות
בעל/ת וותק של חמש שנות עבודה
לפנות בכתב בציון פרטים
ש.ב.ח. — ת.ד. 4 — חיפה

למוסד ממלכתי
דרושים צעירים
* יוצאי יחידות קרביות בתפקידי פקוד
* בעלי כושר גופני מעולה
לעבודות קבועות או זמניות בארץ ו/או בחו"ל
★
המעוניינים מתבקשים לפנות לת.ד. 17224 ת"א, מיקוד 61170 בצירוף פרטים אישיים מלאים וקורות חיים.
— סודיות מובטחת —

מגאסון
אלקטרוניקה בע"מ
דרושים:
* **חרש מווסה**
* **מכנאי אלקטרוניקה**
לבקורת איכות
* **מכנאי אלקטרוניקה**
לבדיקה סופית
* **עובדי ייצור**
עובדים/ות עם או בלי נסיון קודם. לפני או אחרי שרות צבאי. תנאים טובים למועמדים המתאימים. סודיות מובטחת לקביעת ראיון לפנות טלפון 723001, או 726850.

תדיראן
מציעה למבידה
זמן מחשב
על מחשב החברה מדגם י.ב.מ. 370/135 (144K)
*
המעוניינים בהיקף של לא פחות מ־50 שעות לחודש, מתבקשים להתקשר טלפונית 262346 למחלקת המיכון.

לקרן הנאמנות למען הזקן בירושלים — דרוש:
מרכז קרן הנאמנות
הכישורים הדרושים:
1) בעל ידע ונסיון בטיפול בזקן.
2) כושר אדמיניסטרטיבי מעולה
3) תואר בוגר בע"ס או בתחום קרוב
הדרגה: 2 בדירוג המח"ר
מועמדים יפנו אישית או בכתב למחלקה לשירותי משפחה וקהילה עירית ירושלים, רח' יפו 34 חדר מס' 14 בשעות 12—9.

למפעל מתפתח בירושלים
דרושה פקידה
השולטת באנגלית על בוריה, כולל הדפסה.
תנאים מצויינים למועמדת המתאימה
*
לכתוב ת.ד. 1016 ירושלים 91000 — עבור מפעל „מתפתח"

לביח"ר דשר בע"מ
הנציב 27, תל־אביב, טל. 253812
דרושים
1) **טכנאי שרות** למכונות כביסה
2) **מרכיבים** לתנורי אפיה
3) **עובדים ומתלמדים** לייצור תנורי אפיה ומכונות כביסה.
תנאים טובים ● סודיות מובטחת

להנהלה מרכזית של בנק בת"א
דרוש
מנהל כח אדם
הכישורים הדרושים:
— השכלה תיכונית מושלמת
● יועדפו בעלי השכלה גבוהה בסוציולוגיה או פסיכולוגיה
— נסיון קודם בתפקיד דומה
— כושר נהול מו"מ ברמה גבוהה
— כושר הבעה בכתב ובע"פ בעברית. רצוי גם באנגלית.
— גיל עד 40
● בהצעות מפורטות יש לפנות בכתב לת.ד. 4333 ת"א, 61040 „עבור מנהל כח אדם".
— סודיות מובטחת —

צינורות
חברה משותפת לתעשיות בע"מ
ת.ד. 62 רמלה 72100 טל. 965855
דרושה מזכירה
מנוסה בעבודות מזכירות כללית
ידיעת השפה האנגלית, כולל הדפסה במכונה — הכרחית.
תנאי העסקה ומשכורת בהתאם לכישורים
פניות — בכתב יד בלבד — נא להפנות לכתובת דלעיל (מחלקת כח אדם).

מלון **מגדל דניאל**
daniel tower hotel
כתבנית אנגלית
דוברת עברית
לעזרה כללית בעבודות משרדיות
לפנות טלפונית אל מנהל כח־אדם
HERZLIA Tel 930380 'טל הרצליה הים

דרושים
מהנדס בנין
בעלי נסיון בבצוע
לנהול פרויקטים גדולים
א. באזור תל־אביב
ב. בטבריה
נא להתקשר 03-414277/8
— סודיות מובטחת —

דרושים בעפולה
1. **מנהל מכירות**
2. **אנשי מכירות**
3. **טכנאי טלויזיה מעולה**
בסלון חדיש ומפואר לאלקטרוניקה ומוצרי צריכה חשמליים.
תנאים טובים לאנשים המתאימים
לפניה: ברס אלקטרוניקה בע"מ
טל. 065-22863 עפולה רח' הנביא 7

„לאגד" דרושים
חרטים ● עובדי רבולבר
כרסמים ● משחזנים
בעלי נסיון של שנתיים לפחות
נא לפנות בשעות העבודה
לטלפון 820171 ת"א.
הנהלת אגד

האוניברסיטה העברית בירושלים
מודיעה על משרות פנויות של:
שרברב במח' המשק - גבעת רם
מכרז מס' 14/74
תיאור התפקיד — ביצוע עבודות שרברבות; אחזקה והתקנה של מערכות מים, הסקה וביוב.
דרישות התפקיד — ידיעת השפה העברית; השכלה מקצועית; נסיון של 4—5 שנים לפחות.
הערה — התפקיד דורש עבודה במשמרות.
הדרגה — י"ב—י"ד בדירוג האחיד.

שרטט ורכז ארכיב תכניות מח' המשק - גבעת רם
מכרז מס' 66/74
תיאור התפקיד — אחראי לארכיב תכניות בניה (מקורות והעתקים) במחלקת המשק כולל הפעלה של מכשירי העתקי אור וצלום מסמכים; ביצוע עבודות שרטוט תכניות בהתאם לצורך.
דרישות התפקיד — ידיעת השפה האנגלית טכנית, השכלה מקצועית 4 שנתית (רצוי בתחום הבנין) כולל קריאת תכניות והבנתן, רצויה ידיעה בשיטות חדשות (כגון מקרופילם וכו'); נסיון מקצועי.
הדרגה — 1—2 בדירוג טכנאים.

על המעוניינים לפנות בכתב בצרוף תולדות חיים ושמות ממליצים עד תאריך 20.3.74 אל: מחלקת כח אדם, קרית האוניברסיטה העברית, ירושלים 91009 ולציין על המעטפה: „מועמד למשרה מס'..." (בהתאם למספר המצויין בראש המכרז המבוקש).

אוניברסיטת בר־אילן
מודיעה על משרות פנויות במרכז המחשבים:
1. **מנתח מערכות**
מכרז מס' 30/74
הדרישות: בעל נסיון בניהול צוות עובדים, נסיון של 3 שנים לפחות בעיבוד נתונים מנהלי. הכרת מערכות י.ב.מ. 360/370.
2. **מתכנתים לחישובים מנהליים**
מכרז מס' 31/74
הדרישות: בעלי נסיון בתכנות בשפת COBOL, PL/1 עדיפות לבעלי נסיון ב־O.S.
הדרגה למשרות הנ"ל תקבע בהתאם לכישורים.
נא לפנות בכתב בציון מספר המכרז למח' המנגנון, אוניברסיטת בר אילן, רמת־גן.

לחברות נחושת תמנע בע"מ
דרושה
כתבנית בשפה האנגלית
עם ידע בקורספונדנציה
לעבודה במשרד החברה בתל־אביב
מועמדות מתאימות מתבקשות לפנות לטל. 255451 לקביעת מועד לראיון אישי.

דרוש
עגורנאי
לעבודה על מנוף מטיפוס ליבהר — בנתניה
בדבר פרטים נא לפנות: — ליהודה גולדשטיין טל. (03)725137 לשם קביעת ראיון בין השעות 16.00—18.00 פרט ליום ו'.

לחברה גדולה בתל־אביב
דרושה
מזכירה בכירה למנכ"ל
הכישורים הדרושים: כושר ניהול ואירגון, ידיעת השפות עברית ואנגלית, כולל הדפסה (ידיעת שפות נוספות רצויה). נסיון במשרה בכירה. תנאים טובים למועמדת המתאימה.
לפנות לת.ד. 1791 תל־אביב עבור „מזכירה למנכ"ל".

„המניע" חברה להובלת משא
דרושים
נהגי סמיטריילר ורכב כבד
כמועמדים לרכישת משאיות חדשות בתנאים נוחים ביותר.
לפנות למר עמיעה, טל. 322957 ת"א

הנדסים · טכנאים · בינאים · שרטטים · מחסנאים • • • דרושים • • • מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סובנים • • •

מפעל בטחוני בחיפה

חייל משוחרר

אל תתפתה לתנאי שעה חשוב על עתידך

לנו דרושים: מכונאים, מסגרים, רתכים, חסרי מקצוע

מציעים לך: מקום עבודת קבע ובטוח
שכר בהתאם לרמה המקצועית
לחסרי מקצוע הכשרה מקצועית ושכר מלא מתחילת העבודה
תנאי רווחה והטבות סוציאליות מלאות
אפשרות לעבוד שעות נוספות
הסעה למקום העבודה וחזרה
לעובדים הגרים במרחק 25 ק"מ מהמפעל משולם גם זמן הנסיעה.

לקבלת פרטים נא לפנות: ימים א', ג', ה' בין השעות 1800—0700
ימים ב', ד' בין השעות 1500—0700
יום ו' בין השעות 1100—0700

כתובתנו: חיפה, חוף הכרמל (מול בית הקברות העירוני) מחנה מס' ב/258 מחלקת כח־אדם. אוטובוס אלינו מס' 45 מרחוב שפירא בחיפה.

לנו קווי הסעה מהמפעל וחזרה
לחדרה, נהריה, כרמיאל, נצרת ועפולה

דרושים
עובדים/ות, מתלמדים/ות
לחנות נעלים בתל־אביב
הכשרה במקום, עבודה מפתלת
בא בחשבון גם חצאי ימים
נימרוד NIMROD
רח' דיזנגוף 185, תל־אביב טל. 223806

למשרדנו בת"א
דרושים
הנדסאי/ת שרטט/ת מיזוג אויר
בעלי נסיון בלבד
נא לפנות טל. 226564 או 222477
ה.ג. גולדשמידט
מהנדס יועץ בע"מ

משרד החקלאות — המרכז לשיתוף חקלאי בינלאומי · משרד החוץ — המחלקה לשיתוף בינלאומי

לפעולות הסיוע החקלאי בארצות מתפתחות

דרושים מועמדים
משימה מס' 22/73

מהנדס מים

תאור המשימה:
תכנון ופקוח על ביצוע תכניות השקייה, ניקוז וקדוחי מים באיזור פיתוח התיישבות חקלאי, פיתוח כלכלי של אספקת מים ברשת השקייה. הכשרת כח־אדם מקומי בנושאי תכנון השקיה ותכנון אספקת מים, ניקוז וקדוחי מים בהתיישבות אזורית, כולל שיטות השקייה. פיקוח הנחת קווי מים ומעקב אחר שיטות השקייה שונות.
בעל השכלה אקדמאית בהנדסת מים עם נסיון מעשי של 10 שנים בתכנון וביצוע רשתות השקיה אזוריות ותכנון מפורט של רשתות מים ובתי שאיבה.
כושר לנהל מו"מ עם מוסדות.
שליטה טובה בשפה הספרדית / אנגלית.
בעל רשיון נהיגה.

הערות:
1. שאלונים אישיים ופרטים נוספים בקשר לשכר, השכלה, נסיון וכו', ניתן להשיג במזכירות המרכז לפי הכתובת: רח' הרצל ע"י פסי תרכבת, טל. 950984 ו־(03)955658 רחובות.
2. המועמדים יוזמנו בפני ועדות מקצועיות וועדות המלצה אשר מתפקידן להמליץ בפני הרשויות המוסמכות על המועמדים למשרות.
על המועמדים ע"י הועדות האמורות לעבור השתלמויות והכשרה מקצועית בכל הקשור לשליחות, לרבות בענפי החקלאות המתאימים ובתחומים אחרים.
הרשויות תבחרנה את המועמדים למשימות לפי החלטות ועדת ההמלצה, תוצאות ההשתלמויות וההכשרה שהמועמדים יעברו ונתונים נוספים.
עם המועמדים שייבחרו — יערכו חוזים.
3. המועד האחרון להגשת הבקשות הוא 22.3.74.

חברת החשמל לישראל בע"מ
מחוז הצפון

למשתחררים משרותם בצה"ל!!!

דרושים לנו

* עובדים

לבצוע עבודות רשת וחבורי חשמל לבתים

דרישות העיסוק: * גיל 30—21
* כושר גופני מלא

מועמדים שיקלטו לעבודה, יזכו בקביעות ויהנו משכר הוגן ומהתנאים הסוציאליים המקובלים בחברתנו.

על המעוניינים לפנות לאחד המשרדים הבאים:
משרדנו בחיפה — מחלקת כוח אדם רח' החשמל 19
משרדנו בחדרה — רחוב תרנ"א 45.

דרוש מחסנאי פקיד טכני

לניהול מחסן ציוד של ציוד טכני,
נידרש גם ידע בניהול ארכיון טכני.

- **כישורים:** בוגר ביה"ס מקצועי תלת שנתי בעל נסיון בעבודה מסוג זה (לפחות בשרות צבאי) או נסיון בכל מקום אחר בניהול מחסן ופקידות טכנית.
- על המעוניינים לפנות לת.ד. 7057 תל אביב, בציון קורות חיים והשכלה.

דרוש
מנהל חשבונות
עצמאי
בעל נסיון
בהצעות רצניות עם המלצות ותולדות חיים
נא לפנות: ת.ד. 9136 ת"א.

לחברת יבוא למכונות כביסה ומוצרי חשמל ביתיים

דרושים

* טכנאי ראשי
בעל נסיון מנהלי

* טכנאי
בעל נסיון בתקון מכונות כביסה

* פקידה
שליטה בדיבור באנגלית ובעברית.

בדבר פרטים נא לצלצל טלפון 03-266890

אלסינט בע"מ
מכשור מדעי

דרושים:

שרטט מכונות
לעבודה אחראית במסגרת אגף הפתוח
נדרש נסיון קודם

מזכירה
לעבודה מעניינת ואחראית
בעל נסיון בנהלי משרד ויכולת להדפיס בעברית ואנגלית

פקיד טכני
בעל רקע באלקטרוניקה
לעבודה במחלקת שרות

נא לפנות למחלקת כח אדם
טלפון 04-527679

ת.ד. 5258, חיפה, טל. 522872

לדיזה הדישמל בע"מ
הרצל 119, ת"א
טל. 825611, 826512
דרושה
עוזרת למנהל חשבונות
בעלת ידיעות בהנהלת חשבונות לאחר שרות צבאי.

בי"ס תיכון אזורי חקלאי, יזרעאל עפולה
דרושים
1. **מנהל חשבונות ראשי**
תפקיד: סיוע בהכנת תקציב שנתי, רשום שוטף ופיקוח על התקציב, רשום פיקוח חישובי משכורות.
דרישות: מנהל חשבונות עצמאי — נסיון קודם לפחות 5 שנים.
2. **מרכז ענף הפלחה**
כישורים: רכוז ענף 1600 דונם, נסיון קודם 5—3 שנים, יכולת להדריך תלמידים בכתות י"א—י"ב.
דיור במקום מובטח.
3. **גנן**
כישורים: בוגר בי"ס לגננות, או נסיון בעבודת גינון.
למועמד המתאים ינתנו תנאים נאותים.
4. **מורה לכלכלת בית**
לכתות ז'—י"א, החל מיום 15.4.74.
לפנות למזכירות בשעות לפנה"צ, טל. 065-23027

לסנפרוסט בע"מ
SF SUNFROST
יצרני מזון איכות מקפא
דרושים
מנהל חשבונות עצמאי
כישורים: סוג ד' או מדופלם עם נסיון של מספר שנים לפחות
כתבנית־מזכירה
עברית אנגלית
כישורים: שליטה מוחלטת בעברית + שליטה טובה באנגלית כולל הדפסה בשתי השפות
מנהל משק
כישורים: בעל נסיון בנהול מחסנים
מכונאי־מסגרי אחזקה
לעבודה במשמרות
המעוניינים יפנו בכתב לת.ד. 2223 אשדוד או אישית במשרדי החברה
יועדפו תושבי אשדוד

למשרד יועץ מס
דרושה
פקידה כללית
עם ידיעת הדפסה בעברית
נא לטלפן 613132
תל־אביב.

לבגד עור [1968] בע"מ

דרושות למפעל במגדל העמק

• מתאמת אופנה
• פקידה כתבנית

עברית אנגלית
רצוי עם נסיון במסמכי יצוא ו/או בהנהלת חשבונות

מאזור חיפה והצפון

על המועמדות לפנות בכתב בצרוף קורות חיים לבגד עור ת.ד. 16 מגדל העמק

לחברה מסחרית באשדוד
דרושה
פקידה/ מזכירה
ראשית
עברית / אנגלית
לפנות ת.ד. 1696
עבור מזכירה/פקידה

למוסד ציבורי ארצי
דרושים
1. **עוזר למנהל חשבונות**
2. **עובד יבוא עצמאי**
עם נסיון מעשי של 5 שנים לפחות, ידיעת אנגלית הכרחית.
3. **מכונאי מזון כימיה**
2 המשרות הראשונות בתל־אביב, המשרה השלישית ברחובות.
תנאי השכר והעבודה ייקבעו בהתאם לכישורים
הצעות בכתב יד כולל תיאור תולדות חיים, רמת השכלה והמלצות נא להפנות לת.ד. 20035 תל־אביב.

אמרון בע"מ
תעשיית טלויזיה, רדיו ואלקטרוניקה
דרושים
★ טכנאי טלויזיה מנוסה
בעל נסיון מעשי של 3 שנים בתקונים.
★ מסגרי אחזקה
על המעוניינים לפנות בכתב לת.ד. 337 הרצליה ב' או טלפונית למספר 930471.
סודיות מובטחת

דרושים
מדריכים
למוסד פנימייתי חינוכי
בוגרים במקום
תנאים טובים למתאימים
לפנות: 053-25264
בשעות 9.00—12.00

דרושים:
מהנדסי מכ"ם -
בעלי נסיון בתחומים: אנטנות ומערכות מיקרוגל, משדרים ומקלטים.
טכנאי מכ"ם -
בעלי נסיון בפיתוח אבי טיפוס של מערכות בתחומי RF, IF ואנטנות.
למועמדים מובטח עניין וסיפוק מקצועי מעבודת פיתוח, קידום והשתלמויות, תנאי שכר ותנאי עבודה נאותים.
על המעוניינים לפנות בכתב בצרוף קורות חיים — לת.ד. 19098 תל־אביב.

לחברה מסחרית בת"א
דרוש
נער שליח
ליום עבודה רצוף
בדבר פרטים, נא לפנות לטל. 622571 קו פנימי 484.

דרוש אורג
משי וכותנה
עבודה בקביעות
למשי וקס —
ז'בוטינסקי 7 בני ברק
טלפון 782208

לכפר הנוער יוהנה ז'בוטינסקי
דרושים מורים
לשעורי עזר בשעות אחה"צ
במקצועות:
עברית (לשון חיבור)
מתמטיקה
אנגלית
- מורים בעלי השכלה מתאימה יפנו לת.ד. 12 באר יעקב 70300 טל. 965058

דרוש
מהנדס בכיר
למחלקת מכירות בבית ק.ד.מ בע"מ
— אלקטרוניקה
...ים בחשבון רק בעלי נסיון בשטח ...מכירות בענף האלקטרוניקה בארץ.
...ות עברית ואנגלית הכרחית.
...נות טל. 56952 לגבי רחל לקביעת ...יון.

דרושים
* אדריכל
* שרטט
למשרד אדריכלים
לטלפן 449755

למוסד מחקרי בסביבות חיפה
דרוש
כלכלן
נדרש נסיון קודם של מספר שנים בתקציב ובמחיר
■
המעוניינים יפנו לת.ד. 9757 חיפה 31096 (עבור „כלכלן"), בצירוף תולדות חיים, השכלה, נסיון מקצועי ומספר טלפון להתקשרות.

לפרסום שפי
רחוב הרצליה 26, חיפה, טלפון 533166
דרושה
עוזרת למנהל חשבונות
הכישורים:
ידיעה טובה בהנהלת חשבונות
ידיעה בהפעלת מכונת הנהלת חשבונות אוליבטי
נא לפנות במקום.

דרוש מטפל
לנער מתבגר מוגבל בקיבוץ גדול בעמק יזרעאל
עם לינה במקום.
נא לפנות לטלפון 065—81736.

דרוש/ה פקיד/ה
למחלקת הנהלת חשבונות
למשרה מלאה סוג ג' + נסיון של לפחות 3 שנים.
עוזר למחסנאי לחלקי חילוף
טלפונים: 33108, 32176.

מנחת מעוף
מתכנתים לחישובים
דרוש עגורנאי
לחברה גדולה ב...
דרושה
מזכירה ב...

هكذا من الأمل

هكذا من الأصل

מהנדסים · טכנאים · בינואים · שרטטים · מחסנאים • • • דרושים • • פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · ...

איזה מקצוע תלמד
איזה משכורת תקבל
איך תקדם מעמדך

כשתבוא לעבוד במכרה התת-קרקעי בתמנע

מקצוע לאחר קורס מקצועי, תרכוש את מקצוע הכריה המודרני, המקיף קשת רחבה של נושאים, מקידוח ועד להפעלת כלים מכניים משוכללים.
משכורת ממשכורת התחלתית של כ־1280 ל"י, ברוטו, (גם בתקופת לימודיך) תוכל תוך שנים ספורות להגיע למשכורת כפולה.
קידום למיך — מסלול קידום מקצועי פתוח. החל מכורה עצמאי, עד למנהל משמרת.
דיור לרווקים ולבעלי משפחות מובטח דיור.

לפרטים: המעומדים יפנו אישית למזכירות משרדי החברה בת"א — הקריה רח' ס' מס' 2 (מול קול ישראל) טל. 255451 בכל יום ד' בין השעות 11—9 בבוקר. 16.00—18.00 אחה"צ, או למתי כח־אדם בתמנע וכן ליועצי התעסוקה ברחבי הארץ. יש להביא פנקס מלואים, תעודת שחרור ותעודת זהות.

בוא לתמנע לעתיד טוב יותר, לך ולמשפחתך

דרושים צעירים

לאחר שרות צבאי
למחלקת אחזקה
בעלי רשיון נהיגה
על קטנוע
לבצע עבודות שימון ואחזקה מונעת למעליות.
שכר עבודה + פרמיה
לפנות במקום בתאריכים:
12.3.74—11, בין השעות
10—8 בבוקר.
מעליות ישראליפט
רח' הקישון 31, (אזור התעשיה)
בני־ברק

לישיבה תיכונית בירושלים
דרושים
מזכיר/ה
מנהל משק
מרכז תיכון
לפנות טלפון: 528965, 533515.

דרוש
מוסמך בחינוך גופני
לריכוז פעולות ספורט
לנכים בירושלים.
המעונינים יפנו בכתב, עם פירוט נסיון וקורות חיים, אל ת.ד. 950 ירושלים. 91000.

נוף אשדוד קבלן בניינים
דרושים
1. מנהלי עבודה לבנין שלד
נסיון של 3 שנים לפחות
2. טפסנים ראשיים
לפנות למרכז מסחרי א' בנין המשרדים חדר 314 טל. 055-22452 בין השעות 1—8, 7—4, אשדוד.

„כמיטריד" קופל ושות' בע"מ
ת.ד. 6019, חיפה
למשרדנו הראשי בחיפה
דרוש
עוזר למנהל המחלקה לכימיקלים
הכישורים הדרושים:
שליטה בשפות: עברית, גרמנית ואנגלית
גיל: 33—23.
הכרת השוק המקומי.
רשיון נהיגה.
מועמדים מתבקשים לפנות בכתב בלבד אל: „כמיטריד" קופל ושות' בע"מ, ת.ד. 6019, חיפה.

למפעל אלקטרוניקה באזור רמת־גן
דרושה
מזכירה מנוסה
בגיל 30 עד 40
— בעלת נסיון של 5 שנים בנהול משרד
— שליטה מלאה בעברית ואנגלית, כולל הדפסה וקורספונדנציה.
שעות העבודה 8 עד 15 לפחות
לשלוח קורות חיים ופירוט מלא של הנסיון בכתב יד לת.ד. 24 תל־אביב עבור „מזכירה".

דרוש זוג
ללא ילדים למשרה מלאה לטיפול ואחזקה של בית כולל — בישול, נקיון, אחזקה, ונהיגה.
דירה צמודה — תנאים טובים למועמד המתאים.
לפנות בכתב לת.ד. 6562 תל־אביב

למפעל מתפתח בצפון הארץ
הקרוב לנוף הרתכה
דרוש
מנהל אחזקה
בעל נסיון בתעשיה
להתקשר לנאוה 03-419025

לחברה לעמילות מכס
דרושים
1. **פקיד רשוי**
לנהול משרד
עצמאי בסיווג, נסיון רב ביצוא.
מקום העבודה בתל־אביב.
2. **פקיד רשוי**
עם נסיון וידע בסיווג,
לעבודה באזור תל־אביב.
3. **פקיד רשוי**
עצמאי בסיווג ונסיון רב.
לעבודה במשרד (ת"א) ובנמלים.
4. **פקידה**
להכנת והדפסת רשימוני יבוא ויצוא
עדיפות תינתן לפקידת רשוי עם תעודה. מקום העבודה בתל־אביב.
5. **פקידה מתחילה**
כולל שליחויות.
תנאים טובים למועמדים המתאימים
— סודיות מובטחת —
לפנות בכתב בציון נסיון מקצועי קודם ת.ד. 2926 ת"א עבור 2253.

רוטופלס בע"מ
תעשיית מוצרי פלסטיקה
ירושלים אזור התעשיה תלפיות ת.ד. 10285
טל: 02-64461, 02-32255
דרושים
פקיד חשבונות
לניהול כרטסת מחסן
ועזרה להנהלת חשבונות.
מרכזנית
עם ידע בהדפסה במכונת כתיבה
מקום העבודה — ירושלים
נא לפנות טלפונית או בכתב עם פרוט נסיון קודם לרוטופלס ת.ד. 10285 ירם
או טלפון: 33255־(02)
תנאים טובים
למועמד המתאים

דרושה
מזכירה
למנהל כללי
עם שליטה מלאה בעברית ואנגלית
והדפסה בשתי השפות
משכורת גבוהה בהתאם לנסיון
תנאים סוציאליים מלאים
אין הגבלה בגיל
נא לפנות בכתב עם פירוט נסיון קודם לת.ד. 14189, תל־אביב.

דרושים:
• אנשי מכירות
בעלי השכלה בשטח האלקטרוניקה
• פקידה
לעבודות משרד כלליות, עם המלצות
★
על המועמדים לפנות ל„ישפאר" בע"מ ת"א
מגדל שלום טלפון 2—52431.

דרמונד אמקור בע"מ
ירושלים
ייצור מנועים חשמליים
דרוש תמחירן מעולה
יועדף בעל נסיון —
בענף המתכת והחשמל.
על המעונינים להתקשר טלפונית למספר 02-521106/7.
— סודיות מובטחת —

לחברת רפאל מצפה רמון בע"מ
(מפעלי כור)
דרושים במפעל בתל־אביב
1. **מהנדס מכירות**
לקידום מכירות בארץ ובחו"ל הכנת פרויקטים להולכת נוזלים וגזים בהשקיה חקלאית ובניה.
2. **פקיד למחלקת הנהלת חשבונות**
רצוי עם נסיון של 5 שנים לפחות.
3. **שרטט מבונות**
4. **מבקר טיב**
בענף המתכת
המעונינים יפנו בכתב לת.ד. 29402 ת"א עם ציון קורות חיים ונסיון קודם.
— סודיות מובטחת —
רפאל
אבזרי צנרת - מים ותעשיה

הסוכנות היהודית לא"י
המחלקה להתישבות
במשרדנו בצפת דרוש
מהנדס בנין
תאור העבודה: ריכוז, תאום ופקוח על ביצוע עבודות בניה, מתן הוראות מקצועיות ואישורים לקבלנים על ביצוע עבודות בניה.
הכנה ובדיקה הצעות קבלני בניה.
תאום עם יועצים מקצועיים, מתכננים ואדריכלים.
הכישורים הדרושים: מהנדס בנין עם 3 שנות נסיון לפחות בעבודות דומות. בעל רשיון נהיגה, רצוי בעל רכב.
מקום העבודה והמגורים: צפת (תינתן עזרה זמנית בדיור).
תנאי העבודה יקבעו בגמ"ש.
הצעות בצרוף תולדות חיים יש להגיש בכתב יד לסוכנות היהודית, חבל הגליל, רח' מן 30, צפת.

אוניברסיטת חיפה
למחלקה לקשרי חוץ
דרוש עיתונאי
לשפה האנגלית לחצי משרה
תאור התפקיד
הכנה, כתיבה ועריכה של ידיעון בשפה האנגלית, חומר הסברתי והתכתבות מיוחדת, תרגומים מעברית לאנגלית.
הכישורים הדרושים:
תואר אקדמאי, שפת האם אנגלית, ידיעת השפה העברית, נסיון קודם במקצוע עתונות. הדרגה בהתאם לכישורים.
על המועמדים לפנות בכתב למח' כח־אדם אוניברסיטת חיפה הר־הכרמל 31999.

הועדה המקומית לתכנון ובניה קריות
קרית מוצקין, קרית ביאליק, קרית ים
הננו מודיעים על הארכת
תקופת המכרז למשרה
מהנדס
הועדה המקומית
על המועמד להיות בעל תואר ארכיטקט ובונה ערים עם נסיון של 3 שנים לפחות, רצוי בעבודה בועדת בנין ערים מקומית או ברשות מקומית. דרגת המשרה בהתאם לכשוריו של המועמד.
●
את ההצעות עם קורות חיים יש להגיש למשרד הועדה המקומית לתכנון ובניה קריות, שדרות ויצמן 5 קרית מוצקין עד יום 29.3.1974.

החברה לפיתוח קיסריה בע"מ
מחפשת
מציל ים אחראי
לעבודה בחוף הרחצה
בעיר העתיקה, קיסריה
הצעות בכתב נא להפנות
לת.ד. 44 קיסריה.

אוניברסיטת בן־גוריון בנגב
מכרז מספר 73/28
אוניברסיטת בן־גוריון בנגב
מודיעה על משרות פנויות:—
1. **בפקולטה למדעי הטכנולוגיה**
א. עוזר למזכיר הפקולטה
תאור התפקיד:
א. ממלא מקומו של המזכיר בהעדרו.
ב. מסייע למזכיר הפקולטה בנושאים הבא[ים]: הכנת תקציב הפקולטה, טפול בנושאי מ[...] וכח אדם של המחלקות בפקולטה, תאום המחלקות בנושאי הזמנת ציוד, מרכז את [...] מינהל התלמידים בפקולטה.
הכשורים הדרושים: בוגר תיכון, רצויה הש[כלה] אקדמית. נסיון של 3 שנים לפחות בנושאי מ[ינהל] ומשק. שליטה בעברית ובאנגלית. כושר ה[בעה] בכתב ובע"פ. כושר לנהול מו"מ.
הדרגה המוצעת: י"א—י"ד בדרוג האחיד 2—1 בדרוג מח"ר.
2. **במרכז למדעי הבריאות**
ב. עוזר מינהל
תאור התפקיד:
א. מסייע למנהל בהכנת התקציב של ה[...] ועוקב אחר נצולו.
ב. מתאם את הפעילויות המשקיות של ה[...] ומסייע ברשום האפסניה.
ג. מטפל בנושאי מנגנון וכח אדם של ה[...]
ד. מסייע בארגון כנסים, סדנאות וא[...] חד־פעמיים במרכז.
ה. מסייע למנהל באסוף נתונים והשגת [אינ]פורמציה לצרכי עבודתו.
הכשורים הדרושים: בוגר תיכון, עדיף השכלה אקדמאית. נסיון של 3 שנים [...] בנושאי מינהל ומשק. שליטה בעברית ובא[נגלית]. כושר הבעה בכתב ובע"פ. כושר לנהל מו"מ.
הדרגה המוצעת: י"א—י"ד בדרוג האח[יד] 2—1 בדרוג מח"ר.
3. **במחלקה להנדסת חשמל**
ג. מחסנאי פקיד מכני
תאור התפקיד:
עוזר לטכנאי הראשי בעבודתו:
נהול מחסן המלאי במחלקה, קבלת וניפוק, אחריות על ציוד וכלים, עדכון הציוד והחמרים, הכנת הזמנות וקיום ק[שר עם] הספקים והמשק.
הכשורים הדרושים: בעל השכלה תיכונית. 3 שנות נסיון מקצועי בנהול מחסן. השפות עברית ושפה לטינית אחת.
הדרגה המוצעת: י"ב—י"ד בדרוג האח[יד]
כל המשרות הינן מלאות
למועמדים מחוץ לבאר־שבע בדרגות מ[...] בדרוג האחיד והדרגות המקבילות — תנ[אי] בדיור.
פניות בכתב בצרוף תולדות חיים ותעו[דות] לשלוח עד ליום ו' 15.3.74 אל מחלקת [...] אוניברסיטת בן־גוריון בנגב, ת.ד. 2053 ב[אר־שבע] מיקוד 84120.
נא לציין על המעטפה מספר המ[כרז] המבוקשת

„מזרח"
שרות לבטוח - חברה ב[...]
דרוש
פקיד
למחלקה אלמנטרית
בוגר תיכון
שולט בשפות: עברית ואנגלית
רצוי עם נסיון בבי[טוח]
למועמד המתאים — תנאים ט[ובים]
ואפשרויות קידום
לפנות: שד' רוטשילד 27, תל־אביב ב[שעות] 12.00—14.00 או בכתב יד לת"ד 29458 [...] מיקוד 61290.

לחברה קבלנית בירוש[לים]
דרושים
א. מנהל חשבונות עצמאי
ב. פקידה עוזרת למנהל חשבונ[ות]
תנאים טובים — סודיות מוב[טחת]
לפנות ת.ד. 7555 ירושלים, עבור קבלנית.

לחברת בנין ארצ[ית]
דרושים
* מהנדסי ביצוע
* מנהלי עבודה
דרושה השכלה ונסיון מעשי בעבודה שנים לפחות בפרוייקטים גדולים.
העבודה במרכז ובצפון הארץ.
לפנות בכתב ולפרט נסיון בעבודה 16411, תל־אביב.

דרוש פקי[ד]
עם נסיון בעבודות משרדיו[ת]
למפעל תעשייתי למזון, בבת־[ים]
לפנות עם פרטים אל: ת.ד. 2854 ת"[א] „מזון".

מהנדסים · טכנאים · בינאים · שרטטים · מחסנאים • • • דרושים • • • מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים

מפעל בטחוני בחיפה

מסגר רתך מכונאי

אתה חושב להחליף מקום עבודתך? מחפש לך מקום עבודה קבוע ובטוח?

פנה אלינו:

מובטחים לך:

שכר בהתאם לרמתך המקצועית
תנאי רווחה וזכויות סוציאליות מלאות
אפשרות לעבוד שעות נוספות
הסעה למקום העבודה וחזרה לעובדים הגרים במרחק 25 ק"מ מהמפעל משולם גם זמן נסיעה.

- לקבלת פרטים נא לפנות: ימים א', ג', ה', — בין השעות 07.00—08.00
ימים ב', ד' — בין השעות 07.00—15.00
יום ו' — בין השעות 07.00—11.00
- כתובתנו: חיפה חוף הכרמל (מול בית הקברות העירוני), מחנה מס' ב/258 מחלקת כח־אדם. אוטובוס אלינו מס' 45 מרחוב שפירא בחיפה.

לנו קווי הסעה מהמפעל וחזרה לחדרה, נהריה, כרמיאל, נצרת ועפולה

קולסו בע"מ

A SUBSIDIARY OF KULICKE AND SOFFA USA

יצור מכשירים אולטרה מדוייקים
חיפה, קרית המדע, ת.ד 7206, טל. 520071

דרושים

חרטים
כרסמים } **מנוסים**
משחיזים

שרטט למכונות וחלקי מכונות
רצוי נסיון בעבודה, יתרון לדובר אנגלית.

מנהל חשבונות
נסיון של שנתיים, ידיעת אנגלית יתרון.

מזכירת מחלקה
הדפסה וידיעת השפות עברית—אנגלית.

קדום מקצועי · קדום כלכלי · עתיד בטוח

מפעל בטחוני בחיפה

דרושים:

★ **טכנאי ייצור**
★ **פקידה כללית**
★ **פקידה כללית** (דוברת רוסית)
★ **מחסנאי** (למחסן מתכות)
★ **מחסנאי כלי עבודה**

שעות העבודה: 06.45—16.00.

לפנות: חיפה, חוף הכרמל (מול בית הקברות העירוני) מחנה מס' ב'/258 מחלקת כח־אדם.

בימים: א' ג' ה' בין השעות 07.00—18.00
ב' ד' בין השעות 07.00—15.00
ו' בין השעות 07.00—11.00

נא להביא לראיון פנקס מלואים ותעודת זהות.

למוסד העוסק במחקר ופיתוח

דרוש
מהנדס אלקטרוניקה/פיזיקאי

בעל נסיון של שנתיים־שלש
לעבודה מגוונת בקומוניקציה והתפשטות גלים
קיימת אפשרות להשתלמות לתואר שני תוך כדי עבודה
נא לפנות לת.ד. 9757 חיפה 31096 (עבור „א"), בצירוף קורות חיים, השכלה הנסיון מקצועי קודם
רצוי לציין מס' טלפון להתקשרות
— סודיות מובטחת —

**חייל סדיר/איש קבע/מילואימניק־
גם אליך מיועדת מודעה זו!**

תדיראן

למפעלנו באזור חולון דרושים

1. **מהנדס אלקטרוניקה** לתכנון ופתוח ציוד ומערכות קשר, ריכוז וניהול פרוייקט הנדסי. שליטה מלאה בשפה האנגלית. נסיון ב־תכנון מכשירים ומערכות קשר צבאי בתחום ה־U.H.P.
2. **מהנדס חשמל** לפתוח פרוייקט מעניין. רצוי בעל נסיון בבטוז אויר.
3. **מסגרים**
להתפקידים הבאים:
א. ביצוע עבודות מכניות למכשירי קשר. רצוי עם נסיון בפתחות עדינה.
ב. בצוע עבודות בתחום האינסטלציה.
ג. לפרוייקט מעניין (לבעל מקצוע מעולה) בעבודות מסגרות ו־מכניקה עדינה.
וינתן עדיפות לבעלי ידע בחשמל.
4. **פקיד יבוא**
מעקב אחר ביצוע הזמנות. שליטה מלאה בשפה האנגלית והעברית כולל קורספונדנציה והדפסה. השכלה תיכונית.
5. **שרטטים**
א. שרטט מכני — לביצוע שר־טוטי יצור לאביזרים מכניים (אחרי שירות צבאי).
ב. שרטט מכני וחשמלי — בוגר קורס שרטוט מכני עם 3 שנות נסיון בשרטוט מכני או חשמלי בתחום האלקטרוניקה.
ג. שרטט אלקטרו־מכני — למכ־שירים אלקטרוניים, התקנים, מעגלים מודפסים וסכמות אלקטרוניות.

מועמדים מתאימים יפנו בכתב־יד לת.ד. 648 ת"א בציון פרטים אישיים ונסיון מקצועי.
— סודיות מובטחת —

ל. „דידן" בע"מ

אבן־גבירול 30, תל־אביב

דרושים:

1. **דקורטור**
לאולם תצוגה לרהיטים
א ו
INTERIOR DECORATOR

2. **מוכר**
בעל נסיון במקצוע

3. **מזכירה**
לנהול מזכירות ומחלקת יבוא. בעלת נסיון בעבודה. יום עבודה מפוצל.

•

נא לפנות לקביעת ראיון בשעות הבוקר
טלפון 252470

משטרת ישראל

משטרת ישראל
מודיעה על
משרות פנויות
לטכנאי טלפרינטר

בוגרי בי"ס מקצועי מוכר, במגמת טכניקה או אלקטרוניקה, בעלי נס־יון, לאחר שירות בצה"ל.

השכר: לפי דירוג הטכנאים.

על המעונינים לפנות בכתב למחלקת הקשר והאלקטרוניקה במטה הארצי, אגף המנהלה, בתל־אביב־יפו, רח' אמץ 2 (ע"י איצטדיון „בלומפילד"), או לטלפן לטלפון מספר 829161, לקביעת ראיון.

מוסד מסחרי גדול

מחפש

פקיד/ה מנגנון

הכישורים הדרושים: השכלה תיכונית, ידי־עת השפה האנגלית, רצוי נסיון קודם בשטח המנגנון.

מקום העבודה בתל־אביב.

נא לפנות בכתב עם פרוט תולדות חיים ל־ת.ד. 866, תל־אביב עבור מס. 111.

דרושה

פקידה מתחילה

הדפסה הכרחית.

לפנות: אורן במה, יהודה המכבי 51 ת"א, טלפון 7—451196.

דרושה
* מזכירה בכירה
למנהל הכללי
של חברה
מסחרית גדולה

בעלת הכישורים כדלקמן:
* נסיון של 5 שנים כמזכירה
* שליטה בשפות עברית ואנגלית וכן הדפסה בשתי השפות.

•

מועמדות העונות לכישורים הנ"ל מתבקשות לפנות בכתב אל ת.ד. 729 תל־אביב עבור מס' 84.

— סודיות מובטחת —

ההסתדרות מדיצינית הדסה

מכריזה על הקמת

„מאגר
אחיות
לביה"ח"

אחיות מוסמכות ומעשיות אשר תצטרפנה למאגר תשובצנה לעבודה במשרות שלמות או חלקיות לפי בחירתן, בביה"ח הדסה, במשמרות בוקר, ערב ולילה. שעות העבודה תתואמנה במידה האפשר לפי נוחיות האחיות בעיקר תוך התחשבות באמהות לילדים.

במקרים מיוחדים תתאפשר גם עבודה של יום או יומיים בשבוע לפי נוחיות האחיות.

המעונינות מתבקשות להתקשר טלפונית למספר 528658 בין השעות 14.00—16.00 או בכתב לת.ד. 499, ירושלים עבור „מאגר אחיות".

תדיראן

לאגף התקשורת בפתח־תקוה

דרושים

1. **קנין אלקטי/חשמל**
נסיון קודם ברכש. ידיעת שפות. בעל רכב — יתרון.

2. **מסגר**
מסגר מבנים — רתך.

3. **שליח**
שליחויות באזור פתח־תקוה ות"א. הפעלת מכונת שכפול, צילום ו־כריכה. בעל קטנוע, מהימן, אחראי

מועמדים מתאימים יפנו אישית למפעל, רח' הסיבים 18, פ"ת (כביש פתח־תקוה) או טלפונית 918585.

אלתא

התעשיות אלקטרוניות בע"מ

אשדוד

דרושים:

* **מהנדס מיקרוגל**
לתכנון ציוד מדידה עבור שפופרות מיק־רוגל.
הכישורים הנדרשים: ידע ונסיון במדידות ומיכשור. הכרת רכיבי מיקרוגל.

* **טכנאי אלקטרוניקה**
הכישורים הנדרשים: נסיון בבניית ציוד מדידה ובמדידות בשטח מיקרוגל.
יועדפו בעלי נסיון בשטח המכ"ם.

- על המעונינים לפנות בכתב למחלקת ההעסקה של „אלתא" — אשדוד.

למפעלנו באזור דרושים:

* מנהלי חשבונות

בעלי נסיון מעשי של לפחות 3 שנים בהנה"ח ו/או תמחיר. עדיפות תינתן לבעלי סוג בהנה"ח.

* מבקר פנימי

בעל השכלה אקדמאית, נסיון מעשי ועבודה עצמאית בביקורת פנים או במסגרת משרד רואה חשבון. בעל תואר רואה חשבון מוסמך — יתרון.
תנאי שכר ייקבעו בהתאם לנתונים האישיים של המועמד. תינתן עזרה בדיור למועמד שמחוץ לאיזור.

פניות (בכתב יד) יש לשלוח למנהל האדמיניסטרטיבי, ת.ד. 420, באר־שבע

תברת פוספטים בנגב בע"מ

למוסד תכנון וביצוע ממלכתי

דרושים

מהנדסי אלקטרוניקה

לתכנון ופיקוח על בצוע של מערכות אלקטרוניות תוך שמוש בטכניקות מתקדמות

נדרשים מהנדסים בעלי 4—3 שנות נסיון לפחות באחד או יותר מהשטחים הבאים:

- מערכות שליטה ובקרה קוויות ואלחוטיות
- מחשבים ומערכות העברת ותצוגת נתונים ספרתיים
- תכנון, הכנת מפרטים, פקוח על יצור ובדיקות קבלה של המערכות הנ"ל

התנאים יקבעו בהתאם לכישוריו של המועמד

הצעות בצירוף קורות חיים נא להפנות לת.ד. 7064 עבור ת. ג.

**אם הנך בשירות מילואים
מודעה זאת מופנית גם אליך!!!**

למוסד ממלכתי למחקר ופתוח

דרוש
אקדמאי

לעבודה בעלת אתגר, המשלבת ארגון, פקוד וטכנולוגיות מתקדמות במישור אלקטרוני ואופטי המופעל בשדות ניסויים.

עדיפות תנתן לבעלי דרגות קצונה (קצין מבצעים) ונסיון בניסויי שדה.

- המעונינים יפנו בכתב, בצרוף תולדות חיים ופירוט הניסיון לת.ד. 7057 ת"א עבור ש.ג.

לחברה תעשייתית גדולה ומבוססת באזור תל־אביב

דרושים:—

הנדסאי/טכנאי אלקטרוניקה

לעבודה במעבדה לאחזקת ציוד בדיקה אלקטרוני.

כישורים: —

התמצאות במעגלים אנלוגיים ודיגיטליים.

נסיון מעבדתי של שנתיים לפחות.

המעונינים יפנו בצרוף קורות חיים ונסיון מקצועי אל: ת.ד. 75 יהוד, מיקוד 56100 למחלקת כח־אדם.

למפעל בטחוני בתל־אביב

דרושים
• טכנאי אלקטרוניקה
• טכנאי ייצור

המעונינים מתבקשים לפנות לת.ד. 33411 עבור מ' ת"א 61330 ולצרף תולדות חיים בכתב יד, כתובת ומס' טל.

— סודיות מובטחת —

هكذا من الأمل

هكذا من الأصل

דרושים

• • מחסנאים · שרטטים · בינאים · טכנאים ... לבורנטים · אסיסטנטים · סובנים • •

מקור

שרותי מידע ישראליים בע"מ

אנו מחפשים:

- חשב קונצרן — רואה חשבון בכיר
- מנהל כספים — להר"ל
- סמנכ"ל מפעל — מהנדס אלקטרוניקה / ייצור
- מהנדס יצור — למשרד יועצים
- כלכלן/מתכנן — למשרה מנהלית
- מכנאי יצור — למפעל עתיר מדע
- מזכירת מנכ"ל — עברית, אנגלית

מקור לשרותכם!

מקור תל־אביב, רח' גורדון 65, ת.ד. 33366, טל. 248211

דרוש שליח

עם או בלי רכב
בעל רשיון לקטנוע

לפנות במקום
בתאריכים 11—12.3.74
בין השעות 10—8 בבקר

מעליות ישראליפט
רח' קישון 13, (אזור התעשיה) בני־ברק

במרכז מגן דוד אדום בישראל

דרוש עוזר למנהל המחלקה לקשרי חו"ל

הכישורים הדרושים:
* השכלה אקדמאית
* נסיון בעתונאות ויחסי־ציבור (רצוי גם במנהל ציבורי).
* ידיעת עברית ואנגלית על־בוריין, שליטה באחת מן השפות — ספרדית, צרפתית, גרמנית.
* רשיון נהיגה הכרחי.
* גיל 30—40.

דרגה מוצעת: י"ג—ט"ז של הדרוג האחיד, בהתאם לכישורים.
הצעות בצרוף קורות־חיים לשלוח למנכ"ל מד"א ת.ד. 9240 תל־אביב, עד 25 למרץ 74.

מכון ויצמן למדע

דרושים/ות סורקים/ות

להסתכלות ומדידת תופעות פיסיקליות מצולמות
* לאחר שרות צבאי
* בעלי תעודת בגרות או 12 שנות לימוד לפחות
* כושר ראיה תקין
* לא נדרש נסיון קודם בעבודה

העבודה היא במשרה מלאה ובמשמרות והיא מיועדת לתושבי רחובות והסביבה.
— משרה 174 —

על המעונינים/ות לפנות בכתב, בציון קורות חיים למח' המנגנון ת.ד. 26, רחובות 76100 בציון מס' המשרה.

לכלל חברה להשקעות בע"מ
חטיבת הבניה • אזור ירושלים

דרוש מהנדס בנין

לבצוע עבודות הנדסיות
עם נסיון של 5 שנים לפחות

המעונינים יתקשרו למשרדנו בירושלים טלפון: 226621 221824 לשם קביעת ראיון.

לחברת בנין ארצית

דרוש מכונאי

לציוד בניה כבד
לפנות ת.ד. 2770 תל־אביב

לחברה גדולה ליצור, יבוא ושיווק
דרוש:

חשב - מנהל כספים

כעוזר למנכ"ל
בטפול בכל הבעיות המתעוררות בחברה

הכשורים הדרושים:
* רואה חשבון או מנהל חשבונות מוסמך
* כשר נהול משא ומתן
* יכולת ארגונית וקביעת נוהלים
* שליטה מלאה ביחסי צבור ויחסי אנוש

מועמדים העונים לדרישות הנ"ל, עם נסיון של 5 שנים לפחות, בתפקיד דומה מתבקשים להגיש את מועמדותם בכתב יד לת.ד. 2926 ת"א עבור מספר 2231 בציון פרוט מלא של קורות חיים נסיון קודם בעבודה ושמות ממליצים.

— סודיות מובטחת —

למפעל תעשייתי בירושלים
דרוש

מנהל חשבונות ראשי

רצוי רואה־חשבון צעיר,
בעל נסיון מקצועי רחב ומגוון.

נא לפנות בפרטים מלאים על נסיון קודם והכשרה לת.ד. 2320 ירושלים. עבור: „מנה"ח ראשי".

דרושים

עובדים סוציאליים

לעבודה קשה, מעניינת ובעלת אתגר, בלווי הדרכה מקצועית בשטח טיפול בנערה בקהילה.

לעבודה באזור חיפה והמרכז

בפרטים נא לפנות: לשרות למח' ל' טיפול בנערה במצוקה רח' העמק 18, ירושלים.

למפעל מתכת באזור תל־אביב
דרוש:

חשמלאי אחזקה בכיר

המעוניינים יפנו בכתב אל ת.ד. 1101 ת"א עבור „ר" בצרוף קורות חיים ונסיון קודם.

לשטראוס שווק ירושלים בע"מ
דרושה

פקידה כללית

עם ידע כללי בהנה"ח

בפרטים נא לפנות טלפון 526371

למשרד עורכי־דין
דרושה מיד

מזכירה בכירה

ליום עבודה מפוצל

נא להתקשר: טל. 50061 או לכתוב לת.ד. 425, תל־אביב.

דרוש זוג מורים

להוראה בבי"ס עברי
בסידני — אוסטרליה

כישורים דרושים:
1) מורים מוסמכים
2) שומרי דת ומסורת
3) בעלי נסיון בהוראת עברית בשפה זרה.
4) דוברי אנגלית.

מועד תחילת העבודה
יולי—אוגוסט 1974

המען למכתבים: עמית אצל הילפרדינג רחוב מסדה 50 חיפה (נא לצרף מסמכים ותמונות).

מועמדים פוטנציאליים מתבקשים להתקשר טל־פונית לחיפה 530793 בימים ה', ו' 11—12.4.74 בין השעות 12—9 בבקר לשם קביעת ראיון. ה־ראיונות יתקיימו בירושלים בימים ג', ד' 16—17.4.74.

"כרמל מזרחי"
תל־אביב
דרוש

מפעיל/כתבן ו/או כתבנית

למכונת אדרא
בהנהלת חשבונות
רצוי נסיון של 3 שנים
תנאים טובים

נא לפנות בכתב: ת"ד 236 ת"א
או טלפונית 823117 תל־אביב

— סודיות מובטחת —

דרושים

* **חשמלאים**
לעבודות אינסטלציה תעשייתית
* **עוזרים לחשמלאים**
* **נהג**
בעל רשיון ג' להובלות בעיר

לפנות: קצנשטיין, אולר והוד בע"מ תל־אביב, דרך פ"ת 37, טלפון 614668

משרד הבריאות

דרושה מדריכה

לביה"ס לאחיות מעשיות
בבאר יעקב (נפש)

אחיות מוסמכות המעוניינות במשרה זו מתבק־שות לפנות למנהלת ביה"ס לאחיות ליד ביה"ח הממשלתי לחולי נפש באר־יעקב.

טלפון: 03—961243

ביה"ס החקלאי מקוה־ישראל
דרוש
לכניסה מידית לעבודה

עובד מוסך

המתמצא בטרקטורים ומכונות חקלאיות.

לפנות בכתב להנהלת ביה"ס

מזכירה-כתבנית

למפעל גדול בבני־ברק — פתח־תקוה
שעות העבודה 8—16

נא לפרט נסיון, השכלה וידיעת אנגלית ת.ד. 17225, תל־אביב.

תדיראן

דרושים:

1. **מתכנת**
לעבודה מעניינת במחשב י.ב.מ. 370/135 מערכות הפעלה. דרוש נסיון קודם בשפות.
2. **מזכירה**
עם ידע בהנה"ח. נסיון בניהול משרד.
3. **כתבנית**
עברית—אנגלית.
למחלקת מכירות. (נדרש ידע ביצוא)

מועמדים/ות מתאימים/ות יפנו בכתב לת.ד. 648 ת"א בציון פרטים אישיים ונסיון מקצועי.

תדיראן תדיראן

למפעל בטחוני בת"א

דרוש

מהנדס
"יצור ראשי"

רצוי קצין במיל.

המעוניינים מתבקשים לפנות לת.ד. 33411 עבור מ/ תל־אביב 61330 ולצרף תולדות חיים בכתב יד, כתובת ומס' טלפון.

— סודיות מובטחת —

למפעל תעשייתי גדול בשטח האלקטרוניקה בסביבות תל־אביב
דרושים:

1. **חשמלאים מעולים**
בעלי נסיון בהרכבה וחיווט, לעבודה במחלקת לוחות חשמל.
2. **מסגרים רתכים**
בוגרי בתי ספר מקצועיים במגמת מס־גרות כללית לעבודות הרכבה לוחות חשמל.

המעוניינים יפנו בכתב בציון תולדות חיים, הך הדגשת נסיונם הקודם והכשרתם המק־צועית לת.ד. 2644 רמת־גן, מיקוד 52100.

— סודיות מובטחת —

תדיראן

למפעל הסוללות ברחובות
דרוש

מבקר איכות

ניהול מעבדת בדיקות חשמליות, בניית מעגלי מדידה ובצוע מדידות, פיתוח דגמים, עריכת דוחות טכניים.

בוגר בי"ס להנדסאים/טכנאים במגמת חשמל/מדידות עם נסיון בתחומים הנ"ל.

מועמדים מתאימים יפנו ישירות למפעל בעקרון, רחובות או בכתב לת.ד. 75 רחובות, או טלפונית 950055.

תדיראן תדיראן

חברת יבוא ושיווק של ציוד עבודות עפר, מנופים ומלגזות חשמליות,

מעונינת להתקשר עם מוסך באיזור המרכז

למתן שרות ללקוחות

בתשובה נא לפרט:
1. שטח המוסך
2. מספר העובדים

נא להפנות תשובותיכם לת.ד. 1882 תל־אביב עבור מע.

חברה ממשלתית
מחפשת

מנהל חשבונות עצמאי

השכר ייקבע בהתאם לכישורים.

נא לפנות לת.ד. 14012 ירושלים.

למוסד
למחקר ופיתוח
דרושים

1. **פיזיקאים**
לעבודות מחקר ופיתוח במעבדות אופטיקה ואלקטרו־אופטיקה
2. **פיזיקאים**
לעבודות מחקר ופיתוח של התקני אינפרא אדום
רצוי בעלי נסיון וידע קודמים
3. **מהנדסי מכונות**
בעלי נסיון בתכנון התקנים אופטיים ואלקטרו־אופטיים
4. **טכנאים**
לעבודה שוטפת הקשורה בהפעלת מעבדה לאלקטרו־אופטיקה

*

המעוניינים יפנו לת.ד. 9757, חיפ (31096), בצירוף קורות חיים, הש כלה ונסיון קודם (עבור 319)

— סודיות מובטחת —

אוניברסיטת בר־א

מודיעה על משרות פנויות דלהלן

1. **טכנאי לעבודה**
במסגרת המחלקה לכימיה
מכרז מס' 27/74
תאור התפקיד: עזרה בהקמת מעבדה לס רומטריה של אלקטרונים ומסות; ביצוע א וטיפול שוטף בספקטרומטרים; סיוע ב יחידות עזר לספקטרומטרים; סיוע ב מחקרים.
הכישורים: נסיון של 3 שנים לפחות בט אלקטרוניקה; רצוי ידע בטכניקות ואקום ידע בטכניקות הפולסים.
2. **טכנאי פיזיקה**
מכרז מס' 28/74
הדרישות: בוגר בי"ס מקצועי; יוצא : יועדפו בעלי נסיון בעבודה דומה.
3. **טכנאי אלקטרוניקה**
(בפסיכולוגיה)
מכרז מס' 29/74
הדרישות: בוגר בי"ס מקצועי או אחר; בצה"ל במקצוע האלקטרוניקה; המשרה חלקית. הדרגה למשרות הנ"ל תקבע ב לכישורים.

נא לפנות בכתב בציון מס' המכרז אל : המנגנון, אוניברסיטת בר אילן, ר"ג.

דרושים

מנהלי חשבונות

בנציבות בתי סוהר - רמ

להתקשר טלפון 963362

עבור סניף חיפה של
חברת מזון גדולה
דרוש:

עוזר למנהל

הכישורים הדרושים:
1. כושר ניהול משרד
2. ידיעה טובה בהנהלת חשבונות. נסיון בניהול מערכת הנהלת חשבונות הנ
3. כושר ניהול צוות עובדים.

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכ בציון קורות חיים, נסיון מעשי קודם, הנ ותנאי שכר לת.ד. 2438 תל־אביב, עבור "חיפה". סודיות מו

להקמת מחלקת יצוא והחזק

דרוש מסג

בעל נסיון בקונסטרוקציות קטנות ונסיון בתיקון מערכות אלקטרו־
דרוש אדם בעל רכב
יתרון לידיעת שפה זרה — אירופ ולבעל מקום עצמאי.

נא לפנות לת.ד. 1882 ת"א, עבור